

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III

XLIX

D

28

NAPOLI

XLIX. D, 28

12

CATALOGVS EORVM QVI E SOCIETATE IESV .

AVTORE
PHILIPPO ALEGAMBE
EX EADEM SOC.

Extremum decennium adiecit usque ad exactum annum 1657

IOANNES NADASI EIVSDEM SOC. IESV.

ROMÆ, Ex Typographia Varesij. MDCLVIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

Among Prof^r Neff's 12 Octr 1841 no Babb.

HEROES
AT VICTIM
OF HATRED
AND
DEATH

THE
LIVES OF
THE
HEROES
AT VICTIM
OF HATRED
AND
DEATH

THE
LIVES OF
THE
HEROES
AT VICTIM
OF HATRED
AND
DEATH

THE
LIVES OF
THE
HEROES
AT VICTIM
OF HATRED
AND
DEATH

REVERENDIS
PATRIBVS,
ET CHARISSIMIS
IN CHRISTO FRATRIBVS
SOCIETATIS IESV.

I quis olim heroicis illis ætatibus, ex illustrium virorum numero, morte cederet, ei *Heroum*, id est, monumentum, ad magnæ virtutis memoriam, erigebatur. Encomiasticus, & *Præm*, *Heroum* cantus erant ijsdem seculis; quorum illo præstantium virorum, laudes, altero pestis extincta canebatur. Hoc agebat & P. Philippus

Czl.
Rhod.
ant. lect.
lib. 17.
c. 18. &
lib. 27.
c. 26.

Alegambe Bruxellensis Belga; vt post pestes tot restinctas, *Heroum* virtutes caneret; ac ijs, quos in peste contactorum obsequia charitas incitauit, obedientia prouexit, & mors ibi occupauit; *Heroum* excitaret, seu monumentum ære perennius, cui *Sanitas* inscriberetur; vt sœuiente peste Romæ nuper in portis, & olim in sepulchro Theodosij scribebatur. At mors illi manum, seu calamum mouit è tabula: quando hac in Domo, anno 1652. 6. Sept. à præclaris, & perdiuturnis benè de virtute, benè de posteritate scribendo merendi laboribus morte placidâ religiosè conqueuit; vir maturâ, religiosâque prudentiâ, nobili ad conscientie cuiuslibet rectionem perspicientiâ, latè capaci, comique ingenio, magnâ ingentium per Italiam, Hispaniam, Galliam, Lusitaniam, Germaniam, itinerum peragratione, multâ principum gnaritatè linguarum, ad omnes verè amici, accurati religiosi, & integerrimi vndequeque Scriptoris leges factus. Ita felix ille lampadodromus ritè confecto suo certamine, peracto

curſu, lampada mihi tradidit, authoritate maiorum ita iubentium, cum caligaret, oculorum face in ipſo lampadodromico ſuo curſu iam ferè ante mortem extinctâ. Quocirca, extremam opèri manum, & nomen adieci, vt inſcriberetur: *Heroës, & Viſtima charitatis*. Ad hunc modum Auguſtinus, *Adhibito*, inquit, *notario*, (ego typographo) *ne aura laborem noſtrum diſperperent, nihil perire permiſſi*. Sic heroa laudans Horatius celebrat Catonis nobile lethum,

*Regulum, & Scauros, animaque magna
Prodigum Paulum*. Et promittit Lollio id quod ego debeo ſingulis hiſce Heroibus, dum ait:

*Paulum ſepulta diſtat inertia
Celata virtus. Non ego te meis
Chartis inornatum ſleri
Totum tuos patiar labores
Impune, Lolli, carpere linidas
Obliuiones.*

Apud Plinium quædam Oppida Heroum video. Hic liber quædam velut Vrbs Heroum eſt. Memini etiam aliquando Heroum imagines in Mineræ peplo ſpectatas. En chartæ hæ candidæ, tanquam alba Mineræ (imò hodiernæ Virginis Heroum Marris ad Nives) pepla ſunt, in quibus tot Heroicæ charitatis Herois Ignatij filiorum imagines in bono veſtro, Patres, lumine collocantur: vt eas ita ſpectemus, quemadmodum Fridericus ille Imperator ad ſpeculum ſe magnis Heroum exemplis hortatus, poſt recitata eorum nomina, ſibi ipſi dicebat: *Expergiſcere, expergiſcere aliquando, Friderice! & illos factis, ac rerum geſtarum gloria, æquiparare contende*. Et ſunt proſectò in hoc Heroum catalogo aliqua nomina, quibus meritò ſubſcribas id quod Brandæ Caſtellionis Cardinalis ſepulchro anno 1443. inſcriptum eſt acroama è veteri memoria repetitum: *Vitam vineres! Vitam vineres!* At vixere hi fortes: & mortem ſuam in immortalitatis præzium, vt ſpes eſt, conuertere; Heroës facti, & nobiles Viſtimæ illius charitatis, quæ plures hic Deo immolat hecatombas: vt virtutes, & imitatio habeant ſpatium exemplorum. Tacitus quoque memorat antiquitus uſitatum, poſteris tradere, quoties magna aliqua, & nobilis virtus vicit, ac ſupergeſſu eſt ignorantiam reſſi, & inuidiam.

Vestra

romo 1.
lib. cõtra
Academi-
cos c. 1.
lib. 1.
ed. 12.
lib. 4.
ed. 8.

lib. 6.
nat. hiſt.
c. 28. &
29.

Bern.
Cæſius
Mineræ-
lium pag.
464. n.
15.

In vita
agricolæ.

Vestra hæc mēsis est, Patres, Fratresque charissimi, nata in agro domestico. Multi vestrum hac in palæstra versati sunt; multi versabuntur, & his olim Heroibus inferentur: quando charitatis impulsu, obedientiæ permissu, instinctu diuinitatis illam ingressos, alios seruabit, alios conficiet Herois illa fortis vt mors, dilectio; facietque, vt & ipsa ferrea moriendi necessitas hac arte heroicæ charitatis in auream transeat ex necessitate virtutem: ad eò vt mors ipsa laudare quæsitæ, fiat sempiternæ vitæ velut authoramentum, & vita æterna vicissim sit huius mortis tam nobilis, longè nobilius hostimentum. Horas ad clepsydram plenam collectis ex amici tumultu mœstis cineribus fluentes ducere, atque inde dies mensurare, doloris aliquando fuit industria, & amoris ingenium. Vobis, & mihi hæc Victimæ charitatis igne combustæ, magnos domesticorum Heroum cineres dabunt, vt ijs nostrorum temporum clepsydras impleamus; id est, hisce hostamenti excitati, magnas horas diesque illustres ducamus, ad heroicam exemplorum immortaliter viuentium granditatem. id quod ego mihi quoque opto: vt possim, ac valdè vellin, inter vos, velut in medio lapidum ignitorum, semper viuere dies pretiosè plenos, vestrâ consortione, precibusque adiutus. Romæ in Domo Professorum Societatis Iesv 5. Augusti, die S. MARIE Maioris, ad Niues. Anno 1658.

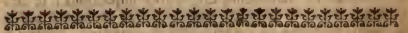
Minimus omnium in Christo servus

Ioannes Nádasí.

GOSVVINVS NICKEL SOC. IESV PRÆP. GEN.

CVM opus quod inscribitur *Heroës, & victima charitatis Soc. Iesu.* à P. Philippo Alegambe ad annum vsque 1646. & deinde à P. Ioanne Nadasì (vtroque Soc. eiusdem Sacerdote) ad annum vsque 1657. conscriptum aliquot ex eadem Soc. Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probauerint; potestatem facimus, vt typis mandetur, si ijs ad quos pertinet ita videbitur: cuius rei gratiâ has literas manu nostrâ, sigilloque nostro munitas damus.
Romæ 12. Ian. 1658.

Gosvvinus Nickel.

Imprimatur, si videbitur Reuerendis. P. Mag. Sac. Pal. Apost.

M. A. Oddus Vigesc.

Imprimatur,
Fr. Vincentius Maria Guaisius Socius Reuerendis. P. Fr. Raimundi Capisucchi Apost. Mag. Ord. Præd.

P R O T E S T A T I O .

CUm Sanctissimus D. N. Vrbanus Papa Octauus ; die decimater-
tia Martij anno millesimo sexcentesimo vigesimo quinto , in
Sacra Congregatione S. Rom. & Vniuersalis Inquisitionis Decre-
tum ediderit , idemque confirmauerit die quinta Iulij anno mille-
simo sexcentesimo trigesimo quarto , quo inhibuit imprimi libros
hominum , qui Sanctitate , seu Martyrij fama celebres è vita mi-
grauerunt , gesta , miracula , vel reuelationes , seu quæcunque be-
neficia , tanquam eorum intercessionibus à Deo accepta conti-
nentes sine recognitione , atque approbatione Ordinarij , & quæ
hactenus sine ea impressa sunt , nullo modo vult censeri approba-
ta ; Idem autem Sanctissimus die quinta Iunij 1631. ita expli-
cauerit , vt nimirum non admittantur Elogia Sancti , vel Beati
absolutè , & quæ cadunt super personam , benè tamen ea , quæ ca-
dunt supra mores , & opinionem , cum protestatione in principio ,
quod ijs nulla adsit auctoritas ab Ecclesia Romana , sed fides tan-
tum sit penes Auctorem : huic Decreto , eiusque confirmationi ,
& declarationi obseruantia , & reuerentia , quæ par est , insistendo
profeor me haud alio sensu quicquid in hoc libro refero , accipe-
re , aut accipi ab vilo velle quàm quò ea solent , quæ humanâ
dumtaxat auctoritate , non autem diuina Catholicæ Romanæ Ec-
clesiæ , aut Sanctæ Sedis Apostolicæ nituntur ; ijs tantummodo ex-
ceptis , quos eadem Sancta Sedes Sanctorum , Beatorum , aut
Martyrum Catalogo adscripsit .

PHILIPPVS ALEGAMBE SOC. IESV

A. M. D. G.

Adrianus, a Roman Emperor, was born in 117 AD in the city of Nîmes in Gaul. He was a member of the Antonine dynasty and was known for his military campaigns and his efforts to strengthen the Roman Empire. He was also known for his patronage of the arts and his interest in philosophy. Adrianus was a successful ruler and his reign was marked by peace and prosperity. He died in 138 AD in the city of Baiae in Italy.

ADRIANUS, A. D. 117-138

A. D. 117-138

PHILIPPI ALEGAMBE BRUXELLENSIS

E SOCIETATE IESV

HEROES, ET VICTIMAE CHARITATIS.

HEROES, ac victimas charitatis, hoc est, eos de
Societate Iesu relaturus in seriem, qui sui prodigi,
dum alijs peste contactis, charitatis impulsu, obse-
quium nauant, suas ipsi animas pro fratribus po-
suerunt, ordior ab eo, quem non illum quidem
ratio temporis, sed dignitatis & excellentiæ præ-
rogatiua meritò primum facit; utpote qui in
primis decemviris Societatis, ex quibus duce
S. Ignatio & Patriarcha primum ipsa coaluit, & cohaesit, vnus
exitit. Is fuit

C A P V T I.

P. Paschasius Broëtus.

C Vius natale solum, cum à maioribus acceperimus fuisse Galliam,
& urbem Ambianum; posteriores tamen nonnulli, vel ipsomet
autore Paschasio, Belgium in agro Cameracensi fuisse contendunt;
eòq; inualuisse de Gallia primam opinionem, quòd exorto inter fini-
timas duas gentes bello, iussis excedere Parisijs, qui subessent Hispa-
no, ipse obtentu Picardiæ, quam linguâ referebat, ibi ad sua perse-
quenda studia restitisset. Equidem & suam ego vetustati auctoritatem
integram constare sino, & pro viro præstantissimo certare studijs fini-
timos populos, habeo voluptati. Fuerit is ergo patriâ seu Gallus,
seu Belga; degebat ille Lutetiæ Parisiorum euoluti proximè seculi an-
no quarto ac trigesimo doctrinarum comparandarum gratiâ; cum eo-
dem studio ibi & Ignatius & ceteri Sociorum eius agitarent. Sed in-
eorum ipse numerum, cœtumq; non priùs venit, quàm digressio Pari-
sijs in Hispanias Ignatio, ad sua, sodaliumq; conficienda negotia, quò

seſe Dei ſeruitio expeditius manciparent, ab Petro Fabro, cui aliorum ab Ignatio cura, diligentiaq; concredita fuerat, illis adiungeretur anno 1536. ex quo deinceps una cum illis in æde Deiparæ in Monte Martyrum ad Pariſios, die 15. Auguſti, iam tum Sacerdos & Theologiæ Doct̃or, prima vota concepit, atq; inſtaurauit. Spiritualibus Exercitijs cum excoleretur, in triduum produxit inedia, victus & potionis cuiuslibet omninò expers. Ita nimirum etiam primæua Societas aſperis durata, ad omnia fortunæ tormenta formabatur. Superuacaneum fuerit ea deſcribere, quæ mox in itinere, quod Venetias ex Ignatii condit̃o cum Socijs poſt paulò ſuſcepit, ſeu virtutum exempla præbuit, ſeu viarum labores, tempeſtatis inelemtiam, rerum inopiam, & alia iſtiusmodi tolerauit; quando ea ei cum alijs fuere communia, & à noſtris ſcriptoribus abundè iam antea litteris prodita ſunt. Ego igitur ad ea progrediar, quæ poſt confirmatam Apoſtolicâ autoritate Societatem, propria fuere Paſchaſio; vbi nonnihil eſt de miſſione perſtrinxero, quam ille primam omninò Societatis inſtituit, & videri poſteſt norma fuiſſe ceterarum. Igitur Maio menſe anni 1539. Paſchaſius, & cum illo Simon Rodericius, Pontificis nuntius, ad redintegrandam ſacri cuiuſdam Gynæcei diſciplinam Senas mittuntur. Mirum profeſſo fuit, quantum ea res laboris, & moleſtiæ tum Archiepiſcopo, tum viris alijs longè grauiffimis exhibuerit. At Patrum induſtriâ, quod tractatu aſperum & durum erat, lenè pederentim, & molle effectum eſt; & quod ſolueum, ac fluxum, ſuis ruruſus adſtrictum legibus & ad diuturnitatem vinctum, mirâ totius tranquillitate Cœnobij. Eadem operâ nobilibus adoleſcentibus, qui in ea verſabantur Academia, ceteræq; Ciuitati natiui eius functionibus, atq; muneribus nonnihil à Patribus eſt: publicè, priuatimq; cum omnibus agere, reſpondere conſulentibus, ſacra diſpenſare myſteria, valetudinaria frequentare, ſolari, fouere, vilia obire ſeruitia. Ad hæc, alios pijs exercere meditationibus; quæ res vt noua omnibus, & cupiditatem experiundi multis accendit, & fructum tulit, quem ſolet: Ceterum non multo poſt reuocato ad Urbem Simone, Paſchaſius & illius partes, & ſuas obiuit egregiè.

CAPVT II.

Paſchaſius in Hibernia Nuncius.

Porro cùm ad meſſem animarum Socij in Prouincias diuerſi, quod vocabat vſus, aut neceſſitas, mitterentur, Paſchaſio ſimul
cum

cum Alphonso Salmerone Hibernia obtigit. Causa mittendi fuit, quòd Henricus VIII. Angliæ Rex coniunge repudiata, adscitq; in-
 pellicatum Annâ Bolenâ, populos quotquot sub suo habebat imperio,
 terrore iniecto, cogebat, se vnum, secundum Christum, Anglicanæ
 caput Ecclesiæ agnoscere; & Hiberniæ Principes, populosq; , qui le-
 gitimam Sedis Apostolicæ in Regnum illud dominationem, & inta-
 ctam simul Catholicam fidem, à qua iam ipse palàm descuerat, altè
 retinebant, ad eam vtramq; eiurandam citarat. Eius rei certior effe-
 ctus Paulus III. Pont. Max. cum præclusos sibi vndiq; videret aditus
 ad ferendam tot animis opem, qui maiorem in modum Catholicis ad-
 ministris egebant, consilium deniq; cœpit, vt eò de Societate nonnul-
 los, Nunciorum nomine, amplâ cum potestate legaret, qui in Insu-
 lam interiorē ingressi, si id consequi possent, tot animarum pericu-
 lis obuiam irent. Ad eam Prouinciam lecti sunt, post Ioannem Co-
 durium, alium è numero decem primorum Patrum, morte præreptum,
 vnâ cum Alphonso Salmerone noster Paschasius, qui quarto Idus Se-
 ptembris anno 1541. Apostolico more, sine sacculo & pera, ab Vrbe
 profecti, solo Obedientiæ ductu, perlongo, difficilique itinere se com-
 misere: quos cum salutaribus ad eam gerendam ex officio functionem
 monitis Ignatius abeuntes instrueret, Paschasij iussit esse partes lo-
 quendi cum Magnatibus, vbi ea occasio incidisset. Tanta nimirum
 gratia dicendi, & venustas erat. Galliam multo cum labore, atq; vt
 inter strepentium bellorum suspiciones, manifesto etiam carceris pe-
 riculo prætergressi, Scotiam versus nauigationem instituunt. Quò
 periculis haud sanè minoribus, difficultatibusq; perducti; inde in
 Hiberniam, non sine peculiari Diuini Numinis beneficio, Quadrage-
 simâ oriente perueniunt. Hic vasta offendunt omnia, plena trepida-
 tionis & periculi, longeq; opinione peiora. Procures vniuersi, vno
 duntaxat excepto, qui tamen ipse ceteros etiam imitaturus credeba-
 tur, non solum Regis in edictum, voluntatemq; iurarent, verum etiam
 iureiurando sese astrinxerant concrematuros se litteras vniuersas Ro-
 mani Pontificis; & si quos inuenirent huius viæ viros, vinctos ad Re-
 gem, ciuiue in Hibernia Vicarium perducturos. Ita illi cum Aposto-
 licis coniungi Nuncijs, ne mediocri quidem sermone, congressuue
 sunt ausi; ac ne tutum eis quidem reditum ex Insula illa præstare. Pa-
 tres tamen non idcirco animis concidere, nec spem poenitus omnem
 abijcere; sed mutandis subinde latebris, captandisq; temporibus,
 omnem laborem, ac diligentiam in tutandis curandisq; Catholicis col-
 locabant; quâ tacitis passim monitis, atq; institutionibus; quâ sancto-

rum administratione myſteriorum. Quâ ex re ingens apud eos ubiq; læticia, & admiratio ſingularis, Patrum præſertim continentia, atq; integritate perſpectâ; qui relaxationes animaduerſionum, exceptiones, immunitateſq; aut omnino gratuitas, aut ære permodico tenuioribus indulgebant. Quod tamen ipſum, ex Ignatij præſcripto, non ſuis ipſi manibus; ſed vel per eos ipſos vnde ſolui debuit, aut etiam per Episcoporum, partim ad ſacrarum ædium inſtaurationem, partim ad viduarum ſolitudinem, & pudicitiam virginum defendendam; partim ad alia id genus Chriſtianæ pietatis officia, vniuerſum conuertebant. Ipſi verò rerum omnium egentiffimi, ſuiq; inſtituti multo religioſiffimè retinentes, nunquam vel pro ſe quidpiam poſtulabant, nec admittebant oblatum. Hunc in modum diebus quatuor & triginta eâ regione luſtratâ; ipſo iam vulgi rumore patefacti, ab Angliſ indigenis quæruntur ad necem, propoſito indicibus magno pretio. Nec deſuere fraudulentem quidam, qui eos negotiatoribus Angliſ venales molirentur exponere, vt eos Henrico Regi captiuos exhiberent. Ergo Patres cùm moram diuturniorem non modo animis non frugiſeram, ſed ne tutam iſs quidem, qui erga ſe officioſi eſſe vellent, aduenterent (in apertum enim ſe vitæ diſcrimen & fortunarum, ceu rei perduellionis, obijciebant) ne quid ſuâ cauſâ cuiquam crearent periculi, conſilium capiunt in Scotiam reuertendi. Abeunt igitur ex Hibernia, relicto apud eos populos, cùm ſui deſiderio non paruo, tum ſingulari documento virtutis; qui morte, periculisq; contemptis, nullâ ſuâ vtilitate, quæſtuq; ſed vnâ duntaxat animorum ſalute, ac charitate ducti, tantum itineris ſuſcepiffent.

In Scotiam reuerſi, forti & illic animo pertentant, vt Regem ipſum adirent, & rem Catholicam Schiſmaticorum furore quaſſatam aliquâ ratione leuarent. Sed cùm omnes aditus impia Procerum viſ, ac potentia, qui à Religione deſecerant, obſideret; omniſq; ferè Provincia illa rebellem ſecuta Britanniam eodem pariter conſagraret incendio, in Galliam, re deſperatâ, tranſmittunt. Cùmq; Diepam Normandiæ portum appuliſſent, inde pedibus ière Lutetiam. Ibi cùm à Pontifice, vt in Italiam redirent, litteras accepiſſent, humiles pannosq; Sedis Apoſtolicæ Nuncij, & perexiguo inſtructi viatico iter iniuereſ.

Lugduni autem cùm plena ſuſpicionibus eſſent omnia, prælio Hiſpanos inter, Galloſq; commiſſo, ſimul atq; par hoc Clericorum in ea regione comparuit, Gallus alter, alter Hiſpanus, inuſitato ſqualore ſordidi, & obſoletiore veſtitu, pro exploratoribus, comprehenſi conijciuntur in vincula. Verùm à Cardinalibus Nicolao Gaddio, &

Frân-

Francisco Turnonio; Lugduni tum fortè morantibus, quanquam non ita mox agniti, honorificè dimissi sunt, viatico insuper, equisq; donati. Atq; hic fuit Hibèrnicæ missionis exirus.

C A P V T I I I.

Paschasij per Italiam missiones.

HAud multò postquam ex Hibèrnia Paschasius Romam reuertit, anno 1543: Fulginium missus est, quò nostro quempiam è numero Blasius Sanctæ Crucis, Ciuitatis eius Episcopus aduocarat, Marcelli Ceruini Cardinalis S. Crucis interpositâ autoritate. Ibi Religiosis seminarum claustris veterem viuendi regulam Paschasius reddidit. Ibi plurimos Sacerdotes, qui per summam inscitiam sustinere personam illam, munusq; non poterant, Grammaticâ instituendos curauit. Idemq; miro quodam artificio ex pellicatu duodecim, in quo duodecimum nonnulli annum iam hæserant, ad legitimâ fidem thori, sanctitatemq; coniugij reuocauit.

Eo in genere cùm alia quædam, Diuinâ potius, quàm humanâ gessisset ope, torus adhuc in ea vrbe purganda; eiusdem Cardinalis rogatu, in Montem Politianum ipsius Patriam, Ignatij iussu, se transfert; pari incolarum tum utilitate, tum gaudio; atq; vtrobiq; præter cetera, in tradendis Christianæ Fidei tricenis posuit dies: donec Maio mense, Regium Galliæ Cisalpinæ, ad restituendum mulierum Cœnobium à Cardinali Carpenfi destinatur. Is erat Rodolphus Pius, cuius fidei, tutelæq; prima nostræ Societatis cunabula. Summus Pontifex, Protectoris nomine, commendârat, præstanti prudentiâ vir; autoritatis verò tantæ, vt ipso absente Pontifice, secundo in Vrbe Legatus summâ cum potestate sit relictus. Ab hoc ergo Paschasius ad id, quod dixi, Cœnobium cum litteris destinatus, etsi perlibenter, vt decuit, primò exceptus est, & paratas ad cetera, Virgines sese profiterentur; tamen vt communes Ordinis leges, & Religiosos viros, qui ad Homologesim assignabantur, & si qua alio ex Cœnobio ad ipsas iuuandas, esset accersenda Virgo, ea vt reciperent, nullo modo potuere percelli: vt cogeretur homo lenissimus potestate accepta, die gloriosi in cælum Christi ascensus, sacræ eas mensæ communionē priuare. Nec ab ingenita ille tamen lenitate discedens, blandè illas ad impetrandam Sancti Spiritus gratiam cohortatus, peculiarem in Oração precationem habere iussit aliquot dies; vt quod

quod ipsis expediret, Diuinus inspiraret afflatus; idem rogaturum, se ipse pollicitus. Sic nimirum flexit cæleste Numen rigidas mentes; ut quæ sui Pastoris detrectarent imperium, mox ab oratione digressæ, ministris eius obsequentissimas se præberent; & medicamenta salutis, quæ modò respuerant, auidissimè complecterentur. Tanti est Deo dicatas mentes ex Dei spiritu, & sua ex arte tractare. Ceterum laborum merita cumulauit in Paschasio morbi grauissimi patientia. Egrotauit ad mortem; sed eorum misertus est Dominus, quorum vitæ per suum famulum consulebat. Nondum is viribus recreatis, Fauentiam mittitur, eodem Cardinale rogante; quæ Ciuitas mirum in modum erat indigens opis cælestis. Ingresserant Lutherani Ministri, aditu patefacto, Bernardinus præsertim Ochinus nobilis eloquentiæ, qui multa naturæ dona in suam, atq; aliorum perniciem conuertebat. Paschasius eâ Ciuitatis perspectâ lue, & pertentatis Fauentinorum ingenijs, timidè primùm, ac pederentim ad ea mutanda, & curanda descendit; communicatisq; cum Vicario Præsulis suis antè consilij, præstantissimum quemq; & præ ceteris ad pietatem propensum blandâ oratione demulcet; deinde quò faciliorem, & ad sanandos mores, & ad faciendam religionem sibi aditum aperiat, ab officiorum pietate, benefactorumq; disciplina institutionem suam, & curationem aggreditur. Erat tum ingens ea in vrbe pauperum, ægrotumq; turba; quibus ut pro Christiana pietate succurreret, ciuibz autor fuit, ut ea de re sodalitiùm instituerent. Cuius dux operis Paschasius ipse delectus, sodalitiùm, quod à Charitate nominari placuit, suis cum legibus condidit; quibus non alienis modò corporibus sodales illi, sed suis etiam animis opem laborantibus ferrent. Ac ne, tam oratione, quàm re sodales ipsos impelleret, ijs secum adhibitis totam lustrauit urbem ad inquirendos, & consolandos egenos. His ad Sacramenta salutis erectis, Medicorum, medicinarumq;, ac consentanei victus præsidia comparauit. Progressio operis sanè opinione felicior, & quotidiana pietatis in sodalibus incrementa magnos ubiq; fecere motus; nec minorem certè famam peperere Paschasio. Cuius ille ope grandiora pro animis ausus, publicè ad explananda Christianæ legis initia studium sine pompa, sine ostentatione conuertit. Eas res, ut ibi noua, atq; insolens, sic ætatum est omnium, & omnium ordinum celebrata concursu. Porro quam in templo publicè legem, eandem multis priuatim in gymnasijs teneræ enucleabat ætati, Magistris, ac parentibus non inuitis; quos eâdem operâ, vnde pueritiæ erudiendæ formam peterent, edocebat. Accedebat publicæ concionis hortatio-

hortatus ad populum vniuersum, & priuata cum vnoquoq; congressio: quo viroq; præsidio Fauentinorum propè iam desperata religio, demum in integrum renouata, & restituta est. Complurium & virorum, & seminarum iuuentus addicta flagitijs, ad pudorem & sanctimoniam reuocata. Pax etiam frequens primarias inter constituta, familias; vt aliquando homines amplius centum Principe in æde ex inueteratis inimicijs mutuas sibi iniurias, populo inspectante, donarint; vbi lætam celebritatem Paschasij pauca, sed grauius verba de pacis bono, odiorumq; pernicië clausurunt. Hisce animi prauitatibus, moribusq; sublatis, non magni videlicet negotij fuit, prauas etiam ex hominum mentibus opiniones euellere, & sanis doctrinis atq; dogmatibus Hæreticorum refutare conatus. Quidquid autem veneni furtim sparserant, omni animi prouisione compressum est; & semen ipsum obrutum, ne nouam in segetem pullularet. quod si quorundam iam præcordia vitiatas, adhibitis præceptorum saluberrimis curationibus, quidquid illi obbiberant, vomuerunt; & in Orthodoxæ religionis sinum, vnde Lutherana fraus abstraxerat, reuolarunt. Dum in his curis, laboribusq; non Fauentiæ modò, verum etiam in alijs Æmilie partibus Paschasij defixa mens est, totus ei & hic, & consequens, hoc est 1546. fluxit annus.

CAPVT IV.

Destinatur Aethiopia Patriarcha.

HIs ijsdem ipsis ferè temporibus, quamuis summâ constantiâ, tribus, quatuorue Professis è Societate oblatos Episcopatus, nulladum quidem propriâ de repudiandis honoribus latâ lege, sed eo tantum sensu, qui Patrum animis à primo infederat, obfirmato tamen animo tum Ignatius, tum ceteri recusassent; at Aethiopici honor Patriarchatus, quem tum nostris hominibus Lusitanie Rex deferendum curauerat, Petrumq; Fabrum nominauerat, nec declinari potuit, nec Ignatius ab eo multum abhorruit; nimirum quòd ea muneris legatio non tam honoris esse, quàm multi oneris videretur; nec tam dignitatis, & copie, quàm humilitatis & inopie. Porro iam Petrus Faber è medio excesserat, eòq; deriuanda in alium dignitas fuit. Vnus ex omnibus Ignatio, Claudio Iaio, Iacobo Lainio, alijsq; Paschasius probatus est, cum rerum vsu, tum morum, atq; etiam corporis ipsius habitu, ac dignitate de quo extat illud Ignatij pulcherrimum hac ipsa occasione prolatum iudicium, qui cum ad illud Patriar-

chæ munus tria præcipuè requiri dixisset, sanctimoniam vitæ, litterarum scientiam, & nonnulla corporis ornamenta, inde primis Patribus, qui erant superstites, ferè singillatim omnibus, quod alij alia, re carerent, exclusis: *Paschasius*, inquit, *ita ante omnia est vir bonus, ut à nobis quasi Angelus in Societate habeatur: deinde, præter scientiam quæ pollet, plurimum in visendis, reformandisq; Episcopatibus, & Monasterijs habet usus: quippe qui, præter alia, etiam Nuncius Pontificius in Hibernia versatus est; adeò ut eiusmodi negotia nemo unus è Societate aquè tractarit: ille autem sic tractavit, ut ad quamcunq; rem manum admoneret, operam suam mirabiliter (quæ profectò miranda laus est in parsimonia Sancti Patris) probarit: nam & valde naturâ sedulus est; & quoniam adeò se obsessum Episcopatibus, & conscientie causis videbat, magnam ijs studijs diligentiam & curam semper adhibuit; quæ res maximè in Aethiopia necessaria est. Postremò, satis ei honesta est totius conformatio corporis, satis firma vires, & prospera valeundo, atq; media, annorum circiter quadraginta. Hæc tum Ignatius in codicillos retulit de Paschasio, qui etiamnum extant: qui tamen in Aethiopiam missus non est, quòd in id tempus dilatà re, cum iam Societati suppetere maior hominum copia, Paschasius ab Gallia, vbi tum versabatur, haud quamquam remoueri posse visus est.*

C A P V T V.

Alia Paschasij per Italiam missiones.

ANno seculi prioris septimo post quadragesimum translato Bononiam, quod inchoatum Tridentiam fuerat, Oecumenico Concilio, ad Iacobum Laynium, et Alphonsum Salmeronem, qui eodem, ceu Pontificij Theologi, venerant, Paschasius quoq; Fauentiâ accessit, magno sui desiderio apud eos ciues, ex vberissimo, quem attulerat fructu, relicto, facturus id ipsum breui Bononiæ, si valetudini peperisset. Sed dum animi viribus sese, non corporis dimititur, ex assiduitate laborum ita caput oblæsit, atq; obtudit, ut de Sancti crucij Cardinalis sententiâ, cui à Confessionibus erat, balnea Politiani Montis ei fuerint periclitanda; vbi multa quoq; interea, quoad per valetudinem licuit, ex instituto præclare gessit. Præbuit cupientibus diuina mysteria, et ex locupletiorum benignitate, qui balnea celebrabant, curauit tenuitatem Virginum sustentandam. Plurimis, et in his Cardinalis germano fratri, eiusq; coniugi, meditandi, et contem-

templandi vias aperuit, et inter eam exercitationem de vnitterſæ vitæ peccatis eos ritè audiſt confitentes. Eadem in ipſa vrbe geſſit vberius, vbi ad orandi præcepta tres Sancticrucij ſorores, Cynthiam, in ijs Roberti Cardinalis Bellarmini matrem, exercuit, et Societati mirificè in omne tempus poſterum conciliauit. Poſtea Bononiam, reuerſus, cum renouatis in integrum viribus, renouare curarum ſimul impetus cœpit, totumq; ibi annum in ſuis tractandis armis, telisq; conſumpſit. Ibi viros, fœminaſq; complures, in ijsq; matronas ampliùs triginta, in imperatis ab Ignatio orandi, meditandiq; locis acriter exercuit; quanto cum fructu, teſtata eſt cùm ſeminarum egregia mutatio, quæ ſpretis ſatanæ pompis, Chriſto vacare, pijs in precibus, et ſubleuandis pauperibus didicerunt; tum eorum, qui, ne quid ampliùs cum ſeculo haberent, ſalutarij repente fugâ, partim ſe ad Societatem noſtram, partim ad alias familias tranſtulère. Præ cæteris autem Paſchaſij fructibus, Parochorum fuit ad meliorem frugem, Sacerdotumq; reuerſio. Complures etiam peſtilens Lutheri dogma, dedocuit; et Catholicum, ac ſalutare perdoctos ad Sacramenta ſalutis adduxit. Quibus Paſchaſij ſtudijs, officijsq; apud S. Luciam, qui templum illud celebrare conſueuerant, excitati, duas templo coniunctas ædes, ne inde Patres aliò demigrarent, eorum in vſus ſuis ſumptibus compararunt, ſuamq; inſuper in ædificium operam contulerunt; vt id operis, quod ſimul inchoatum, ſimul hoc eodem anno magna ex parte perfectum eſt, ſua quidem ex parte Lainio, ac Salneroni, ſed ex potiſſima Paſchaſio debeatur. Ceterùm neq; vnâ ſeſe Bononiâ ita continebat opera Paſchaſij, quin etiam in propinqua nonnunquam excurrerèt; componendæ præſertim pacis gratiâ primarios, ac nobiles inter viros; quam ab alijs diu fruſtra tentatam, aſſiduis conatibus, atq; vigilijs, Deo obſecundante, compoſuit. Ad hæc Rodulphus Cardinalis Carpenſis Meldulam profeſſurus, quod ei erat paternum oppidum, ad puerorum, et multitudinis catecheſim, eum ſibi comitem ire voluit. Verùm haud multò poſt, reuocantibus Bononiam occupationibus, alio illi ab Ignatio ſuffecto, Paſchaſius ſe illò celeriter retulit.

Sed neq; diutiùs ibi ſubſiſtere conſeſſum fuit: nam Claudio Iaio, qui Ferrariæ ponebat operam, Ingolſtadium profeſſo, in eius ibi locum Paſchaſius ſuffectus eſt. Multa benè, præclareq;, vt ſemper alibi, Ferrariæ geſſit. Illud memorabile in paucis eſt, quòd dum iudex in poenitentes, & reos ſedet, pertinacem è mulieris corpore Dæmonem, quem nulla Sacerdotis exigere adiuratio poterat, imperatâ

facinorum confessione fugauit. Consimilis nequitie Dæmonem ex alia fœmina, quam sex, septemue homines regere, ac continere vix poterant, sacris, de more, carminibus, atq; exorcismis abegit.

Interea redactis iam quoquomodo per Italiam in formam Prouincię partim inchoatis, partim firmatis iam aliquot Collegijs, ea Pascha. sive curæ anno 1551. commissa sunt, cui primum in Italia, extra Neapolis et Sicilię Regna, Prouincialis tituli dati ab Ignatio sunt. Verum subrogato post annum in eo Prouincię munere Iacobo Lainio, Paschasius in Galliam, vbi maiores eum labores manebant, ab Ignatio missus est.

C A P V T V I.

Acta à Paschasio in Gallia.

Igitur vt per æstatem anni 1552. Lutetiam venit Paschasius, reperit latiore exercendę campum tolerantie, quàm depromendę in animis curandis industrię. Non tamen intermisit ad Sancti Germani præbere aures conscientie onus ponentibus, et multis priuatim exercendi spiritus dictata præscribere. Prima tamen eius curarum in eo consumebatur, vt Societas, autore Parisiensi Senatu, ritę Gallię Regno reciperetur. Carolo Cardinali Lotharingo patrocinante, alterum super hac re iussum dedit Henricus Rex. Sed nihilo magis maturata est causa. Ad extremum Senatus, vt eam ab se, siue curam, siue inuidiam amoueret, cognitionem morum Societatis, institutorumq; et Pontificiorum, quibus probabatur, diplomatum, Socbonicis Magistris, et Episcopo delegauit. Multi è Senatu, plures è Theologis erant, qui nouas Religiosorum disciplinas omninò sine exceptione damnarent. Episcopus verò huic nostrę aduersarium se sine dissimulatione profitebatur, concessas illi immunitates, et alia beneficia Apostolicę benignitate Sedis, negans potuisse concedi, vt quę Hierarchię Ecclesiasticę soluendę essent. Quid ea in causa viarum non obijt Paschasius? Quid dimicationum non adiit? Quibus non os conuiijs obrulit? Suā illā antiquā dicendi vi hos precans, illos edocens, dedocens alios, cum pleriq; disceptans, vt exitus tandem, qui cū Societatis, tum ipsius Gallię causā expetebatur, contingeret? Nihil tamen, nisi ad patientię suę lucra profecit, causā in deterius prouolutā semper, quoad tandem præcipitata est. Neq; enim aut vestigal adhuc vllum stabile Lutetię Parisiorum Societas, nec domicilium habere poterat; nec Eustachius Pelluius Antistes potestatem agen-

agendi cum populo dabat, nisi, ut vulgares Sacerdotes, eius ditiorum se Nostri subicerent. Quæ fuit causa, ut excurrerent in vicina oppida, et Dioecesium maximè Senonensem, ibique diuinum semen latius, fructuosiusque spargerent. Tumebat interim maius malum Parisijs: et passim audiebantur voces in Societatem, quæ, ut Paschasius loquebatur, non ipsius simplicitatem, sed insignem aliquem doctrinam virum, audientemque, ac fortem requirerent. Erupit tandem, velut ex tetra nube fulmen, decretum quoddam, nomine Sorbonicum, contra Societatis instituta longè grauissimum, quod ineunte anno 1555. Paschasio traditum, incredibiles illi, Societatiq; vniuersæ molestias, et difficultates creauit, omnibus propemodum omnium ordinum mortalibus, eâ autoritate perculsis, eoq; vel nos, ac nostra vehementius tali sub præsidio impetentibus; vel, si qui antea fauebant, metu patrocinium deserentibus. Accessit summa Societatis solitudo; nulla ibi sapientia excellens, nulla facundia, nulla acrior, robustiorque prudentia. Pauculi erant Socij; innocentes illi quidem, et virtute præcellentes, sed adulescentes, ac fermè tirones. Summa in Paschasio erat, cuius bona simplicitas de sese metiri ceteros assueta, quid ageret contra callidas artes, contraque potentiam? Existimauerant quidem Decreti autores Paschasium, et Socios sententiam ipsorum reueritos, desertâ priorè disciplinâ, ad Carthusianos, quod suadebant, transituros. Verùm ubi tranquillissimâ eos vident in suis institutis perscuerare constantiâ, apud Episcopum expostulant, suum iudicium contemni. Tum verò is, qui iam suâ ipse sponte aduersabatur, decreto Theologorum armatus, præsentem intentato anathemate, ne conciones habeant, ne cœtus cogant, ne Sacramenta curent, ne diuinam rem faciant, interdicat. Itaque nihil restabat aliud, nisi ut flagris, ut rumor ferebat, caesi, pulsiq; toto Regno facerent. Quæ cum feruerent maximè, furerentq; obretractores, non licebat Socijs apparere in publico, nisi ut conuicijs, et probris obruerentur.

Hic Paschasius cum permodestè ad Pontificem prouocasset, ne quæ tempestiuus essent sananda consilia, intempestiuus exulceraret; quanquam in Episcopi potestate per Apostolica iura, et priuilegia, non erat, nec ideo anathematum illaqueari vinculis poterat; tamen suo iure tantisper cedens, vacandum sibi publicis à muneribus censuit, intermittendam vulgo Sacramentorum administrationem; priuatamque solùm in ade S. Germani, quæ nec Antistiti communi subijcitur, retinendam. Ceterùm tam ampla sunt spatia charitatis, ut campus illi deesse, per quem excurrat, in quoque se exerceat, nunquam

quam possit. Tum igitur Paschasius, Socij; , vel nonnullis priuatim, et clanculum per exercitia spiritûs excolendis occupari; vel publicis inuisendis, cohortandisq; custodijs; vel (quod, et latè patuit, et maximam habuit commendationem) migrantibus è suis corporibus animis confirmandis; nonnullis etiam interdum erudiendis sacrarum Virginum contubernijs; deniq; priuatis congressibus, atq; colloquijs, cum his, tum illis vocandis ad officium, et reducendis ad frugem. Verùm vbi se prius ille tempestatis impetus fregit, et mitescentibus animis paululùm resedit rumor, et prouocationis litteras ab Episcopo Paschasius expressit, tum demum ad consuetâ omnia totâ libertate se retulit. Nec Episcopus, quippe ad sui fortasse curam nonnihîl conuersus, postea quidpiam negotij facessuit; paulatimq; ex tetra tempestate, aperiente se quasi sereno, etiam amici, ac ceterorum frequentia redijt.

CAPVT VII.

Acta Roma, & rursus in Gallia.

DUm hæc in Gallia gerit Paschasius, Romæ S. Ignatius extremum vitæ diem morte confecit, exeunte Iulio anni 1556. et indictis vniuersæ Societati comitijs ad nouum illi sufficiens Præpositum Generalem, Paschasius è Gallijs, exeunte Quadragesima sequentis anni, eâ causâ ad Urbem venit. Iis in comitijs, priusquam haberentur legitimè (vt erant ea prima, neq; satis adhuc vllò neq; exemplo, neq; lege firmata, et omnis in ijs prodenda ad posteros comitiorum forma disceptabat) facile fuit aduersus Iacobum Lainium Vicarium Generalem, autoribus maximè Nicolao Bobadillâ, et Simone Rodericio, vtroq; ex Decemprimis Professis, nonnullos motus existere, querentibus illis non eam sui, quam oportuisset ob Decemviratum, habitam fuisse rationem in designanda vicaria administratione, cuius se participes esse suo prærogatiuæ iure deceret. Ab illis etiam Paschasius, nullo quidem studio gloriæ, vel imperij cupiditate, quorum erat quàm maximè alienus, sed vt erat innocentissimus, minimèq; malè cogitans, haud ægrè in eandem est sententiam, conspiracyonemq; abductus. At vbi maius excitari, quàm cogitauerat, videret incendium, atq; ex communi dolore, ac sensu omnium, quonam essent progressi, animaduerteret, subduxit sese ille celeriter, et quiescit.

Cete-

Ceterum, ut eo anno varias ob causas distracta fuissent comitia, & alterum in annum Præpositi Generalis creatio dilata, conuenire rursus è suis quisque Prouincijs Patres anno 1558. eoque in conuentu Paschasius Assistens ad electionem designatus fuit, qui præcipuus, eâ in actione, cum honoris, tum etiam fidei locus est: & mox, cum Iacobus Lainius suffragatione legitima ceteris ad summum Magistratum, vocatis alioqui Paschasio, Borgiaque ad eundem suffragijs singulis, esset antelatus, cum Paschasius iure vetustatis, eò quod esset Professorum antiquissimus, & Lainius, ad quem id alioqui tanquam Vicarium pertinuisset, se ipse renunciare haud satis honestè, aut officiosè posset, in cœtu Patrum Generalem Præpositum ex formula præscripta prodidit, & primus in genua pronus eundem manûs osculo veneratus est.

Secundum Congregationem reuersus in Galliam, rem Societatis item suâ rursus industriâ, laboreque permultum promouit. Iam Billomæi fundamenta Collegij, à Guiljelmo de Prato Episcopo Claromontano antehac cœpta, magnos habuere processus. Parisijs eodem autore Antistite & Mauriaci in Aruernis inchoata item Collegia; & anno vndesexagesimo Apamæ rogatu Episcopi Roberti Pelleuæi, operâ potissimum missuque Paschasij alterum. Sic enim, dum suâ patientiâ pertinaclam aduersariorum atque iras sustinet, ac sensim debilitat, confirmandæ Societati, latiusque fundendæ, & locum simul, & modum facit.

Successit his rebus gerendis annus alter à sexagesimo, quem Paschasius prius periculosum, mox etiam fatalem expertus est. Venerat missu Pontificis Maximi Lutetiam Parisiorum Præpositus Generalis Lainius, ut nutantem religionis Orthodoxæ Poissiaci in conuentu, quando is impediri nequiuerat, suâ sapientiâ, atque autoritate firmaret. Eâ vsus occasione Paschasius, quando minus esse necessaria Parisijs eius opera, præsentè Lainio, censebatur, Billomum ad eius Collegij res inspiciendas excurrit. Eodem ex Hispania Hieronymus Natalis, qui properabat ad Laimum, optatior certè, quam expectatior in summa circumstrepentium Hæreticorum licentia venit, qui Patris innocentissimi plurimum letatus conspectu est. Vterque deinde Lutetiam versus, ubi Lainius expectabat, non vîtatâ quidem, ac regiâ viâ; quod ingens obuolitarè vndique Hæreticorum terror; sed diuertentes per Burgundiam iter intendunt. Vrbes, castella, pagi, omnia in armis erant, infesse viæ, sublatis pontes, custodix ad portas, pericula toto itinere multiplicia, & magnas inter quæ tamen Lutetiam
omnis

omnis expertes iniuriæ contigere. Lainius ex Natali, Paschasioq; cognitis, quæ ad rem publicam Societatis eo in Regno cupiebat, quinto Idus Iunias, relicto Parisijs Paschasio, abducto Natali, in Belgium discessit.

CAPVT VIII.

Paschasij mors.

INterea Parisios grauissima post ceteras calamitates pestilentia innasit, quâ amplius octoginta hominum millia traduntur absumpta; & quatuor de Societate, in ijsq; Paschasius ipse, eâ sublatis sunt. Post Idus Augusti, vbi malum ingrauescere coeptum est, Pontius Cogordanus noster ad villam S. Clodouai secessit. Paschasius, quam multum rogatus, cum diceret nusquam se tutiorem fore, domi voluit ad eius quasi custodiam subsidere. Manserunt cum eo Socij duo, Ioannes Allobrox, & Ioannes Borghesius, coquus, vir rectus & simplex, in quo planè non erat dolus. Allobrox paulò post ad Pontium, vt esset tutior apud eum, missus, lue inter eundem contactus, vix triginta sex horis superstes, octauo Calendas Septembris, diuinis præmunitus mysterijs, obiit. Iam non urbem modò, sed latè suburbana quoq; pestilentia deuastabat. Quam ob rem Pontius Othone Briamontium, quem paulò antè Parisios Hieronymus Natalis è Belgio miserat, retro in eam Prouinciam, vnâ cum Guiljelmo Flandro, tantisper dum Galliæ salubrior tempestas succederet, remittere consultum existimauit. Hi dum Parisios adeunt, vti placere sibi Paschasius ostenderat, mandata eis & viaticum traditurus, Otho ex itinere pestifero saucius carbone peruenit; alteroq; die, cum ei paterno studio, posthabita sui curâ, Paschasius inseruisset, quarto Calendas Septembris mortuus est. Hac re cognita Pontius, vt omninò Paschasium ad conseruandam pro Dei gloria salutem adduceret, cum eo in colloquium in nemore, quòd Bononiæ dicitur, venit: Et ille quidem in permanendi sententia persistit: vtrum Pontium ac Socios longius ab Parisijs cedere in loca integra iussit. Nouiodunum itaq; urbem pestilentia atq; hæresi intactam petiere: Paschasius & Ioannes coquus mansere Parisijs. Ceterum Paschasius iam ab Othone, cui seruierat, virus combibisse compertus est; quo sensim gliscente in præcordia, demum decimo octauo Calendas Octobris, hoc est, ad diem 14. Septembris, qui Exaltationi Sanctæ Crucis dicatus est, eius anni 1562. pretiosam mortem oppetijt, quinos & quinquagenos na-

tus annos . quem Ioannes quoq; coquus , post nauatam illi operam , octauo die secutus est . Vide autem , quàm mira Paschasij fuerit , & sollicita-de aliorum , quàm de suâ incolumitate diligentia . Pontius Cogordanus , cùm eius accepto mortis nuncio Parisios Nouioduno redisset , & horrida tecta ingressus , omnia ubiq; excitatis ignibus perpurgasset , in cubiculo Paschasij super mensam reperit schedulam , in quâ bonus Pater cum cura admonebat , quid à se contràctatum iam ægro , quid secus esset .

C A P V T I X .

Paschasij Broëti virtutes .

ERat Paschasius , vt supra memorauì , vnus è decemprimis Societatis Patribus , & superstitem antiquissimus Professorum , vir innocens ac placidus , quem S. Ignatius ob morum innocentiam , Angelum consueuerat appellare : ita Societatis amplificandæ , iuandæq; Galliæ cupidus , vt illud studium eius causâ mortis extiterit : cùm enim Parisiensis initia Collegij sustinere peruelleret , ceteris ad salubriora loca dimissis , adduci , vt ipse fuga sibi quoq; consuleret , omninò nequiuìt . Aiebat aliquando viginti se annis perstitisse inpetenda à Deo humilitate , neq; videri sibi tamen eam consecutum ; quod ipsùm profectò ex ingenti humilitate haud dubiè sentiebat . Quàm enim suimet contemptu gauderet , cùm assiduè perspectum est , tum verò luculentiùs aliquando , cùm Billomo Luteriam rediret . Iter habebat pedes , Bertrando Rosetio comite , per agrum , in quo demetendis frugibus ad triginta homines opus faciebant . Hi continuò pannosum conspicati Patrem , cœperunt habere ludibrio , & onerare conuicijs , simulatorem inter cetera , deceptoremq; magnis vocibus appellantes . Quem ad verborum sonitum , quasi ad iucundam symphoniam , suo innixus baculo , vt audis auribus omnem exciperet , in vestigio constitit , neq; priùs , quàm illi satietate , partimq; pudore finem fecère , gradum mouit . Tum verò Paschasius erigens se , placidissimoq; vultu messorum , quasi de beneficio gratias acturus , intuitus , Deus , inquit , vobis benignè faciat , filij , ac benedicat ; eaq; dicens , manu simul Crucis salutare signum ad beneprecandum expressit . Non tulère insolitam eam mansuetudinem quamuis rusticana pectora . Extemplo velut attoniti ad eius obuersi pedes , veniam precantes , se iniquos conuiciatores , illum virum re verâ san-

etum deprædicare. Apparebat etiam Paschasij humilitas ex itineribus, quæ semper agebat pedes; cumq; ab Antistite Claramontano quondam esset adactus equum accipere, simulatq; vrbe excessit, eò ad Franciscanorum relicto Cœnobium, Apostolico more perrexit. Quibus in itineribus, vbi ad diuersorium peruenerat, in secretum aliquem se locum consueuerat abdere, ac flexis genibus, aperto capite Sacerdotale Officium ante omnia exequi, tantâ contentione, ac charitate, vt vultus ipse ardere videretur.

Nec minor erat eius ardor iuuandi proximos. Nunquam nec audiendis Confessionibus, nec habendis sermonibus, nec visendis ægris, siue interdiu, siue noctu defatigari. Sæpè ita accidit, vt ad ægros, cum vix ad mensam confedisset, vocaretur; illicoq; confurgens, quò vocabatur, properaret, nec quidquam dein toto die gustaret, tanquam abundè charitatis pabulo recreatus. Nec semel eodem die reuocatus initio cœnæ, alacritate magna propè ieiunus occurrit, non solum cibatu, sed etiam quiete nocturna libenter, vt proximorum saluti consuleret, sese defraudans. In priuatis colloquijs ad Christi Seruatoris amorem in hominum animis ingenerandum inultum valebat. Ad longas pro suggestu conciones defici se memoriâ ingenuè fatebatur. Ceterum perlibenter alijs, qui verba facerent, aures præbebat. Et cum Billomi de Societatis initijs, & progressionibus verba P. Natalis ipso præsentē faceret; Paschasium animaduertēte Patres perattentum absq; villo singultu ac strepitu, labentibus perpetuo riuo pergenas lacrymis, ab exordio sermonis ad finem persequisse.

In secundis iuxta & aduersis rebus, vultu semper eodem cernebatur; quippe cum status mentis, vnde vultus fingitur, semper æqualis, & idem permaneret. Propria tamen eius laus dicebatur, simplicitas mixta prudentiâ. Hanc principio complexus, toto vitæ cursu tenuit: hanc prædicabat ipse frequenter, & commendari ab omnibus cupiebat. Olim Andream Frusium rogauit, vt in illius laudem poemâ conscriberet. Quæ vna virtus facilem totius viri æstimationem facit; siquidem congressu simplicium maximè, cum Deus ipse, tùm homines delectantur; estq; simplicitas virtutum ceterarum conciliatrix, altrix, & decus; vt quo eam quisq; gradu adeptus sit, eodem necesse sit eum quoq; ceteras obtinere.

Iam quid de Paschasio Sanctus Patriarcha noster sentiret Ignatius, ex eius codicillo, quem capite quarto recitauimus, exploratum est. Sed adscribere placet Francisci Bandinij Senensis Archiepiscopi litteras ad S. Ignatium, quibus ab eo laboranti Paschasio suppetias post

post auocatum Simonem Rodericium flagitabat, in hæc verba: *Ea est Paschasij vestri, aut potius nostri, vite integritas, & morum suauitas, ut omnibus gratus, incundusq; sit; mihi verò gratissimus. Et in eo manere, quo hic fungitur, est adeo vehemens, ut summa eius cum laude oculos omnium in se conuerterit. Nam verbis hortatur, exemplis iuuat, humilitate allicit, charitate ad bene, beatq; viuendum inflammat, &c.*

Ad extremum, colligam Paschasij omnia simul decora in compendium, si eius elogium sepulcrale à Patribus Flandrobelgis in Imagine primi seculi confectum reddidero. Ita habet:

Nec atratum esse, nec incrustatum decuit hunc inuulmum, quo Paschasij Broëti candida, & sincera simplicitas continetur. In agro Cameracensi natus, Parisijs educatus in litteris, ibidem aggregatus Ignatio, Gallie tot nominibus obstrictus, quantumuis aliò vocaretur, & destinaretur à pluribus, Gallia potius, quam alteri & viuis, & mortuis debebatur. Erat ei in ore serena semper hilaritas, nisi cum eam obnubilarent lacryma, vi-pietatis expresse. Erat in moribus aperta sinceritas, animorum suauis illi-cium, & amabile munimentum. Nec deerat actionibus eius candori missa prudentia, que simplicitatem non perderet, sed armaret: unde ab Ignatio habitus, & nominatus est Angelus; Ingenuitate morum admirabili, & amabili sinceritate nature. Missus in Hiberniam à Pontifice Nuncius; Patriarcha in Aethiopiàm designatus; conformatione corporis, sanctitate mentis, experientia rerum, scientia litterarum, ab Ignatio aptus præ om-nibus iudicatus, qui tanta dissidentis per Africam Ecclesia munia sustineret. Sustinuit preparatione mentis, & corporis; ostentatione procul. & glo-ria; oneris audius, honoris impatiens. Incredibili felicitate aditum Socie-tati fecit in Franciam. Ad quamcumq; rem manus admonuit, operam in ea suam mirabiliter approbavit. Donec sauiente lue per Gallias, inter octoginta hominum millia, que Lutetia Parisiorum pestis absumpsit, ipse, ne suos desereret, sacro demum correptus igne, Anno M. D. LXII. VIII. Kal. Octobris, cecidit extrema victima charitati, amoris, nisi hac ossa suppetere, holocaustum.

Autores, & notas, utpote loci plurimum occupaturas, cum hic, tum in sequentibus deinceps vitis omittimus, in Archiuo asseruandas. Prolixè in illis ratio redditur eorum, que in historia afferuntur.

† † †

BELGIVM. CAPVT I.

Tres in Belgio mortui.

Prima Prouinciarum in hanc scenam descendit Belgium; & heroum hoc agmen ducit idem is, qui nuper Romani Collegij Rector extiterat

P. Quintinus Ciarlartus, qui dum vitam suam post proximorum, charitatem putat, luc ciuitatem deuexante, omnium se confessionibus promiscuè audiendis obijcit. Igitur ad ægrum quempiam accitus, quamuis eius pestilentie insciens, at dubio atq; obnoxio tempore, accurrit illico citra inuestigationem, aut sui curam, ne infirmo deficeret, ibiq; luc conceptâ, (dies erat 22. Iulij S. Mariæ Magdalenæ sacer), vt reuertit domum, seq; idum subsensit, abdi foribus pessulum iubet, neq; quenquam, qui extra sit, in eandem intro periculi societatem admitti. Mox adfuit ab habita in Diuæ eiusdem æde concione *P. Bernardus Oliuerius*, & ignarus mali pulsare fores; intus responderi, *P. Quintinum* luc laborantem iussisse incolumes contagione prohiberi: contra *Bernardus* instare, vrgere, prorsus introire velle, neq; ab eo in periculo ac morte diuelli, cui coniunctissimus in vita fuerit. Itaq; dum perseuerat, pertenditq; alieni magis, quàm sui studiosus, demum intromissus est, & in mutæ certamine charitatis ipse victoriam habuit; cuius etiam non multo post fructum, vt referam, cepit. Sexto, quàm coeperat languere die, *P. Quintinus* sacris adiutus præsijs ad immortalitatem funesta morte transiit, Tornaci ad diem 28. Iulij anni huius 1556. biduo duntaxat inter eius, & *S. Ignatij Parentis* nostri mortem interiecto; cum ageret annum ætatis 49. & in Societate vix 5.

Sollicitus ob eam *Quintini* mortem de reliquorum incolumitate *Carthusianorum* Prior, (vt à primo semper Ordini nostro sacra Patrum illorum Familia studuit, cumq; complexa est, & ibi nominatim, quot hebdomadis ad religiosum frugaleq; prandium, & secundum illud familiariter ad pia colloquia coire consueant) domicilium illis *Ceclano* in pago suum attribuit, quò se discrimini vitata è domo subducerent. Superstites erant omnino tres: is, quem dixi, *Bernardus Oliuerius*, *P. Antonius Bouclertus*, & *Nicolaus de Guise* Coadiutor Temporalis nuper admissus; sed inualidum duobus fuit

fuit illud perfugium, qui concepto & ipsi veneno, dum P. Quintino nauarent operam, prior obiit, latus in domum nostram

Nicolaus Guisus tiro; Ludouico Guiso Patre Louaniensi, Aldenardenfi Matre, probis hominibus ac pijs, qui vitam arte tolerabant, natus; ad Sociorum seruitia Tornaci paulò ante adscitus, mittendusq; si vixisset, in Urbem propediem ad S. Ignarium Ordinis conditorem. Triduo post P. Quintini casum in eo virus erupit, & paucis diebus Augusti principio abstulit.

P. Bernardus Oliuerius malum aliquanto diutius in visceribus occultum tenuit, iamq; hebdomadâ propè quartâ defunctus, extrahere se esse credebatur; quando & ipse iam virus ad exteriora gliscens, & frangens in præcordijs sensit; cui cum resistendo, depellendo; non esset, victus impetu naturæ concessit, ad diem 22. Augusti, ætatis anno 33. aditæ Socii quinto, sextoque.

Adiunt horum sepulcro (nam eodem omnes tumulo conditi sunt) visa non semel à Civibus obscurâ nocte plura imminere lumina, rutilosq; splendores, cum magna spectantium admiratione, estimationeq; Sociorum.

C A P V T I I.

Vita P. Quintini Ciarlart in seculo.

Natus est P. Quintinus Ciarlart in pago Hannoniæ, quæ Belgij Prouincia est, Baudou, altero ab vrbe Montibus lapide. Patri Iacobo Ciarlart, Matri Isabellæ Benoist, nomina suere; conditio, quæ potest eo in loco honestissima, cum munere publico, quod Maioris vocant; mores optimi, probatissimiq; Calendas Septembris anni 1507. natales habuit, debitus ante, matris ex voto, Deo, quam editus mundo foret; nimirum quo tempore gestabat in utero, ut eo facillimo utebatur, Deum frequentibus orabat ieiunijs, ut eâ prole, quam eniteretur, suam quam maximè gloriam amplificaret. Natus Quintinus timorem Domini, cum lacte hausit, & ab ipsis primis vnguiculis futuræ fecit sanctimonix expectationem: adeò erat propensa in Deum pietas, in parentes obedientia, beneuolentia in omnes. Longa spatia orando ducere, sæpè tolerare incediam, sæpè humi, aliàs duro super asserere somnum capere; in egenos non alia modò, sed domesticam etiam suppellectilem profundeabat. Tibiæ fracturam à plaustrò supergrediente fortius, quam nios est pueris, tulit. Vbi consa-

nuit, & prima litterarum rudimenta libauit, annos quindecim natus vnâ cùm Fratre Louanium ad grauiores doctrinas hauriendas latus est. Ibi confectis Philosophiæ spatijs, ad diem duodeuigesimum, Martij anno 1525. Magister Artium Liberalium renunciatus est. Subinde animum ad Theologiam appulit; sed longo interuallo, scilicet anno 1550. die 22. Aprilis eius facultatis non tam insignia, quàm præstantis testificationem scientiæ, iusq; adipiscendi gradus, quod Licentiatum vocant, more maiorum accepit.

Ea virtutis & doctrinæ commendatio Canonicatum illi Tornacensem ab Episcopo primùm, tum ab S. Ghisleni Abbate Paroeciam conciliauit: quibus accessit aliud Sacerdotium, Capellanix nomine, obnoxium eius familiæ, tanquam ab ipsius maioribus institutum. Ceterùm ubi sui iuris, ac mancipij euasit, abdicatâ Paroeciâ, retentis alijs, Tornaci consedit, & Scholastici titulo publicis ludis præfatus, ad formandos, imbuendosq; institutis optimis pueritiæ mores operam conuertit. In Collegio Capituli S. Pauli cœpit ipsemet primus Dominicis diebus enucleare familiariter Euangelium, quod eorum vnoquoq; proponit Ecclesiâ; & eam capere cohortandi eos ad probitatis pietatisq; officia occasionem. Interim ipse suo præluce, morum exemplo, & actionibus suis suadere virtutem. Ter quâq; hebdomadâ ieiunare; nunquam ad quietem capiendam cubare instrato; in calamitosos non alimenta solum, sed vestes, & culcitrâs, & lodices, & lintea, si defecisset pecunia, dispensare. Sæpè domum redire peregre sine soleis, sæpè sine pallio, vel togâ, quæ in pauperes obuios, vt cuiq; penuria fuerat, contulisset. Obire constitutis diebus carceres & nosocomia; & per hyemem ter in hebdomadâ totis noctibus urbem concurfare, vt vitæ subsidia, quibus egerent, ad inopum tuguria comportaret; cûique facultates ipsius vis ac numerus superaret, aliorum locupletiorum opem liberalitatemq; allebat. Domi nullius admittere seruitium, dum sanus erat, neque ad cubiculum componendum, neq; ad lectum, aliaue: quod si occupasset insanitas, accersēbat fratrum filios vnum ex altero, ne æmularentur inuicem; dumq; sui curam gererent, eos admonitis optimis instruebat. Si qua simultas in vrbe, vel dissidium existeret, ipse componere, vocatis ad suum conuiuium, quod prouius pax facta foret, dissidentibus. Adolescentibus, quibus abundè ingenium, fortuna, tenuis erat, ne mendicitas eos & otium corrumperet, suæ copiam, mensæ tantisper præbebat, donec opus addicerent, quo faciundo vitam tolerarent. Conuenit eum aliquando Catharina soror eius

germana, Tornaci nupta, nihil ad se pertinere queritans fratris indulgentiam, quā pauperes extraneos aspergeret, quamvis & ipsa rei familiaris inopiā vrgeretur. Eam ubi patienter audiuit, procumbens in genua Deo gratias egit, quod sanctæ paupertatis suos etiam, participes efficere dignatus esset. Subinde comperto, sorori verè rem domi perangustam esse; nummos aliquot aureos ei dilargitus est, titulo indigentæ. Autor erat hominibus locupletibus, ut si quos haberent propinquos, & familiares afflicta fortunâ, eos præbitis elemosynis subleuarent. Complures eum suorum liberorum, Baptismo consponsorem adhibebant, quod ad eius sibi liberalitatem, faciliores aditus, quasi ex officio, patefacerent. Miserebatur impensè feminarum; quas forma & inopia obnoxias aliorum libidini faciebant, easque ab exitio vindicare, non Tornaci duntaxat, sed tota in vicinitate, atque adeò Insulis etiam & Bruxellæ, omni opere nitebatur. Subducebat illas inhonesto quæstui per matronas, quibuscum ita conuenerat, & tuto in perfugio suis habebat impendijs, quoad artem, quâ honestè quæstum facerent, condidicissent. His, alijsque id genus officijs tantæ iam tum sanctitatis opinionem, vel ipsos apud Hæreticos collegerat, ut quamvis eum ludibrio sponsam, aut Bertam, propter insignem modestiam appellarent, eum tamen, à suis abesse partibus haud dissimulenter dolebant; & si quando familiaribus in congressibus illi Catholicis, quod degenerassent à moribus præcis, insultando obijcerent, hi sanctitatem opponere Quintini consueverant, eequem ei viro similem ipsi de suo proferre numero possent. Et aiebat Ludouicus Blosius, vir pius & doctus, multos vel solâ sanctimonix eius famâ ad meliorem frugem redire.

CAPVT III.

Vita eiusdem P. Quintini in Societate Iesu.

DVm hisce pietatis, ac virtutum officijs Quintinus Tornaci distinetur, subit animum illius recordatio Societatis Iesu, cuius instituti speciem nonnullam olim anno 1542. Louanij perspexerat, cum eò se Parisijs ad persequenda doctrinarum studia contulissent ij Sociorum, quos propter Caroli Cæsaris clientelam suo Rex Franciscus excedere regno iusserat, bello vtrumque inter Principem exorto. Placuit penitus aliquid de illa cognoscere, quàmque suis esset opportuna consilij experiri. Adscito igitur in itineris, deliberationisque

nisque Societatem Antonio Boucletto, viro sui simili, & laudum eandem audio, Louanium iter instituit; cumque sociorum vitæ ratio plurimum utriq; probaretur, Romam eundi, seque S. P. N. Ignatio statuendi cœpere consilium. Ab eo copia utrique Societatis facta anno 1552. & cum Quintini virtus, vsu confirmata, satis se efficeret, anno vertente iussit eum Romano præesse Collegio, & interioris simul fori quæstiones à Morali Theologia sacris ferijs primum omnium publicè explicare. Sed ea tractatio diuturna non fuit; nam, anno sequente Quintinus, vnàque Bouclettus Tornacum suppetias Bernardo Oliuero, qui iam tum ibi degebat, ire iussi sunt. Causa maturandi hæc fuit.

Serpebat toto Belgio exitiosum Lutheri Caluiniq; venenum, & iam Tornaci viscera permeabat, manans in dies latius è ciue, cui Tassinus olim occultus Caluini discipulus, pestem illam infuderat: cùm hanc Deus mentem Ignatio iniecit, vt eam in urbem de Societate Quintinum, qui ædis præcipuæ Canoniatu etiam tum potiebatur, destinaret, vt Sacerdotij sui prouentu vitam ibi cum Antonio Boucletto degeret, & laboranti patriæ subueniret. Quintinus indigressu, conuocatis Romani Collegij, cui præerat, fratribus, tria hæc monita suprema reliquit: primum, obedientiam religiosissimè colerent: deinde, P. Ignatium plurimi facerent; postremò, vsq; ad mortem insisterent in orationibus ab Deo, vt verum sibi Societatis spiritum largiretur: & his dictis se in viam dedit. Igitur vt Tornacum attigit, aggressus est illicò pomeridianis horis diei Dominici Catholicæ veritatis articulos explanare, concionante Bernardo, aliaq; obeunte munia. Tantumq; horum conatibus Deo obsecundante profectum est, vt increbrescente quotidie ad conciones & sacra concursu, magna breui compositio morum in ciuibus, nec minor hæreticorum ad Catholicum dogma conuersio, consecuta sit. Nec se intra vrbs continebant mœnia; sed vicina egressi in oppida, vbique pietatis causam diligenter, prosperèq; tractabant. Singularem operam Quintinus reuocandis ab impura conuersatione mulieribus; ijsq; item, qui ad publicum supplicium ob sua flagitia peterentur, adiuuandis conferebat: quo in genere fuit illud insigne, quòd cùm nullis artibus pertinacem hæreticum, qui raptam Natali Domini die sacram Hostiam pedibus subiecerat, posset infestare, pro deuoti capitis salute, semet ipse ad religiosum totius anni ieiunium deuouerit.

His officijs intentum pestis incessit, & paucis diebus, vt iam
comme-

commemoravi, de medio sustulit, magno patriæ, magno Societatis incommodo, virum planè excellentibus Dei donis, humilitateq; inprimis & charitate insignem; cum ipse propediem se moriturum, cuidam, eumq; breui etiam securum, haud vanà præsignificatione dixisset. Diuinitus verò in eam mortis gloriam, cā re seruatus videri potest, quòd ab hæreticis necem illi molientibus per noctem, domo sæpius euocatus postulandæ stipis obtentu; nunquam ab illis haberi commodè ad ictum poruerit.

C A P V T I V.

P. Bernardi Oliuerij vita ante Societatem.

P Bernardi Oliuerij mira fuit adolescentis, & varia fortuna, perq; inuitatas eum vias Dominus ad se deduxit. Natus est Ansonij, quod oppidum est Belgij haud procul Tornaco, Scaldi impositum, anno 1523. Frater illi germanus Henricus fuit, qui diu post coniugalibus exsoluens vinculis, Societatem tribus cum liberis suis amplexus est, quorum alter Bernardus itidem Oliuerius appellatus, Belgicam Prouinciā cum laude Præpositus habuit. At noster hic Bernardus, cuius exequimur res gestas, Louanij annos natūs vicenos ad diem, 15. Martij Magistri Liberalium, Artium & Philosophiæ titulos cum insignibus, more maiorum, adeptus est. Destinabatur ille quidem à parentibus ad sacras functiones, & Ecclesiastica munera; sed alienior illi animus, & morēs erant. Itaq; vr̃a Philosophia Ansonium rediit, vagari liberius, & per licentiam bonum otium conterere. Parens id ægrè pati, & spem foenoris ex impensa in eum collata redituri per ipsius inertiam corrumpti, dolenter queri. Caueret, ne prauis istis libidinibus ad inopiam, ad mendicitatem, ad miterias redigarur. Sibi sumptus inoriosum facere, nedum in vitiosum hominem non libere, non velle. Igitur si Ecclesiastici statūs non placeret conditio, aut fratrum exemplo victum opere aliquo exerceat, aut procul è suo conspectu, quoquo libido fuerit, faceffat. Ad hæc ille per arrogantiam, enim, verò, ait, si mendicandum fuerit, operam dedero, ne tuas ad fores mendicem. Ex illo vultuosus incedere, & velut cum animo suo multa, nec satis læta, reputare. Inde Henrici fratris obsecutus consilio, aliquot à matre nummis aureis instructus, Romam iter cum socijs sex æqualibus intendit. *Fortuna Bernardo in Heluetijs oblata*

oblata miſo modo. Biuium erat ad proximam ciuitatem; via breuior ſiluis impedita, & infeſta latronibus: illam inſcientes inuadere, impatienciâ moræ: Faber Ferrarius, qui ad ſyluæ ingreſſum, propter viam commorabatur, reuocare iuuenes, admonere periculi, cuius cauſâ teri iam ab annis ſeptem ea ſemita deſita foret; hortari capeſſerent alteram; longiorem illam quidem, at certè tutiorem; cumq; illi inuenili ferociâ conſilium aſpernarentur, ipſe vltro illis & gratuito ad cotem arma exacuere, & benè abeuntibus precari. Tum illi in audaciam erecti in ſaltum ſe injicere ſtriſtis omnes gladijs, cantillantes, feſſinantesq; & omnia circumſpicientes ne obruantur incauti; deniq; ſinguli alter pone alterum ingredi. Altè prouectis in ſyluam, ecce herbido in pratè ſe homo procerus attollit, poſtq; illum deinceps alter, & tertius, toruum intuentes, & oblongâ quiſq; haſtâ præferratâ minax; inde ad illos verſus gradum, ciere: iſti contra ſe ferre, quâ ducebat via, ceu timoris expertes. Igitur tres illi conſpecto ſuum nihil valere terrorem, nec iuſtum accipitis alexæ pretium ab armatis. & prædæ nudis ſperari poſſe, ruruſus procubuere ſolo, & liberam gradientibus viam reliquere. Ciues, ubi peregrinos eam viam innoxios euaiſſe conſpexere, maximâ eos admiratione, beneuolentiâq; affecerunt. Ipſi eo deſuncti periculo reliquum iter Romam vſq; elementius habuere.

Bernardus in Vrbe tabellionem celeriter naſtus eſt, cui ſcribendo nauaret; tantoq; opere ſuam illi nauitatem, & induſtriam probauit, vt eum & ceteris amanuenſibus citò præfecerit, & filiam eidem ſuam, quam vnica habebat, doſpondere parauerit. Sed parabatur illi diuinitus conditio potiùs, merito robuſti pectoris, quo præclarum in Franciſcanos Patres officium executus eſt. Vetuerat Cardinalium quiſpiam Epiſcopus totâ ſuâ dioceſi populum ab illis are campano cieri ad ſummum ſacrum, quòd eum ab æde princeps præter fas auocari contenderet. Illis obſiſtentibus, obtendentibusq; ſua iura, res ad forum eius Curix delata eſt: ibi iniquiſſimâ conditione omnis cauſæ fortuna diſceptabat, quia ſcribarum nullus, potentix metu, Patribus dare operam ſcribendo audebat. Bernardus indignum ratus ita cauſam honeſtam, quia pauperum Religioſorum, deſeri atq; deſitui, tabulas ipſe conſciendas, actaq; ſcribenda in ſe tranſmouit, adeoq; nauiter præſtitit, vt Princeps inferior eâ in cauſa diſceſſerit. Iam ille nuptias adornare; iam per litteras hortari propinquos, vt ſcribendo liberos exercerent ſuos, quibus ipſe propediem accerſitis fortunam eſſet aliquam ſcriptionis induſtriâ crea-

creaturus; cum ecce graui, longoq; morbo correptus, fortè fortunà ab homine Societatis inuisitur, & per Confessionem à criminibus expiatur. Tum ille, si confanescat, daturum se nomen in eandem Societatem proficitur suum. Confanescit, celeriter, quòq; se religione liberet, tametsi respectabat idcutidem ad nuptias, S. Ignatio Societatis parenti se sinit. Hic inueniem bono animo iussum esse; neq; statim admittere, neq; repellere omninò; recens consilium, & veluti metu susceptum experiri velle; nonnunquam ostentare spem; aliàs sustinere, cunctari, languidè responditare. Sed deniq; Bernardum morà pertasum est, & deliberatâ sententiâ ianitori proficitur die quadam certum sibi esse domo nusquam ampliùs pedem efferre: quâ constantiâ delectatus Ignatius, eum continuò suorum numerauit in cœtu.

C A P V T V.

Eiusdem Bernardi vita in Societate.

Indolem Bernardi rebus quibuscunq; gerendis Ignatius illicò agnouit idoneam; eaq; re sacris initiatum Ordinibus, paucos post menses Romanæ Domus Ministrum, vt eum per se ipse leuissimo illo, & diuulgatissimo in magistratu monitis opportunis imbueret ad ampliores gubernandi gradus. Non præteribo silencio memorabile Ignatij æquè, ac Bernardi eius temporis factum. Iacebat ex morbo domi quispiam, cui Medicus pharmacum mediâ nocte sumendum præscripserat. Ignatius Bernardo accersito, pharmacum vt constituto tempore præberi curet, accuratè commendat. Bernardus idem infirmorum curatori refert, & seriò iniungit. Noctis dimidio surgit Ignatius, & ex agroto, ecquid potionem hauserit, sci-scitatur. Ille nullam sibi præbitam, quam biberet, potionem dicere. Tum Ignatius neglectum officium seueriùs in Bernardum increpare, excusantemq; Infirmary cunctationem, iubere domo confestim excedere; haud pati se suorum in numero, qui socordes obtemperationis atq; obedientiæ sint. Bernardus obtemperare quidem, ille continuò, nihil neq; cunctatus, neq; refragatus; sed foribus exire duntaxat, & hæreere citeriore in vestibulo, quòd vltèrius abire non iussisse Ignatium contenderet: quâ constantiâ, firmitudineq; propositi mirificè recreatus Ignatius, eum non admisit tantummodò, sed eâ deinceps existimatione habuit, vt Romani Rectorem Collegij haud longo interuallo, pro Ioanne Pelletario destinato Ferrariam,

anno scilicet 1553. adhuc penè tironem renunciârit. Verùm cùm ei valetudo minimè Romana in aura constaret, paucos post menses ab eâ administratione translatus in Siciliam, primus exordia nascentis in Monte Regali Collegij autore Cardinale Farnesio, eodem illo anno, Iunio mense suscepit. Sed neq; ibi satis prospera valetudo fuit; adeoq; ne fatisceret, præpropere ab Ignatio reuocatus est. Ceterùm frustra tentatis ad confirmationem incolumitatis omnibus, cùm Tornacense Collegium nasceretur in Belgio, Bernardus illò tum sui curandi, tum eius ordiendi gratiâ legatus est. Ansonium natale oppidum primùm accessit. Ibi pro foribus repertum patrem suum ignotus, & vt erat, morbo, viaq; deformatus, orat noctis vnus hospitium. Ille arbitratus hominem esse vagi generis & infidi, quos Zingaros, aut Ægyptios vocant, repellere cum stomacho, negare id genus perditis capitibus apud se locum esse. Sciscitatur ex illo Bernardus eequem habeat filium peregrè versantem? Ab illo se ipsi, si tecto recipiatur, noua renunciaturum. Ad filij peregrinantis commemorationem iubet hospitem intrò ire, parari coenam, mensam, apponi auidus nouorum de filio. Inter vescendum multa hospes referre de Bernardo, inaudita, inexpectata; ea tot verisimilibus describere, vt cùm omnia congruerent, & cum ijs quæ pater aliunde cognorat, cohererent, attonitus ab narrantis ore penderet. Illud autem inculcare frequentius ac studiosius; Bernardum earum maximeperè molestiarum pœnitere, quas olim ipsi per immoderatam, licentiam attulisset; eius se noxæ pro Bernardo veniam petere, spondereq; paternæ indulgentiæ posthac omni officio responsurum. Eo verò pedetentim deduxit seriem historiæ, vt semet esse Bernardum, præsentem certis conficeret argumentis. Tum parens in amplexus filij ruere; mater, domestici, oppidani sensim omnes, vt fama vulgari cœpta est, concurrere. Ipse de salutaribus animo rebus sermones serere; mox etiam pro concione dicere, tantis motibus animum, vt nemo esset omnium, qui non auidè studeret Iesuitæ, nouo scilicet, nec antè viso mortalium generi, arcana sui pectoris concredere, & totius apud eum vitæ peccata deponere. Princeps Ansoniensis Magni Hannoniæ Senescalli filia, verborum ac sententiarum, pondere, quibus utebatur in concione, perterrita, non prius eum, suæ admouere mensæ, quod ardentè cupiebat, est ausa, quàm comitatem eius, suauitatemq; priuato in congressu suis ipsa clam oculis atq; auribus explorasset. In eius conuiuio, vt apud ignotos semper illi mos erat, parcius aliquanto, quàm inter suos vescèbatur; i
cùm

cum ad simulationem, & hypocrisim videri pertinere diceret Henricus Bernardi Frater: nequaquam, ait, Frater; sed ibi documento seruiro, vt æquum est; domi, necessitati atq; naturæ. Item aliquando sex Henrici liberos contemplatus; cedo mihi Frater, inquit, vnum ex his; qui meus posthac ex integro sit: illo annuente, natu secundum delegit Bernardum, eum ipsum, qui longo post intervallo Provincialis Belgij fuit. Magnum Ansonij Bernardus perbreuiter quæstum fecit animorum. Sed vna in virguncula multiplex, & ad posteritatem diuturnus fuit. Ea est Quinta, seu Quintina Monnier, quæ concionum eius impulsu, eum prima ludum instituit, quo deinceps ab honestis Virginibus puellaris ætas ad muliebria pensa iuxta ac pietatem, fructu admirabili, Tornaci præsertim inopes erudiuntur.

CAPVT VI.

Gesta Tornaci à P. Bernardo.

Posteaquam Ansonij domesticis abundè fecit officijs P. Bernardus, Tornacum se transtulit, quò prima ipsius, ac præcipua destinatio pertinebat. Erat illi Frater germanus Tornaci Iodocus Oliuerius, vir doctus, & Theologiæ Licentiatu insignis, Curio ad S. Iacobi: ad eum se contulit, ne cui grauis esset. Ceterum quò se minus inuidiæ, & querelis obijceret, ad fungenda Societatis ministeria ædem S. Mariæ Magdalenæ, lubente roganteq; Curione, procul extrema in vrbe, neq; amplam eam, neq; alijs celebratam elegit. At postquam ibi de superiore loco dicere ad populum exorsus est, incredibile dictu est, quanta celeriter multitudo confluxerit; quantis ad eum audiendum studijs, quantis animorum moribus vniuersi conuerint. Sic Episcopo eius vrbis cupidè postulante cepta ibi noua Societatis colonia est, opportunissima religioni, animiq; periclitantibus; quam S. Ignatius, submissis, vt nuper retuli, Romæ Quintino, & Boudetto, anno 1554. instituit frequentare. Iis auctus Socijs Bernardus, partitisq; cum illis ministerijs, mirum dictu est, quàm suis concionibus commoueret omnia, non in vrbe modò, verum etiam foris, quacunq; docendi causâ vagabatur: cui tam densus vbiq; dabat operam auditor, vt inter mortui sæpè complures è concione, propter confertissimam hominum multitudinẽ, ac semianimes efferrentur. Ad eius vocem multa facinora ponebantur; abijciebantur hæreses; iniiciebatur Sacramentorum ardor, studium benefactorum, tantaq;

auuiditate currebatur ad indicanda peccata, vt per dies sæpè aliquot obfiderentur aures Patris, nec difcederetur è templis, dum copia fieret ritè pectoris expiandi. Fructus fuit illuftris, & ad conciliandam ciuium beneuolentiam efficax.

Anno ineunte 1556. excurrendum Bernardo Louanium fuit, vbi Petrus Ribadeneira nuper ab S. Ignatio miffus, de recipienda in Belgium Societate apud Philippum Regem curabat, vt inter fe de communi caufa confultarent. Dum negotium adornant, vno fimul tempore Ribadeneira, Rectoris Academiæ, itidemq; Ricardi Tapperi Decani & Cancellarij rogatu, Latinas, Adrianus Adriani Flan- dricas, Bernardus habere Gallicas cœpère conciones, arrectis, tanquam ad fubita tonitrua, totius ciuitatis animis; vnuſteq; dicentibus in homines Societatis, quòd tamdiu audiendis ibi modo Confefſionibus propè latuerant, ac repentè ad concionum lucem tantà vi, ac linguarum varietate prodierant, videri, vt olim in Apoſtolos, Sanctum Spiritum incidiffe. Rebus Louanij, ad quas ierat, abſolutis, Tornacum ad ſuam continuò ſtationem Bernardus remigravit, & Catholici præconis ita perfungi munere perrexit, vt longinquis ab oppidis audiendi ſtudio mortales accurrerent; & ipſe quoq; tenuiſſimam corporis valetudinem robuſtiſſimâ fulciens animi charitate, in vicinas excurrebat vrbes, vbiq; vel Catholicorum corrigens mores, vel flammas coërcens Hæreticorum. Inter hæc S. Ignatius cum lata Societatis in Belgio locis aliquot incrementa ſperaret, nouam ibi Prouinciã condere, Germaniæ Inferioris nomine ſtatuit, eiq; Bernardum vniuerſe præficere. Eam in rem ſubmiſit ille quidem, patentes, vt vocant, litteras; ſed Bernardus prius ex humanis creptus, quàm perferrentur, orbam ſuã morte Prouinciã, & diu vacuam Præpoſito Prouinciali reliquit.

Iam mortis eius occaſio, charitatis flagrantia fuit. Nimirum enim cum die S. Mariæ Magdalene domum à concione reuerteret, vt P. Quintino peſte contacto quã poſſet ope ſuccurreret, in eandem ſemet ipſe flamman vltro coniecit. Illo paucis diebus extincto, ſe- ceſſit in alias quidem ædes Bernardus, & dies pluſculos peruxit. incolumis; ceterum glifcente ſenſim ac lentè in præcordia vitio, tandem quoq; ipſi malum erupit. Cum eo morbo dum vehementius conflictaret, repetebat identidem; Nicolæ, Nicolæ, quàm vili Para- diſum rapuiſti! is erat nouitius, quem ſupra commemorauim in eodem charitatis officio fuiſſe præmortuum. Tornaco etiam intermor- tuã iam propè voce viſus eſt eam prædicere morum temporumq;

varie-

varietatem, quæ ad annos aliquot eam urbem excepit. Matrem se videre, supremumq; affari cupientem, per internuncium solatus, animo insit esse tranquillo: ad superos eo se quidem die migraturum, sed maternæ salutationis haud neglecturum officium. Subinde manus, & faciem ablui sibi iussit, & munda capiti ac lecto lintea imponi; tum extremâ sese vñctione, Ecclesiæ ritu, liniri; quibus confectis, animam edidit: quo eodem ipso articulo duobus Fratribus suis Henrico, & Philippo procul absentibus se videndum in transcurso præbuit: perque illos suæ mortis ignaros, dum cognituri quid ageretur, Antonium conueniunt, matrem visus est eo, quod spoponderat, officio profecturus. Fuit Betnardus procero corpore, hilario vultu, atque ingenio, excelsitate animi, & constantiâ magnâ.

A N N V S M. D. L V I I I.

H I S P A N I A. C A P V T I.

De P. Ioanne Gesti.

HOC anno ciuitates aliquot interioris Hispaniæ pestilentia vexauit, & in agrorum ministerio nonnullos è nostris absumptis. Barcinonæ imprimis omnes, præter vnum Coadiutorem Temporalem: sed neque eorum numerum, neque nomina comperta sunt, præterquam Rectoris eiusdem Collegij; is fuit.

P. Ioannes Gesti, ortu Hispanus, magnæ virtutis vir, & optimi exempli; qui, dum quamplurimos gaudet per diuina remedia ab animi morte, metu mortis educere, seseque in perennes labores, & pericula animosè dat, haultâ inde lue, præsentî mercede dignatus est: Dum destinatus esset anno 1555. totius Procurator Societatis, Romam iturus ad portum quandam descendere, facturam mox vela nauim Italiam conscensurus; cùm aliquamdiu reflante vento nauî retardatâ, litteræ P. Francisci Borgia superueniunt, quibus in Hispania retinetur, mirâ sanè Numinis prouisione; nam eam nauim, Algeriana Maurorum classis eodem tempore in ea maria inuecta captiuam fecit. Catalaunus erat Patriâ Ioannes, & ante initam Societatem Canonicus Villabeltrani; Gerundæque agebat concordibus animis ac studijs cum altero Sacerdote Mauritio Vigna, qui Mansesæ natus, & à Matre, quæ olim S. Ignatium coluerat, piè educatus. Societatis indolem videbatur hausisse cum lacte. Itaque ambo
expian-

expian^dis confitentibus, edocendisq^{ue} rudibus, & id genus alijs muneribus operam dabant. Vt verò pariter Societatem vouerunt, in eam item pariter concessere; nec longo interuallo, nec absumili exitu vitâ perfuncti. Mauritius Compluti aliquamdiu sancto versatus in opere, dum Cæsaraugustæ constanti, promptaque charitate omnia strenui Sacerdotis obit officia, & præcipuè moribundis adest, superioris anni ætate beato sine decessit, Cæsaraugustani Collegij primum in cælo germen: cuius corpus vnâ, cum vestimentis illibat^{um} post biennium, nec quidquam graue olens, nec vllâ violatum t^{ab}e repertum est.

C A P V T I I.

Duo Coadiutores Valentia.

DVo Valentia^e eadem gloriâ mortis potiti sunt, ceteris incolumibus, qui se denouerant ægrorum seruitio. Nam vt primum de pestilentia constitit, nemo omnium domi fuit, qui non impensè flagitaret iuuandis faucijs designari. Tres Patres Iacobus Miro Rector, Martinum Alberrum, Alphonsum Lozanum, & Petrum Parram voti compotes fecit. Sed erga eos, cùm assiduè contagiosos adirent, alloquerentur, audirent, quouis officij genere solarentur, singularis Dei tutela emicuit: nemo vnquam, quamdiu pestilentia tenuit, vel leui capitis dolore tentatus est. Duo duntaxat laici domesticis curis addic^ti morbo ic^ti, sublatique sunt; quorum alter

Iacobus Sarania, Hispanus ortu; cuius etiam ante initam Societatem, constat celebrem fuisse pietatem. Quidquid ex labore manuum, fericis texendis, vltra suæ necessitatis remedia corradebat, largiebatur egentibus. Diebus feriatis in publico nosocomio ægris ministrabat: sanctioribus autem, adibat primâ luce amicos, quos nôrat Diuina sumpturos, atque ad sedulò sese comparandum excitabat. Initâ Societate, ad Euangelicam perfectiõnem connitens, singulari obedientiâ, simplicitate, charitate, curâ, seruilibus officijs intentus agebat. Fuit vt per urbem ad negotia sua pergenti colaphum infringeret obuius quispiam, tergoque verso iter aliò flecteret. Sed eum affecutus Sarania cùm slitisset, ad eius se pedes, tanquam ipse fecisset iniuriam, supplex veniam petens, obuertit. Quod ipsius præclarum facinus, & Christiano Evangelio congruens, cùm percussoris sacrilegi rubor, tum spectantium mirabunda com-
proba-

probatio secuta est. Alio tempore secundum littus Valentini maris ingrediens, repentiò in Mauros piratas incurrit, qui prædam ex ora maritima abigebant. Ille sanctum continuò proferre Rosarium, (sic enim ille semper appellabat) &, Nihil vos, inquit, formido, fretus hoc telo. Miram enim habebat in B. Virgine fiduciam sitam. Ergo vri confidit, intactus euasit. Mortis supremo tempore, immensas Deo gratias egit, quòd in Societate finire vitam dedisset. Huic compar, & eiusdem fortunæ confors fuit

Martinus Gaona, item Hispanus, ex oppido Alcanizio, in Societatem anno 1554. adscriptus, tantà industriâ fuit, vt cùm affari crebrò mulieres, ex æditui officio cogeretur, ita se tamen semper auerterit, vt nullius vnquam sit vultum intuitus. Ingens eo in munere modestiæ laus.

C A P V T I I I.

Tres Murcia.

Nimirum vis exitialis atrocius eâ in vrbe debacchata; ipsorum quoq; Patrum non paucos inuasit. Episcopo, & reliquis propè omnibus, ad quos eâ curâ pertinebat, fugâ dissipatis, deserta erat ciuitas, plenz iacèntium & morientium domus. Id supremæ necessitatis tempus, & charitatis promendæ rati Patres, circumire vias, sacrosancta mysteria agentibus animam impertiri; solari iacentes; excitare ad propitiandum Numen incolumes; non die, neque nocte quietem capere. Tam excelsi animi charitatem miratus Episcopus, potestatem quosuis absoluendi ab sibi reseruatis criminibus fecit. Primus his in laboribus occubuit 17. Calend. Septembris

Petrus Cabrera Catalaunus, clarâ Vice Comitum de Cabrâ stirpe Barcinone ortus, ingressusq; in Societatem decimo ab eâ fundata anno; Gandiæ ac Valentini studia Philosophiæ ac Theologiæ, magno virtutis exemplo, emensus; & iam ante legitimos Sacerdotio annos, Minister huius Collegij constitutus. Illi proximè, sed aliquo successit interuallo

P. Marcellus Salazaris, gente Hispanus, cuius maximè his temporibus ardor eminebat. Is octo ante annos Compluri Societatem ingressus, in omni genere virtutis, tum in suo macerando corpore, tum in iuuandis proximis, tum in rerum diuinarum cultu, mirificè floruit. Inter concionandum contagione affatus, extre-

ma in concione populum rogauit, vt quoniam se peste sentiret ictum, Deum pro se quoque precarentur. Itaque pridie Nonas Octobris, lætissimo animo ac vultu, benefactis onustus ad Dominum emigrauit. Post hunc obiit

P. Marcus Antonius Fontoua, item Catalaunus, Ofensis è Diocesi Agerensi, cui cum Rector eius esset Collegij, ob religionem atq; prudentiam, P. Baptista Barma Prouincialis Aragoniæ Romam abiens, partes suas in administranda Prouincia delegarat, eiusque tum vices etiam obibat. Dies obitus eius ad diem 9. Calend. Nouembris fuit.

ITALIA. CAPVT. IV.

Mutina P. Philippus Faber.

P Philippus Faber, gente Belga, è Diocesi Leodiensi, cum esset Mutinensis Collegij Rector, senientibus eâ in vrbe morbis, veluti sui obliuis, ad iuandos ciues cûram, laboremq; conuertit. Adhortabantur amici (quod contagionis suspicio erat) vt ab ægrorum consuetudine abstineret. Sed ego (inquit, dum Iacobo Lainio Præposito Generali rem nunciat) non video, qui fieri possit, siue cum pace conscientie meæ, qui grauem eam necessitatem intueor; siue absque eorum offensione, qui die ac nocte, summis obtestationibus ad ægrorum confessiones cateruatim vocant, si pusillum hoc auxilij, quod Maiestas in nobis Diuina reposuit, negem. Equidem, certus sum, si Deo cordi fuerit, valetudinem nobis ad suum obsequium conseruare, conseruaturum: sin potius suum calicem nobis porrigat; id veluti sapientissimum Medicum, quod animarum nostrarum, saluti magis expediat, esse facturum; satisque noui, nil esse magnum, paululum quid perperit; atque adeò vitam, eius causâ, à quo millicies accepimus, semel tradere. His cogitationibus ad labores, mortemque paratus, contagione afficitur, & 4. Cal. Martias moritur; magnus amator Crucis, sui que contemptor; octauum in Societate; quartum circiter supra trigessimum agens annum, ætatis. Quod in sacello Societatis locus non erat, in Presbyterorum Templi maximi sepulcro, funus omni Clero perhonorificè, & cunctâ ciuitate cum suspirijs, & prædicatione mirâ demortui prosequente, conditus est.

ANNVS

A N N V S M. D. L I X.

H I S P A N I A.

Murcia P. Gaspar Lopez.

Non ita potuit extingui funditus, quæ dirissimè grassata fuerat anno superiore Murciæ pestilentia, quin eius aliqua interdum scintilla reuiuisceret, cuius metu complures, qui ab vrbe secesserant, referre se nondum audebant; consiciebanturque eo ipso non pauci, quod vitabant, malo, qui in agris, quiq; in speluncis degabant. Iis vt succurreret

P. Gaspar Lopez, Hispanus, oriundus è Bortica, inflammata charitate ad eos instituit eques sacra circumferre mysteria, per duo circumiecta milliaria, salutis alienæ sollicitus, suæ profusus. Quo pio in opere versantem lues ipsa corripuit, & ad brauium die 20. Maii euexit.

A N N V S M. D. L X.

H I S P A N I A.

Gandia quatuor extincti.

Gandiæ grauis hic annus fuit; ibique quatuor Nostri, dum strenuam nauant operam peste laborantibus, ipsi correpti, atque in charitatis heroicæ exercitatione extincti sunt; incertum, quo die, quo mense. Vnus fuit

P. Ioannes Baptista Spina, Valentia in Hispania ortus, vbi priusquam ad Societatem se applicaret, Sacerdotio insignis, laudatam ducebat vitam. Vbi verò Societatem complexus est, omnibus ad rei nouitatem attonitis, proximis Bacchanalibus in celeberrimas vrbes vias processit cum socio; Crucem manu, caluariamq; gestantes, & subinde clamores horribiles de morte, de supremo iudicio, de Tartari pœnis æternis eiaculantes, sedabant in bacchantium turbas; haud sanè pœnitendo exæstuantis licentiæ temperamento. Reliquam deinceps vitam his principijs consentaneam duxit. Quotidianâ prope modum sese macerare inediâ; humi cubare, vel si plusculum sibi vellet indulgere, super sarmentis. Fama fuit illum sibi certum occubitum, atque alteri Patri præfagisse. Is fuit

P. *Iacobus Garin*, de quo aliud exploratum nihil habeo, nisi natum in oppido Balcarico, cui Inca vocabulum est; egisse in Societate quinquennium, solidâ virtute præstantem.

Ioannes Forania, tertius fuit, natus in oppido Catalauniæ, Archilaga nuncupato, haud procul Tarracone. Is Valentia paulò antè fuerat in ordine Scholasticorum Societati adscriptus; unde cum ardentissimâ charitate æstualet, Gandiam ad opitulandum lue vexatis missus est. Præstitit operam sanè perdiligenter, donec & ipse percussus est. Suo in morbo magna dedit insignis patientiæ documenta; cumque se morti proximum aduerit, conquis in genua; Deus meus, suscipe, inquit, spiritum meum; & extremo in verbo expiravit. Quartus fuit

Michaël Bielsa, Andorra in Aragonia natus, &, vt ego quidem coniecturâ iudico, Coadiutor Temporalis, probatæ & quinquennium in Societate exercitatæ virtutis.

A N N V S M. D. L X I I.

G A L L I A.

Duo Parisijs.

L Vctia Parisiorum grauissima post hominum memoriam pestilentia sæuiss, quæ duos è Societate morte nobili ad superos euexit; alter fuit.

P. Paschasius Broëtus, vnus primorum Societatis nostræ Decemuirum, qui die 14. Septembris decessit; alter

Ioannes Borghesius, Tiro, qui P. Paschasio laboranti adfuit, & die 22 Septembris obiit. De quibus, quoniam huius historiæ principio memoraui, nihil hic addo amplius.

A N N V S M. D. L X I I I.

G E R M A N I A.

Vienna Austria item duo.

D Vos comperio Viennæ Austriæ hoc anno, vitam in charitatis edidisse agone, dum suam peste contractis diligentiam impendunt; alter Marcus,

Marcus, qui diem 11. Octobris; alter

Gratianus, qui diem 13. Octobris, habuere postremos: Italus uterque; uterque Coadiutor Temporalis; quorum intercidere cognomina, ætas, res gesta.

A N N V S M. D. L X I V.

HISPANIA. CAPVT I.

Cæsaraugusta septem sublati.

Cum Cæsaraugustæ stragem ederet hoc anno pestilientia, magno animo & alacritate, delecti è Socijs, & ad id operis segregati, vitam suam salutis publicæ consecrarunt. Assidui in templo, ut confitentes, qui multi erant, exciperent: expediti ac celeres ad accurtendum, quoquò vocaret usus. Et cum Medico pio conuenerant, ut, sicubi necessitate offenderet, indicaret. In quibusdam etiam Parœcijs, vel morte, vel fugâ Curionum vacuis, expleuere Pastorum vices. Res tam raræ erat exempli, tamq; populo grata, eademq; necessaria; ut ubi quempiam ex eo manipulo, per vias huc illucq; festinantem, quò charitas ducebat, conspicerent, faustis sine fine precationibus prosequerentur. Sed hic quoq; fidelium seruorum labores cælesti Domino placuit præsentī mercede remunerari. Septem igitur sublati sunt, cum virtutum quisq; insignium viuens ac moriens documenta præbuisset. Primus omnium decessit

Jacobus Torrezilla, natus Munillæ in Regno Castellæ, nondum expleto tirocinio; insigni homo simplicitate, submissione, charitate: obedientiâ verò tantâ, ut cum mali vis usum ei mentis ademisset, & interdum lectulo exurgeret, interrogatus, ecquid ita surgeret? responderet: Quia sancta Obedientia iussit. Adeo paren- di studium cogitationi fixum inhæserat. Eius occubitus sub exortum pestilentie contigit, ad diem 22. Aprilis. Hunc securus est ordine moriendi

P. Ioannes Fernandus, oriundus in oppido Soto agri Lucro- niensis, item in Regno Castellæ; qui iam Sacerdos, & magno natu, supra sexagenarium, cum tribus ante annis in vineam Domini Cæsaraugustæ venisset, ita intenderat operam, tanquam nouissimæ horæ angustias dici laxitate contendendo adæquaturus. Obijt vero die 6. Iunij. Post hunc ad metam venit

P. Ioannes Garcias de Signenza, gente & ipse Hispanus; sed de quo nihil præterea compertum habeo. Successit

Iacobus Diaz, Lusitanus natione, & ipse, vt primus, ad opera manuum impiger, ad religionis munia feruidis. In diem 3. Iulij incidit eius excessus: quem proximè secutus est.

P. Ioannes Paulus Mexica, ad diem 6. Iulij, ex oppido Aragoniæ Almunia, Monzonio haud procul sito. Tironibus ipse Magister præfuerat; & Cæsaraugustani tum erat Collegij Minister. Ingenio lenis & placidus: eâ morum & oris modestiâ, quæ pietatem intuentibus quandam ingeneraret. Hunc excepit

P. Alphonsus Lozanus, Lusitanus, vetustus sacræ palæstræ annorum sedecim, nobilisque athleta, & in eâdem olim pestilentium, curâ Valentini exercitatus. Fuerat item Valentini Reëtoris Vicarius; & Nouitiorum institutor Cæsaraugustæ; clarum industriæ, nec minus virtutis, quocumque loco egerat, voce, aure, manu, nomen, adeptus: Gandiæque maximè, vbi ferunt inter cetera feminam sex iam menses à febribus, & doloribus acerrimis decumbentem, cum, peractò coràm ea Sacro, Christi corpore impertisset, postridie desijisse decumbere. Nunc maximè instabat, vt ad Indias mitteretur, cum domi, quod longè petebat, cursu reperit, vt pro fratribus animam daret. Id præstitit ad diem 7. Iulij; secutusque est, qui clauderet agmen, postridie

Antonius Assentius, Turolio in Aragonia oriundus, adhuc ille quidem tiro, sed veteranus virtute cælo maturâ; ad obsequia, domestica nuper admissus. Atque hi omnes diuinis ritè procurati mysterijs ad immortalitatem gradum fecere.

C A P V T I I.

Lucronij quatuor desiderati.

Lucronij vrbe Castellæ Veteris cum hoc anno lues inualefceret, initio plurimi plebeiorum destituti iacebant, nondum contagione clarè vulgatâ, quos Patres ad nosocomium deferabant, ibique corporibus simul eorum, simul animis medebantur. Cognitâ dein pestilentia, cum locupletissimi quique vrbem desererent, soli que fierent inopes residui, P. Petrus Martinus Collegij Reëtor bonam pecuniæ summam ex migrantibus prouidè corrogauit, quâ necessitates pauperum leuarentur; prouidens fore id, quod euenit, vt digressis ditioribus, miseram plebem fames pariter luesque circumue-

nirent. Principio pestē attrācti non audebant prae verecundiā ad se Patres accersere, ne eos contactu inficerent. Id cū Rector animaduertisset, luce sacrā Deiparæ saluantis Elizabetam in suggestum, progressus, concionem inæstam digressu aliquot è sacris familijs, qui valde vtilēs alijs temporibus ciuitati erant, consolari institit denūciauitq; neminem vnum è sex, qui Collegium incolebant, pari numero Sacerdotes, & Laici, abiturum. Quin aded, quanquam malum publicum quā maximè displiceret, Deo se tamen gratias agere, quòd tempus voluisset incidere, quo salutem, vitamq; dedicare suam ciuium bono possent. Proinde sine verecundia, fidenter ac liberè, quādocunq; foret opus, adirent, accerserent. Quæ charitas iniferis, tantam ad summum discrimen suā causā obeundum alacritatem cernentibus, maximum erat leuamen miseriarum. Tum ipse Rector, ac ceteri Sacerdotes, non modò, quo vocarentur, accurrere; sed etiam vicatim vrbe obire, prouidentes, ne quem pœnitentiæ expertem mors raperet. Sacerdotibus autem præcipuè ad animarum curam intentis, ceteri Socij ad nutrimenta corporum stipem indigentibus diuidebant. In sanctis hisce charitatis officijs dum sola & vasta in vrbe cuncti certatim elaborant, Sacerdotes omnes, vnusq; non Sacerdos, extincti sunt; & omnes extra Collegij templum, quòd id nondum dedicatum erat, sepulti. Primus omnium Rector, dum saucio confitenti aurem commodat, haustā lucē consumptus est, ad diem septimum decimum Iulij

P. Petrus Martinus; qui cū decumberet, nec domi sacrum, quo inungeretur, oleum haberent, idq; Sacerdos, Abecia nomine, ad illum è templo principe detulisset; & pro eā charitate, quā Patrem amabat, ad eius conspectum in lacrymas erupisset (inuenerat confidentem in lectulo, oculis intentissimè fixis in Christum è Cruce pendentem, quem manu tenebat) Pater obtutu tantisper in eum translato; Quid est, inquit, quod fles? Si nosses charitatem, quā propediem copulandi sumus, profectò lacrymis abstineres. Sub

hæc, mœstissimā totā ciuitate decedit, & honestissimis exequijs,

feretro etiam floribus pulchrè consperso, decoratur:

triduoque post, uti visus ille fuerat prædixisse,

Abecia quoque est in cælum ad charitatem perficiendam secutus.

CAPVT III.

Nonnulla de P. Petro Martinio .

ORiundus fuit P. Petrus Martinus ex oppido Castellæ Ribafrecha, Calagurritanæ dioceseos ; vir acri pollens ingenio, rebusque Philosophicis benè cultus. Ad hæc, optimam pietatis indolem nactus, valdè meditationibus delectabatur, per quas ad Dei cognitionem ex rerum conditarum contemplatione conscenderet. Emenso Philosophiæ docendæ curriculo, cœpit interiore instinctu ad Societatem impelli . Rarè alius grauiorem in tali deliberatione luctatum sustinuit . Sic persuasum habebat ; Societatem sibi pro gehenna fore : tantus erat refugientis ingenij horror . Ex altera parte, adèd manifestis incitabatur vocantis Dei documentis ; vt tandem ita secum decreuerit, satius esse gehennam illam subire, quàm Deo se declarare contumacem . Hac animi inductione cùm sub annum 1556. Archiepiscopo Granatensi, cui erat consobrinus, summè vouente, ad Societatem cum vno è suis discipulis transiisset, mirum quantum suâ se falsum opinione deprehendit. Prostitutebatur postea, Dæmonem, cuius tam proiecta audacia est, nunquam ausurum tamen contra se tantum, vt suam in suscepta Religione constantiam tentaret. Quin etiam si Deus optionem sibi liberam daret fingendi cogitatione locum ex animi sui sententia, in quo degeret vitam mortalem; eumque ex vniuersa rerum natura, siue in terra, siue in cælo deligendi; ne punctum quidem temporis alibi, quàm in Societate futurum .

Ceterùm hic Christianæ quoque Philosophiæ dudum in seculo studiosus, vtque putabat, magister, vbi inter Societatis tirones cœpit discipulus fieri; ingenuè, multùmque admirans profitebatur, planè vsque ad eam diem se iter veræ sapientiæ in tenebris cæco pede tenuisse; sed postquam ad eam scholam accesserit, clarum quendam sibi diem obortum; viderique, sicut ad certam viam, & rationem Aristoteles Philosophiam redegerat; ita eo loco reperisse virtutis exercitationem in ordinem ac modum, & quasi artem redactam. Quo diuino lumine vtens, ita in sui desipientiam proficiebat, vt infra hominem haberi veller: solebatque dicere, cùm ad id temporis Deum inter pulchras mente conceptas imagines, sublimesque contemplationes inuestigasset, iam demum comperisse, inueniri aliter haud posse, quàm si quis, id quod de se Psalmista loquitur, fieret

vt iu-

ut iumentum. Debent ei multum Lucroniensis Collegij primordia, quæ & operæ sedulitate, & præclaris exemplis, atque etiam patrimonij sui parte, denique pretiosâ morte posuit, stabilivit, ornauit.

CAPVT IV.

Panca de tribus reliquis.

P Thomas langwas, alijque duo secundum Rectorem Lucronij eodem in agone charitatis extincti sunt. Erathic Lucroniensis, fatis nobili & opulentâ domo. Iuuerat & ipse Lucroniense Collegium ex patrimonio suo tribus propè millibus nummum aureorum. Salmanticæ receptus, annos sex in Societate. vixerat, obedienter & piè, recenterque creatus Sacerdos, perbreui peruenit ad metam.

P. Michaëli Montielo, pagus nomine Lobus, quatuor Lucronio leucis, patria fuit. Primus in Societatem Lucronij nomen dedit iam tum Sacerdos; in eaque annos quatuor duntaxat. vixit, obedientiâ mirè simplici, promptâque; nec ægrius quidquam ferens, quàm quòd seuerius non acciperetur.

Ioannes Escuderus, ætate iam maturâ, manuum labore, ac religiosâ industriâ egregiè partes implebat suas, probatissimus Collegio & Ciuitati.

His raptis, tantum fratres duo. reliqui fuere, quorum etiam alterum bis, alterum semel pestilentia tetigit; eoque demum processit misera ciuitatis strages, ut iam vnum in Canonicum tota animorum, & vnum in fratrem nostrum tota corporum iuuandorum cura reciderit, inter assidua vitæ discrimina, & immensas ærumnas. Ira Lucroniense Collegium non pestilentia magis incendium absumpsit, quàm propè totum charitatis flamma gratum Deo sacrificium fecit.

A N N V S M. D. L X V.

H I S P A N I A.

B Vrgis, vrbe Veteris Castellæ princeps, in morbosorum obsequio quatuor hoc anno. confecti sunt: primus fuit ipse Collegij Rector, qui ferè iam decennium illi præfuerat, domi iuxta ac foris probatus.

P. Gaspar Azenedins, qui cum se cubitum ad modicam quietem. recepis-

recepisset, accitus ad excipiendam moribundi ex plebe hominis confessionem, confestim surgens accurrit. Nec dilata est tam promptæ charitatis merces; inde morbum retulit domum, qui ei ad cælum, iter aperuit. Et alioqui solebat non expectare dum vocaretur; sed morbos ipse per urbem destitutos quæritare, quorum animos expiaret. Patriam habuit Vallisoletum; & ætate iam grandior ad Societatem accessit. Cunctis virtutibus, sed orandi præsertim, & macerandi corporis studio præstitit. Multas quotidie horas in precibus consumebat, & iam nitendo callum in genibus obduserat. Cubile, fermè erant nudi asseres. Nunquam vinum gustauit; nec quidquam sextæ feriâ præter aquam & panem, extra alia crebra ieiunia. Ad hæc, flagello se acriter quotidie concidere; ferreâque catenâ corpori applicatâ assiduè cingi; cui frequens, & pene continuum accedebat cilicium. Ex quo genere vnum in eius cubiculo inuentum est postquam obierat, quod corpus vniuersum ab collo ad talos contingeret, adeò hirsutum & horrens, vt species ipsa terreret. Hunc sibi duntaxat apparatus quæsierat destinatus ad Indos; quanquam postea missus non est. His, alijsque præparatus laboribus, ad eam charitatis gloriam cuectus est. Eandem ibi deinceps consecuti sunt

P. Aluarus Orisius, Concionator; duoque Laici

Petrus, &

Monferratus, de quibus nihil peculiare comperi.

A N N V S M. D. L X V I I I.

H I S P A N I A.

Hispali ab Calendis Maij vsque ad Calendas Sextiles hoc anno pestilentia, quanquam non admodum saua, grassata est, per inopum maximè domus. P. Iacobus Auellaneda Prouinciæ Præses, qui tum Granatæ versabatur, cùm prohibitus esset ad ferendam per se opem, vt volebat, accurrere, iunioribus euocatis, senioribus, qui ad ciues iuuandos mansere, subsidio quatuor præterea Sacerdotes misit, ex omni lectos eorum numero, qui multis precibus, atque adeò lacrymis, eam sibi periculi æquè ac charitatis plenam prouinciã, depoposcerant: qui dum vltima Sacramentorum præsidia pestilentibus ingenti animo & studio porrigunt, vno contacto Ioanne Garzia, qui tamen sospes emerfit, ceteris incolumibus, vnus

P. Alphonfus Velasens, inter audiendam pestilentis homologesim,

gesim, cum ad precandam salutem etiam vlceri manum apposuisset, continuò ictus, intra diem quartum, quartodecimo Calendas Iunias confectus est. Cordubam habuit patriam, vbi diu Sacerdos honestus vixerat. Nondum quartum in Societate annum explerat: sed virtus quàm longè esset prouecta, socij Hispalenses annuis litteris, breui quidem illo, sed significanti verbo testantur, dum aiunt: Erat in hoc Collegio mirificum quoddam humilitatis, charitatis, patientiæque exemplar.

A N N V S M. D. L X I X.

LVSITANIA. CAPVT I.

Vlyssipone pestis vulgò magna.

Vlyssipone lues hoc anno vndeseptuagesimo seculi prioris stragem immanem edidit, tamque atrociter desèuijt, vt ea pestis comparata cum alijs, vulgò *magna* hodieque vocitetur. Sub extremum ver exorta, perque contemptum adulta, deniq; diris fusa incrementis, denique Augusto mense exitiale virus totum effudit. Vbi certò constitit, Patres, cum propè soli mansissent, Nouitijs, & paucis præterea iuniorum vel infirmiorum ex vrbe dimissis, illud existimarunt tempus ostendendi optimè de se meritæ ciuitati, apud quos beneficia ponerent; adeòque salutem suam pro publica deuouent. Primus fuit huius consilij fructus, incitamentum aliorum. Nam & hortatu, & multò magis exemplo, sic effecerunt, vt Sacerdotes passim & Parochi, atque ex alijs quoque Religiosorum Ordinibus haud pauci, quòd fuerant suâ sponte facturi, alacriùs ad eandem propèrarent arumnarum & charitatis Spartam. Extremo Iulio ita funesta morbidorum seges exuberauit, vt præter valetudinarium quod extra urbem Patres Michaël Stephanus, & Alphonsus Agidius curabant, alij tribus in Paroecijs quingenis, alij tricenis insèruirent. Et P. Cyprianus Suarius, is quem prodita Rhetoricæ præcepta postea nobilitarunt, quibusdam in litteris adulto iam Augusto ad Prapositum, Prouincialem datis, suæ Sociorumque diligentia supradena infirmorum millia subfuisse tum scripserit. Inuisebant miseros, aures confitentibus dabant; necessaria suppeditabant etiam subsidia corpori. Et erat inopum, quos fugâ locupletiorum, & operum cessatione, annona defecerat, ea calamitas, vt iam Patres statuissent sacris calicibus

cibus sibi nequaquam esse parcendum. Sed Rex admonitus ita prouidit, vt nulla deinceps desideratio fuerit. Ceterum quamuis cura intenderetur, superauit tamen tam ampla in vrbe miseriarum moles; nec cuitari potuit, quin complures vel humane, vel diuinæ opis egentes mors acerbè opprimeret. Animaduersum est in flagitiosos atque intemperantes immaniùs destruiſſe malum. Miseranda inprimis erat infantium conditio, quos inopes parentes deserebant in vrbe, cum se ipsi vitæ cupidine in agros eriperent. Horum miserata solitudinem Societas, ingentem eorum numerum collegit, signisque oppositis, vnde postea à parentibus, si fortè redirent, internoscereutur, cum curâ seruauit. Hæc, aliaque cum populus cerneret, charitate quò minùs obuiâ, eò magis conspicuâ, vbicunque homo de Societate appareret, tanquam ipsa occurreret salus, exhilarati, infinitis cum actionibus gratiarum, & faustis precationibus exceptos dimittebant. Leo Henricius Prouincialis eâ tempestate deprehensus Conimbricæ, cum aueret, simul vt ciues, sintol vt curæ suæ creditos iuaret Socios, Vlyssiponem accurrere, vehementer Patres primæ autoritatis obstiterunt, & pro potestate Cardinalis Henricus coërcuit. Ergo, id quod proximum fuit, tum quotidianis per Prouinciam edictis precibus & placamentis, tum submittendis in urbem, quæ vsui forent, adedò cumulatè absens curauit, vt Socij Vlyssiponenses inter laborum æstum, & mortis incendia, non tam ferè suis periculis commouerentur, quàm anxiam aduersum se Prouincialis Sociorumque misericordiam miserarentur. Ceterum, magnum iuuandæ Ciuitatis opus, magno Societati stetit. Multos, & præstantissimos sibi viros pigueratùm est cælum. Ex his, qui se morbidorum dedicarunt obsequijs, meritò chorum duxit, qui omnium opinione sanitate præibat.

C A P V T I I.

Mors P. Alphonſi Aegidi.

P Alphonſus Aegidius, Lusitanus, in pago Cadafæ, diœcesis Gnardienſis, tenui genere natus, & ad Clericatum à puero educatus: maximè addictus Beatissimæ Deiparenti; amans quietis, & proborum sodalium; ad religiosam vitam semper aspirans. Is cum in Societatem Calendis Maij anno 1549. iam tum Sacerdos nomen dedisset, positus Conimbricæ rudimentis, Vlyssipone in Collegio di-

ſcen-

scientium Confessionibus, itemque domesticorum excipiendis, & instituendis tironibus aliquamdiu præfuit. Inde latus ad Professorum Domum, ibi quoque tirones informauit; & templi præfecturam ad obitum vsque suum obtinuit. Candidissimum ingenium habuit; summam morum facilitatem; pietatem singularem. Nunquam nisi cum Deo, vel propter Deum cum proximis agere. Vni sibi asper, & implacabilis. Quanquam imbecillum esset corpus, valetudo nulla; tamen disciplinæ pertinax esse, laboriosus extra modum, animarum cupidus ad miraculum, animo semper hilari, beatoque, cuius pax atque iucunditas in oris perpetuâ serenitate emicaret. Valebat priuatis sermonibus, & homilijs circum pagos. Miserrimum quemque studiosissimè complectebatur. Barbaricis mancipijs, item vindictis in carcere, vel ad remum damnatis, vel ultimo supplicio afficiendis aderat propensiore studio. Et miseræ turbæ amabant eum, uti parentem; audiebant, uti magistrum; venerabantur pro sancto. Atque haud sanè quidem supra merita; quippe quo subleuari siue corpora, siue mentes afflictæ possent, nihil prætermittebat. Conquirebat eleemosynas, per quas, certis interuallis, obaratorum, qui soluendo non erant, bonum numerum in libertatem assereret. Solatia, & remedia ægrotis, vestimenta seminudis, alia egentibus subsidia, animo nunquam omisso, curabat. Nullum loci squalorem, nullam sordium foeditatem atque illuuiem, ut assideret benignissimè miseris, refugiebat. Dicebatur iam peruulgato nomine, pauperum, & suspendiosorum Pater, quo gaudebat ipse titulo mirificè; & mortalium id genus, suos fratres, amantissimè appellabat. Ut verò pestilentia incubuit, tanquam res tum demum posceret habenas remoueri, toto impetu ferri, saragere, festinare: ut quisque foedissimè laboraret, ita maximè amplecti, solari, expiare. Videri planè sese, & omnia, præter vnâ charitatem, oblitus. Monente comite ne tantum se fatigaret; Necessè est, inquit, Deo, & eius gratiâ proximis seruire discamus. Aliàs, ut se, & ceteros exstimularet, aiebat: Si tandem moriendum est, certè vita quanti valet, tanti addicatur. id quod peregit ipse sanè feliciter, breuis lucis iacturâ mercatus æternitatem, obsequio pestilentibus tan nauiter impenso, ad diem 22. Iulij S. Mariæ Magdalene sacrum.

CAPVT III.

Mors P. Francisci Consaluij.

P Franciscus Consaluius, secutus Alphonsum proximè est, 3. Cal. Sextiles, acer ac frugiter operarius, in Insula Materia, & nuper in Veteribus Turdetanis probatâ solertiâ. Patriam Viseum habuit in Lusitania; paucos in Societate annos (namque iam ætate & studijs maturus aggregatus est) oculo circiter vixit, quos exitu glorioso in hac palæstra charitatis terminauit.

CAPVT IV.

Vita, & mors P. Emmanuelis Godinij.

P Emmanuel Godinius, domo Vlyssiponenfis, nobili genere, pridie Nonas Augusti confectus est. Egregiè ad pietatem animas prouehabat: parcus verborum, & innocentissimæ linguæ: Societatis amans; admodum prudens; prolixus precum; primæ reuerentissimus disciplinæ, quam ex ipso capite hauserat; quippe secundus ille Societatem in Prouincia Lusitania auxit accessu suo. Versabatur in Aula Regia adolescens inter Cubicularios, & Quæstorios scribas, cum illuc Româ S. Franciscus Xauerus, & P. Simon Rodericius aduenêre: quorum usu, & Xauerij præsertim, apud quem antea vitæ maculas expiauit, vehementer ad virtutem incitatus est. Sic commotum, perpulit ad fugam rerum humanarum, & Societatis amplexum audita Ioannis Suarij, Regij Concionatoris, & subinde Conimbricensis Episcopi, disputatio de sempiternarum rerum præ fluxis fragilibusque pretio; & eodem ipso die ad P. Simonis aduolutus pedes, in eam admitti vehementer flagitauit. Is eum, aliquantisper ad periclitationem demoratus, demum altero & quadagesimo seculi anno, ætatis eius tertio & vigesimo, quinto Idus Martias domum recepit: exercitijs spiritualibus, ut mos est, excoluit; & suâ postmodum in veste ad S. Iacobi peregrinatum misit, iussu in reditu Conimbricæ resistere, & sua consuetudine, populari etiam tum cultu habituque Academicos illos discipulos ad vsum, moresque Societatis sensim accommodare. Euntem Conimbricæ febris incessit, atque ab itinere persequendo prohibuit. Igitur ibi profano illo in cultu annum fermè transegit, optatissimo successu: sed

sed eo constantiæ maiore documento, quòd cum apud germanum, suum Cœnobitam diuersaretur, ibidem studiorum causâ commorantem, & is nunquam desineret compellare, atque urgere, ut si religiosam meditari vitam consilium esset, familiæ, quam nominabat, celebri sanctitate, non incognitis quibusdam, recentibusque se Presbyteris, dedicaret, nunquam eo perPELLI potuerit, ut in suscepto nutaret.

In Collegium deinde Conimbricæ constitutum reuocatus, omnia vnus, quæ postea Procuratoris, quæ Ministri, & Subministri vocata, sunt munera, ipse vocabulo Oeconomi, seu, Magistri domus nomine obibat; nihil quamuis vel opere graue, vel sordibus odiosum, non libenter exhauriens; adeo ut lasana idem ipse, vsque ad latrinas conditas, perpetuò purgârit.

Idem cum alias, comite Roderico Menesio, peregrinabundus ad oppidum Cratensis Prioratus, cui Serta nomen est, venisset, conuictorum audus & publicæ despicationis, nudus superne cingulo tenus, inferne verò etiam malignè contextus, obiuit compita stipem conquirens. Verùm eius patefacto consilio, publicam in laudem probra vertere.

Præfuit deinde Rector eidem Conimbricensi Collegio anno 1552. quo tempore ingentia illa pœnitentiæ prodigia in publico edidit, quæ sui magnitudine, quia supra communes rationes sunt, haud omnes æquè probauere, relata ab Nostri Historicis, apud quos videri à cupientibus possunt; ego, quia proponi ad imitationem non debent, vtrò missa facio; fuereque S. P. N. Ignatio scribendæ illustris eius, quæ de Obedientiâ in manibus est, Epistolæ causa.

Romam anno 1558. ad generalia Societatis comitia pro Lusitania Procurator profectus, suas ibi partes cum laude egit, regressusque suam in Prouinciam, Vlyssiponense S. Antonij Collegium rexit; tum apud Professos aliquamdiu Minister egit; sæpè à consilijs Prouinciali fuit, eratque tum etiam, cum post multa despicientiæ sui, flagrantissimæque charitatis præbita documenta, pati non potuit, socijs cum vitæ discrimine pestilentibus obsequium præstantibus, se domi desidem socordemque, ut interpretabatur, teneri. Adeoque postulata obnixè à Moderatoribus eiusdem illius palæstræ copiâ, ut ea primum facta, alacer in eam, latusque descendit, & post multa certamina emerram in eo obsequio animam edidit.

CAPVT V.

De P. Michaële Stephano.

P Michaël Stephanus, Lusitanus, Couillanio ortus, successit 6. Idus Augusti; candore ingenij, tranquillitate animi, constanti modestiâ, perpetuâ vultus hilaritate; adhuc, studio animarum, ceterisque virtutibus, Alphonso Ægidio quàm simillimus, Procuratorem Professæ Domus annos complures egit, varios inter casus semper idem, sui que potens, ac negotijs maior; rarum domesticis & alienis spectaculum. Porro loquentis ab ore ea dulcedo fluebat, ut quicumque audirent, placidissimæ mentis eius saporem summâ cum iucunditate gustarent. Nec impediēbat domestica procuratio, quin animis procurandis & in templo assiduus, & frequens apud ægrotos interdiu noctuque foret. Fertur per lubilei tempus viginti perpetuas horas Confessionibus audiendis institisse. Quibus officijs & notissimus, & charissimus erat summis atque infimis. Immobilem animi iucunditatem etiam supremo spiritu, cum pestilentia iustus, inter maximos dolores enecaretur, obtinuit. Itaque posteaquam permunitus est Sacramentis, conuersus ad Deum: En, omnia iam, inquit, peracta sunt; veni, Domine: petijtque in cubiculum deferri, in quo P. Alphonfus Ægidius decesserat; ut quo loco Sanctus (sic enim vocabat) erat mortuus, & ipse moretetur. In Societate ab anno 1548. vixerat.

CAPVT VI.

De P. Gaspare Plano.

P Gaspar Planus, Belga genere, propè Antuerpiam natus, primis litteris Antuerpiæ perceptis, tum Latinis & Græcis Louanij percultus, Dolam in Comitatum Burgundiæ ad Iuris Ciuilis studia missus à Patre, postque biennium regressus in patriam, cum Procerum cuiusdam aula in Hispaniam transijt. Ibi post Philosophiam, atque Theologiam Salmantica mediocri profectu cognitam, & graui valetudine ad prospiciendum seridè vitæ futuræ excitatus, ætate iam tricenarius, nomen Societati dedit, eunte seculi anno supra quinquagesimum sexto. Salmanticâ Septimancas, inde Conimbricam missus, annos septem ludum litterarium è medijs Grammaticæ

ricæ rexit. Tum ad moderanda Collegij Vlyssiponenſis ſtudia, & impendendam animis Sacerdotalem operam, traduſtus, vtraque munera, quemadmodum alia ſemper, magno ſuo, & domeſticorum, & extraneorum profeſſu, exemplo bono, adminiſtrauit: Patria quædam bonitas lucebat in moribus; facillimus, & in omnes partes obedienciæ verſatilis, ſummèque pius erat. Is dum promiſcuè venientes ad animorum remedia quoſque tam dubio periculoſoque tempore, poſthabitâ ſui curâ, excipit, virus concepit, quo triduo conſectus, pridie Idus Auguſti expirauit, coniectis in Chriſti Domini eſſigiem oculis, mirâ fiduciâ talia ſupremùm effatus: Domine Ieſu, nonne quæſitum nocentes veniſti? En eximiè nocentem accipe.

CAPVT VII.

De P. Gaſpare Aluarez.

P Gaſpar Aluarez, Vlyſſiponenſis ad S. Antonium Collegij Reſtor, Idibus Auguſti, conceptâ ab accurrentibus ad ſe temerè pro animorum ſuorum ſubſidio mileris, infeſtisque mortalibus tabe, illuſtri inter Socios documento extinctus eſt. Is erat Griſſo haud procul Brigantiâ oriundus, Salmanticiâ iam Sacerdos ſtudia perſequēbatur Pontificij Iuris, tertio & quinquageſimo ſeculi anno, cum Franciſci Stradæ concione impulſus, in ipſo ſpiritualium Exercitiorum fundamento planè decreuit Societatem ſequi; ibidemque receptus; ac ſubinde miſſus Conimbricam, per varia experimenta magis ſemper magiſque induſtriam ac pietatem probans, atque perſiciens, ad Vlyſſiponenſis gubernacula Collegij admotus eſt. Annum iam nonum egregiâ cum laude ea tenentem arripuit lues, & rapuit, Idibus Auguſti. In Africam quoque olim cum militibus, ad liberandum Barbarorum obſidione Maſſaganum Luſitani Regis arcem, excurrit. Eminebat inter virtutes in eo cupiditatum victoria. Natum ſine vitijs diceret, uſque eò emendauerat. Pecuniæ ſummam fortè obſonator, pro Collegij egeſtate non leuē, ſeu ſuâ incuriâ, ſeu alienâ iniuriâ amiſerat. Eam ob rem conſternatum intuitus Gaſpar, ſubridens id modò dixit: Nunc verò caue, ne & te perdas. Crediros ſibi alumnos vt amabat maternâ ſuauiſſime, ſic paterno ſpiritu ad voluntates infringendas ſuas, & ad virtutum profeſſum exercebat, æqualitate mirabili. Ad ægrotos nocturnis temporibus, vt Sociorum quieti parceret, ipſe plurimùm itabat, & quæ alia poterat ex durioribus

ribus officijs, silentio præcipiebat: Multum apud ciues vsu familiari valebat, multaque ad Dei obsequium insignia fecit. Nimirum enim prudentia viri nota erat; & summa in sese macerando asperitas addebat commendationem. Ad hæc, lumen, & opem ad res gerendas sedulus repetebat è cælo, super alias preces quotidie horas omninò binas ante Diuinum Christi Corpus in genua prouolutus.

Ceterum vt antea semper prouidè, amanterque Socios haberet; at pestilentia sæuiente in omnes ille quidem, sed in eo præcipuè, qui laborantibus inseruirent, omnem effudit benignitatem. Nihil illo lætius, cum vesperi domum manipulorum plenos, & illæfos reciperet. Nihil attentius ad ea suppeditanda, quæ vsui forent. Nihil sollicitius ad curandos manu sua quos contagio perculisset, quoad gloriosâ in acie & ipse lethiferâ plagâ prostratus, quæ viri æquitatem, & magnitudinem animi clariorem fecit, tot cælum triumphis clarus iniuit, quot per se; perque suos victorias reportarat.

C A P V T V I I I.

Otto item alij Vlyssipone sublati.

P Ioannes de Moura Vlyssiponensis, bono genere; natalem Principem Apostolorum diem in Societate natalem habuit, quarto & quinquagesimo seculi anno, admodum adolescens. Vitam inde in studijs, & in dirigendis ad salutem mortalibus, agendo, dicendoque, innocentia & sanctimoniâ spectabilis, magnâ cum obsequij, pietatisque laude, consumpsit. In dulci colloquio, quod, Dominum in Cruce fixum intuens, instituerat, cum semel iterumque, dexterâ simul pectus tundens, dixisset: Deus, propitius esto mihi peccatori; dum idem tertio iterat, in media voce animam exhalauit, manu suspensâ, digitisque, vt iuncti ad ferendum erant, hærentibus.

Hos omnes Sacerdotio præditos fortis non Sacerdotum comitatus, nihil admodum cedente passu est subsecutus

Consaluius Barreria, Scholasticus, Quæstionum conscientie,
Iacobus Caruallius, item Scholasticus, Theologiæ,

Stephanus Nunnius, itidem & hic Scholasticus, Humaniorum, litterarum, suo quisque in gradu auditores. Præterea Coadiutores ad opera domestica destinati

Gaspar Correa,

Geor-

Georgius Aluarez,
Cosmus Vazius, &

Ludouicus Brauus, cuius occubitu, damni plusculum acceptum est; quanquam & ceteros suæ laudes, & exitus ipse abundè nobilitauerit. Namque Tauilæ in Algarbijs natus, cum annos sex miles, quinque captiuus, multum peragrasset terrarum, tandem in Italia, Florentiæ ad religiosam, quam semper in votis habuerat, militiam, facto gradu, hoc ardentiore studio, exactioreque solertiâ, Procuratoris Prouinciæ comes, Deo famulabatur, quo plura in seculi famulatu periclitatus erat, atque perpeffus.

Multi præterea Sancto in opere desudarunt, quibus ad mortem paratis ipsa mors defuit; inter quos maximè memorandi, P. Balthasar Barreria, & P. Antonius Monserratus; & ex Coadiutoribus, Fulgentius Fregre, qui nuper ex Memphiticâ captiuitate redierat; & Iacobus Acofta, qui post Patrum stragem diu solus ægros per urbem, ad sexcenos perseuerauit inuisere, accommodata cuique nutrimenta, ac remedia ex Regia stipe dispertiens, & conductum circumducens Chirurghum, qui gratuito mederetur.

A N N V S M. D. L X X.

L V S I T A N I A.

Henricus Nunnez de Gouea.

Dilapsis Vlyssipone, dissipatisque latè per vniuersum Lusitanie Regnum anno superiore, pestilentie metu, mortalibus, alias quoque vrbes nonnullas in mali communitatem contagione traxerunt: Eboræ, Conimbricæque nostros suam ægris curandis operam, nauasse, sed incolumes, inuenio; Porti vnus eximie commendationis, sed vixdum noster, tametsi perantiquo desiderio, in eo præstantissimæ charitatis officio sublatus est. Is fuit

Henricus Nunnez de Gouea, Lusitanus, ex ipsa vrbe Porto, nobili, & opulentâ domo, Sebastiani Nunnez de Gouea filius; humanarum rerum in principio, vt laurâ in fortunâ solet, æquo studiosior. Qui cum ad meliores artes, & nominatim ad Confessionis frequentationem ex opportunitate inuitaretur à Gaspare Nunnez Barretto, ciue, necessario, & familiari suo, eodemque trium nostrorum, Ioannis, qui Patriarcha fuit, Melchioris, & Alphonsi, germano fra-

G

tre,

tre, ioco rem & ludibrio, tanquam vitæ suæ rationibus alienam, accepit. Sed auditis postmodum Francisci Stradæ, item nostri hominis; qui Porto peregrinabundus anno 1546. transibat, concionibus, ita repente permotus est; ut cum Deo se, & Francisco penitus permisisset, ab hoc spiritualibus Exercitijs excultus, egregiæ deinceps pietatis, quæ diu Porti floruit inter Ciues, ipse caput quodammodo, & educator, altorque extiterit; atque ut erat ingenio acri, & auctoritate permagnâ, valebant plurimum ad sustinendam virtutem, latiusque fundendam, eas consilia. Porro cum ampliori à Deo luce perfusus, cuperet vel in illo vitæ suæ genere, quoad eius fieri posset, Apostolicos imitari labores & vitam, quoque Deo posset, & proximis nauare liberius, omni publico munere abdicato, domesticisque negotijs fidei famulo commendatis, domum suam effecit domum, orationis; distributis ita diurnis spatijs, ut sua orando Deo, suâ perferendam conscientiæ, diei pars dicaretur; sic eius familia paucis diebus in religiosorum visâ est esse versa Cœnobium: & vel ipsi famuli, ubi ubi essent, nihil nisi de Deo agere ac loqui poterant. Donum in eo erat orandi præclarum, & excellens quædam de diuinis rebus sermocinandi facultas; quæ magnum in ciendis animis habebat ictum. Cunctæ ciuitati & actione vitæ, & assiduitate operæ acres assidue stimulos admouebat. Ille pauperibus, vel de suo, vel corrogatâ stipe, præsidio esse: ille ad humillimâ sæpè seruitia sese in nosocomio demittere; iisdemque artibus liberos suos educare: ille reconciliare, dissidentes. Idem ad rectè facta, & inprimis ad Sacramentorum crebram vsurpationem, in loco omnes hortari: in omnia demum, quæ licebat, charitatis munera sese dare, & lucrandis Christo animis, quosque lucratus erat, studiosè fouendis, torus esse.

Sed neque vnus ciuitatis bono contentus, industriam & sollicitudinem ad loca finitima deriuabat. Quâ tantâ animarum procuratore atque solertiâ Ignatium Azeuedium, eum qui postea fuso gloriosè sanguine clarus fuit, Deo, Societatique conquistauit. Illum enim cum rerum fluxarum audisset cœpisse satietate teneri, viginti ferme millia passuum conuenit hominem, eumque iam incensum, suis vò demum sermonibus perpulit, ut se Conimbricam ad exercendum, aliquantisper spiritum colligeret; vnde omnis eius postmodum salus exiit, & virtus nequaquam vulgaris.

Nostri Ordinis credibile non est, quantoperè studiosus esset; quàm ei sese, & sua tradere peroptaret omnia; cuius etiâ voti magna ex parte compos effectus est. Nam & suam ei domum dedit; & senis

senis è liberis, totidem maribus ac feminis, quique omnes religionem vitam professi sunt, duos Societati contradidit, viros virtutes, & gestis in ea magistratibus nobiles, P. Christophorum Goueam, & P. Ioannem Madureiram, de quibus alibi suus erit fortasse nobis dicendi locus; & ipse demum, postquam annos complusculos sanctam fide votoque continentiam, vnà cum vxore seruasset, incundæ Societatis deliberatione susceptâ, pestilentiam subortâ, in ægotantium seruitio contagione infectus, nuncupatis auctoritate Præpositi Generalis, & coniugis consensione, votis religiosis, felicissimæ familiæ parens, suâ in vrbe, die 21. Martij, occubuit. Eo supremo tempore coniugi suæ Beatrici de Madureira, tria sibi Diuinitus significata memorauit; primum, compotem se fore salutis sempiternæ; alterum, se proximo S. Benedicti die, at ipsam decimo post anno, eodem ipso die, morituros. Horum duorum ratum vtrumque fuit. Eo verò die, quo tumulus eius, vxore demortuâ, patefactus est, corpus integrum illibatumque, & suauem aspirans fragrantiam repertum est, totaque ad eius venerationem ciuitas conuolauit.

A N N V S M. D. L. X. X. I.

HISPANIA. CAPVT I.

Duo Gadibus mortui.

Hispaniam multis locis hoc anno vexauit pestifera febris, multosque mortales pressos inopiâ palantes subegit circumferre, periculum. Eam Societas materiam charitatis passim arripuit, & cum aliquâ suorum strage exercuit. Duo Gadibus, vnus Toleti extinctus est. Præerat Collegio Gaditano Petrus Bernardus, operosæ vir charitatis, & prodigæ commiserationis erga calamitosos. Is cum Hispali rediens, Episcopo, Clero, Prætorè, & Magistratibus, cum plerisque diuitum digressis, multitudinem destitutam nullum habere corporibus, nullum animis præsidium cerneret, ingemiscens, ita cum ijs egit, qui reliqui in vrbe erant è Magistratu ciuili, vnde remedio agitarent. Confertur in commune numerus pecuniæ affatim magnus; destinatur in agro domus excipiendis ægris; medicamenta, ministrique morbidorum comparantur; accersitur Hispalit Medicus, peritiâ iuxta & animo præstans. Episcopus quoque bonum Sacerdotem designat ad diuinorum mysteriorum distributionem.

Aliquot è Societate ad ferendam opem additi; P. Iacobus Sotomaïor Sacramentis tribuendis; Iacobus Lopius Coadiutor Temporalis corporibus curandis: alter præterea, qui urbem & agrum eques obibat quotidie, circumferens mellita crustula, & saccharo conditos succos, ægrorum solatia; quosque inueniebat abiectos, ad nosocomium deferendos curabat. Rector totum regebat, incendebatque negotium; qui & diuidendis eleemosynis ab ciuitate præpositus, vt cuiusque requirebat inopia, cibos, vestes, medicamenta comparabat, distribuebatque. Arque sub vesperam egressus in forum, ad emendationem vitæ populum, quo placaretur ira cælestis, breui quidem illâ, sed mirè frugiferâ, vt erant subacta malo pectora, exhortatione compellebat. Pertinax interim lues cum charitate Patrum constantiâque certans duos vicit. Prior

Iacobus Lopius, Hispanus, Coadiutor, ad diem 5. Aprilis occubuit; quem menstruo secutus est interuallo

P. Iacobus de Sotomaïor. Erat is origine Hispalensis, clarus doctrinæ, sed virtutum clarior, ornamentis. Studiorum orbe confecto, & Pontificio in lure licentiæ gradum adepto, domum Granatæ, eo in foro Regio Aduocatum professurus, querebat, cùm ter diuinâ voce iussus est nullam, præter Societatem Iesu, domum quærere. Accessit ad vocem impulsus adeo vehemens, vt hærentem, & quodammodo inuitum, vi quasi quadam pertraheret. At vbi nouitiorum coetui admixtus est, ita mens illustrata, & dilatata sunt homini præcordia, vt beneficii accepti pondus expendens, nullum honorem, quamuis amplissimum, quàm inter Dei famulos coquum agere, mallet. Et quidem præ sanctæ ambitione humilitatis Sacerdotalem etiam dignitatem, quantum addita iam obedientiæ libertas permetteret, refugiebat. Inter insignia, quæ diuinitus dona perceperat, vehementissimum erat, pro bono Iesu, vt ipse loquebatur, multa aspera perpaticiendi studium. Ardebat in eius obsequium millies mori, mille in frustra concidi; eamque ob rem ad Orientem, siue ad Occidentem mundum, vel quocunque nutus Præsidium indiceret, vbi famem, sitim, verbera, vulnere, ludibria, Domini sui causâ perferret, proficisci. Quæ si contigisset experiri omnia, nihil ea tamen rebatur fore, præ ijs quæ tolerare & deberet ipse, & cuperet. Arque hæc ipsa cùm B. Francisco Borgia Præposito Generali, ceu religioso patri ingenuitate filij scriberet, iisdem in litteris subiicit: *Is qui nouit cor meum, cor tua Paternitatis moueat, vt meis votis indulgeas; Nam præter alia, ego prospera sum valetudine, mediocribus viribus, quocumque*

cumque cibatu salubriter utens. Mari diu peregrinatus, ut qui Castella Indias adiui, natare sciens, & remum agere. Quod si Dominus permitteret, ut in Indiam tendens, in eius obsequium captiuus fierem, verberibus conscinderer, auribus, manibusque mutilarer, alijsque cruciamentis quacunque fingi cogitatione queunt, afficerer; videor (ut nunc me quidem Deus corroborat) ardentius quam nunc expeto, re ipsa tum suscepturus. His multoque pluribus anno 1566. ardore sui animi explicato, inter sancta hæc desideria, quod ætatis reliquum habuit, tantâ exegit perfectione virtutis, ut ipsa oris modestia, & in sese collectio satis proderet, cum assidue coram Diuino aspectu mente versari. Vbi verò vulgata pestilentia Gadibus est, continuò dandę in discrimen pro fratrum salutę vitę occasionem arripiens, fatigare Prouincialem instituit, ut se ministerijs ægrorum addiceret. Fortè accidit, ut, Sacerdotalibus ad litandum vestibis iam esset indutus, cum lætum accepit nuncium, voti se compotem factum esse. Igitur eodem loco fratrem, qui nuncium attulerat, arctissimè, gaudioque immenso amplexus, ad sacrum altare progreditur, ibique cum tenerimo sensu pietatis, & alacritate præferuida sese pariter cum hostiâ sacrosanctâ victimam offert. Ab sacrificio velox ad nosocomium accurrit; & pestifero ægrorum conspectu, tractatuque sese oblectare continuò cœpit, perinde quasi voluptatis refertissimam nactus amoenitatem. Itacum diu, sine metu, sine fatigatione, nullâ suimet, summâ languentium curâ, talentum charitatis exercens, ingentem conflauisset in cælo thesaurum, ad eius fructum quarto Nonas Maij vocatus est. Deiparę Virginis cultui addictissimus erat; solebatque dicere, siquando deterius solito haberet, pro remedio se rosarium percurrere, & conualescere.

CAPVT II.

Tolesi P. Ioannes Martinus.

P Ioannes Martinus, eodem charitatis ex opere pretiosam Toleti mortem, Aprili inclinato tulit. Genus ducebat ex oppido Pinto Nouæ Castellæ. Compluti Societate donatus, vixit in eâ annis fermè septem & decem, Burgis, in Monte Regio, Villaregij, Madriti, & demum Toleti; in multis item varijsque muneribus; sed in nullo propensius, quàm in animis beneficio Sacerdotalis absolutionis peccatorum nexu liberandis. Summæ delicię, somno se ac cibo

cibo fraudare, vt ad ægrorum & morientium excipiendas Confessiones dies ac noctes accurreret. Nec verò dum mitteretur expectabat; sed Moderatorum nutus præuertens, sedulò instabat, vt si quem cuiusque necessitas tempore maximè importuno accerferet, eum sibi quæstum eripi minimè sinerent ab vllò sociorum. Cùmque admoneretur interdum ne se laboribus enecaret; Vitam, inquebat, vacuum charitate non amo: & præclarè mecum actum existimabo, si nostræ professionis occupationibus, quam ob rem huc veni, contingat immori. Et profectò contigit. Nam cùm ex Granatensi bello multi Maurici generis Toletum ægroti venissent, eam Pater suam esse messem atque vindemiam ratus, flagrantissimo studio complectebatur miseros; ijs lectos sternere, potionem cibumque porrigere; adesse dulcibus alloquijs, quacunque re posset vel ad sanitatem, recipendam, vel ad mortem piè obeundam opitulabatur. Cùmque præ multitudine vno sæpè in lecto bini, terniue iacerent; ad noxas confitentium arcano legitimo audiendas, inferebat se medium, & ad anhela miserorum ora patientiâ & charitate admirabili aures applicabat. Vitio inde concepto, tanquam miles fortis in acie, quod oprârat, lætissimus cecidit. Sunt qui Deiparam, quam mirè venerari solebat, apparuisse moribundo, & cœlestis ei solatii plurimum, attulisse affirmant.

POLONIA. CAPVT III.

Vilna P. Lucas Grassonius.

Poloniam, Lithuaniamque pestis etiam inuasit hoc anno, & nominatim Vilnæ prosperrimos Collegij successus nonnihil disturbavit, cùm per Autumnum inualescens. Gymnasium dissipasset. Vndecim ex socijs in vrbe, digressis in tuta loca ceteris, mansere; quos inter

P. Lucas Grassonius, dum pertinaci charitate Confessiones omnium, quicumque se offerrent, excipit, inde lue afflatus, vitam pro salute ciuium, die 21. Octobris fudit, sancto totius Sarmaticæ gentis auspicio. Is enim primus Polonorum dicitur in Societatem admisus: idemque primus eadem ex gente inter nos Sacerdotum, ad Societatem cœlestem, quod exitu tam nobili contigit, emigravit. Venerat proximo Februario Vilnam, vbi concionibus pomeridianis operam dabat, & confessionibus, & infimæ discentium classi regendæ; idque

idque valetudine ita consumptâ, vt ab insanabili tabe proximo gradu distare crederetur. Prægressâ per triduum leuiore febriculâ, quarto die magis adhuc leuatus, repente tota vis mali sub noctem ingruit. Id vbi sensit, nihil commotus confitetur, & nihil se dolere, quòd obeundum esset, professus, cereum sacrum poposcit. Tum cruciatibus Christi meditando, quorum imagines ab oculos poni iusserat, cum suspirijs & gemitibus, horæ quadrante impenso, inter recitandas preces, quæ commendandis Deo morientium animis dicuntur, placidissimè consumptus est.

A N N V S M. D. L X X I I.

B E L G I V M.

Duaci P. Rogerius Bolbectus.

H Oc anno 1572. grâssante Duaci pestilentia, rari exempli, commodique in publicum fuit charitas Sociorum. Duo Sacerdotes cum vno Adiutore, qui id maximè flagitabant, ab ceterorum consuetudine segregari, suas pro salute publicâ deuouerunt animas. Ex eo generoso triumuiratu

P. Rogerius Bolbectus, Anglus, Staffordiensis, qui non admodum vernaculæ peritus linguæ, Sacrosancto Viatico moribundis & supremâ Vnctione muniendis plurimùm tenebatur, contagione perculsus, vbi primùm brachia sibi quibusdam notis lethi nuncijs interpuncta conspexit, eas notas tanquam Diuinæ benignitatis pignora, suauissimè osculari institit; ijsque pignoribus, post recepta Diuina mysteria, ac renouata in extremâ lucis vsurâ religionis vota, commendans in manus Domini spiritum suum, pronunciansque sanctissimum Iesu nomen, postridie Calendas Septembris beatæ vitæ possessionem inuit. Duaceni pro Sancto habebant, & monumentum, quod solo extaret, communi impensâ, ad posterorum memoriam ei cogitabant extruere. Louanij Societatem complexus fuerat ante ferè decennium, iam tum Sacerdos, & Musicæ apprimè peritus. Antuerpiæ versabatur anno 1566. quo tempore domicilium ibi nostrum Hæretici per libidinem dissiparunt; quâ occasione Rogerius Louanium primùm, atque inde Duacum, ad capeffendam è charitatis certamine gloriam translatus est.

SICILIA. CAPVT I.

Duo Messana extincti .

Siciliam hoc anno pestilentiae lues infestam habuit, mercibus, vt opinio fuit, è Turcarum terris inuecta . Descendit in aciem, aduersus id malum, de more, Societas; & Messanae primum duo victores appetitâ morte euaserunt, alter

P. Olinarius Cominalis, Siculus, Ramezzæ oriundus, religionis perfectionis exemplar, & in agendo animarum negotio insignis operarius: alter

Aloysius Calligares, cui subsidia morbidis procurandi Ciuitas negotium dederat: quos ad diem 17. Aprilis alicubi relatos comperi .

CAPVT II.

Panormi extincti quatuor .

Panormi duplo auctior strages, & simul victoria fuit, quatuor lue sublatis honesto in obsequio; primus fuit

P. Paulus Mantuanus, Italus, Venetus; quem S. P. N. Ignatius in ordinem Temporalium Adiutorum receptum, ad Sacerdotium postea, Diuinæ maioris gloriæ studio, prouexit; miræ humilitatis & patientiæ virum, (neque aliàs vnquam sacris ordinibus donandum) tantæque charitatis, vt quò Maurorum seruitute Patrem quendam, eriperet, ipse eorumdem se seruituti addicere voluerit . Eo breuiter ad diem 3. Iulij peste ab ægris haustâ consumpro, velut instauratiuis successit

P. Didacus Martinus, Hispanus, vir strenuus, & Panormitani nostri templi veluti columen; regularum cultor eximius; poenitentiae, sanctæque paupertatis studio magno; quem item paucis diebus melior vita ad diem vndeigesimum Iulij excepit . Verùm neque altero hoc funere conterrita Sociorum charitas est; sed missi subsidio alij duo Pattes continuò sunt .

P. Franciscus Constantinus, Siculus, Catanensis, precationi, operique mortalibus salutari impensè addictus, ætate maturâ vir; qui die 3. Augusti ad gloriam peruenit: &

P. Ga-

P. Gabriel Puteus, patriâ Balearis, qui posteaquam rarefcere, per urbem malum cœpit, in suburbanum, cum tribus socijs egressus, expiandis solandisque ceteris, quos Ciuitas ipsa segregarat, intentus, diu perseuerauit incolumis; donec & ipsum generosis cumulatâ laboribus mors perculit, & cœlo transcripsit, labente Septembri; cuius cùm ceteras virtutes, tum verò obedientiam inprimis eius ætatis Patres commendant.

HISPANIA. CAPVT III.

Monteregij duo sublari.

GAllæciam Hispaniæ extremam Prouinciâ hic etiam annus habuit infestam pestilentiam, vbi impensâ, luc illigatis, charitate, indeque morbo contracto bini obiêre in oppido Monteregio, mense Maio, prior incerto, alter duodeuigesimo eius die. ij fuêre

P. Thomas Orduña, actô in Societate decennio; &

P. Petrus Cuebas, Burgensis, annorum ætatis 31. & in Societate trium tantummodo, breui cursu perlatus ad gloriam.

A N N V S M. D. L X X V I.

SICILIA. CAPVT I.

Dno Panormi; unus Catana.

Pestilentia, quæ anno superiore Panormum afflixit, suas hoc etiam anno reliquias habuit; dumque affectis strenuè nauant socij, duo charitatis incendio conflagrarunt

P. Ioannes Balthasar, Siculus, Messanenensis; &

Ioannes Antonius Olinerijs, itidem Siculus Syracusanus, probati vir exempli domi forisque; qui duos olim liberos suos, coniuge viduatus, seque, Societati contradidit: dies victoriæ fuit Maij mensis octauus. At Catanz

P. Erasmus Marchesius, Siculus, Catanensis, religiosæ semper disciplinæ diligens obseruator, ad diem 13. Septembris eodem fato gloriæ pleno functus est.

Tres Venetijs : duo Mediolani.

ET Italia cum peste alicubi confictata est. Eâ Venetijs vt primum apparere cœpta est, duo è socijs in ægrorum curationem, deuotis capitibus suis, gloriosam paucis diebus mortem oppetiens, mense Iunio.

P. Hæstor Leonellus, Italus, Fanensis; qui posteaquam humaniores litteras diu docuisset, Mutinense rexit Collegium, & subinde Mediolani res domesticas Brerani Collegij procurauit; suamque semper industriam egregiè, quæcunque gereret, probauit. Vixerat annos omninò 41. in Societate 22.

P. Guido Toscius, Italus, ex oppido Romagnano, annos numerabat ætatis 37. in Societate circiter 15. quorum partem maximam, in docendis Grammaticam pueris impenderat; ingenij probi, ac disciplinæ religiosæ ingens amator. Hos Iunio mense raptos, haud maximo interuallo, ad diem 31. Iulij secutus est.

P. Casar Helmius, Italus, Fulginas, qui sex & viginti annos summis in laboribus prima Societatis exordia prouexerat; iamque quinquagenario maior, pro P. Mario Beringuccio, qui Romam ad Congregationem Procuratorum ierat, Domui moderabatur; & iam antè per multos ibidem annos, cum esset Collegium, suo nomine Rector summâ cum laude præfuerat.

Mediolani quantam hoc anno stragem pestis ediderit, superuacuum duco prolixius enarrare, cum id abundè, præter alios, in vitâ S. Caroli Cardinalis Borromæi eius vrbs Archiepiscopi præstiterit Ioannes Petrus Giussanus: mei instituti solum id est, duos referre nostros, ex ijs, qui se iuuandorum ægrorum muneri cum eodem S. Cardinali manciparant, viros integerrimos, iamque cælo maturos, qui cum eidem se charitatis officio de Maiorum consensu spontè deuouissent, suas in illo animas tradiderunt. Ii fuere

P. Georgius Farina, Italus, Cuniensis in Subalpinis; &

P. Franciscus Centurio, Italus, Genuensis, Patriciorum ex ordine. Mortis eorum & dies, & mensis in obscuro est.

ANNVS M. D. LXXVII.

ITALIA. CAPVT I.

Vnus Brixia: alter Compostella in Hispania.

ITaliam & hoc anno pestilentia perrexit infestare; quæ cum immatriter Brixiam inuasisset, morbidorum expiandis animis se vltro deuouit, eoque in opere consumptus est

P. Franciscus Stephanus, Hispanus, Valentia natus, ibique Societatem, Benedicti Pererix potissimum exemplo, ingressus; quicum haud multo post in Siciliam missus, Humaniores litteras & Rhetoricam Messanae professus fuerat; iam verò Brixiae Quaestiones Conscientiae explicabat, magnò nomine, & publico vsu: nec minore virtutis commendatione: quò acerbior cunctis accidit eius occasus. Vixerat annos omnino duos & quadraginta, in Societate verò videnos quinos.

HISPANIA.

EXtremam quoque carpsit Hispaniam hoc anno, vbi priore coeperat, morbus popularis; cui dum se Compostellae fortiter obijcit

P. Petrus Velazquez, æternitatem gloriosâ morte adeptus est.

SICILIA. CAPVT II.

Quinque in Sicilia sublati.

IN Sicilia maior hoc anno clades accepta est, & capitum numero, & conditione, triumpho multiplici. Messanae tres glorioso in obsequio mortem contraxerunt.

P. Gabriel Cocchi, &

Iulius Nerius, de quibus nihil habeo præterea compertum.

P. Ludovicus Nuñez, Hispanus. Is cum pocillator esset Ducis Bibonensis, aleæ deditus, & rerum fluxarum studio, sodales per iocum aliquando coepit inuitare, ad Hieronymum Otellum nostrum, quem ludibrio haberet, pro concione audiendum. Is eâ sic ipse captus est, vt nuncio rebus humanis remisso, Societatem inierit; in eâ

sui ipsius apprimè despiciens, & salutis hominum appetentissimus euaserit; in qua demum procuratione, postulato pestiferorum obsequio gloriosè immortalus est sub hoc quidem ipsum tempus; sed quoniam certo, in obscuro est.

Polissium Siciliæ oppidum est, experts hodieque domicilij Societatis; sed eius industriam ac diligentiam persæpè expertum, charitatem eius vicissim honorauit, duobus hoc anno, dum pestilentibus ibi dant operam, cælo transcriptis. Prior occubuit ad diem 23. Iunii

Angelus Larosa, Siculus, è Caltauulturio, homo laboris apprimè patiens, zelo & feruore charitatis insignis. Posterior, & longiore dignus historiâ cui propterea tribuendum censeo

C A P V T I I I.

De P. Blasio Sanchez.

P *Blasius Sanchez*, gente Hispanus; qui cùm è familia Ioannis de Vega Proregis Siciliæ, apud quem erat imprimis graciosus, ad obsequia Ducis Bibonæ, cum filia Ioannis eidem Duci desponsa, transisset; inde non multò post animum ad Societatem conuertit; in eamque anno 1555. dato nomine, ab Duce Prioratu S. Margaritæ, in bonum famulatûs præmium donatus est. Eum iMe subinde firmandis Collegij Bibonenfis initijs, Duce suffragente, transcripsit: quem paucis post annis, in domestica sua disciplina traductis, ipse iussus est Blasius excolere diligentiam suam. Id ipse tam nauiter, tam fructuosè præstitit, vt breui tempore, suæ virtutis, operæquæ excellentiâ locum è receptaculo latrociniorum in domicilium probitatis conuerterit. Enimuero tantâ erat apud omnes existimatione sanctimonix, vt à sicarijs, proiectissimisque mortalibus non tantum noxæ nihil acciperet, sed etiam venerationem extorqueret. Non semel illi mortem ex insidijs nefarij homines moliti sunt: quos ille, cùm rescisset, adeò non reformidauit, vt etiam sponte quæritos corripuerit, compresserit, reuocarit ad frugem.

Haud longè à Prioratu Polissium oppidum situm est: id ipse annos benè multos consuetis Societatis functionibus ita percoluit, è vicino identidem excurrrens, vt nouos illi mores, nouamque faciem induxerit; suamque etiam Societati partem inde, duodena minimùm selecta capita, decerpserit; Monialium cœnobijs fluxam, laxatamque dilci-

disciplinam instaurârit. Qua in contentione, dum dies noctesque salutem animarum Sacramentis, atque omni aliâ ope procurat, multa perpeffus est aspera; nonnunquam expertus & verbera. Sed quæ ipsius erat insignis charitas & tolerantia, sic illi impendiò magis acuebant, quàm reslinguerent.

Quâ verò industriâ piscaretur homines, vno hoc exemplo liquet. Erat eo in oppido Sacerdos: adeò alienus à P. Blasio, tamque auerso animo, vt eius ne mentionem quidem, nedum occursum, congressum, consuetudinem sustineret, aut æquo animo ferret; quamvis ipse moribus alioquin esset neque incompressis, neque improbis. Ad illius sese conuictum prior inuitat Pater, aliquot dierum futurus hospes. Id officij cum honestè defugere nequaquam posset, statuit in eum oculos intendere, atque omnes eius explorare nutus, obseruare gestus, actiones expendere, censoriâ seueritate. Sed tantus virtutum eius fulgor emicuit, vt eo Sacerdos perbreui perstrictus, ex alieno summus euaserit Patris prædicator. Alterum item, à quo designabatur ad necem, cum se illi ad prandium vltro præter expectationem addixisset, hominem à sententiâ non solum deduxit, sed Deo planè lucratus est.

Porro prima Patris commendatio ab studio precationis fuit, & assiduæ cum Deo familiaritatis, cui partem noctis maximam, & multas diei horas tribueret. Altera ab corporis maceratione successit, & in semetipsum inclementia. Neque sibi quietis vllam partem, nisi arundineo in strato perparcè dabat. Ad hæc sui despicientia; puritatis accurata, sollicitaque custodia, cui vel apud alios tuendæ iubebat à famulo per noctem, qui suam sese in domum vesperi recipiebat, accludi suas ædes forinsecus, vt velut in custodiâ teneretur. tanta postremò corporis, & morum compositio, vt alios vel suo solo conspectu componeret ad modestiam: Ad extremum hæc omnia decora coronauit heroica charitas, qua se ciuium pestilentia vexatorum saluti, quamvis obnitente, aduersanteque Magistratu, qui nollet paucorum incolumitatem, communis omnium parentis, vt aiebant, periculo redimi, caputque suum deuouit; & suâ toto prius octiduo designatâ morte, fortissimè, constantissimeque occubuit ad diem 17. Iulij eodem ipso in oppido Polissio; cuius decreto funus pompâ præter aliorum morem elatum est, atque intra moenia confepultum, nullo neque contagionis, neque vllius alterius periculi metu; hodieque in Ecclesia S. Mariæ de Porta conquiescit.

ANNVS M. D. LXXVII.

HISPANIA.

Compostellam in Hispania vel rursus incescit, vel continuatus ab anno superiore perrexit vexare, morbus popularis; eoque sublatis sunt, dum animis morbidorum student consulere, prior Octobri, posterior Nouembri mense.

P. Gonzalus de Fonte, & P. Balchazar de Alburquerque.

ANNVS M. D. LXXIX.

LUSITANIA. CAPVT I.

Vlyssipone duo sublatis.

Vlyssiponein à recenti adhuc Sebastiani Regis in campis Alcoce-rianis Africæ cum nobilitatis flore cæsi interitu lugentem, atrox coorta grauitè excepit, afflixitque pestilentia. Patres qui suæ documenta charitatis ab hinc decennio præclara præbuerant, multo iam etiam animosius, tanquam experiundo docti, in aciem descenderunt. Eo in certamine pluresculi, sed hoc anno duo, cecidere; prior fuit

P. Ferdinandus de Brado, Lusitanus, è Diocesi Bracharensi, vir salutis animarum cupidissimus, atque ad audiendarum Confessionum munus egregiè impiger. Is cum se morti obiecisset, ne deesset ægris, in eo certamine vitam honestissimè amisit ad diem 21. Augusti, anno ætatis suæ septimo & quinquagesimo, initæ Societatis altero tricesimo. Alter, qui eum ad parem gloriam secutus est, fuit

P. Petrus Mascarenia, Lusitanus item ipse, atque è prima Regni nobilitate, Vasco Mascarenia & Mariâ Mendozâ genitus, in oppido Monte maiore nouo. Societatem ingressus est die 6. Septembris anno 1559. suoque exemplo tres Societati fratres suos germanos conciliauit, Franciscum, quem mors immatura iuuenem sustulit, Antonium & Nunnium, vtrumque præter alios magistratus, Assistentis Romæ perfunctos muneribus. Neque silentio prætereundus est Ferdinandus Martinus Mascarenia, quintus item eorum frater, Algarbiorum Episcopus, & supremus Inquisitor, quando Societatem
ipse

ipse nostram & suo semper præsidio fuit, & doctissimo de Diuina gratia Commentario textit. Petrus porro cum esset apprimè temperatis moderatisque moribus, ingenio facili ac blando, mirabili comitate, mirificè amores omnium sibi coniunxit. Materiam in Insulam missus, & promptâ obtemperacione expeditionem suscepit, & egregio virtutis documento, Societatis ibi officia consueta peregit. Reuersus inde in Lusitaniam, vt erat flagrantissimâ charitate, Africauam missionem quampiam, vbi Mauros pareret Ecclesiæ, magnâ contentione flagitauit. Iamque illi Algerium decretum erat, neque mora soluendi alia, quàm dum ad eam prouinciam necessaria compararet, cum Vlyssiponem acerba pestis incessit. Tum ipse, vt erat in omnem præclare agendi occasionem intentus, non censuit in Africâ sibi, quòd domi haberet in manibus, esse quærendum. Itaque primus Sociorum sese Moderatoribus exhibuit, qui lue tactorum obsequio, ab aliorum consuetudine segregaretur. Ibi quàm multa præstiterit digna suo animo, digna eo spiritu, quo agebatur, dictu incredibile est. Bimensem integrum eo in opere versatus est: *Domum salutis* (sic limodochium vocabant) obuolitare dies noctesque; concurfare arbores per oliueta quarum aduoluta scipitibus ægra passim corpora, opis egena, iacebant; quòque foedior illuue, quisque, aut aspectu tetrior erat, eò familiarius ipse, amicusque assidere, blandiri, solari. Admirationi fuit, non multitudini solum, sed ipsi Regi Cardinali Henrico eius animi firmitudo in eâ adeundâ procuracione, constantia, diligentiaque in persequenda; vt cum illum oneri laborique fractum succubuisse intellexit, eo ipso die Vlyssiponem diceret suum amisisse præsidium. Ad extremum, quando iam lue conceptâ, propè nouissimas animæ quodammodo reciprocabat reliquias, rogatus ab adolescente nobili Mauro, Lerisij Marocensis agnato, vt sese, quem antea iam cathecismo rei Christianæ imbuisset, priùs vndâ salutarì ablueret, quàm de vicâ decederet, incredibili delibutus gaudio, semianimis, vt erat, sui negligens, totas illas, quæ reliquæ adhuc erant, conmisit in vires, iuuenem sospitalibus aquis aspersit, & czelo confestim præ se transcripsit, suamque ipse prædam haud longo secutus interuallo, ad diem vigesimum Septembris de vitæ statione decessit.

ITALIA. CAPVT II.

Genua tres Patres extincti.

IN Italia Genuense Collegium inter pestilentiam & famem, quæ utraq; Ciuitatem vniuersam miserrimis modis exercueret, consilium est. Eâ in calamitate socij & consilio & operâ præstò fuere. Vnus ad morbidorum nosocomium, Magistratu postulante, missus est

P. Ioannes Augustinus Andora, ortu Genuensis, qui tanto illuc ardore, gaudiòque perrexerit, vt summam omnibus admirationem, adeò inusitato spectaculo commouerit: tantâ verò nauitate, tamque effusè in miserorum se impendit obsequia, vt tertio die haustâ ex contactu morte, grauissimo sui relicto desiderio, ad diem octauum, Octobris extinctus sit, annos non ampliùs quatuor & triginta natus, actis in Societate septenis.

Porro inualecente malo, certæ per urbem destinatæ sunt ædes, in quibus ij, qui ad excipiendas pestilentium Confessiones expositi forent, sciuntique ab ceterorum promiscuo congressu Religiosi, diuersari possent. Tum verò Patres, vt alijs suo exemplo facerent animum, carum vnâ sibi delegere, in ea vrbis regione, vbi grauissima procuratio esset. Duo Patres vt ibi collocarentur præ alijs summâ contentione, summis precibus impetrauere: ij fuere,

P. Iulius Palmerius, Senensis, vndetricenos natus annos, in Societate duodenos: &

P. Ioannes de Martinis, oriundus ex Villa faletta Subalpinæ Italiæ, qui Societatem ab hinc anno tertiodécimo iam tum Sacerdos fuerat ingressus: ij dum præstrenuè rem gerunt, in aliorum salutem, sui profusi, mense citiùs ambo perculsi cecidere.

ANNVS M. D. LXXX.

LVSITANIA. CAPVT I.

Septa P. Alexander Vallaregius mortuus.

SEPTAM Mauritanæ Tingitanæ oppidum freto Gaditano impositum eâ re Lusitanæ adnumero, quia è Lusitaniâ profectus, ad Lusitanæ causam fuerat

P. Ale-

P. Alexander Valla, qui patriæ suæ vocabulo nomini suo addito dictus est vulgo, *Vallegerius*. Erat is Italus è Rhégio Lepidi, vir ad maxima omninò gerenda idoneus, & dignus à Deo existimatus, qui in Europâ, Asiâ, Africâ, ob Diuinæ gloriæ laudem multa pateretur, & faceret. In Societatem anno 1558. iam tum Sacerdos, & duodetriginta natus annos, nomen professus est suum; & in Iaponiam à Præposito Generali Iacobo Lainio anno 1564. destinatus, prius quàm illò conscenderet, iussus est Garziam Toletum in Africam ad Binioli arcis expugnationem sequi, ut eâ in expeditione salutem militum opitularetur; idque tam egregiè præstitit, ut eius similes Garzias ex illo suis in expeditionibus semper expeteret. Anno sequente conscendit in Indiam, eoque in cursu, cum difficultate navigationis permulti grauib. morbis languerent, Alexander, ut erat in omni semper officio charitatis ardentior, dum supra vires alijs opitulari nititur, ipsius quoque pergrauiter valetudo tentata est. Verùm ubi sacrâ Vnctione ad emigrationem deliburus est, eius efficientiâ Sacramenti, neque sine opinione miraculi, redintegratâ momento sanitate conualuit. In India tres circiter annos consuetis officijs Societatis cum laude perfunctus, in suam Iaponiam anno 1568. prouectus, Facundam Omuranæ diœcesis portum, die 26. Iunii obtinuit. Fuit eius aduentus *P. Cosmo de Torres*, qui socijs præerat in Iaponiâ, & commilitonibus omnibus longè acceptissimus, quorum cum ipse tanquam Apostolicis sese pedibus venerabundus aduoluit, magnâ vtrîusque, pulcherrimâque submissionis contentione certatum est. Prima dein hospitalis cœna lasso, fatigatoque homini proposita, atra oriza, falso pilciculo, calido iure vniuersa confecta est, sed pijs inter se vtrò citròque condita sermonibus. Ea nimirum erat Patrum illorum simul rerum humanarum penuria ac despicientia, simul diuinæ abundantia iucunditatis. Mox illi campus exercendæ, exercendæque virtutis attributus est Insula Gorò, non animarum, feracior, quàm laborum, atque ærumnarum. Ibi quamplurimos Christianæ legis elementa, vel ipse primus edocuit, vel iam aliorum infectos disciplinâ profundius erudiuit. Alicubi præcellas cruces defixit; templa construxit; frequentes, solemnesque Baptismos celebravit; extremâ Quadragesimâ supplicantium, seque verberantium longum agmen plusquam millenûm capitum vno nonnunquam in loco produxit. Quibus, alijsque rei Christianæ successibus irritati Bonziji Sacerdotes Idolorum, Regem in Christianos, & Regium ipsi Principem, eorum caput ac ducem, autore germano Regis

fratre, acriter incitauere. Verum Alexander ubi grauem cieri tempestatem vidit, eamque suo silentio, ac patientiâ magis magisque conualescere, Christianos primùm conuocatos commonefecit officij; tum ad Regem ipsum cominus compellendum accessit, eâ nimirum spe, vt vel delinito Regis animo tranquillitatem reduceret, vel sup capite, si res ferret, ipseque vehementer optabat, Christianæ sanctitatis fidei sanctitatem. Res enim uerò è sententiâ cecidit; probata Regi sunt eius instituta: iussi conquiescere Bonziji; denique eius consilio atque animi firmitate, ex turbulentiâ, formidolosâque procellâ perbreuî conferenauit.

Porro quanto valentior erat opibus animi, & lætis processibus eius acuebatur industria ad molienda indies noua suscepta; tanto vires corporis, quæ iam vsque ab India tenuari cœperant, magis ac magis languescebant. Iam stomachus cibi impatiens fieri; iam sæpe nunc sanguinem, nunc atrum humorem vomere; bis etiam prædurum lapidem, lapidis specie, mole iuglandis eiecit. Certior infirmitatis eius, vt solet, effectus Præpositus Generalis B. Franciscus Borgia, quæ charitas eius, & laborantium Sociorum, quamuis extremâ terrarum in orâ, miseratio erat, confestim datis exquisitè litteris iubet eum valetudini seruandæ reditum in Europam moliri. Eas ubi litteras Alexander accepit, dubijs primùm agitari motibus cœptus est, illicône pareret, & ingentem, quæ iam in manibus erat, frugem omitteret, an spatium conueniendi per litteras Præpositi sumeret, remissâque ipsius indulgentiâ stauescenti iam messû salutem postputaret suam. Sed iuit obtemperare doctus, cuique prima semper obedientia fuit, quantos animi sensus quàm faciliè composuerit, quàm promptè quot pericula, quantos labores repetierit, dum gereret morem Deo, ex eiusdem ipsius epistolâ, cuius hîc partem describere consilium est, haud ægrè liquet.

Dum in summo versarer, inquit, harum consolationum mearum (de catechesibus, baptismisque intellige) deliberata excursionē ad Castellum Regij Principis Ludonici quadringentorum capitum, ut illos ad fidem converterem, complacuit Deo meritationem mihi eam, quâ nulla potuisset esse maior, submittere; redditis scilicet P. N. Generalis litteris, quibus certior factus grauium infirmitatum mearum, iubebas me quamprimùm in Europam reuerti. Asseniero R. V. tam ingentem animi meo sensum extitisse, vt lacrymas cohibere non possem; non eâ re quidem, quod ad obedientiam vocem promptus non essem; sed quia recentem hanc Christianitatem medius inter Ethnicos desitui cernerem, nullâ Patris, aut fratris
alicuius

alicuius à Societate copiâ, qui eam informaret, & in aduersis erigeret. Sed abruptendus hic tamen cursus fuit, & obedientiâ obsequendum. Eâ animi induktione anno 1571. reuertit in Indiam; & anno volente per tot ambages Oceani rursus in Europam, primus omnium retrò mortalium, quem ex Europâ constet in Iaponiam, atque inde in Europam remeasse. Romam ut venit, quo flagrabat Iaponiæ suæ desiderio, ut eodem remitteretur, vehementer etiam atque etiam instat. Sed cùm ratio vâleatidinis eius habenda Moderatoribus videretur, cum in sui partem aliquam desiderij admissum, Vlyssipone voluerunt res Indiæ, Brâsiliæque Societatis procurare. Aliquot eo in munere versatus annos, in Africam cum Sebastiano Rege, anno 1578. ad funestam illam Lusitanix expeditionem transmissit, vbi ceteros inter Socios eius indefessa, atque periculis, laboribusque maior charitas egregiè luxit. Nam quatuor vehementissimis, ut erat regionis, temporisque conditio, torreretur ardoribus, militibus ubique tamèn præstò esse; cùmque non solum languore disfluèrent, sed morbis etiam grauibz steruerentur, ipse ad nosocomium eos deducere, fulcire gradientes, quique nequirent ingredi, tollere in humeros, & deferre, ibi allocutione, operâ, alacritate recreare. Vbi verò pugnae conferendæ signum datum est, ipse primâ in acie, Christi Domini Crucifixi simulacrum manu præferens, obuolitare, hortari milites ad agendum fortiter: demum cùm non destitisset vnquam intrepidi Christi militis animum ostentare, fuso, casoque exercitu, in manus hostium cum ceteris, qui exscenderant, socijs venit. Annum ibi totum in potestate barbarorum inter ærumnas seruitutis, & inopiæ agitauit; donec repræsentato pretio, ipse, socijque in Lusitaniam regressi sunt. Verùm Henricus Cardinalis, & Rex, qui Sebastiano patruus successit, corrogato quàm potuit maximo pecuniæ numero, Alexandrum remisit in Africam, ut reliquias exercitus, quæ adhuc erant sub hostili iugo, exueret seruitute, domumque reduceret. Id ipse cùm fideliter, diligenterque præstitisset, & opportunitatem transmittendi Septæ opperiretur, coorta seua pestilentia miseros mōrtales inuasit. Ipse calamitosus nusquam deesse solitus, inque omnem veræ laudis ambitionem semper intētus, afflatis luc mortalibus nauare omni ope contendit, donec ipsum etiam vis mali contagione corripuit, & de vitæ statione ad magnâ transulit præmia meritum, ad diem vñdecimū Ianuarij, actis in Societate de quinquaginta vitæ annis vicinis. Magna eius demortui apud omnes desideratio fuit: eos inprimis, qui & in pugna

viderant eum inter volitantes densè plumbeas pilas medium se inferre, sui periculi securum, vt ipsis adesset ancipiti in fortunâ, memorabantque non semel ijs glandibus ictum impune fuisse, seruatum nempe diuinitus ad suum incaptiuitate solatium atque præsidium; & nunc eiusdem præclara in se merita temporibus adeo luctuosus sunt experti.

C A P V T I I.

Nouem Vlyssipone sublati.

Vlyssipone dum cœpti superiore anno labores continuantur, aliquot præterea Sociorum capita gloriosâ morte decerpta sunt. Primus, qui hunc annum suo vel funere imbuir, vel triumpho cohonestauit, fuit

Antonius de Abreo, Temporalis Adiutor, ad diem 16. Ianuarij; alter

Alexander Cælius, Lusitanus, ex oppido Arragolio, Coadiutor Temporalis, commendatæ humilitatis, patientiæ, charitatis, atque obedientiæ vir, quem sibi Deus à primâ infantia mirabilibus interdum modis ad hanc seruasse gloriam visus est. Nimirum patrio in vico honesta mulier canem conspicara in compito inuolucrum ore gestantem abegit, cripsit, infantem ægrè ducentem animam, comperit; baptizatum illicò educavit pro suo. Aliquanto post aheni aquæ feruentis tantum non perustus est. Adolescens stipendia fecit militiæ per Europam, & in classe ad Echinadas in Turcam pugnavit. Ibi puellæ pudicitiam à commilitonum vitio, datis suis armis, redemit: cumque eum deficeret mercandis alijs pretium, adeoque merere non posset, in Lusitaniam reuersus, in Societatis militiam nomen dedit; in eaque probatissimis moribus in hunc vsque annum peruixit, quo ad diem 27. Februarij sancto in opere confectus occubuit. Illum secutus est

P. Petrus Correa, ad 30. Martij: cui successit

Andreas Annes, Temporalis Adiutor ad diem 3. Aprilis, cuius egregia virtus, quanto fuerit humanæ gentis hostibus odio, inde constitit, quod eum multis diu dirisque vexauere modis, vellicando, feriendo, tundendo; sæpe sublimem in æra iactauere, quanquam viribus, & vastâ corporis mole valentem, vt prono lapsu affligeretur ad solum. Ipse principio hisce turbari intemperijs, & velut alienatâ men-

mente incedere. Sed à Leone Henricio Rectore confirmatus, & hostem edoctus imbellem contemnere, atque ab se precando profligatum procul habere, ut antea semper in luctu & lapsu citra noxam euaferat; ita deinceps omni fuit molestiâ pessimi veteratoris orando liberatus. Aiunt hoc illi usu aliquando venisse, ut vinum in cellâ prominentem impacto colapho Diabolus strauerit; & focij moram ipsius mirantes, cum descendissent, stetisse vinum, quamuis inuerso epistomio deprehenderint, simulatque vas, quod ille cado supposuerat, impletum fuisset. Eodem Aprili mense, incompto die, obiit.

P. Ludovicus Henricius, ortu Hispanus, è Salmantina Diocesi, qui ob indolem virtutis præstantem, miramque suauitatem acceptus omnibus; nec modò bonarum artium, sed etiam natalium splendore illustris, laudatissimè annis serè viginti in perfectionis stadio decurrerat. Agebat annum iam ætatis quadragesimum, & tria in Societate vota sollemnem professionis ediderat. In morbidorum animis, corporibusque curandis semeltrem intactus nauarar operam, haud alio usus antidoto, quàm aquæ lustralis aspersu, quam secum, quocquò pergeret, in ampulla gestabat. Tandem autem contagione ipse quoque infectus est; cumque vesperi, quòd nullum in proximo videretur instare periculum, sine custode relictus esset, manè postridie mortuus inuentus est, Crucifixum, quem è vicino acceperat, tenens complexu. Post hunc mense Maio, sed etiam incertis diebus, tres Patres consecuti sunt.

P. Michaël Vaz, Lusitanus, è Conimbricensi Diocesi, annos natus sex & triginta, cuius dimidium ætatis in Societate confecerat, obedientiæ, contemptusque sui laude spectandus. Deinde hi:

P. Laurentius Fonseca, *P. Balthasar Esteues*.

Ruizius Gomez, Coadiutor Temporalis, agmen clausit, ad diem vndecimum Iunij è medio sublatus.

C A P V T I I I.

Eboræ consumpti quatuor: unus Conimbricæ.

EBoræ quoque, Conimbricæque pestililitas hoc anno desinijt, & nostro è numero charitati aliquot dedicauit. Et Eboræ quidem primus Iunio mense suæ charitatis adeptus est præmium.

Martinus Alvarez, magnæ expectationis, magnique in virtute

tute profectus, adolescens, septimo religiosi famularus sui anno. Secundum hunc

P. Franciscus Rodriguez, è Diœcesi Vlyssiponensi, annorum quidem ille duntaxat trium & triginta, & in Societate octodecim; sed Theologiæ scientiâ egregiè præstans; qui ad diem 7. Iunii extinctus est; quem interuallo non longo, ad diem 26. eiusdem Iunii secutus est

P. Gaspar Rodriguez; è Diœcesi Eborensi, annorum 35. in Societate vndeiginti; qui suâ curâ supra millenos ægros in suburbano nosocomio complexi, præclara contra pestilentiam edidère facinora, donec triumphabundi ceciderunt. At è selectis ad urbanas suppetias, vnus desideratus est Augusto mens

P. Laurentius Freffas, oriundus è Diœcesi Vlyssiponensi, qui cum egregijs ingenij dotibus, multarumque rerum scientiâ clarus, virtute verò planè absolutâ, annorum trium & viginti, quos Christi Domini in Societate militauerat, annos septem Latinas litteras, octo Philosophiam docuisset; iamque Ecclesiastæ munere, simul & Conscientiæ quæstionum interpretis, magnâ cum laude, fructuque fungeretur, salute suâ pro communi neglectâ, omnes ferè rei publicæ partes, à suis desertas moderatoribus, vnus obibat: idem corrogare distribuenda in pauperes; idem diuidere; idem infantibus, puerisque orbis sedulo prospicere; idem operâ, alloquio, omnibus præstò esse. Vnde factum est, vt funus eius luctu propè publico Ciuitas decoraret.

Conimbricæ pestilente quoque flammâ coortâ, continuò duo Sacerdotes in excitatam ad id extra mœnia domum, volentes, rogantesque missi sunt, vt ægris opitularentur, quorum alter

P. Antonius Mendez, Lusitanus è Diœcesi Eborensi, annos natus 34. iam cælo maturus, post vndeiginti annos in Societate traductos, die alterâ Augusti consumptus est.

GALLIA. CAPVT IV.

Tres Parisijs emortui.

IN Galliâ quoque annus hic infamîs pestilentîâ fuit, quæ, vt primum Parisijs cœpit ingrauescere, nec solum corripere, sed etiam exhaurire domos, Rector Collegij Societatis opem viris ciuitati prepositis ad tantæ calamitatis detulit leuationem. Illi verò inusitati

hoc

hoc genus officij demirati, cum laude, suoque vicissim delato patrocínio susceperunt. Tum in Collegium Rector reuersus, si quem Diuinus Spiritus ad sanctum hoc opus impulsu præcipuo impellat, nomen iubet profiteri suum. Sed ecce quàm honesta, quàm plena laude contentio: nullus omnium omnino fuit, è quinquaginta & amplius, qui tum ibi versabantur, ac ne claudus quidem vnus, oppressus ischiade, qui membra vix ægrè trahebat, qui pestilentem illam. prouinciam, & omnibus obnoxiam malis, non auidius, quàm plerique mortales quæstuosas & inuidendas, ambiret. Ex omni eo numero Rector delectis duodecim, sex iussis in Collegio subsistere, qui succubitoris in certamen succedant, sex reliquos ipse primus in aciem duxit. Sed prius coram Senatu Regio beneficijs omnino omnibus, eleemosynis, legatis, quæ fortè per id tempus tributa Societati forent, vtrò cessit, professus se nihil quidquam, ne si cogeretur quidem, admissurum.

Iam furere, debaccharique mortis impotentia; sterni totas familias; deesse solandis, expiandisque miseris adiutores; inhumata iacere cadauera extra urbem, quæ & canes lacerarent; vbique tetra, funera, & mortis funestissima imago. Igitur sex focij, vbi se Confessione generali, votorum instauratione, fuis precibus, susceptisque Sacramentis obarmarunt, accenderuntque, vt erat maior numero contra nitentium mali vis, ita ipsi supra vires conari. His allocutione solandis, illorum audiendis Confessionibus, curandâ alijs sepulturâ, visendis qui passim lethiferis saucij vlceribus iacebant, insistere; sibi neque diem, neque noctem parcere, tantâ populi gratulatione ac plausu, vt vbi quisque eorum appareret in publico, vnâ cum eo salus cooriri videretur: illis certatim benedicere; illis ad reficiendas vires, domos, cibum, omnia libentissimis animis offerre; ijs liberos suos, quibus benè precarentur, parentes mittere; alij eorum vestes ex pietate contingere; omnes diuturnam illis vitam, viresque ad labores continuandos à Deo exposcere. Nunc demum, Parisijs esse perspectum, aiebant prudentes, quid Societas foret; fortique istâ charitate, cum aduersarijs omnibus, qui eam vexarent, esse debellatum. Ex horum autem numero tres sacerdotes, hostiæ Deo deuotæ pro charitate cecidêre. Primus ineunte Augusto

P. Anatolius Reginaldus, vir, vt Claudius Matthæus Prouincialis appellat, sanctissimus; qui annos in Societate tredecim ita vixit, vt domi forisque eximiarum haberetur virtutum exemplum insigne; modestiæ, lenitatis, obedientiæ singularis. Tres annos eo in Colle-

gio munere. Ministri perfundus, nunquam neque commotiore perspectus est animo, neque cuiquam molestiam aspersisse. Videri plenè ad sanctitatem eximiam à Deo, atque ab naturâ factus, corde molli, ac tenero, tanquam suoapte nutu ad Diuina prono; vt inter precandum, ardore amoris Dei facillimè totus ignesceret. Voluit autem insignis famuli sui Deus virtutem extraordinarijs quoque argumentis ostendi. Nam è demortui corpore, nullâ hominum curâ, tam suauis afflatus est odor, vt planè cognosceres vitam eius omnem, obitamque tam sancto in obsequio mortem, accepta fuisse in odorem suauitatis. Porro suauis afflatus ille eò mirationem maiorem fecit, quò celerius, foediùsque pestilentium corpora computrescunt. Successit huic eodem Augusto mense

P. Emondus Morangius, vir fortis, & industrius, atque ad cuncta Societatis munia peridoneus. Tertius occidit 11. Septembris

P. Franciscus Bilques, eò gratior Carlo, quòd generosæ charitatis impetu, dum Parisijs alij diffugiunt, summis ille precibus impetrauit, vt eodem sibi liceret ad iuuandos morientes, vel cum sui periculo capitis, occurrere, sed quæstu immortalitatis.

A N N V S M. D. L X X X I.

LVSITANIA: CAPVT I.

Porti duo Patres absumpti.

VRbs etiam Portuensis in Lusitania communis pestilentie malo valdè afflicta est. Septem hominum millia octo mensium spatium lues absumpsit. In his duos Sacerdotes è Nostreis, qui suum studium affectorum animis, corporibusque iuuandis dicauerant: nam à ceteris, quæ Dei benignitas est, morbus absuit. Hoc tempore duo è Nostreis arâ plicatili extructâ sacra facere, Christi corpus administrare, infantes baptizare, discordias sedare, pharmaca, & alia medicamenta diuidere, omnibus fieri omnia, quò Christo lucrificerent omnes. Eos aliquando cùm inter languentium turbas discurrentes Tribunus vidisset, cùm reliquos ferè Sacerdotes expulisset ex vrbe metus, ad ciues conuersus: *En*, inquit, *ij, quibus in recipiendis tam difficiles sese maiores vestri prabuerunt; esquod aliud habetis nunc in extrema miseria perfugium?* Porro duos illos, quos pestis ex Nostreis ablumpsit, oportet fuisse quos in Necrologio nostro solos

los hoc anno Porti obiisse comperio, quorum prior occubuit die 15. Aprilis.

P. Ioannes da Costa, Lusitanus ex Algarbijs, annos septem & triginta natus, actis vndeiginti in Societate; Alter verò diem extremum confecit vndetriciesimum Maij

P. Ioannes Perez.

HISPANIA. CAPVT II.

Hispali desideratus vnus.

Foedissima hoc anno Hispali pestilentia incidit; sic vt septem mensium spatio, quindecim hominum millia, quorum quidem ratio publicè habita sit, desiderata esse dicantur. Eo tempore Nostri sua studia Ciuium saluti dicarunt. Designati aliquot, qui vr- bis inter se regionibus distributis, ægrorum animis, corporibus- que consulerent. In Parochi præterea vnus demortui locum alius è Nostri suffectus est, qui tantisper dum pestilentia abiret, affectos ijs omnibus rebus iuuaret, quæ ad animum ritè expiandum pertinent. Eo charitatis in officio, cum suimet oblitus, magno animi ardore versatur

P. Petrus Vazquez, communi malo oppressus, magnum suæ charitatis, patientiæque desiderium omnibus moriens reliquit. Tempus obitus eius non comperi.

A N N V S M. D. L X X X I I.

HISPANIA. CAPVT I.

Corduba vnus extinctus.

Coortum anno superiore in Boeticâ commune malum, hoc etiam anno penè vniuersam vexare perrexit, & sædam vbique stragem edidit. Nostri per omnes ciuitates tum domi Confessiones audiendo, tum foris singulorum domos obeundo, operam hominibus fructuosè nauarunt. In eo officio Cordubæ, maximè necessario tempore, vitam pro ciuium salute profudit, mense, vt coniecto, Maio

P. Ludonicus Escalante, oriundus ex Insula Materia, tria in Societate vota solemniter professus.

Biturigibus septem desiderati.

Biturigibus foeda incidit hoc anno pestilentia; quo tempore omnibus, qui Confessionis, Communionisue gratiâ accedebant, semper aditus in nostrum Collegium patuit. Quinque autem omnino ex Collegio desiderati sunt, dum tali se charitatis impendunt officio: quorum morte commoti vrbis Præfecti negarunt amplius se nostrâ vluros operâ, quippe quam ad maiora tempora reseruarent. Quam eandem charitatem cum in Religiosorum domum Nostri exhibuissent, inductus est vnus ex ijs Sacerdos, vt suam etiam ipse operam, nostro exemplo, affectis iuuandis consecraret. Missus autem præterea Sacerdos vnus est foras, cum fratre quodam, qui ciuium affectorum animis, corporibusque, quantum in ipsis esset, ad eam rem propriè segregati, succurrerent: quo in officio ita se vterque tractauit; ita singulari charitate, animique voluptate versati sunt, vt communi morbo oppressi, vitam naturæ debitam pro ciuium salute profuderint. Itaque septem omnino victores hoc è prælio extiterunt; sed huius duntaxat vnus Patris, qui seiunctus à reliquis fuit, nomen proditum est. Ceteros è Necrologio nostro Romano mutuatus sum, vbi septeni omnino, nec plures, hoc anno Biturigibus extincti recensentur, quos oportet hos ipsos charitatis athletas esse. Igitur cuius certum nomen est.

P. Franciscus Folinaus, obiit ignoto die; vti &

P. Claudius Vialon, & *Desiderius Ricardus*, &

Isaac Torquoy: at verò *Mauritius Cincus*, ad diem 23. Augusti;

Cosmas Andromantius, ad 6. Septembris;

P. Ioannes Arnoldus, ad 8. Septembris obiisse signati sunt, neque de ijs mihi quicquam præterea exploratum est.

A N N V S M. D. L X X X I I I.

G A L L I A.

Vnus sublatu Parisijs.

Parisijs hoc anno tertio post millesimum quingentesimum octogesimum dissipato propter pestilentiam. gymnasio, dum ibi nihilominus.

minus aliqui ad ægrorum subſiſtunt auxilium, vnus quiſpiam è Patribus Oliuerius du Hanel imprudens ab vno, cui dederat operam, luum contraxit. Huic infecto ſuam promptè condixit operam, atque diligentiam.

Ioannes Lux, Scholaſticus, & glorioſam eo in opere ſortitus eſt mortem, die vndeuiceſimo Auguſti.

ANNVS M. D. LXXXIV.

GALLIA. CAPVT I.

Vnus ruruſum Pariſijs ereptus.

Sæuiente Pariſijs hoc etiam anno octogefimo quarto ſupra ſeſquimilleſimum peſtilentiâ, Noſtri vim morbi prorſus effugere non potuère. Abſumpti ſunt tres, in iſſque Sacerdos vnus *P. Iacobus de Loſſi*, ad diem ſeptimum decimum Septembris, qui venientem ad ſe Confeſſionis gratiâ Sacerdotem, ne lues illa permaneret ad plures, cum bonâ veniâ dimiſit; quòd diceret nullâ ſe grauioris conſcientiâ culpæ teneri: leuioreſ autem noxas facilè ſuorum fratrum precibus deletum iri. Egregia profeſſò viri charitas, qui Sacerdotis extremo ſolatio carere maluit, quàm cum eiſ detrimento oblatum munus accipere. Ceterùm vt fratrum quempiam aſſaſſet lues, ſuam illi operam Moderatorum permiſſu præſtitit, in eaque ad diem ſeptimum Octobris animam glorioſè edidit.

Claudius Coiſſat, Coadiutor Temporalis.

GERMANIA. CAPVT II.

Brunæ extinſi.

PEſtis contagionem, quæ Brunæ Morauix vrbe inſigni extremo anno proximo ſerpere leniter, ac remiſſè cœperat, æ ſtate ineunte inuſitatæ conſecutæ ſunt febres. Haſ viciffim excepit noua contagio. Ægrorum plena erant omnia. Et primò quidem abſumpti morbo de Noſtris ſunt tres: ſed vt ſœdioris ſtragis cauſæ remouerentur, alijs aliò ad ſalubriora loca dimiſſis, perpauci duntaxat, ijque neceſſarij, relictæ ſunt domi. Octobri ineunte ex hoc paucò numero, Collegij Miniſter; dum animarum vindemias colligit, quæ quidem id

temporis erant vberiores, eâdem contagione morbi consumitur. Is fuit

P. *Leonardus Corcelius*, gente Belga, vir insigni modestiâ, & opinione sanctitatis: Deo valdè coniunctus; miro in superiores obsequio, mirâ legum custodiâ; flagrante tum in Deum, tum in proximos charitate: vt iam omnia tempestiua illi essent ad mortem. Ipse triduo antè de obitu suo Rectorem admonuit; quem leni risu cum Rector exciperet, confirmavit ille, duobus ante mensibus sibi significatum esse de morte. Itaque noxis animi ritè deletis, primo & altero die religiosè sacrificauit; biduoque post intentis in cælum oculis, dum oraret, extremum spiritum Deo reddidit. Hunc biduo, triduoque consecuti sunt alij duo. Nec ita multò post, ipse quoque Bohemicæ & Germanicæ linguæ concionator

P. *Ambrósus N.* patriâ Bohemus, singulari modestiâ vir. ita vt in vnum Rectorem totum rerum gerendarum pondus incumberet. Interim vis morbi alios atque alios deinceps grauitè vulnerabat; omninoque vndecim interemit. In ijs fuit

Ernestus Precknitz, patriâ Silesius, Scholasticus, cum spe optima adolescens, qui nuper ex honorario Rudolphi Cæsaris puero, & sui apud eum parentis gratiâ fulto, qui scilicet eius legationem apud Turcarum Imperatorem obiisset, appulerat ad Societatem animum; & quanquam adhuc nouitius, neque dum politiore litteraturâ, quò minùs grauiore, percultus, adhiberi tamen ad conciones interdum publicas iam tum cœperat, demirantibus eius feruorem spiritus, atque additam à naturâ facundiam, quotquot eum differentem audirent.

A N N V S M. D. L X X X V.

GALLIA. CAPVT I.

Burdegala quatuor extincti.

G Rassata est hoc anno millesimo quingentesimo octogesimo quinto Burdegala non sine acerbis funeribus pestilentia. Octo de Nostis absumpsit; sed de reliquis viginti millia. Fuit eâ contagio tum Nostis charitatis occasio; tum Ciuibus Societatis studia perspicendi: qui quidem suis ipsi Pastoribus derelicti, nunquam tamen à Societate deserti sunt. Testata est ipsa Burdegala, se tam opportunum in tanto animorum discrimine auxilium nunquam expertam esse.

esse. Atque ut amantissimas populi salutationes in publicis vijs, moeroremque, qui Nostrorum consecutus est obitum, prætermittam; incredibilem non ijs modò, qui in nos optimè animati erant, sed inimicis etiam, admirationem, Nostrorum studia, obsequiaque pepererunt. Quin Hæretici ipsi, qui omni propè in sermone nobis obloqui consueverant, Nostrorum postea in ægrotos charitatem admirati, commendare, ac vereri, quos oderant, inceperunt; traductique sunt per eam occasionem ad veritatem nonnulli. Tanti est apud ipsos quoque hostes vis charitatis. Prodigij simile existimatum est, è Nostris quenquam pestilentie vim effugere potuisse: inuaserat enim, ut dixi, nostrum numerum, deleratque nonnullos; & qui extra Collegium suam ægris operam impendebant, ijs ex esculentis poculentisque ministrabatur non semel in die: ut nisi Nostrorum vitas protegeret Deus, congressus ipse creare periculum posset, & acceptam in alios transferre perniciem. Quatuor ex ijs octo, quos lues absumpsit, ægrotum additi seruitio, charitatis gloriâ decorati sunt; reliqui verò quamvis in morbosorum etiam obsequio luem, mortemque conscitantur executi sint: quia se nondum ille tamen morbus palam prodiderat, imprudentibus oblata videri potest moriendi necessitas, exors eius gloriæ, quam hic persequimur. Quatuor nostri victores Augusto mense, & Septembri, sed ignotis diebus è vita cesserunt: nimirum

P. Olinarius Honorè, quem Xantonum vocare consueverant Apostolum:

Honoratus Olinarius, Scholasticus, Philosophiæ auditor:

Stephanus Basè, Coadiutor Temporalis:

P. Stephanus Lamardai.

C A P V T I I

Mussiponti sublatis undecim.

Mussipontani Collegij res in magnâ varietate hoc anno versatæ sunt: nam & florentissimam auditoribus Academiam pestilentie vis medijs exorta caloribus dissipauit; & Nostros omnes, domesticos præter custodes, in alia loca migrare compulit. Sed ijs porrò, qui domi manserunt, magna virtutis facultas, ac materia fuit. Cum enim pestilentie suspitione, vel etiam contagione, tantâ victus inopia plebs infima laboraret, ut ei non minùs à fame, quàm à pestilentia timerent-

timendum esset, Nostri tenuissimi cuiusque casus obeundo, pane & vino, quantum sat esset, omnibus subuenerunt. Quæ res, mirum dictu, quantum Societati nostræ, & amoris, & existimationis, tum apud eos, in quos collata benignitas est, tum apud eos, ad quos ipsius beneficentiæ fama peruenit, conciliârit. Sustulit lues illa de Nostris, dum magis proximorum animis, quam suis ipsi corporibus cauent, omnino decem. Sed quod maximè solatur in tantâ fratrum iacturâ (si tamen eorum est dicenda iactura, quos in cælum, ut spes est maxima, sua merita vocauerunt) suum quisque diem piè religiosèque obiit. In his Sacerdos quidam statas ab Ecclesia preces ad extremum, usque spiritum recitauit. Alius rei domesticæ cum patefieri iussisset fenestram, & suspexisset in cælum, suam ipse animam Creatori commendans, placidissimo iustorum somno consopitus est. Eorum nomina, quæ scriptor Annuarum, vnde ista deprompsi, subtrahit, diligenter conquisita, suo in Menologio M. S. ad diem quintumdecimum Iulij, quo is obiit quem primum recensebo, signauit Stratus; reliquorum obitus diem, neque præterea de ijs quidquam, aut idem ille, aut alius, quem inuenerim, expressit. Et ipse quoque etiam undecim enumerat, quos ait obiisse id temporis Mussiponti, censetque facile tot ab Annuario Scriptore comprehendi eâ loquendi formulâ, *omnino decem*. Ego penes alios eius rei iudicium relinquo. Nomina igitur eorum sic refert.

Ioannes Bernardus. Guilielmus Pastor. P. Ioannes Roulet.

Gilbertus Lanoy. Ioannes Pelisson. Philippus Dagneus.

Antonius du Pont. Damianus Grammaire. P. Petrus Fitanus.

P. Ioannes Blondel. Bartholomæus Raphaël.

LVSITANIA. CAPVT III.

Eboræ quinque erepti.

EBoræ quoque nobili vrbe Lusitaniz plurimis, grauibusque morbis hoc anno laboratum est. Extincti sunt è Nostris quinque; si tamen eos mors extinguit, quos ad præmium immortalitatis admittit. Morbum autem mutæ charitatis abundantia consciuit, dum in ægrotos officiosus quisque vult esse. Tentata est primum nouitij Sacerdotis valetudo, dum publico valetudinario ministrat; cuius postea in ceteros, qui ei aderant, est deriuata pernicies. Oblectabat tamen mirificè fratrum ardor, qui se committere non dubitabant

bant periculo, ut ægrotorum ne pericula negligerent; importunif-
que à Rectore precibus flagitabant, sibi ut ægros curandi partes
traderet; & susceptas agebant, non minore, quàm postulauerant,
laude. Primus eo in agone gloriam obtinuit ad diem vicesimum,
Iulij

P. Alexius Alvarez: alter die tertio vicesimo eiusdem Iulij

P. Antonius de Sequeira: tum die septimo vicesimo eiusdem item
mensis Iulij

Michaël Alvarez: præterea die undetricesimo eiusdem Iulij

Balthasar Gonzalez: postremus denique ad diem decimum,
Septembris

Franciscus Vaz.

GERMANIA. CAPVT IV.

Lucerna unus exceptus.

Lucernæ Heluetiorum suas hoc eodem anno pestilentia traga-
dias dedit; ubi dum ægrotorum ædes concursat intrepidè, dum
publicum nosocomium assidue terit, dum salutis animarum satagit,
& proximorum commodis sedulus intendit, eadem ipse peste corre-
ptus, ad diem postridie Calendas Octobres boni laboris præmium,
morte mercatus est

P. Antonius Balduinus, gente Belga, anno ab inita Societate
vicesimo, tria professus in ea vota solemnia, sed & Philosophiam, &
Theologiam de officijs, cum Romæ fortuito magis, quàm ex consilio
ad nos, ignoti hominis hortatu venisset. Eius obitus ciuitati fuit ap-
primè lauduosus opinione virtutis eius atque sanctimonix.

A N N V S M. D. L X X V I.

GERMANIA. CAPVT I.

Duo Treuiris sublati.

Fuit hoc anno Treuirensè Collegium vi morbi grassantis affli-
ctum: & aliquot luc sublati; sed commemoratione digni, no-
stro ex hoc instituto, sunt duo. Prior scilicet, quem dies tertia
Ianuarij, sustulit.

P. Geor-

P. Georgius Sturmius, Germanus patriâ, oriundus Herbipoli, vir zelo insigni, & in erudiendis pueris charitate singulari. Is cum ageret Ministrum Collegij, ne quem è suis periculo obijceret, laborantem pestilentia camentarium ipsemet adiit, purgavit, abluvit, adiuuit; luem contraxit; & ne officeret alijs, illico suburbanam in villam spontè secessit, ibique paucis diebus victicem mortis animam edidit.

Petrus Hucksuagen, qui fuit alter hîc sancto in opere mortuus, dum sedulam ægrotis, morientibusq; pestilentia fratribus præstat operam, sine timore ille quidem, at non citra periculum, ut res docuit, eadem mali scuitia ipse quoque ad diem nonum Ianuarij confectus est. Is ubi se morbo itum fataliter intellexit, peccatorum Confessionem iam inde à pueritiâ primum repetijt; tum multis effusis lacrymis, multis audienti excussis, ita vt vtrumque confunderent, arcto complexu Christi Crucifixi tenens imaginem, crebròque illa interruptis vocibus verba iterans: *Iesu fili David, miserere mei*, leni quodam arrisu, latoque gestu quosdam ad se venientes visus excipere, placidè paulò post emortuus est.

TRANSILVANIA. CAPVT II.

Magna in Transilvania strages.

Claudiopolis in Transilvania, quam Daciam antiquis fuisse, eruditi volunt, ciuitas princeps est, & satis ampla, sed altâ infectâ hæresi, & pestiferâ labe prauarum corrupta opinionum. In eam à Battoreis Principibus accita Societas, vt eam, atque vnâ Provinciam vniuersam suis excolerent officijs, & errores dedocam rectis atque orthodoxis institutis imbueret, frequens ibi hac tempestate Collegium, Principum eorundem auspicijs, munificentia, autoritate, tuebatur. Apertæ iam erant scholæ, quibus præter eas litteras, quæ puerilis ætas ad humanitatem informari solet, Philosophia tradebatur; & ea maximè Theologiæ capita, quæ controuersiam habere Catholicos inter & Hæreticos aliquam viderentur; & vt se dabant initia, res optimè procedebat. Sed medius intercurrit turbo, quo reslante, non omissus ille quidem cursus rerum, benè gerendarum est, sed tantisper intermissus, dum Deus, qui ex turbulento tempore serenum facit, immitteret tranquillitatem. Nimirum enim cum repentinò coorta morbi vis, velut casum inuol-

uens

nens nebula, totam hanc terram occupasset, curatioque ipsa ægrotum, & contactus vulgaret ægritudines, continuè præclaræ flos iuuentutis ad tutiora dilapsus est. Hoc interim tempore Sacerdotes nostri, quasi augeretur animus inter aduersa, nullo modo eos deserendos rati, quos tanta tempestas opprefferat, eorum salutis causam suum ipsi periculum neglexere. Trium supra ceteros Sacerdotum virtus cognita est: *Ferdinandi Capicij*, qui erat Collegij Rector; *Ioannis Ardulphi*; & *Hieronymi Famfonij*, qui studiorum erat Præfectus. Hi enim ita inter se exercendæ in proximos pietatis hoc tempore distribuerant Prouinciam; vt Capicius Hungaros, Germanos Ardulphus, auditores reliquos nostros, fratresque decumbentes Famfonius, aduando, alloquendo, audiendo, adiuuarent, firmarentque, siue ad cedendum è vita redderent paratiores. Sed illos pariter hæc agentes, & alios quosdam, qui domi cum manerent, in templo tamen externis promiscuè præstò erant, similis inuasit contagio; atque *Ædicius* quidem primus extinctus; eum alij, atque alij; qui cum alter alterum in hac tota clade nequaquam desererent; sed assiderent ægrotis valentes, remedia adhiberent, defunctos sepelirent; & cum ægrotarent postea ipsi, idem à reliquis officium præstaretur, illud succedantæ charitatis obsequijs effectum, vt emortui ægros, ægri validos tæbe, mortiferoque odore conficerent, & triginta dierum interuallo viginti omnino desiderati sint. Ex illis autem, qui reliqui fuerunt, paucis, nemo fuit, qui non eodem tentatus morbo grauissimè laborarit. Subijciam ex Necrologio nostro Romano deinceps omnium nomina, quo dierum ordine singuli demigrarunt, quando de illis nihil præterea, præterquam de Capicio quæ subijciam, compertum est. Primus igitur *Ædicius* obiit

17. *Iulij Georgius Hamman*; 19. *Paulus Kinisko*;

20. *Albertus Vuolueki*; 28. *Albertus Brandsmaier*;

29. *Ioannes Burman*; 29. *Urbanus Schipperus*

31. *P. Ferdinandus Capicius*, Rector Collegij,

31. *P. Ioannes Ardulphus*; quorum perpetuam vitæ concordiam, mors quoque ipsa miscuit; eadem enim die, eâ videlicet, quâ terras olim reliquit S. P. N. Ignatius, pridie Calendas Sextiles, mane vnus, alter vespere, leuati corporis vinculis, ad communem parentem euolarunt. Successere deinceps inde

1. *Augusti Michaël Villerius*; 3. *Ioannes Elbingus*;

4. *Ionas Credik*; 5. *Adamus Tensler*; 6. *Ioannes Pfsarski*;

7. *Matthias Zaliski*; 8. *Casimirus Louiciensis*;

L

14. *P. Mi-*

14. P. Michâël Ripinensis; 17. P. Hieronymus Famfontus.

Atque hi quidem veterani milites in Societate merebant; at reliqui tres,

Simon Dinouensis; Valentinus Dinouienſis; &c

Stanislaus Kecinensis, quos eadem clades charitatis, Augusto quidem mense, sed ignorato die, celestibus addidit, autorati iam, tirocinium exercebant; sed vt Philosophiæ cursum, quem erant orſi, conficerent, & linguæ interim Hungariæ peritiam caperent, cuius erat huic Prouinciæ, cui se dediderant excolendæ, necessarius vsus, tantisper Conuictorum more, ceteros inter Conuictores agebant.

C A P V T I I I .

Breniarum vite P. Ferdinandi Capicii.

FVit P. Ferdinandus Capicius, quem integerrimæ probitatis exemplum appellant Annuæ nostræ Lauretanæ anni 1594. ex vetustâ æquè ac pernobili Neapolitanos inter familiâ, Mutij Capicii filius; tanto à pueritiâ ingenio, vt perbreui spatio in egregium euaserit poetam simul & oratorem, omnesque propemodum doctrinas ante ætatis duodeuicesimum annum ita fuerit animo, scientiâque complexus, vt alterius illi Pici Mirandulani nomen adhæreret. Timæum & Phædrum Platonis, decimum item Euclidis librum doctissimâ interpretatione, luceque dignissimâ, peradoleſcens exposuit. Subinde mortalium spes, quàm ex fluxæ, quamque fragiles sint, animo contemplatus, statuit ijs remisso nuncio, in Societate Iesu mentem ad pœtiora, perennaturaque conuertere. Romæ libentissimis Patribus in eam cooptatus, haud longo interuallo scholis in Romano Collegio explicandis, moderandæque Partheniæ Beatissimæ Virginis Deiparæ Sodalitati adhibitus est. Eo verò tempore, quo Romano in Collegio versatus est, eum illustre charitatis cum humilitate coniunctæ documentum edidisse, vnum de multis, accepi. Nam cum perincommodè, perangustèque, vt erant initia, habitaretur à socijs, & contabulatis lignæ ex materiâ cubiculis, per æstatem non ab calore tantummodò, sed ab infestis etiam cimicibus, qui magno numero conciperentur, ingens molestia existeret, vt neque vacare studijs, neque quietis vllam capere partem satis valerent; iussère Moderatores deferri suas à singulis lecti tabulas ad balneum, & aquâ feruente mergi ad bestiolarum internecionem. Ferdinandus non sibi

sibi solum id officij sedulus obedientiæ studio præstitit; sed obseruatâ Sociorum à suis cubiculis absentia, lecti eorum suppellectilem suis subibat humeris, purgabat, referebat: nec deprehensus demum, abstrahi se passus est à vili opere, depactus etiam cum socijs hoc ministerium eo pretio, vt se promiscuum Collegij baiulum passim ab illis impunè sineret appellari.

Inter hæc vt complures videret Anglicanæ gentis adolescentes ob Christi fidem domo extorres identidem ad litterarum studia Romanam concurrere, & egenos omnium aspera quæque cum gaudio sustinere, cœpit eorum ita commiseratione paulatim tangi, vt aliquâ tandem illis opitulari ratione in animum induxerit. Eam in rem opacum factum visum est, si de instituendo illis in Vrbe Collegio tractaretur. Res ab eo tentata, satis ex sententiâ cecidit; cùmque auctoritate Gregorij XIII. Pont. Max. eius iam conditi procuratio demandata Societati fuisset, Ferdinandus collectam in eo iuuentutem, egregiâ charitate fouit, instituit, & ad mortem, quam plerique eorum in Anglia in fidei odium occisi obiêre, sapienter excoluit. De quibus non grauabor, tametsi ab hoc loco videri possit alienum, pulcherrimum, grauissimumque Cæsaris Cardinalis Baronij encomium describere, qui in Notis ad diem 29. Decembris Martyrologij Romani, cùm de S. Thoma Cantuariensi egisset, ita subdit: *Videre meruit seculum nostrum, hac ex parte felicissimum, quamplurimos Thomas, Sanctissimos Sacerdotes, aliosque nobilissimos viros Anglicanos, ampliori (liceat dicere) Martyrio coronatos, duplicisque tituli coronis auctos; cùm non solum, vt Thomas, pro Ecclesiastica libertate; sed pro fide Catholica zœnda, restituenta, ac conseruanda, nobilissimo Martyrio occubuerint. Vt inter alios, quos nuper sancta Societas Iesu, velut agnos innocios, in sacris septis, sanctis eruditionibus ad Martyrium, acceptissimas Deo hostias, saginavit; quos Romanum, quos Rhemense, sacra Collegia, quæ dixerim celsas turres à facie Aquilonis, & fortissima propugnacula fidei, emiserunt ad triumphos, & prouexerunt ad coronas. Matte animo, matte virtute, Anglicanorum nobilissime & gloriosissime cœtus, qui tam illustrâ militiâ nomen dedisti, ac Sacramento Sanguinem spondidisti. Aemulon sanè vos Dei emulatione, cùm vos Martyrij candidatos, & nobilissima purpura Martyres designatos aspicio. Compellor & dicere: Moriaturs anima mea mortē iustorum, & fiant nouissima mea horum similia.*

Huius eiusdem cupiditate gloriæ cùm Ferdinandus arderet, institit maiorem in modum apud Præpositum Generalem, vt ad eam in

Angliâ nanciscendam vnâ cum Alumnis ipse suis quoque mitteretur. Cumque aliquando Philosophicam explicanti scholam de cathedrâ redderetur ab Generali responsum, quo eâ suâ spe, atque expectatione demouebatur, magnitudine doloris propemodum exanimatus est. Neque tamen interea destitit spes illas concepito alitè desiderio sustentare; donec à Pontifice Maximo Gregorio XIII. cum illi nonnullos suorum Alumnorum in patriam profecturos stitisset, sibi que cum illis proficiscendi facultatem fieri flagitaret, tanquam oraculo accepit, facturum se longè Deo gratius, acceptiusque sacrificium, si quorannis eiusmodi iuuenes aliquot in eam Christi messem aptaret, quàm si suam vnus operam, ac diligentiam eò conferret. Eò demum responso conqueiuit in posterum, & omnem Angliæ aduundæ cogitationem dimisit.

Porro paucis post annis in Transiluaniam à Præposito Generali, Claudiopolitani Collegij Rector ire iussus est, & vices in eadem illâ Diocesi Prouincialis obire. Paruit illicò; & cum de via Craconiæ nonnihil substitisset, cum magni nominis Hæretico agendi copiam est nactus. Inficiebat ille coràm prauis erroribus inclytum, illud, ac florentissimum Regnum; & suis in Italiam sumptibus lectos identidem bonæ spei, atque indolis adolescentes mittebat, qui perceptis ibi disciplinis reduces abuterentur ad populorum perniciem, atque ad hæreses profeminandas. Cum hoc Ferdinandus adeò attemperatè, aptèque tractauit, vt tridui disceptatione pertinaciam hominis infregerit, permouerit animum, demum ad Ecclesiam aggregârit. In Transiluaniam vt venit, persuasit Principi, vt educandæ, erudiendæque Nobilium pueritiæ insigne Claudiopolitani Seminarium, itemque alterum imbuendæ litteris, & bonis artibus ciuili iuuentuti, moliretur. Quibus districto curis, cum pestis vrbe incescisset, dum vni cuipiam affecto ministrat ardentius, eadem illi pestis adhæsit, eâque vixdum quadragenos natus annos

absumptus est. Fama fuit, illum à compluribus Regni

Proceribus eadem illâ, quâ obiit, horâ visum inter

Angelorum choros in cælum ferri,

tam certâ, constantique opinione, vt

olim ei consortes fieri vel

ipsi Hæretici per-

optarent.

CAPVT IV.

Duo Varadini; quatuor Alba Iulia funti.

V Aradinum quoque Petri Nostri Cardinalis Pazmanni Patriam, & Albam Iuliam, illam Hungariæ, hanc Transilvanię urbem grauis hic annus populari morbo vexauit. Et Varadini quidem tres è Nostreis, quotquot ibi versabantur, cum peste pugnarunt. Duo eã in pugna ceciderunt; ij fuere

Valentinus Sardenfis, Coadiutor Temporalis, arte aurifex, qui diem tertium & vicesimum Aprilis extremum vitæ confecit: &

P. Petrus Sidlowski, qui die vndeicesimâ Iunii de medio cessit: quibus extinctis, vnus, qui superstes fuit *P. Stephanus Szántó*, seu Arator, destitutus spe subsidij, cum omnem circum circa regionem occupasset, viuos erudiendo, ægros visitando, mortuos condendo sepulturâ, expleuit munera omnium; etiamsi (quæ laborum, merces erat amplissima) eius & fama ab aduersarijs hæreticis in concione maledictis, & vita insidijs vbicunque peteretur. Sed ex his omnibus liberauit eum Dominus.

Alba Iulia, pestis eadem viguit, & quatuor abstulit è Nostreis: reliquos, (errantes licet, ac profugi magnâ premerentur inopiâ, & adiuvandis languentibus in summum se periculum conijcerent) reliquit intactos; Deo nimirum providente, vt eorum corporibus pestilentas parceret, qui multorum animas à Dæmonis faucibus eripuerunt.

Qui è vitâ per luem discessere, ij fuere

Urbanus Helbingus, ad diem octauum Iulij;

Paulus Vvaiciekevoviz, ad eundem diem.

Stanislaus Ianicki, ad diem septimumdecimum Iulij.

Petrus Siluanus, ad diem duodeicesimum eiusdem Iulij.

A N N V S M. D. LXXXVII.

G E R M A N I A.

Treniris vnus desideratus.

T Reuiris & hoc octogesimo septimo, & superiore anno seculi euoluti, vi morbi grassantis Collegium afflictum est; & priore quidem quatuor, posteriore octo desiderati sunt. Verum omittis alijs
vnius

vnus repetenda nobis memoriâ esse, quem charitatis gloria ornauit, ad diem tertium Septembris anni posterioris. Is fuit

P. Petrus Coplaus, natione Angelus, qui cum anno quinto quinquagesimo eius seculi natus esset, à primâ pueritiâ litterarum studijs deditus, Philosophiâ, Theologiâque permensâ, ad Societatem se anno sexto & octogesimo ad diem quintumdecimum Februarij adiunxit. Et quâ erat iam adultâ, robustaque virtute, gliscente pestilentia, Deo se & Moderatoribus obtulit ad præstandam tabe infectis charitatem. Quo ipse perfunctus officio, promptum bonæ operæ præmium, eadem correptus lue, sortitus est.

ANNVS M. D. LXXXIX.

PERVVIVM. CAPVT I.

Potosij P. Bartholomæus Iacobus extinctus.

ATrox hoc anno prioris seculi vndenonagesimo vniuersam Australis Americæ, quàm latè patet, Occidentalem oram depasta est. Carthagine primum se extulit; inde se Quitum extendit; Potosiumque, ac Peruanam omnem regionem, vsque in Chilense regnum Magellanico freto finitimum, leucas amplius mille ducentas peruagata est. Nulli tempestati functum hoc malum cedere, nulli ætati parcere, nullum præterire locum quantoquoque spatio distantem; horrida vbique strages, & quod multò maximè mirum, in solos indigenas struiebat; omnesque, pauculis exactâ iam ætate exceptis, corripiebat; ab Hispanis, ceterisque exteris abstinebat. Pleni fuerunt immensi laboris hoc tempore socij, vt si quæ ab eis ad Dei gloriam gesta sunt, enumeranda forent, haud maior appareret totius illius tractus terrarum Ilias malorum, quàm silua bonorum operum, densissima. E Nostreis etiam contacti peste sunt, quotquot his in regionibus essent orti, ceteris prorsus innoxij. Vnus verò dunta at in maturo exitu Potosij subreptus est die tertiodecimo Ianuarij, dum contagione laborantibus se impenderet.

P. Bartholomæus Iacobus, vir tantâ ad salutem animarum industriâ, ac diligentia, vt quatuor solis, quibus hoc in Collegio versatus erat, mensibus, cum in Sodalitio piorum, Domi nostræ cogi solito, capita duntaxat octoginta suo in aduentu reperisset, plus mille & quingenta moriens reliquerit. Percallebat duas diuersarum gen-

tium

rum Indicarum linguas, tantâ loquendi suauitate, vt illi populus nomen indiderit: *Mizqui Simi*, hoc est, mellea lingua, tanquam ab eius ore melle dulcior maneret oratio. Quanto in amore multitudinis esset, celebritas funeris, & dolor vniuersorum declarauit: nimirum tanta concursatio fuit cupiditate videndi, vt quò componi posset, templi fuerint operiendæ fores.

BELGIUM. CAPVT II.

Louanij moritur P. Ioannes Hamelius.

IN Belgio stragem quoque pestis vno in capite non paruam dedit Louanij: ad diem quartumdecimum Februarij; nimirum

P. Ioannes Hamelius, parentibus Bruxellensibus apud Zelandos oriundus; vir linguarum peritiâ, prudentiâ animi, vitæ integritate singularis, Leonardi Lessij in Theologicis collega, dum lue infecto præstat operam, ipse infectus, quatuor ante mortem horis, cum Nostri fortè Litaniis quotidiano more in Sacello recitarent, ad extremum lectulum clarâ in luce Angelum Tutelarem vidit; cui nullam à socio Adiutore haberi reuerentiam indignatus: *Non vides, mi frater, inquit, adstantem Angelum? Ego certò video, Venerorque; haud illum quidem meis, sed Sociorum Litaniis ritè recitantium meritis euocatum.* Hauc rem ille Adiutor, contractâ & ipse lue moriturus, sanctè testatam voluit; ne tantum Numinis beneficium Hamelio collatum in tenebris iaceret apud posteros, quas suo ipse silentio iniurius nobis attulisset.

HISPANIA. CAPVT III.

Sex Barcinone consumpti.

BArcinone pestis immanis, quæ semestri spatio duodecim hominum millia sustulit, indicauit Nostrorum studium in salutem proximorum; & auxit Cinium in nos amorem & benevolentiam. Nouem enim medium se in incendium coniecerunt, vt opitulerentur infectis, ex quibus sex supremum posuerunt spiritum in perseuerantiâ operis, & ostensione Christianæ virtutis. Primus eorum occubuit ad diem quartumdecimum Augusti

P. Ioannes Seruent, ortu Catalaunus, ex oppido Lles, Diocesis Vrge-

Vrgelitanæ, qui Societatem inierat Barcinone die 13. Aprilis anno 1574. in flore iuuentutis, natus septem & decem annos, abrupto Philosophiæ, quam audiebat, curriculo. Vitam eximiâ cum laude, coniunctam bonas inter artes traduxerat in Societate adhuc, explicatâ Gandiæ Grammaticæ scholâ, nauatâque Confessionibus audientis varijs in locis industriâ, cum honestæ mortis opportunitate illuctus, in digressu à socijs lætus atque alacer, Valete, inquit, posthac nunquam mihi conspiciendi; mortem enim oppetiturus à vobis discedo. Neque aliter fecit, quàm dixit. Sacris munitus Ecclesiæ mysterijs, quod illi cum ceteris etiam socijs commune fuit, ad Superos breui concessit. Proximus ab illo decessit 26. Augusti *Jacobus Maurinus*; & secundum illum Calendis Septembris,

P. *Matthæus Peliaccius*, cui genus Sardinia; Roma Societatem dedit. Sed inde non post multò in Aragoniam amandatus, Gandiæ litteras Humaniores aliquandiu tradidit iuuentuti. Vir fuit religiosus apprimè moribus, insigni mansuetudine, charitate, despicientiâ sui. Diuturnum præstitit obsequium ægro cuiuspiam, foedo, ac nauseoso morbo, egregio tolerantia; documento, cuius illuc contractâ lue ad cæleste præmium traductus est. Eum postero die secutus est

Martinus Aparicius, ortu Valentinus, è Segobricensi Diocesi, Coadiutor Temporalis formatus, magno religiosi silentij, & strenui laboris exemplo, culinæ, valetudinario, vestiario, ac demum sacratio præfuerat. Aiunt illi præsentem adspectabili specie Deiparam in morte adfuisse. Quintus excessit die octaua Septembris

Ioannes Lopez, nondum absoluto tirocinio, sed laudabili conuersatione iam tum maturus calo. Postremus die 13. Octobris excessit

Franciscus Morey, patriâ Balearis; qui Societatem ibi complexus, multos eò in Collegio annos egregiâ virtutis opinione, transegit. Precationi impensè deditus, & longa cum Deo colloquia perfamiliarî vsu ducere non infuetus. Magna illi consuetudo fuit cum Venerabili Fratre Alphonso Rodriquez, & eius ex vsu magnos habuit ad virtutem progressus. Vitam demum tantâ commendatione traductam honesto fine terminauit.

† † †

LITVA-

LITHVANIA. CAPVT IV.

Duo Vilna mortui.

ANaus hic Vilnæ, quæ princeps Lithuanie vrbs est, primâ sui parte lætior, mediâ anceps, extremâ luctuosus fuit. Patres videlicet dilapsi superiore anno metu pestilentie, reuerterant Februario, & fuere per sextum deinde mensem induciæ. Rursus principio Augusti valescente peste, Collegio & vrbe cedere coacti sunt. Ita populosam urbem iuuandi cura, tam infestis temporibus, deuoluta ad paucos, qui in Collegio remanserant, tanto in illis extitit illustrior. Sacerdotes quatuor subsidio iuxta & solatio ciuium expositi sunt, qui totidem in partes sibi urbem descripserunt: atque in suam quisque regionem, cum albescente cælo, sacro peracto, existet, non nisi inumbrante vesperâ, sed pleni laborum, & bonorum operum sub eadem testâ reuertebantur. Nec admiratione carebat, totum diem inter ægros, interque ipsa etiam cadauera versantibus, nihil mali tamen adhærescere. Adnotabant hoc Ciues, & deprædicabant, quasi quiddam insolens & inconsuetum, esse qui opem alijs ferant suâ neglectâ salute; esse qui nullis nec incommodis, nec periculis, vt vel ignotis prosint, abstineant, eo maximè tempore, quo vel à proximis deferuntur; neque vllum repetant eo ex opere seu pretium, seu gratiam. Hoc ita nimirum inter se multi dicere mirabundi. Et Deus etiam ipse præsens aderat suorum conatibus; cum testarentur nonnulli, eorum se attactu, vel impositis manibus, vel aquæ lustralis aspersione, indubitata mortem dispulisse. Hæc propter, atque alia id genus, quòcunque pedem ferrent, Ciues illos faustis acclamationibus prosequi, & nomen indere paternæ venerationis. At Patres tanto moderatiores, cum subiret identidem noua laborum facies, siue à morbis, siue ab edendi penuriâ, magis ac magis operi tum instare. Vnum illud orabant Deum, vt, si quidem sibi moriendum esset, vltimi morerentur, quo cælo plures inferrent. Neque irritæ prorsus extitere preces. Cum enim ingrauescens indies morbi vis, concepisset quàm maximas posset vires, & obfaturata videri mortalium funeribus, nedum non fatigata videri iam mors potuisset, è quatuor illis Sacerdotibus, qui urbem obibant, duo rerum vsu, ætate, robore præstantes, lue pestiferâ comprehensi, animam exhalarunt, vt inter vtrumque vix biduum interesset. At vulgus utroque funere elato, orbitatis ictum luctu, lacrymis, con-

clamationibus, doloremque suum testari, tanto certamine animarum, vt pene fidem excedat. Orare proinde duos, qui superarant Patres, Catholici, ne se ipsi amplius proijcerent, sed parcerent vitæ, à qua multorum incolumitas penderet & vita. Duorum qui obiēre nomina prodita non sunt, sed eo ductis indicio, quòd pestilentia glifcente, quæ orta Augusto est, bidui interuallo vterque extinctus est, ex Necrologio nostro Romano facilis eorum coniectura est; in eo enim hisce distincti notis soli signantur

P. Iacobus Goslickins, Polonus, qui die duodetricesimo Septembris occubuit; natus annos duodequadraginta, quinque duntaxat in Societate versatus; &

P. Iacobus Gregorij, domo Vilenfis, eoque nomine passim appellatus, qui die tricesimo eiusdem Septembris è vita cessit, sex & triginta numerans ætatis, sedecim verò annos in Societate exactos.

A N N V S M. D. XC.

H I S P A N I A.

Montella desideratus vnus Anonymus.

Montellæ, quod est oppidum in Hispania Boetica non maximum, communis morbi vis, quæ anno præteriti seculi nonagesimo peruasit vniuersam Boeticam, è Nostreis ferè nemini pepercit. Ea domesticis omnibus, qui per valetudinem poterant, exercendæ charitatis occasio fuit. Nam Franciscanorum familiæ, cum ad vnum omnes laborarent, nullo subsidio, non postulanti, sed ne suspicanti quidem octo de Nostreis præstò assuerunt, qui interdium, noctuque ministrarunt ægrotis, donec conualescerent. Magnum eo officio captum laborem docuit morbus, qui cum omnes afflisset, vnum sustulit; cuius nomen nobis proditum, nequaquam est.

† † †

P O L O N I A.

Mors P. Stanislai Vvarszavvicij.

CRacoviam Regni Poloniæ principem urbem annus hic à nonagesimo primus, pestilentia infamis deuexauit; splendidumque Societatis lumen ad diem tertium Octobris, sed morte nequaquam ingloriâ, extinxit. Is fuit

P. Stanislaus Vvarszavvicius; qui cum Senatoriâ nobilitate, quæ prima in eo Regno est; item ingenio, doctrinâ, opibus, auctoritate floureret; toti Regno, & litteris Græcis, Latinisque; & obitus etiam ad Turcam legationibus; & apud Regem gratiâ; apud quem scribendis epistolis præfuerat, Regiæ, ut vocant, Cancellariæ Præses; tum Sacerdotijs, Gnesuensis Ecclesiæ, quæ primas eius Regni obtinet, iam tum Scholasticus; Episcopatu quoque, quem Sigismundus Augustus Rex deferebat, repudiato, notus; præterea Ecclesiastes haberetur illustris, & probatissimæ vitæ; seculo res suas habere iusso; eam vnam ob rem, anno 1567. in Urbem accessit; ut seipsum, & aliquot è sua familia; quos ad idem consilium ipse, & vocis, & morum suorum inuitamentis adduxerat; Societati donaret. His antequam domum admitteretur, visum est, ut rem Pontifici Maximo significaret. Respondit Sanctissimus Pater: quanquam cuperet viros tales ad regendam Ecclesiam prouehi; tamen laudare se illum, quod ad vitæ genus longè tutius; & perfectæ adipiscendæ virtuti aptius, vocantem sequeretur Deum; eò maxime, quod Societas nullam in rem; nisi in Ecclesiæ Sanctæ subsidium, & salutem animarum ex instituto incumberet. Inde cum suis inter tirones admissus; magnisque nominibus, Claudio, & Rodulpho Aquanius, B. Stanislao Costkæ, Francisco Turriano, Fabio de Fabijs, Francisco Léonio, Ludouico Carbinello, ætatis suæ anno circiter quadragesimo permixtus; Christianâ humilitate, parendi alacritate, sui desipientiâ, omniumque studio virtutum, uti decebat virum qui tam claris esset orsus initijs; non incitamento solum cunctis; sed etiam admirationi fuit. Eâ nocte, quâ B. Stanislaus ad S. Andreæ recessit è vita, degenti ad Professorum Domum Vvarszavvicio, qui statuerat primâ luce Stanislaum inuisere; visus est semisomni alius frater, qui monuit frustra iturum, ut viseret ægotantem; iam esse Stanislaum in

cælo, denunciauitque horam, quâ vinculis corporis exsolutus euolârat. Commotus eâ denunciatione Vvarszavvicius, altèque retinens impressam cogitationi; vbi primo diluculo surrexit, quibuscum domi visionis seriem retulit; trepidèque se dedit in viam. Cùmque vitâ functum Stanislaum reperisset; cognitâ obitus horâ, quod sibi prædictum fuerat, plenus admirationis ibi quoque narrauit; & nullâ interiectâ morâ, primus omnium Beati adolescentis vitam literis consignauit.

Anno 1570. reuersus in Poloniam, varijs in muneribus ita se semper tractauit; vt egregiam virtutis æquè atque prudentiæ laudem haberet. Primus ipse Vilnensi regendo Collegio præfectus est; rexitque octo annos; simulque in S. Ioannis curia conciones mirâ facundia famâ habuit. Parùm libenter tum eius quidem vsum, templi concedebat ei Præpositus Petrus Ruitius; nedum vt illud ipse Societati absolutè concederet: & ad nouum condendum, nec situs cõemptus reperiatur idoneus; & Episcopus, is qui socios accersierat, incipiebat desperare impensis se suffecturum. Hæc reputans. simulque illud Vvarszavvicius, quàm nihil ad excitandam populi, alendamque pietatem, solidè posset sine templo effici; ad Diuinum consiliũ, & auxilium studiosè confugit: impenseque oranti succurrit, si peteretur à Rege ipsum S. Ioannis templum; omninò impetratum iri. Quòque rem animo magis agitabat, eò certiore spem, capiebat. Probauit consiliũ Episcopus; probauit quoque Rex ipse, præter opinionem multorum: confirmauit Pontifex: confirmauit & Deus. Nam Ruitius, qui nullâ conditione, quoad viueret, consensurum se demonstrârât; paucis post perlatus à Rege beneficium diebus est mortuus. Ita Vvarszavvicij precatione, atque in Deum fiduciâ templum Societati Vilnæ comparatum est, maximum atque pulcherrimum, obstantibus nequidquam Hæreticis; qui indignari, furere, & seditionem moliri cœperunt. Verùm mira Dei benignitas facillimè cuncta pacauit. Vvarszavviciũ Polonicè dicentem ternum minimum, & quaterna millia auditorum celebrabant: respondebatque & labori, & celebritati ex æquo fructus. Item cùm lues urbem, inuassisset, Sociorum plerisque in tutum locum ab Episcopo seuocatis; vndecim in vrbe manserunt; inter quos Vvarszavvicius magno & præsentium exemplo, & absentium, sed eo quidem ille tempore, sublato pestilentia Sacerdote altero, seruatus est.

Anno, qui hunc intecutus est (is fuit alter à septuagesimo) Sigismundo Rege demortuo, ad substituendum gentis more, nouum Regem,

Regem, indiſtis comitijs, Cardinalis Commendonus Pontificis Legatus plurimum intereſſe arbitrabatur, ſi Vvarſzavvicium, pro celebritate, virtuteque viri penes ſe in ijs comitijs habuiſſet. Verum, ipſe clare demonſtrans negotia iſtiusmodi ab Societatis ratione aliena; neque ſe apud Lithuanos, neque apud Polonos, gratiam initurum; quin potius ſuſpicionum, ſermonumque cauſas, vel vtriſque, vel alterutrius, præbiturum; in Collegij ſui religioſâ cuſtodiâ manſit. Tanta, tamque libera, vel apud ſummos, hominis integritas erat. Et latius indies eius virtus inclareſcebat, & nomen. Habuit totâ eius anni Quadrageſimâ de Pœnitentiæ Sacramento conciones magnoperè ſalutares. Conſecuta inde meliora multorum conſilia. Permulta à multis etiam ſexagenarijs ab initio ætatis reuocatz Confeſſiones, tanto concuſſu; vt ad Confeſſiones leuioris negotij, Sacerdotes extrarij adiutores aſſumerentur. Complures etiam eius auctoritate, curiſque Eccleſiæ reſtituti tum ſunt; atque in ijs nobilium, multi; & Vlricus quoque Hoſius, Cardinalis Hoſij germanus frater; quod iamdiu bonus Cardinalis optarat, cunctiſque opibus, ſed caſſo labore, tentarat. Vvarſzavvicium eum, paulò antè quàm proficiſceretur è vita, ad cognitionem veritatis, deteſtationem erroris, & Catholicam Exhomologeſim perduxit. Idem beneficio pari, in eodem vitæ cardine, Capitaneò Biſtricensi & Lauarſciensi, Regio Signorum Præſectò adfuit. Ultra annos viginti non modò Sacramentis, ſed & omni Catholicorum, nihilo minùs quàm Hæreticorum, conuentu miſer abſtinuerat. Iam iam expiraturus omnium iudicio putabatur; cùm reconciliatus Eccleſiæ, & peccatorum abſolutione donatus à Vvarſzavvicio, ſingulari Deo beneficio, lucis pro rogationem in dies quindecim viſus eſt impetraſſe. Quo ſpatio, magnâ religione, magnoque peccatorum dolore, exacto; demum myſterijs omnibus permunitus emigrauit. Sed rei Catholicæ momentum longè maius, reuocatus ad eam Ioannes Chorkeuicius Archimarchalcus Generalis magni Ducatus Lithuaniz, Capitaneus Samogitiz, idemque Liunioniz Adminiſtrator fuit. Is Vvarſzavvicio iam, olim puer Vvittembergæ, dum pariter Philippo Melanchtoni, famoſo & hæreſum, & litterarum Magiſtro, dante operam, familiari ter vſus erat. Itaque aduocato ad ſe dubitationes de religione ſuas, in coronâ Principum aliquot, & Doctorem, propoſuit. Eumque per horas continuas aliquot diſputantem, & ſingula prolatis Doctorem veterum testiimonijs confirmandem, mirâ cum attentione, & alacritate audiuit. Inde illo perhonorificè dimiſſo; voluminibus Patrum,

Patrum, vnde prolata testimonia fuerant, apud se retentis, ijs locis mirè vexauit præpositum Calvinisticæ turbæ Ministrum; qui captus vndique & irretitus, iaciendis in Iesuitas conuicijs, quæritabat effugium. Ex illo sæpius agere cum Vvarszawicio Ioannes; ac demum coram Cardinali Commendono hæreses execratus; interroganti Palatino Vilenensi, qui Hæreticus erat, cur à fide defecisset; negauit se defecisse; quod eam in fidem, cum salutaribus esset aquis initiatus, Sacramento dixisset. Ceterum qualem se Vvarszawicius eo tempore præberet, testimonio est elogium P. Stanislai Rôzdrauouij, qui in Vrbein hæc scripsit: *Audini P. Vvarszawicius concionantem ad populum; & exhortantem fratres; agentem cum Proceribus Deus bone! quam beatam puto Societatem, cui tantum virum in his partibus dedisti! Quam beatam Poloniam, que nunc eo fruitur viro! Deus sit benedictus, & Beatissima Maria.*

Atque hæc ille quidem Vilnæ Rector egit. Subinde Lublinense Collegium octonos item annos moderatus est: & senos in Missionæ Suecica Nostris apud Reginam Catharinam degentibus præfuit: quo tempore, sapienter, atque feliciter in Catholicâ piâque Regij Principis, eius qui postea Poloniæ Rex, Sigismundi nomine tertius fuit; educatione operam collocauit.

Diuini honoris, & salutis hominum studio ingenti fuit: neque per conciones eis modò; sed conscriptis etiam libris diligentissimè consuluit. Tantâ Diuinitatis contemplandæ assiduitate; vt in eam videretur semper esse defixus: tantâ sui despiciendi curâ; vt se post omnes putaret, postque omnes putari veller. Antonium Posseuinum adegit in Sueciâ; rursusque in Poloniâ Ioannem Paulum Campanum Prouincialem, sibi spiritualia vt Exercitia præirent; & eius vtriusque monita, perindè quasi tiro, ad futura perfectionis compendia scripto consignabat. Romam ab sua Prouincia Procurator allegatus, vbi rebus confectis, Cracouiam redijt, socijs ob luem diuersè dissipatis, illud ex Superioribus impensè orauit, sibi vt in vrbe ad proximorum opem resistendi potestas esset. Sed breui, peste conceptâ; deuictoque diurnâ dimicatione Dæmone sollicitante de fide, 3. Octobris placidè conqueuit. Anno post eum quintodecimo spectabilem festiuit P. Petro Scargæ viro multis laudibus claro; monuitque vt ex febris, quâ conflictabatur, non vnum, quod faciebat, annum, sed decem ipsos Deum deposceret: & is paulò post restitutus, nouem in annos ex illo peruxit.

ITALIA. CAPVT I.

Catace tres absumpti.

CAtacæ in extremâ Italiâ, pugnandum hoc anno cum fame, cumque morte in populum grassante fuit. Enitendum ut locupletiores è ciuibus certos pauperes in suam curam alendos susceperent; ut alijs donaretur panis è publico, emendicandum ostiatim pro ijs, qui retinebantur in carcere; neque tempus erat tergiuersandi, neque agendi segniter; omnibus ferè extremâ necessitate conflictatis: eaque ipsa efficiebantur id temporis, dum gemitu decumbentium, atque morientium cuncta perstreperènt; ut vbique vel in mortuos, vel moribundos incideres. Seu Cæli intemperies, seu morbi contagio, breuissimi spatio temporis absumpsit capitum ad duo millia: Numerus in non maxima ciuitate sanè permagnus. Atque omnibus metu percussis, nulli omninò audebant, ne ipsi quidem Parochi, ad ægros accedere, seu muniendos Sacramentis, seu in morte iuandos. Ex quo Dei beneficio totus labor, id est, tota meriti seges, in Societatem incubuit; ut clauso nonnunquam Collegio Nostri omnes, numero sedecim, nec certo ad quietem necessariam sumpto spatio, noctes totas, totosque dies impenderent ad varia auxilia animorum, in priuatis domibus, in publicis custodijs; inter pericula non dubia & contagionis, & mortis. Vtque id constaret apertius, tres occubuerunt. Primus Calendis Iunijs

P. Leonardus S. Angeli, Collegij Rector. Tum qui Rectori successit, ad diem nonum eiusdem Iunij

P. Franciscus Moranus: eodemque ipso nono die

Fabius Polius.

POLONIA. CAPVT II.

Lublinski tres emorsui.

PEstis hoc eodem anno multis Poloniae locis exercuit Nostorum, veram in Deum spem; charitatem in proximos. Vbique summâ sedulitate consultum decumbentibus, infectis, moribundis, in priuatis ægrorum rectis; in publicis hospitijis; in ipsis compitis; in
cœme-

cœmeterijs . Lublini tres magnum à Deo consecuti beneficium , vt animam suam ponerent pro amicis suis . Eorum neque nomina, neque diem obitus , quæ Scriptor obtinuit , vsquam reperi .

A N N V S M. D. X C I I . I.

P O L O N I A .

Rursum tres Lublini desiderati .

Lublini funestus & hîc annus euoluti seculi post nonagesimum tertius pestilentia fuit ; quæ tamen illustravit virtutem , industriamque Nostrorum . Tres ex his , qui domi relictî fuerant , recedentibus alijs , ad subleuandam luc laborantem Ciuitatem , morbi contagione absumpti sunt . Primus ad diem sextumdecimum Augusti *Ioannes Vuissiemierski* . Alter ad diem duodeuigesimum *Georgius Karg* . Postremus ad diem tertium Septembris *P. Martinus Borouvski* , patria Masouita , cuius eximiam charitatem gratâ omnes commemoratione prosecuti sunt .

A N N V S M. D. X C V L

L V S I T A N I A . C A P V T L

Vnus Brigantia mortuus .

Brigantiæ in Lusitaniâ cum hoc anno quinto nonagesimo superioris seculi Cethargus ingrauescens , contagioque vulgata , totam penè urbem ægritudine occupasset, breuique tempore multos mortales extingueret: adhæc, non minor annonæ difficultas, quàm morbi grauitas foret, fame per aliquot menses dominante, prompta fuit in iuuandis proximis Nostrorum opera , quorum saluti vt prospiceretur , suum ipsi periculum neglexerunt . Nam eo toto tempore , cum alijs multis inedia , morboe laborantibus opitulati sunt, tum verò trecentos circites pauperes quotidiano victu ad Collegij ianuam sustentarunt . Sed videlicet Diuina prouidentia, ad vtilitatem indigentium, inter tot aliorum funera , & gliscentem in dies morbi vim, Nostros seruauit incolumes ; vt licet aliquos sæua contagio perstrinxerit : non nisi vnum tamen extinxerit ad diem Idus Iulias : is fuit

Emma-

Emmanuel Valascus, qui tertium iam annum à suo in Societatem tirocinio, in culinae ministerijs, Adiutor Temporalis, operam ponebat. Vixit, obiitque illà animi demissione, ac mansuetudine, quæ & optimis religionis rudimentis, & illo charitatis pleno ministerio dignæ fuere.

BELGIVM. CAPVT II.

Vnus Duaci; alter Caleti, sublati.

Pestilentia vexavit hoc item anno Duacum in Belgio; vbi dum ægrotantibus omnem operam, quæ corporum saluti, quæ animorum consulendo, addicit, eadem luc infectus, & ad diem quartum Octobris extinctus est.

P. Ludovicus Lesquier, gente Belga, domo Athenensis, religiosâ quadam vir, & singulari pietate, disciplinæ summâ obseruatione, omnisque officij exactâ curâ. Tantâ verò etiam patientiâ iuxta, & charitate, vt ad Confessiones excipiendas, quavis horâ, opportunè, importunè vocatus accurreret. In summâ, ijs omnibus bonis artibus ornatus, quas in homine Societatis, quatuor vota professio desiderare posses; quibus omnium sibi facili beneuolentiam, atque amorem coniunxit.

Post captum ab Hispanis Caletum, urbem Galliæ maritimam, contra Angliam, eò missi sunt, oratu Præfecti, duo Patres ex ijs, qui versabantur in Castris Regijs, vnusque frater; quorum vti pergratus, ita fuit admodum opportunus aduentus. Nimirum vrbe totâ grassabatur id temporis sua lues, cum molestissimâ dyssenteriâ, morbi-que alij, quibus absumebantur quoridie multi. Nostri consueta statim expedire officia: ægris iuuandis, moribundis, integris ad omnes Christiani hominis partes hortandis, quotidianam operam infumere. Ita dum sibi nullâ re pareunt, frater laborum socius, & adiutor.

Remigius Croisius, Belga, Luxemburgensis, quo maximè tempore ipsius indigebant auxilio, luc correptus, paucis diebus, per multam exercitatus patientiam, cum manè obituro se eo die horâ post meridiem secundâ prædixisset, die nonâ Nouembris defunctus est, primo ac tricesimo vitæ, sexto initæ Societatis anno.

GERMANIA. CAPVT I.

Duo Vienna extincti.

FVnestum hunc annum experti sunt Nostri Viennenses, septem ex eorum Collegio sublatis pestilentia Austriam vastante. In ijs primus fuit: ad diem duodeuicesimum Februarij

P. Michaël Reithamer, domo Carinthus, ad spiritualia munia Coadiutor, vir miro animi candore, & integritate, atque eâ re toti ciuitati vehementer carus: tantoque operè captiuorum, & inopum iuuandorum studiosus; vt eorum bene magnum numerum, conquisitis eleemosynis, plerisque vltro collatis, sustentaret. Laborum tantâ, tamque indefessâ patientiâ, vt nunquam neque gravitate operis frangeretur, neque vllò contagionis periculo à præstandâ mortalibus ope retardaretur. Grassabantur ineunte hoc anno contagiosæ quædam febres: ac dum ægrotis iuuandis, de more, præstò est, contractâ luc, nostro, ciuitatisque luctu extinctus est, anno ætatis suæ quadragesimo, quàm venit ad Societatem vndeicesimo, Alter occubuit Augusto ineunte

P. Petrus Phrearinus, Coloniensis, qui dum in ergastulis captiuorum saluti, nulli parcens labori, nullo loco deest, ex contagione correptus pestiferâ luc, triduo abiuit è vitâ, ætate florentissimâ, & operâ maximè frugiferâ; trigessimum enim tertium, felici moriendi omine, agebat annum, decimumtertium in Societate; Philosophiâ, Mathematicâ, & Quæstionibus de iure conscientie iam tum explicatis, nec parum idoneus ad concionandum. Ante Idus Augustas cum occubuisse sic conijcio; quia ante crescentem in vrbe pestilentiam, scholasque clausas, quæ sub Idus occlusæ sunt, mors eius, aliorumque tanquam antegressa narratur. Iacobus tamen Stratijs in suo Menologio M. S. refert ad diem alterum Nouembris.

CAPVT II.

Vnus Friburgi; tres Fulda confecti.

FRiburgi Heluetiorum grassata quoque pestis, duos corripuit, alterum sustulit, ad diem quartumdecimum Septembris, & ex opere

opere charitatis in morbidos collato, munitum sacris Ecclesiæ mysterijs ad beatorum domicilium transmisit. Is fuit

Thomas Huiter, Belga, oriundus è Zelandiâ, ad domestica ministeria formatus Coadiutor, qui vnderiginta annos in Societate, probando obedientiæ, & charitatis exemplo transegerat, & nunc promptâ voluntate se addiderat socium Sacerdoti nostro, qui ad iuuandam urbem pestilentia vexatam in periculum se demisit, cumque illo vetus Collegij domicilium segregatus à ceteris, hebdomadas aliquot incoluit.

Fuldæ ministeria nostra, felicemque eorum cursum nonnihil huc etiam appulsa pestilentia intercudit. Scholæ primum in arcem vicinam translata; socij varias in oras excursionum nomine dimissi. Sacerdos vnus cum socio Adiutore morbidorum auxilio è Collegio emissus, qui eam provinciam adeò libenti suscepit animo, vt cum vis morbi remittere cœpisset, ægrè se reuocari ad Collegium ferret; malueritque eo in munere versari, quamdiu vel vnus reliquus esset, qui suo auxilio indigeret. Ita tandem perstitit in suscepto, donec vno atque altero elato socio, ipse demum etiam sanuâ afflatus lue extrema passus est. Ita omninò tres ibi, sacra capita, cecidère. Primus ad diem tertium Octobris

Thomas Dusbergius, Colonienfis, Temporalis Adiutor, duos & quinquaginta natus annos, tricenos in Societate versatus. Successit illi primum periculoso in ministerio, tum verò etiam glorioso in triumpho ad diem septimum & vicesimum eiusdem Octobris

Ioannes Nicolaus, gente Lotharingus, annum agens itidem ipse, quinquagesimum. Vix dici potest quantâ animi demissione, quanto feruore hanc obedientiæ materiam Ioannes, æquè ac Thomas, exceperit; quantâ dein pietate mortem in eo summa charitatis officio executus sit. Aiebat se cupere quidem, si Deo sic cordi foret, ijs in laboribus diutius etiamnum versari; at suo si ducatur arbitrio, lætius è vita emigrare, vt quotidianarum occasiones noxarum vel morte præciderentur. Sic hi duo felices de statione abière. Ad extremum verò cessante iam vi morbi, Sacerdos ipse

P. Franciscus Fabritius, Belga, Louanienfis, formatus spiritualis Adiutor, duorum prægressorum funera suo ipse funere ad diem duodecimum Decembris cumulauit, natus annos sex supra quadraginta, cum nulli vnquam labori, quaquâ horâ vocaretur, ægrotorum causâ, pepercisset; vt etiam inter dira tabe corruptorum cadauera Confessiones minimè cunctaretur excipere.

Sanctanderij quaserni mortui.

Sanctanderium, seu, Sancti Emerij portus, oppidulum est Hispaniæ ad Oceanum in Cantabriâ, vbi recenter à fundatione Collegij peste laboratum est. Ea nauigijs è quodam inuicta Galliæ portu, latè peruasit, funestauitque Hispaniam infinitâ strage mortalium, & terrarum salubrium sollicitâ custodiâ. Vt hîc ea primùm cognita est, Medicus, & ij qui quâ in corpore quâ in anima opem afferre morientibus poterant, etuero debebant, suæ potiùs saluti fugâ consuluere, quàm publicæ. Quocirca necesse fuit, vt nostri Sacerdotes laborantibus præstò essent, & infectorum corpora, animosque curarent. Quæ Nostorum diurna, nocturnaue sollicitudo anni vnus cursum impleuit; hoc enim pestis spatium fuit. Duo sunt valetudinaria Nostorum diligentia contagiosis instituta; quæ situm medicamentis Medici, & ad humanda cadauera vespillones accersiti. Viceni, tricenique quotidie, seuiente vi pestis, occidebant; & cum dira lues ab ipso vsque inde principio Nostros affecisset, tamen in labore, summâ morbi tabifici dissimulatione, perstabant. Demum duo Patres, totidemque fratres pio miserationis in opere interierunt; quorum primus ad diem septimumdecimum Aprilis obiit

Petrus Alvarez, ex oppido Torre de Aluarci, annos natus tres supra quadraginta, alterouicesimo Societatis. Secundus successit, ignotum quo die

Petrus Orrius, domo Saguntinus, annorum quatuor & quadraginta, tredecim in Societate; vterque Societate dignissimus. Dein ad diem quintumdecimum Maij secutus est

P. Franciscus Conobius, oriundus Methymna Campi, homo simplex & rectus, quem animi candor vehementer ornabat. Is in hac peste tam sese virum præbuit, vt vocatus ad contagiosis hominis Confessionem, amico vt sibi caueret monenti responderit; operam se suam minimè denegaturum, tametsi mortiferam sibi eam esse Confessionem minimè dubitaret. Reuersus ex hoc officio verè pio in morbum incidit ex ægri congressu contractum, quo latus è vita decessit. Postremus occidit die quinto Iunij

P. Alphonsus Parraces, Segobienfis, qui annos plus triginta in Societate vixerat, in eaque quatuor ediderat votorum professionem, seque germanum eius filium dictis æquè ac factis semper ostenderat.

Andomari P. Nicolaus Buri defunctus.

AVdomari grassata, ut cum maximè, pestilentia est. Iuuandis morbidis, iisque Sacramentis, & pijs firmandis monitis datus *P. Nicolaus Buri*, domo Bethuniensis, strenuà, & dignà Societatis operà. Is antequam abiret ex Collegio, à Sociorum consuetudine seiuuandus, generalem Confessionem instituit, vota coram socijs instaurauit, erratorum suorum veniam supplex cum lacrymis poposcit, eorum pro se preces flagitauit. Mox in arenam progressus, omnibus præstò tuit. Volumen esset, singula, quæ illi contigerunt recensere. Sed pauca, ut quodque obuiam fuit, referre, ex vlu fore arbitratus sum. In fœneratoriâ mensâ, vsurarijsque rationibus operam pro Magistro dabat quispiam. Hunc pestilentia grauissimè laborantem, iam morti proximum esse Pater audierat. Adit hominem, periculi imminenti admonet: dum tempus est, resipiscat; ipsum iam iam partis bonis omnibus, & vitâ spoliatum iri; præuertat illis se spontè abdicare, quæ mox est relicturus etiam inuitus, ob eaque in mortem lapsurus sempiternam. Durus homini sermo durioribus auribus excipitur. Cum monitis nil proficeretur, minæ, terroresque inferni multâ seueritate proponuntur: mortem præsentem esse; efflatâ, quæ iam agrè retineretur, animâ, momento ipsum in horrendas æterni Iudicis manus deuenturum, solum, inopem, nudum, nullo adiutore, defensore nullo, nullo deprecatore, omni spe prorsus, præsidioque destitutum: neque integrum esse inde remeare, aut quæ facta nolit, irrita facere; nullum esse locum pœnitentiæ, neque culpæ cognitionem amplius prodesse; sed dirissimæ desperationis plena omnia. Non absuit conatus. Diuina lux. Homo diuturnâ iniusti lucri consuetudine in suâ antè obduratus avaritiâ, præsentis mortis necessitate percussus, tandem fortunarum omnium iniustâ possessione cessit, Sacramentisq; cum Deo reconciliatus, Diuinâ fretus miseratione, speci plenus è vitâ emigravit. Eadem arte paulò post adortus est Pater & ipsum mancipem fœneratorem, eadem in necessitate constitutum; & Diuinâ adiutus ope, omnium iniustè quaesitorum abdicatione cum Deo reconciliauit.

Multis alijs ægrotis, & in summâ egestate constitutis, non animis solum, sed corporibus etiam iuuandis, opem tulit. Ægrotas duas abiectissimo in loco, omni ope destitutas, indagando reperit,

acer-

acerbâ lue, & inediâ consumptas. Miserae ad eius aspectum resumpto spiritu, multis cum lacrymis, quasi de cælo missum intuentur. Eas ipse eo, qui in re præsentî parabilis fuit, cibo recreauit, & pijs monitis, sacrâque Confessione expiauit; operamque dedit, idoneâ curatione ne destituerentur. Aliâ in domo matrem cum quatuor liberis pestiferis vlceribus affectos, atque omni leuamine destitutos inuenit. Prima cura fuit animorum, singulorum Confessione exceptâ: mox ad corpora curanda se conuertit: cibos illis suâ manu apparat, præbetque; post etiam vlcera detergit; medicamenta, quorum non erat ignarus, adhibet. Ita desertam familiam, quantum dabant tempora, refocillauit.

Alio tempore, eadem in re, & alterius animæ, & alterius tum animæ tum corpori subuenit. Ægrotâ mulier conductâ habitabat in domo. Morbus pestilentie suspicionem fecit. Eius iussu, cuius erat domus, foras projicitur misera sub dio, cælo pluuio; & uolebatur in luto. Fortè Pater cum digno comitatu Sacram ferens ægrotis Eucharistiam, illac transijt. Tum miserandæ rei motus aspectu, positâ decenter sacrâ pyxide; suis manibus, fratre socio adiuuante, sublatam è luto reportat sub tectum. Erat dominus domus homo militaris, iracundo ingenio, ac præferoci, & per id tempus superuenit, atque in miseram ægrotam, Patremque furenter irascitur, omnique verborum acerbitate iubet illam exportari confestim; cunctanti arrepto ferro mortem minuitur. Pater fiduciæ plenus, nudat veste ceruicem, paratusque magno animo ictum præstolatur potiùs quam impium facinus admittat. Hic homini irato faces ardentius admotæ; neque contumelijs in homines, neque impijs in Deum, vocibus, sacrilegisque execrationibus temperare. Ea omnia Pater placido animo excepit, & rem sanè periculofam, sed Diuino crediderim impulsu, ausiis est. Vt olim S. Bernardus aduersus Ducem Aquitanie, sacrosanctum Christi profert corpus, Agnosce inter manus meas, inquit, Conditorem tuum, eundemque Redemptorem, & Iudicem supplex pronus venerare, tuæque impietatis, & in miseram hospitam crudelitatis ab hoc veniam precare. Ad aspectum venerandæ Eucharistiæ procubuere supplices, qui aderant: ipse miles pauore subito percussus abiicit se humi, tremensque, & à Deo, & à circumfusâ multitudine, sui furoris, magnâ animi demissione, veniam petit; totusque alium in virum mutatus, & miserae hospitiæ molestus esse desijt, & nostrum Sacerdotem ingenti complexus est amore; atque ex eo tempore Sacrosanctum Eucharistie

stix Sacramentum mirâ pietate prosequi cœpit .

Alteri ægræ mulieri sacra Pater hostiam ex ore iam sumptam, eripuit, quod metus esset, eam ne stomacho nauseante reijceret. Seruauit eam in diem posterum, ac tum in sacrificio integer ac sui potens, sine stomacho absumpsit. Multas hoc eodem ipso tempore, lites vel composuit, vel diremit. Multos inter se rixantes interpositâ, quam gestabat, prægrandi Cruce, compescuit. Curabat animos spiritualibus auxilijs : curabat corpora cibus & pharmacis precario corrogatis. His, alijsque id genus frugiferis quotidie laboribus septem transegit menses ; quibus transactis pestiferâ & ipse lue sublatus est. Vir magnæ inprimis charitatis, & mansuetudinis : Obedientiz verò laude, & sui contemptione, atque innocentia morum planè insignis. Semel & iterum sub mortem animum vniuersâ Confessione expiauit. Demum ad diem vigesimum sextum Maij ex his tenebris in lucem illam sempiternam excessit, incredibili ciuitatis luctu, quem iustis illi nostro in templo publicè persolutis multitudo contestata, est. Corpus ad S. Dionysij in cœmeterio humatum est ; vnde posterioribus annis ossa exarata nostram in ædem translata. Porro cum eo sublato nondum pestilentia deferbuisset, multis eam prouinciam, magnâ contentione flagrantibus, successor illi datus est, qui studio Diuinæ rei promouendæ illi par, facultate dicendi etiam maiorem præditus erat ; cuius non ij modò qui in vrbe claudebantur, sed etiam qui in vicis ægroti habitabant, fructum operæ senserunt. Tactus est & ipse, & socius laboris illi datus, pestilenti carbone ; sed uterque Diuinâ ope periculum euasit.

C A P V T V.

Duaci duo subtrahî.

DVacensem quoque familiam hoc eodem anno funestauit pestilentia, duobus capitibus deminutam. Prior fuit, qui ad diem decimum Septembris occubuit

P. Engelbertus de Lestre, Cameracensis, annos natus quinquaginta, vno supra triginta in Societate versatus ; vir in tractandis hominum animis apprimè industrius ; & erga ægrotos charitatis indefessæ ; quæ res homini luem pestiferam, & ex illâ gloriam, conciliauit. Alter ad diem quartum & vicesimum Septembris extinctus est

Iudas

Iudas Poëlinus, Duacensis, Coadiutor Temporalis, miræ simplicitatis & charitatis homo; qui cum vltro suam operam ad morbidum curandum sacerdotem detulisset, contracto ex contagione morbo, ad æterna & ipse præmia vocatus est, annos natus quatuor & triginta, tredecim exactis in Societate.

ANNVS M. D. XCVIII.

BELGIVM. CAPVT I.

Duo Insulis extincti.

TRes è Nostris hoc anno 1598. Insulis contagiosa lues absumpsit; P. Quintinum Dennericros, annos natum 60. ex quibus quatuor & viginti in Societate decurrit; virum cum alijs rebus religiosum, tum sui ipsius demissione clarum, pauperumque ac rudium catechesi iuuantorum studio ad finem vsque laudabili: quâ etiam in occupatione versantem mors & quassisse, & inuenisse videtur. Huic operam in Infirmarij munere dum nauat

Iacobus Prenost, domo Niuellensis, Coadiutor Temporalis, officio sartor, ipse quoque afflatus, & sublatuſ est Calendis Martijs, Probationis anno altero nondum expleto, tricesimo suæ ætatis, spe & virtute probatus. Huic adiunctus fuit

Guilbertus da Columbier, seu, Columbinus, Turquinio oriundus, Temporalis & ipse Adiutor, & munere Ianitor, mentis puritate, & morum suauitate ab suo nomine nequaquam alienâ. Prima eius commendatio in promptæ perfectæque Obedientiæ obseruatione versatur; nescias an prius nutum Superioris conspexerit, an tetrâ lue laborantibus opitulaturus adfuerit. Tactum venenato contagio vis febris ardentis sic hominem versabat in diuersa, vt, ni quiesceret, agitatio nimia exitium ei esset allatura. Rogauit Rector, vt acquiescens Medico nonnihil se contineret. Ea vox vsque ad eò hominem in quietum defixit, vt omni violentiâ liberum crederes. Identidem has voces: *O Iesu*, *O Maria*, *O Pater Iguali*, *O Pater Xauceri*, ingeminans, cum vnum de Collegio nominasset, qui erratorum admissorum veniam in triclinio suo nomine postularet, feliciter emigravit die quintâ & vigesimâ Martij.

Octo diuersis locis abstracti.

Illata superiore anno pestis è Gallia Sanctanderium, per varia Hispaniæ loca proserpsit, & Nostros aliquot varijs in locis nauantes affatis corripuit, & sustulit.

Compostellæ primum fames contagioni viam aperuit; quâ ingrauescente Nostri mendicabilis, quibus inedia passim exitio erat, panis, carnisque subsidio succurrerunt; eorumque simul audita confessio; id quod ijs etiam præstitum est, quos civium charitas vnum in locum collegerat. Post pestis initium nihilo Nostri fuere tardiores. Auditi enim sunt & qui in Collegium contacti veniebant; & qui foris peste grassante, Collegij fores pulsare non poterant. Denique contagio manauit ad Nostros, nullum periculum, animarum causâ, fugientes; & in proximorum salute procuranda vitam profudere duo Sacerdotes

P. Franciscus Montoya, Conchenfis, annos natus duodequadrage, & sedecim versatus in Societate, administrandæ Poenitentiaæ dexterrimus, & superiore de loco ad virtutem hortator eximius.

P. Ludouicus Gutierrez, Legionensis, annorum sex & triginta, in Societate viginti, Concionator egregius, & humaniorum litterarum benè peritus; quodque præstantius est, morum suauitate mirificè carus.

Montortem Gallæciæ oppidum, eadem seuissima & infestissima, cum perdidisset, Nostri quoque ad vnum omnes, Patres ac fratres, vnico, qui possessionem retineret, incolumi, perierunt. Mors tamen inuidenda magis, quàm miseranda fuit, præmissis summæ charitatis officijs. Obijt ipse Collegij Rector

P. Ioannes Sa; cuius & Romæ, & in hac Prouincia satis erat spectata religio; vir apprimè modestus, & tractandorum peritus artifex animorum. Nouitijs quondam præfuerat, quos & vitâ, & doctrinâ mirabiliter instituebat. Patriâ erat Beneuentanus. Rectorem secutus est

P. Ioannes Cobus, domo Giennensis; vir verè humilis, & miræ patientiæ: nam quidquid erat domi ponderosum, libentissimè subibat. Instabat & architectis, & operarijs in sumptuosa mole Collegij; suâque ipse manu, operis vrgendi causâ, multa faciebat. Sed pestis atrox Collegium opportuno administro priuauit. Duo insuper necessarii fratres adempti sunt

Michaël Hallius, patriâ Ocoënsis, annorum quatuor supra quadraginta, actis in Societate vicens binis.

Ioannes Ribilla.

Naualearneri, Toletanæ Prouinciæ oppido, eadem grassante pestiferâ contagione, magnam laborandi, tum percipiendi fructus oblatam occasum est. Scruiente enim lue, indiesque crescente, ita creuit Nostrorum animus, ut nullum, quamuis apertissimum, periculum, magnâ cum populi admiratione, tum existimatione Societatis non adierint; quo in discrimine ad mercedem capiendam vocati sunt.

Eugenius Palomius, Noblesensis, anno altero tricesimo ætatis, septimo Societatis, ad diem Maij sextumdecimum; &

Ioannes Inceda, ad diem pridie Calendas Iunias.

GALLIA. CAPVT III.

Camberij P. Renatus Coterellus sublasus.

CAmberij, quæ princeps Allobrogum vrbs est, hoc anno pestis iterum scholas dissoluit. Nostri verò pro Societatis charitate, ægris animis, & corporibus procurandis non defuerunt. Inter hæc tamen cum incendium istud Ciuitatem indies vehementius peruaderet, à nostris etiam ædibus non abstinuit; ac primum Collegij Ministrum P. Benedictum Gerbæum; deinde Ædituum, cui nomen etiam Benedicto, surripuit, & utrosque biduo absumpsit. Iis dum magno studio, & incensâ charitate ministrat

P. Renatus Coterellus, patriâ Andegauenfis, annos quinque & quinquaginta natus, sex & triginta emeritis in Societate stipendijs, suscepto summâ voluntate, & alacritate ad obedientiæ nutum eo periculo; intactus ille quidem, atque integer perstitit tantisper, dum illis domi præstò fuit: at in suburbano tuguriolo, dum luem quadragenario secessu eluit; & ardentius interim aliorum peste contactorum casulas obit, moribundosque solatur, & erigit, eadem quoque ipse pernicie occupatus est, & paucis diebus extinctus, ad diem trigesimum Augusti. Vir sanè tam glorioso exitu dignus; qui mirâ simplicitate, humilitate, charitate, ipsos viginti quinque annos, in erudiendo infimæ classis elementario puerorum grege, indefesso, constantique labore ponere, iucundum sibi duxit & gloriosum.

LVSITANIA. CAPVT IV.

Vnus Vlyssipone abreptus .

Lvsitaniam omnem hoc, & insequente anno pestilentia longè, lateque funestauit; sed Vlyssipone præ alijs vrbibus edidit stragem multò grauissimam. Septembri huius anni exeunte mercatores externi nauim appulerunt; quam fama est Gallæciæ oram, & portus tenuisse, quo tempore ea Prouincia pestis incendio deflagrabat. Incuriâ fortè Magistratuum, vel auaritiâ institorum, raptæ in terram, merces, spiritu incluso erumpente, proximos assarunt. Isti cum secum ignari detulissent, eos quibuscum agebant, quodam pestifero contactu percusserunt. His initijs clancularijs incescit, donec Octobri mense aperta contagio se prodidit. Tum demum rati Magistratus maturanda esse præsidia, quibus tanti vim mali arcerent, frequentes conueniunt ad Domus nostræ Præpositum significant apertè sine Societatis ope urbem amplissimam, nullam esse; orant vt spectatis antehac semper charitatis officijs opitulentur: pecuniam ad leuandos inopes abundè paratam esse, aliam deinceps temporis confore, Delectam iam esse opportunam sedem (salutis ædem appellant) orare vt eam Ciuitatis iuuandæ partem capeßant, eoque mittantur, quorum esset prospicere hominum saluti, qui ab vrbe tacti pestilentia eò deferrentur. Egit P. Præpositus gratias, quòd erga Societatem id esset amplissimi iudicium Senatus. Ad opem animis ferendam, quod nostri instituti esset, Patres minimè defuturos; ad ædem salutis ituros, qui opus essent; designandosque cum oporteret, qui per vrbis regiones irent, ægros inspicerent, eorum confessiones exciperent; reliqua quæ ex instituti nostri ratione possent, debitâ sedulitate præstarent. Sed pecuniam destinatam accipere, tractare, largiendo diuidere, imò & cibum, ac medicamenta ex albo ciuitatis curare, id & alienum à nobis esse, & potioribus auxilijs, hoc est animi, impedimento fore; ad hæc etiam & inuidiæ obnoxiam esse, & opportunam calumniæ. Non displicuit responsum, Magistratibus, & illa pecuniæ contemptio auxit virtutis existimationem. Incredibile dictu est quanto certatim studio sibi quisque Sociorum eam prouinciã deposceret; vt vel Conimbriciã nonnulli accurrere, si per Superiores licuisset, ad periculi societatem studerent. Quoniam verò multarum Vlyssipo nationum sedes est, ne proprium earum vlla subsidium desideraret, delecti quoque earum

linguarum Patres sunt, qui præsido illis essent. Quæ autem à Nostreis fuerint tantis temporibus allata calamitosi subsidia, quæ præstita peñiferis opera si vel obiter velim attingere, nedum explicare, iustâ narratione, integri nec sanè exigui voluminis opus esset. Cui fuerit animus poterit eius aliquod vestigium ex Annis repetere, unde rei magnitudinem valeat aestimare. Ceterum conflagrante ciuitate paucos è Nostreis, pro periculi, rerumque gestarum grauitate, incendium illud extinxit. Vnus hoc anno per Decembrem occubuit, reliquis in alterum annum tantisper relictis.

P. *Laurentius Ortega*, gente Belga, quem virum Nostri existimarunt numerari posse cum ijs, qui primi fidem docuerunt orbem terrarum, veram sobolem, atque germanum Societatis. Morbum contraxit à suis Belgis, quorum erat iussus animos curare. Vtilissimum illi genti fuisse constat. Festis diebus cogebat omnes, & pietatis Christianæ non elementa modò, sed cetera explicabat. Belgas, Gallos, Germanos audiebat, & plurimos perfidiæ notâ maculatos ad fidem reuocauit.

A N N V S M. D. X C I X.

LVSITANIA. CAPVT I.

Vlyssipone præterea extincti sex.

AD hunc etiam, vt iam dixi, pertinuit annus pestilentia, quæ Vlyssiponem, atque vniuersam afflixit Lusitaniam: & secundum Laurentium Ortégam, qui extremo anno superiore sublatus est, successere hoc anno, incertum quo tempore, tametsi eum, Iacobus Stratijs suo in Menologio M. S. ad diem 5. Nouembris referat in eum mensem.

Emmanuel Laurentius, Vlyssiponensis, Coadiutor Temporalis formatus, anno vno quinquagenario maior, ætis in Societate quindenis. Comitabatur Patres, qui concursabant urbem, iisdemque magno animo ministrabat; obedientiæ, bonique nominis laude insignis. Tertius occubuit, sed hoc anno secundus.

P. *Ioannes Olingo*, patriâ Hibernus, annos sex & quinquaginta natus, sexdecim in Societate versatus, quem sanctissimè semper vixisse animaduersum. Externarum gentium homines, qui venena perfidiæ obibant, fidei, Ecclesiæque complures restituit. Seminarium

narium iuuentutis Hiberiæ, cuius instituendi pars magna extiterat quaquâ viâ poterat, magno studio iuuabat, docendo frequens, & corporibus consulendo procurator assiduus. Post hunc

Melchior Diaz, Villapencensis, annorum tricenûm quinûm, & duodenûm in Societate, Februario mense decēssit, cuius à pietate & charitate non exigua commendatio est. Quintus occubuit ad diem vndecimum Februarij.

P. Calixtus à Motra, Lusitani generis, sed in Bahiâ Brasiliæ natus, educus, & in Societatem cooptatus, vnde paulò ante coortam pestilentiam venerat Vlyssiponem; vir tractabili ingenio, & perfacili ad ea omnia, quæ Moderatoribus viderentur, suscipienda. Vbi verò pestis inuasit, ipse Collegij Rectorem adiit, obtinuitque sibi, ut liceret urbem peragrarè, quosque lue percussos inueniret, audire, confitentes. Itaque matutinus cum fratre socio sacrificabat; inde ad laborantes carpebat viam, & assiduus ijs opem præstabat maxime, quos præ ceteris depositos, destitutosque reperiebat. Ita vir optimus discurrendo, excitando egros, ad benè moriendum animando, inopie consulendo, nihil omisit, vnde in albo esse debeat eorum, qui eam prouinciam magno sui cùm desiderio, tum præconio tenuerunt. Sextum moriendi locum mense Martio ad eius diem sextum habuit.

Didacus Diaz, Lusitanus, Temporalis Adiutor, qui grauissimis doloribus ex ipsa natis pestilentia interijt. Cùm valebat, Superiorem rogauit, vellet, iuberetque, ut ijs ipse adesset, quos tetralues percussisset. Concessum, ut *P. Ioanni Olingo*, & *Emmanueli Laurentio* mederetur. Non dubium, quin eos consecutus, huiusce beneficentiæ præmium acceperit; præsertim cùm obediendo is fuerit, ut Societatis germanam se prolem semper præstiterit.

Iam verò tamen vis illa pestilentie mense Iulio remitteret, & urbis acerba deformatio desineret animos, oculosque intuentium offendere, luxque oborta sanitatis spem erigeret omnium; ne tamen sine corollario tam atrox inimica abiret, Augusto mense postremum per acutâ febre percussum interfecit; is fuit.

Sebastianus Gonçaluez, Temporalis Adiutor, qui à peste liberatus, vagantibus adhuc per urbem Patribus ad reliquias mali conuellendas, se comitem præstitit, eoque in opere pleno discriminis, atque aleæ mortem conscivit. Frater fuit longè optimus, & Domus eius Professè peruectus incola, boni exempli, leni ingenio, quem nemo viderit commotionem domi forisue cuiquam inquam respondisse.

CAPVT I. I.

Conimbrica quoque dira pestis.

Conimbricam pestis haud multò minùs, quàm Vlyssiponem, vnde vnus hominis importunitate allata est, hoc eodem anno funerauit. Ille sui muneris autoritate, quod iuris dicendi quandam haberet potestatem, Vlyssipone veniens, inuitis Conimbricensibus inuectus in urbem est: & suam attulit scintillam, quæ fomire correpto, grande miscuit incendium. Hæc Ianuario cœpta sunt. At ineunte Februario, cum inualeceret magis magisque contagio, fuga fecit urbis solitudinem; quæ quisque potuit, euaserunt. Tres ex Nostreis in villam Collegio propiorem ab vsque Ianuarij principio secesserunt, inde opem laturi ijs, qui ab vrbe tacti luc in salutis ædem vehebantur. Erant illa castra (sic locum appellabant) lamentantium plena, referta malorum omnium, quæ homines reformidant. At ille noster triumuiratus ita decertauit, vt vix credi possit tria corpora tantum laboris sustinere potuisse; & duo erant ætate grandiores, quibus si quies daretur, nemo non diceret benè collocatam. Omnes tres incolumes ad Quadragesimæ ferè exitum vixerunt: quæ gesserint molestissimis temporibus, quoniam quidem infinita sunt, ita perstringam, vt ex paucis quàm plurima, ex quotidianis ea, quæ grauiora euenire haud ægrè possint æstimari. Princeps operis fuit

P. Georgius Tanora, Iusitanus, ex oppido S. Georgij de Pesquera, biennio antè creatus Coadiutor Spiritualis, cuius virtutes maximæ compendio per summa capita duntaxat à nobis attingendæ sunt, quando superioris æui negligentia singillatim eius præclarissima facinora ad iustam conficiendam historiam adhuc proditæ nequam sunt. Hic est ille nimirum, qui insigni charitate iacentes in publico, inediaque confectos in hospitia tollebat; hic qui miseram nuditatem, corpora vestiebat; hic qui ob squalorem tetra repurgebat; hic qui capillum pauperibus tondebat; qui artus deformatos vlcibus tractabat; hic qui pulcherrimo facinore Rectorem Conimbricensis Academix docuit aliquando (ita iste aiebat) Christiana officia exercere. sic ea res acta est. Redibat fortè domum acclui fatigatus itinere Georgius, cum ad Academix porticum gementis pueri lamentabilem vocem audiuit. Iacebat in aperto, ferè nudus, specie quàm citissimè morituri. Pater accedit; propius assidet, compellat,

pellat, consolatur, rogat ecquid animum expiare confitendo velit. [¶] Ea re peractâ, sordidum, algentem, inediâ, morboque fatiscentem ingeniosâ charitate complectitur. Calidam è proximo petit, vestem quærit; ipseposito ex humeris pallio lauat, induit, cibo recreat, in hospitium deferre parat. Ea mirari populus, laudare, quædam etiam polliceri. Exciuit fremitus ipse multitudinis Rectorem Academiæ agentem in proximo, despexit è superiore fenestrâ quid ageretur; & allectus exemplo, suam aliquam esse voluit eius pulcherrimi operis partem; recto recepit inopem, & cibis aluit, professus hisce documentis exercendæ Christianæ pietatis se didicisse rationem. Sed hæc Georgio quotidiana fuere; qui domi, foris, in Collegio, vnus ex humeris pallium non deponebat, expiaturus numerum ingentem omnium ordinum, qui ad eum confitendi gratiâ properabant. Et nox illi non vacabat; surgebat quacunque horâ, & pernoctabat; ibat ad eos, qui varijs casibus moriebantur; vultu quodam ad speciem ingenuo, dato à naturâ, vt domesticos, & externos hilararet. Hæc ille cum egisset assidue, tamen, hoc certum est, eum vltimis vitæ temporibus ardentius in eas actiones impulsus, è quibus non posset alia morienti, laus concedi, atque ea quàm magna charitas sui amatoribus procurat; vt eum profectò debeamus agnoscere vnum fuisse ex optimis commilitonibus, quos aliquâ memoriâ Societas eduxit. Vnum quodpiam eius excelsæ virtutis, atque animi rudimentum inde vsque ab tirocinio præbitum, ad ætimationem referre consilium est: quod quidem factum est maiore Nouitij obedientis virtute, quàm imperantis Magistri prudentiâ. Confederat ceteros inter nouitios, qui haud pauciores octogenis id temporis erant, ad respirandum, de more, ab æstu diurnarum functionum. Submissus ab Magistro Nouitiorum minimus natus tironum, ingentem illi colaphum, qui totâ eâ aulâ personuit, imprudenti infregit. Horror vniuersos, & insolentis facti admiratio incessit. At Georgius ipse perindè, quasi truncus aliquis ictus foret, sic immobilis præstitit, & sui potens; maioremque eius constantia, quàm experienti nouitas habuit admirationem.

† † †

Gesta in peste à P. Georgio Tanora.

SEd quæ furente pestilentia P. Georgius egit, etiam attingenda sunt, quando ea modum quoque peruulgarum excedunt. Sunt qui recordentur audiuisse de ipso, priusquam Lusitaniam hæc lues inuaderet, optare se, quod sine Dei offensione, & Regni calamitate fieret; pestem aliquam retertimam, in qua se ipse pro salute hominum deuoueret. Igitur obortâ pestilentia se contulit ad Rectorem, non deprecaturus ille quidem, vt sibi ad id bellum liceret proficisci; sed suo quasi iure eam sortitus prouinciâ, extremum allôcuturus, ad eò elato animo & confidente, vt ipse Rector obstupuisse sese fateretur. Abijt è Collegio cum socijs optimè animatis, non dissimili alacritate lætis; & opportuno tempore, tanquam miles exercitatus è statione procedens, neminem eo igne afflatum sine confessione relinquebat. Crescebat indies mali vis, & parem ipse diligentiam opposebat; neque vinci se patiebatur, etsi vnus hominis impar viribus onus videbatur. Et quanquam satis laboris erat, in ijs alleuandis, qui ex vrbe foras in oliueta pellebantur; tamen vt sciret multos intra mœnia decumbere, morique, quos Sacerdos nemo confitentes audiret; quia ægri ipsi verebantur, ne, si eum accerserent, detecti, mox in salutis ædem raperentur, in hanc sententiam litteras ad Rectorem dedit.

*Intellexi in vrbe plurimos, esse, qui interire malunt, quàm prode-
re agritudinem; his non est, apud quem onera conscientia deponant.
Si Antifisti, & Magistratibus videbitur, ego in urbem ire possim. In-
cedam præferens vexillum illo ipso more, quo vespillones sandapila mor-
tuos efferunt. Ita & Urbani agri, & eiekti in exilium mihi cura futuri
sunt; utrisque animum, & voluntatem non arbitror defuturam. Eadem
in epistola hæc deinde subiungit. Nuper aliquot in hanc arenam de-
portatis, euocatus abj ab ipso prandio quàm celerrimè. In tugurio pue-
rum, & mulierem inueni. Hanc, quod metus esset citissimè morituram,
statim audiendam putavi. Euerum viribus fractum, cum mouere se mi-
nimè posset, sustuli in humeros. Fateor appulsum sensisse me nasura re-
luctantis. Sed sua sententia nihil eorum admittere, qua hoc officium, in
quo versor, quoquo possint modo retardare. Testem huius propositi Deum
esse velui; ille animum ad optandum; ille ministrat vires ad agendum;
neque ab incæpio renocabor, etsi repentino impetu pestilentia me subito in-
telli-*

Uelligam moriturum. Ex his non est difficile cognoscere, quàm promptus esset in animis hominum medendis; at parem adferebat operam in leuandis corporibus.

Pauperes, quos ab vrbe depellebant, complexus, vt poterat, alebat. Frigore & inediâ multi periêre; longè pluribus perituris, nisi opem ille attulisset. Cùm verò tempus anni sæuum esset, & illa multitudo recto careret, ipse tuguria ijs exstrui curauit; iuitque pedes ad cædendam materiam tria millia passuum, & delatam componebat, suis manibus vallos figebat, sepiendoque virgulta tenebat. At cùm pestis hos iam quoque inopes inuassisset, ne non confessi exanimarentur, persuasit, vt antequam infesta perniciës eos adoreretur, se ritè expiarent. Dolebat contuens illos vultus inediâ haustos, illa corpora sine sanguine & colore, languentem maximè pueritiam humano præsidio orbatam. Obtinuit vt è suo victu partem liceret detrahere, detracturus omnem, si licuisset. Cùm pergebat ad sacrum faciendum, circumstabat euntem grex exsanguis puerorum, quibus dabat æquis portionibus diuidendo demensum. Facto sacro visebat ægros, qui Confessione egebant; operâ & voce vnumquemque leuabat. Hæc, atque alia talia prædicabilem adedò effecerunt, vt tanquam de communi parente vniuersi de eo loquerentur; & harum odor virtutum ciuitatem mirificè recreabat. Religiosus alterius Ordinis ab nostro, qui iisdem in rebus operam strenuam nauabat, dicebat eum virum Societatis ornamentum esse, viderique dignum, cui viuenti statua publico Nostrorum consilio decerneretur.

Tertio iam mense Couimbrica desagrabat, cùm illum tandem cuiusdam moribundi, quem assidebat, venenata aspiratio infecit. Aduolauit in Collegium acerbis rumor, qui omnes ita commouit, vt sei su quodam mœstiore doluerint. Occurrebat non solum Patrem omnibus carissimum periclitari; sed eo moriente, extinguere lumen, quod Conimbricensium Ignatium vocabant populares, vt gloriæ esset Conimbricæ, quod Patre simili potiretur, & quem Vlyssiponi opponeret, glorianti se Ignatium Martinium habuisse. Declararunt omnes studia in eum sua, cùm frequentes à Deo, à Magna Matre, à Diuis Calitibus ante aras precarentur, vt eum serua- rent; & P. Rector nullum neque diuinum, neque humanum remedium distulit, quo sospitari posset. Tenuit dies quinque ægritudo, tantâ patientiæ laude, aliarumque virtutum, quantam quis à sanctissimo quoque posset sperare. Illum denique viribus non robustum,

seuissimo morbo haustum, laboribusque confectum absumpsit, die quinta Aprilis, natum annos quatuor & quadraginta, quorum septem & viginti meruerat in Societate. Eum cum sandapilarij efferrent ad proximum Sacellum, ciulatu ea castra, & gemitu omnes in ea relegati compleuerunt.

Commouit ea mors Collegium vehementer, & secuta trepidatio, non ea, quâ consternati animi fugam capeffere meditantur, sed quâ excitati, ruere in ipsum periculum contendunt. Accensi Patres, fratresque certatim ad varia officia se obtulerunt, quidam ad eos curandos, quos pestis vulnerarat, alij vt escas ijsdem, medicinalque deferrent; alij vt eum locum occuparent, quem Tauora moriens reliquisset. Tanta ea fuit contentio, vt celeritate, cursuque putarent impetrandum, si primi Rectorem postulando circumstiterent. Non defuit; qui syngraphâ expugnare voluntatem seuerius adoriretur: ille, quisquis est, ita tendebat: *Tibi Patri Rectori locum Dei occupanti offero meipsum, Tauora defuncti provinciam habiturus. Agnosco me Deo debitorem, quod ab Orco sapius retraxeris, in quem ego me vecors deiici; & cum piacula quoque ex scripto retulisset: Ea propter, inquit, de me, Pater, quidquid iudicaris, decerne liberaliter; felicitati tribuam, si Obedientiâ mandante ea expiaueris sepulcrum aliquod sordibus infame consecutus, quo nequeo meliore sepeliri: sus eris propter Deum obsequendo interijssse.*

C A P V T I V.

Duo alij Conimbrica mortui.

INterea duo illi, qui Tauoram comitabantur, adhuc intacti, licet fractis penè viribus, animo tamen ad omnia perferenda anhelante, operam ijs nauabant, qui per illa oliueta decumbebant, qui-que pertinebant ad salutis ædem.

Sed vrbs ipla funeribus abundabat; & Nostris atrocior ea iam conditio apparebat, quod nemo esset, qui ægrotis assideret, eosque confitentes audiret. Deplorabat hanc ciuitatis orbitatem quidam Pater illâ ipsâ horâ in ista cogitatione defixus, dolebatque ex Societate non esse, qui illa in acie versaretur; cum vocatus à Rectore, de ipso eodem audiuit; quæ paulò antè cogitarat. Visum eam illi dandam provinciam, quæ in salutem multorum, & Societatis existimationem redundaret: videret modò, quem sibi dari socium vellet.

Cum

Cum gratias egisset, quod vltro res optata deferretur; de socio respondit, se neminem Petro Francisco malle. Cui cum denunciatum, fuit, exilij gaudio, Re&torique professus est, nihil in vita sibi potuisse iucundius euenire. Ergo tunicati ambo, & pileati nigrâ telâ, quæ oblita lomento, & compressa, aërem non retinet, à Collegio exiêre. Egressi omnia loca vrbs perlustrarunt, & voces, quæ audiri posset, adesse se denunciauêre, si qui suâ operâ vti velint, seu die, seu nocte malint, vocare ne cunctarentur. Ciuitas in communi luctu hoc gaudij, solatijque habuit, & versa in Societatis laudes, multa commemorabat. Lustrabant urbem assidue, & hos in publico, illos in septs, alios è fenestris confitentes Pater audiebat, ad quas erat scalis ascendendum. At quando huius non erat industria locus, frontes signo Crucis armati, subibant ædes, quamuis id lethale haberetur. At dum Pater in agris audiendis tempus poneret, socius ardentè singulos, plures, vniuersos, qui coibant, admonebat officij, cauerent studiosè peccata, quæ bellum cum Deo inexpiabile concirent. Concurfabat urbem, & discebat quibus locis & vicis agri iacerent. Patrem orabat idem, vt mox quemcunque peste tactum ad consistendum hortaretur; neque enim sat esse tutum, in diem alterum differri animi medicinam. Et fuêre plurimi, qui sui errore iudicij sine Confessione periissent, vsurâ temporis exclusi, ni fratris importunitati saluberrimæ concessissent. Longum esset, singularia documenta referre: mihi summa laboris capita, indicasse sat est.

Ceterum cum nec Nostrorum vires tot laboribus pares viderentur, nec iisdem pestis parcere decreuisset, modò hunc, modò illum atrociter quatesecit; & Patrem grauiter primùm adorta, Deo magis volente, quàm medicamentis à Collegio submissis, repulsa est. Feriâ secundâ ante Christi Ascendentis solemne festum agrotauit; pridie eiusdem diei conualuit, & cum socio illi ipso solemnè die abiit in templum seruatoris ad sacrum faciendum. In eo cum esset, is quem dixi socium esse

Petrus Franciscus Bracharenfis, tanquam maligno aliquo sideris correptus in solum ruit. Ad se cum redisset, & non inani coniecturâ putasset eum sibi diem fore supremum, quo sacrâ Eucharistiâ potiretur, eam tanquam è vita decessurus accepit. Inde cum ægerrimè domum reuerisset, vt paratiorem ad moriendum se præberet, totius vitæ labes confiteri perrexit; & Pater testis lacrymarum eius, exposuit, quantum virtutis in eo fratre, toto vitæ curriculo ad extre-

mun enitisset. Itaque tabe confectus euolauit ad cælum eo ipso solempni die, qui in diem vigesimum Maij eo anno concurrir, atatis anno vno & quinquagesimo, postquam in Societate septem & viginti pernixerat, formatus iam pridem Temporalis Adiutor.

Iam Maius abierat funestus, & Iunius mensis nihil clementius afferebat. Duo illi, quos P. Georgio Tauora dixi fuisse superstites, adhuc in villâ morabantur. Alter eorum erat

Indonius Antonius, Lusitanus, Loruauensis, honestis ille quidem & nobilibus ortus parentibus, sed qui voluerit Coadiutorum Temporalium in ordine, studio humilitatis, versari. In ea per longam aetatem ita se omni officio tractauit, vt inter clarissimos nostri Ordinis viros collocari mereatur. Diutissimè sordidus in culina, in laniena cruentus, cum ipse boues, arietesque mactaret; fumo fuligineque niger, cum panem coqueret; medicamenta redolens, cum infirmis mederetur. Sic per omnia genera laborum exercitatus, nihil adeò abiectum fuit, quod ille non libens, & alacer præstitit, nihil adeò asperum, quod non fortiter pertulit, quidquid viro obediens longa potuit vita proponere. Sed cum quinque menses extremi Deo clarum obtulerunt. Eâ enim in *ade*, quam vocabulo *salutis* honestarunt, admiranda charitatis argumenta prodidit. Quos propinqui sui viuos non audebant attingere, non efferre, sepelireque demortuos, ipse brachijs complexus attollebat; in his medendis curam, diligentiamque ponebat; cibum in os inferre; ex suo victu, quod veniâ Superioris liceret, deductum egentibus porrigere. Quidquid dabatur otij, horto colendo tribuere, vt esset olus, quo egentes, quoque ægros recrearet. Hæc quanquam hominem quemuis lacertosum defatigare poterant, illi tamen non eripuerè laborandi voluntatè. Patri socio, cum in ægritudinem ille cecidisset, ita auxiliatus est, vt nihil omitteret, quod vir excellenti præditus charitate, & diligentia cupidè præstare posset. Nam & ante morbum, redeuntem è statuiis illis, fractum conspectu morientium, lassum confitendi labore quàm grauissimo, immersum stupore quadam ex tabe tam latè peruagante, erigebat consolando, brachijs iacentem attollebat, respuentem cibum ad cœnam prouocabat. Quibus officijs quemuis patrem filio ægotanti seruientem longè superabat. Et ambo colloquijs suauissimis mutuo se consolari nitebantur. Quanquam illa colloquia, in illa solitudine, habitâ inter funera & comploratum, in lacrymas abibant; præsertim cum, vtrique ad eas sua esset animi mollitudo. Ille frater ad Patrem hæc :

Natu,

Ne tu, inquit, mi Pater, vereare in tanto malo orbitatem. Si volente Deo, in hac præclara occasione moriendi, te pestilentia tentarit, intellige à me viuo te non deferendum fore. Et manabant dicenti lachrymæ, quæ os illud irrigabant suâ charitate & probitate venerandum. Excipiebat Pater spondentem: Quid non faciam, Carissime; si tua me ægritudine Deus inconsolabili dolore affligerit? Aſsidebo, ſerviam, miniſtrabo. Nihil à tuo latere me diucllet, niſi ipſa mors, qua cariffima capita diſiungit. Hæc duo ſenes inter ſe iactabant; quorum vitæ inſidiata peſtis, cum alterum non abſtuliffet, alterum aggreſſa breuiter confecit. Nam, poſt quintum menſem actum in ſancto exilio, pridie eius diei, qui Chriſti ſeruatoris Corpori conſecratus eſt, tentari morbo Ludouicus coepit, & ſciſſâ venâ plurimum ſanguinis effudit. Ita affectus, ita æger, pietatis amiciffimus, ad illius diei celebritatem allectus, dedit operam, vt ſibi Patrique lætus eſſet. Fronde feſtâ conquiſitâ, domum laceram, & vento peruiam adornauit; conueſtiuit altares ſuum ad fenestram. Ipſe linteatus Patri Sacrum facienti miniſtrauit: Sacram Euchariftiam accepit; ſuis lacrymis exciuit multitudinem, quæ ab oliueto intereſſe ſolebat; fleuitque largiter conuendo. Sequentes dies eodem modo egit: Sacrum audire, paſci cæleſti cibo, animum confirmare. Sed cum magis atque magis augeſceret mali vis, in cælum tandem euolauit vndeuigeſimo die Iulij, cum ætatis annum ſexageſimum ſextum, in Societate verò quadrageſimum ſextum confeciſſet, propoſiti ſemper, & primæux ſux vocationis obſeruans. Extulère ſeretrum veſpillones. Pater linteatus cum, face & Cruce proſecutus; quique per illa oliueta vagabantur; propè P. Georgium Tauoram, pientiffimè omnes precibus & lacrymis, & cantu ſuebri parentarunt.

C A P V T V.

Angra mortuus P. Franciſcus Fernandez.

Cuitas Angra in Inſula Tertia, Luſitanici iuris, quanquam Oceani vaſtitate interpoſitâ procul à Luſitania ſciuncta, commune Regni ſupplicium ipſa etiam experta eſt. Phaſelo vecta nauigauit occulta peſtis, & ſeptem menſes debacchata, ſeptem millia capitum interfecit. Urbis in tanta calamitate iuuandæ prouinciæ petijt, & conſecutus eſt

P. Franciſcus Fernandez, Trancoſienſis, cuius probitatem non Angren-

Angrenſes modò cognoscebant, ſed aliæ Inſulæ non rarò expertæ prædicabant. Erat illius accola Collegij diuturnus vñdecimo iam anno, domi & foris idem exemplo vitæ integræ, & omnibus officijs religioſæ charitatis. Ergo cùm ſe deuouiſſet, omnia peregit tam ardentè, vt domeſticis exemplo eſſet, externis ſupori. Dic, nocteque ægris aſſidendo neminem præteribat, conſitentes audiebat omnes, & quamplurimos, quos emori fame cernebat, conquiſitis remedijs leuabat. Nam & fames hanc Inſulam, cetera copioſam, & tritici feraciſſimam, vt alias Regni vrbes, vnà cum peſtilentiâ fatigauit; & aduerſus vtrumque malum ardor ille, & concitatio animi, quæ in Patre inſederat, totis viribus decertabat. Hæc agentem mirabili conſtantiâ, atque hominum laude, peſtis inuaſit; breuique laboribus fractum corpus deleuit, Auguſto menſe; annos. natum. tres & quadraginta, tredecim in Societate. Secum non modò detulit ornamenta virtutum; ſed etiam lacrymas Angrenſium, vno ore deplorantium, pauperum parentem cum peſte & fame dimicantem, interiſſe. Voluit Collegium celare mortuum, ne populares nimis commouerentur. Sed erupit fama tamen; & mox è ſaſtigio templi maximi æra campana ſono lugubri concrepuerunt, interiſſeque Patrem, contra eius temporis morem, vulgarunt, cùm eſſet interdicitum, ne cuiuſquam in funere pulſarentur. Funus magnâ frequentiâ celebratum, quod ſæuiente peſtilentiâ rarum eſt; nec lacrymis caruit amicorum; & paſſim Angrenſes aiebant, neminem eâ totâ Inſula mori potuiſſe, cui iuſtiore dolore ab ſe iuſta ſoluerentur. Et verò hunc ſenſum expreſſum lacrymis magnâ ratione virum illum, meruiſſe compertum eſt: ea fuit illi charitas; is in hominibus tractandis amor & beneuolentia.

HISPANIA. / CAPVT VI.

Aliquot Numantia, Salmantica, Villagartia.

H Iſpaniam hoc anno propenodum vniuerſam dira lues peruagata eſt; ſed nullam æquè Prouinciã affixit, atque Caſtellanam; in qua cùm ſeſe prodigè in proximorum opem ſocij effunderent, admirandis prorsus operarijs exhausta, & propè attrita eſt. Eorum præclare geſta cùm nequierim aſſequi, referte ſingillatim non poſſum; imò vix nuda nomina, tanquam luceras è naufragio tabulas, colligere potui. Valebit tamen ad aliorum incitamentum vel ipſa tan-

torum virorum fortitudo tanto numero recensita. Igitur quos vitam prodegisse, ut peste affectis seruirent, competio, si sunt, quos deinceps describam. Numantia Calendis Ianuarijs

Franciscus Velasquez, patria Torrecilla, vno & septuagesimo ætatis anno, tertio & vigesimo ab susceptâ Societate.

Salmantica ad diem quartum & vigesimum Februarij

P. Martinus Araoz, patriâ Onnatensis, sex & triginta annos natus, adis in Societate tribus & viginti. Tum ad diem septimum, vicesimum eiusdem Februarij

P. Ioannes Ximenez, patriâ Prexamenfis, vir egregiâ planè virtute, & cum esset à natura austeriore ingenio, mirabilem à Deo tractandorum animorum vim, facultatemque acceperat, quâ plurimos Salmantica viginti, quos ibi demoratus est, annis ad religiosæ vitæ studium impulit. Multos corrogatis auxilijs alebat adolescentes inopes in studijs litterarum, ad virtutis & sapientiæ sobolem. Nulla illi vnquam consuetudo, nullus sermo, nisi de Deo, vel qui ad Dei gloriam pertineret. Magnum cuiusque ordinis hominum numerum spiritualibus consilijs procurabat; quo maior eius deinde sublatis desideratiõ fuit. Missus ad conuenarum pauperum, quos magno numero suis sedibus fames expulerat, inopiam leuandam, nocte ab longa morbidi hominis audienda confessione domum regrediens, nihil cunctatus, nullâ cibi, nullâ quietis parte postulatâ, confestim eò se contulit; ibi squalore, atque illuic morbidorum corporum affatus, illâ suâ charitate morbum sibi, mortemque consciuit, annos natus vnum & quinquaginta, vicenis quinis ætis in Societate, in eaque vota quatuor solemnia iam antè professus. Successit ad diem Martij quartumdecimum

Franciscus de Herrera, Scholasticus, domo Abulensis, duodecagesimo vitæ, octauo Societatis stipendio; quem vnâ cum *P. Martino Araozio* intentum charitatis operibus, intolerandus factor ex affectorum corporibus infecit, & breui consumpsit. Ad octauum verò Iunij diem

P. Franciscus de Zamora, Beneuentanus, operarius nobilis, & pauperum tutor insignis, anno vitæ tertio & quinquagesimo, initæ Societatis tertio vicesimo recessit è vita: Duo præterea diebus incertis, quorum etiam in Annuis ipsa nomina silentio præterita sunt, nimirum

Aluarius Rojas, Tincensis, annorum quinque supra quadraginta, & duodeuiginti in Societate; &

P. Igna-

P. Ignasius de Torres.

Villagarfia vno capite minor, sed pro loci modo longè maior clades extitit, absumptis quinque; & incerto quidem Iunij die cecidère.

P. Ludovicus de Bussillo, Taurensis, anno vitæ vndequadragésimo, Societatis duodecimo; &

Didacus Alvarez, Caminensis, anno vitæ quinto post quadragésimum, altero vicesimo Societatis. Ad diem verò tertium & vigésimum eiusdem Iunij

Ioannes Baptista Montalvus. Die autem octauo Augusti,

P. Antonius de Verafigui, Arcualensis, emeritis vitæ tricenis, Societatis quindenis stipendijs. Ac demum incerto tempore

Petrus Guirran.

C A P V T V I I.

Legione item, & Lucronij plusculi.

Legione Rector ipse Collegij primus in acie stetit, & pro pestiferis cum peste pugnavit, quem ceteri secuti, ita se tabidis tradiderunt, ut eâ re P. Prouinciali ab utroque Senatu actæ sint gratiæ. Duo Patres, & sex fratres in pugna cecidère; nempe Calend. Iulij

Gregorius Flores; & die quartodecimo eiusdem Iulij

Franciscus de Mendoza, Palentiâ oriundus, Scholasticus, annorum trium in Societate, vicensium amplius vniuersim. Secundum hunc ad diem primum vicesimum Iulij

Antonius Rodriguez, Verinensis, itidem ipse Scholasticus, totidemque in Societate annorum, sed vniuersim vicensium duntaxat. Excepit hunc proximè die septimoicesimo item Iulij

P. Petrus Alvarez, Matachanensis, duos & quinquaginta natus annos, tres & viginti versatus in Societate. Post hunc Augusto mensis, incerto die, tres obièrunt

P. Franciscus de Salazar, Complutensis, annorum quadraginta, actis in Societate duobus supra viginti, & tria solemner in ea vota professus; &

Gabriel Nauarrus, Ocaniensis, Scolasticus, vnde viginti annorum, & trium in Societate.

Alphonsus Martinez, Cantalapetranus, annorum triginta, duo-

duorum, & sex in Societate. Demum ignoto tempore

Petrus Morenus, Numantinus, annorum triginta, in Societate, quatuor.

Lucronij quoque funestus hic annus fuit, grauissimæ pestis exitio, quæ trimestri spatio quinque hominum millia necauit. Nostri sui memores instituti, calamitatem pro viribus releuare conati, & Confessionibus passim audiendis nauauerunt industriam, & ipso Collegij Præsidi duce collectas egenis eleemosynas diuiserunt. Fuitque peropportuna Nostorum opera; quandoquidem alios non habuit ullos Ciuitas, per quos depromptam publico ex ærario misericordiam largiretur. Hæc dum ex dignitate Societatis curant, Patres fratresque aura pestilens plusciculos suffocauit. Primi subiêre fortunam Iulio mense

P. Didacus Gomez; &

Didacus de Arellano, Lucroniensis, annorum vndesexaginta, & quadraginta in Societate. At Augusto mense, die incerto

P. Bartholomæus Serranus Madridiensis, qui Rectoris tum vices exercebat, anno ætatis septimo tricesimo, vno & vicesimo Societatis.

P. Hieronymus Suarez, Salmanticâ oriundus, stipendiorum omnino septem & quinquaginta, duodetriginta in Societate.

P. Ioannes de Molina, Canariensis, tricenos vitæ, duodenos Societatis annos numerans.

Alphonfus de Aguilar, Taurensis, annorum viginti sex, & quatuor in Societate.

Ioannes Garcia, Naiarensis, quinquagenos binos natus annos, vnum supra tricenos in Societate.

Gabriel de Torres, Becerrilensis, annorum triginta quinque, in Societate quatuordecim.

Petrus Carrerus, Rauanalensis, annorum septem & quinquaginta, trium & triginta in Societate. Demum incerto tempore

P. Andreas Martinez, Cainocensis, altero sexagesimo vitæ, vno & quadragesimo Societatis anno, inter quatuor solemnia vota professos in ea numeratus.

C A P V T V I I I.

Quæ etiam complures consumpti.

OVeti, atque in totâ Asturiâ calamitas fuit post hominum memoriam grauissima: mortuorum strages tanta, vt in vniuersâ eâ Prouin-

Pro uinciâ pars tantum tertia mortalium relicta sit, Parocho vix vno superstite. Sola Societas & valentibus iuxta, & affectis Sacramenta ministrauit. Furente pestilentia ex decem fratribus obire septem, Societatis accomodati muneribus, & religione præstantes. Eâ iam remittente tres Patres ad vitam meliorem transire. Primus etiam claudus, & ætate prouectus, ita se velociter incitabat, ut nemo in eo pedes, aut ætatem requireret: cum diem totum laborasset, & sedem vicinâ nocte recipere consueuisset, lassitudinem ipse tamen præse nullam ferebat. Alter & iuuenis, & minimè debilis, ad remedium tantæ miseræ, & alas, & nouas induisse vires videbatur. Erat orationi deditus, deque Diuinis rebus mirificè loquebatur: eo dicente ardebat auditor, & quoquo voluisset ille, facillimus flecebat. Tertius vitæ annos septuaginta complerat, in optimis operarijs numeratus. Rara in eo modestia, mundique contemptio; amoris in Deum, inque proximos ardor ingens; & quia per ætatem ad externos ægrè iam se moliri poterat, domi ferè in sanctæ contemplationis otio diem ducebat; inflammabat, incitabatque domesticos, qui se mirificè congressu eius recreari, atque inardescere fatebantur. Denique hominis virtuti dedit Collegium, vt corpus ligneo conclusum loculo, iuxta altare humaretur. Hæc tacitis eorum nominibus referunt Annuæ nostræ Prouinciæ Castellane. Ego quos eruere potui ex nostro Defunctorum Catalogo, sine ordine deinceps repræsentō; solum coniecturâ ducor ampliorem illam laudem, quæ primo ex tribus tribuitur in Annuis pertinere ad P. Alphonsum Polancum, quem Ludouicus Valdiuia in suis Elogijs M. S. ab insigni virtute commendat, eumque ait cum decem alijs, tanquam ceterorum ducem & caput pio in opere cecidisse. Consensit etiam eiusdem ætas aliquanto prouectior, ut mox dicam. Alterius encomium, in P. Andreæ de Porta cadere videtur, & postremi in P. Franciscum Caluum, cui ætatis magnitudo respondet. Sunt ergo, quos inueni recensitos partim hoc anno in Necrologio, partim in litteris ad me datis ab Ludouico Valdiuia; primus, qui ad diem duodecimum Iulij signatur obiisse

Ioannes de Villafante, Espinosâ oriundus, annorum septem supra quadraginta; quatuor & viginti in Societate. Tum postridie ad diem Iulij tertiumdecimum

P. Alphonfus Polancus, domo Burgenfis, annorum vndequinquaginta, atque vndetriginta in Societate. Tum tempore incerto

P. Andreas de Porta, Requienfis, stipendiorum quinden-

nūm in Societate, tricenūm quindūm in vita.

P. Franciscus Caluus, Cauezone natus, quatuor supra septuaginta natus, sex & triginta in Societate versatus annos.

P. Melchior Martinez, cuius, præter nomen, nihil reperio.

Ioannes Gomez, Casturensis, Scholasticus, annorum trium & viginti, & trium in Societate.

Victor Perez, ortus Pedrosâ, anno ætatis quarto quinquagesimo, Societatis octauoicesimo.

Ferdinandus Alvarez, Villanouanus, anno altero quadragesimo vitæ, nono Societatis.

Ioannes de Campo, Trasmieranus, anno duodequadragesimo vitæ, duodecimo Societatis. Denique ad diem sextumdecimum, Octobris

Franciscus Maldonatus, ex oppido Rioiuo ortus, annorum quinquaginta sex, in Societate vigintiquinque.

C A P V T I X.

Segobia, Vallisoleti, Methymna, nonem desiderati.

Segobiæ vrbi, frequentia, pestisque sæuitia, Nostri sui ostendendi copiosam dedere materiam. Ergo ab ipso cladis initio multi Sacerdotes infectorum Confessiones eadem illâ cœperunt alacritate audire, quâ morbo non contagioso decumbentes adire, audireque solerent: neque eos pestis nomen exterruit. Sed quamuis tabidis quibusque, tum animi, tum corporis subsidia libenter afferent, permannente tamen contagione, refertâque vrbe permagnâ languentibus, commodior inita ratio est, parœcijs distributis. Nam vrbs Episcopus suâ cuique Religiosorum familiæ regione attributâ, perfecit vt omnibus vbique subueniretur. Nostri illa obrigit consulto parœcia, quæ ceteras omnes incolarum numero longè superabat, quippe quæ tecta bis mille contineret. Hanc prouinciâ luridorum, animos, corporaque curandi Nostri Patres libenter susceperunt, & erogatis passim eleemosynis rem ex animi sententiâ gesserunt, quatuor omninò menses continuos, spectante laudanteque vniuersâ Segobiâ. Occubuere quatuor ex Nostri, quos & labor defatigauit immensus, & tracta pestis extinxit. Tres Presbyteri erant sanctitatis eximiæ opinione insignes, & vnus laicus virtute nequaquam inferior. Ille fuere, vt ex nostro Necrologio, atque aliunde conijcio,

quos subdo. Primus qui obiit pridie Calendas Augusti

P. Ioannes Fernandez, domo Vadillensis, emeritis vitæ trigintaquinque, in Societate sexdecim stipendijs. Alter Cal. Augusti

P. Alexius Garcia, Abulensis, altero quadragesimo ætatis, vno & vicefimo Societatis anno. Tertius ignoto die Septembris

Ioannes de Matienzo, ab natali loco Matienzo vocabulum fortis, annorum quatuor & quinquaginta, in Societate verò octo & viginti. Quartus de Octobri mense, die item ignoto

P. Ioannes Aegidius.

Vallisoletum duo illa grauissima mala, fames & pestis, item vte ceteras vrbes Castellæ, vehementer affecere; sed Nostrorum charitate tolerabilia fuere. Nam ad alterius leuationem elemosynam corrogauere, & viginti mendicos vna Professorum Domus alendos suscepit. Pestis, alterâ plagâ, integros quinque menses urbem afflixit; quo tempore Societatis ministeria Nostri haud secus obire, ac alijs in morbis, qui contagiosi non sunt. Iam verò cum publica Limodochia Senatus instituisset ad contagionis remedium; & pestilentium, numerus mille quadringenta capita conficeret; ex omnibus selecti Religiosis Ordinibus eò suam quique operam contulere; quatuor fratres huic operi Societas, optimos rerum similium administratos, libenter addixit: qui cum suam cunctis operam valde probassent, tresque pestem passi essent, vnus tandem excessit è vitâ. E Collegio verò alterum eadem illa pestis deuorauit, in eodem contagionis hospitio versantem, quò cum Obedientia miserat, cum se libenter ipse obtulisset. His tertium adiungit Sacerdotem Ludouicus Valdiuia, & singulorum nomina sic repræsentat; vt primus obierit die Octauo Augusti

P. Melchior Falcon, patriâ Toletanus, qui dimidiatam quatuor & triginta annorum ætatem in Societate confecerat. Alter eodem illo octauo Augusti die

Didacus Ortiz, patriâ Treuinio, annorum duodequadraginta, & duodeuiginti in Societate. Tertius ignaro die

Ioannes de Balmaseda, ex oppido Vistoriâ, septem ac triginta natus annos, sed quatuor duntaxat in Societate commoratus.

Methymnæ à Campo duos refert absumptos, inter decertandum cum peste Ludouicus Valdiuia, silentibus alioquin Annuis de morbo populari, quamuis eorum nominatim meminerint; quos ob viri summam auctoritatem, ego mihi eos minime prætereundos silentio esse duxi. Prior ad diem octauum & vigesimum Augusti decessit

Ludoxi-

Ludovicus Soranus, natus Victoriz, adolescens defectus ab omnibus ob morum candorem, & raram naturæ lenitatem, annos non plus viginti natus, ante quatuor in Societatem adlectus, & iam Logicæ discendæ addictus. Alter die nono vicesimo Septembris abiit

P. Christophorus Carns, Confessionum perennis auditor, & virtutum maximarum laude præcellens.

C A P V T X.

Burgis extincti sex.

Burgis, quæ Castellæ princeps vrbs est, vt primum se pestis ostendit, omnes Nostri de Ciuitatis remedio cogitare cœperunt, certi nequaquam excedere, vt proximis laborantibus auxilio essent, steteruntque promissis sanè quàm egregiè. Senatus vrbs contagioni curandæ nosocomium publicum statuit; sed eius nos curâ liberos esse voluit, eâ Religiosis alijs demandatâ. Igitur partes ex nostræ fuere, ciuitatis non solum emporia, sed cellas etiam, & angiportus circuire; curatumque diligenter est, ne quisquam attractus, expers Confessionis, Communionis, Extremæ Vnctionis excederet. Cum autem pestilentiz rabies defœuaret, mirabilis visa fuit nostrorum Sacerdotum sanitas, qui neque labori parcerent, neque pericula declinarent. Attamen remittente iam peste, die nonâ Septembris, vir prorsus egregius

P. Christophorus de Ribera, ex oppido Villar de Aguilen oriundus, annorum trium & sexaginta, & in Societate triginta, glorie iustus pestiferâ, quinto quàm ægrotauerat, absumptus est die. fuerat ille proximè Prouinciæ Præses, seque & pijs commentationibus, & generali Confessione paulò antè munierat. Pestem ille quidem, si voluisset egredi, poterat cuitare; sed adduci non potuit, vt eâ ex vrbe emigraret, in quâ iam positâ Prouincialis personâ, operarium se præbere voluisset; præsertim cum eidem esset etiam peracceptus: quippe qui iam olim industriæ suæ neruos eidem iuuandæ intenderat. Triduo post extinctus est

Franciscus Mentaluus, cui patria fuit Cerecedilla; munus Edictui; ætas, anni septuaginta quinque; spatium Religiosæ militiz, anni vndequadraginta; sed haud segnius, neque remissius laborabat, quàm si iuuenis esset. His annumerantur ab Ludouico Valdiuia, sed tacito obitus eorum die

Petrus Rodriquez, oriundus ex oppido Aguilar, annorum duorum & triginta, & septem in Societate.

Marcus de Vergara, Oñate natus ante annos tricenos, Societatem ante sexdecim ingressus. Præterea

P. Carolus Anglus; &

Ioannes de Villafante; qui aliasne ab eo, quem Oueti mortuum recensui, an idem sit, non habeo exploratum. Atque hæc quidem tanta strages, omnis vnus Prouinciæ Castellane est. Nunc ad reliquam Hispaniam, quæ huius exitij haud immunis fuit, gradum faciamus.

C A P V T X I.

Hispali tres consumpti.

Hispali communis pestilentiae vis ita longè lateque peruagata est, vt ciuitatem magnâ ex parte perpetuis ferè funeribus exhauserit. Quo tempore tanto ardentiore studio à Nostreis laboratum est, quanto præclarior illis sese offerebat occasio. Quamdiu enim lues urbem occupatam tenuit, ij ægros externos, nullo discrimine à domesticis habuere: quòque Nostrorum ea facilitas, & necessitatis communis leuandæ desiderium notius omnibus esset, atque perspectius, id cum nostrâ in æde, tum in templo maximo pro concione vulgatum est. Primùm ergò tam illustri, & glorioso muneri oblati sunt Sacerdotes duo, vterque ardore & magnitudine animi, ac singulari virtute viri, quorum insignis opera, tum animis, tum ægrotantium impensa corporibus, diligenter eò vsque perducta est, vt in eximio charitatis opere extremum vitæ diem conficerent. Eorum præclarum, ac singulare pietatis exemplum ita in hac ciuitate præluxit, ita probatum est, vt vulgò maximis quibusque augustæ virtutis nominibus pleno ore appellarentur. Ceterùm eandem illis laudem domi præripuit

Laurentius Rodriquez, Coadiutor Temporalis, & eo in gradu iam formatus, triginta circiter annorum, quorum vndecim egerat in Societate. Is enim, cum lues se nostram quoque penetrasset in domum, dum eâ laborantibus quibusdam interuit, eodem morbo absumptus est, Maio exeunte, vel ineunte Iunio. Duorum verò Patrum, quos dixi fuisse expositos, prior occidit die quartò vicesimo Iunij

P. Martinus Guerra, ex oppido Cabeca de Vaca, ad quadragesimum octauum annum ætatis, Societatis verò tertium. Is cum duas horas, & eo amplius, humi prostratus, in ægroto quodam, consolando posuisset, cuius ita iacebat animus, vt aliquam sibi ab eo adhiberi consolationem quàm enixè contenderet, sese, ni faceret, certò damnatum iri; cui tantæ necessitati quoquo suo periculo subueniendum existimauit, peractâ Confessione, homineque composito, pestilentie vulnus accepit; eò lætus, quòd miserum illum, vt Diuinâ fretus gratiâ sperabat, Deo peperisset. Eum vis morbi intra quatrimum, sed alacrem, lætumque, summâ animi pace consumpsit. Alter triduo post die septimo vicesimo Iunij decessit.

P. Petrus Ecixano, ex oppido Rambla, Cordubensis Diocesis, quinquaginta octo annos natus, quorum viginti octo in Societate vixerat, in audiendis Confessionibus assiduus, orationisque apprimè studiosus, in ordinem Coadiutorum Spiritualium relatus. Octauus illum dies infirmitatis non minore lætitiâ, quàm spiritus tranquillitate, confecit. Idem annis etiam præteritis, quibus hanc eandem urbem pestilentie contagio afflixit summo animi ardore, & incredibili proximorum studio, diligentem operam excipiendis ægrotorum Confessionibus impenderat; & voti religione se obstrinxit postulandæ facultatis adeundi Confessionum causâ, quamcunque Prouinciæ partem pestis incesceret.

C A P V T X I I.

Vnus Talabrica; vnus item Ocania desiderati.

Talabricæ, oppido Toletanæ Prouinciæ, serpente pestiferâ luce, ciuesque non mediocriter vexante, Nostorum numerus, qui quaternarius duntaxat erat, vno est imminutus, incunte peste sublato: is, nisi me coniectura fallit, fuit

P. Didacus Alphonsus, quem ibi solum hoc anno, ad diem scilicet vnum & vicesimum Iunij, Necrologium nostrum Romanum obijisse consignat.

At Ocaniensibus, vt vniuersâ illâ Diocesi Toletanâ nihil ferè pestis intactum reliquit, sua obtigit laboris pars; in quâ licet omnes Nostri pro virili laborârint, tamen ad diem postridie Cal. Augusti

P. Gometius Carillio, Tinaiensis, annorum trium & sexaginta, & vnius supra quadraginta in Societate, qui pro eximio charitatis

tatis ardore plurimos adiuuit, eodem morbo sublatus, tanti laboris mercedem est assecutus.

C A P V T X I I I.

Compluti mortuus Ludonicus Ruiz.

Compluti anno ineunte morbus inualuit, qui obscuris initijs in-
apertam demum pestem euasit, quâ hominum quatuor ferè mil-
lia sublata sunt. Non potuit ostentatæ occasione Societas non sese
offerre, præsertim cum soli Parochi tantæ multitudini ægrotorum
subueniendo non essent. Sex partitis vicis, & vicibus per domos
singulas ægros perquirebant; & quod ferè soli, & quod tam diligen-
ter hoc in negotio versarentur, oppidani factum mirificè commen-
dabant. Erat enim miserimus vrbis status: nam à viris coniuges,
fratres à fratribus, à parentibus filij pestis metu destituebantur. Et
quamuis æstu ardente morbus indies magis ingrauesceret, sedulitate
Nostorum tamen effectum est, vt omnes Sacramentis muniti discer-
ferint. In eâ luctâ octo de Nostis sublati sunt, qui miserandam
morbï pestilentis vim, & difficillimas curationes incredibili patientiâ
vsque ad pijsimam mortem pertulerunt. In quibus curandis fra-
trum animus, diligentia, charitas domi enituit. Nam cum pestifera
contagio irrepsisset in Nostros, alterque alteri suppetias irent, non-
nunquam ægros mente, lectoque decedentes, complexu, vt erat opus,
restituebant, vt non sine magno periculo, ita non sine valido amoris
ardore. Primus eorum qui pestem contagione traxit, atque eâ con-
fectus, ad diem quintum Iulij decessit, fuit

Ludonicus Ruiz, cuius, quia celebritatem adeptus est, prolixior
aliquanto futura narratio, ceteros interea nonnihil differre compel-
lit. Is igitur in pago Chiluches, haud procul Guadalaiara, parenti-
bus agricolis ad diem postridie Calendas Iulias, qui Deiparæ cognatam
Elizabetham visitanti dicatus est, anno 1542. in lucem venit.
Res quidem illi domi abundè fuit; sed pater frequenti, pro alijs fa-
cta sponfione fortunas suas adeò affixit, vt eo de viuis sublato, ma-
ter per inopiam cogereetur, vnâ cum Ludouico septem liberorum
minimo, aliena imperia experiundo vitam in seruitio tolerare. Do-
ctori Cuestæ, qui Legionensis dein Episcopus fuit, in administrandâ
familiâ primùm seruiuit. Is indole pueri delectatus, septuagenis
aureis numis in annos singulos auctum iussit inchoata litterarum
studia

studia prosequi. Ita factum tantisper, dum Cuesta priuatus fuit. At eo suam illam ad Ecclesiam euecto, mater in famulatu Ducis Gualalaiensis matronæ principis, Ludouicus in Ducis mariti ephebis fuit, & apud illum graciosus in primis, quod herilibus filiis puerulis scitè ad illorum genium colluderet: quo lepore captus mirificè Dux, breui temporis spatio frequentibus eum donarijs, ad millenũ aureorum pretium, muneratus est. Anno & sesqui per has pueriles occupationes lapsò, cùm ei suus patruus aliqua Sacerdotia, transcripsisset, & quinquagenos aureos annui redditus Dux ipse adiecisset, bonã eiusdem gratiã Complutum ad sua prosequenda studia se retulit. Illic diu validè ad capeffendam Societatem impulsus à Deo, Matre id etiam multis votis sollicitante, eam & ipse flagitauit sapius, & ab ea semper repulsam tulit, quòd moribus nondum satis compositis, in omnem facili leuitatem passim distraheretur. Vnum, atque alterum eius edam petulantix specimen; nam recensere omnia vt prolixum foret, ita superuacaneum esse arbitratus sum.

Noctè quadam prætendit funem transuersæ viæ, vno circiter palmo sublimem ab humo: tum rixã non procul cis funem simulatã, conciuuit ad eam dirimendam, capiendosque rixantes, vrbano excubitores, qui vicos trans funem, vt mos est, obibant. Illi cursu in funem delati, hærente vestigio, alter super alterum corruentes, sibi noxæ, spectantibus fuere ludibrio. Noctè aliã vnum è suis contubernaliibus ad bonam frugem insolentissimã ludificatione traduxit. Induxerat ille clam ceteris, vno conscio Ludouico, mulierculam in suum conclaue. Hos ille arte suã ludificatos igne ad lectulum vsque serpente ita inuoluit, ita timore ac pudore persudit (nam particulatim singula narrare pudet, eòque non lubet) vt amicus ille mox in S. Francisci sese Ordinem abdiderit, Deo gratulans, quòd sceleri se, simul, & flammis eripuisset; illa Compluto profugiens nusquam se postea dedit in conspectum.

CAPVT XIV.

Vocatio Ludouici Ruiz ad Societatem.

HÆc, atque alia talia designantem in alios Ludouicum haud sanè minoribus inuoluit, euoluitque periculis benigna Numinis prouidentia, vt eò tandem animum, quo vocabatur, aduerteret. Excubabat in vico aliquando nocturnus, & nescio quibus foribus deambu-

deambulabat, cùm apparitorum turbam eminus conspicatus vt eorum importunitatem deuitet, dat se in pedes. In fuga prolapsus, corporis incubitu scelopum manuarium, quam pistolam appellant, laxata rota displosit. Et ipse quidem euasit innoxius; sed periculi magnitudinem crebris perfoßum glandulis pallium patefecit. Aliàs in annis traiectu procumbente iumento, diu medijs in vndis detentus ille quidem est; sed demum sospes, iuuante Deo, equo dimisso eluatus est. Iterùm excussus à mulo hæsit in loris implicito pedes, maleque raptatus est, & grauitèr sauciatus. Demum supremus, cui tandem cessit, impulsus, sic fuit. Exceperat hospitio quosdam familiares suos; animus fuit, illis cucumeres apponere: postulauit eos ab olitoria femina; à qua repulsam passus, dissimulatà in præsens indignatione, nocte proximà vindictæ studio, stirpitus omnes illi cucumeres euellit; atque inde concedit cum socio, dormiturus, vt sit æstate, in aream. Post paulum somni, socium propter se iacentem, vocat; silentem ciet, trahit, denique edidisse animam comperit. Quid illi tunc animi tam tristi, tam subito casu? Principio hærerè, attonitus, atque impos sui. Mox simulatque ad animum redijt, inter fugæ, mansionisque consilium anceps, constituit postremò, ne semet ipse reum necis agere, si se subduceret, videretur, ibi secus ipsum cadauer resistere. Igitur à Magistratu deprehensus datur in carcerem. Ille constans animi, Medicos acciri, & Chirurgos iubet; pertentari corpus exanime diligenter vndique, ecquod violentæ mortis agnoscant indicium. Nullum vlla cùm ex parte appareret, dissecto cadauere, iecur tabidum, & cor purulento contactum apostemate deprehensum, satis edocuit quâ tandem origine mors subita exstitisset. Ita Ludouicus cædis suspitione simul, simul noxâ exemptus est.

Tandem ergò tot incitatus ad sequendum Deum admonitis, rem aggredi seriò, & flagitare ardentius Societatem instituit. Inuitabatur ille quidem ad alias quasdam Religiosorum familias: sed vel ea propter sibi nequaquam eas esse subeundas dictitabat, quòd familiaribus ibi secum, iucundiusque ageretur, quàm æquum esse censeret. Interim ab Societate constanter ob eam vitæ, morumque licentiam, repudiabatur. Commodiùm P. Hieronymus Natalis Commissarius Generalis Complutum mense Nouembri anni 1561. aduenit. Eum continuò Ludouicus adire, atque in hanc appellare sententiam: Ego Societatem, Reuerende Pater, expetesso iamdudum; sed ob morum meorum dissolutiorem modum à Patribus adhuc repulsus sum.

Obte-

Obsecror te, Pater, atque istam imploro auctoritatem tuam, vt mihi copiam Societatis adutum faxis: & hic nunc ita tibi edico, atque obnuncio, ni me compotem ante crastinæ diei horam octauam tece-
ris, hinc me in alium religiosum cœtum rectâ iturum, quod me tamen neque vocari sentio, & multis me criminibus implicitum iri sum, certus; sed eorum abs te iri rationes repetitum confido. Hæc vbi dixit, abscessit, & eam noctem egit insomnem, valdè sollicitus, ne Societate exclusus, cogeretur vel inuitus, ad faciendam dictis suis fidem, alium illum Ordinem capeßere. Postridie, comperto iuuenem in sententia perstare, certum propositi, ita ab Commissario admissus est, vt suum priùs in pagum profectus, amicis ac necessarijs suis omnibus valediceret. Conditio haudquaquam grauis visa. Domum se confert illicò; amicos vniuersos conuocat: tum eam in sententiam ad eos verba facit, vt consilium sibi esse diceret sequi militiam, secunda atque aduersa, quibus in virum euadat, experiri. Dehortantibus illis, prosteretur, dissimulato per verborum ambiguitatem vero consilio suo, sese ab instituto, ne si Sanctus quidem Franciscus imperârît, recessurum. Ita rebus apud suos compositis, Complutum reuolat perceleriter, & secum in Domum Probationis quidquid ad manum erat, vestem omnem, argentum, aurum, factum, infectum, quod ab Infantadi Duce eum accepisse memorauî, confert. Agebat ætatis annum tunc ille vigesimum.

C A P V T X V.

Ludonici Ruiz prior in Societate atas.

Postridiè Ludouicus, quàm in domum admissus est, Murciam pedes mendicato iubetur iter complusculorum dierum ingredi. Socius additur ætate, & corporis mole impeditus, cuius ipsi & pallium, & impedimenta humeris subeûda sint. Ibat autem ad virtutis seu periculationem, seu confirmationis cultu & formâ tali Calcei erant ex holoserico villosococcineo, supernè triplici secturâ, eius xui more, hiantes, textili auro sericoque per limbum circumdatâ: tibialia è serico cocceo crurum tenuis, acu texta; subligaria ex concolore holomallo, segmentata aureo filamento: thorax è tramoferico item ostrino, ductili auro illusus; super eum tunicula è nigro damasceno triplici anterius incisurâ, nodis aureis, gemmeisque commissa: epomis manicata è nigro holoserico, & more gentis, cucullata, nodis similibus,

antè, retròque distincta : petasus è serico cum spira, & bulla aurea, cristaque plumea : cingulum è nigro holomallo, cum deauratis fibulis, & pugiunculo. Sic instructus, passim, vt vulgus hominum est, pro ridiculo esse, & apud aliquos etiam furti suspitione laborare.

Murciam simul vt attingit, ad quatuor & quadraginta dies arcto in cubiculo, cui sese lumen altam per fenestram infunderet, conclusus, spiritualibus Exercitijs excultus est, ad acrimoniam ingenij coërcendam : quo tempore non semel ille pristinae libertatis obiectu magnum adiit vocationis periculum, nisi Diuina gratia victrix adfuisset. Subinde post mensuram culinæ obsequijs nauatam operam, iussus est mediastini habitu culinæ Episcopi ministerium suum offerre ; vbi multa per epheborum, & reliqui famulitij petulantiam probra sustinuit, colaphos accepit. Ipse interim lebetes & ferramenta detergere, humum verrere, omnia promptè præstare ; & post diurnam operam somnum duro super asserere carpere. His ad probationem obsequijs oëtiduo perfunctus, vbi grauius hominem incessit nupera dimissæ libertatis recordatio, & de libertate filiorum Dei tantum non deiecit, domum ad leuationem molestiæ reuocatus est. Ibi Patrum consilia, & fusæ ad Deum ab socijs omnibus preces, ac demum auditum in coenatione caput alterum libri primi de Imitatione Christi, animum eius serenarunt, adeòque firmarunt in posterum, vt ne ad intermissa quidem litterarum studia referre se vellet ; & Sacerdotij conditionem à Præpositis Generalibus Iacobo Lainio, & Francisco Borgia oblatam constanter remisit, Coadiutoris Temporalis statu delecto.

Euoluto tirocinij biennio, & votis editis, procurandæ rei familiaris destinatus est ; fuitque tam idonea ad id muneris indoles, vt egregiè magno fuerit Societati compendio. Prima commendatio, & Iuculentum dexteritatis eius rudimentum Granatæ fuit, cum ad tuendam Murciani Collegij foundationem aduersus eius impugnatores, vix tertium & vicesimum egressus ætatis annum eò missus est. Igitur vt coram Senatu Regio primùm stetit, Nullusne in Ordine vestro, inquit Præses, qui tantæ causæ manum admoueret, inuentus est, cui ætas & vsus auctoritati foret ? Cui Ludouicus, Hinc enimuerò, ait, Domine, rectè conieccheris, quàm parùm Societas pensi ducat fortunæ bona, quibus vindicandis neque caput impendat, neu corpus ; sed imos duntaxat pedes ; & eos ipsos tam parùm validos ac firmos, quàm tute coram vides. Ceterùm euentu constitit, quàm idoneus rei gerendæ foret, causâ contra homines & gratiâ pollentes & censu,
direm-

diremptâ pro nobis . Ex illo Procuratoris officium gessit perpetuò Ludouicus; & sacris diebus, quos haberet è negotijs feriatos, vicatim pueris, rudibusque Catechelim explicabat.

Quinquennio Murcia transacto, cùm visitandi ex officio eius Collegij causâ eò diuertisset P. Gonzalus Gonzalez Præpositus Prouincialis, egregiè scilicet ille Ludouici virtutem exercuit: Deliberatum erat fratribus Coadiutoribus galeros, abdicatis quadratis pileis, imponere. Illum igitur Prouincialis ipse primum omnium petasatum in publico mediam per urbem circumduxit. Eundem iussit alio die designatam ab se fenestram cæco in muro prius perfodere, quàm ad prandendum accederet. Eo peracto opere, iussit rursus impransum inyrteam in horto domestico benè longam sepem tondere. Subinde vetitum etiam tum edere misit in villam vnâ distantem leucâ, cuiusdam obtentu negotij; sed illò iam ei prandium, dissimulanter pramiserat. Atque ita scilicet probatum, versatumque, biduo triduoque recreauit in suburbano. Alias toga exutum, opertum galericulo, pectine, forfice, ac bacillo instructum, per celeberrimas vrbis vias misit ad nosocomium. Ille promptissimè paruit; & turbam puerorum iens, rediensque, exsibilantium velut amentem, & luto eum, lapidibusque petentium ponè se traxit. Alia id genus studio breuitatis omissa pertransco.

C A P V T X V I.

Ludonici Ruix ætas in Societate posterior.

ANno septimo & sexagesimo superioris seculi, Moderatorum missu cum Bartholomæo de Torres sapientissimo iuxta & religiosissimo Antistite in Canarias Insulas transmisit, & imbuendæ Christianis elementis pueritiæ præclaram sanè præstitit operam. Confessio ibi triennio, remenso Oceano redijt in Hispaniam, & in patrio vico dignum sua charitate præstitit mulieri diu, multumque afflictæ officium. Deperierat illa Franciscum Ludouici nostri patrem, vxore compositâ, ad legitimas nuptias; qui cùm domum duxisset alteram, eam statuit ipsa de medio tollere, quò Francisco potiat. Dissimulato consilio, dat Francisco medicatas ficus, benevolentia pignus, quas domum, sceleris insciens, vxori ferat. Eas imprudens ipse, cùm degustasset, non multò post incepit sensim tumescere, & animam ægrè ducere, ac de nunc longâ sexdecim mensium morte confectus est, ignara

ignarâ origine. Triginta iam anni à patrato scelere fluxerant, neque vlli fuerat ausa mortalium suum facinus mulier indicare. Vlt Ludouici tum illac transeuntis opportunitate, rem illi fidenter, vt gestu fuerat, omnem aperit; obsecrat atque obtestatur, vt veniam sibi paternæ necis, atque impunitatem & ipse det, & à matre & fratribus impetret. Præstitit vtrumque Ludouicus liberaliter; autore cadis celato, & femina condonatione tandem acceptâ hilaris non multò post fato functa est.

Quod reliquum vitæ Ludouico fuit, id omne sic exegit, vt tuendis Collegijs, & eorum fortunis ab iniurijs vindicandis patronum lepassim & propugnatorem præberet, neque vnquam, quod mirère, causâ cecidit, tametsi lite plus tercentenâ postularus sit. Multiplex inde natum discrimen, in itineribus quæ tuere suscipienda, fluminum, latronum, aduersariorum quibuscum erat disceptatio, vitæ eius insidiantium; expertus etiam, quâ minimè decuisset in re, acerbæ calumnias, dum benè de omnibus mereri studet. Verùm & vitæ ipsius seruandæ, & patefaciendæ innocentæ semper Diuina Numinis providentia, nec citra miraculi opinionem interdum, præstò fuit. Iuvat aliquid illiusmodi in exemplum proferre. Venerat aliquando litis suæ causâ in vicum quempiam, vbi sacrorum Antistes, is erat Archipresbyter, puellæ virginis pudicitiam, per parentum inopiam, sollicitabat. Id vbi Ludouicus subsensit, illicò videnos corrogatos aureos, quibus illa sceleris opportunitati subducta nuptui tradere-tur, ad parentes confert, illisque, si demigrare velint aliò, suam opem spondet. Illi acceptâ conditione Madritum abière; Ludouicus Naualcarnærum, oppidum haud longulè distans concessit. Inde per litteras identidem illi promissam opem implorare, quas cum scribente viro, vxor suâ manu subscriberet, ex Rectoris in manus delatæ, ob muliebrem scriptionem, & nescio quid locutionis obscuræ, Ludouicum in alicuius haud prorsus innoxie familiaritatis suspicionem, accersuère. Quæ sita indicijs mulier, & clam interrogata, nosset ne, & vnde, nostrum Ludouicum; Verò, ait illa, & optimè quidem; & euolutâ cognitionis origine, longam de laudibus eius ingressa est orationem; illum, quaquâ transiret, suæ signare vestigia charitatis; multos illum vel vnico suo in vico è flagitiosa vitæ licentia eruisse; conciliasse gratiam inter complures; consuesse publicè quotidie elementa Christianæ lègis explicare; addidisse templo fores, ne iumenta per noctem in eo, & pecudes, vt fiebat, stabularentur; ibi curasse lampadem, quæ coram Venerabili Eucharistia iugi lumine coluce-

Iuceret: curasse ex argento ciborium, pro ligneo trunco, quo prius ea condi soluerat; multa eiusdem generis, & semet ipso, & suo digna Ordine passim cum laude gessisse. Sic omnis iniqua suspicio deterfa est, & sua virtuti laus, ac Ludouico stetit.

Vnus quispiam è Coadiutoribus nostris, liberioris in alios, quàm deceat probò, censuræ, ab inepta muliercula parùm pudicæ consuetudinis temerè insimulatus, vt à se criminis opinionem auerteret, ea signa, quæ illa descripserat autorem flagitij, vecors in Ludouicum, detorsit, eique imposuit inuidiam malefacti. Rector ijs examinatis, ad quos rei conscientia pertinebat, vtrumque criminis omnis expertem comperit, eaque rem omnem silentio obscurauit. Ceterum Ludouicum eum aliquando fratrem fortè præter se euntem conspicatus, eum olim infelici morte extra Societatem iri confectum vaticinatus ille tum quidem est. Nec longa mora fuit, cùm ille setnel à Societate, iterumque digressus, spatiandi studio cum sodalibus aliquot in agrum exiens; dum naturæ gratiâ paulisper à ceteris seorsim subsistit, repentè extinguitur; deprehensus atro, deformique vultu, & exerta per ceruicem linguâ, procacitatis suæ dedisse supplicium.

Granatenfi in via à duobus latronibus in silua exceptus, animo tam præsentè, ac sui compos fuit, vt non sit veritus efferos illos homines, & plerumque prædæ studio crudeles, blandâ allocutione, tentare, prolatoque æris sui sacculo missionem petere; mox & cibi quidpiam ab illis leuandæ suæ inediæ postulare. Visus efferari facetà eâ constantiâ eorum alter, & ad eius necem tentare ferrum; sed alterius intercessione, quodd virum videri non malum diceret, qui suo lepidus periculo illuderet, & incertæ mortis securus vinceretur, missus sine noxa factus est. Hunc postea suæ salutis autorem Granatæ repertum in foro, verentemque ne sui Magistratibus indicium faceret, animo iussit à se quidem esse securos: sed ei tantâ sermonis & facundiæ vi turpitudinem eius sui instituti persuasit, vt eum ad Confessionem, & ad vitam subinde Religiosam perpulerit.

Pintia comperit puellam, probè secum olim eductam, honesto genere, & forni liberali, vulgasse corpus in lustro. Miseratus ætatis & consilij inopiam, sciscitatur ex ea, ecquid se norit, Ludouicum Ruiz? Illa notî nominis audicione percussa, subito in lacrymas animum laxat, & pollicentem salutis, atque exstimationis præsidium, gancâ dimissâ, lata ad nobilem matronam subsequitur, vbi suppeditatis à Ludouico quæ ad vitam essent, tantisper fuit, dum repetita

ritâ ex puellâ parentibus dotali pecunia, in Sanctimonialium Monasterium volentem, libentemque recondidit; vbi tantâ sanctimoniz opinione ad finem vsque peruixit, vt haud semel designata fuerit vniuersi præfecta, moderatrixque Coenobij.

Elicuerat Religiosus quispiam prauis artibus paterna è domo virginem, eamque sui Ordinis habitu ementito ad impunitatem sceleris circumducebat. Eos cum in diuersorio Ludouicus habuisset obuios, nec consilij difficultate deterritus, nec insolentiâ suscepti diffusus, hominem aggreditur, & accusatâ facinoris improbitate, spondet ad respiscendi remedium, si velit, opem; sin autem abnuat, persecuturum se illum ad poenas vsque promeritas. Eâ necessitate miserabilis ille ad officium compulsus est; tum verò Ludouicus horrari puellam, vt sibi consulat, domumque reuertatur ad suos; opem sese daturum, ne de existimatione periclitetur. Igitur eam amicis, necessarijsque ita restituit, vt nusquam longius eam abisset, quàm, vt erat aliàs solita, ad aliorum familiarium ades, rescierint. Plurima eiusdem generis alia idcirco prætereo, quia ad eius virtutem, Diuinæque gloriæ studium cum integritate summa coniunctum ob oculos, animumque ponendum, hæc ad specimen in medium prolata, satis arbitror superque valitura; præsertim cum cuique proum ac procliuè sit reputare cum animo suo, quanta illum oportuerit, in tanta rerum gerendarum mole ac varietate, tolerare domi forisque perpeßu aspera, quæ nemo quisquam faciliè magnæ virtutis ac firmitudinis expers, tam varia, tam diuturna superârît.

Vitam adeò laudabiliter per omne officium actam Ludouicus honestissimâ morte conclusit. Etenim Compluti, vbi pijs actionibus fessam ætatem comparabat ad mortem, cum anno post millesimum, vnde sexcentesimo æstu concepta pestilitas inualuisset, Patribus qui contactis Sacramenta præberent, vtrò suam operam detulit, aspernator magis periculi, quàm ignarus. Eo in opere postea quàm haud exiguos die nocteque labores tolerauit, luem ipse etiam contactu hault: cuius in curatione acerbissimos cruciatus, qui fuerunt ferendi, tantâ sustinuit animi firmitate, vt suo corpori ne parcerent, sed frustatim, membratimque, vbi foret opus, conciderent, ipse flagitaret, quo dolores nimirum suos exaugeret. Ad extremum Sacramentis acceptis, mortis in Societate obeundæ fructu lætus, prænunciato quatuor alijs fratribus eodem exitu, decessit, actis in Societate annis duodequadraginta, & vicenis amplius vniuersim.

CAPVT XVII.

Septem alij Compluti.

L Vdonicum Rnix. haud longo interuallo proximè secutus est Compluti, die vigesimo Iulij

Ferdinandus de la Flor, Coadiutor itidem Temporalis, qui tum eo in Collegio curandis ægris, pharmacisque miscendis operam dabat, artis vtriusque abundè sciens, qui cum præ charitate, quâ ardebat, suum periculum postputaret, Nostri domi, quos pestis afflârât, egregiè opitulatus, pulchri laboris in morte honesta præmium, eodem malo sublatus, inuenit. Illi succedere ad diem tertium, & vigesimum Iulij

Petrus Lozannus, &

Didacus Garces, vterque seruilibus officijs domi Adiutor, de quibus nihil præterea comperi. Post istos die octauo vicesimo Iulij obiit

P. Iulianus de Arze, cui Roda, Conchensis Diocesis oppidum, natalis fuit. In Societatem anno 1586. coopatus, vitam in ea per omne virtutis officium cum laude duxit; quamvis esset imbecilla valetudo, magnâ tamen contentione ægris auxiliatus est. Cum pestis incubuit, vixdum à quartana liber, opportunitatem eam ratus in inimè negligendam, primus suam Moderatoribus operam pro peste contactis addixit. Eo in opere, ne quid languidè videretur, remissè agere, dum vnum ipse, alterumue audiret infirmum, socium, quærendorum ægrotorum aliorum causâ in viciniam dimittebat, quò opportuniùs omnibus sine cunctatione seruiret. Mox multo absoluto penso domum rediens, veritus ne sibi fortè grauis ille labor adimeretur, socio mandabat, ne quantum esset desudatum, Superiori, nisi fortè sciscitanti, nunciaret. Ictus demum lethali carbone, post acerbos dolores incredibili tolerantia latos, abiit ad lætam immortalitatem. Eodem die duodetrigesimo Iulij abiit ad superos

Marcus Benaccoltus, patriâ Siculus, Coadiutor Temporalis, de quo, quid addam præterea, non habeo. Secutus est proximè ad diem Iulij trigessimum

P. Alphonsus Gomez, ex oppido Baraias in Diocesi Toletana: qui cum Toleti degeret, vicinoque in oppido quopiam Parochus lue fuisset extinctus, eius ipse munus obiturum se, ni per Obedientiam staret, recepit. Sed consultius Præposito Prouinciali visum,

si quod operæ in alienis ab illo ponendum esset, id in Nostreis adiuuandis conferret. Igitur ibi se tam strenuè, ardentèque tractauit, vt post multum impensum laborem, religioni sibi fore diceret, neque se pane Societatis ausurum vesci, si quantum posset ea in re minimè contenderet, & conniteretur. Postremus occubuit eodem illo die trigesimo Iulij

Ioannes Martinez, qui tirocinio nondum confecto, perceleriter cucurrit ad metam.

ITALIA. CAPVT XVIII.

Taurini decem emortui.

TAurini annus hic, atque superior sanè luctuosus, quo pestifera lues totâ vrbe vulgauit morbos, mortisque; vt illustrauit Nostrorum hominum studium in curanda salute proximorum, ita ijs auxit luctum, eorum imminuto numero. Nam cum priore anno, quo peste comprehensa ciuitas cadaueribus vbique funestari cœpit, Sacerdotes duo in nosocomijs, ac sub pellibus in tugurijs, strenuam operam ægrotis confessione, ac solatio iuuandis impendissent, aliorumque charitas enituisse in reliqua ciuitate: Hoc anno posteriore, illo præsertim tempore, quo pestilentia, quæ hyeme remisera, incanduit cum feruore anni, populumque mors acerbius inuasit; ita conspecta fuit Nostrorum pietas, vt omnium in se oculos conuerterit, conciliârit animos etiam infensorum. Obuenerat pro Nostreis quarta ciuitatis pars spiritualibus officijs iuuanda: sed res eò postmodum reciderunt, vt Sacerdotibus omnibus vel morte sublati, vel fugâ dilapsi, Nostreis etiam magnam partem, ne vitam frustra proijcerent, vrbe exire iussis, tota ciuitas vni Vicario Archiepiscopi, & P. Rectori nostro, & præter eos non facilè alij cuique relicta fuerit. Non solum ergo Nostreis vel à contagione arcendis, vel morbo correptis curandis: sed alijs omnibus ægrotis inuisendis, eorumque confessionibus audiendis, eidem Patri laborandum fuit; ac laboratum est, vt non caruerit admiratione, versanti inter ægros, ac propè inter cadauera nihil mali adhæsisse.

Ceterum vt de luctu nostro ne penitus omittam dicere, quamuis mali expers P. Rector extiterit, qui tamen haustâ peste vitam finierunt è Nostreis, decem omninò fuerunt, Sacerdotes tres; quartus Rhetoricæ Professor designatus; reliqui Coadiutores; quorum omnium

nium vt rara probitas in vita ; ita & in vltimo eius actu eximia patientia . Porro quoniam mihi quidem nondum fatis certò, exploratoque, constat eos omnes luem, mortemque in charitatis obsequio contraxisse, nolo quoque eos meâ fide inter has victimas recenseri : sed ne memoria eorum obliuione deleatur, si ad hunc fortasse numerum, pertineant, nomina eorum ab Annuarum Scriptore præter Sacerdotes, omiffa, sed è Menologio M. S. Iacobi Stratij ad vndetricesimum Iulij diem prompta, suis singula diebus adscribam, & de Patribus ea describam, quæ referuntur in Annuis . Igitur primus occubuit ad diem septimum Iulij

Ambrosius Marianus, Coadiutor Temporalis . Alter ab illo ad diem vndeicesimum Iulij

Christophorus Mairanus, ipse item Temporalis Adiutor . Tertius ad diem sextumuicesimum Iulij

P. Ioannes Baptista Rainonius, alter eorum scilicet, quos in nosocomijs ac tentorijs versatos superiore anno diximus ; quam ille sibi prouinciam à P. Prouinciali vltro depoposcerat, viginti octo annos Deo seruierat seruitutem in Societate quàm religiosissimam . Eius mirum obsequendi studium commendabatur à Superioribus, quorum nutibus ita præstò esse consueuerat, vt eos etiam anteuertret, nedum imperium detrectaret . Charitatem porro, ac zelum, salutis animorum experti sunt quicumque ad deponendam peccatorum sarcinam confugiebant in templum nostrum, è quo nunquam ille pedem efferebat, nisi aliò mitteretur : vt nimirum poenitentes paratum semper Confessarium haberent . Illum die vndetricesimo Iulij subsecutus est

P. Iacobus Pania, vnus & septuaginta annorum, quorum quadraginta in Societate vixerat magnâ opinione sanctitatis, & eius doctrinæ quæ continet quæstiones de officijs humanæ vitæ . Vir fuit ille quidem simplicitatis antiquæ, sed prudentiæ singularis, vt potè maximam partem vitæ tribuerat excipiendis Confessionibus, in Domo potissimum Lauretana . De eo multa narrabantur à socijs eximiarum virtutum exempla, sed vt è rebus minutis coniectura fiat animi verè religiosi, ac sanctæ paupertatis amanti, eas horas, quas ab oratione ac studio, vel à Confessionibus vacuas habebat, in colligendis frustulis panni duorum vel trium digitorum, quæ à sarcinatores inter quisquilias & scruta proiciebantur, istque componendis & consuendis ponebat, quoad formaret vel cingulum, vel puluillum, vel tapetem, vel tale quippiam, quo Nostri in rebus domesticis ute-

rentur; neque indignum eâ ætate, ac grauitate reputabat otium negotio vel leuissimo fugere, nec frustra operam fallere. Huius eiusdem Iulij mensis sed ignorato die obiit

Andreas Bassu, Coadiutor Temporalis. At die quinto Augusti

Franciscus Vicus, & hic Temporalis Adiutor. Die verò Augusti vndecimo

P. Michaël Maria Dentis, vir non multorum quidem annorum religionis, quam natu grandis ingressus est, sed multarum virtutum, & de Collegio benemeritus, cui magnam suorum bonorum partem viuens fuerat elargitus. Die tertiodecimo Augusti decessere

Paulus Aurelius Alamannus, Scholasticus; &

Gaspas Vicecomes, Temporalis Adiutor. Die 10

Iosephus Paulinus, item Coadiutor.

BELGIVM. CAPVT XIX.

Insulis vnus sublatu.

INsulis vrbe Flandorum, cùm *P. Adrianum Brunum* contagiosa lues corripuisset, lubens decumbenti adfuit

Cosmus Aegidius, qui infirmum, mortuumque, obsequio iuxta, vitæque perfunctus, ad præmia secutus est, tertio ab inita Religione anno, ad diem decimum Augusti.

BOHEMIA. CAPVT XX.

Praga duo extincti.

PRagæ, quæ prima Bohemix vrbs, grassata pestis, ibique duo mediâ morte vitam immortalem adepti sunt. Alter ad diem octauum Septembris

P. Stanislaus Vuociesconius, natione Polonus, qui ob animi constantiam, & insignem charitatem peste laborantibus destinatus, & in eorum ministerio extinctus est, annos natus trigintaquinque, quorum septem & decem in Societate meruerat. Alter ad diem sextum Octobris

Lucas Roll, patriâ Almantanus, Coadiutor Temporalis, qui cùm *P. Stanislai* ægrotantis minister, & emortui pollinctor extitisset, lue ab illo

illo contractâ, breui eundem secutus est, anno ætatis altero quinquagesimo, ab inita Societate vicesimo.

A N N V S M. D C.

HISPANIA. CAPVT I.

Tres mortui Granatæ.

Granatæ sæuissima pestis, quæ ad vniuersam fermè Boetidam, pertinuit, vrbis totius fœcem inuasit, quâ cum nosocomium, repletum esset, nec reperiretur, qui salutis eius spirituali, corporali-que consuleret, P. Rector aliquos è Societate Sacerdotes ad hoc munus subeundum destinandos putauit. Nec desuere multi, qui periculosam eam aleam multis precibus adire contenderent; sed inter omnes trium potissimum pia victrix euasit pertinacia, qui ardenti spiritus feruore succensis, ad P. Rectoris pedes cum lacrymis conuoluti, suos humeros ei molestæ, periculosæque prouinciæ sustinerendæ obtulerunt. Neque minùs feliciter eorum contentioni, pioque feruori respondit euentus. Ita siquidem se in nosocomio moderando, & Confessionibus ægrorum excipiendis gessere, vt Ciuitas vniuersa, eiusque Antistes inprimis, quamplurimas Societati gratias censuerint esse referendas. Duos è tribus vis morbi percudit; sed alter duntaxat è vita decessit: quorum in locum alij successi sunt duo, qui ambo contagione percussi obièrunt. Adeò verò se gratam, ob hoc officium Ciuitas Societati exhibuit, vt illud in publicos rerum gestarum annales iusserit ad sempiternam posteritatis memoriam referri. Horum ego trium nomina, quando in Annuis expressa non sunt, ex Necrologio Romano, haud ineptâ, ni fallor, coniecturâ describo, vt primus nimirum fuerit, incerto die sublati

P. *Petrus de Molina*, patriâ Morrilensis, annos sex & quingenta natus, exactis in Societate duodeviginti stipendijs. Alter ad diem sextumdecimum Augusti extinctus

P. *Marcus Antonius*, ex oppido Durango, ætatis vndetricesimo, & sexto Societatis anno. Tertius demum ad duodeuicesimum Augusti diem

P. *Franciscus de Cuellar*, Granatensis, altero tricesimo vitæ, tertio decimo Societatis anno.

POLONIA. CAPVT II.

Cracopia mortuus P. Vvenceslaus Samotuliensis.

CRacouia, Regni Poloniæ sedes contagionis malo menses complures iactatâ fuit. Subuentum autem infectis per Nostros est, cum destinatis ægrorum solatio, ac subsidio Sacerdotibus aliquot, nullis laboribus parcitum est, dum eorum animis, corporibusque tanta in necessitate consulitur. Vnus etiam ex illis, qui Superioris obtinebat locum, quâ labore, quâ contagione prostratus, succubuit, & Decembri mense ad diem quartum vicessimum morti cessit. Is fuit

P. Vvenceslaus Samotuliensis, vir laborum apprimè patiens, mirâ mansuetudine, flagrantiaque spiritus: sed tantâ inprimis religione ac pietate, vt eius egregium vel extremo in spiritu socijs exemplum præbuerit. Conuocatis enim ad se ijs omnibus, qui domi tum erant, fugientem iam propè animam cogens in vocem Diuinæ gratiæ plurimum gratulatus est, quod suam istam in Societatem se vocasset, atque ad eum diem in ea se continuisset; tum veniam suorum erratorum precatus ab omnibus, seque ipsorum votis, supplicijsque supremum commendans, animam paulò post lætus, atque hilaris edidit, annorum complurium, quos in Societate vixerat, fructum capturnus.

ITALIA. CAPVT III.

Neapoli extincti tres Patres.

ACcidit hic annus Nolanæ vrbi, propter ingens exitium, memorabilis. Nam ex radicibus Cicalæ montis proximi tanta in subiectam planitiem facta est aquarum eruptio, vt periculum esset, ne præcipiti vndarum lapsu proruta vrbs abiret in profluentem. Iam enim non modò circumiectos agros latè inundauerant aquæ, sed etiam tecta vrbis illabi cœperant, sicut ima pauimentorum altè stagnarent. Ciues ne conuulsis ædibus delaberentur, fluctus primùm in diuortia deductos auertunt ab vrbe, tum longiùs deriuatos in vicinum flumen immittunt per medios agros ingenti opere interfoscos: torrens qui se voluebat, viam nactus, alueum implebat altum, ad quinque pedes, latum ad nouem. Ducebatur è duodecim (vt aiunt) puteis, qui ad ima montis rudi opere defossi erant, tantum.

vt ad

vt ad campos irrigandos vsui forent : ex his præter morem, modumque exuberantes aquæ coeperunt erumpere vsque ad quintum mensem. Diu circa urbem longè, lateque ad duo passuum millia stagna, & lacunæ cerni. Superiecto nonnullis locis ad octo pedum altitudinem æquore lintribus transmitti : qui rem viderant, enarrabant, quæ non modò aurium, sed oculorum etiam fidem superarent. Initio illud erat in metu, quod postea accidit, ne post infinitum terræ madorem, atque proluuiem, cæli grauitas consequeretur, salutis corporum noxia. Est enim in veteribus monumentis, id ipsum eodem loco superioribus seculis accidere solitum nonagesimo quoque anno. Præterea terrebat animos vetus inscriptio cuiusdam lapidis, quâ testatum, erat de quadam insigni clade, ac pestilentia, quæ olim simile diluuium consecuta, ad octo millia Ciuium absumpsisset : adscriptum quoque erat elogium, quo maiores posteritatem admonebant, his verbis. Cum verum diluuium in agris tuis, Nolane, videris, mors mora, vita fuga erit. His rebus in summam sollicitudinem adducti ciues, cladem vrbis extimescere ; omnes ad templum nostrum concurrere ; hic ad aram cateruatim affusi, afflictique ad terram, cum ingenti comploratione Numinis opem petiére lamentabili ciulatu. Huc virgines passo capillo, nudisque pedibus longam supplicij pompam, ducere, pueri longo ordine procedentes pauimentum templi lambere, à primo ingressu ad summam aram perpetuo linguæ tractu : viri nobiles è nostro Sodalitio faccis induti, & ante aram in genua proni, nudatos humeros flagro cædere, concinente interim choro quinquagesimum Psalmum. Atque hæc initia fuère futurorum malorum. Non ita multò post, cælo indies magis ingrauescente, morbi lues, quæ timebatur, concepta corporibus, totâ vrbe vulgaratur. Mox se in vicinis pagos effudit : quo cum multi propter malum confugissent, eos consecuta pestis miserabiliter occupauit : quanquam hi non tanto curandæ valetudinis incommodo laborabant, quanto illi, quos in vrbe morabatur inopia. Hi nempe omnibus auxilijs destituti, passim & vi morbi, & curationis difficultate moriebantur. Nostri ad eos auxilio iuuandos, ab vrbe Neapoli bini per vices submittebantur, qui contempto mortis periculo, alacres ad certamen cum pestilentia subeundum accurrebant. Ex ijs non pauci contagio affecti, grauissimè laborarunt. Tres etiam Patres, non minùs ætate, quàm existimatione graues, relati Neapolim, ibi diem suum, insigni mortis genere, & ad exemplum memorabili consecère. Ii fuère, si rectè conijcio, primus vigesimo tertio Augusti defunctus

P. *Fabritius Piccolus*; alter ad diem quartumdecimum Septembris sublatuſ

P. *Auguſtinus Albiſus*, Domo Caietanuſ poſtremuſ die ſeptimo- uiceſimo Octobriſ

P. *Lucas Stadiuſ*, patriâ Auerſanuſ.

A N N V S M. D C. I.

H I S P A N I A. CAPVT I.

Hiſpali moritur P. Antoniuſ Cordefeſ.

A Cerbior Hiſpalim hoc anno peſtiſ, quàm ſuperioribuſ annis aſſiſxit, cui ne Societaſ neceſſitati deeſſet, omnibuſ ſe promiſcuè ad opem exhibuit: vocati Patreſ, inuocatique agroſ inuiſereſ, conquirere, aſſidere, expiare; etiam in templo ſui copiam omnibuſ, ſine delectu, ſine diſcrimine, ad Sacramentorum adminiſtrationem præbere. Inter eoſ, qui ſuam indiſcriter operam aduentantibuſ commodauere, prima commendatio debetur viro, non magiſ ætate, quàm ſanctimonie nomine celebrato, qui eo in miniſterio peſtilentia per contagionem correptuſ, ad diem ſextumdecimuſ Martij exceſſit. Iſ fuit

P. *Antoniuſ Cordefeſ*, cuiuſ de præclare factiſ, aliquanto ampliùſ dicenduſ eſt. Natuſ iſ eſt in Olet, oppido Gerundenſiſ Diœceſiſ in Catalaunia; agebatque Barcinone Notariuſ, cùm ibi ab Antonio Araozio S. P. N. Ignatij propinquo per annuſ prioriſ ſeculi quintuſ & quadrageſimuſ, ſeptimo viceſimo ſuæ ætatiſ in Societatem adlectuſ eſt. In ea Philoſophicaſ diſciplinâſ & Theologicaſ percellerit ille quidem, ſed tantâ præſtantiâ didicit, vt eaſ poſtea cum laude profeſſuſ, & vtriuſque facultatiſ Doctör legitima ſuffragatione creatuſ ſit. Ad prima Societatiſ vniuerſæ comitiâ, quibuſ anno 1558. Iacobuſ Lainiuſ renunciatuſ eſt Præpoſituſ Generaliſ, acceſſit Antoniuſ ab Aragonica Prouincia, non ille quidem cum iure ſuffragij, allegatuſ, ſed vt publica negotia Procurator ageret eo in conuentu, qui eidem Prouinciæ ab Lainio Præpoſituſ ipſe Prouincialiſ haud multò poſt Franciſcuſ Stradam, & Baptiſtam Barmam tertiuſ anno 1560. creatuſ eſt. Id munuſ priuſquam iniret, hoc eodem ipſo anno, Gandiæ, vbi Collegio Rector tum præerat, habuit ſuæ charitatiſ experiundæ, commonſtrandæque locuſ peropportunuſ. Inuaſit eam urbem, vt complureſ aliaſ citerioriſ

Hiſpa-

Hispaniæ, lues sæuissima. Igitur ipse socijs non necessarijs ad tutiora dimissis, restitit ad pestilentium curam cum paucis: cumque nullum ipse periculum defugeret, omnibus adesset interritus, sublati lue socijs omnibus, quos vnus ipse medicamenti fouit, dum vita fuit; emortuos idem ipse funerauit; superstes tamen omnibus ad alia plura certamina seruatus est. Porro nefas sit omittere vnum, alterumue illustre fortissimæ charitatis exemplum, quod edidit eo loco Antonius. Comperit solâ in domo puellam infantem, quæ utroque parente peste orbata, ad ipsius suæ matris vbera spirans adhuc semimortua iacebat. Eam è sinu matris extractam complexu tenens domo exulit, & obuix fortè mulieri Annæ Moralez, quæ suum ipsa tum quoque lactabat infantem, hanc ipsam commendat, quam gereret, suis vberibus educandam. Illa nihil in se moræ esse, nihil formidinis ostentare, nisi coningis sui ratione moueatur, tam recenter à contagioso matris lacte eâ infante depulsa. At ego tibi, ait Antonius, certò recipio, neque tibi, neque tuorum cuiquam, istiuspuellæ consuetudinem, contrectationemque dum nutricaberis, noxæ fore. Sic illa facta fidentior, vberibus admonuit infantulam, & nutricauit cum sua, atque ex Antonij promisso ei fuere omnia, incolumia. Catharinæ Texedæ probissimæ femina, Ioannis Texedæ Franciscani, cui Beati iam titulus decretus est, germanæ sorori autor fuit, vt nosocomij præfecturam, vbi pestilentium curabatur, admitteret, incolumitatem illi suâ fide depactus. Admisit, præfuit, & charitatis officio, secuta periculi, perfuncta est.

His ipse malis defunctus, simulatque Prouinciã administrandam suscepit, Barcinonem ex officio iustrans, & rursus ibi cum pestilentia lustratus est, & nouum edidit Christianæ sapientiæ documentum. Atque istud quidem anno 1561. gestum, eximiam habuit & rei nouitate, & fructu commendationem. Itaque prodijt ipse Prouincialis in publicum, & teneram ætatem, quod ad eam diem nemo fieri Barcinone viderat, instituere fidei rudimentis cœpit. Quam ad rem cum puerorum agmina ingentia concurrerent, natu simul grandiorum, ac nobilium etiam haud parua conueniebat manus; scilicet vt Prouincialem inter pueros Christi causâ repuerascens nouo exemplo, laudabilique spectarent. Atque hæc ille cum è re Christiana tractaret optimè in publico; tum verò domi socios etiam instituebat priuatim ad omne virtutis officium pulcherrimè. Alterum præstitit anno 1564. cum Barcinone pestilentia, rursus cœpisset apparere, quanquam ea postmodum haud qua-

quam processit, Hieronymum tamen Morillium eximiâ virtute fratrem Collegio eripuit, cui myſteria ſuprema Prouincialis Cordesius ſua ipſe manu adhibuit.

C A P V T I I.

Magiſtratus P. Antonij, & virtutes.

SEx annos Aragoniæ Prouinciâ Cordesius obtinuit, eoque in munere Romam anno 1565. ad ſubrogandum deſuncto Iacobo Lainio Præpoſitum Generalem acceſſit; iterumque anno 1573. rurſum triennio Prouincialis cum B. Franciſco Borgiæ ſucceſſus eſt Euerardus Mercurianus. Toletanam ſubinde Prouinciâ annos ſex moderatus eſt; & ab ea, iam tum Magiſtratu deſunctus anno 1581. Prouinciæ ſuffragio, ad deſignandum Generalem Claudium, Aquaiuiam rurſum ad Urbem venit, ſuitque eo in conuentu præcipuè ſpectata eiſdem prudentia, & grauiffimæ, quæ tum fortè incididerat, expediendæ quæſtioni cum aliarum nationum delectis Patribus peculiariter deſtinata. Ad hæc Conimbricenſis Collegij ſuperintendentis nomine, & ex interuallo Romanæ Pœnitentiariæ gubernacula tenuit, & perdiuturnus Hiſpalenſis Profeſſorum Domus Præpoſitus fuit; vbi demum priuato in otio, hoc eſt, nullo publico in munere, ſed alioqui negotioſiſſimæ charitatis in opere ſemper diſtriſtus, occupatuſque debebat optimus ſenex, quando mors eum glorioſa, natum annos tres & octoginta, Cæleſtibus addidit, tantâ in vulgus exiſtimatione ſanctitatis, vt nullus mali exitiabilis metus arcere potuerit multitudinem, quin ad venerationem, imi iuxta, ſummique, partem aliquam corporis eius, veſtiumque diriperent.

Neque ea ſanè virtutis eius opinio ex vano fuit: multis enim laudibus excellenter emiuit; & inprimis conſtans virorum grauium ſenſus fuit, eum primæuam Baptiſmi gratiam nullo vnquam crimine perdiſſe. Totis ille quidem annis ſexdecim prauarum cogitationum moleſtiam, difficultatemque perpeſſus; ſed eo in igne purior eiſdem ſpectata ſemper integritas eſt; vt procacem etiam aliquando feminam, ad quam fuerat velut ægram obrentu Confeſſionis accitus, egregij facti inſolentiâ, primùm ad horrorem, tum verò etiam ad ſuæ deſertationem laſciuix commouerit. Nimirum vt ab ea ſollicitari cœpit ad flagitium, ipſe diſſimulato conſilio, poſtula-

roque

toque leuandæ naturæ spatio, illud ubi datum est, vultum egestat proluniv delibutum præstolanti obtulit, eoque spectaculo vehementer absterruit. Ipse verò ab omni ea mentis vexatione liberatus est, piæ feminae, ut rebatur, oratu, quæ suas illi preces apud Deum, moriens, quidquid demum obtinere libuisset, spoponderat, quippe qui secundum eius obitum perpetuæ deinceps fructum pacis & tranquillitatis expertus sit. Ceterum hoc illi siue ad indulgentiam, siue ad negligentiam nullo vnquam loco fuit; tantâ, tamque pertinaci sensuum vsque custodiâ, ut muliebrem in formam non auderet obtutu defigere; cumque ad sextum vsque & sexagesimum ætatis annum modico propter stomachum vino sibi indulisset, reliquo vitæ frigidâ semper sitim leuauit.

Singularis extitit eius in Deum pietas, atque religio; precandi studium propè perpetuum, cui duas horas quotidie iam prius ipse impenderat, quàm reliquis surgendi signum ederetur. In cubiculo vel orare assidue, vel legere quidpiam; sciscitantibusque nonnullis, ecquid homo id ætatis, atque sapientiæ volueret identidem articulos S. Thomæ, respondebat orando Deo se semper intentum, inde carpere nonnunquam vel materiam commentandi, vel vicissitudinis aliquid ad leuationem. Ipsa eius colloquia, familiaræque congressus, ardentem intus in animo flammam Diuini amoris indicabant. Beatissimam Virginem Dei Matrem peculiari cultu semper veneratus est; & ab ea magnis vicissim beneficijs auctus, ornatusque est. Ex ea Diuinitatis consuetudine, atque vsu perpetuo, extitit eximia quædam rerum humanarum contemptio; acris sui, suarumque permotionum domitura, victrixque compressio; humilitas, atque modestia, lenitudo mentis, & imperturbata tranquillitas; ut vel ipse fateretur, totos se annos quadraginta, nullis temporibus; nullis rebus summâ tranquillitate animi tanto fuisse spatio demoratum, quanto Angelica Salutatio recitari. Nihil vnquam suis præcipere, nihil arguere cum stomacho; sed animi sedationem tantisper opperiri, at tum grauius ille quidem, sed blandè ac peramanter officio fungi; sic & suorum sibi voluntates conciliare, & eos quoque voluisset, lubentes volentesque ducebat. Eâ gratiâ, cum æquè sollicitus, atque moderatus esset, & vitæ exemplo, & suauitate imperandi à suis obtineret omnia (nam & primus ipse mandè consurgere, primus ipse scopas verrendo pavimento corripere, primus obire, omnia, quæ communiter pertinuissent ad socios vniuersos; viderique cum ageret omnia, nihil agere, quia tanquam ex officio ea

præstaret) totos propemodum annos quadraginta in Magistratibus fuit; tum quòd eum & inferiores concuperent, & quòd eo Maiores ad tuendam cum suauitate disciplinam sanequàm libenter vterentur. Nimirum cùm valeret prudentiâ, & ad imperia iusta præiret, magnâ gubernatione consilij, atque autoritatis rem publicam, priuatamque tractabat. Accedebat pondus ab eximia tractandorum animorum peritia, cùm esset discernendorum spirituum sagacissimus arbiter ac magister. Cruciatum corporis, supra quàm ferè sit credibile, patientiâ claruit. Duo generis eius documenta præclarantaxat memorabo. Cùm primùm Hispalim anno vno & octogesimo prioris seculi ei Domui Præpositus venit, ipso in limine tibiam, corridente iumento, grauius afflixit; vnde perlongus cubatus, difficilis medicatio, acerbis cruciatus. Ipse ita omnia perpeti, tanquam in alieno corpore luderetur; hilarâ fronte, mente compositâ, vt nescires, quidquamne doloris persentiret. Anno vndesexcentesimo supra millesimum ab Arcosiana Duce Marchenam accitus, in via propè Maironam quarto milliario distantem Hispali, mulâ, quâ vehabatur, in lapsu oppressus, crure tergemînâ fracturâ contrito, iacuit tantisper exanimis, dum socius ponè aduentans exciuit auxilia; tum in oppidum primùm, postmodum latus Hispalim, diram illam curationem, ingentibus excruciatu doloribus, iacens per diu immotus, vt necesse erat, sustinuit id ætatis & imbecillitatis homo, tam integer animi, tam sui potens, vt se visentes, domesticos, externosque, ne suo labori condolerent, erigeret ipse verbis & solaretur.

In potestatibus apprimè misericors, & in calamitosos profusus fuit, consueeratque temporibus pias elargitiones duplicare, certus eò liberaliùs iri suppeditatum à Deo, quò indulgentior in inopes extitisset: idque quàm ratum sit, & ipse comperit experiundo, & alios condocescit exemplo. Hispali duodecim annis, quibus eum Magistratum gessit, ad octogena capita Nostrorum precariò aluit, eaque pro modestia, modoque religioso quàm liberaliter; situm Domus coëmpto octonis aureorum nummum millibus laxauit: idem spatium vicenis quaternis millibus inædificauit. Ad hæc, coëmit rus, in eoque & fabricatus est, & tellurem exercuit non modico sumptu. Sacrarij supellectilem denum millium circiter pretio auxit. Atque hæc omnia nullo censu, neque vestigali, sed vnâ piorum hominum beneficentiâ, instatu Numinis excitatâ.

Deuexâ ætate dum priuatus fuit, nihilo sibi, quàm priùs, igno-
scentior

scientior esse; nihil remissè agere, nihil otio aut quieti dare: multam Confessionibus operam nauare; neque præclaros tantum homines, sed multò maximè, amantissimeque tenues, quique apud alios loco excluderentur, excipere; quo fiebat, vt affluentia cuiusque ordinis hominum, sæpè ab matutinæ orationis egressu ad alteram vsque mensam vno ductu consideret in opere. Post meridiem ægros inuifere, allocutione solari, confessos expiare; breuiter omnes ad officium piâ aliquâ narratiunculâ cohortari. His artibus effectum est, vt esset amor domesticis, & iisdem iuxta, atque externis venerationi, vt cùm prodiret in publicum, manum eius, vestemque deposcerent ad osculandum, & tanquam sanctimoniz opinione noti hominis, quo ferè vocabulo passim compellabatur, benedictionem, precesque flagitarent, rati se nullius orati repulsam à Deo laturos esse, dum eius suffragatione niteretur. Et contigit, vt Senatori cuiusdam Hispalensi ex vigintiquatuoruiris, cui liberorum alter in vndis perierat, alter ex vxore nullos gignebat, mœsto solatium additurus receperit, illi ante annum ex filio procreatum, nepotem iri, ad generis, familiarque tutelam: & vti recepit, sic effectum est.

Tot inter, ac tam varias, distractasque curas, ne non omni modo mortalium saluti consuleret, animum etiam, operis quasi secundarijs appulit ad scribendum; prodijtque typis in lucem elaboratus ab eo *Catechismus*. Aliquanto post etiam: *Itinerarium perfectionis Christiana*, quod à quopiam Italicè ex Hispanico transcriptum alieno subditum nomini fuit, sed suo postmodum auctori vindicatum. Plura, quæ lucem adhuc non vidè: *De triplici via spiritus*; *De mortificatione*; *De oratione*; *De Sacramentis*; *De præceptis Decalogi*; *De luce anima*, lucubrauit. Atque hic demum vir tantus, dum suam intrepidus operam, tempore tam dubio atque ancipiti, præbet omnibus, suimetipsius, ne locors dicam prohibet charitas, at certè securus, ab consentientibus infectis luem, combibit, quo gloriosam mortem, maturus æuitres & octoginta natus annos, executus est.

C A P V T I I I.

Xeresj extinctus P. Antonius Sanchez cum Andrea de Vargas.

Xeresium, nobile in Bœtica oppidum, popularis quoque lues hoc anno exercuit; quæ quo maximè tempore gliscebatur, duo se Nostri,

Nostris, digni Societatis spiritui; perspicua mori deuouerunt pro ciuibus; atque in media contagionis pericula, sine cunctatione coniecerunt; alter ut corporibus mederetur, alter ut mentibus. Eorum alacritas in aggrediendo, nauitas in opere persequendo ingentem fecit omnibus admirationem; cum ceteris ferè, præter paucos; abuentibus, ipsi abiectis formidinibus, nullà mercedis humanæ seu spe; seu illecebrâ, insatigabili charitate languentibus inferuerent. Sed cum eos non multò post eadem mali contagio inuoluit, atque extinxit, hæud minorem in omnibus reliquit eorum desiderationem. Tanta erat omnium aduersus ipsos charitas, ob sanctitatis existimationem. Prior interijt, is qui ægotantibus aderat à Confessionibus, quindécim ferè post dies, quàm noscōlinum ingressi sunt, ad duodeuicesimum scilicet Aprilis.

P. Antonius Sanchez, cuius egregia virtus, quoniam solito grandior fuit, altius aliquantò reperenda est. Natus is est obscuro in uico oppidi Estepensis eadem ipsa in Bætica, cui vulgò vocabulum est, Saltus equarum (Sierra de las yeguas). Philosophicis doctrinis Ossunensis in Academia perpolitus est; ibique Magisterij prærogatiuâ decoratus. Societatem Hispali annos natus tricenos binos expetijt; & ab Præposito Prouinciâli Petro Bernal admissus, continuo Montellam peregrinabundus; tirocinium ibi positurus, tetendit. Ibi tantus eius ardor exstitit, tanta per sui afflictationem, compressiōnemque cupiditatum ad virtutis laudem incitatio, ut miratus imperum informator tironum, interrogauerit aliquando; ecquid ea tanta uehementia significaret, cur ita contenderet; cui peraccommodate respondit ipse, iumentum diuersorio benè pastum egrediens, si pigretur; meritò solere fuisse, & calcaribus adigi: se nunc primum à seculo digredi, ubi laute, indulgenterque se habuerit; nisi gradum ad perfectionem acceleret, pœnâs meritiissimò debitum: Igitur ab ipso statim tirocinij exorsu acerrimum, sine ullis inducijs, sibi, suisque appetitionibus bellum indixit. Dirissimè se, creberrimeque flagris tum publicè, tum priuatim excipiebat; ut eos sæpè qui propè commorabantur, miseratio caperet hominis aded in semet ipsum seuiantis: & ne qua pars corporis plagarum esset immunis, aut uacua doloris, totum se vestibus sæpenumero enudabat, & vnâ ex altera parte corporis feriendo, vniuersum diris verberibus subigebat, auditusque est nonnunquam imbecillitatem suam, ne succumberet, conuicijs increpare, sibi que dicere: *Sustine, canis, tantisper, sustine*. Ciborum vilissima, eaque admodum parè capiebat, neque

que vnquam quidquam, per Aduentus & Quadragesimæ dies, vesperi delibabat. Eius omnis potio, aqua pura; & rogatus vt pauxillum vini, vel ætati concederet ingrauescenti, Canem hunc emortuum, inquiebat, vix frigidâ potum coërceo à lasciuia, nedum conrineam, si propinem vinum. Somno permodicè uti, & plerumque vestitus incumbere, & sui vel dormientis vexandi varias excogitare rationes, Algorem æstumque & inclementiam omnem æris toleranter excipere, & videri etiam studiosè captare. sæpè inter eluendas in culina lances, brachia feruenti aquæ immergere, sæpe eadem flammæ lucernariæ ad mouere, mirantibusque alijs dicere, infernos ignes eo se rudimento explorare, discere formidare, sibi que insultans: *Vssulare*, aiebat, *sus immunda*, *vssulare*. Omninò nouas in dies, atque adeò in horas excogitabat artes, queis sibi, suoque corpori incommodaret.

Lingux continentissimus fuit, & sermonis parcus; ceterùm, in omnes blandus & affabilis, mitis sancteque lepidus & facetus, etiam tum, cum ea tractaret, quæ formidinem consueuerunt, horroremque animis infundere, de mortalium supremis, de sempiternis supplicijs, & quæque alia id genus, quæ per eam ipsius suauitatem, blandiùs in animos hominum per sensus festiuitate demulso influabant. In se vnum austerus semper; de se vno sobrius, & moderatus. Itaque accedebat eius orationi vis ab opinione duritiæ, atque ab hominis ipsa figurâ, orisque eius macie, per inedia, & reliquam aliam seueritatem conciliata, quæ tanta, tamque inusitata, fuit, vt absumptis, ferè carnibus ossa nudis obducta pellibus extarent, & monogrammum posses sine iniuria dicere, vel spirantis mortui quoddam simulacrum.

Sui deprimendi incredibile dictu est, quàm studiosus foret. Animum in omnem eius occasionem habebat semper intentum. Crebro necessariorum suorum maximè tenues quosque, honestioribus opulentioribusque omisiss, in congressibus memorabat. Sæpè dicere opinionem olim se in patria, caprarium, subulcum egisse; quæque eius temporis erant, cum voluptate referebat; ducebatque narrandi, huiuscemodi ferè verbis, exordium; olim ego cum vitam agitarem in pastoritia, cum gregis custos essem, &c. consueueratque familiaribus in colloquijs ex agro & rure sententiæ explicandæ suæ, similitudines & tralationes ducere. Ceterùm adeò suorum nullo studio, nullo amore tenebatur, vt quamuis ab ijs vix horæ spatio distaret, exorari tamen non posset, ad eos visendos vt tantisper excurreret.

Volun-

Voluntariam eius inopiam loquebantur vestis ipsa, lectus, suppellex, omnia. Ibat ex vno Collegio in aliud, si potestas fieret, semper pedes, suaque sarcinulâ grauis. Ita suum corpus duris insueuerat, & animus exercendo ad maximè ardua obduruerat, vt nullis neque morbis, neque doloribus ab instituto dimoueri se sineret, neque oris hilaritatem contractione fuscari. Nullum in eo voluntatis vnquam vestigium à Moderatorum nutibus, nedum imperijs, alienâ; tamque erat ad eorum iussa flexilis, atque versatilis, vt eius alacritas in proverbio esset; cùmque supplendis omnium vicibus perfugio superioribus esset, eisque sollicitis suâ semper operâ curam adimeret, Curidemius (sic vocabulo venia) vocabatur.

Diuinitatis contemplatione mirificè tenebatur, & quàm poterat ei plurimum temporis tribuebat; manè duas continentes ducebat horas, alteram ante socios, alteram cùm illis communem: vesperti rursus alteram arbitratu suo. Situs corporis erat, qui pietati seruiret, & loco; nimirum si afforent arbitri, erectus in genua, sin solus esset, pronus toto corpore humi procumbere, quoad vsque defetiscens, suis demum posticis pedibus insideret, medio in cubiculo, nequa corporis acclinandi potestas, aut occasio foret: quo eodem humillimo situ semper Diuinum Officium recitabat. In missionibus, quas frequentes instituebat, cùm dies operi totos institisset, ne precationi deesset, longa somni spatia detrahebat; eamque voluendis Sanctorum libris, ijs præsertim, qui voluntati ciendæ, quàm intelligentiæ formandæ opportuniore essent, inflammabat. Deuotissimâ pietate coluit Beatissimam Virginem, eiusque consuevit imagines floribus, & corollis redimire. Præcipua veneratio Sacrosanctæ Eucharistiæ, & Sanctæ Crucis fuit. Singulare quoque in Sanctos Angelos studium; quorum præsidium aliquando, præsentiamque in periculis experiundo compererat: quale fuit, cùm noctuabundus cum socio, viarum incerti, per tenebras ita se medijs paludibus induerunt, vt ortâ luce inextricabilis exitus appareret. Tum Deo ac Sanctis Angelis inuocatis; allapsa vox, semel iterumque admonuit, procedere: ibi scilicet semita sicca comperta, quæ duceret errabundos in viam.

Ad proximorum salutem, mirum dictu est, quantâ assiduitate, & quàm perpetuo conatu, nunquam fractus, neque fatigatus benè de omnibus merendo, incubuit. Dicim totum, quietis parcissimus, audiendarum Confessionum negotio dare, vix ad vescendi necessitatem breui otio capto. Omnium ille quidem indigentia, seu corporis, seu animi,

animi, sedulus opitulari; sed nescio quo pondere charitatis in tenuiorum auxilium prouiore studio ferebatur. Paganas missiones voluptati ducere, easque primas dicere Societatis, & germanas esse delicias. In ijs concurrere potissimum tabernas pauperum, & humiles ægrorum casas, quò prima ad eos subsidia pertinerent. Prima diei lux occupabat hominem pro foribus templi sedentem, dantemque ijs operam, quos in agro diurnus labor exercet ad victum. Dein templo aperto nauabat alijs ad vsque meridiem; eodem redibat, curato perbreuiter corpore nec nisi peruersperi ab opere recedebat. Custodias bis quaque hebdomadâ lustrabat, vincit solandis, expiandis, ad officium hortandis: quibus egentibus & ligna, sæpe conuehebat, & aquam. Nulla dies illi sine hac linea, hoc est, sine aliqua mortalium ope, ducebatur; ne illa quidem, quâ Moderatorum coactu rus exire; recreandoque vacare corpori iuberetur, negans ausurum se, quâ die nihil in miseros beneficij contulisset, eâ die ad prandium exporrectâ fronte considerare. Fuit, ut furenti cuiquam Sacerdoti, qui catenis victus tenebatur in lecto, miseratus hominis illuuiem, vngues refecaret manuum, ac pedum, barbani repoliret & crines; cum ab illo vicissim interea pugnis, & calcibus peteretur. Idem alteri morbofo, cuius omnes pædor & grauis aspiratio procul ab eius habebat accessu, obsequium contulit, naturæ victor & nausæ.

Quadam in missione aliquando, post diurnum in templo exhaustum opus, trahebat sese lassus ad diuersorium. Per tenebras, tantâ suâ noxâ offendit in sparfos temerè in via lapides, ut impotens sui moliendi domum debuerit deportari. Dolorem excepit algor actutum adeò vehemens, ut is ad ægrotationem diutinam pertinere, crederetur. Sed ecce primâ luce postridie redire ad opus, considerare in templo, animi imperio, quàm corporis promptiore seruitio. Nam ingrauescente per laborem haud interruptum malo, cœpit paulò post atrum sanguinem excreare cum tabo. Tum rogare atque obtestari socius, aliquid ut indulgeret imbecillitati suæ, & quietis paululum naturæ daret, neu vitæ velit temerè prodactæ reus agi. cui ille; Age, frater, inquit, non vides quàm alacres ij proficiscantur ad deuouendas Deo animas suas, qui in Angliam confectis studijs se ferunt? Quidni pro fratribus, ipsi nostras quoque animas promptè, alacriterque ponamus?

Enimuero simul se tulit occasio, nihil eo libentius, paratiusque fuit. Eo tempore degebat Antonius Montellæ, quo tem-

pore sua pestilitas ingenti strage Xeresium funestabat. Indicat eam necessitatem Rector Montellanus Antonio, sed eius arbitrio, velit illuc ad ferendam opem, nec ne contendere; datā optione. Haudquaquam illi diu deliberandum fuit. Illicò togam superiorem excutere; indusium, Breuiarium, & ex suis aduersarijs nonnulla; adhæc cilicium, flagrumque corripere; nihil de petaso, de penula, de viatico cogitans, postridie manè se dare in viam, ad ostentatam, vt aiebat, occasionem pulcherrimam, quā vicenūm quinūm annorum damna, quos per desidiā, atque languorem in Societate corruerat, breuis laboris, & si res ferret, etiam mortis compendio vel sarciret, vel castigaret. Sic ille nimirum de se, deque suis rebus demissè, contempnimque sentire; cū esset reuera vitæ integerrimæ, disciplinæ atque omnis officij obseruantissimus, denique religiosæ perfectionis ex nostro formatæ instituto præclarum exemplar. Xeresium vt attigit, ad nosocomium diuertit, ibique dum superfuit, agris admirabili charitate Sacramenta porrexit, nihil de consueta precandi contentione, nihil de seuera corporis castigatione remittens. Sed glande pestiferā celeriter ictus est, & maximorum affectus cruciatu dolorum, quos ille summā mentis æquitate tolerauit, perceptā quotidie Diuinā Eucharistiā; donec ad iter immortalitatis supremis instructus mysterijs, felicem animam exhalauit quartā feriā Maioris hebdomadæ, natus annos vndesexaginta, quorum circiter duodetringenta in Societate traduxerat. Eius funus in æde nostra nobilitatis vniuersæ frequentiā celebratum est. Socius P. Antonio cū itineris & laboris, tum etiam charitatis, & gloriæ extitit, ad diem duodetrigesimum Aprilis emortuus

Andreas de Vargas, Cordubensis, Coadiutor Temporalis, annos sex & triginta, peractis decem in Societate cum laude virtutis; cuius ægotantes desiderium ægrè tulere, ob singularem in omnes charitatem, cū è vita prius, quàm à latere laborantium mallet discedere.

C A P V T I V.

Corduba laicus frater vnus sublatns.

Corduba quoque sensit hoc anno communem pestilentia cladem, & quamuis postrema, non minùs tamen, quàm vrbes ceteræ, grauem. Valetudinarij publici, rogatu Episcopi, & vtriusque Senatus, cura vniuersa vni de nostris fratribus, qui à domestico labore

labore sunt, demandata est: quam ipse alacri: hilarique animo suscepit: quippe qui rerum difficilium esset, obedientiæ causâ, periculorumque appetens: administrabatque rem ex omnium sententiâ; simul ægrotantibus erat & valentibus carus, ob singulare virtutis, quâ præstabat, exemplum: cum ecce, quæ Dei voluntas fuit, quinto duntaxat exacto die, peste correptus absuitur, ad diem octauum Iulij, tanto cunctis sui desiderio doloreque relictis, quantum eius aduentus attulerat voluptatis. Nomen eius non ediderunt Annæ, sed ex Necrologio haud alius fuisse desumitur, quam

Lupus Diaz, Rotensis, è Diocesi Hispalensi, qui trientem ætatis suæ, hoc est, annos duodecim in Societate meruerat, singulari vitæ per bonas artes traductæ commendatione. Nimirum tacitæ precationi apprimè deditus, ex ea virtutes admirabiles hausit, incensam charitatem; inuictam patientiam; promptam ad exequenda obedientiæ imperia voluntatem; eundem semper animum, eundemque vultum, atque aliâ talia vitæ religiosæ decora, & ornamenta. Chartulæ post eius mortem repertæ sunt, in quas, exemplo S. Ignatij, quidquid in animo diuinitus sentiebat, tanquam in ephemeridem referebat. Curatum, celebratumque funus eius est ab Augustinianis, & Carmelitanis, qui vnâ erant, eo honore, quo si de sua cuiusque familia extitisset.

A N N V S M. D C. I I I.

P E R V V I A. C A P V T I.

Iulide vnus extinctus.

Ivlidense oppidum in mediterranea situm Peruuiâ medios inter barbaros, à Nostris vice Parochorum excolitur. Nimirum, aspera cultio est, & animorum, quàm vestigalium vbertate quætuosior. Ibi grassante hoc anno seculi huius tertio pestilentia, Sociorum charitas maximè enituit: ad eam enim sæuijt, vt per omnes indigenarum familias, neque sexus, neque ætas periculo vacua esset. Nostrî verò in tanta morborum sæuitia, cum nec parenti filius, nec filio parens subuenirent; dies noctesque morbidis assidebant; eorum animis, corporibusque opportunam opem ferentes. Quorum in auxilio dum toti sunt, eodem morbi contagio laborarunt duo, quorum alteri valetudinem restituit Deus; alterum,

ad diem vndecimum Iulij ad se euocauit . Is fuit

P. Michaël Pastor, gente Hispanus, sextum & trigésimum ætatis annum, in Societate sextum & decimum, in ea Prouincia septimum commoratus . In Collegio Limensi simul Præfectus inferiorum scholarum, simul Nostrorum ad humaniores litteras Magister fuit, magnâ vtrorumque, foris ac domi approbatione . Tandem in Iulideum tres ab hinc annos misso, etsi linguæ vernaculæ addiscendæ labor, & Indorum consuetudo haud exigui fastidij forent; tamen vt agere familiaris cum illis cœpit, nec insuaues eorum experiri mores, fastidium cum voluptate commutauit . Tanto autem studio ad linguam perdiscendam animum appulit, vt eam ad Confessiones, concionesque exequendas breui tempore percalluerit . Parœciæ deinde frequentiori præfectus, ita strenuè nauauit operam, vt vix ab opere concionandi, aut historijs Sanctorum Indicè conscribendis cessaret . Quâ diligentia sex præclaros codices, commodo posteritatis conscriptos reliquit . Tam erat Indigenis carus, vt suas illi res, veluti parenti, crederent, & pars populi potior sua illi peccata confiteretur . Altero sui muneris ineunte anno, quadragenario ieiunio mille iam se supra quingentas excepisse Confessiones scripsit, nequidum suæ tamen adhuc parœciæ operam dedisse . Hoc denique anno, cum frequenter morbidis assideret, & eorum valetudinem omnibus charitatis officijs subleuaret, pestilentem morbum contraxit . Igitur generali Confessione, diuino Viatico, sacro Oleo instructus, ad laborum suorum fructum in cælum demigravit . Eius obitum tantus Indigenarum consecutus est clamor, vt cum lugubri campanarum sono certaret; dumque emortuo iusta, de more, soluerentur, vix funebres cantorum voces, præ multitudinis singultibus audirentur .

TRANSILVANIA. CAPVT II.

P. Stephanus Kabes in Siculia mortuus .

Siculia Transiluanix, seu Daciæ pars est, & quasi discreta, distinctaque Prouincia, Catholicis, Hæreticisque, sed his multò maiore numero, permixtè degentibus: Sacerdotes pro Parœciarum numero pauci . Illuc è Nostris tres eo tempore missi sunt, cum Claudiopoli exturbati degerent in exilio; quibus sanè non defuit ampla benè de proximis merendi occasio . Eoque auxilium opportuni-

tunius fuit, quò grauius ibi tum, acerbiusque pestilentia fræuebat. Dum autem Nostri in salutem hominum toto animo intenti, nihil periculi reformidantes, infectos iuxta, & sanos sine discrimine visitant, solantur, operam consentientibus præbent, atque adedò mortuorum etiam corpora magno pietatis ardore sepeliunt; eadem lucè correptus, & creptus est 12. Aug.

P. Stephanus Kabes, loco nobili apud eosdem ipsos Transiluanos ortus, & Hungaricarum rerum apprimè sciens, cuius eo iactura grauior, & nobis incommoda, & populis ipsius iam charitatem, expertis dolori fuit. Ceterum neque semet ipse charitatis officij tum, cum se sensit afflatum, eripuit, neque concionari, aliaue obire publicè munia destitit; donec inualecente morbo ad lectum affixus est; vbi tamen eam quoque, quam potuit, aduentantibus ad se, diligentiam, ad pridie vsque mortis suæ, quæ in diem duodecimum Augusti, in pago Sárkegij, in ea Sedis Cíkienfis parte, quæ Gyirgyo appellatur, ad animorum purgationem nauauit.

A N N V S . M . D C . I V .

LVSITANIA. CAPVT I.

Vnus Conimbrica amissus.

Conimbricæ multorum hoc anno iactura facta est: vnus egregium moriendo quæstum fecit, Septembri mense sublatus

Cosmus Oliuerius, è numero Coadiutorum, qui seruilibus officij nauant industriam. Is post annum in Societate duodecimum exactum, vnum è Nostri infectum peste medicamentis fouit, & postquam anima ad immortales migrans naturæ cessit, sublatus humeris sepulturâ donauit; vitamque ipse suam etiam postea eidem contagioni obtulit, vt agrotantibus suppeticas ferret.

BELGIUM. CAPVT II.

Brugis desideratus vnus è Nostri

Brugis, quæ Flandriæ vrbs inprimis frequens, & copiosa est, vnus morbo, atateque fessus, ad diem octauum Septembris sublatus est.

Iacobus

Iacobus Soiron, Coadiutor Temporalis, qui religiosis triginta annorum ministerijs hoc vltimum addidit, difficillimo familiæ conseruandæ casu, Patrem vt contagione in Castris Ostendanis mortuum sepeliret. Gratum Deo visum obsequium: paucis post diebus ipse Sociorum inter manus agens animam, cum cælo maturus esset, simul impensæ charitatis, simul obedientiæ promptissimæ præmium accepit.

POLONIA. CAPVT III.

Vnus item Posnania desideratus.

Posnania, quæ Poloniæ Maioris vrbs est apprimè frequens, ac celebris, cum pestis hoc anno desæuiret, ceteris Sociorum diuersè in tuta dimissis, Patres aliqui, qui darent infectis operam, in Collegio restitère. Vnus illis ad victum, curamque corporum, adiutor datus, quem pio laborantem in opere conceptum venis virus oppressit, & cælo donauit, ad diem primum & vigesimum mensis Nouembris Is fuit

Lucas Bocheniensis, Coadiutor Temporalis, annos circiter quadraginta natus: cui cum digredientibus alijs decretam ei mansionem Superior indicaret, nullo renuentis animi signo conditionem, accepit, abeuntium duntaxat Sociorum preces depactus, quibus opus sibi fore, conscitâ per lucem morte, censebat. In eo præter egregiam in alios charitatem, & suæ conditionis opera nauiter, alacriterque administrata (coquum id temporis, & aliud præterea munus agitabat) singulare studium orationis enituit.

A N N V S M. D C. V.

P O L O N I A.

Calissij quatuor erepti.

Calissienſi ciuitati, in Polonia, & nostro ibi Collegio infaustus hic annus, præ alijs, quæ præcesserunt, euasit. Pestilentia namque lues, quæ Iulio mense incessit, multâ Ciuium capita absumpsit: nec Nostris, qui ad solatium, auxiliumque ciuitatis remanserant, pepercit. Quatuor enim extincti sunt, quorum ea laus
omnium

omnium communis est, quod dum fuere superstitēs, nullus ē pestiferis expers Sacramentorum, Confessionis, Sacrique Viatici ē vita discessit. Porro primus obiit die vicesimo Septembris

Gregorius Sedkovicz, Coadiutor Temporalis, annos natus septem & triginta, atque vndecim versatus in Societate. Is sua deprecatus errata, Deoque gratulatus per Ambrosianum hymnum: *Te Deum Laudamus*; quod eius indulgentiā ederet animam in Societate, obsoletam vestem indutus, in complexu venerandæ Crucis, quam dexterâ tenebat, sinistrâ ad aquæ lustralis vasculum extensâ, Diuinis iam communitus mysterijs, & sensuum compos & linguæ, lætus atque hilaris spiritum exhalauit. Secundum illum mortuus est die septimouigesimo Septembris

P. Fabianus Zuenensis, oriundus ē Maiore Polonia, qui annos quatuordecim, ex quadragintaseptem, quos vixit, tribuerat Societati. Tertius occubuit die septimodecimo Octobris.

P. Ioannes Cnapius, Grodenſis, ē Masouia, annorum quatuor supra triginta, tredecim in Societate stipendiorum. Eius prima commendatio fuit ab omni officio, atque ē flagranti studio animarum. A morte ipsius inuentum est secundum ostium eius cubiculi scriptum in gypso litteris Græcis in hanc sententiam: *Vigesimo Septembris habui somnium; S. Stanislaus (is ibi nostri templi patronus est) per puerum suum iussit me paratum esse ad moriendum, quoniam tempus breue est: inde lacrymatus, dixi; Recordatus es mei, Domine. Experrectus laudauit Deum, precatusque sum ut omen firmaret euentu. Postremus decessit ad diem vigesimum Octobris.*

P. Adamus Janorek, itidem Masouita, natus tricenos quinos annos, sex & decem in Societate commoratus; religiosâ virtute vir, & ad iuuandos in missionibus inopes mirificè affectus.

ANNVS M. D. C. VI.

GERMANIA. CAPVT I.

Vienna duo erepti.

Viennæ Austriæ magnam hoc anno pestis teterrima stragem dedit. Nouem fuere socij, quos exitiali suâ contagione funestauit. Sed dno gloriosâ morte, dum se proximis laborantibus impen-

impendunt, defuncti sunt. Prior ad diem quartumdecimum Septembris

P. Paulus Christinus, patriâ Olomucensis, annos natus duodequingenta, emeritis in varijs laboribus, munijque Societatis vno & tricenis stipendijs, ab vndeiginti annis in Spiritualium Adiutorum ordinem descriptus. Vir ob innatum animi candorem, & simplicitatem ingenij nulli non acceptus. Submissione, suique contemptu insignis; & de quo: verè posset illud Apostoli prædicari, mundum atque ipsum, sibi fuisse inuicem crucifixos. Diuinæ proferendæ gloriæ studiosissimus, & in ea causa quorumcunque laborum patientiâ admirabili. In proximis flagrantia charitatis eximia; quorum etiam studio vitam profudit. Nam recrudescente sub finem Iulij peste, à Sociorum communione seiunctus, eorum quos pestis afflârat (id quod anno quoque superiore iam fecerat) curam suscepit; quam dum sollicitè vrget agitare, eâdem & ipse illigatus, è vita discessit. Morti iam proximus, in Christi Iesu de Cruce pendentis Imagine contemplanda totus hærebat. Externi, qui adfuere morienti, aiebant attoniti, nunquam se quenquam mortalium adeò piè, religioseque de vitæ statione demigrantem vidisse. Successit illi primum in opere, tum Calendis Octobribus etiam in mercede

P. Stephanus Kelbelius, gente Bohemus, oriundus Budvicio; annos natus tres & triginta, exactis in Societate quindenis, quem pernicialis morbus ab ægris collectus triduo transcripsit immortalitati. Cum ad extrema venisset, vsuram vitæ sibi tam breuem dari, neque re vllâ præclarè dum gestâ iam rude donari dolere visus est. Naturæ iam concessurus; Hem, inquebat, iuveni tibi, vixdum labores aliquos in hac militia experto abundum est! Sic ille nimirum de se submissè, deque suis laboribus sentiebat, qui tamen neque adeò exigui, neque tralatitij fuere. Nam præter alia, quæ gessit munia, Mathematicam eo in Collegio scholam aliquot annos explicuit, duasque B. Virginis Sodalitates summa cum laude virtutis instituit; & iam Confessionum excipiendarum munus impositum tanto animi ardore susceperat, vt se totum illi probè, officioseque obeundo, & Diuino propagando honori impenderet.

CAPVT II.

Tres Pultonia interempti.

GRauiter hoc anno, diuque Pultouiam in Polonia pestis infestauit; quo toto tempore Nostri, qui in Collegio, ceteris intacta digressis, restiterant, egregiam nauauerunt operam pestilentia captis: adiungere permultos in extremam vitam lineam laborantes, iisque fuere solatio, atque subsidio per Sacramenta, & pias cohortationes. Tres in opere cecidere. Primus ad diem septimumdecimum Octobris

Laurentius Schorunicensis, Domo Masouita, Coadiutor Temporalis, annorum ferè quinquagenum, vir quem exacta per omnem religionis laudem vita, humilitate, fide, mansuetudine, laborum patientia, pietate conspicua commendauit. Alter extinctus est ad diem vigesimum Octobris

P. Florianus Gozliniski, gente Subsiluanus in Polonia, propè quinquagenos annos natus, & in Societate Spiritualis Coadiutoris gradu formatus, vir singulari obedientia, humilitate, charitate, atque animarum studio præditus; & in audiendis hominum, præsertim tenuiorum, Confessionibus operæ indefessæ; & in rerum tractatione diuinarum inde usque à primo ad extremum melioris vitæ constanter, diligenterque versatus. Igitur ut in membra sæuire conceptum virus, & impendere sibi mortem persensit, humi toto prostratus corpore, manibus in Crucem exporrectis, pie Deo animam edidit. Tertius eum die tertiodecimo Nouembris subsecutus est

P. Thomas Radoscensis, gente Polonus, annis triginta maior aliquanto natu: quem zelus animarum spectabilem fecit.

A N N V S M. D C. VII.

POLONIA. CAPVT I.

Calisia duo mortui.

Calissæ in Polonia Nostorum numerum tribus sublati hoc anno pestis imminuit; sed eorum duos præmium charitatis excepit: prior altero Octobris die decessit

Matthias Bydgosiensis, Coadiutor Temporalis, ab oppido natalitio,

talitio, vt reor, cognomen adeptus. Fuit is singulari charitate, & rarâ sui despicientiâ amabilis omnibus: Superioribus præterea hilari semper obedientiâ mirè carus; cui sanè ne deesset, vitâ suâ commutare cunctatus non est: siquidem P. Iacobo Molero fortuitâ pestilentia iâto ad vltima obsequia designatus, non modò morienti officiosissimè adfuit; sed emortuum etiam suis ipse manibus, magnâ spiritus vi aduersus contagione obarmatus, sepeliuit; vnde cum virus traxisset, non magis exemplo præclaræ virtutis, quàm sui desideratione motus fecit non exiguos animorum. Alter ad diem alterum Nouembris & vicesimum extinctus est.

Albertus Camenecefsis, Coadiutor item Temporalis, è Maiore Polonia ortus, annos duntaxat videnos quinos natus, ternos in Societate. Is cum, ceteris è Collegio vitandæ contagionis causâ digressis, ad eorum obsequia domi substitisset, qui iuuandis ægris fuerant destinati, siue ab eisdem ipsis Patribus, siue à mendicabilis, quibus ad fores stipem partiebatur noxio afflatu luem duxerit, eâ non multò post confectus interiit.

GERMANIA. CAPVT II.

Confluentia, & VVormatia singuli erepti.

Conuitates Rheno impositas hoc anno plerasque habuit infestas pestilentia. Laborantibus subuentum à Nostreis passim est. Confluentia vnus ereptus vndeugesimo die Octobris.

Henricus Duisdorff, Coadiutor Temporalis, ortus è Colonienfi Diœcesi, cum annum ageret ætatis sexagesimum, initæ Societatis quintum & vigesimum. Is non eâ solùm in vrbe, dum eam pestilentia populata est, sed Lintzij quoque (quod est oppidum ad Rheni ripam Archiepiscopo Colonienfi parens) vicinisque in vicis, quos Parocho eadem lues orbauerat, vnâ cum Sacerdote totum se ad solandos, tractandosque ægros dederat. Plurimùm in commouendis ad poenitentiam hominum animis valuit: itaque senem Anabaptistam, inter suos Magistrum (quo hominum genere nihil solet pertinacius esse) prius à viro erudito frustra sollicitatum, ad Ecclesiam ipse reduxit.

VVormatiæ ad eos iuuandos, qui in pestiferam luem essent delapsi, destinatus à Moderatoribus, vitam suam, cuius quatuor & viginti annos integrè pieque in Societate posuerat, cum ipso genere mor-

re mortis, contracto aliorum causâ morbo, tum duobus illustribus charitatis officijs, præclare finiuit, ad quintum diem ac vigesimum, Octobris

P. Gisbertus Bernardi, gente Hollandus, domo Harlemienſis. Nimirum is cum paulò antè ægritudinem fortè ad Rhenum egressus, adolescentem nostræ olim disciplinæ alumnum, in ripa propè iam agentem animam offendisset; ac deinde de scripto, quod prouidus adolescens, huius rei gratiâ paratum gesserat in sinu, peccata, sua, quoad intermortuis vocibus licuit, confessum expiasset, eundem inspectante populo, & Hæreticis iuxta, Catholicisque mirantibus, collaudantibusque, vnâ cum socio sublatum in brachia deducit ad valetudinarium: vbi eius rogatu accuratè habitus, sacroque Viatico munitus, animam postridie piè exhalauit. Iterum cum iam exitiali morbo teneretur, accepissetque quempiam esse, qui supremis proximus suam requireret operam, inter aliorum manus deductus ad hominem perreptauit, eumque Pœnitentiæ sacris expurgauit.

Sepultus ad ædem sacrarum maximam, in Sacello Diuæ Virginis inter Nobiles. Funus prosecuti Clerus, & populus: primo, septimo, tricesimo ab obitu die in principe templo pro eius salute, sacrificatum; & triginta diebus quotidie, finitis antemeridianis officijs, sepulcrum eius aquâ lustrali, solemnibusque precibus lustratum est.

A N N V S : M. D. C. XI.

GERMANIA. CAPYT I.

Neoburgi vnus extinctus.

N Eoburgum Alsatiæ oppidum, institutâ missione Nostri hoc anno excoluerunt. Multa in rem Christianam publicam præclare gesta. Sed obstupefecit inprimis Ciues mira illorum charitas; qui eos videbant ægris omnibus parem assidue operam dare; nullo neque conditionis, neque morbi discrimine; & duos aliquando, tresve vno in lectulo, vnâque luc oppressos adire, ceteris interim diffugientibus; & singulorum Confessiones excipere. Quo factum est, vt cum se ante quibusuis illis quidem, sed præsertim belli, pestisque necessitatibus lubens deuouisset, febri virulen-

virulentâ intra decimum diem, Februario, vt reor, mense consumeretur.

Georgius Renner, Temporalis Adiutor; annos quinque & sexaginta natus, egregiâ fide & charitate socius, actis in Societate tribus & triginta, per obedientiæ studium, & impatientiam otij omnibus apprimè carus. De eo scripsit ad suos lureconsultus quidam, his verbis: *Lugent omnes obitum humilis fratris Georgij, senes simul ac iuuenes, pueri, & infantes: ita namque mansuetum, benignum, affabilem, ac officiosum se gessit erga singulos, vt tanquam gratus Deo & hominibus, meritiò sit lugendus.* Hæc ab externo teste. Rogabat Pater qui ibi erat, vt funus more plebeio duceretur. Sed Magistratus in principe templo iussit funerari, quantâ maximâ potuit pompâ. Comitatus nunquam id loci visus maior: feretrum gestabant sex nobiliores eius gentis iuuenes; plurimi in pulla veste eum dolorem testabantur, quem vix germanis fratribus debuissent. In plateis pueri, quacunq; ibatur, supplicum ritu procubuere. Tanti fuit ostendisse religionem exemplo.

C A P V T I I.

Herbipoli duo; Ingolstadij vnus, desiderati.

Herbipoli in officijs charitatis, dum contagiosâ lue infectos vel adeunt, vel iisdem ministrant, morte alijs inuidentâ occubere alter, incertum quo die, menseue

Petrus Billich, qui nondum confectis Philosophiæ spatijs, ad æternam sapientiam euocatus est. Alter ad diem Februarij duodeuicesimum

P. Ioannes Pernottus, qui vt triarius iam, & insigni doctrinâ, tam sacrâ, quàm profanâ, sed maiore charitate, ac humilitate, præditus, viam sibi ad debita stipendia præmunijt.

Ingolstadium suo quoque funere celebratum est. Nimirum Biburgi cum fortè serperet lues, perque eam vicinatem, Societatis apud eos munia obire iussus esset

P. Antonius Sartorius, patriâ Augustanus, ætatis anno tertio supra quadragesimum, Societatis tertiuicesimo, formatus iam pridem Coadiutor Spiritualis, vir charitate insigni, diuersisque muneribus exercitatus, & in Ministri præcipuè officio fungendo singularis, nauiter aliquamdiu, impenseque paruit; dum denique contagione mali afflatus

afflatus ipsemet deijcitur, & Ingolstadium ægrè delatus, triduo ad diem tertium Aprilis extinguitur.

C A P V T I I I.

Constantia sex emortui.

NVnquam fuit annus Constantiensi Collegio æquè grauis, ac iste, quem omnes propemodum incolæ aut habuerunt supremum, aut timuerunt, amissis intra paucos dies nouem capitibus, è quibus sex ad nostrum hoc pertinent institutum. Adulto enim Maio pestilens in urbem lues importata, nec diu post apertè grassari cœpta; homines cateruatim quosuis afflixit. Cùm ergo diuturnius hoc fore malum tam ærdentia faciliè initia ostenderent, plurimi ex urbe, quæ cuique promptum erat, diffugere, inprimis scholæ nostræ alumni, ne scilicet diutius morati, suâ dein patriâ excluderentur. Ita frequentis modò gymnasijs, & gemini Sodalitij momento flos omnis elanguit, & totam urbem vulgata mortis imago consternauit. In tali rerum, temporumque difficultate, iussis etiam Magistris consultò secedere, ex omni numero Sacerdotes nouem, Adiutores sex in Collegio substituere. Quorum operam, vitamque ubi noster Ecclesiastes necessitatibus populi deuotam promulgauit, iamque adeò duos in statione esse, qui quoquò vocati parerent, incredibile memoratu est, quàm Ciuitas fuerit excitata: præsertim ubi rem ipsam verbis nihilo minorem animaduertit. Nam duo illi totâ die passim percurrere, & nosocomium, ac plebeias ægrorum casulas pertere, ibique omnes iuuare conspiciebantur. Ea studia etsi vix spatium illis relinquēbant, quo sacris operarentur; tamen soliti sunt interim se plagis ipsi verberibusque conficere; & iterum per hebdomadam vestes cilicinas induere; iterum ieiunia sibi metipsis indicere; demum etiam, cibos egentioribus precariò quæritos comportare. Quibus exemplis promoti Ciuium aliqui, idem & ipsi sponte iam facere, atque ægrorum suscipere curam inceperunt. Sed è Nostris primas tulit, & claritudine virtutis, & mortis antecessione, vndeuicesimo die Iulij sublati

P. Iacobus Stizius, patriâ Constantiensis, natus annos ampliùs quadraginta, qui duodecimo post die, quàm peste infectos aditauerat, luc consumptus decessit, cùm annos in Societate septemdecim, eoque magnam partem in expeditionibus fructuosè posuisset: nam

& vitæ

& vitæ religione, & agendi felicitate homines plerosque ad optima permouebat: quod in illustrium Virginum Collegio nuper est ostensum. Quas enim alij multi ad paupertatis consilia reducere nequidquam contenderant, eas ipse vnus veteri disciplinæ solerter restituit.

Domi fenerioris interim vitæ retinens, corpus suum arctè, contentèque habere, ac sese rebus humanis negare impensè studebat. Quotidie præter legitimas preces ac sacra, etiam alijs, cùm facerent, aderat. Amore diuinorum penitus ardens, inter familiares caelestia loqui suauissimo cum sensu solitabat; valuitque eius sermo ad inflammandos perindè auditores. Sed elucebat singulare quoddam in omnes iuuandos studium. Et apud pestiferos curare cupidus, pridem cum eo egerat, à cuius potestate pendebat, vt ingrauescente malo ea sibi prouincia mandaretur. In quam deinde sententiam, cum Horbæ (ciuitas est quæ Necaro amne alluitur) degeret, sauiente iam veneno, ad Collegij Rectorem litteras dedit, quas totidem verbis, quoniam ita quidem mercentur, hîc reddimus.

C A P V T I V.

Littera P. Iacobi Stizij.

Quod si mihi liceret, inquit, pluribus adesse locis, in quibus sanis pestis, inque ijs non modò operam meam impendere; sed iterum & iterum mori, id mihi non tantùm peroptatum, sed incundum foret. Non dubitet R. V. me ad quemuis similem, atque etiam periculosiorem locum libenter progressurum; ac imo pro gratia habiturum, si me mitti contingat, quia ad hæc, & similia omnia extendit se sanctum institutum, & vocatio nostra; & innitant eodem illustria Patrum nostrorum exempla. Adeo autem mori non horreo, vt inter vitamque hanc cogitationem (alteram, qua fingo vobis incolumem me restitui, & vestra charitate exhilarari; alteram, qua mihi videor hic claudere diem meum) utraque quidem incunda, posterior tamen mihi accidas incundior. Non sanè ideo, quod non timeam mori ob insequens iudicium (timeo enim mihi, & timui semper, ultra quam vel ego dicam, vel alius credat, utpote conscius mihi mei ipsius) sed quod sperem Deum vel ob hoc ipsum genus moriendi fore propitium. Itaque me ipsi offero, & trado in mortem quotidie; maximè autem cùm contingit vocari,

vocari, vel ultro accedere ad infectos. Quod ita facio labenter & hilariter, ut subinde nonnihil baream, & concutiat me cogitatio, ne propter meam causam nimis gratum habeam nuncium, cum mihi de noua alicuius domus infectione affertur; & plus placet hoc, quam aliud genus morbi nominari. Id autem fit, tum quia certus sum nullius fore iactura meam; tum quia confido eandem mihi profuturam plurimum, & postulat causa mea, & quia diu malè vixi, saltem quaram quoquo modo benè mori, & spontaneo aliquo vira impendio, infinitos & inexplicabiles superioris vita errores castigare. Viinam autem eam gratiam à Patre misericordiarum impetrem, ut siue peste, siue aqua, siue alio quouis modo, dummodo aliquo, immoler Deo, cui me tot modis debeo. Quod dum ex imo animi sensu scribo; loquuntur Deo defluentes in charitatem lacryma, & misello mihi misericordiam poscunt, &c.

Hæc ipsa sunt eius verba. Nec diuersa sunt, quæ in eius commentario leguntur, quo rerum suarum ephemeridem complectebatur, vbi sic ait: Quarto Iulij volens, lubensque, votum signandi mortem oppetere, etiam si communis moriendi necessitas non esset; idque primò, ob Dei gloriam, cui omnia mea debeo: secundò, in honorem Christi pro me vltima perpassi: tertio, ut gratiam ceteris eius beneficijs referrem: quarto, ut à meis criminibus pœnas sumerem; denique, ut Christi mortem imitarer; atque eo pacto rem ceteroqui necessariam habebam mihi votinam. Claudique votum, hoc epiphonemate: Placeat id suprema Maiestati, & conducat paupercule anime mee. Ex his, alijsque talibus facile fuit videre, quâ virtute, quoue fructu, & viuere vir ille studuerit, & mortem oppetere desiderârît.

C A P V T V.

Quinque reliqui Constantia mortui.

Proximus à P. Iacobo secutus est eodem in charitatis officio vitam functus tertio Nonas Sextiles

Henricus Newueiler, Domo Turgouius, Coadiutor Temporalis, sexto post initam Societatem anno, ætatis quartovicelimo; qui ut Patri Iacobo in ægris conueniendis socius adderetur, iteratis precibus impetrârât. Tertius in eadem contagione, dum benè de omnibus mereri laborat, sextodecimo Calendas Septembris extinguitur

P. Castolus Agricola, gente Boius, annorum vnde sexaginta, qui

qui annos iam plus quadraginta in Societate egerat; & Coadiutor Spiritualis formatus, inter primî nominis operas censebatur; docti omnis, malitiæque expers, & pectoris planè germani. Sui admodum contemnens; & semper, etiam in dissimili fortuna, persimilis. Crebris in profectionibus fermè pedes cum baculo & pera conspiciebatur; legum interim, ac ieiunij curiosè obseruans. Gemina omninò primorum Patrum effigies. Ad omnes ille quidem nutus Maiorum alacer; sed in ægrotis subleuandis se ipso promptior. Cuius rei argumentum dedit in litteris ex Horbenſi agro ad Rectorem Collegij missis, quarum fragmentum eius ipsius verbis subiungo:

Quod insinuat R. V. se nos, si periculosum huius urbis statum sciuisset, eò non missuram fuisse, liberamus R. V. omni cura; non enim ipsa nos misit, sed rerum omnium moderator Deus; in cuius nos quoque familia, & tutela sumus, ubicunque sumus. Quid enim, optime P. Rector, mali, imò quid non boni eueniat nobis, si causa, amoreque Dei, si conscientia pura, intentione emori recta, illibata fide, firma spe, sincera charitate contingat. Dicam ego, & verè dicam, nec puto me falli, in hoc periculoso negotio plures consolationes sensisse me, quàm domi in quieto cubiculo. Et paulò post: Nos meditabamur de sepulcro Christi passi excitando; at nunc mutata sententia, de loco sepultura nostra deligendo cogitamus. Atque quò minùs trepidet cor nostrum, conuentum iam est inter nos de modo, formula, verbis, precibus, quibus alter alterum animet, & consoletur in discessu è vita. Non tamen quidquam formidamus, toti oblatis, traditi, resignati, consecrati Diuina voluntati. Huius mortem paucis postdiebus consequitur ad decimum Septembris

Petrus Fuchsius, Moguntinus, Coadiutor Temporalis, annos natus sex supra quadraginta, opificio setiniarius, perque annos octodecim Societati probatus. Ingenium illi erat incitatum, ac vehemens: ceterùm eam sibi continuò vim afferebat, ut ipse de se præclarè triumpharet. Prodesse Collegio diutius poterat, nisi charitas eum agrorum ministro fungentem maturè calo designasset. Quartus ab eo dies Collegio Ministrum eripuit. Is erat

P. Christophorus Gebhardus, Domo Boius, trigesimum ætatis annum agens, præclarâ virtute, atque ingenio vir: quem quanto maioribus idoneum rebus alijs, tanto se minorem ipse reputabat. Inde primas omnibus dare; honorem prior cuius habere; ac si quâ opus erat, tam modestè alijs imperare, ut rogare crederetur. Eum semper inter preces animaduersum est genibus humi fixis nullo niti fulcro

fulcro confueuiffe. Sed nimirum in magna omnium spe pestiferi, quibus folandis se obrulerat, suâ illum lue afflatum necauerunt. Postremum funus fuit; eodem quartodecimo Septembris die

Guilielmus Mang, gente Sueuus, Coadiutor Temporalis, septem & triginta annorum, administer sedulus, & iudeffusus annis septem & decem in Societate. Aduersus Maiores apertus ac fidus; in otio fugiendo, inque precandi, ac parendi studio spectatus; qui uel sensit è Superiorum esse uoluntate, si decumbentibus ministraret, nullo coactus imperio negotium accepit, idque alacriter gessit: tum tribus demum elatis, ipse pestilenti tubere infectus occubuit.

C A P V T V I.

Tres Hala; duo Oeniponti demortui.

H Alam, atque Oenipontum, vicinas vrbes in Tirolis pestis habuit etiam hoc eodem anno infestas. Et Hala quidem prior cladem accepit, ubi cum alienæ saluti suam, imitando posteris exemplo, posthabuissent, tres omnino è Nostreis sublati sunt. Primum excepit imperum, atque ad diem octauum Augusti stratus est

P. Gregorius Vvinkler, gente Sueuus, qui annos in Societate, numerauit septem & viginti, ætatis quinquaginta, benè religiosus, & sui contemptu eximius. Proximus fuit die nono Augusti

P. Georgius Nidermair, gente Boius, annorum quinque supra quadraginta, mansueto ingenio vir, & ad imperata facienda promptissimus. Eum post octauum decimum annum Societas agris item, adeundis designarat; apud quos primæ charitatis argumenta cum, assidue præbuisset, inter optimos denique conatus & ipse pestilentia laborare cepit, atque ex contagione præmaturè decessit. Postremus occubuit die sextadecima Augusti

Stephanus Enzenberger, item Boius, annorum quadraginta octo, Patrum duorum, quos diximus, in affectis uisendis locius, & per annos undetriginta Societati bonus, atque utilis.

Oeniponti priusquam lues iam esset agnita, & peruulgata, vnus ab agris & moribundis, apud quos excubare solitus erat, uenum hausit ignarus, quo etiam interemptus est. Sed mox inualescente per urbem malo, primus sibi agrorum prouinciâ, poposcit, & eâ impetratâ vehementer lætus, dum alacriter rem gerere aggreditur, paucis diebus, serpente contagio, ipsemet

Y

ad

ad diem duodeuigesimum Augusti expugnatur.

P. *Albertus Tanner*, Domo Constantiensis, annorum vndequingaginta, postquam sex annos & viginti se Societati probârat, & in Philosophia interpretanda per nouennium, atque in Theologia Morali operam non exiguam nauârat. Hunc in eadem prouincia & poscenda, & fortienda excepit, tresque ipsos menses gessit, donec & ipse denique vexatus epiphora in faciendo opere egregius miles occubuit, die septimo Decembris.

P. *Gaspar Melchior*, Brixinensis, formatus Spiritualis Coadiutor, anno post initam Societatem plus vigesimo, ætatis quadragesimosexto. Eius studium, & mirifica quædam charitas tantam habuit Sociorum, Ciuumque admirationem, vt diu post etiam non vulgari-ter prædicaretur, præsertim cum semel, iterumque pestilentia afflatus euassisset, neque ideo tamen ex arena decederet.

C A P V T V I I.

Duo Confluentia; vnus Heiligenstadj desiderati.

Confluentia, quæ vrbs est Germaniæ, Rheno & Mosellæ confluentibus imposita, magnoperè pestiferâ tabe Nostrorum numerus imminutus est. Nouem omnino extincti sunt; sed duorum ea duntaxat gloria est, vt se vltro in periculum pro aliorum salute, atque in mortem darent. Prior eorum, cuius opera, charitasque cum decumbentium nulli deesset, hautâ pestilente aurâ, decimosextimo die Septembris, sacris omnibus munitus, flexis genibus decessit.

P. *Ioannes Ediger*, è vico Edigerensi, Treuirensi in Diocesi ortus; in humanis annos quinquaginta quatuor, in Societate triginta sex versatus, docendo, concionando, rem familiarem procurando, Confessiones domi forisque excipiendo diligens, & excellens, ad eò vt in vitæ termino ad primam illam Religionis ætatem innocentia plenam rediisse videretur. Alterum funus fuit.

P. *Ioannes Fuchsus*, Domo Gottingensis, qui quadraginta sex è septuaginta annis, ad suam, aliorumque salutem nauiter in Societate impendit. Hic ipso D. Michaëlis die, cum eos, quibus salutis præsidia suppeditabat, in portum iam enauigasse peruenisset, ad idem quoque se iter præparauit; curatoque ritè animo, & fixo in Cælum vultu quinto Calendas Nouembris è viuus abiit; quem magno quidem

Iuſtu Ciuitas tota, ob inſignia in plebẽm merita, proſecuta, tertio publicis votis, ac precibus conata eſt retinere. Nec minũs ille domeſticis certẽ, quàm externis carus fuit, quorum ita ſanitatẽ curabat omnium, propriam vt penẽ negligeret.

Heiligenſtadij, Saxoniz Inferioris vrbe, dum vnum ẽ Socijs communi lue correptum, eximia charitate diligentiffimẽ curat, ad diẽ duodeuigeſimum Octobris ad præmium euocatus eſt

Philippus VVillerius, ẽ Moguntina Diœceſi oriundus, Coadiutor Temporalis, Noſtris, externiſque, quod lacrymis teſtati ſunt, æquẽ carus, annos natus quinquaginta, ex quibus triginta tres in varijs Societatis officijs cum approbatione & fructu obitis, poſuerat. Extremis vitæ diebus, ita obedientiam prædicabat aſſiduẽ, tamque ſedulum eius obſeruatorem ſeſe futurum ſpondebat, vti fratri audienti lacrymas excuteret.

A N N V S M. D C. X I I.

P E R V V I A. C A P V T I.

Lima ſublatus P. Benediſtus de Arago.

Lima, quæ & Regum Ciuitas appellata eſt, prima Peruanĩ Regni & princeps, frequentes habet Sociorum emiſſiones in finitimas terras, populis inertibus ad Eccleſiam traducendis. Chinchacochani, qui à fide defecerant, hoc tempore quatuor à Patribus ad officium ſollicitati, ab ſuo demum ſacrilegio ad Chriſtianam ſacra illorum operã reuerſi ſunt. Qua in procuratione die vnouigeſimo Februarij

P. Benediſtus de Arago, genere Hiſpanus, ex oppido Cazalía, dum ſtrenuẽ ſe impendit, & laborum magnitudine, & aſſatu peſtifero, dum ſui proſuſus, vnus lethali tabe affecti Confeſſionem excipit, iſtus interijt, duodecimo anno quàm in Societatem venerat, vigelimo nono quàm cœperat viuere. Fla-grantiſſimo erat ſtudio iuuandorum quæuis per pericula hominum; quam eius virtutem, multas alias complexam, celebrari voluit præmio Deus compenſare.

Trenirensis in Germania Probationis Domus hoc eodem anno duodecimo voluentis seculi grassantis pestililitatis labe ita tentata est, vt capita septem suorum amitteret. Eorum vnus occidit ad diem quartum Septembris

P. Gerardus Reineri, Minister. sed cum non ratio muneris magis, quàm insita erga omnes beneuolentia, ægrorum consuetudine valdè implicitum habebat. Necesse igitur fuit, cùm sibi nequaquam indulgeret, cum vulgatà iam inter plerosque domesticorum tabe contingi. Ei autem saucio, qui suæ salutis in aliena curanda prodigus fuerat, nihil antiquius esse potuit, quàm vt Sociorum non modò vitæ, sed operæ quoque parceret. Primis igitur indicijs morbi admonitus, confestim Sacramentis ritè armandum se ad grauiora discrimina postquam curauerat, seriò cum Superiore egit, vt quia nihil præterea sibi opus sit, quàm minimo familiæ incommodo sui curæ deinceps geratur. Sacerdotum verò maioribus negotijs reseruandam, non sibi adhibendam operam, ne in hac cura salus ipsorum, periclitetur. Multiplex porrò specimen virtutum vt ab eo valente, sic ægro, ac moriente præbitum, incenso æmulationis studio socios omnes inflammavit.

A N N V S M. D C. X I I I.

GERMANIA. CAPVT I.

Vienna Dietmarus Stamvvert mortuus.

Viennensibus hic annus funestus extitit, & nobilium clade Sociorum memorabilis. Sed ij nobis tantummodo commemorandi sunt, qui sua capita cùm alacriter asserendæ salutis publicæ deuouissent, in Viennensium grauissima calamitate non antè occubuerunt, quàm meliore loco res periclitantis Ciuitatis relinquerent, plurimosque ab exitiali tabe contactos ab mortali vita in cælestem inducerent. Ceteris in hoc defungendæ vitæ curriculo viam præmuniuit, ad diem decimum septimum Augusti, qui princeps etiam hunc agonem fuerat ingressus cum Sacerdote, quem
dira

dirâ lue graviter tentatum Deus nobiliori alicui gloriæ referuauit

Deimarus Stamouert, rei familiaris Administer egregius, decem annorum in Societate, quam vicenarius inierat. Hunc fratrem ingenio ad omnia suæ conditionis munia peridoneum, obsequendi laus præcipua commendauit. Ardebat præterea studio benè merendi de omnibus; vnde appositissimam suæ indoli palæstram nactus, in ea sic versatus est, vt paucis hebdomadis præmio dignatus sit. Eum infederat pestilens, & magni modi vlcus; ex cuius grauitate cum certam sibi mortem instare perspiceret, ne quid venenati halitus socijs afflaret, dimitti cupijt ad insanabilem nosodochium. Sed eius curationem alienis delegare videbatur iniquius: quare in suburbani Collegij hortum iussus secedere, cum eo iter intenderet, eumque familiariter de via Ianitor percontaretur, leniter arridens; Vbi rediero, inquit, audies quod cupis. De suo nimirum casu, quo turbatum iri socios cognosceret, nihil vltra proloquendum ratus, quàm vt eius admoneret Præsides, cuius eos esse conscios satis in præsentia videretur: nam posterus dies, qui ei vitæ supremus fuit, ceteris omnibus satis superque rem omnem aperuit.

C A P V T I I.

Item P. Ioannes Zehenderus.

Alter Viennæ, sed maioris ordinis, longeque clarioris existimationis, & nominis, operi sancto ad diem quintum & vigesimum Septembris immortalus est

P. Ioannes Zehenderus, ortus è Sueuia, quatuor professus vocata, natus annos vndequinquaginta, duodeuiginti versatus in Societate; cuius aliquanto altius repetenda historia est. Iacobus Marchio Durlacensis, Princeps è Badensi familia, à puero domesticâ institutione & consuetudine Lutheranis addictus, accedente ætatis, mentisque robore, collato Catholicæ Ecclesiæ splendore, doctrinæque constantiâ, cum Lautheranorum caligine, atque errabunda nobilitate, statuit, explorandæ veritati, Ioannem Pistorium, quo Medico utebatur & Consiliario, nuper à Nostis ad Ecclesiæ castra traducto, cum Andrea Smidelino, Lutheranorum in Germania glorioso antesignano committere, graui admodum ætate viro, & prole numerosâ. Sed is inferius suâ dignitate ratus, si Theologus cum Medico congrederetur, vltro Iesuitam prouocat, arbitrum pugnæ futurum, vel etiam,

etiam, si malit, aduersarium. Vbi vtrumque intelligit paratum esse; tum neclere moras, multa causari, donec Hæreticus misis occupat Alsatiam. Tunc enim, arbitratus eos haudquaquam se periculo commissuros, multis comitantibus Verbi Ministris (sic illi suos proclamatores vocant) Badam, quasi ad certaminis locum, venit. At illi res contra cecidit: nam inuitati Catholicæ Religionis propugnatores adfuere, Pistorius, & noster Theodorus Busæus, Collegij Molsheimienfis eâ tempestate Rector, isidem, qui longo post tempore, multis magnificæ magistratus perfunctus, Romæ denuo Assistens Germaniæ decessit. Cum elabendi nulla potestas esset, initur pugna in magna Nobilium corona; à qua miserè fatigatus, victusque discessit Smidelinus, frustra opitulantibus Erebrando, & Gerlachio, Lutheri præconibus magninominis, vt omnibus ludibrio esset: vnde ad tædium compulsus vitæ, breui diem supremum expleuit. Erat in parte aduersa noster hic Ioannes Zehenderus, adolescens ille tum quidem senum & vicensium annorum, sed in eius aula Principis iam tum Prædicantis officio fungens: in quo summa inerat, & ijs qui cum eo congregarentur iucundissima modestia, & consuetudinis mira quædam suauitas, vt vel ob illam familiariter ei sæpe P. Theodorus prædiceret, non Catholicum modò, verum & Iesuitam quoque ipsum breui futurum. Is, vt erat acer ingenio, sustinuit ille consilium penè solus, & quamuis fulgore veritatis iam ferè conuictus, restitit tamen aliquamdiu (vt adhærescere diu solent præceptis opinionibus, ægreque diuelli magna ingenia) & vnà secum Principem in Lutherana secta retinebat. Cœperat ille iam quidem antè de Lutheranæ doctrinæ veritate dubitare; & cum Symmistarum quispiam theses disputationi exposuisset, ipse Catholici partibus assumptis, tanto argumentorum pondere obruerat hominem, vt quò se verteret, non inueniret. Ceterum cum Diuina lux nondum penitus eius mentem collustrasset, pergebat Lutherana dogmata populo de suggestu explicare. Verum in ea disputatione, qua de narrabam, dum studiosis neruis omnibus molitur sua tueri, nuditatem vidit erroris sui, & illuminatus à Deo, quem Lutherani fratres sperauerant propugnatorem, is palàm damnauit falsitatem. Eo factò tam acriter pupugit collegas suos, vt cum Princeps videretur etiam in sententia nutare, nec iam auderent cum Pistorio, nedum cum Iesuita, deserti à primario suo commilitone, dimicare, ipsum Zehenderum, nouum Catholicum, nondum ab hæresi absolutum, prouocarent ad pugnam. Nec ille pugnam, agnitâ fretus veritate, detrectauit. Dictus pugnae campus, vrbs Emetinga, vbi Marchio versabatur.

tur. Confluxere Prædicantes vndeuginti, abstergendæ communi maculæ, & pugnæ dux factus Ioanes Pappus, Argentincnsium Ministrorum primarius. P. Theodorum Buxum, qui fortè illuc de via aduenerat, ne Princeps quidem ipse persuadere Prædicantibus potuit, vt vel auditorem admitterent. Adeò formidolosum illis fecerat deuietus nuper Smidelinus, abstractusque Zehenderus. Disputatum quadriduo est, & Pappus, ad dogmatis, causæque ludibrium, profligatus; qui cum non inueniret, quî commodè ex disputatione excederet, deliberando trimestre petijt, vt quoquo se modo laqueis veritatis, quibus tenebatur, dum aliquo demum, expediret. Hic Marchio nihil prolatandum ratus, P. Theodorum accessit; audit decreta Tridentini Concilij; bidui ieiunio corpus macerat; vacat contemplationi rerum Diuinarum, & cogitationi veteris vitæ: demum peruigilatâ nocte, postridie, Tennebachii peccata patefacit; tactis Euangelijs iurat in obsequia Catholicæ professionis solemnî ritu; primus, quod sciam, Principum, qui à Lutherana perfidia redierit ad Ecclesiam. Neque sic acquieuit; sed incensus cupiditate Romani ritus totâ suâ ditione strenue, constanterque propagandi, proposito edicto Concionatores Hæreticos, si & qui Catholicam nollent amplecti fidem, exire iubet. Verum ne ille fructus in Ecclesiam rediret, quam omnes boni iam animo præceperant, & cum Principe Pistorius, ac Zehenderus summâ ope moliebantur, præproperus vetuit Principis occasus, vt infelix Christianæ rei, sic ipsi sanè quàm faustus, & gloriæ plenus, paucis hebdomadis, quàm nostra ille in castra transierat, propinato ab Hæreticis veneno nefariè illatus. Excepit mortem animo pietatis plenissimo, armatus omnibus Sacramentis, peccatorum veniam à Deo, & instaurationem Ecclesiæ suppliciter petens, die septima, decima Augusti, anno prioris seculi nonagesimo, ætatis suæ duodevigesimo.

CAPVT III.

Qualis in Societate Zehenderus.

ATque ita quidem Ioannis Zehenderi ab Lutheranis ad Ecclesiam Catholicam transitio fuit. Nunc porro quis illi gradus ad Societatem fuerit, videamus. Demortui Principis sobole carentis hereditas, & principatus in Calviniani fratris eius veniebat manus. Igitur Zehendero nihil fuit, cur ibi diutius hærendum sibi putaret, adeòque

adeoque in clientelam se dedit, comitatumque Austriaci Cardinalis Andreae Episcopi Constantiensis; apud quem factus Sacerdos, haud ita multo post Romam studio proficiendi delatus, quadriennio Sacrae Theologiae in Germanorum Collegio ad S. Apollinaris nauauit. Tum vero rationem inire tacitus cum animo suo coepit, quâ se popularibus Haereticis praestaret omni reliquâ vitâ quàm maximè fructuosum: statuitque nihil suis, neque suorum rationibus congruentius fore, quàm si se nostro instituto, coetuique adiungeret: cui propterea se magnorum consiliorum plenus adscribendum dedit. sed illud imprimis ingentibus animis moliens, vt magnas cuncta Germania haereseon strages ederet, atque errorum. Neque secus deinde rem aggressus, aut lenius executus est, quàm mente destinârat, Diuinâ gratiâ eius conatibus obsecundante, quâ fultus, non modicos Haereticorum greges ad Catholicum populum traduxit; & eam prouinciam tam incitato semper ardore gessit, vt cum se frequentius in Haereticorum aedes importunè penetraret, non raro cum grauiore contumelia exturbaretur; sic tamen, vt per indignationem reiectus, alacrior eodem postea, ardentiorque rediret.

Cùm alia pleraque, pristinam suam conditionem cum animo suo reputanti occurrerent, quamobrem eius cum poeniteret, tum illa cogitatio grauiter exulcerabat animum, quoties meminerat suis institutionibus abalienatos olim non paucos à Catholici nominis studio; quam noxam vt praestaret, expiaretque, nihil adeò in hac vita durum, atque acerbum ducebat, quod non ultro sibi subeundum esse arbitraretur; eademque cogitatione tam sibi vilis erat, vt nullis honoribus caperetur, nihil humanarum rerum pensi haberet. Huius vtriusque sui studij Cassouiae in Vngaria, Lintzij, Viennaeque in Austria, ad memoriam posteritatis & exemplum, luculenta vestigia expressit. Lintziensem profectò Residentiam cum praeses administraret, & eâ frequens Sociorum esset in Bohemiam, Stiriamque commeatus, ad cetera omnia studiosissimâ, ac beneuolentissimâ procurationis erga peregrinos fratres officia, illud semper adiecit, vt illis ipse pedes ablueret, lectos consterneret; aliaque his inferiora praestaret, repugnantibus nequicquam hospitibus. Solemne illi fuit, diurnas nocturnasque agrorum custodias, domi forisque, sibi velut iure quodam deposcere, & ferè perpetuas obire. De nocte domesticum, tintinnabulum obseruare; simul ac increpuerat, è strato se eijcere, etiam tum, cum Rectorem ageret, & ad agros iuuandos, vocatus, inuocatusue exire, Interea & socios primo manè excitabat à somno, & illis

& illis super mensā prælegebat; & omne obsequium ægris, integrisque præstabat.

De reliquis virtutibus, quid opus est memorare, quæ vniuersæ cum tali charitate congruerunt? Abstinencia, & corporis tractatio fuit ad inuidiam vsque exempli dura. Obedientia tam ad omnes exacta numeros, vt ex Præsidum nutu muneris quidvis subierit, & Sacramenti religione sponderit, se nullum vnquam detrectaturum. Vnum erat duntaxat, quod eius animo difficultatem videbatur allaturum, pro eo scilicet quo tenebatur ardente studio demissionis, vt quorumlibet arbitrio subesse optaret, nulli mortalium sustineret præesse; si ad aliquam fuisset in Societate, seu dignitatem, seu Sociorum præfecturam euectus: cuius vnus detrectationem noui moris voto sibi fuerat impositurus, nisi religione, Præsidumque reuerentiā prohiberetur. Neque eum editi iam voti nullius refugiendæ curantiæ vlla vnquam poenitentia subiit; nisi cum iussus est Magistratum capessere, & imperium in socios exercere; id quod non Lintzium duntaxat, & Cassouia, sed etiam Viennæ præstitit; vbi Concionatoris etiam domestici, Cathedralis Aulici partes explcuit.

In omne calamitosorum genus adeo propensæ charitatis existit, vt mortuum vniuersi deslerint: vniuersi communi luctu, tanquam vnicum leuamen suum, cuius fecissent iacturam, profecuti sint. In reos verò, qui ad extrema raperentur supplicia, præcipua se charitatis eius probauit industria, quibus & poenas deprecando sæpè temperabat, & morte defunctos terræ mandabat. Exemplum spectabile fuit, quod eius generis aliquando Viennæ proposuit. Raptabatur ad necem parricida resupinus in traha, & crebro ad humum capitis illis, ipsa in raptione dolor augescebat. Non tulit Zehenderi molis in misericordiam animus eam quamuis scelesti capitis acerbiterem. Ipse confestim insilire in cratem, & conuolutum in globum pallium, suum, hominis occipiti subditum, magno sui neglectu, & fatigatione, fulcire, atque identidem, vt impetu euoluebatur, inuoluere iterum, & reconcinnare, vsque ad destinatum supplicio locum.

C A P V T I V.

Zehenderi charitas in pestiferos.

Ceterum omni vitæ decursu nihil Ioanni Zehendero iucundius obtigit, quam in lue contactorum ciuium procuracione, vbi
Z decubue-

decubuerat Sacerdos, cuius illæ vices fuerant, alium, qui eisdem expleret, desiderari: quas certè partes ille tam cupidè, tam constanter, atque etiam importunè sibi à Rectore depoposcit, vt postulatis excludi iure non posse videretur. Simul igitur atque voti compos factus est, eo impetu, ac contentione animi formidolosissimæ prouincix campum est ingressus, ita se penitus insinuauit in malè affectorum intimas ædes, manifesta que tabe languentium retrulas casas omnes ita penetravit, vt quia nullius loci, neque rei habere delectum, ij quibus aliunde perspecta non erat multa hominis prudentia, cum vanæ, periculosæque temeritatis insimulare meritò possent putari. Sed sagacissimi vir ingenij pridem perspexerat, quàm multis, & sæpenumero leuibus ac nullis ex causis homines abducerentur ab exquirendis maturè animi subsidijs, quorum vsu deindè atque fructu complures, improuisque casus eos intercluderunt. Nimirum cùm se videant publico, congressuque omnium arceri, qui haud leui suspitione contagionis laborant; declinandæ huiusmodi opinionis & molestiæ, dissimulatâ sæpius intestinâ suâ clade, Sacramentorum, Diuinæque proinde gratiæ exsortes intereunt. Id quod cùm vsu permultis Viennensium venire nosker primis administrationis suæ diebus didicisset, sedulò sibi putauit esse prouidendum, vt nemini deinceps, quem haberet compertum, insanus ille pudor exitio foret. Qui Patris ardorem scrutandi, noscendique omnium domicilia, & secessus reprehendi, ceu minus consultum, posse crederent initio; posteaquam deinde multorum manifesta cum salute & prodidit eius tam auidæ, curiosæque sollicitudinis fructus, flagrantissimæ charitatis in ciues, parisque gerendo negotio prudentiæ illustre præconium eidem tribuerunt.

Vt verò erigerentur ad insigniores religionis, pietatisque motus ægrorum animi, hunc sibi perpetuum indixit morem, ne quenquam, Eucharistiæ atque Extremæ Vnctionis Sacramenta ministraturus, adiret, nisi eo apparatu, qui augustam eius rei aliquam præferret magnitudinem, & Dei præsentis venerationem eximiam importaret. Igitur prius in ægri quàm conclaue subiret, ad eius fores inducebat sibi carbascum amiculum, cui superpelliceo vocabulum, in sacris est, stolam item, & quadrangulum pileum; tum sinistrâ Christi Cruci affixi signum, dextera facem ardentem prætendens ingrediebatur, & religioso eo, sacroque cultu multam repentinè venerationem erga Diuinam in ægotantium animos inuehebat. His atque eiusmodi præclaris alijs artibus suscitandâ in omnibus aduersus Deum fide,

fide, reuerentiâ, & ardenti amore, multorum dubiam confirmauit salutem, neque pauciorum desperatam restituit; sibi que apud Viennenses, ceterasque Prouincias, quibus fuit vtilissimus, clarum nomen integerrimi, sanctissimique viri peperit; eoque clarius, quòd ex huius ingressu palæstræ nullam à perpetua respirandi fatigatione, moram sibi vnquam indulsit, quoad cum post quintam hebdomadam, dira quoque lues abstulit. Paucos post dies, cum P. Ioannes Montanus Mollensis, vir apprimè cum doctrinâ, tum virtute clarus, deploratâ valetudine Litanias sibi Sanctorum prælegi voluisset, vbi ad eos peruentum est versus, queis Sancti Sacerdotes inuocantur, ipse pauca interfectus, præcepit ad cetera suffragia illud interferi, arque adeò tertio iterari *B. P. Ioannes Zehendere, Ora pro me*; pro ea scilicet opinione, quam de hominis sanctitate vsu, familiaritateque conceperat: id quod pietati priuatæ conceditur, nam publicè ante Ecclesiæ annuentis autoritatem id non licet.

C A P V T V.

Vienna præterea P. Ioannes Montanus Mollensis ereptus.

Tertius, cuius luctuosissimum item funus Viennensibus exitit, nisi ratio gloriosi obitus dolorem meritò temperauisset, quòd asserendæ saluti suum ille quoque caput deuouisset, in vrbs grauissima calamitate, is cecidit die vndeagesimo Octobris

P. Ioannes Montanus-Mollensis, Belga, Domo Antuerpiensis, annos tres & quinquaginta natus, exactis in Societate tricenis ternis; politiorum, grauiorumque disciplinarum apprimè consultus; Philosophicâ, Theologicâque Laureâ pridem clarus; cuius vtriusque doctrinæ præcepta vicenos, eoque amplius, annos, vel nostro in Collegio, vel in Academia Viennensi, multa cum acuminis, perspicuitatis, & eruditionis fama tradiderat. Eius præcellentes animi doctores Præposito Prouinciali consiliarium, & admonitorem cum diu fecerant, & Viennensi Collegio maximè idoneum Rectorem pridem, adsciuerant: quo in munere cum iucundissima præsidendi suauitate, salubrem exigendæ disciplinæ seueritatem felicissimè, perpetuèque copulauit. Exemplo inprimis, suorum quemlibet ad sedulam sui muneris procurationem inuitabat; cum & ea quæ plerisque communia sunt, vt audiendarum Confessionum & huiusmodi, princeps ipse obiret officia, & quæ certorum sunt propria, sedulò, vbi esset opus,

expleret: quam imperij formulam secutus, prompta semper, feruida-
 que suorum obsequia est expertus. Prorectorem agebat eius Cöl-
 legij, cum acerba vitiatæ cæli labes Viennensem ciuitatem haberet
 infestam, nostrique Patres publicæ auertendæ calamitati, domi at-
 que foris plurimum laboris haurirent: quorum fatigationem vt pro
 virili subleuaret, tametsi nunquam à Rectoris procuratione feriatu-
 s, veniebat & ipse in partem assidui, atque ancipitis muneris audienda-
 rum promiscuè Confessionum: inter quam obeundam prouinciã
 tetra cuiuspiam halitu creditur fuisse afflatus. Multo autem grauius
 deinde, cum tres horas in Academicorum, Rectorem sibi legentium,
 conferta multitudine consedisset; quod triduo post eum confessum,
 immani tubere pestiferum vlcus illi secundum aurem intumuit, cuius
 malignitate, triduo vix toto expleto exhaustus est. Appetente
 mortis horâ consuluit vnum è Patribus, contagiosorum nosocomio
 præfectum, quàm procul suus adhuc à vita exitus abesse videretur;
 qui vt respondit, iam planè instare; ad illam suæ mortis obnuncia-
 tionem miro gaudio exultauit; moxque iussu fratris sibi præire
 Litanias, nuncij magni perfusus lætitiã, piè ad singula earum ca-
 pita respondit. Opportuno deinde loco demortuum non multo ante
 P. Ioannem Zehenderum vt suprà memorauimus, supplex implorauit,
 ac breui morte placidissimâ conqueiuit. Diem mortis exploratum
 non habeo: sed modico P. Zehenderum interuallo fuisse secutum è
 narrationis serie comprobatur.

C A P V T V I.

Praga P. Marcus Antonius Soldanus sublatuS.

AB Iulio mense ad anni exitum, & latè, & crudeliter, si quo
 vnquam, aut loco, aut tempore, in Pragenfes sæuijt pestilitas;
 vix vt vlla familia tabo immunis abiuerit, aut plus triduo, ex quo
 teter halitus afflaret, superstes quisquam esset. Inde nobis allata
 necessitas & scholarum, & nostri contubernij dissoluendi, emissis in
 agros socijs, quorum labor vrbi necessarius non fuit, aliquot Sacer-
 dotibus in ciuitatis solatium resistentibus; quorum vni cum Adiuto-
 re socio expetitâ sorte obigit lue contactorum vniuersa in vrbe pro-
 curatio. His duobus non potuit non esse negotij satis amplissima,
 in vrbe, ac ciuibus frequentissima, domicilijs pene omnibus pestifero
 sidere afflatis. Sed grauius laborum pondus ex iniustitiâ moris tabe
 cuasit;

euasit, cuius ea fructa fuit, vt biduo, aut summum triduo, affecta corpora extingueret; nullus vt esset interdiu, noctuque finis animorum procurandorum, aut funerum. Sacerdotes reliqui publico prohibiti, nihilo quietiorem, securioremue ab opere vacationem domi sortiebantur, quos quotidianus aut habentium rectè, aut habere existimantium concursus, cessatione penitus abstinuit. Non enim vrbis omnibus modò regionibus, sed ædibus ferè totis perpetua: erant, & manifesto veneno pereuntium, & eorum, quos nec leuiter afflitos crederes, frequentia subitaneaue cadauera; vt cum nemo compertæ sibi sanitatis fidem faceret, omnes se pro depositis haberent; tota ciuitas Sacramenta iniret, tanquam præsidia supremæ dimicationis. Ad hunc modum comparatis Pragensium animis, nullus dies Patribus nostris suo in templo abibat non satis operosus, periculi plenus, cum promiscuè ciues adirent, benè, malèque habiti; eorum plerisque pestilentem sui corporis affectum, aut ignorantibus, aut dissimulantibus; quem benè multorum inexpectatus patefecit occasus, vbi primùm nostra ex ædè, Christique mensa, domos essent regressi. Aduersus eiusmodi pericula, eò funestius, quò rectius, in nostrorum caput grassantia, quoad humana prouidere cautio potuit, intactos se Patres præstiterunt, vt diuturniore tanto, ac fructuosiore eorum operâ ciuitas vteretur. Sed vigilantissimam curam in vno Patrum, eius palastræ valentissimo pugile, supergressa est vis mali occultior, potentiorque. Huic quaterna iam laboriosissima æstiuæ in hoc certaminis genere, hoc est funestis Pragensium suo periculo depellendis cladibus, agentis, vertens hic annus, detergè iam ferè pestiferæ expirationis labe, gloriosum finem laborum attulit, & præmia virtutis asseruit, ad diem tertium vigesimum Nouembris Diuo Clementi sacrum. Is fuit

P. Marcus Antonius Soldanus, in Italia natus, annorum vnus & viginti cum Societatis militiam sortiretur, sexaginta cum defunctus est, in cuiuslibet exercitatione virtutis illustrium decorum vir. Italici nominis Sodalitatem, ex ijs, qui Pragæ negotiationis causâ degebant, coactam iam pridem procurabat, quam frequentibus concionibus, omnique aliâ disciplinâ sic instituerat, vt ex auditorum virtute, Magistri facillè nobilitatem agnosceres: & quàm illustri erga Deum religione imbuti essent, vel ex ipsius Sacelli sui augustissimo cultu, ornatuque ipsi apertissimè indicarent. Idem Italicum Pragæ nosocomium instituit, excipiendis, curandisque illius gentis ægrotis hominibus egenis; cui præter idonea vespigalia, ædium amplitudinem

nem ex corrogata gentilium stipe, omnia singulari ipsius virtuti deferentium, attribuit. Cuius nosocomij egregia disciplina, optimi Patris perquam appositis temperata legibus, ita perseuerat, vt perpetua meritò futura videatur. Eiusdem ipsius plurima, illustriaque in Pragenses ciues merita, pridem eis ipsum vnice carum gratiosumque fecerant; sed illa prouinciæ procuratio, quæ hominem tandem exhaustit, in qua per continentes diro tabo ciuium pereuntium, clades, suæ salutis oblitus, ardentissimè seruiebat alienæ, ac plures quidem annos, quod incensæ in ipsos charitatis argumentum erat, & inusitatæ virtutis exemplum, ineditibilem illi ciuitatis amorem, paremque concitauerat venerationem. Neque illa tam operosa iuuandorum vniuersorum sollicitudo poterat obesse, quò minùs alterius cuiusdam generis cura priuatim deriuaretur in egentium, necessitates totâ vrbe subleuandas; quo nomine, Pater pauperum, ab omnibus, ac meritò quidem, audiebat. Ei ergo vt iam illustria eximiarum virtutum facinora felicitatem vitæ immortalis asseruisse viderentur; quò tamen ei spes illius certior fieret, paucis ante occasum diebus, Sancti Patres Ignatius, & Franciscus Xaverius, ceterorum de sua familia Cælitum lætissimo septi choro, ei se augustâ claritate fulgentes spectandos præbuerunt, ipsique instantem ex hac vita exitum in æternam nunciarunt.

A N N V S M. D. C. X I V.

P E R V I A. C A P V T I.

Cusci erepti quatuor è Nostris.

CRudelissimè hoc anno pestis in Cusceses grassata est. A quatuor nostris, qui reliquis decumbentibus, integri persisterunt, itum auxilio est. Li suam operam in domesticos, externosque quàm opportunissimè partiti sunt. Nihil prætermisum, quod in ciuium, animos, corporaque conferri posset; totâ vrbe à prima aurora diligentissimè lustrandâ, vt non minùs inuocati, quàm vocati subsidio venirent egentibus. Quatuor denique scûâ lue sublati sunt, quorum, cum duorum nomina in obscuro sint, reliquorum etiam, ignotis diebus funera fuerint, deminutam eorum memoriam reddemus. Alter fuit

P. Ioannes de Alua, Methymnæ in Hispania ortus, annorum
vnde-

vndequinquaginta, exactis quatuor & triginta in Societate; vir ab naturæ, gratiæque opibus planè insignis; Guamangani Collegij propemodum autor, cui deinde præfedit summa cum laude. Indigenarum idiomatum, Agmarani, & Quichuensis fuit peritissimus; vt eorum ipse disciplinam institueret, aliosque percommode doceret. Sanctorum verò res gestas iisdem linguis complexus, quibus Indigenæ iuuarentur, prælo propediem destinabat, nisi mors præpropera, præclare cœptis eum auocasset. Alter qui honestà ibi morte occubuit, fuit

P. Petrus de Vidoja, Hispanus itidem, & Baëzæ in Boetica natus, cum ageret quadragesimum quartum vitæ, adeptæque Societatis vigesimum octauum annum. Fuit & hic scientissimus Quichuani sermonis, vt in eo nemini mortalium cederet; quem solandis ægris hilarissimè occupatum pestilens, affatus inuasit, confecitque.

C A P V T I I.

Vnus Chuquiabi; Inlide duo sublati.

CHuquiabum eiusdem Peruani Regni oppidum eadem lethiferi vis mali luculenter afflixit; vbi dum suam in solandis & iuandis ægris industriam, pietatem, constantiam, omnibus mirificè probat, eadem pestilentia correptus, extinctusque est, die nobis inexplorato

Hildephonsus de Luera, Hispanus, ex oppido Ribadeo, quatuor duntaxat mensium nouitius, florenti ætate, nondum quartum vigesimumque egressus annum; sed qui amore virtutum ceteros inter domesticos emicaret; vt non parùm pudoris veteranis afferret.

In Inlide quoque, altero extremæ Peruuix oppido, valdè sæuiit pestilentia; vt plus mille capitum vnus mensis exhausserit; qua in procuratione non potuit otiosa esse nostra familia, quæ supra ceteram munerum consuetorum turbam, Parochorum ibi quoque subit omnem administrationem. Et ea fuit sedulitas, vt tanto ex numero nullus non expiatus obiuerit, exceptâ duntaxat vnâ muliere, ad quam acciti maturè non sunt. Diro halitu domestici contacti ferè omnes, extincti duo, ætate ferè pares; pares studijs, ac sollicitudine in ægris adiuuandis: vterque nosodochijs præfectus perpetuò ægris assederat, indeque lethalem auram contraxerat. Ceterum dies mortis vtriusque nobis hætenus compertus non est. Alter horum fuit

P. Ioan-

P. Ioannes Gonzalez, Hispanus, Couenienfis, annos natus sex & triginta: in Societate dimidium vitæ duxerat omnino ex æquo. Alter fuit

P. Didacus de Naiera, Limæ in Peruuia natus, qui in Societate vixerat annos septem & decem; alterum tantum fuerat inter mortales.

A N N V S

M. D. C. X V.

PERVVIA. CAPVT I.

Chuquisaca P. Ioannes Baptista Rufus Firmianus extinctus.

Coepta superiore anno prosperè per omnem latè Peruuiam pestilientia, peruulgarique clade promiscuâ, Chuquisacam urbem etiam comprehendit, ediditque haud leuëm mortaliũ stragem. Accurrit ægris subsidio, de more, Societas; cui vnum ademit caput cælo maturum virulenta contagio, mense Iunio. Is fuit

P. Ioannes Baptista Rufus, 4. vota prof. Italus, Firmi in Piceno natus, cùm haberet iam annos ætatis sexaginta, & ab adita Societate quadragenos ternos. Non illum quidem pestis ipsa confecit, sed contractum à venenatis corporibus, quæ tractabat, degener erysipelas, tantæ pernicipi, vt eum biduo, Sacramentis tamen percipiendis dato spatio, è vita exturbârît. Magnum eius obitus luctum ea in vrbe fecit, opinione sanctimonix, atque in omnes charitatis eximix, quam in ipso venerabantur. Archiepiscopus illi suo cum Clero funeris officium præstitit in frequente Nobilitatis conuentu. Et cùm inter pestiferos versaretur intrepidus, periculi magnitudinem Religiosus quispiam, quod obiret, proposuit, nisi maturè subduceret sese, vtque ab ea functione segregaret; cui nihil ipse aliud, quàm illud; enimuero tempus videri experiundæ, expromendæque, si quâ teneretur in proximos, charitatis; quod ipse nollet habere dispendio. Alio illius odoris grauitatem se ferre non posse dicente respondit; facilia reddi omnia charitate.

Venerat ille Romæ in Societatem, cùm ibi, missu parentum, auitæ nobilitatis orandæ spem studio litterarum sustentaret. Nimirum vt frequentes in India socios Martyrij gloriam adipisci famam, nunciaret, eadem illum cupido traxit, emulatione dignitatis. Secundum tirocinium, quod egregijs virtutibus decorauit, confestim

Indias

Indias cœpit ambire. Tenuit ea cupiditas, & flagitatio, vt assolet periculi faciendi gratiâ, annos aliquot; ac tandem, nondum expleto Theologiæ spatio, cum P. Balthasare Pinnas Procuratore in Peruuia destinatus est. Ibi ludum litterarum humaniorum primus Arequipæ & Quito instituit, tractauitque eas disciplinas cum laude; interpositis identidem concionibus ad populum, quibus maiorem in modum valuit ad salutem plurimorum. Calamitosi omni operi iuuandis prolixè semper intendit; qui eius in obitu creptum sibi præsidium publicè magnâ contentione clamabant. Opulentis aiebat abundè semper esse qui seruiant, religiosi, & seculares: sibi prouidendum esse, ne tenuioribus, quosque afflixit fortuna, defiat. Sæpè illi in ore illud: *Sinite paruulos venire ad me*. Obedientia illi prompta & expedita citra vllas ambages negotiosè cum secularibus amicis necessitudinis, præ quibus illi erat Deus. Vbi vbi esset, ingenuam filiorum Societatis effigiem exemplo nobili ostendebat, Potosinæ potissimùm, quæ Imperatoria est, Ciuitati charus, nomine Sanctimonix, opinione ac ore omnium celebratæ. Hinc illi præsens animus vt auderet citra fucum aut phaleras veritatem cuius authoritati luculenter edicere. Atque hoc illi decus, totâque illâ Prouinciâ vt pernotum, ita celebratum, tessera instar illi propriæ fuit elogium. Ecclesiastæ Euangelici, Apostolicique nomen his tuebatur ornamentis citra spem, citra metum, fortî & glorioso exemplo, contra publica vitia semper armatus, paratusque dicere quæ deceret. Auctoritate tantum valuit, vt & pecuniam quâ vitam cuiusdam à supplicio publico eximeret, & veniam contra opinionem omnium impetrârit. Erat sui despicientiâ, & Moderatoribus suis omni in re obtemperacione perceleri: Humana omnia nihil pensi habere; ex quo seueritatis, atque adeò nonnullam austeritatis opinionem subiuit. Sed eandem ipsam censuram, præ studio diuinitatis, vilem duxit; crebrâ cum Deo familiaritate, quantam necessariæ curæ sinebant oblectans animum, seque à fluxis rebus abducens: atque ex eadem illa magis, quàm à librorum lectiōe ducebat eos dicendi impetus, quos oppidò vehementes, & facilitate vberriam in concione promebat. Biennio ante quàm decessit, eius è sorore nepos Aloysius Romæ Societatem iniit, in auunculi exemplum iturus.

GERMANIA. CAPVT II.

Crumlouij P. Dominicus Valesius desideratus.

NIssæ Silesiorum hoc anno coorta pestis multos mortales depa-
sta est. Ibi diffugientibus ferè ceteris, qui potuissent afflictiis
opem, vel qui etiam debuissent, afferre, subuenit excellenti chari-
tate, admirabili fortitudine, corporibus, animisque; & vniuersum
illum ferè miserorum mortalium numerum extraxit è fœcis hæreti-
cæ luto; donec ipse morbo correptus, & Crumlouium translatus,
viribus ibi, gliscente in præcordia sensim veneno, defectus, Sacra-
mentis egregiè comparatus ad mortem, præsentibus, & pio virtu-
tum eius sensu delibutis socijs, animam diuitem meritis, & ani-
morum lucris onustam edidit feriâ tertiâ Pentecostes, quæ in diem,
nonam Iunij conuenit, anno isto millesimo sexcentesimo quinto-
decimo.

P. Dominicus Valesius, ortus in Foroiulio ad Carnorum fines
extrema in Italia, quatuor & triginta natus annos, quorum sexde-
cim in Societate posuerat, tanto bonarum omnium artium splendo-
re conspicuus, vt religioni habuerint, qui penitiùs eum nouissent,
Socij piacularibus eius obitum sacrificijs prosequi, quem spe robustâ
ducti non dubitarent in Cælestium coetu, atque concilio fuisse con-
tinuò collocatum. Quam eorum existimationem vt minimè fuisse va-
nam reipsâ comprobemus, eius à nobis vitæ narratio, quoniam ea ve-
rè magnarum est plena virtutum, longiore ducenda filo est.

CAPVT III.

Prima Dominici Valesij atas.

PVeritia Dominici, & quidquid eius vitæ, ante adeptam Socie-
tatem, fuit, in obscuro est; nisi quod adolescentulus grauitate,
modestiâ, cultu Diuorum, solertiâ in bonas litteras, præ alijs æqua-
libus suis semper excelluisse sit visus. Primus è Gymnasio nostro
Brunensi, anno partæ salutis 1598. pridie Calendas Iunias ea ipsa
in Probationis Domo se Societati dicauit. Ibi tirocinium ita pere-
git, vt in eum inter solita experimenta ipsi eius contubernales, tan-
quam in lumen quoddam illustre, & perfectam virtutis effigiem
intuerentur. Reliquum temporis ad annum vsque 1605. non ille
quidem

quidem segniter aut languidè , id quod hauserat tiro , percoluit ; vt profectò non nemo alius ad eos religiosæ vitæ terminos , in quibus ipse tunc sese deprehendit , promouisse , in laude ponere , & præclarum honestumque sibi ducere nequaquam dubitaret : Verùm Dominicus ad seueriorem normam , præscriptionemque seque , ac sua perpendens , annos illos haudquaquam placabiles , Deoque dignos reputabat , quos ignauia , vt ipse interpretabatur , atque socordia corrupisset ; eò quod adeò nihil eximium , tanto intervallo , tot inter opportunitates , in studio perfectionis & sanctimonie præstitisset . Nimirum visa est Diuina prouidentia voluisse , sicut in aliquibus innocentie per omnes ætatis gradus ad sanctimoniam perductæ ; in alijs contra pœnitentie patratorem retro scelere cum exaggerato post culpam titulo sanctitatis ardentissimè excitatæ ; sic in Dominico acerrimæ cuiusdam atque excitatissimæ ab longinqua in Dei seruitute desidia reuocationis effigiem luculentam proponere ; vt ij , qui suis se partibus eximie respondisse rentur , si tritum quandam insistant callem , animo in Christianæ fastigium perfectionis nunquam erecto , dum in hoc veluti speculo , degeneris animi fœditatem agnouerint , eius exemplis incitati , ad veræ celsæque virtutis gloriam enitantur .

Ergo cùm Dominicum anno illo actæ in Societate vitæ octauo , vehementior quidam Diuinæ gratiæ impetus corripuisset , acri conuerso in tempus ante per incuriam exactum obtutu , hanc ipse Deiparæ Virgini , quam eius ipsius verbis aliquousque pertexo , dixit orationem : *Non reticebo iniustitiam meam , Virgo Maria ; nec silebo iniquitates meas , quæ supergressæ sunt caput meum , & sicut onus græue grauata sunt super me . Inuisa rerum series , cuius quoties recorder , toties erubescio , vultumque tuum Virgineum reformido . Nimirum hæc tua fuit erga me dignatio & munificentia ; vt licet ad suprema Sapientie satius percipiendos dura nimium cervicis essem ; tamen emollitus , Diuinis inspirationibus locum darem ; totumque me diuino seruitio in Societate filij tui manciparem . Sed quæ mea est homuncionis vilissimi , & abiectissimi sordities & ingratitudo , tantum abest vt me perfectæ vitæ persequendæ studio tradiderim ; vt etiam vanitatibus , & nugis nescio quibus implicatus , haudquaquam seruiò me vni virtuti addixerim . Inuisum Deo , & Superis caput ! Hæcne gratitudo , qua te . vii oportebat erga munificentissimam & benignissimam Matrem ? Video , video angusti animi tui recordiam , & abiectæ mentis supinam negligentiam .* Prosequitur deinde hanc .

sui veterni accusationem satis prolixè; & propositis sibi domesticorum sanctorum facinoribus, plenus ruboris, & iuxta quodam animi excellenti ardore inflammatus, statuit secum eandem viam insistere, & magnas illas animas vi, contentioneque magnâ emulâri.

C A P V T I V.

Incitatur lectione mensa, & duplici viso.

INter has cogitationes, dum & perdius semetipsum, & perniox ad egregia cœpta exstimulat; & ob naturę, difficultatum horrore, nonnihil reluctantis, tergiuersationem assiduis castigationibus sese intus sugillat, menses aliquot effluxere, neque seria rei tantę sit tandem aggressio. Interea peropportunè Sanctorum quorundam eminentium illustria gesta super mensam lecta validius, altiusque in ipsius animum penetrarunt, & omnem aggrediendi magna cunctationem perbreuî abruptere. Præcipuam habuere vim præclara Diuę Catharinę Senensis, & B. Aloysij Gonzagę decora, quorum momentis impulsus, tandem manus victas dedit. Mirabatur in illa quàm maximè tenacem sancti propositi animum, nullis neque parentum minis, neque domesticorum vexationibus, nullaue aliâ obsistentium contentione labefactatum. Sed commemoratione rerum Aloysianarum ita commouebatur; vt impetum erumpentium vbertim lacrymarum continere nequiret, quibus antea tam deplorabat vitam, seque detestans ipsum, ardua quęque iam animo, emulandi studio, versabat.

Igitur sic affecto, die 17. Nouembris eius ipsius anni 1605. horis matutinis dum lecto consurgit, pulcherrima quędam spiritalis viri species, eius se menti obtulit, cumque suauissimâ voluptate demulsit. Imago illa virtutis erat, in excelso quodam fastigio collocatę, & magno Sanctorum agmine, quos inter eminebant Catharina Senensis, & Aloysius, circumstipatę. Ea partim graui cohortatione ad se Dominicum visa inuitare; partim amarâ irrisione, quid adhuc tandem eximium, sui, Deique gratia, Sanctorum, quos ostendebat, imitatione sit aggressus, rogare. Ille in amplexus inuitantis confestim ruere, seque illi totum deuouere; salubrem exprobatorem intimis in medullis persentiscere; neglectum tempus, omissumque abs re animum per summam inertiam flere amarissimè. Durauit hæc species biduo; sed magis ac magis à claritate ac perspicuitate, per

per intervalla deficiens. Ecce autem meditantem audentemque summa, pusilli animi imbecilla reformidatio aduersis cogitationum, motibus interpellat: *Arduum id esse negotium, quod susciperet; vires impares; inanem & ridiculum fore conatum, cui spes nulla successum promitteret. Quid enim peti? Perfectionis & excellentissime sanctimonia palmam. At quàm arduam eam rem, quàmque in excelso sitam! Quam ipsam videlicet multi cum ambitiosius, quàm constantius prensassent, in ima renoluti, risum mortalibus, immortalibusque ac ludibrium debuerunt. Aduersus hæc ignaua consilia, sanctus Dei timor, periculum longè grauioris subsannationis, quàm sua spernentibus consilia, seuerus ille Iudex olim esset illusus, si ad sublimia vocanti non obsecundaretur, intentabat. Itaque hos inter fluctus, non erat quò se mens adhuc infirma, & trepida toto pondere applicaret, sed velut anceps, atque animi incertus pendensque hæsitabat. Cum ei appetente iam sabbato, qui dies Præsentationis Virginæ peruiiglio signatus erat, inter curarum ambigua & tristia, veluti radius quidam, spei ac fiduciæ in eandem Virginem, penitus conferendæ, sese opportunè insinuat; eam Misericordiæ Matrem, propitiam, ac fauentem coëptis fore, omnesque istos suspensi animi flexus explicaturam. Ergo iam opis Virginæ in promptu adfuturæ quasi certus, cubitum concedit. Experrecto manè, & rursus illam configentium inter eos adimi motus cogitationum luctam ingresso visendam se præbet augustâ specie, non illa quidem oculis corporis, sed subtiliore quadam, & incognitâ retrò ratione, Dei Mater suauissimum puerulum læuo brachio sustinens. Ille gestire, lætitiâ admirari, stupere, animum erigere, spem corroborare, nihil iam arduum videri, nihil sibi non eâ duce polliceri, quæ non alia re videlicet in tam ancipiti lucta constituto aspectabilem suum vultum præbuisset, quàm vt ipse consuesceret ad eam perfergere, eius præsidio niti ad immortalem gloriam, atque ad summa quæque, difficultatibus abruptis, contendere. Reddita confestim est hilaratæ menti, dimotis nubilis, serenitas, discussa cogitationum ambiguitas: coëpitque tanto impetu erectus semel animus in virtutis & sanctimonix ferri fastigium, vt suum ipsemet æstum magis ac magis exuberantem capere nequaquam posset: parumque absuerit, quin suspectas haberet illas Diuorum in nuperi visi imagine delicias; verereturque ne fraus aliqua veteratoris antiqui, lucis Angelum eminentis sæpenumero, fortè subesset, vt extra suæ vocationis, & Instituti limites ipse propulsus, falsâ imagine sanctitatis ageretur in præceps. Sed hunc etiam*

timo-

timorem Virgo, placidâ manu deterfit, & inuictam clienti iam suo constantiam in bene præclareque cœpto suggessit. Hoc vnum, neque illud fallax, indicium fore, species ne illa salutaris atque diuina, an hostis insidiosæ ludificatio fuerit, diurnitatem ipsam suscepti feruoris, aut remissionem. In quam ipsam rem viebatur Dominicus illo Gamalielis dicto paululum conuerso; Si ex hominibus, aut ex hominum hoste capitali consilium istuc, aut opus est, dissoluatur; sin autem ex Deo, non poteritis id omnes portæ Inferi dissoluere. Pergendum ergo; instandum operi; velis remisque ad culmen sanctimonie contendendum. Non posse viam eam fallere; quam Virgo celestis monstrârit: neque moris, neque illius ingenij esse, clientulos suos candidissimo pectore in se proiectos in fraudem induci sinere: potius indignè laturam, ita suam negligi visitationem, stimulos repudiari; verendumque ne incuriosè trahita, iustas aliquando & graues pœnas expeteret. Hæc, atque alia talia cum animo suo volutans ac reputans Dominicus, ardentissimo quodam impetu ad demonstratum perfectionis apicem constanter eniti constituit. Neque tamen illi subinde molestus esse desijt ille ludificationis tartareæ timor, diuexans animum, & pulcherrima cœpta disturbans.

CAPVT V.

Superat inanis gloria timorem.

Quin & aliud iuxta iter scandalum ponere callidus insidiator molitus est; videret etiam atque etiam scilicet, vt nouâ istâ & insolitâ mentis ad excelsa atque ardua contentione, ne quidquam aliud, quàm vanos putidæ gloriolæ fumos, & sui apud intuentes pretium consecratur: posse mediam quandam teneri viam, solo multorum tritam, in qua sit in tuto collocata submissio; arduis insisti lubricè, & imperum ita conspicuum, sui palpani periculo non vacare. Porro tantum apud eum hæc præpostera humilitatis fouendæ cura valuit aliquamdiu; vt ne ad eum quidem, quem haberet arbitrum conscientie suæ, referret ea, quæ sibi diuinitus accidissent, quæque iam animo secum ipse versaret. At vbi sanior cogitatio succurrit, vel hoc eodem ipso nimirum celandi studio Dæmonis artibus ianuam aperiri, noxium illum atque inutilem falsæ gloriæ timorem, candidissimâ sui pectoris apertione protriuit. Ea res ipsi non modò in præsens, sed in reliquam deinceps vitam omnem admodum salutaris

taris fuit. Nam ex eo tempore studio habuit inprimis omnes Moderatores suos arcanorum cordis sui certiores, & maximè gnaros efficere; expertus id quod ipse affirmat alicubi, nihil ad defigenda in animum altius heroica cogitata potentius, nihil ad eblandiendas celestes opes præstabilius inueniri, quàm in luce atque in arbitrio Moderatorum intima sui pectoris omnia collocare: contra, si rectè pieque meditata clam Superioribus habeantur, nihil ad supinam eorum oblivionem, Diuinæque iacturam gratiæ proclinius esse. Ergo ut hæc damna vitaret, ita cum Patre Spirituali depactus est, ut quot hebdomadis semel toleraret, seu colloquutione, seu scripto, iisdem secum, de rebus prolixius agi: Superiores verò vnicè orauit, ut singulis abs se mensibus conscientiæ rationem reposcerent. Nec facile quidquam postea, seu grande foret illud, seu exile, quod animo vincendo, exaugendæ perfectioni conduceret, aggressus est, ijs inconsultis. Ex quo item fonte profluxit Dominico egregia quædam libertas heroicæ mentis in aggrediendis palàm operibus, quæ ad vitæ virtutisque perfectionem attinerent; cùm sui securus, ac Dei, nihil cetera, pensi haberet, neque quid existimarent quique mortales vlla duceret in parte curatum: quodque hoc in studio primum, atque eximium, est, inani gloriæ tum esset minimè obnoxius, quæ clarissima sæpe facinora corrumpit, cùm ea socijs intuentibus exequeretur, quæ distante interiùs spiritu præclara conceperat. Itaque haud ille facile ab aliquo opere, quo Dei gloriam amplificatum iri sperabat, quodque sibi Maiorum approbatione licuisset exequi, vilius hominis gratiâ temperauit: quin etiam id illi curæ fuit, ut Christi bonum odorem vbique diffunderet, si fortè ad sese sectandum contuentium animos allectaret. Nimirum enim hanc ille generosam humilitatem & heroicam appellabat, aggredientem præclara, & vbique Diuinæ gloriæ, commodisque mortalium seruientem: sed suis in oculis vilem atque contemptam, ut quæ cognosceret millesimam eorum se partem nequaquam obire, quæ augustissima Dei Optimi Maximi Maestas, atque amplitudo reposceret. Non ergo probabat eorum placitum; qui omnia interna in occulto habenda, furtimque & clam alijs agendum putant, ne quid sibi de operum fructu studiũ alienæ laudis decerpant.

C A P V T V I .

Qualis Dominici Humilitas .

O Perę pretium me facturum reor, si attexuero, quę aduersus hanc sectam suis in aduersarijs non vno loco concepit . Laxam ait hac persuasione morum licentię libertatique ianuam aperiri, dum, qui sic opinantur, pulchrum sibi ducunt à peruulgato viuendi more aliorum haud multum abscedere, posseque languidos ac remissos in studio virtutis, plus sępę feruidis incitatisque promereri, propter humilitatem, quā sua scilicet parui ducant . O pręclaram, inquit, humilitatem, vel pallium potiùs segnitiei, atque torporis detestabilis ! Quid mirum, si sua parui ducant, quādo per socordiam nihil egregium moliuntur ? Velle autem hac fictā humilitate suam inertiam, atque negligentiam obtegere ; seseque inde solari, vnde oporteret erubescere ; ad hoc, aliorum actiones heroicas, excelsosque animos eleuare, perinde ac si nequireret quisquam, Diuinā tultus gratiā, integrā humilitate, magna moliri, atque ad Dei gloriam illustrare gerere ; hoc enim uerò quid est aliud, quā aditum ad summam virtutem intercludere, seque talem esse prodere, qualem sese ipse depingit ? Itane, vt viri quique sanctissimi nequierint sine aliqua vanę laudis captatione stabilem excellentis virtutis tenere cursum, & grandia sine occulto fastu operari ? Nequierint sua habere vilia, nec tamen refugere ad Dei gloriam, & hominum vtilitatem ea in loco patefacere ? At certę contra, nimium se suspectam reddit humilitas, quę immodicę sua bona nititur occultare, quia iam vel hoc ipso indicio magni ea pendere satis videatur . Ego verò vel ipse expendo, me mea tanto minoris facere, quanto magis ea produco ; tantoque pluri, quanto eadem sollicitius obscuro . Quod si etiam diligenter in eorum mores, qui partium aduersarum sunt, intendas, passim deprehendas, virtutis in illis aut perparum esse, aut profus nihil ; & fictā humilitatis imagine velari noxiam libertatem, & modestię falsum studium obtentui esse licentię : vt promptum sit intelligere, quo ex fonte cessatio illa, atque ignauia dimanet . Nimirum sanctissimis illis heroibus pręferre se audent, dum suę contemplatione paupertatis, quā reipsa vrgentur, se humiles arbitrantur ; illos contra elatos, atque in suis bonis pręsidentes, quos putant non posse pręclara facinora, vt vident, patrare, sine cogitationibus

nibus altis, & suimet nimiam existimatione. Abieci profecto istud est animi vitium, viuere suam hac humilitate latum, quæ ne nomen illa, quidem attingit humilitatis; & suarum opinione diuitiarum, nihil de morum castigatione, nihil de ulteriori progressionem cogitare. O fallaciam! O fatuitatem! Procul, procul cum ista humilitate, quæ stringat animum potius, quàm laxet ad persecutionem virtutis. Sic Dominicus existimabat de ijs scilicet, qui hominum oculos, atque conspectum in recte factis nimium reformidarent: quin etiam ita secum hac super re nonnunquam esse ratiocinatum, satis compertum est, ut sibi diceret; Ecquid est tandem, Dominice, quod te ab aggre-
diendis palam fortibus, & manifesto virtutum cultu deterreat? Periculum vanæ gloriolæ? At illud certè nullum est, nisi te fortè putes eximium quid, & admiratione dignum gessisse, cum reuera quod gesseris perexiguum sit, & momenti perleuis, aut nullius. Vnde qui sua studiosius celant, vel vanæ titillationem gloriæ, si ea prodeant in apertum, extimescunt, liquet ea magni ab illis pendere, & sibi eos impendiò magis, suisque factis blandiri, quàm æquum est. Ex quo fit porro, ut quàm quisque occultissimus, sibi quæ eam re humillimam est, tam maximè superbus esse videatur. Quod si nullo numero sua haberent, quid tandem esset, quod illos posset inflare, atque in elationem animi tumoremque erigere? Aliorum, inquit, ingens opinio. At cogita, nihil ipsos de te magnum concipere; sed hypocritam existimare potius, & simulatorem, qui mentiri sanctitatem. Et esto concipiant, quod in re est; nec tamen ea sic illi tribuent tibi, perinde quasi ex te habeas, atque ex opibus tuis; sed utique ex Deo. Si autem ex Deo, quid, stulte, gloriaris? Aut cur dum vereris impensius, ne temerè gloriè, dona Dei vis obscurando, ne in te influant, auertere? Sine te potius à Dei Spiritu agi, ut ipsi collibitum est, videant nec ne alij. Nam id quid retulerit, dum tu id agas, ne studio videri quæras? Igitur nullus te hominum aspectus, nullum tuendæ humilitatis studium vel à minimo progressu tardet, nedum absteineat, auertatue. Id si hodie negligis hanc aliquam ob causam; cras alia fortasse maior obueniet, quæ remoretur. Mihi crede, solidiorem hac ratione humilitatem comparabis, quàm si minima quæque velis abscondere. Semper exiles, & pusilli manent, qui sua nimis sollicitè occultant; & si pedem vnum leuent, à terra, iam se montes transmouisse sentiunt. Contra alius ingenia, conficiet; sed quoniam ea ducit pro nihilo, tametsi videat ab alijs magni fieri, ea contemnit, & miseros illos, vel dolet ita miserè ludi-

ficari, vel ridet. Quid? Maiora longè à se ille putat exactum, iri propter vnus Dei maiorem gloriam, ad quam quidquid agimus, nihil est, nihil omnino. Atque hoc ita si est, quid est, quod nobis occasionem præbeat vanæ gloriationis? Potius nobis nostra deberent esse luctus, dolorisque materia, quòd pro eo ac Deo debeamus, tam exigua moliamur. O quàm parua, quàm tenuia sunt nostra in Deum studia atque opera! Erubescè, ô homo inanis; quoniam si videres Diuinæ magnitudinem Maiestatis, teipsum ad inferos vsque deprimeres, neque in te quidquam esse dignum prædicatione, censes. Hæc aliquanto prolixius ex eius diarijs excepta sunt, vt clarius esset eius argumentum sapientiæ, quam Dominicus hausit è calo.

CAPVT VII.

Quibus se stimulis incitaret ad Sanctitatem.

Igitur hoc bono Humilitatis quàm maximè generosæ, atque heroicæ iacto fundamento Dominicus, haudquaquam dubitauit excelsum quandam, atque sublimem perfectionis turrin ope diuinâ se edificaturum. Planè nihil humile, nihil mediocre, aut commune, sed altum, sed eminens, sed ipsum sanctimonix culmen animo destinabat; statuebatque ita secum firmissimè, aut cœpta desinenda, inque imis turpiter hærendum, aut esse contendendum ad summa, studio acerrimo, infatigabili, immortalis. Medium sibi nihil fore. Quam in rem iucundè, & perquam aptè illud ambiciosissimi quondam hominis identidem vsurpabat: *Aut Cesar, aut nihil*. Hoc sibi pulchrum, hoc decorum, ac nobile dicere, in concupitam semel sanctimonix palmam toto pectoris æstuantis impetu, laxissimisque desideriorum habenis ferri. Hoc adeò etiàm naturæ, atque ingenio suo calentiori, qui semper arderet, competere, vt flagraret scilicet, non iam amplius iracundiâ, aut alijs malis libidinibus, vt consuérat; sed saluberrimis amoris Dei & virtutum incendijs. Has ille sanè flammæ in semetipso miris varijsque fomitibus, per singula propemodum momenta temporis exsuscitabat. Iam illi votum erat magnos & illustres viros æmulari, qui nullius ipsi quidem rei studio retro respicerent, sed quod maturè consultò semel arripuissent, id firmissimè sectarentur, neque ab eo se sinerent vllis rerum difficultatibus auelli: quâ re omnium vnâ maximè excellens animus, & supra humana

mana euectus, verèque nobilis appareret. Iterùm in omne genus, etiam vilissimorum opificum cogitatione conuersâ, neminem vnum omnium aded esse ignaum obseruabat, quin ea in facultate, quam profiteretur, excellere, atque eximius esse niteretur. Ad hæc, identidem acri stimulabatur Dei timore, cùm veritum eum esset, ne si hoc eius beneficium, quo fuerat è veterno excitatus, segniter haberet, ac prosequeretur, eum sibi infensum, infestumque redderet, à quo denique, tanquam abortione deflorescens, penitus abijciatur. Sæpè quasi quodam in theatro se positum contemplabatur, in quo Deum, & Sanctos haberet, non spectatores duntaxat, sed coronarum etiam, quæ victori post acre certamen atque ardens deberentur, ostentatores, & blandos quodammodo hortatores, ac vindices; de quorum etiam præsentissima ope, in re tantoperè cum Dei coniuncta gloria, nihil posset aut deberet ambigere.

CAPVT VIII.

Ope, & cultu B. Virginis adiutus: item Exercitijs.

PORRò secundùm Deum, præcipuè omnium, spe & fiduciâ in Matrem Dei, Dominam vniuersitatis sustentabatur Dominicus; Eam vt nouæ huius vitæ suæ principem autorem celsissimis quibusque & clarissimis conatibus demereri, & propitiâ facere conniti; nihilque vereri magis, quàm ne iustæ illius expectationi vlla ex parte deesset. Hæc illi maximè faces & stimulos addere; neque omittere suo clienti miras identidem cælestium saporum delicias, vt contentissimum eius ardorem deliniret, illiquefacere: præsertim, cùm primò omnium ab illa nouæ vitæ meditatione commentationibus asceticis, anniuersario Societatis instituto se exerceret. Ibi tum in eum aded copiosus diuinæ dulcedinis torrens influxit, vt modo quodam, prout ipse commemorat, sensibili denuo progeneratus, & eximiâ quadam puritate, velut amictu splendido sibi videretur esse candidatus. Ergo in Deiparam, sicut harum conciliatricem deliciarum, suauissimâ & blandissimâ gratulatione conuersus: *Tene, inquit, Mater, quod senes; stringe fortiter, quia magnum thesaurum inuenisti.* Ex illo nunquam deinceps huiusce peculiaris patronæ suæ commeminit, quin eius animus quodam quasi cælesti nectare redundaret, & quodammodo colliquefceret: solitusque est eam, quoties incidisset mentio, prædulci quodam sensu, vix aliter quàm Beatam

Matrem appellare. Obseruarunt eum socij, ad omnem augustissimæ Cæli Reginae in familiaribus colloquijs commemorationem, à seipso quodammodo, atque à sensibus, aliquanto temporis abripi atque emoueri; nunquam præter eius quamcunque effigiem transire, quin patronæ suæ, si foret sine arbitris, pronus aduolueretur; sin alij adessent, caput aperiret, ac reuerenter submitteret. Insuper ita, cum duobus socijs pactus est, vt quoties eorum quisquam aut Beatorum Virginis nomen audisset, aut eius qualem libet imaginem oculis vsurpasset, alter inuicem pro altero, dum illis vita superaret, aliquam mentis intentione in communem sese patronam conuerterent. Ipse ab ea sæpenumero præstantia sanè dona consequebatur, faciles eius expertus semper est aditus, & promptas suis in molestijs ac difficultatibus aures. Vnicum eius hoc esto monumentum. Cœperant illi genua semel ab frequentiore Missarum auditione condolere: Matrem Misericordiæ, vt succurrat, implorat. Dictum factum adest inuocata, & poplitum illi nervos ad longas etiam, diuturnasque in posterum flexiones durandas consolidat.

Per idem illud Spiritualium Exercitiorum tempus, clarissimâ quadam, & valde singulari mentis illustratione, qua penitus eius irradiauit animum, Deus illi patefecit, quanti momenti res esset, Moderatoribus suis, suæque conscientiae cognitoribus esse quam arctissimè coniunctum; omnia sua cum illis agitare consilia; demum, eo cum illis candore versari, perinde quasi cum Deo agas, cuius oculis cuncta cordis arcana subiecta sunt. Et verò conferta sunt eius commentaria, inundantium ex ea coniunctione spiritualium lucrorum, quæ vel in semet ipse, vel in alios largè affluenterque manasse sagaciter annotauit. Neque enim sua vnus compendia subducebat Dominicus; sed quidquid accederet alijs, id ipse charitatis quadam societate admetiebatur, & sibi, omnium opibus locuples; omnium, tanquam egentissimus, citra inuidiam, æmulator. Ac dederat illi bona fors, eo maximè tempore, quo Græcij nauabat operam Theologiæ, non vnum eiusmodi contubernalem, cuius ipsi consuetudine posset quam maximè profici; sed vnus quispiam omnium præcipuus fuit, adeò suo genio, suoque studio ad magna mirificè attemperatus, vt eius assidua ex obseruatione semper aliquid in sua Dominicus emolumenta congereret; quem tamen ipsum, & complures alios, prior ipse sublimioris exemplo vitæ, suæque consuetudinis vsu incenderat. Sed nimirum in ijs ipsis, quos suo calore rangebatur, clarissimarum quarumque virtutum descripta

linea-

lineamenta, quàm in semet ipso, cernebat acutiùs, atque perspicaciùs, & ijs se ad bonam æmulationem accendebat, seque reprehensione assiduâ, quasi cunctis ipse tardior ac segnior in cursu virtutis esset, probrosâ comparatione multabat. Iisdem illis in Exercitijs alterum, Dei, Virginisque munificentia consecutus est donum sanè quàm eximium; vehementissimum, inquam, tum animi domandi, tum verò maximè corporis per omne vexationum & molestiarum genus implacabili sœuitiâ persequendi ardorem, & cupiditatem profundam. Euiscerari, differri, sexcentas in partes laniari, & concidi, dum sibi placaret Deum, suaque errata expiaret, impensè cupiuisset. Tanto nimirum odio sui flagrabat, ut illud sanè quodammodo immensum, atque infinitum extitisse, haud absurdè quidem videri posse, quæ deinde proferemus, ostendent.

C A P V T I X.

Qui se post Exercitia gesserit.

HIsce tam faustis nouæ vitæ, beneque coëptis auspicijs, tam multiplici Numinis se liberaliter infundentis luce perfusus, firmissimè suo cum animo Dominicus iterum atque iterum statuit ducem Deum, & Virginem sequi, neque quidquam facere mediocriter: sed prorsus ad supremum absolutæ virtutis culmen totis viribus, omni que studio eniti. Ad id verò quò expeditior esset, sub ascecticæ istius, quam memoravi, exercitationis finem, retractatâ apud Confessarium, repurgataque totius ante actæ vitæ conscientia, eadem die, atque eadem diei horâ, imò, quod ipse diligenter admonuit, eodem ipso vestigio temporis, quo prima Scholasticorum vota, confecto ante sex annos tirocinio, ediderat, eadem nunc illa, singulari quodam sui penitus Deo dicandi, sacrandique studio, repetijt, atque instaurauit. Ex illo, memor quem sibi, suæque contentioni scopum præfixisset, in quem omnes vitæ actiones, officium omne dirigeret, hoc agere, hoc vnum prima curarum in parte habere, ut esset in suscepto semel heroicè viuendi studio quàm feruentissimus. Hoc ille sibi quotidie, hoc singulis penè momentis, præsertim quo tempore ad contemplationem Diuinitatis incumberet, identidem, inculcare; hoc exquisitissimis argumentis, quorum in eius aduersarijs passim abundè est, sibi suadere ut igneâ quadam vi magis in dies ac magis in proposito consummatæ virtutis cursu calefceret:

Curtum esse Spiritualium istarum nundinarum tempus, eoque avarè occupandum, ut inde sibi ne momentum quidem ullum aliena cogitatio, quàm profectus assidui cura decerpant. Instandum huic sacræ negotiationi sine otio, sine cessatione, neque ullius opportunitatem questiculi, vel tenuissimi negligendam: unum ex altero nasci lucrum; neque reprehendi posse, quod per incuriam dimiseris. Hac una ratione videri scilicet, id quod ante tot annos vita per negligentiam atque sordidiam perierit, compensari quoquo modo, & quasi redintegrari. Omnem hoc in studio cunctationem, atque indiligentiam esse suspectam, nec grandi periculo vacare: quovis laxamento vel indulgentia pronam in deterius naturam ad ingenium relabi: uno neglectu, lapsusne posse divinam ita gratiam effundi, ut eius sit planè desperanda reditio. Nihil ea delicatius, nihil esse tenerius; præsertim cum eam Deus tam amplam, tam largam, modoque tam raro, tam dulci contulisset. Nec quidquam velle Deum, & Virginem neque tenue, neque mediocre eius in animo efficere, quem tantis sibi beneficiis obstrinxissent. Metuendam vehementer ingrati animi turpissimam notam, si lentè, si oscitanter agas. Quin & leuitatis, atque inconsistentia adhesuram labem, si calentibus inijs progressus intepcat, & ad honestam laudem instituta contentio languescat. Ignominiosè audiri illa; Parturiunt montes; Hic homo caput adificare. Occurrendum ergo ei exprobari, qua desidiofis in die Domini hand parè ingeretur. Perfenerandum, & pertinaciter urgendum studium, quod tanta acrimonia captum esset. Hac una re scilicet tempus redimi; generosum, & heroicum, & animum verè sapientem prodi; habitantis in eo Spiritus cerni specimen & agitationem. Hisce, atque alijs modis innumeris per singula propè momenta Dominicus semet inflammabat: hos eosdem igniculos suis in aduersarijs densè stipabat; ut quaquæ ex parte arriperet, eorum vel solo contuitu recalesceret identidem, & suos ignes nature inertiâ languescerent, quasi ventilatione confoueret. Sed nihil ita iucundum lectu est, quàm quod de illâ Religionis inimica, & peste Spiritualis studij desidia, & veterino suis ephemeridibus interdum inspergit: *Monstrum illud esse terribilissimum Diuinis admodum oculis despicabile, mortalibus nocentissimum, atque exitiosum*. Itaque qualissimis tum ex propria meditatione, tum ex asceticorum lectione librorum coloribus illud detestabili specie, atque execranda deformitate describit; quo illius horrore deterritus, in amplexum cupitæ perfectionis iret auidius, atque in ea quiesceret firmitus, illique penitus adhereret.

Ad hæc, Sanctorum sibi hominum illustria proponebat exempla, quibus animum à languore prohiberet. Aiebat quantum humilis S. Franciscus sui despicientiâ ceteros mortales antecelluit; tantum se niti velle, vt eius, quod quæreretur, adipiscendi ardore ac contentione ipse emergeret. Eam in rem oculos habebat semper in S. Catharinam Senensem, & in Beatum nostrum Aloysium Gonzagam conuersos, vt in eius codicillis frequentur apparet, quos huius feruidioris studij documenta perquam ardua præbuisse constaret. Atque in Beatum ille quidem Aloysium, nescio quâ peculiari æmulantis animi propensione cupidius ferebatur, tanquam haud alium facilè Sanctorum è numero, æquè suo ingenio votoque congruere comperisset. Estque beatissimi eius adolescentis id imitatione consecutus, vt apud exteras nostrorum hominum nationes, atque in Vrbe potissimum percrebresceret haud obscurus rumor, alterum in Austria haberi Aloysium, vt testimonio virorum grauium acceptum est.

C A P V T X.

Aliquot eius ad sanctitatem adminicula.

Laboris arbitror fructum existitum, si nonnulla flagrantissimi huius ardoris adminicula, ex ipsius decerpta commentarijs, adnotâro. Inprimis hoc apud se sanctissimè statuit, primis illis vitæ quasi è veterno suscitæ propositis mordicus inhærere; neque ab ijs leuiter ad alia, tanquam meliora, transilire; hoc enim videri hominum eorum esse, qui dona Dei haud satis ex dignitate reputarent, quique seipsos in fraudem inani persuasionem vltro inducent. Solere Deum primas illas animi motiones, quibus ad se mortales ciet, vt eximia liberalitatis suæ pignora peculiari quadam promouendæ sanctimonix vi & efficacitate, imbueret; quæ qui obseruent, & tenaciter sequantur, eos demum facillimo quodam impetu ad summa rapi potius, quàm duci; & cælestibus prius opibus, quàm vel id ipsi aduertant, copiosissimè abundare. Alios contra, qui rerum nouarum studio, aut animi leuitate fastidiant omnia, seque ad alia ex alijs subinde conuertant, eosdem suâ magis industriâ videri, quàm Dei ductu niti; eaque re omni vero profectu virtutis, vt pote sibi met ipsis relictos, destitui; in paupertimo semper hæcere statu; subsilire, locustarum instar interdum, sed mox ad ima, deficiente remigio, pronos recidere; vnâ manu idem destruere, quod struxerint alterâ:

imò in aggrediendi conatu semper esse, neque vnquam promouere vel latum pedem; atque in omni summa, oleum eos, quod aiunt, & operam multo labore perdidisse. Quos videlicet infernus impostor fucatis ipsorum intelligentiæ ratiunculis obtrusis, iam hoc, iam aliud esse conducibilius ad incrementa sanctimonix persuadens, pro libidine verset, ac demum ostentui habeat, atque ludibrio; nec raro etiam, si non agat in præceps, at certè quàm proximè distare faciat à præcipiti lapsu.

Alterum, quod in hac proficiendi cura Dominico vehementer cordi fuit, est intentissima illa, & sagacissima omnis diuini afflatus atque instinctus obseruatio; vt quoquò ille impelleret, simulatque à Magistro spiritus eius approbationem accepisset, eodem expanso corde velis remisque ferretur. Neque cum facilè quisquam, omisso ad vllum pium instinctum animo fuisse conspexerit; haud ignarum ijs solere Diuinæ gratiæ fontes obstrui, quibus eius inflatus excipiendi cura, atque diligentia neglectui existeret. Vnde nil aliud consequatur, quàm vt deserta in periculis animæ extremis difficultatibus consistetur.

Tertio loco studebat maximam quandam eximix illius perfectionis, cuius tantoperè studio tenebatur; existimationem apud suum animum excitare, eandemque perenni versare obtutu. Sic nempe fore, vt post illam haberet omnia; nihil cum ea conferret; præter eam reliqua omnia in detrimentis arbitraretur; labores atque sudores pro ea dulces; dura & aspera in delicijs haberet; in vnicam illam diu noctuque mentis intenderet oculos; quidquid operis aliud exequendum foret, illud huic vni ancillari iuberet. Hoc verè breuissimum esse ad ipsam arcem perfectæ virtutis compendium. Neque aliam ob causam multos mortales, etiam professione religiosâ Deo dicatos, in imis hæreere semper, neque se vnquam erigere; supino torpore quodâ & lethargo iacere depressos; quàm ideò, quia pulchritudinem, & dignitatem consummatæ sanctitudinis occupato humanis affectionibus oculo intueantur; quem si purum in eam atque imperturbatum defigerent, fieri non posse, quin eam toto animi impetu sequerentur.

Hanc adeò præclaram de absolute virtutis existimationem apud se Dominicus vt excitasset; eò deinde illius versa est vnica, & summa contentio, vt eiusmodi distineretur atque insuesceret vti officijs, quæ consequendo ei fini quàm maximè attemperatè congruerent, ad eumque viâ breuissimâ peruenirent. Primum igitur ea videbat

videbat esse debere heroica atque illustria, quibus suscipiendis animi quædam supra humana creæi celsitas & sublimitas cerneretur. Plus vno sæpè illiusmodi facinore virtutis, quàm sexcentis humilioribus, comparari. Itaque diebus, ac propemodum horis singulis hanc secum rationem inibat, vt semper arduum aliquid meditaretur atque perficeret: neque prius illum dies deficeret, quàm aliquot generosa facta suis rationibus addidisset: eratque eius admodum diligens animaduersio, vt sequentia semper opera prioribus, vigore, pretio, nobilitate præstarent. Talem nempe ab industrio negotiatore requiri solertiam, vt apud eum amplitudo lucrorum maiora capiat ac maiora ipsa temporis successione incrementa. Quod si opportunitas aliquid eximium & magnificum agitandi deficeret; studebat ipse, tamen illorum, ad quæ aspirabat, operum ardentissimâ cupiditate, flagrare: beatos eos prædicare, quibus esset sui per talia exercendi liberior copia, campusque amplior: iuxtâ Deo Conditori suo immensum quoddam augmentum gloriæ, si non suâ, certè aliorum, generosâ contentione, exoptabat, & gratulabatur: eaque re credebat, neque immerito, sibi minimè fructum petire clarorum eorum, facinorum, quorum sibi facultas non suppeteret ad executionem. Porro quæ ipse datâ occasione aggrediebatur, ea præsentî singula, erectoque semper animo sic instituebat, vt quatuor rectæ rationis arbitrio prouideret: primùm quidem, vt nobilissimo quoque, eoquæ certo fine proposito; tum, vt contentissimis viribus; deinde, vt excellentissimo modo; ad extremum; vt summo demerendi Diuini Nominis, eiusque extollendæ Maiestatis desiderio peragerentur. Plerumque verò Dominicæ Passionis ea recordatione, quò Diuinis acceptiora conspectibus euaderent, imbuebat. Et quamuis talia, tamque magnificè instructa eius essent opera, mox ipse tamen in ea singula, simul vt erant peracta, censor, quæstorque seuerissimus, inuestigabat attentè, num quis eis alicunde naueus, numqua labes, vndecunque tandem, adhæsisset. Sicque factum est, vt tota deinceps eius vita, quædam quasi continua quæstio, suiue iugis esse censura videretur. Eadem illa opera, quò certius ad positum finem, faciliusque proucheret, iudicabat assidua esse oportere, neque vllâ cessatione interrupta; eoque sic illa disponebat, vt vnum esset gradus alterius. Vix enim vnum aliquod eorum illâ quâ diximus æstimatione libratum, discussumque Deo detulerat, cum illicò mediteretur aliud, nullam sibi vel momento temporis indulgens vacationem. Quâ contentione, cum aliquando nimium procederet, animad-

uertit iusto amplius, supraque vires naturam premi, & quodammodo fatigatam fatiscere: quare ne planè succumberet, temperatam, aliquam illius studij remissionem sibimetipsi prudenter imperauit. Tandem hoc vnum elaborabat maximè, vt quæ augendo Diuinitatis honori, & suæ virtuti exaggerandæ susciperet, ea liberrimè gereret; neque sibi quidquam in ijs loci, nullamue partem ea torpedio, seu tabes, labelsque officiorum, quam Respectum humanum vocant, vsurparet. Iuxtà illi esse siue in propatulo gerenda res, siue in obscuro foret: neque sollicitus, neque pensi habens qualis alijs videretur, dum ne sibi, nè Deo & Cælestibus displiceret. Nihil morari humanos obtutus; sed in illum inspectorem atque arbitrum cordium Diuinitatis oculum, mentis atque intelligentiæ suæ aciem habere defixam, ex vnoque illo cunctas repetere operandi rationes.

CAPVT XI.

Quintum, sanctitatis adminiculum, presentia Dei.

ENimvero ista Dei præsentis contemplatio plurimum omnium, inter cetera Dominico contulit, ad actiones suas, in eam, quam modò diximus, normam componendas, magnosque habendos breui interuallo progressus. Hoc ille, veluti fræno, utebatur, quo vagæ mentis effusionem coerceret: hoc in animo suo venerationem Numinis profundam alebat, ne quid in eius maiestatem vel leuissimè admitteret: idem illi pios animi concire motus, quos identidem iacularetur ignitos in cælum: idem ipse pectoris internus arbiter, ad grauitatem modestiamque componebat externos mores, vt virginali quadam specie mirificè intuentium animos afficeret, & arcanâ quadam, illecebrâ, ad earum, quæ ipsi erant in precio virtutes, amorem permoueret. Nimirum hanc sese vim ex ipsius aspectu, ingenti suo bono, persensisse, tum Nostri homines, tum externi non semel confessi sunt. Nunquam ille moram vllius in contuitu rei quantulamcunque trahere, indignum ratus aciem, quam posset mentis in Deum, eam, aliam quamcunque in rem obiectam defigere, incomparabili vicissitudinis eius dispendio. Atque hac seuerâ oculorum custodiâ, omni sibi nouarum rerum & curiosarum interdixit aspectu; vsque adeò, vt ne Academico quidem in theatro, cùm darentur publicè ludi, spectator vnquam assidere sustinuerit. Nunquam in eum incidisses, quin plenum cogitationum sublimium, Deoque altè immersum diceret.

Sic

Sic enim totâ morum, vultus, incessus conformatione studuit componere, vt nemini cuiquam aliud, quàm quod suæ salutis esset, sine vacatione, agere videretur. Denique cum Deo, & coram Deo iugiter ambulabat; nequē in colloquijs quidquam familiarius habebat & crebrius, quàm hanc Diuinæ præsentia firmiter impressæ animo, tanquam utilis ad omnia, commendationem: imò totum in ea quodammodo eximij alicuius progressus habendi momentum positum esse visus est arbitrari. Nam cum ipsum aliquando Sociorum vnus, virtutum eius, & præcipuè inuictibilis eius constantia magnus admirator atque æmulus vehementer ac maiorem in morem, orando sollicitaret, vt sibi compendium aliquod ad perfectionem, describeret; multum ille quidem ac diu, prætensâ eius scientia ignoratione, reluctatus, tandem eius importuno victus studio, suam de re proposita sententiam, carptim breui scriptiunculâ declarauit. Summa ea erat;

Contemplationem assiduam præsentia Dei in hoc Spirituali mercatu, totum pene negotiationis laborem paucis expedire. Cum enim cupidus quisque non vulgaris alicuius perfectionis, primum quidem incenso debeat honoris Diuini promouendi flagrare studio; unde mox succrescit inextinguibile in eius animo magis magisque indies virtutum augendarum desiderium; cò quod intelligat haud aliâ re vlla Diuinam aqne gloriam, atque hominum perfectorum officijs atque actionibus illustrari; cumque per hoc vtrumque studium ad intimam quandam cum Deo coniunctionem perueniatur, & ad illas mentis sinceræ delicias, quandamque Dei fruendi liquidam voluptatem; vna Diuina præsentia speculatio & facilem ad ea omnia viam parat, & vicissim hisce mirum quantum ipsa vigescat & confirmetur. Nam inprimis vnaquæque mens, dum Deo præsentem contuendo distringitur, quantum ille sibi merito à nobis honoris ac reuerentia vendicet, agnoscens, non potest, nisi stupidissima, & multo maximè ingrata sit, acerrimis eius amplificanda gloria facibus non inardescere. Vicissim autem cum hoc studio inflammatur; rationes omnes bene de ea merendi maiestate sollicitè rimatur: quod quia functionibus arduis virtutum, usque assiduus fieri intelligit, in cuiuscunque aggressionis munneris, acrem in sese Dei memoriam excitat, cui ea officia sunt deuota: cuius eiusdem crebritate diligentia mens adeò tenaciter in Deo desegitur, vt agrius inde difficultusque renocetur, quàm vaga nonnullorum intelligentia Deo vel leniter adhaereat. Deinde ardor ille proficiendi hanc Diuinam præsentiam contemplationem, vt sibi vehementer opportunam adsciscit; eamque nonis usque suggerendis fomitis alijs atque exauget; quia nimium auocatum à rebus

alijs animum in se colligit, docetque id unum non segniter, sed animosè gnauiterque agere; unde necesse est sequantur uberrima vite perfectioris incrementa; quibus accessionibus erectus animus in interiorem quandam Diuinitatis admittitur familiaritatem, seque in Deo totum ita demergit, ut tanquam oceano innatet immensa suauitatis; fluxa huius mundi & fallacia blandimenta cum stomacho aspernans, & omnis quæ ex Deo non capitur, voluptatis pertesus. Hac nimirum celestium epularum libatio, & inge quoddam conuiuium, ex memoria Dei enascitur eamque ne vel corrumpantur ille deliciae, vel diffugiant, vinacem semper custodis ac vegetam. Ita Dominicus de assidua Numinis recordatione sentiebat. Et ille quidem non ad eam sua dirigebat officia, velut seruus aliquis vernilis ingenij, qui à flagitio poenæ formidine temperet; sed velut amicus & familiaris, qui blandissimis quibusque officijs ad amici se nutum accommodet ac componat. Et nisi suauem istam in Deum fiduciam nactus esset, nihil se consecutum esse in studio perfectionis eximium arbitrabatur; non temeritati vel arrogantiae tribuens eam fiduciam, sed candidissimæ sincerissimæque Dei charitati.

C A P V T X I I.

Dominici studium orandi, & situs, & modus.

ATque ex ijs quidem, quæ adhuc à nobis dicta sunt, facile quifque existimare potest, quis Dominico sensus esse debuerit, quis animi vigor, quies, impetus, cum ex proposito cælestia meditaretur; quando etiam tum esset ex Deo planè suspensus immobili cogitatione, cum aliena quàm maximè agitare. Constat eum, neque ipse inficiatus est, vires corporis assiduâ illâ mentis in res Diuinas contentione non mediocriter attriuisse. Nec deerat seruo suo, tantâ cordis in se amplitudine effuso, liberalis consolationum largitor Deus; & illi mira nonnunquam instillabat insolitarum lumina veritatum, & suauissimas cæli delicias magnâ vbertate atque affluentia ingerebat. Fluebant vtrò, liquefcente ad conspectum Numinis animo, copiosæ lacrymæ; quas Moderatorum imperio, ne valitudini nimium officerent, inhibere cogebatur. Si precibus operam in publico dare contigisset, videres vno loco defixum plures immobilem horas perstare; ve ipsa vultus, & corporis conformatio mentem alibi, quàm in corpore, præsentio rem esse facillè monstraret.

Adorandi, & cultu eximio venerandi Angelici Panis singulari studio

studio tenebatur: utque eo quàm creberrimè liceret epulo vesci, Moderatoribus suis vehementer, obnixèque supplicabat. Dominicis diebus ac festis ab hac mensa protinus ad oedum concedens ibi antemeridianum omne tempus nitens genibus in Diuini hospitis consuetudine agitabat, nullo commeantium strepitu conturbatur, quàm si vel solus ibi, vel animo ab vsu sensuum esset abducto. Eodem loci horæ quadrantem bis in die precando dabat, semel à recreatione, quam vocamus, pomeridianâ; rursus deuersâ domo, quod nobis consuetum laboris domestici pensum est. Cuius ipsius studij exemplum nonnulli Sociorum cum essent imitati, *Sodalium Chori* nomen apud ceteros habuere. Postea verò quàm sacris initiatus est, non usquâ libentiùs Horas Canonicas idem, quàm in oedeo pangebatur. Nonnunquam & intempestâ nocte se corripiebat è lecto, & ad oedei ianuâ (quòd ea oppestulata prohiberet ingressum) procumbens Beatissimam Virginem eius recitatio Rosario deuenerabatur. Atque hæc omnia, & quæcunque alia precandi officia, seu palàm in musæo, in publico, seu clam in suo cubiculo, flexis humi genibus, nullo fulcro, nullo adminiculo, peragebat. Iussere postea Moderatores eum, fortasse ne cum alijs religione minimè necessaria dissidere atque discordare videretur, in oedeo saltem scabello genibus insistere, & corpus ad transfennam, ut solet, admouere. Paruit promptè imperio; sed ille sius insuetus corporis illi multò maiori molestiæ, quàm pristinus, fuit. Consueuerat nudis item genibus extra aliorum conspectum, preces exequi: at ubi vetitum id à Superioribus fuit, tibialia, quidem ille sub genibus, sed ea sola substranit. Egrediens, regrediensque siue in musæum, seu suum in conclaue, nunquam omittebat Deo, Virginique, sibi ut exitum, reditumque facerent benè auspiciatum, flexis genibus supplicare, nihil aliorum existimationem, hoc suo de more moratus: neque suo exhibat vnquam cubiculo, nisi ianuæ limen exosculatus, P. Ioannis Gerotti, ut ipse Dominicus prodidit, viri eximie virtutis exemplo.

Matutinum meditandi tempus, vespertinum iridem explorandæ conscientiæ, vno semper horæ quadrante anteuertebat: quoque salubrius & fructuosius diuina tractaret, magno habebat studio, ea omnia, quæ meditaretur ad illius diei res agendas, dicendas, cogitandas, atque adeò ad vnum practicâ quadam & actiuâ conuersione dirigere; ut inter meditandum prima quasi diurnæ vitæ lineamenta duceret, quæ deinde singula per opportunitatem, diei decursu, eorum flore coloreque pigmentorum illuminaret atque perficeret, quæ

quæ solet operi vnicuique artificis extrema manus inducere ad absolutionem. Istiusmodi contemplatorem aiebat ipse fines ingredi perfectionis; præsertim, si quæ animo volueret, ea non ad generalia, quædam duntaxat agendorum principia, & pertinentia latè lumina reuocaret; sed de singulis actionibus atque officiis: de eorum occasionibus, de modo certi quippiam apud se quotidie definitet. Quamquam enim ad inflammandum animum communes illæ regulæ non mediocriter sanè conducant; hæc tamen singularia & suis decreta, quæque demetata functionibus illud efficere, vt casta nunquā, & vacua fructus atque otiosa meditatio peragatur. Sed libet ipsum audire, semetipsum ita quodam loco transactā meditatione stimulantem: *Tempus terimus, inquit, Dominice. Quousque ad operationes bene obeundas animum non applicamus? Quid prodest magna commentatio, si manus vacat ab opere? Viuam verò ne sint fraus atque fallacia, quæ reris esse compendia. Age sis, seriò profectum quare, non evanescentem cum ipsis cogitationibus sanctitatem. Crede mihi, finis nullus erit: abyssus abyssum innocat; contemplatio contemplationem. Si diutiùs in his harere volueris, na tu finem nunquam inuenturus es. Praestat certum aliquid statuere, quàm sic in incertum currere. Sic ille criminabatur sese, quod fortè non rectè, neque ad vsum atque profectum, tam sacrâ cum Deo semel occupatione perfunctus esset. Itaque mirum non est, quando tam accuratâ, studiofaque præparatione suas actiones diurnas omnes disponderet, eum sæpissimè inter operandum repentinis, iisque largis intelligentiæ illustrationibus, aut subitò suspensum fuisse, aut in alicuius amorem virtutis accensum. Quin & è cœnatione plerunque, sacrâ præsertim erectus lectione, cælestium magis consolationum, quàm cibi satur, recedebat. Quæ diuinarum momenta visitationum, curæ habebat obseruare, memoriæque gratiâ in codicillos referre, calcato, quo tenebatur initio, eo inutiles timore, ne quam fortè iacturam eâ scriptione faceret religiosæ modestiæ, atque animi submissi; cum pro eo atque erat in explorandis animi recessibus illustri iam, luce perfusus, cognouisset non constituram sibi tantummodo, sed multò etiam amplissimè profecturam eam virtutem, atque adeò & cum illa ceteras vniuersas, quanto nimirum studiosius ea, quæ in acceptis à Deo haberet, adnotando subduceret. Præterquamquod perniciosus in cœptis languor ne quando obreperet, per hanc occurrebat industriam, dum repetitâ scriptorum lectione novos sibi quodammodo admoueret igniculos; dum à seipso dispudet esse degenerem; dum æternarum animi opum detrimentum vel tenue pœnitet adiisse.*

Quæ omnia scriptiois illius bona suis in aduersarijs latius ipse deduxit. Solitus fuit cum religiosioribus interdum, & sui propositi socijs pacisci, vt alter alterius spirituali prouentui totum deuoueret matutinæ precationis lucrum; & plerunque fuit, vt secundum eam, pacitionem abundantioribus diuinæ dulcedinis irrigaretur accessibus; quam affluentiam socij meritis & postulationibus ipse referebat acceptam. Porro in toto suo ad consummatæ sanctitatis ad quam tendebat apicem itinere triplicem illam viam, quas vitæ spiritualis Magistri distinctas tradidère, Purgatiuam, Illuminatiuam, Vnitiuam, ita terebat, vt certis aut annorum, aut semestribus interuallis, iam vniam alteri ordinatè insisteret & posteaquam omnes executus esset, rursus ad primam redaspicaturus rediret.

C A P V T X I I I.

Quàm serenus Dominico, & quàm pacatus animus.

PRæcipuum in his omnibus Dominico & singulare studium fuit, vt mentem perpetuò liberam, & ab omni tumultu atque inquiete solutam haberet, neque prauarum modò vacua, sed honestarum, etiam affectionum esset, quæ pulchritudinem illam pacis, in qua cupiebat habitare, vel modicissimè conturbarent; quippe cum sciret eò copiosius affluere cælestes delicias, quò magis serenum cor esset, pectusque pacatum. Igitur vniuerso propemodum in res omnes creatas amore ita se exuebat, vt quamuis interdum eas spiritualis obtentu quæstus se blandè insinuarent, eas tamen ipse, simul vt comperisset, studiosè depelleret. Eius hoc factum pro exemplo sit. Degebat eodem vsipiam in Collegio cum Dominico socius, in quem ipse propensissimâ quadam animi inclinatione ferebatur, eò quòd in illo expressam veluti suam effigiem, hoc est, tantam ad optima vitæ melioris consilia voluntatem, quantam in alio mortalium nullo concerneret. Igitur ei familiarior esse; cum eo colloquiâ, dum ex instituto liceret, magno commodo mutuo serere; vnice eundem obseruare. Sed animaduertit eâ tametsi piâ affectione sensim illum mentis in Deo fixæ compositum statum nonnihil, hominis frequentiori recollectione turbari; Ergò castigare suam illam propensionem instituit identidem ipsemet, & hætenus ei duntaxat locum dare, ne quidquam intimæ cum Deo coniunctioni officeret. Neque enim aut par esse, aut integrum sibi rebatur partiri cor suum; & quenquam in eius par-

tem admittere, quod vnice à Deo totum deberet occupari.

Iam verò sollicitudines omnes rerum post futurarum, eas maxime quæ timorem secum aliquem, aut anxietatem inuherent, veluti corruptelam internæ quietis ac pacis acriter auersabatur. Idque vt constantius faceret, ea quæ futura essent, ipse tanquam præsentia, Diuinis oculis vniuersa considerabat; eiusque imitatione quadam, in res duntaxat præsentis, futurorum securus, curam cogitationemque intendebat. Ergo quæcunque subito emergeret occupatio, quæ sibi totum videretur hominem deposcere, atque ab interna tranquillitate aliquantum seuocare, eam cordato pectore, sui que tenax propositi aggrediebatur. Prius intereat, inquit, orbis terræ, quam pax animi deferatur & quies. Nempe hanc ei constantiam singularis in Deum fiducia conferebat, quâ sibi vnâ sublatum iri nequaquam ambigeret omnes agendæ rei difficultates, vt sine dissipatione cordis, id quod esset exequendum, perficeret. Eandem quoque confisionem, magnoperè affirmabat illud, quod nullius eligendæ rei desiderio, repudiandæ, partem in vnâ aliquam sceleretur; sed ex Dei prouidentia totus penderet, omnia ex eius præpotente manu expectaret, & qualiacunque obuenerent, gratus acciperet, haud secus, quam si Deus ea nullo sequestro dispensasset. Illam itidem inutilem mentis anxietatem, quam consuevit ea leuium admissio conciliare culparum, quas humana nunquam satis vniuersas cauere potest infirmitas, non patiebatur diu sibi molestam esse; sed conciliato per pœnitentiam Deo, diuinam porro amicitiam tranquillo studio consouebat. Propemodum enim elati, neque humanarum satis miseriarum gnari hominis esse, lapsu quouis ita deijci atque prosterni, aliquid de suauis Dei fiducia, per nimium angorem ac mœstitudinem decerpatur.

C A P V T X I V.

Dominici cum alijs pax.

Hic benè compositæ mentis quieti respondebat externa quoque pax, quam non minori curâ Dominicus cum hominibus integram atque æternam seruare semper enisus est. Itaque hoc illi esse pro regula, & vitæ norma, quam à Ioanne Deckerio Græcensis Academiæ Cancellario, experientissimo rerum spiritualium homine, acceperat, ne cuiquam vlla in re, quoquo modo contradiceret, neu repugnaret: quam sic ille regulam accuratè ac rigidè seruabat, vt qui prius

prius illum domesticis in congressibus recreationis horam norant ad concertationes alacrem atque subferuidum, iam nihil acrius vnquam disceptantem cum viderent, vehementi cum admiratione aspicerent. Temperabat ab omni prorsus alienarum actionum reprehensione & censura; neque de alijs aut loqui sustinuit, aut quidquam audire, quod cum illorum non esset laude coniunctum. Quod si fortè quæpiam ipso præsentè disceptatio cooriretur, continebat se ipse tacitus, neque alterutram in partem se pendere iudicio declarabat: ideoque à socijs, Homo neutrarum partium, atque amicus medius appellabatur. Nihil ex eo querimonie, nihil audiri excusationis, cum sua facta dictaue minùs ab alijs rectè benigneque, interpretatione contorta, videret intelligi, suâ bene facti conscientiâ, & Deo teste contentus. Omnem errantis linguæ lapsum tam acriter in se vindicabat, ut cum vni cuipiam Sociorum aliquando nescio quod verbum acerbius, ut ipse quidem rebatur, reddidisset, illam quantulamcunque noxam, quæ vix vlla erat, voluntariâ flagrorum animaduersione, continuò castigârit. Ceterum in tanta linguæ continentia non dissimulabat, si quis aut Moderatores, eorumque gubernationem, aut viros alios virtutis opinione spectabiles quauis obrectatione perstringeret: erigebat enim sese tunc alacris ipsius & generosa natura, & obloquentium ora infuetâ quadam grauitate sermonis ac vehementiâ compescebat. Non possum, quia huius acrimonie tempus vnum ex ipsius diarijs promptum describam.

Audierat Sacerdotem è nostris, & annis & autoritate se maiorem, Commentarijs P. Iacobi Alvarez de Paz, quos de Perfectione Religiosa conscripsit, ibi præsertim, vbi tepidorum castigat ignauiam, obstrepentem. In eum ergo composito ad seueritatem vultu conuersus: *Maturitas R. V.*, inquit, & *autoritas facit, ut non audeam, pro eo ac deberem, exandescere. Cum enim R. V. ita sit prouecta in Religione, spiritu, litteris, miror ego vehementer, tale indicium de hoc tam eximio autore ferre, quem potius summè laudare debuerat. Nam quòd R. V. suscipiat patrocinium tepidorum, hoc ipso declarat, se adhuc in eadem cum ipsis nauì versari. Et si sic est, quid mirum sit, Patres ac fratres, hoc vlcere possessos, non posse acriorem talis Scriptoris contactum a quo animo ferre? Quod si secus est, ecquid R. V. suscipit tepidorum patrocinium, quos hic bonus Autor, & omnes omnino perfecti viri ac feruentes excitare contendunt? Per talia colloquia obscuratur, & eleuatur pondus auctoris; alienantur, qui audiunt; perit denique lectionis fructus vniuersus. Quæ omnia vitare conatur is, qui alieni fructus & progressus est amans.*

C A P V T X V.

Socios ad virtutem promonet.

Sic Dominicus viros, quibus deberi venerationem ab omnibus norat, ab inuidia atque obrectatione vindicabat. Ceterum socios omnes ad omnem virtutis imaginem, quâ exemplo, quâ verò etiam sermone, quoties erat occasio, promouebat. Quos à natura benignius, & ad vsum Christianæ Reip. liberalius instructos videret, eos, quò conspicua præ alijs in se ducerent lineamenta religiøsæ probitatis, euaderentque Societati ad animarum quæstum vtiliores, Deo per preces enixius commendabat; præsertim si eos animaduerteret liberiori aliquâ viuendi ratione haud satis sese ad sanctam institutionem accommodare. Sed eorum præcipuè profectus, qui tirocinio Societatis recenter essent perfuncti, cordi erat; vt quem ibi spiritum bienni culturâ combiberant, cum pro sua parte foueret in illis, atque exaugeret; quos eapropter etiã habere contubernales auebat: præsertim cum ad aliquam sui ipsius depressionem id etiã pertinere nonnihil videri posset; perinde quasi nimirum & ipsi, velut etiamnum paruulo atque imbecillo, teneriore custodiã foret opus. Sed illi quidem habitandi cum ipsis copia denegata est; verum potestas tamen libera facta est, cum illis arbitratur suo, quoties libuisset, destinatis alioqui colloquendo temporibus, mutuos habendi sermones; quia Moderatoribus experimento iam erat certum, exploratumque: acres ad omnem officij laudem ijs igniculos addi solere, quæ ipsi familiari vû iungeretur. Nihil enim, ex quo Deum toto pectore hauserat, toto corde ferebat, vel loqui iam poterat, vel audire, quod alienum à Deo & Domino Iesu esset; atque eò etiã congressus eorum magnoperè fugiebat, quorum aures diuina colloquia fastidirent. Rudioribus autem, simplicioribusque se libentiùs admiscebat; inprimisque rei domesticæ Adiutoribus; quos seruilibus culinæ, vel triclinij, alijsue laboribus lassos, opportuno piarum narrationum solatio permulcebat. Quod homo quidem Italus ideò nonnullis facere videbatur, vt eã necessitudine, Germanicæ peritiæ linguæ haurirer, & erat eã reuera causarum vna; sed altera potior illi erat, vt per id genus humilium atque obscurorum hominum familiaritatem, faciliùs suam ipse, tectiusque depressionem elaboraret. Circulos plurium vnâ colloquentium, tanquam mentis compositæ scopulos, vehementer auersabatur, in quibus semel atque iterum internæ pacis iacturam, tamen si

tametsi perleuem expertus, Pereant circuli, exclamauit, quando ij noxæ sunt; & ex illo quamdam quasi scholam eorum instituit; qui se-
duce ac socio salubres quàm latissimè sermocinationes promouere
percuperent; quemadmodum in omni vita, moribusque, ita hac etiam
in re flagrantissimus B. Aloysij nostri æmulator. Quæ res vt ei pro-
niùs ex sententia, faciliusque succederet, neque vt insolens quippiam,
& Societatis alienum institutis abhorrerent socij, autoritas accessit
atque consensus. P. Ioannis Argenti Præpositi Prouincialis, & bona
Rectoris Collegij venia eam deinde reddidit satis expeditam. Con-
spirauère mox cum illo lectissimus quisque, & celestium rerum audi-
dissimus, quibus vnum studium fuit, tempora relaxandis à studiorum,
contentione animis destinata diuinioribus colloquijs occupare. At-
que hos inter cœtus cum Dominicus ageret, miris incede-
bat latitijs, & quasi ad lautissimas assideret epulas, exhilarabatur: quemque in-
alijs congressibus, ob loquendi parsimoniam, aliqui mutum atque
elinguem dicerent; adeò tunc erat disertus & eloquens, vt & alij ab
eius ore penderent; neque se ipse capere præ gaudio posset; optaret-
que, si copia fieret, delicatissimis eiusmodi, vt eos ipse appellabat,
sanctæque voluptarijs sermonibus, nullâ cibi vel somni curantiâ, dies
noctesque sine interpellatione traducere. Sed quod horæ consuetæ
breuitate non poterat, id nocturnâ peruigilatione compensabat. Vix
vnquam enim spiritali per diem colloquio perfunctus est, cuius ac-
ceptam animo suauitatem, aut serâ nocte, aut horis aliquot ante alios
experrectus, otiosè non retraheret. Neque suis ipse duntaxat accende-
batur sermonibus; sed qui ei dederant operâ, lautius ab eo plerunque,
quàm ab sua ipsorum matutina commentatione habiti recedebant: per-
seuerabatque nonnulli in multis per sepe dies ille sapor atque gusta-
tus, quo fuerant ab vno eius alloquio semel imbuti. Quod vt Prouinciæ
Præles Argentus animaduertisset, mirificè probauit consilium, iussitque
& ipsum & socios huic sancto intentos proposito, porrò procedere, &
Dominico, postquam excessit è medio, luculentum procurari per hoc
eius studium spiritalis inter socios commodi, testimonium dixit.

C A P V T . X V I .

Silentij, & regularum omnium custodia.

PAUCORUM valde verborum Dominicus, & linguæ fuit apprime po-
tens, nullâ sermonis indulgentiâ, nisi temporibus lege concessis,
D d 2 illud

illud vsurpans: *Dulcius esse cum Deo, quàm de Deo loqui*; quod, eius veluti quoddam symbolum atque effatum socij deinceps euulgauere. Fuit ea silentij seueritas illi principio nonnihil difficilis atque impeditior, ob suorum familiarium varios ea de re, discrepantesq; sensus; quorum aliqui iam eius temperare consuetudine cœperant, tum propter castigatissimos eius sermones, quòd frequentiores congressus, citculosque defugeret. Sed ipsum desijt hæc cura mordere, postquam in Dei familiari vsu penitiùs sese, magisque firmavit. Sentirent è sua libidine, vt vellent homines; nil pensi ducere ab illis negligi, culpariue, dum ipse nequod silentij legi vitium, aut labem adferret, suumue à Dei præsentia atque vsu animum disiungeret. Tanta illi erat omniù sui instituti regularù reuerentia, vt negaret absque grandi iactura spiritus earum vel quamque leuissimam posse violari; stultissimâque eos persuasione deludi aiebat, qui ad eximium quidquam, sine accurata ijs obtemperacione, in studio religiosæ perfectionis aspirent. Vacuum à proficiendi cura eius animum esse oportere, quisquis obseruandarum legum socors ætatem agat; cum alia nulla sit reliqua ad profectum via. Eâ gradi qui negligat, haud secus agere, quàm qui sponte atque consilio aberret à ianua eius domus, cuius præ se ferat animum subeundæ. Vtrique enim & velle & nolle, quod de pigro Veritas æterna testatur, æquè comparatum est. Igitur, *cauc, sis*, aiebat ipse sibi Dominicus, *ne laxanda legi de silentio, malae ignoscentia, aliorum ad virtutem inflammandorum studium obtentui sit: potiore alieno profectu legem ducito: ille obscurus atque incertus est; legis verò certa violatio, &, quod illi cohaeret, offensus Numinis. Et reris offenso Deo vllum te pretium opera ad conciliandos virtutis alios tua contentione facturum? Erras presertim, si tuam vlli noxam, libente Deo, profore ad virtutem credas. Seueritatis exemplo, quàm indulgentia documento facilius ad incrementa iustitia socios pronexeris. Neque facillè siturus est Deus, ut qui sibi ipsi noxa est, per ipsa sua damna sit alijs lucro.*

C A P V T X V I I.

Obedientia Dominici integritas.

NEque minor illi fuit Obedientiæ cura, Præsidium voce, vel nutu propositæ; quæ semper illi pro oraculo fuere. Hinc ei summum studium ab æris campani signo, ad quasunque diurnas, seu corporis, siue animi pendere functiones. Tempus non antecapere, (nisi

(nisi forte, sed quod ipsa commonuit regula, ad precationem) tamen rei gerendæ opportunitas aliquando inuitaret; at eius indicio facto dimittere omnia, neque institutam litteram absolvere. Constitutis temporibus cum domus locū euerrere qui decretus illi fuerat, quamuis in eo purgamentorum nil esset, neque tum scoparum egeret, ne lucro, quod ex obedientia posset capere, fraudaretur. Præcipua verò erat obtemperandi gratia in duris ac molestis imperijs. Iussus est, ut aliàs dixi, ad odei cancellos applicatus orare. Vehementer inde pectus condoluit, & animus solito iniucundius affectus est. Neque tamen ille Præsidibus, ut graui se liberarent imperio, molestus esse; molestiamque eam omnem Christo Domino in hæc verba dedicauit: *Incuruentur, O bone Iesu, genna mea ad perfectam obedientiam tibi præstandam, & sustinebo: tu fac, ut quod de orationis perfectione defuit, patientia suppleat.* Alibi verò ita coram Deo queritur: *O bone Deus, quid tandem agam? Virges me miris modis ad omnem seueritatem in corpus meum exercendam, ut Cruci me prorsus consecrem; & tamen cur etiam id non finis per Superiores, qui, quod magis ego volo, eò amplius obnuntant? Nimirum licet inexplicabilibus quibusdam stimulis impelli se ad Crucem, & extremas carnis afflictationes sentiret, easque, ut ipse loquitur, à Deo sibi imponi adeò persuasum haberet, ut ab ea opinione non posset ullâ contrariâ ratione deduci; tamen in hoc toto sui domandi genere, ne quidquam vel minimum arbitrato suo aggressus est; sed ad suos Moderatores referebat omnia; à quibus sæpenu-mero repulsus: *Quid volo?* inquebat: *Patientia, donec Deus dederit per Superiorem consensum.* Nihil à Præsidibus aliud ille postulare, præterquam quæ ad se attendendum, quæque ad pietatis officia pertine- rent. Sed interim tamen etiam ab nutibus ipsorum pronâ voluntate, pendere: nullis vehementer desiderijs occupatus, promptus id eligere, id optimum, atque è re ducere, amplecti, exequi, quod illi, quodque Deus per illos, sic enim rebatur, censuisset. Itaque cum derepente nondum decurso Theologiæ spatio, abreptus à scholis esset, interrogatus equonam animo primum rei nuncium accepisset; tranquillo, inquit, & peræquè partes in ambas librato, quàm prius erat. Neque, cum quidquam tunc habuit anxium aut sollicitum, quod imparatus, ex tempore, de vniuersa cum Philosophia, tum Theologia conficere theses iuberetur, & faciendo de ipsius doctrina de more periculo propugnare. Magno deinde solitâ in Deum fiduciâ erecto animo in arenam illam descendit; & ab illis suis arbitris atque censoribus legitimam doctrinæ suffragium tulit. Hoc ideo adnotasse consilium fuit, quia pro-
modo*

modo diligentix atque operæ, quam in Theologicum studium contulerat, haud sanè multum promouisse credebatur: & tantum sibi tamen interea sublimioris sapientix congescit; vt penitus eam in rem vnâ immersum, repudiatis ceteris, fuisse diceret. Nimirum scholastico labori cum plures deducerent horas impensa Theologiæ Mysticæ spatia; imò & in Deum identidem inter scholæ commentationes ipsas animo egrederetur, in eoque mente conquiesceret; vel indidem haud semel abditioribus Theologiæ nodis euoluendis arcanam afflari sibi peritiam expertus est, & nescio quid lucis affulgere copiosius, quàm opes ingenij, vel industriæ præstare diligentia posset. Cuius extraordinarij luminis vnum hoc argumentum esto. Nissæ Silesiorum, dum ibi versaretur, arduæ sæpenumero quæstiones extirè de conscientia, de moribus, de dogmatibus Christianæ disciplinæ controuersis. Aderant Vratislauenſes Canonici magnæ autoritatis neque ignobilis inter eos litteraturæ nonnulli. Consulebant ij Dominicum difficilioribus in rebus; ipse quæſitis eorum tam integrè, tam faciliè respondere, ita abundè facere, vt neque magis sublinem desiderarent, neque subtiliorem Theologum, inque eius sententia conquiescerent. Hoc illi solemne semper in Theologicarum lectionum auditione fuit, vt si qua tractaretur opportuna menti ad res supernas extollendæ materia, eam ipse ad quæstum spiritus distraheret, in eaque diutius, non tam intellectus illustrandi, quàm voluntatis inflammandæ, piarumque affectionum eruendarum causa versaretur.

C A P V T X V I I I.

Paupertatis Dominici amplitudo.

IAm religiosa paupertas vt ceteris in rebus, ita Dominico & in hac litteraria re comes perpetuò adhæsit. Libros, præter eam Diui Thomæ Summæ partem, quæ tum explicaretur, & Thomæ Kempensis Libellum de Imitatione Christi (cuius vnum quotidie capitulum flexis humi genibus læſitabat) vnumque item aliquem alceticum, quem assiduè volueret; neque præterea vllos alios apud se habebat. Nullum in musæo sedile, nulla mensa: armarium, idque ad ceteras incommodationes tenebricosum, pro mensa, & pluteo ad scribendum esse; laua manus pro candelabro; vt ne scilicet illud ipsum tempus, quod studijs daretur, vacuum suæ vexationis esset. Chartæ nil amplius poscere, quàm in præſentiarum vsus esset, quò crebrior

etebrior exercendæ mendicitatis occasio foret. Si plus acciperet is, qui vtendam dabat, iuberet, asseruabat ipse id quidem, quod præfenti necessitati supererat; sed eo quoties vti deinceps voluisset, eius sibi facultatem ab eo, qui dederat, iterum atque iterum postulabat. Non illi lectus in cubili, non sponda; sed humi cubare; & manè stragula decenter vnum quempiam in angulum componere. Contubernio delectabatur, vt incommodius habitaret. Optabat vehementer omnibus humanis commodis, adeoque ipsis etiam necessarijs se rebus exuere, vt quoties egeret, veste, pileo, cultello, calamo, & cetera id genus supellectile, nunquam ea sibi prompta atque in manu essent, sed singulos ad vsus poscere singula cogeretur. Crepidis, & inanuū integumentis aduersus algores brumæ, vt ea regio fert, nunquam est vsus; quo fiebat, aut ei manus hiberno frigore tumescentes exulcerarentur; & ipse illas arte quoque & studio exasperaret. Quas vt sapone corrigeret, propter immiuentes sacrificandi primitias à Moderatoribus iussus est, paruit ille quidem, obedientiæ studio, sed quanto pudore suo, quantaque molestiâ dictu difficile est. Adeò deliciarum omnium, quas inesse aliquas ea in lauatione rebatur, erat pertæsus. Postrema sibi semper obuenire, atque ad vsu deterrima cedere habebat in votis. Si quid lautius, seu studio, seu fortuito esset oblatum, id à se ipse dexterè dimouere; vel vt commutare cum vilioribus id sibi liceret. Ministrum Collegij fatigare: à quo si postulata facultatis repulsam tulisset, tum verò tanquam insigni maclatus infortunio suæ miserix condolere. Tunicâ obsoletâ, & propemodum ad vsque frustra detritâ, & assutis variatâ centunculis impensè delectabatur; proque ea retinenda, ac deuitanda noua multus apud Moderatores aliquando fuit: quorum oculis atque occursum diu studiosè vitarat, vt eos à cogitatione vel memoria nouæ vestis auerteret. Ad extremum, posteaquam omnis eius ars atque opera incassum agitata fuit, & coactus Præfidum nouam rogam induit, tum verò: Scio, inquit, quid agam, comminiscendum mihi quippiam est; vtendum ingenio, vt ad maiorem id mihi mortificationem cedat: nempe brumalem illi, de more, lacernam injiciam, neque sine ea, vel astuosis canicula diebus, prodibo in publicum. Ita plus Crucis attulerit, quàm gaudij noua vestis. Hic scilicet modus compensandi eius damni, quod ab ingestis inuito commodis capitar, valebit ad retundendam aduersarij vim, qui mille poterit obices, ad retardandum progressum. O bene, quando in caput ipsius reuertuntur iacula, quibus triumphare de nobis cogitabat. I nunc improbe, atque alias quare machinas, quibus nos appetas; nam Paupertatis murus solidior est, quàm vt hisce quasi crepundijs à te queat.

Sic

Sic festiuè Dominicus hosti tartareo vel leuibus eiusmodi occasionebus insultabat.

Sed haud alienum hoc loco fuerit, quàm ille speciosam de hac sancta Inopia, Religionum custode ac magistra, existimationem habuerit, paucis attexere, Sic eius igitur alicubi laudes compendio explicat, seque ad eius amorem & cultum extimulat: *Dici non potest, quantum decoris afferat homini Religioso Paupertas. Vt in quoque ea maior est, eò reddit illum magis conspicuum ac venerabilem: Vt annulum gemma sic illustrat Religiosum Paupertas, quoad sanctitatem & perfectionem: Paupertatis gradus excellentissimus est, ab omnibus vita presentis commodis abhorrere. Sic te oportet esse comparatam, vt non posse te commoditates omnes abijcere, dum cogis quâ necessitati seruire, quâ obedientiâ cedere, mirificè doleas. Et fortasse cùm vehemens ijs carendi desiderium est, urgeri posset Superior, vt nos illis priuet. Quando alium videris te pauperiorem, geme infelicitatem tuam, & sancta quadam emulatione hoc illi bonum inuideto. In omnire, in vestibus, in cibis, alijsue quibuslibet, deterrima concupisce, & audè, cùm se dat occasio, arripe. Si quid alijs præstantius habeas, eo te indignum esse considera, qui scilicet neque ipsi tibi, neque alijs, nec Deo, nec Religionis utilis, iuxta illud Gersonis: Elige potius minus, quàm plus habere: Spolia te quoad potes, rebus omnibus, præsertim superfluis. Offer Superiori euncta, quibus carere potes, nec quidquam, nisi ex illius arbitrio, ne imaginem quidem vllam, retineto. Cane autem ne quo rei cuiuspiam peculiaris amore, affectuue teneare: multum etenim is amor nitorem Paupertatis obscurat. Hac si obseruaris, nunquam obrectaueris, succensuerisue ijs, quos penes dispensandarum rerum arbitrium est; sed contrà potius tam quemque amabis impensius, quàm tuo quisque proposito liberalius indulseris neque eorum alijs fructum, quibus tu carneris inuidebis. Hac ille sibi Paupertatis Euangelicæ præcepta, non inani verborum strepitu, sed serio virtutis eius amplexu, studiosè inculcabat. Constat, nullam ei fuisse imaginem, præter vnicam Gloriosæ Virginis, Filium Deum infantulum complexu tenentis, monumentum grandis in se Dei Matris beneficii, mutata in melius vitæ. Constat nihil eum admittere solitum munusculorum etiam sacrorum, tametsi & Præsides annuerent, & ea Patres quicunque offerrent. Vnus ex illis fuit P. Ioannes Deckerius, Græcensis Academiæ Cancellarius, quem adeò icunculæ repudiatio nequaquam offendit, vt eius abstinentiæ consilium, posteaquam intellexit, eundem mirificè hilarauerit.*

CAPVT XIX.

De Humilitate Dominici.

QVam studiosè, quantoque opere Dominicus germanam atque indiuiduam Paupertatis sociam Humilitatem complexus sit, sparsim à nobis adhuc memoratum est. Sed vnum illud addendum hoc loco est, illum omnes viliorum operum, seruiliumque laborum, in culina, in ceteris officinis opportunitates aucupari solitum, & miratam suam hilaritatem, tum intuentium approbatione perfungi. Eam in rem illi cum Ministro Collegij conuenit, vt quoties præscripto muneri Sociorum cuius in culina, in triclinio, siue ex causa, siue ex incuria, defuisset, sibi semper operæ pro ipso dandæ facultas foret: quo factum est, vt dum vices omnium identidem in despiciationibus obit obsequijs, & magnam sibi promeritorum in cælis coronam texuerit; & primum admiratores, deinde verò etiam eius sui studij habuerit æmulatores. Auebat eo loci maximè degere, censebatque idem, oportere boni cuiusque Religiosi votum esse, vbi citra suam culpam, contemptui atque neglectui, imò, si absque iniuria posset, etiam odio cunctis esset. Planè verò vt altius hoc in sui despiciendi studio promoueret, ita se in omni vitæ, agendique ratione cum Administris rei domesticæ conformabat, ijs duntaxat exceptis actionibus, quæ Sacerdotio minimè congruunt, vt nihil ab illis distare videretur. Id quod sibi quondam cum facere in animum induxisset suum, excellenti quadam eiusce virtutis cupiditate succensus: *O Humilitas, inquit, omnis perfectionis mater, æquonam modo te non amabo, quæ tanta incedis honestate sublimis? Sidera tangis vertice, dum abiecta mortalibus existimaris. Nescire se aiebat, vtra magis in re conquiesceret animus. sui ne ipsius in odio, ac depreffione, an in ipso Diuini amoris suauissimo incendio.* Alibi verò sic ait: *Quò magis vilisatem, nequitiam, improbitatem contemplor meam, eò emergit altius animus.* Circa huius castigationis vitæ initia, cum ob insolitas, neque alijs antè obseruatas in eo pietatis functiones, modestiæque & sui contemptus obita officia, alios de se aliter existimare, nonnullos verò etiam nouitatem illam vanitati & futilis gloriæ captationi tribuere animaduertisset; perrexit ille tamen nihilo segnius eundem porro callem insistere, vel hanc vnâ ob causam, si vel deforent aliæ, vt ostentui, tanquam assimulatore & hypocrita, haberetur. Verum contra prorsus cecidit ea res; nam apud cordatum quemque, quò magis ille dispiciationem

sequebatur, eò fixa atque inuariata virtutum exercitatio ad venerationem valuit ampliùs. Cùm ei musæolum Præsides calefieri ob permoestam tussiculam, quâ fatigabatur, iussissent: *Siccine*, inquit, *homuncio contemptissime?* Et has tu etiam delicias habitationis admittes? Famuli obsequio, dum Nissæ versaretur, nulla in re vti sustinuit, nisi quam tolerare Superioris coëgisset autoritas. Quidquid linæ supellectilis & indumenti habebat, suis ibidem ipse manibus lauatione, purgabat. Vbi pestilentia vrbein inuasit, sportulas ciborum egentibus locupletiorum liberalitate submissas, ipse magnâ corporis defatigatione suam cuique circumgestabat, vt ex eodem charitatis officio, simul depressionis sui, simul odij, vexationisque propriæ lucrum auctius referret. Quippe hoc illi à primo inter primaria propositum, semper fuit, vt opera omnia, quæ vel Deo colendo susciperet, vel mortalibus adiuuandis, aliquâ sui met ipsius victoriâ condire niteretur.

C A P V T X X.

Mortificationis eius assiduitas.

Nimirum contentis quàm validissimè impulsibus ferebatur in omnem seu animi seu corporis mortificandi modum, eratque sibi ipsi, tanquam hostis capitalis implacabili odio insensus. Nihil indulgentiæ sibi facere, nihil ignoscere; nullam quietis partem permittere: nullam negligere Crucis opportunitatem; imò locis atque temporibus omnibus eam exquisitissimâ diligentiam aucupari; sine ea reliquam omnem contentionem pro inani reputare: Moderatoribus aures quotidie flagitatione cruciatus obtundere. plura simul poscere, vt si non posset vniuersa, saltem aliqua obtineret; si repulsam vnâ viâ tulisset, aliam dolo bono comminisci, instare, vrgeri propemodum importunè; hanc vnâ esse calliditatem quâ circumueniri Præsides, hanc molestiam, quâ possent à subditis saluâ reuerentiâ, deuexari. Malle se illis sic negotium facere, quàm, si fortè vocantem, ad aspera Deum non audiat, non obsequatur, noxæ dedatur ab eo, & aliquam prolabi sinatur in culpam. Tam acres, tamque validos esse Dei se hortantis impulsus, vt eum reputet modum optimum, nullum sui vexandi modum facere; saluberrimam eam videri moderationem, quæ hoc in genere maximè immoderata sit: eâ re Superioribus omni arte instandum, vt plenam spiritui libertatem concedant; ea dum obvincatur, non posse animum conquiescere. Quidquid enim Superiores

riores agant, vtcunque hanc licentiam differant; se minimè tamen Crucem euasurum, quam sciret omnino perpetuum quasi quoddam, sed optatissimum onus suis à Deo humeris impositum iri: absque illa, se lætum aut hilarem esse nec momento posse; neque ardua & heroi- ca meditari: non intra modum, moderationemque se componere; non rapi in Deum, non ei mente coniungi; ad summam, neque debità in eius conspectu reuerentiã posse ambulare. His ille stimulis agitabatur ad se pessimis semper modis accipiendum: quòque magis huic ardori fræna laxabat, eò vehementius suauiusque ad inferenda, sibi acerbiora supplicia trahebatur: aiebatque experiri se Crucis amo- rem ipsã cruciatuum frequentiã, tanquam fomento, conualescere; ipsãque talium epularum repetitione saporem suauiore elaboratã. Ergo cum spes illi quædam affulisset libera hoc in studio licentiæ, dilatari cor eius admirando quodam vigore & abundantia spiritus, extraque se mens eius aliquot horis rapi quodammodo visa est. Ibi cælestibus radijs longè circumfusus videbat, quàm ingens sibi campus ad summam perfectionem patefieret; quem ideo alacritate generosissimã decurrere cum animo suo statuebat; quidquid inde sibi de va- letudinis vitæque mensurã decederet; neque pensi habebat eius quamplurimum sibi per eam seueritatem deduci; ratus opinione fir- missimã, vitam celeriter illam quidem, sed voluntarijs cruciatibus vehementer exercitam, longè æuo diuturniori, sed quieto præstare. Ceterum hunc flagrantissimum sui afflictiandi ardorem & imbecillitas valetudinis, & intenta Præsidum ad eam tuendam cura maximopere remorata est; quorum ille imperium licèt impensè reuereretur, & adamussim perficeret; æquo tamen animo ferre vix agrè poterat, cupitis sese tormentis auelli. Hinc illæ ipsius plenæ querelarum voces: *O quantum mihi aduersaria, quàm innisa cura valetudinis es! Vitam vnã te Deus, & Dominicus disperdat! quod iste profectò faceret, si per Præsides liceret. Ecquis huius proterua muliercula dispendia queat enumerare? Proh dolor! Etiam fouenda, etiam nutricanda est. Patent eius insidie, & declinare prohibemur. Sed nimirum maior Dei gloria, & Societatis bonum pratexitur. Ita quidem. Sed hoc aliorum esto iudicium. Quid si secus eueniat? Parce Deus, & erue me de necessitatibus meis; quia vim patior, nec est qui respondeat pro me. Hinc illa etiam amara con- salutatio, quã propter febrem, quæ inuaserat, valere tantisper ius- sit asperitatem suam: Valete interim, ò mea mortificationes, dulcissima iuxta & utilissima. Ecquando vos ego reuisam ex integro? O, si mihi vires Herculeæ! Quàm anido vos ore exhaurirem! Sed spero consore*

*prolata desideria cum sanore, & incrementum ab ipsa intermissione, quam facis necessitas parendi, ductura. Interim agam quod ago; neque ijs in rebus mei mortificandi ullam occasionem, quibus licebit in rebus, omit-
tam. Tu me, Domine, ab ea seruitute, quam seruo Infirmario, libera,
& vires prabe, ne posthac eiusdem in manus unquam deueniam. Quoties
enim id fit, toties acquiescere, atque indulgere mihi debeo; ac tamen mi-
nimè infirmus sim, cibis tamen compellor infirmorum vesci. Nec respirare
possum, quia me P. Rector illius imperijs obnoxium fecit. Sic ille nimi-
rum omnem sui benigniorem tractationem, vel tum, cum ea maximè
foret usus, pertinaciter aspernabatur. Tanto seuerioris in se disci-
plinæ, vel inter febriles æstus, desiderio inflammabatur. Denique,
explicare satis magnitudinem huius sui studij nequibat; neque interim
vel disertissimis susceptorum vltro cruciatuum præconijs, vt erat hac
in re summopere facundus & eloquens, poterat satiari.*

C A P V T X X I.

Dominici immensum Crucis desiderium.

NON committam hoc loco; vt ampliorem aliquanto eorum præ-
coniorum, quæ dixi, gustum à me lector desideret; neque
enim aliunde liquidius, certiùsue immensum illud incendium odij
fui, quo eius animus æstuabat, quàm ex his quasi stricturis, quæ
suos codicillos consperfit, cognosci potest. Multa, inquit, de morti-
ficatione dicunt multi; varij de illa variè opinantur: stat interim aterna
veritatis immobile pronunciatum. Nisi granum frumenti cadens in
terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: Tantum unusquisque pro-
fecit, quantam sibi vim ipsi attulerit. Nuspiam prouentus sanctimonia li-
berior, quàm in capitali sui odio, insectationeque. Quis audeat asserere
non esse hanc vite spiritali necessariam, cum sine ea nemo omnium San-
ctorum unus eximiam aliquam virtutem, aut laudem consecutus sit? Ve-
rè cum tantam eius necessitatem, ad diuina prorsus emolumenta expendo,
non possum non ingemiscere, quòd tam angustis coarctor limitibus, nec
frena laxare Crucis amplissima cupiditati valeam. Funes sunt isti mihi
non in præclaris, sed in amaris: Vinam cadant semel! Vinam dirum-
pantur! Nonne mihi reuixisse videor spiritum, Crucis renouato studio?
Heu fatui mortales, vt quid diligitis vanitatem, & Crucis opes negligi-
tis? Ecce arcto complexu Crucem, quando id vobis licet, non stringitis?
Nimirum tacuitis, & quid vobis ex usu sit, ignoratis. Si mihi de me
fas

fas sit loqui, fatebor ingenuè; nihil reperiri sub Sole, quod pluris facien-
dum putem. Et nisi obedientia necessitas obstaret, re ipsa ostenderem (cum
tua tamen gratia, ò Deus) id quod verbis insinuo. Interim tamen propo-
no, iamque diu ante proposui, sic me hoc in negotio habere, ut extremos
quasi limites mihi præscriptos radam. O bona Crux, quid tandem id est,
quantulumcunque patimur? Quos sensus de te indis animo nostro? Pen-
sas enim affectus potius, quàm intelligentia, vim quandam in te coniugan-
di copulandique animam cum Deo, eamque sanctimonia imbuendi, quam
in alijs nequaquam experitur, præterquam in oratione fortasse, sed ne id
quidem sine beneficio tuo. Adeò tua virtus excellit, ut qui alias in seipso
commendabilis est Dominus Iesus; multò mihi tamen reddatur commenda-
biliior idcirco, quòd te sibi adeò commendatam habuit. Addo, quòd tibi
comparata ferè quodammodo eualescat ipsa calcestis gloria. Et verò beatus
duco hic multa Dei causa perpeti aspera, quàm ibi sempiternis gaudijs per-
frui. O si corpus mihi abenenum foret! Næ ego, æternum licèt, à calo
exilium libens tui amore perferrem, ò beata mortificatio! O soror optima!
O amica fidelissima! Ecquis unquam tibi consociatus, vel minimum quid
detrimenti cepit? Querant, quid sibi libuerit, alij; mihi nil interim placet,
neu placebit, nisi tua seueritas, tua mina, tuum supercilium; formi-
dabile quidem illud, sed delicatulus, sed semet ipsos, non te amantibus.
O me infelicem, qui tua infelicitate non premor! Cur insequentem te
aspernaris? & quasi tuc indignum consubernio reijcis? Sum ego quidem
infirmis viribus: sed age, dic, quaeso, ubi tuas vires magis exeris, quàm
ubi sunt vires exigna? In valido, firmoque corpore languet virtus tua;
dominationem ibi tuam, atque imperium non agnoscis. Ergo veni; exopta-
ta mea felicitas. Liceat mihi, quaeso, per Superiores ex voto tuis frui de-
sideratis amplexibus. O quàm dilatato corde, quàm àlacri spiritu, ad inte-
riora se tunc animus extenderet! Non ingrederer, sed currerem, non cur-
rerem, sed volarem alis tuis; quibus quos in sublime vehis, eos artissimè Deo
aptas & necitis; ut testis esse potest annus ille, quo te mihi tam amabilem præ-
buiisti. Totus animo feror in Crucem & mortificationem; nec magnitudinem
explicare valeo desiderij, quod, licèt quidem impetuosum non sit, sed pa-
catum & placidum, adeò tamen est, ut, si libera mihi potestas fieret, tum de-
um me beatum existimarem. Eò fertur voluntatis pondus, ut cupiat ipsa
etiam beatitudine æternum prinari, & illam cum statu commutare perpe-
tua Crucis, dum id gratum Divina Maiestati foret. Præfert etiam vitam
brevem Cruce insignitam ipsi vite longæ, magnis quidem operibus exorna-
ta; sed parvis aut nullis molestys exalta. Hæc, quomodo coarctatur spiritus
meus, cum Domino Iesu, usque dum veniat hora, qua mihi liceat illis li-
berè

berè frui! Interim exercenda patientiâ est, & emendanda occasiones
vndique desiderij eius explendi.

Omnino studiosè præstitit illud Dominicus, & eximiam illam
vim mortificationis, quæ hominem Deo aptat & iungit, & denuo
quasi reformat ac reficit, in semet ipse expertus est quando in Deo
non modò vigilans figebatur, sed per quietem etiam sæpenumero sibi
visus est singulari quodam modo Diuinitatis præsentiam, & habitans
in suo corde Numen persentiscere. Et eò vique, hac sequestrâ seue-
ritate, progressus est familiaris ipsius cum Deo vsus atque congressus,
vt aliud in animum non posset inducere, quàm se suâque Deo mul-
tum probari, atque illi cordi & voluptati esse. Quæ persuasio eiusce-
modi quadam illustratione menti eius insedit: Visus est videre supre-
mum illum conditorem animorum Deum, in se reficiendo, renouando-
que figulum imitari, cui cum in fictili vase formando res minimè ex-
sententia cedit, massam correptam complodit & conterit, denuoque
versans in nouam figuram, quæ allubescit oculis, conuertit: *Ita mecum,*
inquit, *rationem inuit Deus, omnia interiora spiritus mei confregit, & rur-*
sum artificis digitorum suorum usu me componens, eam in me duxit effigiem,
cuius ab æterno iam probo lineamenta signarat.

Ex ista sui maiorem in modum insectandi cupiditate, admiranda
quædam effloruit in Dominico, & suauissima vitalis illius signi, ligni-
que Sacrosanctæ Crucis veneratio in qua salutis humanæ pretium,
per solutum est; cuius familiarius, teneriusque colendæ gratiâ, præ-
grandem rudibus è lignis compactam Crucem in suum conclaue Ca-
lendis Septembribus anni 1611. intulit, eò quod Exaltatæ Crucis fe-
sta memoria celebretur: statuitque eum ipsum mensẽ quotannis stu-
diosissimo cultui, & exaltationis venerandæ Crucis. solidum consecra-
re; cui suo consilio, ac deinceps palàm eodem ipso anno luculentâ
demonstratione prolusit. Ac primò quidem, totum eum mensẽ,
quod alias illi fuerat insuetum, solâ interiori tunicâ statuit amictus in-
cedere, quoad Superiores minimè vetuissent, & quadratum pileum
capiti operiendo gestare, quorum vtrumque neque ea cæli temperies,
neque patriæ consuetudo, vtcunque patiatur, non exigit. Sed ita se
Christo Crucifixo similiorem aliquâ saltem in parte censebat. Cor-
poris afflictationes idem id temporis impendio magis conduplicare;
in complexu trabalis illius Crucis hæere prolixius; ibi orandi, explo-
randæque conscientiæ tempora lacrymabundus insumere, & Crucem
deuenerando identidem stringere; eidem totas aliquot noctes indor-
mire. Ipso verò Sanctæ Crucis exaltatæ festo die, arulam illi suo in
cubicu-

cubiculo excitauit; elegantes in eius laudem scriptiunculas circum parietes appendit; vnumquemque Sociorum, vt fortè quisque obuius venit, ad venerandum apud se salutare signum blandè inuitauit; atque eo toto die paruit omnibus ad visendam eam, quam Sacrosanctæ Crucis Dominicus iustruxerat solemnitatem, ingressus. Quæcùm vniuersa Præsides comprobarunt; tum verò plerosque Sociorum pijs animorum motibus inflammanerunt. Multæ causæ Dominicum ad eam publicam celebritatem, seposito priore silentio, impulere, quarum illa minimè in postremis fuit, quòd animi firmitudinem ac robur, itidem celsitatem excellentiamque aduersus humanas rationes, quæ præclaros orsus sæpè corrumpunt, suppeditatum sibi, atque eà arte consideret exauctum iri.

Nihil attinet speciatim hoc loco describere, quænam ea fuerint exercitamenta seueritatis, quibus se Dominicus exagitaret, & malè acciperet, cùm satis exploratum ac certum sit, nullum apud homines addictos huic studio sui deuexandi genus extare, quod auidè non ille arriperet & frequentaret; ne minutulis quidem ijs occasionibus prætermisissis, quæ passim inter focordes sui mortales neglectui sunt, magno, vt ipse rebatur, maiorum bonorum dispendio; quoniam ea quidem Dei largitoris egregia beneficia sint, &, nisi negligentur, prolusiones & rudimenta quædam certaminum ampliorum. Tale censebat esse publicum genus, & alias malefici generis bestiolas; quarum à se molestiam statuit nunquam abigere; sed eam, cui cuiusmodi esset, Christi charitate, conuersoque in eum mentis intuitu, hilarè pati atque exorberere. In omni congressu cum Socijs incommoditatem, seu standi, seu sedendi, præ alijs captabat. Nunquam fouendi corporis gratiâ per hyemem ad hypocausti fornacem, vt assolet fieri, accedebat. Item in frigore orare libentiùs, vt eo corporis labore velut amentata precatio; cælo potior; valentiorque succederet. Iam cibi, portionisque seuerissima disciplina: nihil attingere, quod blandiretur palato; nihil embammatis aut condimenti gustare: vilissimum ferculi cuiusque decerpere; vescique lentè & cunctanter, vt auidè fami illuderet, gulam non titillaret. Ciborum saporem quomodo posset cunque corrumpere. Si quid libasset auidiùs; si bolum grandiore ingessisset, sibi non parcere, sed tanquam asotum atque intemperantem acriter obiurgare. Extant perpetuè istius cum palato luctu in commentarijs consignata tempora. Si quâ gratiâ socij liberalius haberentur, nihil ipse de cibis insolitis degustabat. Nullus illi ferè dies sine genij fraudatione, vniusque dispendio ferculi præteribat. Sed fallendis assidentium oculis, ita versabat omnia, vt nemo, qui
non

non intenderet sagaciter animum, eius abstinentiam obseruaret. Vini permodicus vltus, eiusque multâ frigidâ castigati. Nihil extra, consueta mensæ tempora, à quibusdemumcunque Patribus inuitatus accipere. Denique tanta vescendi parcitas, tanta inclementia, Dominico fuit, vt è vetustioribus aliqui commonendos sibi putarint esse Superiores, viderent etiam atque etiam, ne Dominicus eâ viuendi ratione, quam instituisset, se perceleriter confectum iret; id quod vbi illi innotuit. Ecquis vnus, inquibat, omnium æquè vorax, liguratione me vincit? Sanè per Superiores ei si licuisset, vel aquâ infusâ; vel cibo potuque confusis, omne gustatui delictum ademisset. Dum Nissæ commoraretur, eò deduxit rem, vt curandi corporis semel die duntaxat, ei copia fieret. Et ea ipsa meridiana curatura, tam tenuis atque austera, vt viri cum sapientiâ, tum Ecclesiasticâ dignitate spectabiles mirarentur naturam adeò parcè habitam non fatiscere. Ibi sæpè lautis amicorum mensis admotus, induci nullis vnquam eorum supplicijs potuit, valetudinis saltem vel studio, vel obtentu, delictioribus eluculentis vesceretur. Famem atque esuritionem contemptissimis quibusque ac vilissimis escis non tam sedabat, quàm sustinebat. Sitim quo pacto restingeret, quoque modo naturam in summis æstatis ardoribus, tam modicâ portione, quam caperet, congruenter refrigeraret, amici posse intelligi abnuebant, hærebantque in eius obseruatione perpetuo quasi stupore defixi.

C A P V T X X I I.

Vita Nissæ à Dominico acta.

EXacto Græcij Theologiæ curriculo, Nissam Siletiorum urbem, Dominicus à Moderatoribus allegatus est, vbi fructuosè in illa Domini vinea percolenda biennium agitauit, Simul attigit eam Missionem, emicuisse heroicum in se quendam animum sensit, & benè de Deo, beneque de se, benè de salute denique mortalium sperantem; qualem in ijs maximè, qui lucris animorum intenderent, principes nostræ Societatis requirerent, Ignatius atque Xauerus. Aiebat excellentioris cuiusdam profectus, & generosioris in Deum fiduciæ vigorem se apud animum suum inde percipere; quòd cum inter religiosissimos antea viros, & fratres optimos degeret; tamen interdum earum metu noxarum, quas nequit vniuersas

versas humana vitare infirmitas, inmodicè laboraret; iam verò cum à Sociorum consortione procul segregatus, inter homines cuiusque generis & conditionis agitarer, nullâ tamen labendi reformidatione peruelli se, nedum pertelli sentiret. Videri sibi voluntatem suam ita firmiter Deo virtutique coherere, vt eam inde neque humana vis vlla, neque adeò tartarea posset vel ad momentum diuellere. Nec eam fuisse vanam animi semet adulantis persuasione, sed illustrem potius Dininæ mentis afflatum, ea deinceps vita satis monstrauit, quam ibi conspicabilem omnibus, & affectam admiratione, cum veneratione coniuncta, traduxit. Vnus ipse præ nostris omnibus hominibus, qui in eius agri cultione versati sunt, vniuersi populi Nisseni, adeoque ipsorum etiam A catholicorum suffragio: *Veri ac ppi Iesuite, sanctique ac perfecti viri*, nomen & dignitatem adeptus est. Extrat hoc ipsius in epistola ad Nostros data Venerabilis & admodum Reuerendi Domini Ioannis Lohr SS. Theologiæ Doctoris, Vvratislauiensis Canonici, Parochi Nissensis elogium: *O, si in communis fas esset vocem populi Catholici apud nos audire, eamque vt vocem Dei interpretari; omnes P. Dominicum Beatum proclamarent*: id quod intellige de priuatâ erga illum pietate, ac existimatione virtutis; nam eum ritulum nemo nisi summus Christi Vicarius potest vlli decernere. Idem eximius virtutum Dominici admirator, eo adhuc dum, inter viuos agente, Olomutium ad Nostros perscripserat: *Habere se aduersus lupos, gregem Christi in suo compascuo populantes P. Dominicum, qui verè sit lucerna ardens, & lucens; atque vti sanctus ab omnibus obseruetur*. Alijs item litteris: *Vitam ipsius Nissæ actam appellat Angelicam, & memoriam eius ibidem esse apud omnes in benedictione*.

Duo præcipuè vir iste Societatis nostræ amantissimus se in Dominico animaduertisse testatus est; alterum, quòd certo semper loco Parochialis templi Diuinis cum contemplationibus ita vidisset absorptum (id erat plerumque sacris operato) demissisque oculis, ad omnem prætereuntis Archiducis cum frequentissimo affectatorum comitatu, tumultum, ita immobilem; vt hominis à sensibus auocari extraque se rapti speciem exhiberet: Alterum, quòd in spiritu quidem ille mansuetudinis sacra Confessionis iudicia exerceret; homines tamen obstinatos in scelere procul arceret; nonnullos in vitia profundius, tetriusq; demersos haud ita continnò solutos dimitteret, sed præsens in tempus, dum acrius flagitiorum suorum poenitentia vrerentur, omitteret atque differret. Tanta nimirum autoritas obeundi eius officij mortalibus reuerendi, tanta sacris recenter initiato grauitas & Maieestas erat.

Ex usu fore arbitratus sum hîc subiungere Nobilis viri Simonis Pastinaki, Cæsarei Consiliarij, de vita Dominici testimonium, decerp-
tis ex eius epistola certis laudum eius capitibus. Sic igitur exorditur:
*Opera Dei, cum Raphaële, manifestare bonum est; neque ullus me vici-
nior & frequentior factorum P. Dominici, p̃j admodum & simplicis viri,
inspector fuit. Itaque sancta veritate nixus testor ipsum mihi visum sem-
per esse sacris Ecclesiastarum sermonibus ita intentum, quasi ex eorum ore
penderet; precationi; durante solemnî sacrificio, genibus super asperum
saxum fixis, ita immersum, absque omni sensuum commotione, ut ab ijs
auocatus, & extra se positus videri posset. Temperantissimo victu semel
in die naturam refocillabat, vini aqua etiam diluti, parcissimus. Irre-
prehensibilis in factis, in verbis & colloquijs humilis & suavis. Scelero-
sos multum commiserans, & blandè ad penitentiam inuitans: posteros in
angore & molestijs, benignis fouens solatijs: pauperibus, qui eò duriori,
quò occultiori egestate, morbisque conflictarentur, interuiscendis, & oppor-
tunè, tam spiritali, quàm corporea ope subleuandis, indefessus: pestilenti-
tis tempore vite prodigus; apud eos, qui ea tabe correpti essent, perdius
& pernox, non modò conscientiarum quasitor; sed & opportunitatum cibi
potusque baiulus & procurator. Si quos præter pestiferum corporis vlcus,
Lutherana intus labe infectos reperiret, ijs tamdiu instabat, opportunè,
importunè; dum ad Ecclesiam redacti, Catholicè & magna penitendinis
significatione, futo fungerentur; vel miserante Deo consanescerent; quo-
rum etiam num in suscepta fide viget constantia. Et ut rem in pauca con-
feram, si P. Dominico fortuna & facultates S. Caroli Borromæi afflu-
xissent, ne in puncto quidem ipse, quoad opera misericordia & benignita-
tis, illi celsisset. Et quid multum meis laudibus, qui benedicta Societati
semper leneuolens fui, opus est; quando ipsi Patrum hostes prædicant, lau-
dant, æstimant optimum P. Dominicum Valefium, eumque pium, Sancti-
monia opinione clarum, perfectum virum nuncupant; multaque in hunc
vsque diem Catholica anime post ipsum suspirant, & ad eius memoriam
desiderio ingemiscunt? Hactenus ille Dominici bonorum facinorum,
spectator & testis.*

C A P V T X X I I I.

Obsequium Nisse à Dominico peste correptis præstitum.

SANè quod ad illam pauperum, & pestilentia laborantium curan-
tiam attinet, ea fuit omnino in Dominico admirabilis. Refu-
gicn-

gientibus ac retrectantibus alijs omnibus id muneris, ipse suscepit magnâ alacritate, seque virum præstitit in aduendis quâ contagiosè luis, quâ alijs hominum sibi impiè infensorum, periculis. Dimidio fermè milliari, hoc est, amplius bis mille passibus foris ab vrbe, in Episcopali villa separatus habitauit, dum lues tenuit. Inde sub diei exortum quotidie ciuitatem ingressus, quintâ post noctis medium, horâ, sacrificium Missæ, in maxima populi frequentia, quem sanctitatis eius conciebat opinio, peragebat. Subinde domos omnes, casas, gurgustia eorum obire, quos malum illud vlcus deiecerat, ægra, vix ipse membra trahens, per vias luculento cœno impeditas, cælo perfrigido, cinctus plerumque cilicio; ad ægros, egenosque refocillandos, quâ corporis fomentis, quâ præsidij animi satis instructus, eademque ipse magnâ ex parte circumgestans, vitæ suæ tot inter præsentia tabis pericula tuendæ seruandæque nullâ sollicitudine, neque curâ. Tanta mortis contemptio fuit, vt Præfectus vrbis eum, per amicitiam commonesciendum duxerit, cautiùs ageret, neque se præsentaneum in discrimen, vbi opus vehementer non esset, præcipitaret. Cui Dominicus actis pro cura atque amicitia gratijs, orauit etiam atque etiam vt suam ne tempore tam opportuno messem, impediret: nihil sibi minus in metu, quàm mortem, esse; quam itidem pro tuenda iustitia, iustèque miserorum ope experiundâ, malorum insidijs oppetere, dulce & decorum existimaret. Erant ea seuiuentis mali tempestate Chirurghi quidam, qui pecuniæ studio, per nefas egentissimum quemque circumuenirent; eorum cupiditati Dominicus, vbi poterat, Magistratuum ope modestè occurrere, neque tam acerba Reipublicæ tempora turpiter haberent quæstui, impedire. Vrgebat illos præter auaritiam, alienior etiam à fide Catholica sensus; quibus duobus exagitati malis, Dominicum, & Iesuitam, & sui, vt interpretabantur, dispendij autorem, pessimis omnino modis oderant, osuri vel si altero duntaxat ipsis obstaret, nedum parcerent ambobus infesto. Igitur optimo pauperum ægrorum patrono insidias moliri, minari perniciem, videri eum velle de medio tollere. Dominicus indicio vnde vnde sibi factò, mirificè recreatus; O, *velint id boni Superi*, inquit: *O faxit Deus, vt illa mihi gloria contingat!* Inijs ægrorum operæ plurimum, potissimumque ponebat, qui abducti perfidiâ, longiùs à salutis itinere deerrabant; neque eos reuocari posse diffidere, quamuis salubria monita semel, iterum, ac tertio respuissent; sed suas tamdiu machinas admouebat, dum exitabilem illam obstinationem perfringeret. Idque vt propitio Deo ca-

deret ex sententia; repetitâ sapius sui ipsius verberatione, obdura-
tis illis pectoribus Diuinam gratiam, quibus mollescerent, eblan-
diebatur. Et compertum est, ex eo miserabilium mortalium gre-
ge vix quenquam fuisse reliquum, cui prauitatem hæreticam non
ille detraxerit.

Interea verò loci, dum solidos ipse dies ex integro plerumque,
operi tam sancto, tam salutari miseris mortalibus impendit, haud-
quaquam suimet obliuiosus aut immemor fuit. Nullus enim dies
illi sacræ commentationis iisset vacuus, licet eâ ægotantium sollicitu-
dine quàm maxime distringeretur. Admonuerat illum Diui Gregorij
Nazianzeni, in quam fortuito id temporis incidit, ea sententia, qui, vir
eximiâ rerum animo salutarium peritiâ, docet, *actionem, nisi aliqua sal-
tem consideratio præcesserit, eam velut oculis carentem, casui & imperfectio-
ni expositam esse.*

Addo ad extremum, quod obseruauerunt nonnulli, ad declaran-
dam eius in procuranda mortalium salute flagrantiam pertinere, ho-
minem Italum, exiguâ linguæ Teutonicæ gnaritate, imbecillo & la-
boribus attrito corpore, concionum habendarum sibi prouinciam
deposposcisse; & quamuis ij metuerent, qui tunc ipsi moderabantur,
ne seque & suam infantiam ludibrio plebis offerret; plus in Domini-
co mirificus ille feruor, & studium opitulandi hominibus, ad eos Deo,
virtutisque conciliandos valuit, quàm multorum aliorum exemplo cas-
sa, quamuis exculta verbis facundia. Nissenses eum frequentes, li-
bentesque audierunt; & euentus edocuit, vim spiritus à Deo concita-
ti amplius in animorum lucris efficere, quàm omni paratu atque artis
ornamentis instructam orationem.

C A P V T X X I V.

Dominici infirmitas, & obitus.

VBi Nissenfi Missioni finem Superioribus imponi placuit, Domi-
nicus abundè manipulis ex ea messe collectis onustus & diues
Glatzium delatus est. Ibi cum infestior morbi vis, quem ab ægrotis
queis adfuerat, collegit, lecto & medicaminibus obnoxiiū habuit, toto
semestri. Quo tēpore quin illustria tum virtutū reliquarum tum inpri-
mis tolerantix documenta præbuerit, dubitare non licet; cum prona
coniectura sit ex ea ægitudine, quâ pronuper Græcij fuerat confi-
ctatus, vbi iacentem eum, velut Angelum quempiam terrestrem
inter-

interuifere plerique Sociorum auebant, & potestatem à Præfidibus sibi fieri certatim orabant, eâ gratiâ, vt ex illius aspectu, contemplationeque religioſæ patientiæ vim, modumque condiscerent. Peruenit eos, qui Glatzij circa Dominici curationem agitauere, parum, se in eius explorandis virtutibus fuiſſe curiosos. Aiunt tamen id vnum vniuerſi, nihil acri in morbo quidquam ex eo auditum fuiſſe querelarum, nihil ſenſus cuiuſmodi mollioris. Ceterum ipſe viribus pedetentim labascentibus, ad ſupremum diem Domini, quem illuſceſcere celeriter optabat, magno ſeſe ſtudio comparauit. Omnem retro actam ætatem vt accuratâ diſquiſitione relegeret, quatuor eam partibus, infantix, pueritiæ, adoleſcentiæ, religionis diſcreuit; totidem diebus ſingulas, enarratis Confefſario earum cuiuſque, quas rebatur, noxis, expiauit. Ille cum tanta accuratiōe tam inſignem hominis demiratus innocentiam, nihil eiufmodi ſe vnquam antea expertum, eſſe profeſſus eſt. Sic Dominicus quamuis æternitati comparatus, quando tamen eius valetudini Crumloquienſe poſſe profore cælum, creditum eſt, eò Moderatorum conſeſſu, quanquam admodum languens, continuò latus eſt; admirabili ſanè Dei prouidentiâ, ne, ſi Glatzij humatus eſſet, eius oſſa duodeuiceſimo huius ſeculi anno, Hæreticorum rabies cum reliquis noſtrorum oſſibus, vti fecit, confunderet atque turbaret. Ceterum Dominicus, vbi ſpem aliquam valetudinis integrandæ conceperat, ibi tertio die poſt eum diem, quo aduenerat, ſacris inſtructus myſterijs, cum ingenti Sociorum, deſideratione, ad diem nonum Iunij, quæ terja Pentecoſtes tertia, fuit, anno 1615. ætatis quarto poſt trigeſimum, actæ in Societate, ſeptimodecimo, mortem ſanctiſſimis moribus conſormem executus eſt. Corpus ibi Parochiali, in templo S. Viti, quo Societas vnâ cum Parocho communiter vtitur, quàm proximè aram S. Catharinæ tumulatum eſt.

Simul ad Collegia Prouinciæ mortis eius fama peruenit, multi Sociorum eam iacturam gemere, multi religioni ſibi fore dicere eius animam piacularibus hoſtijs proſequi; virtutes ipſius vniuerſi prædicare. Vnus eorum quiſpiam, cum in cœnatione nomen eius, vt fit, inter ceteros de Societate recens emortuos proferri audiffet: *Vtinam ſepultura præſens, inquit, ad fuiſſem, ſacra mihi prada dexter eius pollex fuiſſet, quem inter venerabiles Sanctarum reliquias haberem.* Priuatâ ſcilicet pietate id enim publicè fieri vetaret Eccleſiæ conſuetudo. P. Gregorius Rumer, vir in Auriæ, Bohemiæq; Prouincia percelebris, qui Olomucenſe Collegium eâ tēpeltate, poſt verò etiam Prouinciā

rexit,

rexit, aiebat se suo Dominicum Collegio fuisse postulaturum, si Glazio moueri posse credidisset, vt eius reliquijs (sic aiebat) exornaretur. Ipse Glatzensis Rector, cum eum abs sese dimitteret, Crumlouientibus hominem se illis sanctum dare perscripsit. Et eadem sanctitatis eius hodieque viget in multis existimatio.

ANNVS . M. D. C. X. V. I. I.

BELGIUM. CAPVT I.

Insulis sublatis tres :

VAcuus horum certaminum atque triumphorum fuit annus 1616. At qui proximè consecutus est, Belgio gloriosus extitit. In Gallobelgica præsertim cum epidemia certatum est, atque Insulis præcipuè, Flandorum vrbe, terni sublatis sunt. Primus Calendis Martijs

Ioannes Perus, Coadiutor Temporalis, natione Gallus, Orgeuallensis domo, qui multis precibus, vt se laboribus illis offerret, impetrarat, natus annos quinquagenos, quorum tredecim in Societate transegerat. Alter ad diem vnum vicesimum Maij ea in pugna victor excessit

Tonssanus Liebart, Tornaco Neruiorus oriundus in Belgio, Adiutor itidem ad domestica seruitia, duodecesimo ætatis, tertio-decimo Societatis anno. Tertius decimo post die; hoc est, Maij extremo secutus est

Ioannes Fendenier, Belga ex oppido Rentioco, cuius rarum modestiæ, religionis, sedulitatis, ceterarumque virtutum memoratur exemplum. Totidem erat ac prior annorum; sed vno iunior in Societate: ipse quoque familiaribus seruitijs ex instituto addictus.

C A P V T I I.

Duo Duaci morte intercepti.

DVacum, vrbs & ipsa Gallofandorum, & celebre Doctrinarum emporium, pestilentia vexatum hoc annò, nostrorum opem expertum est, & duos ex illis ad præmia charitatis emisit. Prior ad diem quintum Augusti fecit viuendi finem

Michaël

Michaël Poix, Belga, Castro Cameracensis, Coadiutor Temporalis, annorum septem quadraginta, viginti in Societate. Alter ad diem septimum vicesimum Nouembris

Matthias de la Saulx, Insulensis in Belgio, domesticus item, Adiutor, vno & vicesimo ætatis anno Societatem ingressus, in quadenos quaternos exegit. Consecutus tandem domi, nostris lue afflictis ministrans, quod omnibus votis optauerat, vt daret operam pestiferis, quàm maximum Collegio luctum, damnumque suâ morte confeciuit; cum esset curandorum infirmorum peritiâ, alacritate, constantiâ singulari. Facessinerat ille Moderatoribus annos complures grauem molestiam præpostero Sacerdotij suscipiendi studio, ceterâ virtutum omnium laude spectatus: iamque eò deducta res erat, vt res sibi suas habere postridiè iubendus esset: ecce autem ad lecti pedes secundum quietem adstitit illi S. Ignatius, & manu exitium, si perseuerasset in malè suscepto, cōminatus est. Eo viso ita commotus est animo noster homo, vt primo manè manantibus oculis ad pedes Superioris acciderit, obsecrans, obtestansque sibi fieri permanendi in cœpto vitæ statu potestatem. Enimvero permansit suo gradu contentus, & cursum gloriosus absoluit.

C A P V T I I I.

Namurci quoque duo extincti.

NAmurci quoque (vrbs ea est Mosæ imposita) duo vitam laudabiliter actam pari gloriâ ornauere. Alter ad diem quartum, Decembris

Iacobus Thiery, Belga, Cameracensis, Temporalis Adiutor, annorum quadragintaquatuor, duodeuiginti in Societate 15. Octobris.

Remaclus Gerlais, Belga, Marchiensis, Coadiutor Temporalis, cum ageret ætatis annum trigessimum septimum, in Societate decimumseptimum. Postulauerat is repetitis crebro litteris, atque euicerat à Præposito Prouinciali, sibi vt peste infestis liceret ministrare: vir verè Israelita, & antiqui moris; ab insigni in Beatissimam Virginem Deiparam, Sanctosque omnes pietate laudabilis; sui contemptor eximius; otij atque desidiæ osor acerrimus: magnâ in Superiores, ac Sacerdotes omnes reuerentiâ; erga fratres modestiâ, apud extraneos circumspectu. Plurimorum opinione & habitus Sanctus, & appellatus; ad cuius postea demortui tumulum preces nonnulli

nulli fudère, quæſituri ſuis neceſſitudinibus eius interceſſione præſidium.

GERMANIA. CAPVT. IV.

Vnus Vienna ereptus.

Viennæ Auſtriæ eodem in agone contendit, & vicit Auguſto menſe, ſed ignorato die peſtem, mortemque executus Ioannes Sartorius, natione Germanus, Mietritzdorſenſis è Sileſia, ex ordine Coadiutorum Temporalium, vix ægrè biennium tirocinij, alterum & viceſimum ætatis egreſſus annum.

A N N V S M. D C. X V I I I.

B E L G I V M.

Duo Duaci conſumpti.

Anteriore anno cœpta graſſari per Gallobelgicam lues, hoc anno duodeuigeſimo ſeculi voluentis, duos rurfum Duaci abſtulit, qui cum eo malo conſiſtantibus operam ex charitate ponebant. Prior eorum ad diem ſeptimum decimum Auguſti viuere deſijt cùm noſtris peſte afflatis ſeruiret

Guilbertus Hermannus, Coadiutor Temporalis formatus, Inſulis Flandrorum ipſo in Belgio natus, octodecim in Societate, ex octo & triginta vitæ annis verſatus. Alter Calendis Nouembribus exceſſit

P. Gerardus Vernianus, Belga, Leodij Eburonum natus; qui Societatem anno huius ſeculi quarto, cùm ageret tertium vigeſimum, ætatis, ingreſſus, tertio ſe morti deuouit, toties operâ peſte infectis renauatâ: Namurci primùm anno ſuperiore; vnde ſoſpes egreſſus, hoc ipſo, de quo nunc agimus, anno, iterum ac tertio Duaci ſe obtulit; donec lue conceptâ, mortis per charitatem victor extinctus eſt, magnis ubique fortiffimæ atque ardentiffimæ virtutis impreſſis veſtigijs, magnâ apud omnes ſui relictâ deſideratione, atque luctu. Et Namurci quidem ille ſuperato malo, ad conſueta ſe retulit munia Societatis, per vicos & caſtella concuſans, vt cathecheſi, concionibusque rudes inſtrueret, ſua peccata conſeſſos expiaret, cuius inui-

ctum

Atum animi robur ac ferreum pectus ad omnia dura pro salute mortalium molienda, magnæ Patrochis admirationi erat. Domum ex agro ab ijs laboribus reuerso prima semper cura fuit, certiore facere sui reditus Aeditum, atque eundem obtestari, ne se, si quis ad opem pauperibus, rusticisue ferendam postularetur, accersitis alijs, præteriret: vocatus autem, illico singulari cum significatione lætitiæ procurrebat. Inuitatus Duacum, vt tabe virulentâ illigatis præsto esset, iter tanto ardore corripuit, vt quod assolent alij quadriduo, id vno die ipse & selsui confecerit. Vbi sancto in opere consumptus est, ingenti ciuitatis luctu elato, bis publicè Senatus solemnî ceremoniâ, sc præsentē honestanteque munus, parentari iussit.

A N N V S M. D C. X I X.

BELGIUM. CAPVT I.

Atrebati quinque confecti.

PErrexit hic etiam vndeicesimus istius seculi annus infestam habere pestilentia, & funestare Gallobelgicam, & præstantes quinque operas in præclaro labore versantes confecit Atrebatî. Eorum primus cecidit altero & vicefimò die Augusti

Nicolaus Noël, Montibus Hannoniæ in Belgio natus, iamque nono ab hinc anno in Adiutorum Temporalium gradu formatus, actis nimirum in Societate annis viginti duobus è septem & quinquaginta ætatis vniuersæ. Familiaris illi cum Deo vsus & sermo; tantus ardor incedum, atque imperus bonorum animi motuum, vt quoties Sacrosanctam libaret Eucharistiam, nec singultibus posset temperare, nec lacrymis. Incredibili magnitudine animi, atque lætitiâ in periculum se dedit, & morbidis egregiè valida charitate opitulatus est, donec & ipse crebro ex contactu peste aspersus, piè perceptis Sacramentis occubuit. Hunc proximè secutus est ad diem postridie Calendas Septembris

P. Nicolaus Maresqueau, Belga, ex S. Audomari Fano. Is, anno post ortum huius seculi quinto, iam tum Sacerdos, Societatem tricenarius ætate complexus, ita in eâ vixit, vt cum magna præstaret, paruo semper contentus esset; eximiâ sui contemptione; promptâ atque hilari obedientiâ, indefesso ad hominum salutem studio clarus. Heroico prorsus animo compefscuit naturæ timidioris impetus

quosdam, quibus, ubi iuuandis pestilentibus destinatus est, acrius percelleretur. Tertius pestem, mortemque posttidie, hoc est, die tertio Septembris executus est.

Petrus Broucqueuille, Belga, Arienſis, rei familiaris Adiutor. Is post degustatas primis labris Latinas litteras victum suendis vestibus exercebat, cum anno seculi currentis vndecimo, ætatis altero viceſimo nomen in stipendia Societatis dedit. Ibi fuit, donec valuit, in victu asper; cilicio & flagris in seipsum sæuus; serui in officio, domesticisque laboribus, non raro pane solo & aquâ contentus. Voverat Moderatorum concessu perennem vini abstinentiam; sed post annos tres eo voto, quamvis ægrè atque ingratij suis, cum ad hoc morboſorum obsequium, cui est immortalis, mitteretur, exsolutus est. Eam seruiendi pestiferis prouinciam, tantâ contentione, tantisque precibus efflagitauit, ut se paratum assereret, ipsam vlcerum sanie oris sui suctu, si foret opus, educere. In stadium ingressus, continuò in duorum è socijs peste iam afflatoſum complexum ruit, ijsque grauius ex morbo afflicto, perdius & perniox, semper insomnis, semper hilaris & iucundus, præfuit. Tandem & ipse subitâ febre correptus, integra mente, repetitis, post suscepta suprema mysteria, sacris Iesu ac Mariæ nominibus, emigravit.

C A P V T I I.

Duo reliqui Atrebatî mortui.

Quartus Sociorum Atrebatî haud multò post, ad diem scilicet octauum Septembris, Natalibus Deiparæ Virginis sacro, obiit.

P. Michaël Faber, Belga, Insulis oriundus, qui cum annum, ageret trigessimum quintum vitæ, decimumquintum in Societate, pronuper tria vota fuerat solemniter professus. Magna luxit in eo vitæ asperitas; mira in omnes mansuetudo; arctissima silentij, & regularum omnium custodia; religiosa comitas, & affabilitas; obedientia promptissima atque celerrima; in pijs sermonibus flagrantissimus ardor; tanta demum vitæ probitas, ut vulgo opinione communi *Sandte vita Fater*, appellaretur. Postquam robustissimâ, constantissimâque charitate pestiferis adfuit; & eodem ipse malo percussus, eius propè iam videretur vim superasse, ad extremum tamen victus, post percepta Sacramenta, de morte, cui succubuit, triumphauit.

Postre-

Postremus successit die quintadecima Septembris eiusdem

P. Franciscus Oloart, Belga, Tornaco Neruiorum oriundus, vir annis maturus, & meritis; agebat enim vndesexagesimum aetatis, sed decimum ab initia Societate duntaxat annum, postquam videlicet annos videnos quinos ipsos Curionem tam sedulâ in omnes operâ egisset, ut *Pastor bonus*, & *Pater pauperum* vulgò diceretur. Iampridem ardens desiderio iuuandorum pestilentium, impetrarat ab hinc biennio, ut Insulas mitteretur, ibique suis adeundi periculi vicibus præstolaretur. Interim pijs sese commentationibus ad tam grande ministerium sedulò comparabat, totis tribus mensibus, quos ibi fuit, acri verberatione in se quotidie sæuens; & deinceps alternis diebus cilicio & flagro corpus exercens. Vndecimo die quàm hoc erat charitatis certamen aggressus, vitam in eo gloriôsè deposuit.

GERMANIA. CAPVT III.

Vnus extinctus Vienna.

SVas quoque manubias eodem hoc ipso anno retulit Germania, Viennæ Austriæ per charitatē de morte victrix, ubi ad diem vndeugessim Nouembris

P. Andreas Vvunder, Germanus, patriâ Freienvaldensis in Silesia, post nauatam impigrè Societati totos vndeuginti annos operam, vicenarius in eam ingressus, lue pestiferâ, quam ab ijs contraxit, quorum saluti studebat, ictus occubuit.

A N N V S M. D C. X X.

LVSITANIA. CAPVT I.

Vnus Vlyssipone sublasus.

VLyssiponem anno huius, quo viuimus, seculi vicesimo, pestilentia carpsisse oportet, aut leuiter strinxisse, quando eam tam innoxia fuit, ut vno sibi capite litari à Nostreis esse contenta, visa sit; qui dum alijs, sui negligens, lue laborantibus, inseruit, eadem infectus, ad diem vndecimum Februarij, honesto fine vitam terminauit. Is fuit

P. Michaël de Lemos, Lusitanus, ibidem Vlyssiponē ortus, vno &

Gg 2

quadra-

quadragesimo ætatis, septimo & vigesimo Societatis anno, vota quatuor in ea more maiorum professus.

POLONIA. CAPVT II.

Duo desiderati Gedani.

GEdanum vrbs maritima Prussiæ iuris Polonici ad mare Balthicum, hac tempestate quàm celebris mercaturâ, tam hæresi corrupta, deprauataque, aliquam Christiani seminis reliquam scintillam in sinu, quamuis inuita, fouet, quam Societas, ne prorsus extinguatur, suis ex instituto muneribus, summâ quâ potest ope, condito intra pomœria Collegio, & Sociorum nonnullis in Vrbana Parochiâ, quæ adhuc ibi, vel dominantis hæresis ingratijs, retinetur, collocatis assiduè euentilat. Eam urbem hoc anno vt pestis inuasit, faciendum sibi Societas existimauit, vt suam in tantâ necessitate charitatem Catholicis promiscuè atque Hæreticis impertiretur. Igitur ad opem afflictis adferendam aliquos de suo numero segregauit, duo etiam oppetitâ morte, quoniam in eos ciues animo forent, abunde testati sunt. Prior eorum obiit ad diem octauum Octobris

Gregorius Bobreck, gente Polonus, Coadiutor Temporalis, natus annos vndesexaginta, septem & viginti in Societate versatus, obedientiæ laude clarus, obitis strenuè longis itineribus, multisque perfunctus laboribus, constanti cum commendatione virtutis, libentissimè se in hoc charitatis certamen coniecit, inque eo sanctè confectus est. Aliquanto post ad diem quartum Decembris secutus est

P. Christophorus Faber, natione Germanus, Heiligenstadio inferiore in Saxonia oriundus, annos sex & triginta natus, emeritis vndecim in Societate stipendijs. Is cum insigni charitate, quâ pollebat, multum prodesset Catholicis æque & Hæreticis, ad persuadendam illis poenitentiam, istis conuersionem, neutros luc scruiente sibi statuit esse deserendos. Igitur eo zelo, eâque diligentia infectis Sacramenta, vt integrum cuique fuit, porrexit, vt illum Patris & Matris appellatione, & ingredientem per compita gratulando, beneque precando prosequerentur. Tres menses ipsos suam illis operam commodauit; donec afflatus eadem contagione, perceptis etiam Sacramentis, à vitâ discessit. Catholici suis immortuum in obsequijs, frèquente pompâ, suis ipsimet humeris ad humationem; eius charitatem miris laudibus vel ipsi perfidiæ sectatores, ad cælum extulerunt.

ANNVS

B E L G I V M .

Brugis ereptus P. Ioannes Mans.

Coortâ Brugis Flandrorum vrbe, grassanteque vehementer hoc anno vno & vicesimo huius seculi, pestilentia, Magistratus atque vnâ Episcopus, difficilem, & cum aperto coniunctam vitæ discrimine procurandorum hospitalium prouinciam detulere Collegij nostri Rectori. Eam vt ille perlibenter admisit, ita sedulò administravit, donec eodem ipso pio in opere ad diem vigesimū octauum Nouembris immortuus est, tanta suorum peccatorum derefectione, vt in morbo reperetet identidem conuersus ad Deum: *Ab oculis meis munda me, Domine: Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris;* & quæque alia talia in eandem hanc sententiam sugerebat animus, pijs istiusmodi affectionibus apprimè suctus. Fuit is

P. Ioannes Mans, Belga, in Zelandis Ziriczæ natus, ex annis vitæ duodesexagenis, & initæ Societatis tricenis, totos duodetriginta Brugis commoratus, nauatâ diligenter operâ saluti hominum, per omne nostri instituti ministeriorum genus, dudum quatuor votis solemni ter obstrictus. Mirus exitit eius in omni vitæ officio, cum agendo, tum loquendo, candor atque sinceritas; quâ vnâ potissimum arte cunctorum sibi facilè beneuolentiam adiunxit; præsertim cum esset promptus consilio, quod ab eo viri quique magni repetebant. Pacis & charitatis tuendæ, vel si propterea forent aspera atque aduersa toleranda, perstudiosus fuit; & in componendis dissidijs mirè felix. In gubernatione multa prudentia; mala præuertere, quàm curare libentius. In suis ad virtutem dirigendis, inque agendis & promouendis ad finem negotijs egregia industria. Ieiunijs, atque alijs asperitatibus multum addictus, & ferè ad omnem laborem primus. Amorem paupertatis, sui contemptum, excelsum in aduersis animum, accuratam regulis obtemperacionem, exemplo magis solitus docere, quàm verbo.

Vnus in Gracia; item Vnus in Polonia, sublatus.

Chium Ægæi maris Insulam inhabitat nostra Societas, & reliquias Christiani nominis cultu iam diuturno sustentat. Vastante Græciam, adiacentesque Insulas pestilentia per annum alterum vicissimum huius decimisexti seculi, dum laborantibus præsto est, vitam glorioso fine per mensem Iunium terminauit.

P. Dominicus Stella, ipsa è Chio oriundus, quatuor in Societate vota professus; vir ad Confessiones audiendas, obeundasque missiones indefessus atque impiger.

At Cracouiæ, vrbe Regni Poloniæ principe, ad diem septimum, decimum Septembris eodem charitatis agone sublatus est.

Matthæus Debinski, gente Prutenus, ex ordine Coadiutorum, ad domestica ministeria, vicenarius in Societatem ante annos nouem adscriptus.

A N N V S . M. DC. XXIII.

GERMANIA. CAPVT I.

Olomutij duo desiderati.

Graffata per Morauiam pestis hoc anno tertio vigesimo post millesimum sexcentesium, Nostrorum prouocauit industriam & charitatem. Olomutij, quæ princeps eius Prouinciæ vrbs est, duo cum peste luctati, succumbendo triumphauere; prior ad diem tertium Augusti

Adamus Kratzman, gente Bohemus, Pragâ ortus, Coadiutor Temporalis, & eius ordinis egregium per suam virtutem honestamentum. Prompta in eo ac celer obedientia, quam varijs in ministerijs præclare exercuit, nihil vnquam imperij detrectans, nihil tergiversari solitus. Mansuetudo tam placida, tamque constans; vt indignationis vix primi quidam motus existerent: tanta silentij cura, sermonisque parsimonia, vt qualemlibet seu interrogationem, seu responsionem vix bene tribus verbis absolueret: denique otij fuga tam pertinax, vt si nihil proprii muneris esset reliqui, quo distineretur, vel oraret, vel legeret aliquid, vel sarmenta per domum colligeret, vel

vel ligua funderet, vel demum pauimenta deuerreret: vniuersis æque nostris, externisque carus. Vixerat annis tricenis in Societate; obiit Sacramentis rite comparatus ab eo ipso Patre, cui fuerat comes additus in opere charitatis. Alter ad diem sextumdecimum Augusti defecit à vita

P. Ioannes Kapplerus, Germanus, Nouoforo in Silesia oriundus. Is post administratam annos aliquot Parochiam, rerum humanarum pertæsus, ad Societatem animum appulit, & gradum Spirituallis Coadiutoris fortitus est. Vir ingenij facilitate & morum mansuetudine, omnium beneuolentiam & prona in se studia meritus. Nihil illo moderatoribus obsequentius, vt siue peregrinandum foret, siue concionandum, seu danda Confitentibus ægris, sanisque opera, præstò semper & in procinctu esset. In urbem vt pestis inuasit, summis votis expetijt deuoueri periculo pro solendis, iuuandisque morbofis; eoque enicit argumento, quia iam olim Parochus experiundo didicerat malum illud superare. Accedebat etiam, quod nemo vnus Parochorum omnium totà vrbe vellet experiri discrimen, eique se vel ob deferendum Eucharistiæ mysterium obijcere. Ipse verò dum, suo magis ardore, quàm necessitate languentium metitur operam, suam, illosque attrectare, componere, versare non abstinet, tactus ipse quoque plagà malignà, primùm dysenteria laborauit; à quâ mortem visus imminentem præsentiscere, datis ad Superiorem litteris, Sociorum precibus se perquàm humillimè commendauit, errata sibi sua, Dei appellato nomine, condonari postulans, cui vocationem Societatis studiosissimè gratulatus, in eius curam, paternamque prouidentiam se penitus conijceret. Deinde generali institutâ Confessione, ceterisque perceptis Sacramentis, apostemate totum à capite sinistrum latus occupante interemptus est ætatis anno quinquagesimo, & sextodecimo quàm Societatem adijisset.

C A P V T I I

Vnus Bruna consumptus.

ALtera Morauix, neque ea ignobilis vrbs est Bruna, quam Domino Probationis mixta Collegio Societas incolit. Ibi suam item edidit stragem lues, & Societas opportunis, vt solet, præsidij occurrit. Eo charitatis in conflictu, diem extremum septimodecimo Calendas Septembris morte confecit

P. Ioan-

P. Ioannes Holtzelius, Germanus, Mißlingenſis in Auſtriâ, Coadiutor Spiritualis formatus, annos natus duodequadraginta, duodeuiginti bonis artibus in Societate traductis. Miniſtrum eius Domus in præſentiâ gerebat, & infirmis cuiusque valetudinis & generis egregiè nauabat operam. Et vinctos in cuſtodiâ, & peſte vexatos mirâ charitate conuiſit. Id poſteaquam diu multumque egregiâ curâ, labore; diligentâ, ſtudio præſtitit, poſteaquam compluribus ex uſu magno fuit, & decem dies cum vnâ, cum alterâ, & terciâ peſte luctatus eſt, à nouiſſimâ ſuperatus, ex his tenebris in lucem illam ſempiternam exceſſit.

C A P V T I I I.

Vnus item Crummouij mortuus.

Crummouium eâdem in Moraviâ ciuitas haudquaquam poſtrema eſt, quo non ſemel antea Noſtri profecti, cum ſedem ibi Societas nondum fixiſſet, cum hoc etiam anno miſſionem inſtituiſſet, in eâ plurimis perfunctus laboribus, dum animæ & corporis peſte laborantibus ſalutaris eſſe impenſius nititur, peſtem, mortemque ſibimet ipſi accerſiuit ad diem quintumdecimum Septembris

P. Nicolans Muzick, Germanus, Czochouienſis è Sileſia natus annos vnum & quadraginta, actis in Societate non minùs quindenis. Vir magno ſpiritu, & acri ſtudio animarum, quarum vnus adiuuanda gratiâ non rarò diem per inedia duxit in veſperam, longo etiam pedibus conſecto itinere. Plerumque ſuis ſocijs ipſe, quamuis No- uitijs & è domeſticorum Adiutorum ordine, in Miſſionibus ad menſam miniſtrare; illis lecto, alijsque, opportunitatibus cedere, quò commodiùs agitarent; ipſe humi requieſcere libro quopiam ſuppoſito capiti vice puluini. Paupertatem impenſè colere, & vel ideo pauperum patronus eſſe, quorum leuandâ neceſſitati nunquam omiſſo animo eſſe, nunquam languido ſtudio. Tantâ caſtimoniæ diligentâ, vt graui etiam in neceſſitate atque ægitudine cautum vellet, ne qua corporis ipſius pars vlliùs pateret aſpectui, nedum exponeret ipſe tactioni; vtque fortuitò id ſemel accideret, tulit grauiter, & in Socium increpauit incuriam, iuſſitque attentiore in poſterum curâ eſſe. Patientiæ documenta cum ſemper alias, tum verò multo præclariffima in morbo dedit; cuius vim, dolorisque acerbitem vel demitigare, vel diſſimulare, partim orando, nunc pium quidpiam cantil-

cantillando; aliàs illustrem P. Ioannis Ogilbæi nostri in odium fidei occisi historiam ex anagnoste prælectam audiendo. Incredibile verò memoratu est, quàm profundâ teneretur ipse cupiditate, martyrij; quàm ferret ægrè, ab salutari procuratione mortalium, se morbo arceri. Hæc atque istiusmodi alia religiosæ exempla, virtutis, excepit haud absimilis clausula sub vitæ finem. Illud identidem, cum ad extrema iam vergeret, iterare: O bone IESU, prorsus sic fiat, vt tibi collibitum est: prorsus obsecranderet voluntati tuæ. Ante triduum peregrinabundus adierat ad B. Virginem Vveinisliciensem, ibique animam expiârat; nunc exhomologesis repetendæ copiam exoptabat, sed eam habere, atque in nostrorum complexu domi, & amabili religiosorum coronâ non posset emori, Brunenses Nouitios absens orauit, vt pro se Salutationem Angelicam semel quisque ne grauaretur edicere; Deum, autem obtestatus est, ne iacentem se sineret, & quasi residem in lecto mori; & confestim quanto potuit nisu desiliens, flexis humi genibus, & in B. Virginis Matris imaginem oculis firmè defixis, inter brachia Nouitij, quém socium habuerat, animam edidit, benè, præclareque factorum meritis exornatam. Corpus finitimi Parochi tumulo pro ara principe templi Parochialis honorificè mandauêre.

BELGIUM. CAPVT IV.

Leodij P. Perpetuus Martini: Traiecti allus quidam, extincti.

Belgium hoc etiâ anno exercitum est; & Leodij quidem vt se ad subsidium eorum, quos pestis afflasset, exposuit

P. Perpetuus Martini, Belga, Dionanti ortus, lætari omnes, seque iam vel peste contentos emori dicere, quando essent à tali viro salutis opem habituri. Nimirum eius spectata vitæ, morumque sanctimonia vel ab ipsa vsque infantia fuit; à qua per insignem sui, mundi que contemptum, ad virtutis fastigium enisus est. Itaque de se nihil vnquam prædicare, neque loqui magnificè; regi malle, quàm alios regere; controuersias inter alios, vt sit, enatas, componere. Asper in se adeò, vt propè possat videri crudelis. Calculi acerbissimos cruciatus, sectionemque deinde tulit tam firmiter; vt neque questus quidquam fuerit, neque vultum contraxerit. Diuinis rebus perpetuò intentus, omnes ad eandem

Hh

amorem

amorem excitabat: Cum Leodij Syntaxin adolescens doceret, iam tum passim clarescebat opinione sanctitatis. Postquam se charitatis in tabidos officijs dedit, vix quindecim fluxere dies, cum pridie Nascentis Deiparae Virginis, quo die sibi ob eiusdem Virginis honorem in diem indixerat, peste corripitur, & tertio post die extinguitur, decimo scilicet eius mensis. Septembris, ætatis suæ anno altero quinquagesimo, ab inira Societate, in qua tria vota, solemnia tredecim ab hinc annis ediderat, vndetricesimo. Ingemuit Ciuitas eius morte vulgatâ; & cum per frequentissimas vias funus duceretur, adeo non horruit populus, vt solemnî pompæ vix posset transitus aperiri; nihil à sancto corpore se reformidare contagij dicentibus; venerantibus alijs flexis genibus, alijs ad tumulum vsque festâ acclamatione prosequentibus. Solemnēs exequiæ illi primùm seorsim à Parochis, innox ab vniuersis coniunctim factæ sunt: & ex illa die pesti mora, quod P. Perpetuus futurum prædixerat, iniecta est.

Traiecti ad Mosam in eodem insectis opitulandi munere diem suum, hoc est, quartumdecimum Septembris confecit.

Bartholomæus Ghesteels, Belga, Viluordiâ oriundus, Coadiutor temporalis, annis in Societate tricenis ex quinquaginta quinque vitæ, confectis.

POLONIA. CAP. V. V.

Leopoli tres: vnus Premislia, defuncti.

Duplicauit priorem numerum, strages in Polonias & quaterne omnino capita suæ ornata charitatis insignibus, terra Leopoli ex ordine vnus deinceps Premislia sustulit. Primus ad diem trigesimum Septembris occidit.

P. Andreas Kuhn, gente Prutenus, quatuor & quadraginta annos, actis in Societate, vicens.

Alter ad diem nonum Octobris *Marcus Zuzulienfis*, natione Polonus, domesticorum inferiorum Adiutor, annorum duodequaginta, duodecim in Societate. Tertius die tertia & vigesima Octobris abiit.

Matthias Ploczys, è Masonia Poloniae, Præuinculorum, Coadiutor idem temporalis, altero & quadragesimo ætatis, duodecimo Societatis anno. Quartus demum Premislia vndicesimo Nouembris die emigrauit.

Albertus

Albertus Budkowski, è Podolia, quæ & ipsa Poloniæ Prouincia est, annos natus quatuor supra quadraginta, sed octo duntaxat in Societate versatus, in qua pariter ipse seruiliter obsequia tractauit.

ANNVS

M. D. C. XXII.

SICILIA. CAPVT I.

Panormi sublatis tres.

Panormum urbem Siciliæ pulcherrimam atque elegantissimam, scedè violauit hoc anno quarto currentis seculi supra vigesimum lues illata per corruptas merces ex Africa. Sed eam S. Rosalia, ciuis, Virgo Regia, cuius in vicino monte, cui Peregrino vocabulum est, inde fortasse, quod in eo ipsa dudum peregrinata, vel domo peregre commorata, & commortua sit, eius ibi corpus insperantibus & quærentibus alia fossoribus, post annos circiter quadringentos, inuentum est, à lue vindicauit. Luculentam infectis operam Nostri præstitere tres in eo seruitio actam, cum laude vltimè posuere. Primus ad diem alterum vicecesimum Iulij, is fuit

Iacobus Amatus, Siculus, Carini natus, Coadiutor ad opera domestica, pietati, obedientiæ, mortificationi dedicissimus; annum agens ætatis tertium & tricesimum, nonum Societatis. Alter, qui postridie, hoc est, tertrioicesimo Iulij obiit, fuit

P. Iosephus Curti, Siculus item, sed ortus Panormi, vir morum grauitate, & religione venerabilis, quatuor vota professus, vadesexaginta natus annos, actis in Societate tricenis binis & non ynâ dignitate functus. Postremus occubuit die quinta Septembris

P. Hieronymus Calderarius, Siculus etiam ipse, ex oppido S. Marci, qui annos vices, ex quadragenis binis ætatis, traduxerat in Societate, moribus compositissimis, & suauissimâ mansuetudine ornatus, quatuor vororum solemnî professione detinctus.

Addo his (quando suo loco omissus est) anno 1575. 28. Martij Messanæ simili morte nobilitatum *P. Angelum Sibilla* maiorem, in Diœcesi Messanenſi natum, tam vitæ innocentiam, quàm ardentissimâ in Deum charitate Angelici sui nominis laudes egregias imitatum.

GERMANIA: CAPVT. II.

Vnus in Moravia ereptus, & duo Moguntia

Morauiam annus superior malè habuit pestilentia: ea hunc etiam in annum protelata, vnum è Nostris insignem atque industrium operarium Hranizij, quod oppidum ad Franciscum S.R.E. Cardinalem à Dietrichstain pertinet, deprehendit, atque agris dantem operam illigauit, atque ad diem tertiumdecimum Augusti consecit. Is fuit

P. Ioannes Scutellanus, Ostraniæ ipsâ in Morauia natus, qui annos vicesenos ternos, in Societate traduxit è quadragenis quinque, quos vixit, cum religionis commendatione, gradum sortitus Spiritualis Coadiutoris. Literas humaniores diu iuuentutem edocuit, & eandem Latinis concionibus ad virtutem in Academia formauit. Subinde Hranizium allegatus est aduersus Hereses depugnaturus; eique biennio toto detraxit quamplurimos, & conciliauit Ecclesiæ; donec illatâ in eam urbem populari lue, Parochi munia moribundis exhibenda suscepit; quoad impetu charitatis abreptus, neque sui recordans periculi, neque opera aut vitæ parcens, virus ab infectis hausit, & triduo confectus est, priusquam è proximo acciri posset, nam in loco non erat quisquam, à quo sacris curaretur præsidijs. Sed illi charitas, quâ nulla potior curantia est, pro mysterijs æmortalibus abundè fuit. Humatus eo in templo est, vnde Ministellum nuper exegerat, ibique ante aram maximam solemnem pompâ depositus.

Moguntia hoc in eodem charitatis exercitio duo vitam absoluerunt, omni commendatione digni: prior ad diem trigessimum, Octobris

P. Ioannes Mering, Germanus, ortu Colonienfis: alter, ad diem postridie Calendas Nouembris

Ioannes Esch, itidem Colonienfis, Coadiutor Temporalis, annos duodecempuaginta natus, quatuor actis & quadraginta in Societate: neque de his quidquam præterea mihi exploratum est.

POLONIA. CAPVT II.

Octoni in Polonia extincti.

SVas quoque superioris anni reliquias habuit grassantis pestilentie Polonia; & Lomza quidem triumphauere de morte omnino quinque: primus Augusto mense, sed obscurum quo die.

P. Pantus Piansus, è Provincia Poloniæ Masouia ortus, Florenti ætate annorum tricenum quinum, & septennum denum in Societate. Alter postridie Cal. Septembris eum secutus est.

P. Ioannes Przechdzicki, & hic è Masouia, totidem cum prior natus annos, sed tredecim actis in Societate duntaxat. Eum excepit proxime ad diem septimum Septembris.

P. Ioannes Gogolewski, Itidem Masouita, vndequadraginta annorum, vndeuginti in Societate stipendiorum. Quartus ad diem septimum vigesimum eiusdem Septembris successit.

P. Stanislaus Kuczevicz, Masouita quoque ipse, quatuordecim in Societate de triginta septem ætatis, annorum. Postremus hoc clausit agmen, die vndecima Octobris.

Nicolaus Gruda, Coadiutor temporalis, nono aditæ Societatis, quadagesimo nono anno ætatis.

Derpati, quæ Liuoniæ ciuitas est mercaturâ nobilis, sed pertinace in Catholicam Ecclesiâ perfidiâ, Calendis Septembribus, dum curandis ægris dat operam, extinctus est.

P. Ioannes Osnitius, è Masouia ortus, annorum duodecimginta, & quadraginta quatuor in Societate.

Gedani, quàm clari nominis ob mercaturam, tam fœdi ob hæresim, vrbe Prussie, haud procul fauces amnis Vistula, dum suam operam sponte ad auxilium pestilentium oblatam, comparatus prius per generalem exhomologesim, & spiritualia exercitia, egregie nauat, in eo charitatis officio animam posuit die septimâ Septembris.

P. Simon Svvietek, natione Polonus, anno ætatis quadagesimo quarto, septimo vigesimo Societatis, octauo ab hinc in gradum euectus Spiritualis Coadiutoris. In eo viro admirabilis fuit animi demissio, permotionumque animi omnium sedatio. Non raro licentiam extorquebat à Moderatoribus, vt sibi liceret, vel iam tum Sacerdoti, libentibus illis atque annuentibus, communia domi lina, clam socijs, cluere; euerrendis ambulationibus aliorum operam

operam anteuertere; mendicabula in simetis oblitescencia sipe & pio sermone recreare. Sæpè in cœnatione verberare se publicè: si quem à se crederet, sumptâ verbi alicuius offensione, alieniorem, supplex prouolutus in genua deprecari. Animarum zelo tantopere seruebat, vt haberet in voluptate ad egros noctu accersiri; pauperes infirmos visere atque expiare. Multum apud omnes & consilio valuit, & facundiâ, & acerbis animorum molestias vno sæpè verbo deterfit. Paupertatis eius studium vel hoc vno ab exemplo didiceris; quod à Monialibus, quibus ad officia spiritus ipsum, decennium frequens seruierat, nihil vnquam munusculi, vt assolet grati animi studio, admiserit; negaritque vllum sibi æreum suppetere numisma, solitum pietatis sigillum, quod, cum ab se postularetur, præbere posset: adeò rerum omnium penuria erat. Otium, atque desidiam pessimè detestari; & quidquid à procuratione proximorum reliqui temporis esset, id alijs negotijs impiger impendere. Tam exactè scilicet suas temporis, atque officij rationes putabat.

Alenstainij demum, quod etiam ipsum in Prussia oppidum est prope Brunshergam, ad diem decimum Octobris sublatus est

Matthias Beck, natione Germanus, ætate tricesimo ætatis, septimo susceptæ Societatis anno.

GALLIA. CAPVT III.

Parisjs creptus vnus.

SVum quoque Lutetia Parisiorum charitati tributum pependit, vbi Septembri mense, ne Belgis popularibus suis, ne Germanis, ne Heluetijs in extrema linea constitutis, quorum per consuetudinem Societatis officia iuuandorum gratiâ ibi versabatur, vllâ operâ deesser, occubuit

P. Adamus Huart, domo Luxemburgensis. Is enim, vt duorum, qui pestilentia iacti, iacebant destituti præsidio, Confessiones exciperet, euocatus, ab illis morbum hausit, quò quartum ad diem, ipso ætatis in flore confectus est, annum agens septimum, post tricesimum, ab ingressu in Societatem sexumdecimum. Multa viri mansuetudo fecit amabilem vniuersis. Ita studere proximis, vt quò commodaret omnibus, neque labori parceret, neque molestiæ. Visus est per ætatem haud semel, cum arderent omnia, calori-

caloribus, ipso meridie; atque adeo summo in aestu, ad bina, ter-
naue exire milliaria, ut moribundum suæ gentis nescio quem Sa-
cramento Poenitentiae impetraret, eum nullus esset alius in propin-
quo, qui ob sermonis peregrinitatem illi posset operam dare. Iam,
verò quamnam ille supremo in morbo fecerit, quæque dixerit, illi
consentanea tempori, longum esset tametsi coniunctum eximia
cum pietate, singillatim referre. Nunc profiteri, maximè id sibi
acerbum esse; quod tot annos, quos in Societate vixisset, haud sa-
tis studuisset is esse, quem oportuerat, sanctæque eius leges iube-
bant. Nunc orare, obtestarique eum, qui sibi ministraret, ut suo no-
mine, sociorum singulos conueniret; & veniam ab ijs supplex po-
sceret, si quid in aliquem fortè prauo exemplo peccasset. Aliàs
Deo supplicare tanto animi sensu, ut mirum esset, in tantis, in tam-
quæ acutis doloribus, adeo præsentis animo esse posse. Id autem in-
ter cetera repetebat identidem: *Adauge laborem, Domine, sed adde*
patientiam; & illud, Dominus est; quod bonum est in oculis suis, faciat;
& his ipsis in verbis placidissimè expirauit.

A N N V S.

M. D. C. X X V.

SICILIA. CAPVT I.

Vnus Panormi desideratus.

Magnam hic annus aut currentis quintus vicesimus stragem
Sociorum, sed benè fortunatorum, dedit, in Septentrion-
alibus præsertim Provincijs, quarum vix aliquam reliquit su-
ueris & cladis immunem. Sed prius eas quam percremamus, vnus
in Sicilia prætereundus non est, quem annus anterior reliquum fe-
cerat, extinctis Panormi, quosim luprari, centui. Is iisdem loci
ad diem nonum Februarij occubuit. Nomen illi fuit.

Ioannes Baptista Piazzi, patria ipsa Sicilia, inque Catappi, hinc,
quid, Palatin in Graecorū vocante, conuicta Coadiutorum, vnde
zitus, laborat, duns, tæsturnitas, flammam precationis.

POLONIA. CAPVT II.

Viceni varijs locis in Polonia mortui.

POlonia apprimè ferax palmarum fuit, vicenis omninò varijs in locis vno hoc anno desideratis, quos cælo victimas charitatis dedit. Primus in Prussia Gedani die duodeuigesimo Martij compos eius gloriæ extitit

P. Simon Vvalterns, patria Prutenus, qui quadragenarius Societati aggregatus annos vtiliter vndenos in ea transegit.

Varſauia, quæ Regni in medio sedes hodie Regum est, quinque illigari peste ab agris collectâ interempti sunt. Agmen ad diem alterum Maij & viceſimum duxit

P. Ioannes Prusinoſki, oriundus è Maſquia, quatuordecim duntaxat in Societate emeritis ſtipendijs, quam tricenarius quinarium iam tum Sacerdos adierat. Succesſit poſtridie

Ioannes Zechowicz, gente Polonus, temporalis Adiutor, annorum vnus & triginta, & tredecim in Societate. Excepit tertius die ſextâ Iunij

Ioannes Mrozowicz, è Maſouia, Coadiutor, itidem domesticus, annorum triceſimum ternum, ſeptenum in Societate. Quartus ſubijt ad diem ſeptimum decimum Iulij

P. Andreas Volurap, domo Prutenus, annorum quatuor & quinquaginta, trium in Societate ſupra triginta. Clauiſit hic agmen die vndetrigeſimo Iulij

P. Martinus Scerbinius, natione Polonus, annos natus duodequinquaginta, ſex & viginti verſatus in Societate.

Torunij, quæ mediterranea vrbs Prusiæ eſt, Viſtula impoſita, ſed impijs atque alienis à fide Catholica erroribus obſita, vnus ad diem vigefimum quintum Iunij hoc charitatis certamine perfunctus eſt

P. Gaſpar Patynkowicz, natione Polonus, ternos duntaxat annos in Societate, ſed cum laude, verſatus.

Rauæ, quod oppidum Maſouia eſt, vnus item eodem ipſo quinto & vigefimo Iunij die occubuit

P. Stanislaus Vielunensis, gente Roxolanus, annos ætatis tres & triginta cenſens, duodenos in Societate.

Plociæ, quæ item ipſa eiſdem Prouinciæ vrbs eſt ad amnem Viſtulam, biq; interiøre felici morte; alter ad diem Iulij ſeptimum decimum

Iacobus

Iacobus Pielaskevicius, è Masovia ortus, Coadiutor temporalis, annos sex & triginta natus, in Societate quatuor & decem. Alter ad diem septimumvicesimum eiusdem Iulij

P. Albertus Piotrowski, gente Subsilianus, annorum triginta septem, & septem ac decem in Societate.

Pultouia ad diem vigesimum Iulij vnus diem extremum eadem pulchrâ morte confecit

P. Lucas Radzikowicis, ortus in Masovia, exactis in Societate annis vicenis quinis, vniuersim quadragenis quinis

Vilna, vrbe principe Lithuanie, terni hoc studium charitatis executi sunt. Primus ad diem sextum Augusti

P. Petrus Klukowski, gente Subsilianus, annorum duodeviginti, & trium ac viginti in Societate. Alter ad diem eiusdem Augusti duodevicesimum

P. Gabriel Rzakowski, natione Polonus, qui natu grandior in Societatem iam tum Sacerdos adscriptus, septem annos & decem in ea vixit, vsque ad annum vnum ætatis & sexagesimum. Postremus ibi die septimo Octobris occubuit

Ioannes Spiravus, domo Prutenus, Coadiutor temporalis, sexto trigesimo ætatis, decimo Societatis anno

Graudenti, oppido Prusie ad decimum Augusti diem à vita per pestem ab ægris sumptam discessit

P. Ioannes Groskovicz, è gente Roxolana, confectis in Societate denis stipendijs, annos natus tres & triginta.

Posnanie verò quæ Maioris Polonie principatum habet, tres capita sua charitati deuota morti obtulere. Primus ad diem quartumdecimum Augusti

P. Martinus Poborinus, natione Polonus, domo Cuiaviensis qui quamuis ætate deuexa (nam annum agebat septuagesimum secundum, Societatis duodequadagesimum, & ab accepto Spiritualis Coadiutoris gradu vigesimumquintum) magno sese animo in obsequium peste itorum obtulit; & illis annum iam alterum obsecutus, tandem vt se quoque contactum sensit, humi prostratus, aspernatusque cibum ac potionem, quodd iam nullius humanæ rei se diceret indigere, diem totum orando transiegit, ac demum sanctissime demigravit, magno sui desiderio, nec minore sanctitatis opinione relicta. Virtutes eius fuere præcipue, Obedientiæ candor atque simplicitas; suimet ipsius contemptio; puritatis Angelicæ solers emulatio; paupertatis in victu, cultuque corporis ad omnium

vsque mirationem, confectio, ut verbis semper attritis atque obsoleto, calcitra stramentis cum vali stragulo, pro lecto, reliqua etiam suppellectile omnium abiectionissima viceretur. Charitas in iuuantibus, expiandisque, tum egentibus in Nosocomijs, custodijs, fimetis; tum in fontibus sententia capitali damnatis. In summa, tanta vitæ integritas & innocentia, ut illi quod in Sacramento Pœnitentiæ remitteres atque absolueres, crebrò vix ægrè comperires.

Alter ibidem Posnanix postridie, hoc est ad diem quintumdecimum Augusti sublatu est

Jacobus Sober, natione Polonus, Coadiutor temporalis, annos quinque & sexaginta natus, quatuor & triginta ductis in Societate. Tertius diem duodetricesimum eiusdem Augusti sortitus est

P. Ioannes Trzemesnensis, item ut ille Polonus, sexagesimo ætatis, altero & trigesimo anno Societatis.

Lomza duo confecti sunt: alter die vigesima Augusti

P. Ioannes Kosinski, oriundus è Masouia, natus annos triginta, septem, & quindecim in Societate; alter ignoto die

P. Ioannes Miloncius, item ipse Masouita, septem & quadraginta annorum, sex & viginti in Societate.

GERMANIA. CAPVT III.

Vnus Olomutij, duo Praga defuncti.

Tot charitatis athletas dedit hoc anno Polonia, nunc Germania, Bohemiæque honesta funera percurramus. Et primum Olomutij quidem in Moravia cecidit ad diem Iunii quintum, & vigesimum

M. Georgius Pabelius, Scholasticus, domo Glatzensis, annos duodetriginta natus, septem exactis in Societate.

At Praga Bohemiæ princeps & triurbs binos extulit, alterum ad diem vnuicesimum Iulij: is fuit

P. Ioannes Faber, Germanus ex Eisfeldia, trium & quadraginta annorum, vindeuiginti in Societate, ab tribus in ordinem Spiritualium Adiutorum adscitus. Posteaquam diu Grammaticæ scholas explicuit, Ministrum alicubi primum, nunc verò Subregentem in Alumnorum Conuictu gerebat, cum eam domum lues occupauit: Potuit ille se libentibus admodum, probantibusque

Moderat-

Moderatoribus periculo eximere; sed illa in consternatione maluit P. Regenti solatio atque auxilio esse; quem etiam moriendo preuer- tit, & vitam religiosè actam egregio charitatis obsignauit officio. Eum aliquantulo secutus est interuallo ad diem vndetrigesimum Augusti

Christophorus Neumer, gente Boius, vndesexaginta natus annos, trigintaquatuor in Societate, ante videnos gradu Coadiutoris temporalis formatus, per omnia eius ordinis officia probatus, omnibus semper exemplo fuit, præsertim quo tempore socius ijs Patribus fuit, qui carceres, qui Nosocomia conuicerent, qui reos in supplicia comitarentur. Societate ab Hæreticis perduellibus à Bohemia proscriptâ, Romam ipse delatus est, vbi eius integritas morum, sanctaque simplicitas admirationi fuit, & voluptati; eò præsertim, quòd à quamplurimis vocatus ad pileum Clericalem, constanter eam ipse libertatem respuerit, ordini suo incongruentem ratus, insolens eius honoris apud gentem suam. Proficiens eam ab Præposito Generali, suam illi exhibente benignitatem, vnam illam flagitauit gratiam, vbi vt semper in Societate liceret nullâ eximiâ indulgentiâ, nullo priuilegio viuere; expertum adhuc sese, sperareque deinceps experturum omnes Superiores verè Patres, qui obsequenti filio nihil fuissent, nihil situri essent defieri. Sic in Prouinciâ postliminio reuersus, dum pestilenti tempore se proximis ægris impendit, lucè conieptus, luctatusque aliquantisper; tandem victor prostratus est.

CAPVT IV.

Vnus Crumloij sublatns.

Non abibo à Bohemia, quin alterum his duobus, quamuis aliquo temporis interductu, coniungam, qui Crumloij ad sexumdecimum Octobris diem, post paucos certaminis dies adiit, vt spes est, gloria immortalitatis. Is fuit

P. Ioannes Ianus, natione Germanus, domo Cotpusiensis in Lusatia. Etatis annum exegerat octauum supra quadragesimum, ab iniça Societate vicesimum, in Coadiutorum Spiritualium classem adscitus: Varijs in ea muneribus obitis, Ministri, Concionatoris, socij Magistri nouitiorum, Confessarij domi, forisque, vbi- que rei benè atque ex officio geste laudem obtinuit. Olim è Tiro-

amorem excitabat. Cum Leodij Syntaxin adolescens doceret, iam tum passim clarescebat opinione sanctitatis. Postquam se charitatis in rabidos officiis, deditit, vix quindecim fluxere dies, cum pridie Nascantis Deiparæ Virginis, quo die sibi ob eiusdem Virginis honorem inediam indixerat, peste corripitur, & tertio post die extinguitur, decimo scilicet eius mensis. Septembris, ætatis suæ anno altero quinquagesimo, ab inita Societate, in qua tria vota, solennia tredecim ab hinc annis ediderat, vndericesimo. Ingemuit Civitas eius morte, vulgatâ; & cum per frequentissimas vias funus duceretur, ad eam non horruit populus; ut solempni pompæ vix posset transitus aperiri; nihil à sancto corpore se reformidare, contagij dicentibus; venerantibus alijs flexis genibus, alijs ad tumulum vsque festâ acclamatione prosequentibus. Solemnes exequiæ illi primum seorsim à Parochis, mox ab vniuersis coniunctim factæ sunt: & ex illa die pesti mora, quod P. Perpetuus futurum prædixerat, iniecta est.

Traicti ad Mosam in eodem infectis opitulandi munere diem suum, hoc est, quartumdecimum Septembris confecit.

Bartholomæus Ghesseels, Belga, Viluordiâ oriundus, Coadiutor temporalis, annis in Societate tricenis ex quinquaginta quinque vitæ, confectis.

BOLONIA. CAP. V. V.

Leopoli tres; unus Premislia, defuncti.

Duplicauit priorem numerum, strages in Polonia & quaternum omnino capita suæ ornata charitatis insignibus, terra Leopoli ex ordine vnum deinceps Premislia sustulit. Primus ad diem trigesimum Septembris occidit.

P. *Andreas Kubin*, gente Prutenus, quatuor & quadraginta annos, ætatis in Societate, vicenis. Alter ad diem nonum Octobris.

Marcellus Zuzulienfis, natione Polonus, domesticorum ministeriorum. Adiutor, annorum duodequaginta, duodecim in Societate. Tertius die tertia & vigesima Octobris abiit.

Matthias Plocensis, è Malonia Polonia, Prævinciæ totius, Coadiutor idem temporalis, altero & quadragesimo ætatis, duodecimo Societatis, anno. Quartus, denique Premislia, vndericesimo Nonembris die emigravit.

Ailerius

Albertus Budkowski, è Podolia, quæ & ipsa Poloniæ Prouincia est, annos natus quatuor supra quadraginta, sed octo duntaxat in Societate versatus, in qua pariter ipse seruilia obsequia tractauit.

ANNVS

M. D. C. C. XXI.

SICILIA.

CAPVT I.

Panormi sublatis tres.

Panormum urbem Siciliæ pulcherrimam atque elegantissimam, scedè violauit hoc anno quarto currentis sæculi supra vigesimum lues illata per corruptas merces ex Africa. Sed eam S. Rosalia, ciuis, Virgo Regia, cuius in vicino monte, cui Peregrino vocabulum est, inde fortasse, quod in eo ipsa dudum peregrinata, vel domo peregre commorata, & commortua sit, eius ibi corpus insperantibus & quærentibus alia fossoribus, post annos circiter quadringentos, inuentum est, à lue vindicauit. Luculentam infectis operam Nostri præstitere tres in eo seruitio actam cum laude vitam posuere. Primus ad diem alterum vicessimum Iulij; is fuit

Iacobus Amatus, Siculus, Carini natus, Coadiutor ad opera domestica, pietati, obedientiæ, mortificationi deditissimus; annum agens ætatis tertium & tricesimum, nonum Societatis. Alter, qui postridie, hoc est, tertricesimo Iulij obiit, fuit

P. Iosephus Curti, Siculus item, sed ortus Panormi, vir morum grauitate, & religione venerabilis, quatuor vota professus, vnde sexaginta natus annos, actis in Societate tricenis binis & non, ynâ dignitate functus. Postremus occubuit die quinta Septembris

P. Hieronymus Calderarius, Siculus etiam ipse, ex oppido S. Marci, qui annos videnos, ex quadragenis binis ætatis, traduxerat in Societate, moribus compositissimis, & suauissimâ mansuetudine ornatus, quatuor vororum solemnî professione deminctus.

Addo his (quando suo loco omissus est) anno 1575. 28. Martij Messanæ simili morte nobilitatum *P. Angelum Sibilla* maiorem, in Diocesi Messanenensi natum, tam vitæ innocentiam, quàm ardentissimâ in Deum charitate Angelici sui nominis laudes egregias imitatum.

GERMANIA: CAPVT II.

Vnus in Morauia ereptus; duo Moguntia.

Morauiam annus superior malè habuit pestilentia: ea hunc etiam in annum protelata, vnum è Nostris, insignem atque industrium operarium Hranizij, quod oppidum ad Franciscum S.R.E. Cardinalem à Dietrichstain pertinuit, deprehendit, atque agrisdantem operam illigauit, atque ad diem tertiumdecimum Augusti consecit. Is fuit

P. Ioannes Scutellanus, Ostranix ipsa in Morauia natus, qui annos vices ternos, in Societate, traduxit è quadragenis quinis, quos vixit, cum religionis commendatione, gradum sortitus Spiritualis Coadiutoris. Litteras humaniores diu iuuentutem edocuit; & eandem Latinis concionibus ad virtutem in Academia, formauit. Subinde Hranizium allegatus est aduersus Hæreses depugnaturus; eique biennio toto detraxit quamplurimos, & conciliauit Ecclesie; donec illatâ in eam urbem populari lue, Parochi munia moribundis exhibenda suscepit; quoad impetu charitatis abreptus, neque sui recordans periculi, neque operæ aut vitæ parcens, virus ab infectis hausit, & triduo consecus est, priusquam è proximo acciri posset, nam in loco non erat quisquam, à quo lacris curaretur praesidijs. Sed illi charitas, quâ nulla porior curantia est, pro mysterijs emortalibus abundè fuit. Humatus eo in templo est, vnde Ministellum nuper exegerat, ibique ante aram maximam solempni pompâ depositus.

Moguntia hoc in eodem charitatis exercitio duo vitam absoluerunt, omni commendatione digni: prior ad diem trigessimum, Octobris

P. Ioannes Mering, Germanus, ortu Colonienfis; alter, ad diem postridie Calendas Nouembris

Ioannes Esch, itidem Colonienfis, Coadiutor Temporalis, annos duodecempaginta natus, quatuor actis & quadraginta in Societate; neque de his quidquam praterea mihi exploratum est.

POLONIA. CAPVT II.

Octoni in Polonia extincti.

SVas quoque superioris anni reliquias habuit grassantis pestilentia Polonia; & Lomæ quidem triumphauere de morte omnino quinque: primus Augusto mense, sed obscurum quo die.

P. Paulus Piansus; è Provincia Poloniæ Masouia ortus, Florenti ætate annorum tricenū quinū, & septenū denū in Societate. Alter postridie Cal. Septembris eum securus est.

P. Ioannes Przewdziecki, & hic è Masouia, totidem cum priore natus annos, sed tredecim actis in Societate duntaxat. Eum excepit proximè ad diem septimum Septembris.

P. Ioannes Gogolewski, Itidem Masouita, vndequadraginta annorum, vndeuginti in Societate stipendiorum. Quartus ad diem septimum vigesimum eiusdem Septembris successit.

P. Stanislaus Kuczewicz, Masouita quoque ipse, quatuordecim in Societate de triginta septem ætatis, annorum. Postremus hoc clausit agmen, die vndecimâ Octobris.

Nicolaus Gruda, Coadiutor temporalis, nono aditæ Societatis, quadragesimo nono anno ætatis.

Derpati, quæ Liuoniæ ciuitas est mercaturâ nobilis, sed pertinace in Catholicam Ecclesiam perfidiâ, Calendis Septembribus, dum curandis ægris dat operam, extinctus est.

P. Ioannes Osnitius, è Masouia ortus, annorum duodeseptuaginta, & quadraginta quatuor in Societate.

Gedani, quàm clari nominis ob mercaturam, tam sædi ob hæresim, vrbe Prussiæ, haud procul fauces amnis Vistulæ, diuinam suam operam sponte ad auxilium pestilentium oblatam, comparatus prius per generalem exhomologesim, & spiritalia exercitia, egregiè nauat, in eo charitatis officio animam posuit die septimâ Septembris.

P. Simon Suvietek, natione Polonus, anno ætatis quadragesimo quarto, septimo vigesimo Societatis, octauo ab hinc in gradum euectus Spiritualis Coadiutoris. In eo viro admirabilis fuit animi demissio, per motionumque animi omnium sedatio. Non raro licentiam extorquebat à Moderatoribus, vt sibi liceret, vel iam tum Sacerdoti, libentibus illis atque annuentibus, communia domus lufana, clam socijs, cluere; euerrendis ambulationibus aliorum operam

operam anteuertere; mendicabula in simetis obliuiscencia stipe & pio sermone recreare. Sæpè in cœnatione verberare se publicè: si quem à se crederet, sumptâ verbi alicuius offensione, alieniorem, supplex prouolutus in genua deprecari. Animarum zelo tanto pereruebat, vt haberet in voluptate ad xgros noctu accersiri; pauperes infirmos visere atque expiare. Multum apud omnes & consilio valuit, & facundiâ, & acerbas animorum molestias vno sæpè verbo deterisit. Paupertatis eius studium vel hoc vno ab exemplo didiceris; quod à Monialibus, quibus ad officia spiritus ipsum, decennium frequens seruierat, nihil vnquam munusculi, vt assolet grati animi studio, admiserit; negaritque vllum sibi xreum suppetere numisma, solitum pietatis sigillum, quod, cum ab se postularetur, præbere posset: adeò rerum omnium penuria erat. Otium, atque desidiam pessimè detestari; & quidquid à procuratione proximorum reliqui temporis esset, id alijs negotijs impiger impendere. Tam exactè scilicet suas temporis, atque officij rationes putabat.

Alenstainij demum, quod etiam ipsum in Prussia oppidum est prope Brunshergam, ad diem decimum Octobris sublatus est

Matthias Bock, natione Germanus, ætate tricesimo, septimo susceptæ Societatis anno.

GALLIA. CAPVT III.

Parisijs creptus vnus.

SVum quoque Lutetia Parisiorum charitati tributum pendit, vbi Septembri mense, ne Belgis popularibus suis, ne Germanis, ne Heluctijs in extrema linea constitutis, quorum per consuetam Societatis officia iuuandorum gratiâ ibi versabatur, vllâ operâ deesset, occubuit.

P. Adamus Hnart, domo Luxemburgensis. Is enim, vt duorum, qui pestilentiaâ icti, iacebant destituti præsidio, Confessiones exciperet, euocatus, ab illis morbum hausit, quò quartum ad diem, ipso ætatis in flore confectus est, annum agens septimum, post tricesimum, ab ingressu in Societatem sextumdecimum. Multa viri mansuetudo fecit amabilem vniuersis. Ita studere proximis, vt quò commodaret omnibus, neque labori parceret, neque molestiæ. Visus est per ætatem haud semel, cum arderent omnia, calori-

caloribus, ipso meridie; atque adeò summò in æstu, ad bina, ter-
 naue exire milliaria, vt moribundum suæ gentis nescio quem Sa-
 cramento Poenitentiae impertiret, eum nullus esset alius in propin-
 quo, qui ob sermonis peregrinitatem illi posset operam dare. Iam
 verò quamnam ille supremo in morbo lecerit, quæque dixerit, illi
 consentanea tempori, longum esset tametsi coniunctum eximiam
 cum pietate, singillatim referre. Nunc profiteri, maximè id sibi
 acerbum esse; quòd tot annos, quos in Societate vixisset, haud sa-
 tis studuisset is esse, quem oportuerat, sanctæque eius leges iube-
 bant. Nunc orare, obtestarique eum, qui sibi ministraret, vt suo no-
 mine, sociorum singulos conueniret; & veniam ab ijs supplex po-
 sceret, si quid in aliquem fortè prauo exemplo peccasset. Aliàs
 Deo supplicare tanto animi sensu, vt mirum esset, in tantis, in tam-
 quæ acutis doloribus, adeò præsentì animo esse posse. Id autem in-
 ter cetera repetebat identidem: *Adauge laborem, Domine, sed adde*
patientiam; & illud, Dominus est; quod bonum est in oculis suis, faciat;
 & his ipsis in verbis placidissimè expirauit..

A N N V S. M. D C. X X V.

SICILIA. CAPVT I.

Vnus Panormi desideratus.

Magnam hic annus xvi^{us} currentis quintus vicesimus stragem
 Sociorum, sed benè fortunatorum, dedit, in Septentrion-
 alibus præsertim Provincijs, quædam vix aliquam reliquit su-
 neris & cladis immunem. Sed prius eas quàm pereuramus, vnus
 in Sicilia prætereundus non est, quem annus anterior reliquam fe-
 cerat, extinctis Panormi, quos jam lupraret centum. Is eodem loci
 ad diem nonum Februarii occubuit. Nomen illi fuit.

Iouanes Peptis Pæres patria ipsa Siciliæ, in pæceppi huius,
 quod Palati in Graecorū vocant, conuicta Caudiatæren^{is} vrbis;
 ætus, letor affluens, taurinicus, studium precæ onis.

POLONIA.. CAPVT II.

Viceni varijs locis in Polonia mortui.

POlonia apprimè ferax palmarum fuit, vicenis omninò varijs in locis vno hoc anno desideratis, quos cælo victimas charitatis dedit. Primus in Prussia Gedani die duodeuigesimo Martij compos eius gloriæ extitit.

P. Simon Vvalternus, patria Prutenus, qui quadragenarius Societati aggregatus annos vtiliter vndenos in ea transegit.

Varſauæ, quæ Regni in medio sedes hodie Regum est, quinque illigari peste ab ægris collectâ interempti sunt. Agmen ad diem alterum Maij & vicesimum duxit.

P. Ioannes Prusynowski, oriundus è Masouia, quatuordecim duntaxat in Societate emeritis stipendijs, quam tricenarius quinquaginta iam tum Sacerdos adierat. Successit postredie.

Ioannes Zechowicz, gente Polonus, temporalis Adiutor, annorum vnus & triginta, & tredecim in Societate. Excepit tertius die sextâ Iunij.

Ioannes Mrozowicz, è Masouia, Coadiutor itidem domesticus, annorum tricenum ternum, septennum in Societate. Quartus subiit ad diem septimum decimum Iulij.

P. Andreas Voluran, domo Prutenus, annorum quatuor & quinquaginta, trium in Societate supra triginta. Clausit hic agmen die vndetrigesimo Iulij.

P. Martinus Scerbinius, natione Polonus, annos natus duodequingenta, sex & viginti versatus in Societate.

Torunij, quæ mediterranea vrbs Prusiæ est, Vistulæ imposita, sed impijs atque alienis à fide Catholica erroribus obsita, vnus ad diem vigesimum quintum Iunij hoc charitatis certamine perfunctus est.

P. Gaspar Patynkowicz, natione Polonus, ternos duntaxat annos in Societate, sed cum laude, versatus.

Rauæ, quod oppidum Masouia est, vnus item eodem ipso quinto & vigesimo Iunij die occubuit.

P. Stanislaus Vielunensis, gente Roxolanus, annos ætatis tres & triginta censens, duodenos in Societate.

Plociæ, quæ item ipsa eiusdem Prouinciæ vrbs est ad amnem Vistulam, binj interiøre felici morte, alter ad diem Iulij septimum decimum

Iacobus

Iacobus Pielaskevicius, è Masouia ortus, Coadiutor temporalis, annos sex & triginta natus, in Societate quatuor & decem. Alter ad diem septimumuicesimum eiusdem Iulij

P. Albertus Piotrowski, gente Subsiluanus, annorum triginta septem, & septem ac decem in Societate.

Pultouia ad diem vigesimum Iulij vnus diem extremum eadem pulchrâ morte confecit

P. Lucas Radzikowiensis, ortus in Masouia, exactis in Societate annis vicenis quinis, vniuersim quadragenis quinis.

Vilnae, vrbe principe Lithuaniae, terni hoc studium charitatis executi sunt. Primus ad diem sextum Augusti

P. Petrus Klukowski, gente Subsiluanus, annorum duodeviginti, & trium ac viginti in Societate. Alter ad diem eiusdem Augusti duodeuigesimum

P. Gabriel Rzakowski, natione Polonus, qui natu grandior in Societatem iam tum Sacerdos adscriptus, septem annos & decem in ea vixit, vsque ad annum vnum ætatis & sexagesimum. Postremus ibi die septimo Octobris occubuit

Ioannes Spiravus, domo Prutenus, Coadiutor temporalis, sexto trigesimo ætatis, decimo Societatis anno

Graudenti, oppido Prussiae ad decimum Augusti diem à vita per pestem ab ægris sumptam discessit

P. Ioannes Groskovičius, è gente Roxolana, confectis in Societate denis stipendijs, annos natus tres & triginta.

Posnaniae verò quæ Maioris Poloniae principatum habet, tres capita sua charitati deuota morti obtulere. Primus ad diem quartumdecimum Augusti

P. Martinus Poborinus, natione Polonus, domo Cuiaviensis qui quamuis ætate deuexa (nam annum agebat septuagesimum secundum, Societatis duodequadragesimum, & ab accepto Spiritualis Coadiutoris gradu vigesimumquintum) magno sese animo in obsequium peste ictorum obtulit; & illis annum iam alterum obsecutus, tandem vt se quoque contactum sensit, humi prostratus, aspernatusque cibum ac potionem, quod iam nullius humanæ rei se diceret indigere, diem totum orando transiegit, ac demum sanctissime demigrauit, magno sui desidetio; nec minore sanctitatis opinione relicta. Virtutes eius fuere præcipue, Obedientiæ candor atque simplicitas; suimet ipsius contemptio; puritatis Angelicæ solers emulatio; paupertatis in victu, cultuque corporis ad omnium

vsque mirationem, confectatio, vt verbis semper attritis atque obsoletis, coalestra stramentina cum vili stragulo, pro lecto, reliqua etiam suppellectile omnium abiectissima vteretur. Charitas in iuuantibus, expiandisque, tum egentibus in Nosocomijs, custodijs, fimeris; tum in fontibus sententia capitali damnatis. In summa, tanta vitæ integritas & innocentia, vt illi quod in Sacramento Pœnitentiæ remitteres atque absolueres, crebrò vix ægrè comperires.

Alter ibidem Posnaniæ postridie, hoc est ad diem quintumdecimum Augusti sublatus est

Iacobus Sober, natione Polonus, Coadiutor temporalis, annos quinque & sexaginta natus, quatuor & triginta ductis in Societate. Tertius diem duodetrigesimum eiusdem Augusti sortitus est

P. Ioannes Trzemesnensis, item vt ille Polonus, sexagesimo ætatis, altero & trigesimo anno Societatis.

Lomzæ duo confecti sunt: alter die vigesima Augusti

P. Ioannes Kofinski, oriundus è Masouia, natus annos triginta septem, & quindecim in Societate; alter ignoto die

P. Ioannes Miloncius, item ipse Masouita, septem & quadraginta annorum, sex & viginti in Societate.

GERMANIA. CAPVT. III.

Vnus Olomutij, duo Praga defuncti.

TOr charitatis athletas dedit hoc anno Polonia, nunc Germania, Bohemiæque honesta funera percurramus. Et primum Olomutij quidem in Moravia cecidit ad diem Iulij quintum, & vigesimum

M. Georgius Pabelius, Scholasticus, domo Glatzensis, annos duodetriginta natus, septem exactis in Societate.

At Praga Bohemiæ princeps & triurbs binos extulit, alterum ad diem vnumicesimum Iulij: is fuit

P. Ioannes Faber, Germanus ex Eisfeldia, trium & quadraginta annorum, vindeuiginti in Societate, ab tribus in ordinem spiritualium Adiutorum adscitus. Posteaquam diu Grammaticæ scholas explicuit, Ministrum alicubi primum, nunc verò Subregentem in Alumnorum Conuictu gerebat, cum eam domum lues occupauit. Potuit ille se libentibus admodum, probantibusque

Modera-

Moderatoribus periculo eximere; sed illa in consternatione maluit P. Regenti solatio atque auxilio esse; quem etiam moriendo preuer- tit, & vitam religiosè actam egregio charitatis obsignauit officio. Eum aliquantulo secutus est intervallo ad diem vndertrigesimum Augusti

Christophorus Neumer, gente Boius, vndesexaginta natus annos, trigintaquatuor in Societate, ante videnos gradu Coadiutoris temporalis formatus, per omnia eius ordinis officia probatus, omnibus semper exemplo fuit, præsertim quo tempore Socius ijs Patribus fuit, qui carceres, qui Nosocomia conuiferent; qui reos in supplicia comitarentur. Societate ab Hæreticis perduellibus è Bohemia proscriptâ, Romam ipse delatus est, vbi eius integritas morum, sanctaque simplicitas admirationi fuit, & voluptati; eò præsertim, quòd à quamplurimis vocatus ad pileum Clericalem, constanter eam ipse libertatem respuerit, ordini suo incongruentem ratus, insolens eius honoris apud gentem suam. Proficiscens eam ab Præposito Generali, suam illi exhibente benignitatem, vnam illam flagitauit gratiam, vbi vt semper in Societate liceret nullâ eximiâ indulgentiâ, nullo priuilegio viuere; expertum adhuc sese, sperareque deinceps experturum omnes Superiores verè Patres, qui obsequenti filio nihil fuissent, nihil situri essent defieri. Sic in Prouinciâ postliminio reuersus, dum pestilenti tempore se proximis agris impendit, lue correptus, luctatusque aliquantisper; tandem victor prostratus est.

CAPVT IV.

Vnus Crumlouij sublatu.

Non abibo à Bohemia, quin alterum his duobus, quamuis aliquo temporis interductu, coniungam, qui Crumlouij ad sextumdecimum Octobris diem, post paucos certaminis dies adiit, vt spes est, gloriæ immortalitatis. Is fuit

P. Ioannes ianus, natione Germanus, domo Cotpusiensis in Lusatia. Etatis annum excegerat octauum supra quadragessimum, ab inita Societate vicesimum, in Coadiutorum Spiritualium classem adscitus: Varijs in ea muneribus obitis, Ministri, Concionatoris, socij Magistri nouitiorum, Confessarij domi, forisque, vbi- que rei benè atque ex officio geste laudem obtinuit. Olim è Tiro-

cinio ob affectum pedem, ad liberiores Medicorum curam emis-
sus, cum recrudescentis pertinacia vulneris nullo malagmate, vel
industria se vinci pateretur, veritus ne reditum haud ita facilem ad
nos esset nactus, supplex cælesti Medico præsentem opem exor-
auit; in qua sanitatem, quam humanâ in arte desperauerat, cele-
riter inuenit. Igitur Philosophiæ cursu, quem orsus erat, feliciter
ad metam deducto, ad Societatem postliminio redijt; in qua velut
agnatâ virtutum indole sic vnus eluxit, vt si singulis impensè stu-
duisset; ita excelluit singulis, vt altera dubiam alteri palmam face-
ret. Singularis cum primis animi, morumque modestia, quam &
canities venerabilem, & ingens cuique gratificandi studium atque
alacritas, mirificè gratam, amabilemque faciebat. Grassante per
eam urbem contagiosâ tæbe, nihil antiquius, neque potius sibi esse
fuit, quàm vt adeò illustrem, tot votis expetitam benè de proxi-
mo merendi occasionem, utrâque, vt aiunt, manu prehenderet, &
certo discrimine veram Societatis indolem exploraret. Primis il-
lis noctibus, posteaquam à Sociorum consuetudine in pestiferorum
obsequium segregatus est, visus est in area Collegij, multo iam
noctis, inambulare, brachijs modò protensis, modò in crucem vel
expansis, vel pectori admotis, ductis ex imo corde suspirijs, vultu
in cælum erecto, Deo se viuentem hostiam deuouere. Neque ad
irritum cecidit eâ deuotio. Ante mensem euolutum in eius se vi-
scera insudit contagio, quam nulla valuit medicina sopire. Voluit
extinctum Rector Collegij, vt ijs temporibus solet, humo per ob-
scuræ noctis silentium mandare. Verùm Senatus id vbi subsensit,
fieri vetuit; deberi pompam patriæ Patri, deberi publicas inferias.
Itaque vespillonibus omiſſis humeros Viri Senatorij funeri suppo-
suere; alij præluxere funalibus; adhibita sacra symphonia, & Cleri
supplicia; atque ex Ecclesiæ ritu parentatum est.

C A P V T V.

Septem alibi per Germaniam desiderati.

FVere varijs per Germaniam locis, dum se charitatis impetu
dant in discrimen, solandis, iuuandisque contagione viria-
tis hominibus, septem è socijs, honestam executi mortem, quo-
rum obiter hîc nomina, quando vix aliquid præterea nancisci po-
tuit, deinceps reddam. Primus ad Crucenacum in tractu Rhe-
n

nano

nano ad diem duodecimum Augusti præiuit cæteris.

P. Petrus Cramerius, patriâ Iuliacensis, in inferiore Germania; duos supra triginta natus annos, duos supra decem in Societate. Duo Viennæ, alter Septembri ignoto die, alter etiam ignorato mense; sed penè fuisse, morte coniunctos, non dubito. Alter eorum fuit

P. David Ferner, natione Germanus, domo Dambis Vvengensis, vno & tricesimo ætatis, decimo Societatis anno. Alter

Marcus Hillebrandt, è Prouincia Germaniæ Stryia, adhuc nouitius, vnum in Societate, duodeuigesimum ætatis annum agens. Successit Herhipoli in Franconia die sextadecima Septembris

P. Reiherus Sebastiani, gente Germanus, patria Dickirchanus, annorum duodequadraginta, tredecim in Societate. Haud longo interuallo secutus est Monasterij Vvestphaliæ, ad vndeuigesimum diem Septembris

Christophorus Kock, Germanus, Strombergenensis, annorum vndeuiginti duntaxat, & duorum in Societate. Proximè hunc, Calendis Octobribus è vita cessit Aquisgrani

P. Hermannus Hagdorn, oriundus Embriçâ ad inferiorem Rhenum sito oppido; qui annos egerat in Societate ycenos, vniuersum ternos & quadragenos. Denique postremus Aschaffenburgi, oppido Mæno anni imposito ad diem quartum Nouembris demigrauit

P. Ioannes Euangelista Gortnerus, cuius ne patriam ego quidem, neque ætatem potui vestigando cognoscere.

BELGIVM. CAPVT VI.

Duaci tres interempti.

Belgio suam laudem in communi calamitate complures asseruerunt, gloriosâ morte perfuncti. Chorum duxere Duacenses, tergemino funere decorati. Primus postridie Calendas Augusti ex his tenebris in illam lucem sempiternam excessit

P. Nicolaus Dh Pour, Belgæ, domo Tornacensis, vno quadagesimo ætatis, duodeuigesimo Societatis anno, Vir summis atque imis iuxtà carus, propter insignem vitæ probitatem, cum præcipua in dirigendis conscientijs facilitate, industriaque coniunctam. Elucebat in eo modestia, comitas, mentis bene sibi consciæ securitas

ritas & candor, acta & familiaris animi cum Deo coniunctio, iuuandi proximi feruor, & moræ & vitæ ipsius impatiens; quo charitatis igne incensus sic exarsit, vt cum propter paucos infectos periculum proprijs minimè videretur adeundum, iussusque propterea esset eminus ægris adesse, statim ipse cominus accedendi facultatem vehementer poposcerit, & impetrârit. Deinceps verò ita in opus incubuit, vt malo breui contracto perceleriter extinctus obierit. Pridie eius diei, quo die de medio abiit, sub sacram Vnctionem, percupidè efflagitauit, suo vt nomine gratiæ P. Prouinciali maximè redderentur, quodd se nobilem illam in palæstram misisset; deinde vt suâ vice quispiam in cœnatulò erratorum veniam à socijs posceret: demum vt à Deo precibus socij contenderent, vt se ad mortem vsque faceret in Diuinæ voluntatis ac providentiæ sinu conualescere. Proximis excessit die nonâ Septembris

P. Ioannes Chislaire, Belga, Montibus Hannoniæ ortus, annorum vndequadraginta, ex quibus in Societate viginti transegerat. Is cum insignem animi ardorem atque alacritatem ad hoc sanctum iuuandorum pestilentium munus præfetulisset, priusquam se illò conferret, pauperibus vnâ congregatis publicè libentibus Superioribus sportulas dispertiuit, ad eosque in compitis adhorrationem egregio animi sensu habuit. In eodem officio, ea suæ in ægros charitatis, modestiæ item & mansuetudinis edidit egregia documenta, vt magnam sui admirationem passim in ciuibz excitaret, atque ex admiratione benevolentiam amoremque prociceret: tantoque in eum fuere studio, vt postquam contagio afflatus est, cum solito diutiùs ægritudine teneretur, neque conualescendi spes breuis existeret, atque ab aliorum Patrum contubernio, qui pestilentibus nauabant, videretur esse separandus, ne illorum consuetudo noxæ foret, domo suâ pro se quisque vicini Ciuium illi cedere contenderint, vt tam boni Patris, quemadmodum aiebant, vitæ ac valetudini consultum irent. Successorem eius mundis in eam sibi conditionem dari sustinuit, vt si vires integrascerent, suum ipse quantocyùs in locum rediret. In morbo sæpiùs exiuit è potestate mentis; quo tempore insignis eius morum sanctimonia patuit, & singularis in Deiparam amor atque veneratio. Nihil tum illi frequentius in ore esse, ijs eiusdem Virginis elogijs, quæ Lauretanis Litanijs comprehensa sunt. Excitabat identidem in animo suo cupiditatem migrationis; ijs verbis: *In domum Domini latantes ibimus*; videbaturque futuræ post hanc mortalem vitæ quandam-

iam

iam tum dulcedinem pręgustare, animumque aberrantem solis pietatis officijs oblectare. Tertius ad diem tertiumvigesimalum Octobris secutus est

P. Ioannes Bachelet, Dionanti natus in Eburonibus, annorum octo & triginta; in Societate septem & decem; vir magno animo, atque inuicta constantiâ, quam ad vltimum vsque spiritum æquabili semper officio retinuit. Animam cum iam ageret, adstantem socium, qui cum preces fundebat, ita nouissimis verbis affatus est: *Ego deinceps, carissime frater, loqui nequeo, tu perge tamen orare pro me: & memento ad Deum conuersâ, horæ supremæ præstolatus est; nec longè postmodo placidè inortem occubuit.*

C. A. P. V. T. V. I. L.

Dionanti desiderati sex.

Dionantum Eburonum est oppidum abundè frequens, Mosæ amni impositum; ibi sex Nostri pio in opere mortem appetiuere. Primus vnde vigesimo Augusti die

P. Guilielmus Prerari, finitimo illo in tractu Giueti natus, annorum duode sexaginta, vicensim binum in Societate. Totos ille nouem annos, iam Sacerdos & Dionantensis Canonicus Societatis copiam sollicitarat, priusquam illius particeps fieret. Excellente animi singulari candore, zelo animarum, & mira in comparandis ad mortem ægrotis industriâ; à quo illum officio nullum neque morbi genus, neque personarum obscuritas & abiectio, nulla molestia absterrebat. Ingerere se vltro quamcunque in domum, vbi ægri essent. Ad infectorum peste obsequium ita se ardentem contulit, ut domo, in quam se nocte reciperet, nondum paratâ, maluerit morte impatiens pernoctare sub dio, quàm vnicam, ut aiebat, animam in salutis discrimine reliquam facere. Alter ibidem pridie Calendas Septembris excessit è medio.

Ioannes Hazart, patriâ indidem, anno sextotticesimo ætatis, quintodecimo Societatis, Coadiutor temporalis, diligentia & virtutum aliarum exercitatione Societati suo in gradu ex sententia probatus. Tertius successit die quinta Septembris

Nicolaus de Bry, eadem patria, eodem ordine, sed annorum quinquagenum, in Societate septennum; orationi tantopere deditus, ut quidquid aliunde temporis nactus esset, eidem impenderet.

Quar.

Quartus post hunc postridie obiit, hoc est, die sexta Septembris
P. Hugo de Noyelles, Belga, Bethuniæ natus, annorum septem
 & triginta, ex quibus egerat vndeiginti in Societate, miti vir ac
 placidâ indole, eâque modestiâ, vt quendam sanctitatis sensum se
 intuitibus afflare videretur. Quam in seipsum durior & inolemen-
 tior, tam benignior faciliorque in alios. In moribus, inque collo-
 quijs iuxta humanus & grauis; acris custodia sensuum. Ea vultus
 hilaritate isti se formidoloso ministerio obtulit, vt ciceret alijs lacry-
 mas; & moriens reliquerit ingens sui desiderium. Die quartode-
 cimo Septembris excessit quintus

Henricus Molineau, Molinensis, ætatis quinto trigesimo, So-
 cietatis quarto, Coadiutor temporalis; carus semper, acceptusque
 omnibus tum animi candore, tum promptâ benè de omnibus meren-
 di voluntate. Incredibile quàm pijs colloquijs teneretur, quàm
 orandi crebritate, non rarò lacrymis temperatâ. Nostri abeun-
 tem valere iubentibus, hilari vultu mortem negabat eò se refor-
 midare, quia quò breuior ea foret, eò cælestis etiâ fore sibi glo-
 riæ celeriores vsuram. Postremus denique obiit octauo vicesimo
 Septembris die

P. Ioannes Andrieu, Insulentis è Flandria, vno & quadrage-
 simo anno ætatis, septimodecimo Societatis; flagrantissimo salu-
 tis hominum studio, adeòque aspirans ad Deum, vt acerbam du-
 ceret vitam longiorem, & curationem corporis ægrè admitteret,
 ita securè dictitans: *Si Deo fruendum aliquando, cur non illico, cur
 non modo?*

C A P V T V I I I.

Insulis duo; vnus Atrebat, mortui.

INSULIS, Flandorum vrbe iuxta frequente atque opulentâ, ingra-
 uescente, quæ se anno præcedente præmonstrauerat, contagione,
 postulatu Magistratus, expositi sunt, & fortiter eâ in palestra dimi-
 cantes occubuerunt duo: prior die tertio vicesimo Augusti

Michaël de Latre, oppido Lanoyo in Belgio ortus, Coadiutor
 temporalis, annorum septem supra triginta, quindecim exactis in
 Societate. In huius vita fuit illud eximium, & magna laudis in parte
 ponendum, quòd Ianitoris munere septem annos ipsos impigrè se-
 dulòque gesto, precationis, in operosa, perpetuâque conuersatione,
 memor

memor ita semper extiterit, vt vita eius assidua visa sit esse comprehensio. Nimirum obuersabatur ei perpetuò Alphonsi Rodriguez, quem studio haberet æmulari, memoria, cuius exemplo obsequentem animum ad id pietatis genus induceret. Omnibus incescit letitijs, vbi obtigisse sibi vidit infectos peste iuuandi prouinciam, quam flexis genibus ambitiosè poposcerat; cuiusque adipiscendæ gratiâ frequenter sacras epulas, vt ipse aiebat, adierat: atque ex eo tempore, quo voti compos est factus, illud obtinuit, vt eadem se dape quotidie, vel potius in dies singulos posset instaurare. In eo verò ministerio ita se religiosè atque ex officio gessit, vt Pater ille, cui socius fuerat, scriberet ad Superiorem, eum verè non hominem, sed Angelum videri potuisse. Alter die quintodecimo Septembris de medio excessit.

P. Guilielmus Bartier, Insulis ortus, annorum quatuor & quadraginta, cuius diuidium egerat in Societate, & varijs in muneribus nauum se operarium domi militiæque præstiterat. In Confessionibus audiendis assiduus, animarum prædam constanti patientiâ opperiebatur. In pauperibus adeundis, solandis, in corrogandâ, erogandâque stipe vsque ad eò diligens, vt Pater pauperum totâ vrbe audiret. Nullus cum labor in visendis Nosocomijs, ægrisque ad tolerantiam firmandis, frangere; nullæ molestiæ fatigare, nulla peruigilio languescere. Denique in charitatis officijs freni semper indiguit, non stimuli. Diu curam à Deo pestiferorum inter litandum postulauit; quâ diuinâ in exercitatione, dum sui profusus, alijs se totum impenderet, perculsus ipse transijt ad vitam immortalitatis.

Atrebat, quæ caput Artesiæ, & vrbs sanè luculenta est, ad diem quintumagesimum Augusti, dum lue contactis insigni charitate atque alacritate, approbantibus vniuersis consulit, eadem correptâ, integris sensibus è vita decessit.

P. Ioannes Aupaix, Montibus oriundus in Hannonia, annos natus tricenos senos, & quindenos in Societate moratus, vir in quo magnus eluxit rerum cælestium amor, & in iuuandis mortalibus zelus.

Antuerpia extincti nouem.

Magnam Antuerpia cladem hoc anno, ſed oppidò glorioſam, accepit, nouem è Sociorum numero, qui ſe deuouiſſent, à peſte conſumptis. Primus die ſeptimouiceſimo Auguſti abiit

P. Ioannes Beaufermex, Brugis, vrbe luculentà Flandriæ ortus; qui quinto ab hinc anno, adminiſtratâ iam ſexennio Parochiâ cum laude, tricenarius in Societatem nomen ſuum profeſſus, omnium in ea bonarum artium exemplis clarus vixit; tantâ inprimis animi demiffione, vt licèt ægris iuuandis dies propemodum noctefque continuaret, tanquam ſuo ipſius labore non ſatur, alijs ſe ſocium libenter adiungeret. Obedientiæ ſtudio ad omnem Superiorum nutum prouolare. Caſtimonia planè Angelica: & inopiæ tantus amor, vt cùm perincommodè habitaret, immigrare tamen aliud in cubiculum aliquanto commodius conſtanter abnuerit. Precandi ſtudium ingens, & communis orandi horæ tanta curantia, vt ob eam, peruigilatis etiam apud ægros noctibus, ſomnum diſcuteret, eam aliàs, ſi neceſſitas cogeret, integraturus. Sæpius die conſcientiam explorare, neque examen omittere, quod particulare vocitamus. Horas Canonicas flexis genibus, & ſerè coram Venerabili Euchariſtiâ recitare. Beatiffimæ Virgini Deiparæ Roſarium, quotidie, & priuatâ pietate Immaculatæ Conceptionis laudes dependere. Cibis delicatioribus, cupedijs, bellarijs, & menſis ſecundis omnibus, ſui genij fraudandi gratiâ, temperare. Noctem, eam totam, quando Batavorum copiæ Bredam à Catholicis circumſeſſam vi liberare decreuerant, inſomnem duxit in templo, precibus, & ſtagris Diuini Numinis fauorem propitians. Lucgliſcente magnis precibus impetrauit, vt eâ laborantibus nauare poſſet; præſtititque præſtenuè, donec aſſatus contagio, Sacramentis perceptis, & Hymno Ambroſiano ad Deum laudandum recitato propterea, quod ſibi in Societate contingeret emori, quæ ſumma votorum illi fuit, piè conqueiuit. Alter poſtridie Calendas Septembres extinctus eſt

P. Franciſcus Schottus, Antuerpiæ natus. Is toto biennio Societatis ingreſſum importunis precibus eſſagitaui, vt eius ſui maternique vôtî, quod illis vnum, & peruetus erat, compos exiſteret. A prima pueritia fuerat ad omnem laudem inſtitutus; arulas adorare

nate puer, & Diuinas laudes concinere: cibum sibi deducere, quem pauperibus, dum non suppeteret aliud, erogaret. Societatem decimo ab hinc anno vndeuicennarius ingressus est, in eaque laus eius præcipua fuit à tradita rudi pueritiæ catechesi. Tantâ nauandæ peltiferis operæ cupiditate flagrauit, vt ipse, cum ea res comperendinaretur in diem, in moerorem atque languorem incidere. Vbi demum, quod gestiebat, id consecutus est, ecce continuò, qui vix ingredi per imbecillitatem corporis antè potuisset, is totam nunc per urbem alacer obuolitare. Inter ea verò quæ id temporis ad exemplum præstitit, illud illustre est, quòd pauperum aliquando turgia obiens, cum vnus pulsatis foribus nemo aperiret, nemo intus responderet; nimirum omnes luctabatur cum morte, ipse per fenestram scalis admotis irruerit, & singulos, vt tum licuit, ad illam extremam luctam instruxerit. In hisce charitatis officijs, expiatam Sacramentis animam gloriosè pro Deo, pro fratribus posuit. Postridie mortis eius, seu, ad diem tertium Septembris secutus est eum

Ioannes Egge, Brugenſis, quinto tricesimo ætatis, tertiodecimo Societatis anno, effigies perfectæ earum virtutum, quæ maxime Coadiutores temporales, quorum in sorte fuit, virtutes exornant. A sudoribus ille diem auspicari, & aliorum faciliè triumphum curare munia: tum verò sibi visus indulgisse genio suo, cum, omnis recreationis expertus, aliorum vices, vt eâ ipsi fruenter, obiret. Instare apud Moderatores identidem, sibi vt à agris in componendo cubiculo, vilioribusque seruitijs præstò liceret esse; semperque ea libentiùs aggredi, à quibus abhorreere ceteros procliuè esset: cumque ei copia fieret, eâ cilicio præcinctus sæpenumero gerebat, vt suum asinum (sic appellabat corpus) attereret. Paupertatis etiam in eo studium eluxit: & in B. Virginem adeò singularis affectus. vt ad conciliandam illi Bredanorum Ciuium venerationem, in eam urbem, cum Batavis fuisset crepta, prægandem, eius effigiem suis humeris, calceamentorum soleis depositis palam omnium in oculis lætus intulerit. Quartus die decimâ Septembris elatus est

Theoderus Heeren, Belga, Leuuardix in Frisia natus ante annos videnos quinos, quorum egerat in Societate quaternos, nauus omninò, suisque in officijs perdiligens Coadiutor. Humiliter ipse sentire de se, promptusque esse obsequi omnibus; multoque libentissimè cotinuari sacerdotes, qui noctu accerferentur ad ægros. Si-

lentij, modestiæ mira custodia; simplicitas & candor animi ingenuus, vt nihil moderatores animæ suæ celatum, nihil pectore clausum haberet. Vehementer precibus etiam atque etiam contendit, vt suam pestilentibus operam posset impendere. Ab infecto socio, quem curabat, datâ dexterâ sponsonem expressit celeris sibi à Deo mortis exorandæ. Neque plus biduo eidem illi superstes fuit.

C A P V T X.

Quinque reliqui Antuerpiæ mortui.

Secundum hos quatuor, quos superiori capite retuli, primus reliquorum Antuerpiæ sublatuſ est die tertionigesimo Septembrij

P. Ioannes Callant, Gandavi in Belgio natus. Is postquam à primis vnguiculis ita fuit ad omne virtutis officium institutus, vt ad æquales suos sæpè concionalis, aliàs catecheticus, orator existeret; ad comprecandum secederet, seque in latebras abderet; vbi ætate atque ingenio adoleuit, ambitam triennio ipſo Societatem, anno huius seculi sextodecimo, ætatis alterouicesimo complexus est; in eâque subito profundæ humilitatis & cæcæ obedientiæ posuit illustria fundamenta. Omnia ille è Maiorum nutu, præscriptioneque regularum agere; viliora culinæ, domusque ceteræ officia voluntati habere; suam cuique operam promptam exhibere. Pictatem, orandique studium magnis quotidie incrementis augere; pios sermones libenter, prudenter citra fastidium inferre. Cum pueros humaniores litteras condoceret, ad omnem eos virtutem sollicitè voce vitæque formabat. Ipse cum doctrinarum studio diligentiam nauaret, tradendæ Christianæ doctrinæ fructum cupientissimè sequebatur. Carceres item & ergastula miseris illis mortalibus solandis adire; & ad vitam ex officio, Sacramentorum ope, corrigendam, formandamque hortari, tantâ vi, tantæque contentione charitatis, vt sæpè lacrymas extorqueret audientibus. Ad extremum, cum se in pestilentium obsequium egregiè magno charitatis impetu contulisset, eâdem implicitus contagione, post instaurata vota, postque sacra precepta mysteria, clarain pro Deo mortem, oppetiuit. Menstruo post illum interuallo ad diem quartumigesimum Octobris abiit

P. Paulus

P. Paulus Aegidij, Traiecti ad Mosam in Belgio natus, actis ante Societatem annis septemdecim, atque in ea solis vndenis: Castrensis primùm Missionis, & subinde Naualis cupiens; ne diutius vtrius præstolari cogeretur, vtrò se hanc in palæstram dedidit. Illum paulò post ad diem vndetricesimum Octobris excepere duo; alter

Thomas Verley, Brugensis, annos natus vnum & triginta, septem in Societate, vir inter graues suæ sortis Coadiutoris domesticos labores, festius semper & latus. Alter

P. Ianinus Vuoters, Bruxellis in Brabantia ortus, quinquagenos quinos ætatis, tricenos senos Societatis annos numerabat. Is Romam mox à tirocinio missus, ibi Theologiæ doctorem habuit *P. Mutium Vitelleseum*, qui Societatem vniuersam Præpositus Generalis obtinuit. Inde confectis studijs reuersus in Belgium, Duacæ Philosophiam, Audomari atque Antuerpiæ Theologiam de Moribus explicauit. Post alia alibi munera cum laude gesta, in Hollandiam allegatus est; vbi dum saluti procurandæ mortalium, in illa laboris & periculi refertâ prouinciâ vacat, Amstelrodami communem in carcerem primùm, fraude nefarii Ministelli, mox in fœdum scurrarum ergastulum detrusus est, multorumque criminum iniuriosè postulatus: vnde illum cum neque sua valeret innocentia, neque virorum principum intercessio eripere; eripuit præsens eius medijs in periculis prudentia. Multum in ea bienni custodiâ laboris exhaustum est; multum in multos boni collatum. A dubus Arminianæ sectæ Ministris, quorum pertinax odium nullis officijs domare potuerat. Iudibria, contumelias, calumnias, falsa testimonia gaudens sustinuit. Sui curam in Præfecti carceris arbitrato prorsus coniecerat. Ibi Horas Canonicas, quamuis agrè tenebricosi in loco, nunquam recitare omittere; Rosarium B. Virginis euoluere; Sacrarum rerum commentationem, actorum cum sua conscientia rationes, vt in Societate mos est, habere. Ad hæc, magnam sacræ Scripturæ partem læstitando memoriâ accepit, cum dicere soleret, eum sibi videri diem periisse, quo non ex ea quippiam animo complexus esset. Sed discere hominis innocentiam vno ab exemplo. Verbum illi aliquando imprudentius, vt rebatur, in Coadiutorem adolescentem exciderat: profectus non ante quietem ipse capere, quàm esset eam iniuriam deprecatus. Tanti illi Diuinæ Eucharistiæ amor, tanta eius fructu læ cupiditas, vt eâ ne sese fraudaret, ne sacrum cogeretur omittere, ieiunus ad tabidos, cum

cùm ante lucem vocaretur, adirènt id eo fontico. in morbo, quod summæ noxiæ esse, ac propè capitale persuasum est. Deiparam Virginem ita familiariter venerari consuevit, vt imbrem aliquando in itinere, suo suique comitis nouitij capitibus imminentem, recitatis eius Litanij tantisper suspenderit, dum viæ metam tetigissent. Multùm amari ab omnibus, multum ipse in amore vicissim omnibus respondere. Quà ille gratiâ, cum insigni morum suauitate coniuncta, mirùm quantum ad discordiosos componendos animos, similitatesque tollendas apud omnes valebat. Egenos, infirmosque quâ verbis, quâ re corrogatâ solari, & in eorum auxilio frequens & multus esse. Tandem impetratâ multis precibus pestilentium curâ, in eo charitatis agone victor succubuit. Postremus hunc annum Antuerpiæ ad diem duodetricesimum Nouembris absoluit.

Bernardus VanderPeel, Thénis in Brabantia natus, post vigesimum ætatis annum ingressus in Societatem. decimum in ea Coadiutoris temporalis in gradu confecit.

ANNVS . M. D. C. XXVI.

SICILIA. CAPVT L.

Quatuor Panormi ; tres Sacce desiderati.

Panormi recrudit hoc anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, sedatâ superiore, atque vt erat spes, penitus extincta, beneficio S. Rosaliæ tetra lues, & nobiles quatuor pugiles confecit. Primus eorum die tertiuicesimo Ianuarij decessit.

P. Vincentius Borgiornus, indidem oriundus, annos natus non plus tricenos, ætâ in Societate quatuordecim ; morum humanitate, & iuuandi ægros studio præstans. Alter vndetricesimo die eius ipsius mensis Ianuarij

P. Hieronymus Plasamonius, item Panormitanus, annorum septem & quadraginta, vnius & triginta in Societate, olim tria vota, solemnî ritu professus, animo semper ad labores in Dei causâ subeundos erecto. Tertius ad diem sextum Aprilis emigravit.

P. Petrus Buffardus, & hic Panormi natus, annorum vndetriginta, vndecim in Societate, præstantis ingenij, & eximiarum opinionione virtutum relictâ. Quartum & postremum hic locum moriendi ad septimumdecimum Maij diem obtinuit.

P. Vincen-

P. Vincentius Gallettus, Panormi de summo loco vir, sex & quadraginta natus annos, tricenos in Societate, & quatuor in ea votis obstrictus; neque magis splendore natalium, quam Philosophiæ, Theologiæque scientiâ, præsertim Moralis, quam aliquamdiu docuit; adhæc, modestiâ, animi demissione, ardentissimâ in omnes charitate, continuo religiosæ disciplinæ studio illustris, apprimè de sua Ciuitate meritus, tum aliâs, tum hoc ipso tempore, quo prograndis ad pestiferorum auxilia rebus necessarijs cum summâ auctoritate præfectus fuit.

Saccæ in eadem Sicilia, vrbe maritimâ Australe ad lictus, cum eò quoque pestis aspirasset, dum se ijs impendunt quos ea contigerat, ab eadem correpti, interfectique sunt tres è Nostreis. Primus ad diem Martij sextumdecimum

Ioannes Baptista Bonerba, Coadiutor temporalis, Catanæ in Sicilia natus annorum quinquagenûm senûm; quadragenûm in Societate, Alter postridie

Antonius Virduccius, ortu Calaber etiam temporalis Adiutor, & grandis natu, annorum septuagenûm octonûm, & vndequadragenûm in Societate; candore, charitate, mansuetudine probatissimus. Postremus pridie Calendas Apriles

Magister *Franciscus Murena*, humaniorum literarum professor Netii in extrema Sicilia ad Pachynum natus, annorum quatuor & viginti, atque octo in Societate, egregijs cum naturæ donis, tum gratiæ instructus.

BELGIUM. CAPVT II.

Nonem varijs locis sublatis.

ANtuerpia superioris anni reliquias prima ceterarum hoc anno charitati pependit, vno ad ceteros capite adiuncto, die octauo Aprilis. Is fuit

P. Guilielmus Verbeke, domo Brugensis, annos natus vndetriginta, vndecim ætatis in Societate, nobilis ingenio, sed charitate præstantior. Duos præstitit Silua Ducis extrema Brabantie, ad Hollandiæ vicinîtatem, ciuitas. Vterque Aprilem habuere mortualem, prior die decimo, alter duodetrigesimo; ij fuere

P. Guilielmus Bronchorst, Belga, Vvesopius, ætatis suæ anno trigesimo, initæ Societatis octauo, Alter

P. Philip-

P. Philippus Gualterotti, Antuerpiensis ; quartoquadragesimo ætatis, vno vicesimo Societatis anno.

Armenterie, quod oppidum in Flandria Liæ fluuio impositum est, vnus altero & vicesimo die Maij litauit.

P. Adamus Vualteri, oriundus Leodio, vno & quadragesimo ætatis, vigesimo adeptæ Societatis anno.

Duacum tribus impigris hominibus orbatum est anno inclinatio. Primus eorum decessit ad vndecimum Septembris diem.

P. Aegidius Groeninka, patriâ Leodiensis, annorum vnus & quadraginta, & vnderim ab Societatis ingressu. Vir indefessi zeli, pietatis summæ; in laborem omne genus, ne qua in re deesset officio, nullâ sui indulgentiâ, effusus. B. Virginis Deiparæ studiosus in paucis; cuius ipse cultum miris artificijs, vel summo in æstu occupationum, impigrè promoueret. Egentium singularis adiutor, quorum corpora conquisitis eleemosynis aut victu reficeret, aut contra grassantem luem præmuniret. Eâ illigatis antè annum Atrebari, isto Duaci quinque mensibus ipsis sic adfuit, assiduitate, diligentiâ, studio, charitate, vt ipse tandem etiam ictus, victusque malo, quod aliquoties antè depulerat, extremum vitæ diem piissimâ morte confecerit. Eum ad diem septimumvicesimum Septembris consecutus est.

P. Antonius Cancius, Montibus Hannoniæ natus, actis vitæ duobus annis & quadraginta, eiusque dimidio in Societate. Fuit is mirificè industrius, & propensè admodum ad cuiusque obsequia, voluntatis. Multus illi familiari in vsu lepos, & sanctæ salutareque facetiæ; quibus etiam pias cantilenas asperfit, quas magno numero Gallicè panxit, & musicis numeris modificatas vulgauit, quo blandius in animos illiquefactæ proficerent. Hamatis erè, ferroque flagellis, ob Christi flagellari memoriam, sæpè tergum dilacerare soluerat. Noctes insomnes in egrorum solatium, tam sæpè, tam constanter duxerat, vt iam parcissimo, & nullo propè somno vteretur. Anteriore anno quinquemestrem operam Insulis immortales cum peste luctantes contulit, incredibili patientiâ in summa vescendi penuriâ, donec iniquitas famuli, qui cibaria, dum à Collegio deferret, suos in vsus auerteret, deprehensa est. Vix ab Insulensi clade recreatus, vbi Duacum idem in opus inuitatus est, lætissimo statim animo conuolauit. Sed vix eam in arenam ingressum contagio corripuit atque absumpsit. Vt primùm veneni maculas, mortis indices, in corpore conspicatus est, erecto ad cælum, vultu,

vultu: *Benedictus Deus*, inquit, *acceptam habere velis eam voluntatem meam, qua diuturniores hac in palestra charitatis, ad eius unius gloriam labores adire gestiebam*. Inde ad mortem usque non desijt incensis precibus Dei misericordiam implorare, eiusque in se benignitatem ac providentiam dilaudare. Imminente iam morte, cum ad egri cuiuspiam excipiendam Confessionem vocaretur, neque iam se ipse moliri posset, Deum cum genuitū pravit, ut homini damnum Sacramenti suā gratiā suppleret, eidemque bene per internuncium, precatus est. Tertius ad diem sextum Octobris occubuit.

P. Carolus Doulreloux, Belga, Hui in Condruſijs natus; altero quadragesimo ætatis, sextodecimo Societatis anno. Varijs in officijs suæ in proximos charitatis ediderat iam ante multiplex specimen, præsertim in Nosocomijs, publicisque custodijs, consolandis ægris, calamitosisque omne genus hominibus. Obtentā, quam feruidè expectijt, pestilentium curā, ad eam salubrius obeundam, anteaquæ omnis ætatis peccata generali Confessione deterſit. Mirum autem quanto deinceps ardore spiritus heroicum illud incubuerit in opus: vnde scilicet effectum est, ut ingentem sui apud omnes amorem, & desiderationem concitārit. Multi eius intellectā ægriudine certatim preces atque alia officia deferre. Cœnobium, Sacrarum Virginum è S. Teresiz instituto, ipso suæ fundatricis festo die, quem ad tertium Nonas Octobris etiam tum agebant, totum pro ipsius incolumitate sacrarum functionum deuovit octiduum. Sed aliter Deo visum, qui octauo, quàm stadium esset ingressus, die ad mortis gloriam cum è cursu euocauit.

Arizæ demum, quod in Artesiz finibus oppidum Flandriz est, duo cecidère: alter vigesimo die Septembris

Nicolans Babilin, indidem domo, Coadiutor temporalis, vnde quinquaginta natus annos, duodetriginta commoratus in Societate. Alter ad octauum Octobris diem

Iacobus de Faulx, cuius neque mihi patria, vel ætas, neque præter nomen & obitum, quidquam aliud exploratum est.

GALLIA. CAPVT III.

Vnus Deipæ mortuus.

EXtremam ad Britannicum mare Galliam vnus hoc anno sua charitate iuxta, suoque funere ornauit, qui Deipæ peste vexatis

xatis dum suam nauat industriam, ad quartumdecimum Augusti diem de medio sublatus est, is fuit

Benedictus Monetus, quem ætas annorum quadragenū & vnus, acta in Societate denū nouenū satis ostendit, Sacerdotij negantiā, Coadiutorem fuisse temporalem.

GERMANIA. CAPVT IV.

Quini diuersè desiderati.

Germaniam quoque, præsertim quā vergit in Belgium vsque ad Oceanum, hoc est, per Inferiorem Saxoniam pluribus locis carpsit hoc anno pestilentia, cui dum strenuā charitate socij occurrunt, eo in certamine vitam quinque diuersis locis hoc anno prodigere. Heiligenstadij duo; prior ad diem sextum & vigesimum Augusti

P. Ioannes Kempis, domo Colonienfis, actis in Societate quadragenis senis annis, cum ad eam attulisset vicienos ternos ætatis. Alter ad dñem quintum Octobris

P. Antonius Berler, oriundus è Treuirensi Diœcesi, sex & quadraginta natus annos, septemdecim actis in Societate

Duderstadij Calendis Septembribus claram eandem mortem excutus est

P. Daniel Lippius, Argentorati in Germania, hæreticis ortus parentibus; sed posteaquam à Nostis ad Catholicam religionem, traductus est, mirā suum corpus seueritate tractauit, frequentibus ieiunijs, atque cilicijs; crebrò se flagris cadere; crebrò humi quiescere; demum alijs tormentis semet macerare. Vini sibi potionem, inde vsque ante Societatis ingressum prorsus interdixerat; neque vnquam ex illo ampliùs extra sacrificij necessitatem, quidquam eius totā vitā degustauit: imò neque notæ melioris cereuissiam, nisi vt necessitati cuiuspiam fortè seruiret, vnquam hausit. Postquam nomen in Societatem dedit anno ab hinc quinto, modestiæ, submissionis, obedientiæ, ceterarumque laudibus virtutum excelluit. Nauabat infirmis operam, & sterili malignoque in agro fructum sui laboris iam ipsum biennium expectabat; multa tulerat, seceratque, multa vitæ pericula adierat, cum lue iterum correptus mortem piissimè appetijt, ipsis etiam Hæreticis ob insignē morum facilitatem & existimationem virtutis egregiè carus. Ætas illi erat trimum & triginta annorū.

Erfurti

Erfurti in Thuringia vnus ad sextum & vigesimum diem Septembris excessit

P. Matthias Turck, Belga, Macherensinus vndequadagesimo ætatis, vigesimo Societatis anno.

Paderbonæ, vrbe Vvestphaliæ alter ad diem vnum & vigesimum Nouembris demigrauit

P. Bernardus Allerding, Germanus è Monasterio Vvestphaliæ, tribus & triginta emeritis in Societate stipendijs.

P O L O N I A.

Poloniam hic annus etiam afflauit, & Rauæ nobis vnus ad diem vndeugiesimum Nouembris adeptus est

Sebastiannus Zelazek, natione Polonus, videnos quinos ætatis, quaternos Societatis annos subducens.

A N N V S M. D C. X X V I I.

BELGIVM. CAPVT I.

Vnus Ipris; tres Atrabati mortui.

Belgium hic rursus annus vigesimus septimus voluentis seculi pestilentia momordit; & nonnulli Sociorum, dum adsunt miseris, succubuerunt. Ipris, vrbe Flandorum, vnus Calendis Iulij

Rogerus Melanbois, Belga, Gandavi natus, Coadiutor temporalis, annorum tricenum septenum, in Societate vndeicenum. Atrabati tres è vita per idem charitatis officium discessere. Primus altero vicefimo Septembris die

Ioannes Brienne, Tornaco Nerviurum oriundus, quatuor annorum & triginta, decem in Societate, quam tanto in pretio habuit, vt voto fanciuerit, editum in montem, cui à SSS. Trinitate, vocabulum est, vrbiq; imminet; eâ si potiretur, se reptabundum, genibus egressurum: præstititque, simul ac voti compos est factus, quod voto receperat. Alter vnderigesimo die Septembris occidit fortunato interitu

P. Aegidius Rabache, Bethuniensis, quinque & sexaginta natus annos, & exactis in Societate viginti septem; vir egregie ma-

gno precandi studio ; & ob singularem animi demissionem amori omnibus, domi forisque fuit. Tertiò in hac palæstra charitatis, nec vnâ præterea vice ante aditam Societatem, dimicauit ; in qua demum victor moriendo gloriâ donatus est. Tertius ad diem quintum Decembris excessit

Petrus Thayne, Cameracensis in Belgio ; qui potuisset fratribus nostris in exemplar proponi virtutum ; adeò excelluit in omnibus ; eratque eâ re domesticis iuxta atque externis admirationi.

AFRICA. CAPVT II.

Vnus in Regno Angolæ sublatu.

HAbuit & suam hoc anno gloriam Africa ex charitate prognatam. Angolæ Regnum est trans Æquatorem ad Oceanum Atlanticum, vbi suam Societas iam pridem stationem ad animarum compendia collocauit. Ibi ad diem quartum Septembris

P. Antonius Macciadus, Lusitanus, ex oppido Villareal, *P. Francisci Macciadi*, eius qui altero ab hinc anno dum in Æthiopiam, contenderet, mortem extrema in Africa sanguine executus est in fidei odium trucidatus frater germanus ; dum atros illos mortales contagione vexatos forti charitate complexus, omni obsequio iuuare nititur, vitam ipse suam compendiosâ effusione prodegit, annos natus tres & triginta, duodeuiginti commoratus in Societate. Is eam Missionem Angolanam impenso studio postulauerat ; eamque simul nactus est, ad procurandam Nigrorum hominum salutem, egregiâ virtute atque animi robore incubuit. Et fuit, vt ab infectis Catholicæ fidei osoribus, ad mortem eminens sagittis petitus, Deo seruante, sospes euaderet, sagittis ad ipsius pedes innoxie prolapsis.

GERMANIA. CAPVT III.

Quatuor Donauverda, duo Augusta interempti.

DOnauverda Ciuitas Imperij est imposita Danubio, à quo nomen duxit : quatuor ibi victores extitere in certamine charitatis, peste ab ægris hausta sublata. Primus eorum pridie Calendas Septembres abiit è vita

Siluester

Silueſter Reiſſ, Germanus, ex oppido Bruneck in Tirol, Coadiutor temporalis, anno ſextotriceſimo ætatis, duodecimo Societatis. Proximè illum ſecutus eſt die quintodecimo Septembris.

P. Chriſtophorus Rbelinger, Auguſtâ Vindelicorum oriundus, dimidiatâ in ſeculo atque in Societate quatuor & triginta annorum, ætate. Tertius vno & viceſimo die Septembris fuit.

P. Maſthias Rom, Monachij Boiorum natus, ætis vitæ duodequingagenis, in Societate vndetricenis annis. Poſtremus ad diem quintumdecimum Octobris occubuit.

P. Laurentius Breiſfeld, Germanus Reedlingeniſis, annos quinquaginta duos natus, tribus & triginta in Societate conſectis.

Auguſta Vindelicorum duos operi charitatis, mortique & cælo pependit. Prior occidit ſextouigeſimo die Septembris.

P. Tobias Paumbgartner, Halæ Tirolenſium natus; trigefimo primo ætatis, decimo Societatis anno. Alter ad duodeuigeſimum, diem Octobris.

P. Ioannes Brufcher, Oberndorſienſis in Vindelicis, annorum quinque & quinquaginta, ætis duodequadragenis in Societate.

ANNOVS M. DC. XXVIII.

BELGIVM. CAPVT I.

Vnus Tornaci; duo Bellioli mortui.

Sed neque annus hic ſequens octauus vigeſimus poſt decies ſexieſcenteliſimum Germaniam, aut Belgium habuit funerum immunes, tameſi grauius in Galliam incubuerit. Atque in Belgio quidem trës morte diem extremum conſecere. Vnus eorum Tornaci Nerniorum ad diem ſextum Auguſti, poſteaquam menſem penè ipſum in acie verſatus eſt, vitam honeſtiſſimâ, planèque inuidendâ morte conſcluſit. Is fuit

P. Philippus de Noyelle, patriâ Atrebatenſis, annos natus tricenos octonos, videnos in Societate moratus; inque ea quatuor votis ſolemniter obligatus. Egerat ante iam ipſe Niuelenſis Collegij Rectorem, apud omnes domi foriſque gratioſus. Lûxit in eo mirificè pietas, & animi teneritas aduerſus ea omnia, quæ Diuinitatis cultum ſpectarent; lûxit obedientiæ, atque in Maiores ſuos obſervantiæ ſingulare ſtudio: caſtimoniæ nitor, cuiusque tuendæ cau-
tiſſima

tissima diligentia; tolerantia malorum, & cupido profunda martyrij, nullâ reformidatione cruciatuum; non horrere speciem, tormentorum ullam, non citatas, non sectiones, & ferrum, non dentes bestiarum; neque aquas, neque ignes, dum nuditati corporis parceretur, quam omni supplicio grauiorem duceret. Iam quantus Christi amor, seu subditum plagis & pœnis, seu præsentem in Eucharistia? Quanta in Dei Matrem flagrantia charitatis, quam matris suæ carissimæ nomine compellabat identidem? Eiusdem venerationem incredibili cura contendit apud alios vel excitare, vel si adesset augere. Valuitque eam in rem imprimis apud domesticos egregia morum eius suauitas, & in familiari congressu temperatâ pietate comitas; cui robur etiam adiungeret collecta virtutis opinio per gestam præclarè spiritualium rerum præfecturam; administratamque ardentizelo, & suâ industriâ exornatam egregiè Parthenicam sodalitatem.

Verùm tamen nihil adeò mirabilem illum, totique Ciuitati spectabilem præbuit, atque cùm pestilente morbo laborantibus ferre opem instituit. Nemo certè verbis exprimere satis queat, quo ardore, quaque contentione formidolosam eam prouinciam ambiarit; quibus hunc animum suum rationibus explicarit. Præposito Prouinciali; planè vt dispiceret id Sancti Spiritus consilium videri esse, Id vbi autoritate suâ P. Prouincialis atque assensu probauit, & Magistratu flagitante, vt vni cuiusque Nostrum id muneris decerneretur, id illi ratum certumque fecit; explicari non potest quo studio experiundæ suæ charitatis exarserit, qua cupiditate operis aggrediendi. Parthenios Sodales suos (aderant tum cuiusque ordinis Ecclesiastici, Nobiles, Ciues, & ipse Gubernator vrbis Comes Vertaingius) extremum pro concione cùm affaretur, ac valere iuberet, tanta eloquentiæ vi, tamque inusitato spiritus ardore verba fecit, vt lacrymas illis abundè ciceret. Idem in coenatione versperi erratorum veniam supplex à socijs petijt, & se piaculari flagro diuerberauit. Postera luce denatus vrbis adfuit vniuersus, atque ingens vnda mortalium, cùm ille Sacrum ad modos muscos solemni ritu decantauit. Eo peractio deductus est ab summo Prætoribus, qui primus vrbis, à Gubernatore, Magistratus est, in destinatas formidoloso secessui ædes, vbi venienti præstolatus Episcopus, eum suo complexu, suæque gratulatione confirmauit. Is dies fuit vigesimus Iulij, quo primum instituit feriales infectorum domos adire, Ingrediebatur per vrbein, gerens Diuinam in sinu Eucharistiam;

tantam-

tantamque animo voluptatem inde hauriebat, ut iam humana ista, omnia fluxa fastidiens, nihil præter cælestia cogitaret. Hinc ad comitem conuersus interdum, Etquem, aiebat, mi frater, nobiscum ferimus? Quotenorū, putas, Angelorum millium comitatu cingimur, qui nos ambitu quodam affectantur? Quanquam verò in adeundis vitæ periculis fortis admodum & animosus esset; quò tamen opitulati posset quamplurimis, se vitamque suam moderatè tuebatur. Ceterum erat illi iam diuinitas decreta dies, adeòque versantem in opere haud longo interuallo afflauit contagio; quod simul diffitum in vulgus est, ingens urbem inuasit mœror. Sed ipse contrà triumphare gaudio, & iam ad cælum propius aspirare. Vna duntaxat erat in curatione molestia, quòd affectam corporis partem Chirurgo tractandam, spectandamque nudari oporteret; ad quod officium mortè ipsà grauius, sola potuit eius subigere animum religio; ac tum ut maturaret, ut se quàm ocysimè expediret, Chirurgo identidem inculcare. Supremis illis diebus, dum morbo pressus decubuit, multiplices sibi preces à socio, cum ipse non posset, continenter recitari curauit; & minimùm quater die, pium quippiam, de Communione, de Domini Passione prælegi è Ludouico de Ponte. Postridie quàm emortuus est Sodalitas ei primaria nostra in æde iusta fecit, operante ritu Pontificali Episcopo, præsentè Gubernatore, Magistratu, frequentissimoque conuentu. Bellioli, quod oppidum Flandriæ est, duo charitatis exercitatione confecti sunt: prior ad diem septimum Septembris.

P. *Guilielmus Engelbrecht*, domo Brugensis, quatuor & triginta natus annos, quindecim in Societate versatus. Litanias è SS. suorū in menses singulos acceptorum nominibus contextas quotidie recitabat. Alter ad vigesimum eiusdem Septembris diem

Iodocus Van Aekere, Cortracensis, vno anno minor natu prior, vno item recentior in Societate.

GALLIA. CAPVT II.

Aureliaci vnus extinctus.

Galliam etiam hoc anno varijs locis pestilentia fœdauit; sed nusquam maior, quàm Lugduni, strages. Nos ordine temporis, ut instituiamus, singula percurramus. Aureliaci, quod oppidum Aruernorum est, primum funus, idque insignè, hoc est, ant-

mæ ma-

ma magnæ fuit. Occidit is ad diem duodeagesimum Augusti, quinque & viginti pestiferis carbonibus oppressus, cum ardentissimè cupiuiſſet pro fratribus mori, & eâ gratiâ pestilentibus operam dare.

F. Ioannes Franciscus Martincurius, illi nomen fuit; quem ego virum optimè tam oculis subieccero, si eam hic eius epistolam recitauero, quam dedit ad P. Petrum Casanum Tolosanæ Prouinciæ Præpositum, ut se peste laborantium obsequio destinaret. Eas sic habet: *Auriliacum nostrum, ubi hac nocte duo in duobus diuersis domicilijs peste sublati sunt, præpotens Deus, istius, qui hac scripsit, miserrimi peccatoris sceleribus præcipuè laecessus, die B. Virginis Visitationi sacro visitauit. Et quamuis, ut auguror, plus timoris sit, quàm periculi, omnia tamen in urbe commota, & perturbata sunt; & ne malum latius serpat, timetur. Cum in Societate inutilis, & nullius momenti hominatio degam; a quo aliunde huius calamitatis; ob innumera mea peccata autor sim; à R. V. vniuersæ postulo, ut iustitiam exerceat, istudque caput pro eorum salute, quibus tot mala accersuit, iusta morti obijciat. Id est R. V. alijs concessis, eorum tantum charitatis rationem habeat, necesse est: meis vero criminibus debita supplicia, & Diuina vindictæ iuste leges istud singularem quodam iure sibi arrogat; faciuntque ut credam mecum non sine magna misericordie excessu actum iri, si hanc mihi calum contedendi misericors. Deus, rationem inire velit. Eam igitur hâc de re orbique obestor, per sanguinem eius, à quo, ut petitioni aded iuste annuat, interius, prout spero, mouebitur. Sanè quidem, si liberum cum esse ab omni metu, qui in hoc negotio suam velis operam nauare, expedit; istud, tanquam rem certam sibi persuadeat. R. V. me, siue Diuino eiusdem muneri, seu mentis stupori sit adscribendam, omnis prorsus timoris esse vacuum. Animi vero promptitudinem ad opem proximam ferendam in summo isto discrimine, maiorem quam mereor, sentio: Iamque Deus, ut maiorem adhuc indies experiam; & ut illius causa mihi mori detur, qui nostra mortuus est. Per quem, quemadmodum in sacrosancto sacrificio, eiusdem Patri veniam, vitam, & mortem meam, cum ipsius oblatione coniunctam offero: ita manibus R. V. commito vitam huius stipitis, inutilisque quidem trunci; sed aridi, & Diuina iustitia flammis conspiciendis apti. Omni studio contendo à R. V., ut auxilio mihi sit in commutandis istiusmodi supplicijs aternis, cum hac opera, quæ peste laborantibus impendi solet à Nostris; oroque ut paternam benedictionem conatui meo impertiri dignetur. Saluto, quod cum R. V. venia fiat, Reuerendum Patrem Forcandum; & ut huic mee petiti-*

petitioni suffragium, & orationes suas non denegat, vehementer ardeat. Auxiliari, die Visitationis B. Virginis 1628. Hactenus ea epistola, quam mense paulo plus intervallo, ingenti eo in opere mors oppetita.

C A P V T I I

Biturigibus, Rhedonibus, Camberij quatuor extincti.

Biturigibus occubere Sociorum par, Sacerdos, & Laicus eiusdem comes. Alter ad diem duodeviginti Augusti; alter ad tertium Septembris diem: ille fuit

P. Petrus Barrage, domo Agimontensis, anno sexto tricesimo ætatis, nono Societatis. Hic verò

Antonius Rapin, patria Allobrox, Coadiutor temporalis, annorum quinquagenum, in Societate vndenicum.

Rhedonibus, vrbe Britannicæ Gallicæ, seu Armoricæ, altero vigesimo die Septembris gradum ad superos fecit.

Glaudius Roussel, domo Catalaunensis in Gallia, Scholasticus, annos natus duodeviginti, nec plus quinque actis in Societate, ingenio maturus, & gratiis moribus, multâ pietate, religionisque nunquam dissimilis sui, exceptum ab initia Societate vitæ cursum semper tenuit; futurum omnem, & vanam virtutis ostentationem magno per se avertens, veris sese laudibus sedulo exercuit, bonus esse, quam videri cupidior. Perpetua quædam æquitas animi, & moderatio, prudentem in consilijs, cautum in verbis & circumspexit faciebat. Par quoque erat humanitas, omnium quibus consueverat blandissima conciliatrix. Exacto Parisijs tirocinio, Grammaticam trioncium cum laude professus est: quo tempore humaniores literas avidè complexus, magnos habuit in utrâque lingua processus. Iam Flexiam, quò cum Moderatores destinarent, & Theologica studia cogitabat, cum repente erumpens in vrbe pestilentia, meliorem illi charitatis, omnisque experiundæ virtutis scholam aperuit: quippe cum in ea calamitate positi, opem nostram, subsidiumque implorassent; ipse confestim ad Superiorem adiit, eamque sibi iam anno superiore expetitam provinciam, magnâ rursus alacritate depoposcit; adhibitis quoque ex voto certis ad B. Virginem deprecationibus, ne repulsam ferret. Quin & illud à Deo enixè contendit, ut ea in expeditione tam sanctâ, tamque gloriosâ

daret occumbere, felicem se fortunatumque cum Apostolo reputans, si pro fratribus animam & vitam edidisset. Nec, irritæ fuere preces; post eius enim diei diem quartum, quo publicum Nosocomium ingressus est, epulo cælesti, de more, accepto, pestiferâ febre correptus, celeri morte postridie extinctus est.

Camberij demum, in Allobrogibus vrbe principe, ad diem quartum Octobris occubuit.

P. Gaspar Chapelle, Allobrox ipse, Seisselliensis in Gebennensi Diœcesi, annorum quadraginta, & vndeuginti in Societate.

C A P V T I V.

Donis, Lugduni dena funera.

Lugdunum, frequentissimam urbem, hoc anno, si unquam aliâ post hominum memoriam, pestilentia fœdè populata est vastamque propemodum reddidit. Nostri, tantâ in calamitate, temporibusque summis, tum suopre ingenio, tum eius populi, cuius esset in nos verustius amor & studium, charitate permotiusquam, deesse; sed laborantibus adiuuandis experiri omnia, neque discrimen vllum refugere. Ex ijs decem omnino vitam glorioso in certamine perdidere, cuius iacturâ redimerent immortalitatem. Huius agminis extirpit antesignanus ad tertiumdecimum diem Octobris Stephanus Col, gente Allobrox, annos natus tres & triginta, sed quatuor duntaxat in Societate exactis, vir industrius, & pietate iuxta, atque omnibus bonis artibus magnus. Hunc biduo secutus est, nimirum quintodecimo die Octobris.

P. Ignatius Pompenius, Dombensis è Lugdunensi Diœcesi, annos vndetriginta natus, quatuordecim ætis in Societate: quem eius expetendæ palestræ ardor, certandique postimpetratam contentio, atque strenuitas, magnoperè commendauerunt. Biduo rursus interiecto, ad diem septimumdecimum eiusdem Octobris cessit è vita.

P. Franciscus Boutonius, patria Burgundo-Sequanus, è Diœcesi Bisuntina, emeritis vitæ quinquaginta, vno & triginta in Societate: annis, in eâque tertio ab hinc & decimo-solemnia tria vota professus, explicatâ compluribus annis publicè in Academia Dolana cum egregia eruditionis commendatione Sacrà Scripturâ. Sed cum illi opes animi cum à natura, tum à gratia abundè essent; tum verò.

verò nihil eum clariùs extulit, quàm multarum pro Christo ærumnarum perperio. Missus olim Constantinopolim curandæ rei Christianæ gratiâ, aditentibus per calumniam falsi nominis Catholicis, & hæreticorum Principum Oratoribus, in tetrum carcerem unâ cum socijs compactus est. Verùm eductis inde paulò post ceteris, ipse suâ voluntate obles pro omnibus ad multos menses in custodia perstitit. Reuocatus in Galliam, vix è naufragio sospes enauit. Nudus ut euasisset, latrocinij suspicione vix ab eo manus ut abstinerentur effectum est. Sed agnitus, demum è patearibus literis, quas vñas ex omni re prouidus extulerat, ad proximum nostrum Calabria Collegium deductus est. Gallia redditus, duodecim ipsos annos in somma vitæ seueritate traduxit, victu tenuissimo, pane, & sumpto semel in die pauxillo iure; aquâ vino leuiter tinctâ magis, quàm imbutâ stramento semper pro lecto vsus. Interim exacta religiosis legibus obtemperatio; silentij & secessus amor, puritas tanto custodita studio, ut eius florem illibatum ex hac infida statione in illum æternitatis portum intulerit. Luce grâfante, dum supra vires in opus charitatis incumbit incredibili de celo voluptate perfusus, idem ipse malum contagio hausit; quo in morbo præclara patientiæ documenta monstrauit. Chirurgum orabat, ut concreta vlceribus emplastra violenter reuelleret, cruciatibus exaugendis. Propè iam ad extrema ventum erat, cum ad P. Ignatium Pomponium morbi socium, violentiâ maliciam propè fractum adrepsit, eumque ritu Catholico ad supremam luctationem inunxit: mox sublatis, ita ut potuit, eius in lectum pedibus, vicissim ab eo sacra inunctione delibutus est; & inter pias voces demum ad Christum, quò aspirabat, excessit.

Die quinquagesimo mensis eiusdem Octobris ab hac vita per contractam ab ipsdem languentibus pestent discessit.

P. Ioannes Corlet, domo Salonensis, in Arelatenfi Diocesi, ætatis suæ anno sexagesimo à suscepta Societate, ab hinc vndecimo inter Spirituales Coadiutores iustâ formaturâ descriptus; vir qui cum & Rectoris partes, & Concionatoris egregiè, octonis singulas annis sustinuisset, iamque natu grandior ad quietem posse respicere videretur, difficilem istam, atque obnoxiâ prouinciam multis lacrymis expetiuit; sed alacri quinque dierum exercitatione lætus ad palmam peruenit. Hunc biduo secutus est, nempe septimo vigesimo die Octobris.

Mauritius Laurentius, cuius, præter nomen, nihil mihi com-

pertum, exploratumque est. Post hunc successit die decimo Nouembris

P. Claudius Burdonus, patria Auenionensis, quatuor & quinquaginta natus, sex & triginta commoratus annos in Societate, & tria solemni ritu vota ante vicenos professus; vir apprime religiosus, & probi exempli; qui omnem ferè ætatem, explicandis Matheseos, Sacræ Linguae, Diuinorum Codicum scholis, contriuit; Quartodecimo dein die Nouembris excessit à vita

Petrus Maillet, cuius item rerum, vti nuper alterius, altum, ubique silentium est. Postridie, seu quintodecimo die Nouembris mortem occubuit

P. Laurentius Borthonus, domo Assinensis, & Diocesi Lingonensi, qui cum in Societate ab anno ætatis vigesimo tredecim annos egrègiâ virtutis commendatione vixisset, ardentissimè expetijt seruire pestiferis; cuius sui voti compos effectus, robusto sanè pectore id muneris obiit, donec ipse quoque malo ferali illigatus, lætans excessit, quod eâ morte defungeretur, quam tantoperè exoptasset. Eodem ipso quintodecimo die Nouembris eum comitatus est

Franciscus Champinus, domo Lugdunensis, ætatis suæ quintoricesimo, Societatis quartodecimo anno. Extremus hoc anno Calendis Decembribus abiit

Claudius de Chisaulx, cuius omnia reliqua præter nomen, in obscuro sunt.

C A P V T V.

Carpentoracti vnus extinctus.

Carpentoractum Pontificiæ ditionis in Gallia vrbs est hanc Auenione pròcul; ea quoque populare malum, & in eo Nostrorum opem experta est. Ibi ad diem sextum & vigesimum Decembris honestam eam mortem oppetiuit, cum nauare pestilentibus operam ardentèr poposcisset

Iacobus Vasseros, indidem oriundus, ætatis anno vno & quadragesimo, Societatis altero & vigesimo, vir laboriosissimus, mireque industrius & ingeniosus. Is pridie quàm emitteretur ad pugnam, Dominum IESVM habuit secundum quietem præsentem, sed auersum, ac sibi terga obuertentem. Quem ille cum flexis genibus sequeretur, obsecraretque sua sibi vt peccata remitteret, visus

visus est sibi etiam videre rursus conuersum ad se, audireque dicentem: Dimittuntur tibi peccata tua; quo facto euigilauit acutum, tantâ animi suauitate delibutus, ut dictu incredibile sit. Mox anteaactâ vitæ noxis generali Confessione expiatis, cum sacro vesceretur epulo, tantum profudit lacrymarum; ut eas quoque Sacerdoti exprimeret operanti. Porro curâ omnium ægrorum in dimodochio susceptâ, ita corpora singulorum curabat & animos, ut pater esse videretur vniuersorum. Dein Chirurgis morte sublati, in eorum ipse munus subire; venam istis pestilentia sine metu laxare. His in operibus ipse bis eo malo appetitus est; quo demum etiam superatus, Sacramentis ex more perceptis, inter iteranda contritionis & charitatis officia vitam terminauit.

GERMANIA. CAPVT VI.

Duo Landsperga sublati.

Sola hoc anno Landsperga, Bavarie oppidum, in Germaniam nostrorum funera per pestem habuit. Alter vndeuigesimo, alter vigesimo secundo Augusti die; sublati sunt: nempe *P. Michaël Merck*, domo Amzellensis, duodequingagesimo ætatis, tertio uicesimo Societatis anno; & *Christianus Beilinger*, Hamstedensis ad Rhenum, quinto vigesimo ætatis, altero Societatis anno.

A N N V S M. D C. X X I X.

GALLIA. CAPVT I.

Quatuor Carpentoracti erepti.

Perrexit hic etiam vndetrigesimus septimædecimi seculi annus continuatis funeribus fœdare, an potius ornare? Galliam. Et Carpentoracti quidem, post eum, quem extremo superiore anno recensui, occubere in dimicatione charitatis cum pestilentia, ex intervallo quinque: primus postridie Calendas Ianuarias

P. Ioannes Berardier, domo Beluensis ex Augustodunensi Diocesi, duodequingagesimo vitæ, quinto uicesimo in ita Societatis anno atque ab hinc tertio formatus Spiritusalis Coadiutor. Is cum ubique

vbique carus omnibus; & utilis insigni charitate, ac prudentiâ extitisset, flagranter optavit operam suam, diligentiamque peste contagiosis nauare. Quâ verò primâ die ad agrorum hospitalem sedem ingressus est, designato certo loco: *Hic me, inquit, ut reor breuè humaturi essis;* atque eodem ipso loco non multò post humatus est: octo enim duntaxat dies agris seruiuit; sed tanto feruore, tamque nullâ sui curantiâ, ut celeriter ab illis virus combiberit, quo confectus est. Dici non potest, quanto flagraret hanc mortem obcundi desiderio, fruendique citò Diuini conspectus; quo moriens animum inflammatis contritionis & charitatis officijs identidem incitabat. Secundùm illum, die decimo Ianuarij abiit à vita.

Ioannes Merle, oriundus è Montefalconio in Aniciensi Diocesi, è duodetriginta vitæ vix quatuor in Societate confectis stipendijs: cupiditatis magna, quâ flagitauit tabidorum obsequium, celeriter optatur præmium consecutus est. Secutus est longulo intervallo ad diem quintum Iulij.

P. Claudius Marthod, domo Camberienfis, vir magno natu, sexagenùm senùm annorum, quadragenùm quaternùm in Societate, duodeuicentùm à suscepto gradu Spiritualis Adiutoris; qui passim à Nostreis sanctus existimatus est. Nihil vnquam remisit, neque languide agere; multa diligentia, multus ardor; Vera virtutis effigies; cupido martyrij profunda cuius à pestilentium obsequio cum imitationem quandam sibi parare constituisset, Carpentoradi, vnde aberrat, adeundi facultatem à Moderatoribus impetrauit. Eò simul accessit, Nostreis iam in Collegio luc occupatis sese ad obsequium, opemque permiscuit, & præmium ardentissimè concupitum consecutus est. Successit post illum die quattuagesimo Iulij.

Petrus de Liure, domo Lingonenfis, Coadiutor temporalis, annorum duodequingenta, & quatuor ac viginti in Societate.

C A P V T I L

Lugduni, & ea reliqua in Prouincia extincti plusculi.

COgor cum vno, quem Lugduni pestis extinxit, coniungere plusculos eadem illâ in Prouincia sublatos, quoniam eorum obitus nec certum diem, neque locum comperi, nonnullorum etiam præter nudum nomen, tempusque confusum, omnino nihil.

tur vt

tur ut Lugdunum viroſa calamitas anno ſuperiore coorta, diutiùs exercuit, diuturnioribus etiam ſuppetijs iuuanda fuit. Id quod dum nullo discrimine conditionis agitur, cecidit eâ in dimicatione ad diem quintum Martij

Franciſcus Columbus, patria Burgo Breſſianus, anno ætatis tertioingefimo, Societatis quarto, Coadiutor temporalis. Is totos ſex menſes dum peſtilentia vigit, egregiâ charitate viribus integris præſto laborantibus fuit: cuius operæ præclare collocatæ ne præmio fraudaretur, periculo iam omnium opinione deſunctus, dum elementius iam eſſet malum, & penè reſtinctum, derepentè correptus occubuit.

Iam Salinis in Burgundiæ Comitatu, duo nobis crepti ſunt; alter ad diem vigeſimum Martij

P. Nicolaus Chenalier, oriundus è pago Lotharingiæ, Frouilla nomine, in Diœceſi Tullenſi, qui annos in Societate viginti quinque è duobus & quinquaginta vitæ, nauus ac ſeruens operarius impendit, in Spiritualem Adiutorem quatuordecim ab hinc annis, more maiorum, formatus. Alter ad diem ſeptimum Septembris

P. Antonius Richardus, gente Burgundo-Sequanus, annorum ætatis vndeſexaginta, Societatis quatuor & viginti.

Viennæ, vrbe Galliæ ad Rhodanum ſitâ, ædemptus eſt nobis ad diem duodeuigeſimum Auguſti

P. Petrus Richardus, cuius potiffimæ virtutes fuere in Deum, Caritateſque, ac præcipua in S. Burchardum, pietas, multis in eum, officijs prodita: amor in pauperes, à quibus ob beneficentiam paſſim Pater appellabatur; neque illi maiores ullæ deliciæ, quàm cum egentiffimos quoſque conuiſere & iuuare poſſet. Tum obedientia, ſemper ad omnes Moderatorum nutus expedita; quorum iuſſu octies minimùm Philoſophiæ curſum imparatus confeſcit. Demum, tanta ad labores quoſuis animi firmitas, ut ardore contentionis, quàm veneno peſtilentiæ, mortem ſibi magis accerſuiſſe videatur.

Vitiæ, quod oppidum propè abeil Lugduno, die ſeptimo vigeſimo Septembris ereptus eſt

P. Antonius Bronod, domo Lugdunenſis, emeritis ſex & quadraginta ætatis, quinque & viginti Societatis, nouem ab edita quatuor profeſſione votorum, annis. Vir fuit egregiâ laude virtutis, & boni ſemper apud omnes exempli; quodque pe nimum eſt, diu feliciterque inter Hæreticos concionatus, eos compulſit ſeſe colligere, atque à contumelia temperare, admiratione vitæ integritatis ſup.

Iam

Iam verò postquam vrbs ea, manu de Hæreticia ab Rege capta, eodem illò reuocatus, vbi fuerat antea cum laude versatus, dum exercet omnia boni concionatoris officia, & peste, quæ inuaserat, afflitos solatur, id quod ardentè gestiebat, à Deo consecutus est, vt eadem peste illigatus diem suum obiret. Singularis eius exitit extremo vitæ in actu sensus pietatis: singularis item Cipitatis, eo sublato, sensus doloris.

Gratianopoli, quæ proximè Allobroges vrbs est, in Prouincia Delphinatù, die octauouigesimo Septembris occubuit

P. Iacobus Trompel, parriâ Viuariensis, septem natus annos supra triginta, decem commoratus in Societate.

Iam verò eadem Lugdunensi in Prouincia, sed loco inexplorato, incertoque die, mense Nouembri obièrè

Iacobus Eimmanuel Albardus, gente Allobrox è Valle Augusta, Scholasticus, annorum septem & viginti, & sex in Societate

Daniel Aruiet, *Ioannes Sulet*.

AquisSextijs item Nouembri, Decembrique ignotis diebus obièrè quinque: & sextus vndericesimo Decembris, qui fuèrè

Gregorius Bandasses, domo Aniciensis, annorum vndequadraginta, vndecim in Societate.

Andreas Gerand, Allobrox è Diœcesi Gebennensi, annorum vndesexagenûm, vigintitrium in Societate.

P. Elzearius de Oraison, vir de summo loco, Borboniorum, Comitum in Prouincia, Diœcesi Gallia, prosapia ortus, annorum vnus & quadraginta, oñionûm in Societate, in qua se negabat vnam quidquam inestitiæ, vel ad horæ quadrantem expertum, esse. Præter ceteras bonas artes, quibus excelluit apud nos, etiã seueritas fuit in corpus suum, vt vestitus, nec priùs somnum capefferet, quàm se flagris inclementer concidisset.

Adhæc iisdem AquisSextijs eodem Decembri

Simon Bouuet, gente Viuariensis, annorum quatuor & triginta, denûm in Societate.

Ioannes Daniel, insidem oriundus, annorum quatuor & viginti, duorum in Societate. Denique ad diem vnderigesimum, Decembris

P. Iacobus Isnardus, Aruernus, è Diœcesi S. Flori, annorum quadragenûm quinûm, & vicenûm quinûm in Societate, Professus quatuor votorum ante denos adscriptus. Is cum omnibus bonis moribus ornatus esset, perinde foris ac domi erat mirificè carus.

Valebat

Valebat dicendi ad concionem facultate; valebat vel apud Hæreticos ipsos authoritate permagnâ, prudentiæ, atque aliarum animi laudum gratiâ: nihil esse tamen illo modestius, nihil in omni vitæ parte mitius videbatur. Multa benè præclareque inter perfidiosos illos mortales egit: multa mala vicissim ab illis atque aspera perpeffus est; sed dictu mirabile est, quantâ constantiâ, quàm mente tranquillâ. Iam à biennio Rectorem gerebat Aquisgranensis Collegij; & mirum quantum sibi Aquensium animos deuinxerat; quos ne temporibus acerbis desereret, quamuis parum firmâ corporis habitudine, virulentis aspirationibus haberetur obnoxius, rogareturque à nonnullis, vt illo se periculo maturè euolueret; vt erat animi tamen excelsi, & mirè firmi, mori magis habuit studio, charitatis gratiâ, quàm vitam periculi declinatione prorogare. Itaque dum sibi morem gerit, & ægris opem, quam potest, præstat, die Natalis Domini, venenatâ cuiuspiam afflatus animâ, quatuor dies cum peste luctatus, Sacramentis rite perceptis de medio abiit, haud minore Ciuitatis mœstitia, quàm eius fuerat viuientis amor.

Duos Auenione demortuos, quoniam eius etiam Lugdunensis Prouinciæ sunt, ad summam adiicio. Alter die quarta Decembris excessit.

Petrus Guye, gente Burgundus, annorum vndequadragenûm, vndeicentûm in Societate. Alter ad diem duodeuicesimum eiusdem Decembris

P. Ioannes Stella, patriâ Prouincialis, trium & quinquaginta annorum ætatis, viginti quinque Societatis, Philosophiam in ea, & quatuor solemnia vota professus.

Denique Montbimetij haud procul Auenione ad diem decimum Nouembris decessit.

Claudius Compagnot, patriâ Bellicensis, Scholasticus, vno & vigesimo ætatis, altero Societatis anno exacto.

C A P V T I I I.

Rursum alibi per Galliam extincti complures.

Nondum finis funerum in Gallia; adhuc sunt aliquæ nobis reliquæ claræ mortes oppetitæ pro charitate mortalium, opus in summa destitutione egentium. Rupella tres desiderauit; quorum vnus ad diem trigessimum Iulij obiit; reliquorum duorum

duorum dies emortalis in obscuro est. Ille est

Ioannes Nairo, patria Semuricnsis, annorum vnus & triginta, nouem in Societate. Reliqui sunt, alter

P. Ludouicus Desbarres, domo Pictauiensis, annorum septem & triginta, vnus & viginti in Societate, cuius quatuor solemnibus votis erat obligatus. Alter

Ioannes Alliet, gente Vasco, annorum sex & quadraginta, vnus supra viginti in Societate.

Maior Anicio clades illata, vbi septem interiëre felici casu: primus postridie Calendas Augusti

Franciscus Arsenay, gente Delphinus, octauo vigesimo ætatis, quarto Societatis anno. Alter intervallo bidui ad diem quartum Sextilis

Valentius Seritz, ortus in Biterrensi Diocesi, annorum quadragenum, tredecim in Societate. Tertius & quartus eodem die septimo Sextilis

P. Franciscus Iuy, domo Lemouicnsis, natus annos septem & sexaginta, quadraginta quinque in Societate: &

P. Petrus Malrinus, gente Arnernus, annorum vndequinquagenum, vndetricenum in Societate. Reliquorum trium ignoratum a nobis tempus obitus est. Sed ij fuëre

P. Franciscus Bernardus, Velaunus, annorum sexagenumduum, tricenum octonum in Societate

Petrus Peletier, Aginnenfi Diocesi oriundus, annorum sex & quinquaginta, in Societate vnus & triginta: &

Stephanus Gasaignez, è Biterrenfi Diocesi, annorum quatuor & quadraginta, trium & viginti in Societate

Tres adhuc reliqui sunt locis singulis; primus Augusto mense propè Turnonem

P. Petrus Brunus, domo Petrocoras, annorum quinquagenumduum, in Societate tricenum & vnus. Alter alicubi in Aquitania die vltimo Augusti

Leonardus le Feu

Tolosa demum die vndetricesimo Nouembris

Petrus Cantolobanus, Coadiutor temporalis è Diocesi Claramontana, annorum duodequinquagenum, & vicensum in Societate

BELGIVM. CAPVT. IV.

Dua Antuerpia mortui: unus in Prussia.

ANtuerpia fecit, ne Belgium hoc anno immune funerum, aut expers esset triumphorum. Duo ibi cecidere; alter ad diem decimum Septembris

P. Ioannes Baptista le Clercq, domo Antuerpiensis, triginta quinque natus annos, quindecim commemoratus in Societate. Alter ad diem tertium uigesimum Octobris

P. Adrianus Crucius, domo Gandensis, annorum trium & quinquaginta, duorum & triginta in Societate, tria vota professus.

POLONIA.

IN Prussia, quæ Polonicarum Proninciarum nostrarum pars & Diœcesis est, ad diem tertium uigesimum Octobris obiit

P. Sebastianus Gessdrouius, gente Polonus, emeritis vitæ sexagenis, vno & vicens annis in Societate.

ANNVS. M. D. C. XXX.

GALLIA. CAPVT I.

Biterris unus: duo Montilij sublati.

NE anno quidem isto millesimo sexcentesimo trigesimo reddita Gallix serenitas est: adhuc ubique pestilitas, ubique mortes; & in ijs multiplex Nostrorum laborum seges; dum se pro fratribus, sui prodigi, in discrimen conijciunt. Primus annum incuntem, hoc est, Calendas ipsas Ianuarias Biterris consecrauit, & viam reliquis præiuit ad cælum. Is fuit

Ioannes Laquille, gente Vasco, annos in Societate non amplius septem, in vita vnum amplius & viginti moratus.

Montilij eodem quidem ipsq̃ Ianuario mense, sed incomperto adhuc die, de medio excessit

P. Ignatius Martignac, gente Sebusianus, qui dimidium ætatis quadragintaquatuor annorum duxerat in Societate. Illum ad sextumdecimum Februarij diem secutus est

P. Ludovicus Bouillèr, domo Chârdensis ex Augustodunensi Diocesi, vno & quadragesimo ætatis, quinto vigesimo Societatis, septimo nuncupatæ quatuor votorum professionis anno. Vir ille, fuit, qui modestiâ, pietate, alijsque officijs omnibus, & bono passim, exemplo genuinam se probavit sobolem Societatis: annos aliquot commoratus Montilij, Catholicis amorî, atque Hæreticis terrori fuit, concionum suarum æqualem eximie laudi fructum consecutus. Eâ in vrbe coorta pestilentia cum furenter fruiret, socium ad suburbana tabernacula ægris procurandis allegauit: ipse sibi solandam solus urbem, alijs vel dilapsis, vel iam peste interemptis, vendicauit, factus omnibus omnia, Parochus, Concionator, Infirmarius; quærere eleemosynas, medicinas, omnia: ipse partiri; ipse admouere: bis die, summâ illâ sacrorum in necessitate, (iuxta id quod per Ecclesiæ Romanæ autoritatem in certis casibus licet, vt latè docet de Sacramentis disp. 80. sect. 3. Suarez, & alij,) celebrare; baptizare infantes; emortuos humare; languentibus intrepidè Sacramenta præbere. Ingredebatur per urbem, alterâ manu Christi de Cruce pendentis effigiem, alterâ candentem virgam præportans, ad se versum venientibus monumentum periculi, quò de via tantisper, dum præteriret, decederent. Interim amabili vultus serenitate, & blandâ allocutione retrèare vniuersos. Patrem patriæ, suæque urbis passim illum vrbs appellare. Cupidè gestiebat animam, non pro amicis solummodò, sed pro inimicis, hoc est, Hæreticis quoque etiam opponere ad periculum, præstò semper, atque in procinctu vel illos, si admitterent, laborantes adire; neque verò sic acriter eum hostes, quæ lenitas erat hominis, vt alios nostri ordinis assolent, auersabantur. Moniales ijs temporibus vsque adeò asperis omni destitutas auxilio mirificè inuit. Ita recreabat inopes, afflictosque à fortuna, vt de illo passim, nec immeritò, videretur illud ab omnibus usurpari: *Tibi derelictus est pauper*. Prius paulò quàm morbum ipse contraheret, literas dedit ad P. Stephanum Binetum Præpositum Prouincialem, sanctæ cuiusdam plenas generositatis. Indignum se, qui tali in causa moreretur, qui Apostolico illo in ministerio caderet; peccatorum suorum se veniam petere; si quid sibi accidat, orare se maturè iam nunc, vt suis eum precibus socij prosequantur & alleuent. Hæc illum, agentem, atque meditantem, die decima Februarij pestis inuasit, contagione venenatæ animæ, quam hausit à femina, quæ agram solaretur, audiretque confitentem. Visa est vniuersa in eo Ciuitas ægrotare;

agrotare; neque omnium quisquam fuit, qui non cupidè suppeditaret, quidquid ad eius curationem, salutemque pertineret. Tanta verò contrà dedit ille gaudij signa, quod pestilentia, quod in opere charitatis, quod in Societate vitam ederet; tanta rursus præbuit argumenta pietatis, ut eliceret ijs lacrymas, qui ad seruitium atque opem præsto illi erant. Assidue Christi Seruatoris Crucifixi signum, ori, capiti, cordi apprimere, & disluauari. Denum admirabili tolerantia febrim vehementissimam quadriduum passus, Sacramentis ritè præmunitus, animo atque obtutu in Christum Dominum defixo, tranquillissime conquieuit. Funus miræ doloris atque amoris significatione ab omnibus ordinibus celebratum est.

CAPVT II.

Complures alij extincti in Gallia.

A Venione terni diem supremum glorioso in opere confecere. Primus ad diem duodeuigesimum Ianuarij

Gabriel Goussel, domo Lanchensis in Clamomontana Diocesi annorum viginti quatuor, duorum adhuc tiro in Societate. Alter ad diem tertiuuigesimum Martij

P. Antonius Fournier, Valentia, vrbe Gallia, oriundus, annorum vndequadraginta, duorum & viginti in Societate. Tertius quintuigesimo die Aprilis

Ioannes Iourney, Belga, Valencianis, oppido Hannonix, ortus, annorum quatuor & viginti, trium in Societate.

AquisSextijs vnus obiit ad diem vndetricicesimum Ianuarij

P. Ioannes Kegnerius, domo Lingoniensis, annos natus duos & quadraginta, quatuor & viginti commoratus in Societate; & quatuor ei votis solemniter antoratus.

Cadomi, quæ vrbs Normandiæ maritima est ad Britannicum fretum, tres occubere Iulio ineunte, primus ad diem tertium; reliqui duo ad diem quartum. Ille fuit

Stephanus Camus, domo Aurelianensis, Scholasticus, anno ætatis vno & vigesimo; altero Societatis. Hi verò fuere

P. Robertus Lignier, patria Caluomontanus, annorum quatuor & quadragenum; quatuor & vicensimum in Societate; &

Renatus Codresus, Parisiensis, Scholasticus; altero & vicesimo

viceſimo ætatis ſexto. Societatis anno 1603. in Ebreduni, Delphinatus vrbe, duplicatus hic mortuorum numerus eſt. ſeptem omnino conflagratione charitatis abſumptis. Primus viam moriendi patefecit ad diem quintumdecimum Iulij.

P. Antonius de Digne, patria Dignenſis, qui ex ætatis annis quinquagenis quinis, tricenos in Societate, ſenos denos profeſſus quatuor votorum exegit. Vir, cui adeundorum pro Chriſto, proque Eccleſia laborum cupido, & inexhauſta abimarum ſicis, neſexcentis quidem, iſſque laborioſiſſimis expeditionibus ſaturanda, potuit hominis verè Apoſtolici vocabulum promereri. Ardentiffimè expetiit peſte laborantibus exiſu eſſe; quo in opere, paucis diebus, vt erat feruentiſſimus, ſuique negligens, peſtem, mortemque lætans executus eſt. Ignatio Fondora eodem die diem vltimum eadẽ gloriã finientes, Hos menſtrua inter, capedinẽ, ad diem quintumdecimum Auguſti ſecutus eſt.

P. Gerardinus Penſis, Lugdunenſis annorũ 56. vixit in Societate annis 36. Coadiutor Spiritualis formatus 19. Ianuarij 1614. homo feruentiſſimus & amariſſimus laboris pro ſalute animarum. Bis inferuiſt peſte afflictiſ, quo in miniſterio tandem 1630. anno obiit 20. Iulij Pigneroli; idque auidiffimè optauerat poſt multos labores exantlatos in varijs miſſionibus, in quibus magnã ſemper cum ædificatione operarium ſe exhibuit in conſuſibilem, & vbique bonus odor fuit Chriſti & verè filius Societatis.

P. Dominicus Giriot, Pedemontanus annorum 31. Societatem ingreſſus erat 8. April. anno 1618. magnæ omnino ſpei, & virtutis. is dum vni è noſtris peſte afflicto magna cum cautione ſeruit, eadem correptus obiit Pigneroli, 22. Iul. 1630.

P. Carolus à Cruce, annorũ 46. Diceceſis & vrbis Nemaufenſis ingreſſus erat Societatem anno 1605. 10. Aug. Profeſſus 4. votorum 12. Martij anno 1622. dum ſeruit in hoſpitali militibus feбри & peſte laborantibus peſtem hauſit, ſanctè ſe ad mortem diſpoſuit, magno cum pietatis ſenſu obdormiuit in Domino Graſianopoli 22. Aug. anni 1630. vir fuit bonæ ſemper ædificationis tam Melitæ vbi vixit inter equites Gallos, quàm in Gallia ipſa vbi varia miniſteria obiit magnã cum ædificatione.

P. Petrus Iorna, domo Regienſis in Prouincia, natus anno 1586. Societatem ingreſſus 1603 atque in gradum Coadiutorum Spiritualium adſcriptus. Multa illi prudentia, multum ſtudium animarum. Adhæc, homo pragmaticus & negotioſus, dum rem Collegij familiarẽ

liarē procuraret diligenter atque utiliter cui opera dum intentus peragatur urbem, pestilentia videri videri videri. Igitur haud in postremis esse velle, qui laboranti succurrat: id quod egregie dum praestat, morbo contracto, celere suae charitatis premium adeptus est. Haud permultum post duo eadem die quattuagesima Augusti decessere, alter

Petrus Badel, Ministrorlicensis è Diocesi Aniciensi, tres & sexaginta natus annos, quorum quinque supra quadraginta Societati studuit, in temporalium Adiutorum gradum ab annis septem & viginti adscitus. Eius spectata semper pietas fuit, plenus officij, eaque re omnibus magno amoris. Peroptavit agris operam dare; atque ex ea mercedem concupitam tulit. Alter fuit

Andreas Odo, gente Delphinus, è Diocesi Gratianopolitana, duos & quadraginta natus annos, duos & viginti versatus in Societate, formatusque ab annis undecim Coadiutor temporalis. Dum pestis omnia passim invaderet, is animosè Nostris qui resistebant in Collegio, ceteris in tutā dimotis, inserviens, boni laboris fructum hausta etiam lucē percepit. Eum sextus excepit ad diem nonumicesimum Augusti

P. Petrus Allier, patriā item Delphinus, sed è Diocesi Ebreudinensi, natus anno 1595, ad Societatem admissus 1614. Venerat ipse Lugduno, Philosophiae scholas enucleaturus; etiam laborare contagio conspicatus urbem, statuit illi opem abs se quoque etiam ferendam esse; quo in conatu vitam edidit immortalitati. Calendis Septembris postremus obiit

Ioannes du Bois, gente Lotharingus è Tullensi Diocesi, annorum triginta, sed quatuor duntaxat in Societate; paucos ante menses ad serviliā suā gradus Coadiutoris temporalis officia missus ex Avenionensi tirocinio, probatam fecit domi forisque probitatem, & charitatem suam, in cuius exortatione, dum se peste laborantibus impendit, magnā suā voluntate, felicitateque consumptus est.

Gratianopolis suum quoque funus hoc anno duxit ad diem alterum & vigesimum Augusti. Obiit ibi scilicet

P. Carolus de la Croix, seu malis, à Cruce, vel Crucium dicere, cui Nemāsum alij patriam faciunt, alij Montempessulum. Annos erat emeritus quadragenos senos, vices quinos in Societate, octonos à suscepto quatuorvotorum Sacramento solemnī. Navavit aliquamdiu Melitae suam industriam praestare militibus Hierosolymita-

lymitanis suæ gentis: vnde redux in Galliam renauauit, eandem diligentiam fatiscitentibus in nosocomio feбри, lueque militibus; à quibus eodem illigatus contagio pulchram, ornatamque egregio sensu pietatis mortem oppetiuit. Sunt qui eius occasum referant ad diem quartumdecimum Augusti; sed cā fortasse die pestem contraxerit, quam octiduo fuerit executus. Vt res sit, ego eam in medio relinquo.

Camberium suos etiam tres calo dedit; primum die quarto-decimo Septembris. Is fuit

Antonius Euerardus, gente Allobrox, Montecaluenſis, annorum quinque supra sexagesimum, trium supra quadragesimum in Societate. Alter die vndetricesimo Nouembris occubuit

P. Euemundus Moreau, domo Diuionenſis, annorum ætatis sexagenum, quatuor & triginta in Societate. Tertius postridie, nimirum ad diem Nouembris tricesimum

P. Ioannes Bertrandus, ortus in oppido S. Ioannis in Diœcesi Mauriacenſi, anno septimo tricesimo ætatis, altero vicesimo Societatis, quatuor vota solemniter professus.

Tolosa denique vnum habuit charitatis funus, quo diem nonum Octobris illustrauit. Is fuit

P. Ioannes Malicenfus, domo Sanctonienſis, annorum quinquagenum quinum; vicensimum octonum in Societate.

ITALIA. CAPVT IIL

Parma desiderati vndeniginti.

NVnc gradus in Italiam faciendus est, cuius primam partem funeribus propemodum exhaustit pestilentia, & Nostrorum ingentem edidit stragem ardens charitas. Primus impetus in Parmenses fuit, vbi vitam optimo exitio compendifecerunt omnino nouemdecim; quorum alij iuuandis ijs, quos constaret esse iam afflatos eo malo, segregati à consuetudine ceterorum; alij in vita communi, omnium promiscuè adeuntium solatio, quàm difficilior cautelâ; tam periculosiore congressu, seruientes, vtrique certè caput suorum deuotione charitatem executi, eodem censu habendi sunt. Primus igitur ex acie ad victoriam egressus est die quartâ Maij

P. Vennſtus Roberti, domo Parmenſis, ætate sexagenarius, Societate

cietate circiter vicenarius, tria vota solemniter professus. Is à quopiam ex multitudine inter audiendam eius in templo Confessionem haustâ luc, simul in Collegium ingressus est, nullo metus indicio; fronte porrectâ, composito ad risum ore, curatori fecit indicium; & domesticum in limodochium vltro concessit; ibique tranquillo animo, Sacramentis acceptis, quatrinduo è statione decessit. Fuit illi promptum ingenium, & felix in memoria; quæstionum de officijs vt indefessum studium, ita peritia vulgari maior. Sed cum indoles esset astrictior, timidiorque, & lingua balbutiens, erant opes illæ animi lucis quidem & publicæ dignitatis inanes, sed in loco haudquaquam vsus expertes, præsertim quòd ille cum ferè tenuioribus operam, eamque assiduam daret, semper erat in manu suas vt diuitias, quamvis in vmbra, tamen commodo multorum explicaret. Huic proximus excessit die sextâ Maij

P. Dominicus Collesantus, domo Balneoregiensis, tertio quadragesimo ætatis, tertionicesimo Societatis anno, in qua fuerat Spiritualis Adiutoris gradu decoratus. Primus epidemiâ inuadente seiungi à ceteris ad ægrotum leuationem ardentissimè expetiit, & suo quodammodo iure, vt aiebat, quòd se voto obstrinxisset, eam prouinciam occupauit; egitque præstrenuè vicenos, aut circiter, dies; visus aliquando scalis ad fenestram admotis in opertam sedomum penetrare, vt ægro, quem ibi iuxta pestis atque inedia depascebant, & Sacramentis opitularetur & cibo. Is Perusiæ primùm, dein Patauij, demum Ferrariæ dederat olim literis humanioribus operam; atque hinc dato in Societatem nomine, Romam anno seculi voluentis septimo ad tirocinij rudimenta profectus est. Ijs cum laude positis, in suam illam, vnde fuerat adscitus, Prouinciam reuersus, Philosophiæ spatijs emeritis, Grammaticæ ludo Parmæ inclusus est. Quadriennio, de more, confecto, nuncium grauioribus alijs doctrinis Moderatorum assensu remisit, & vno quietis anno perdiscendis priuatim Græcæ linguæ præceptionibus Placentiæ traducto, pristinum suum infimæ Grammaticæ in ludum Parmæ se reuulit, eique deuotam ætatem, egregio modestiæ documento reliquam impendit; tantâ accuratone, studioque commodandi pueritiæ, vt vtriusque iam linguæ scholas faciliorem redactas in ordinem ex vsu suo parauerit, in lucem, bono publico, si tulissent tempora euulgandas. Interim & doctrinæ de moribus operam ex intervallo diligenter, & Confessionibus audiendis nauare industriam. Ad hæc, laudata in coraciturnitas, laudata charitas, de-

Spicientia sui, corporis afflictatio, consuetudo cum Deo assiduis ad eum aspirationibus nutrita; exacta præterea domesticæ disciplinæ custodia; indulgentiarum comparandarum, ne quid à morte pendendum reliqui fieret, sollicita cura: vt ad omnem veræ landis partem nihil quidquam illi defuisse videatur. Postero post hunc die, seu die septima Maij abiit è medio.

Bartholomæus Gramellus, patriâ Brixienfis, Scholasticus, annorum tricenûm, & octonûm in Societate; in quam; expleto Parmæ Philosophiæ curriculo, professus nomen suum, Nouellarie, per omnem virtutis gradum prima posuit rudimenta tirocinij; vt iam, tum P. Ascanius Marazzius eius magister, tanquam de vera perfectionis effigie, de eo passim cum alijs loqueretur. Secundum tirocinium, & edoctam pueros, de more, Grammaticam, Theologiæ spatio immissus est: tantaque fuit eius ingenij commendatio, vt altero Theologiæ anno promagister in Collegio Nobilium Philosophiam Repetitoris vocabulo, subdoceret. Multæ in eo artes bonæ; sui contemptus; exactio disciplinæ, fraternæ charitatis æmulatio plusquàm vulgaris, denique absolutæ virtutis ingens cupido. Vetustum Indiæ adeundæ consilium in rem præsentem felici compendio transmouit. Igitur expressâ multis precibus à Præposito Prouinciali iuuandorum ægrorum copiâ, dum Patres curarent animos, ipse victu corpora recreabat. Erant vno tempore secretis illis in ædibus omninò sedecim è Nostreis illi curantiæ destinati, qui cum se mutuis aliquando sermonibus ad ingens illud officium incitarent, Bartholomæus nescio quo maiore instinctu haud cunctanter asseruit esse omnes, præter vnum, eo in opere diem clausuros: habuitque prædictio ratum euentum. Ipse paucis diebus, post sacra libata mysteria, suum inter primos concludit.

C A P V T I V.

Alij res Parma sublari.

Octauus Maij dies fatalis fuit simul duobus; quorum alter Sacerdos, alter Scholasticus adhuc Sacerdotij expertus erat. Prior fuit

P. *Dominicus Zadaus*, oriundus Salodiò ad Benaci lacus ripam, annus natus duodetriginta, in Societate quatuordecim. Mantur ad Societatem se adiunxerat penè puer. Subinde Placentiæ politio-

politiorē literaturā ita se excoluerat, ut excellenter omnem orationem, seu vinctam, seu liberam pangeret; eā re Moderatorum, præiudicio iam tunc edocendis Rhetoricam nostris destinatus; præsertim quod & mores commodissimi, & mite ingenium, & bonæ animi opes illi abundè essent. Rauenncæ tamen placuit ei muneri proludere, instituendâ quadrienniō, ut fieri solet, primis literis eā iuuentute. Iam nunc verò Parmæ tertijs stipendijs sacræ Theologiæ merebat, nouus paucorum dierum Sacerdos, cum ea tempora incubuerunt. Gestiebat ipse perque optabat inter eos nomen proficere suum, qui se languentium seruitiō dedicarent: sed quoniam eius temperatio corporis aliquantō mollior contagioni videretur obnoxia, expers optati sui iussus est vnā cum alijs secretum in rus ad persequenda studia concedere. Postea verò quā multum exitialis morbi metu perterrita cœpit ædem nostrā vsurpandis ad præsidium Sacramenti densè frequentare, Dominici placuit absenti haberi rationem. Igitur ad communionem periculi domum reuocatus, incredibile dictū est, quanto gaudio, quantā properantiā, certam ad mortem, ut socijs in digressu profitebatur, accurrerit. Nec longa mora: primis ipsis confessionibus traxit virus, eoque paucis diebus ereptus est. Qui casus ipsi tamen neque insperanti, neque illibenti fuit: nam quo die postremū ad aram fecit, ipse sibi, quodam quasi diuinō instatu supremam eam hostiam fore præsentiens, suis manibus ad æternitatis iter impendens, viaticum auspicatō dedit. Eodem illo octauo die Maij occubuit.

M. Hieronymus Bosius, ortu Parmensis, annorum sex & viginti, septem in Societate, Scholasticus & ipse, iam alterum ab auditis Philosophiæ scholis annum Grammaticæ superioris magister. Aspirabat ille quidem vehementer ad Indias: sed præsentiorē charitatis fructu delinquit; cum ruri degeret à periculo procul, in eam se flammam dare votis ingentibus petessuit. Vbi copia veniendi facta est, nulla cunctatio: in mediam se pestem ferre. Ibi seruere, agere: domos in vrbe, lectos in Nosocomio concurrere. Sic paucis diebus malum contactu allectum; ipse vel in morte iucundus & hilaris, sic erat indoles, vitā excessit. At die duodecima Maij secutus est.

F. Franciscus Gherardi, patriā Montalbottensis in Piceno. Ætas illi tricennaria, anni in Societate quatuordecim. Egir ille primam ætatem Parmæ sub auro suo eiusdem vrbs Gubernatore; ibique

Grammaticæ rudimentis imbutus, animum aduertit ad Societatem. Tirocinio Nouellaræ per omnem laudis commendationem posito, Placentiæ deinceps biennio incubuit ad studium eloquentiæ, Parmæ ad Philosophiæ tres ipsos annos. Rhetoricam ipse Mutinæ subinde duos annos, mox vnum in Collegio Nobilium politiorẽ, omnem literaturam tractauit. Tum spatium ingressus sublimioris de Deo sapientiæ, tantâ ingenij abundantia ad metam venit, vt nisi temporibus atque interitu fuisset exclusus, iam tum, iussu Moderatorum, & vniuersam disceptare Theologiam, & mox eam partem, quæ de officijs est, aggressurus erat explicare. Paulò antè sacris inauguratus; quàm pestis ingrueret, necessariorum rogatu missus in patriam fuerat cum germano suo fratre Pyrrho, Canonico Parmensi, vt sacra in Æde Laureti, ad illa Deiparæ, Deique Hominis honoranda vestigia, Deo primâ litaret hostiâ coram suis. Ibi dum amicorum solatio commoratur aliquantisper, ecce nuncius, Parmam laborare contagio, iamque finitimarum vrbum vsu atque commercio esse interdictam. Continuo Franciscus abiire, velle à suis, velle Parmam curriculo reuolare. Retinere illi, vrgerẽ, obniti; fidem se illi recipere de facultate à Præposito Generali adipiscendâ Vrbis inuiscendâ. Sed ille firmus in proposito redeundi stare; certum esse cum ijs, quibuscum vixerit, commori; salutem, vitam, omnia præ charitatis officio postputare. Igitur viam confestim arripere, vorare; nusquam in Collegijs resistere; Parmam aspirare, neque, dum eò appelleret, animo conquiescere. Atque vt appulit, continuo Prouincialis ad pedes genibus flexis obuerti rogare, obtestarique, sibi vt formidolosæ prouinciæ copia fiat; eam ob rem aduolasse, spretis suorum hortatibus, monitis, consilio, & panè vi, quorum maximis ingratijs profectus sit. Sed Prouinciali tum quidem sic visum est, ne compotem eum suæ sententiæ, desiderationisque efficeret; sed vrbe excederet, & in rusticitate cum ceteris incolumitati studeret. At post non multò facta, redeundi potestas est, & ægris mortalibus suo periculo consulendi. Id ille quanto gaudio sit orsus, quo studio, quo ardore amoris executus, superuacaneum reor esse dicere. Nimirum enim congruere omnia ei flagrantia, cuius impulsu tantopere festinasset. Paucis diebus noxio quopiam aspersus anhelitu cœpit languere, & continuo bubo teterrimus totum eius pectus insedit. Hinc ardor acerrimus, atque acerbissimus dolor, cuius ipse totum triduum egregiè, sine questu, sine gemitu, perferens, animam demum, vt optauit.

optauerat, edidit charitatē. Multæ in eo viro laudes fuere, quibus aliorum amorem & exultationem, atque ex illa sibi nomen Angelii vulgò parauit. Plenus omnis officij; in Deum religiosissimè pius esse; Moderatoribus obsequens, & regulis omnibus accuratè obtemperans; in semet, atque in suum corpus inclemens & durus; lucis osor atque splendoris, sui que despiciens animus; studiosus salutis omnium, flagrantia charitatis. Testem habeo diuturnum, eius contubernalē, qui quidquam in eo se vnquam à perfectā, diiunctum, absolutaque virtute negat obseruare potuisse: omnium obsequio semper fuisse præstō; semper ea solitum occupare teruitia, quæ aliorum ferè fastidijs, aut laboris, aut humilitatis gratiā adherereferent. Sæpè in triclinio prodire linea in veste obsoletā & decolorē, fluxo petaso, lacinosoque ad Sociorum pedes osculandum aduolui, & humi sedentem vesci. Exhibere se P. Ministris seruilibus culinæ ministris, eluendis peregrè venientium vestigijs, atque alijs talibus officijs promptum. Ita per domum ingredi, vt qui cogitatione cælestia volueret: ita coram diuina Eucharistia immoto corpore insistere, vt qui ab alienatus foret, aut omissus ab animo. Denique discipulorum suorum, dum tenuit literarium, ludum, apprimè studuisse profectibus, ad disciplinas illas quidem, quascunque tractaret, sed multò maximè ad Christianam pietatem, atque artes bonas. Verissimillimum sibi quoque esse certis indicijs, vehementer eum ad Indias aspirasse. Supremo in morbo aberrantem animo illud identidem iterasse, *propter Sanctam Obedientiam*, vt quæ virtus illi maximè cordi fuerat, propter eandem extremum, se libenter edere spiritum testaretur. Videri potuit fratri suo Pyrrho, vel constantia virtutis suo in exemplo propositā; vel etiam à morte suo precum apud Deum suffragio saluti fuisse; nam anno postero Societatem ille, Sacerdotio suo lauro dimisso, complexus est, inque ea nomen hodie cum dignitate sustinet Procuratoris Generalis.

C A P V T V.

Parmæ item quatuor alij extincti.

P Ioannes Baptista Riccerius, cum se morbosorum auxilio Parmæ consecrasset, & primum in vrbe, mox in Nofocomio ad S. Lazari operam illis egregiam impendisset, consuetudinis eius contagio

ragio infectus, ad diem quartumdecimum Maij, Sacramentis, de more, pramuniis, & vita lætus demigravit. Eo in morbo cum mens illi dimota mali uolentia, ut sit, minimè constaret, extimescere sese diuinæ arcana iudicij præferebat, cui suorum peccatorum edere, probareque rationes non posset. Sed erant ea deliramenta salutarium vestigia cogitationum, quibus habere se consuevit in omni officio, inde usque à pueritia bonis moribus ætate traducta. Nimirum is ortu Brixentis: cum esset, Parmam adolescens ad Philosophiæ studia concesserat. Ibi cum ciuibus, & qualibus ita eodem in contubernio fuit, ut mirâ utramque in partem ingenij dexteritate, neque ab illorum amicitia familiaritateque diuerteret, & suum semper integrum studijs literarum atque virtuti locum seruaret; eaque agendi gratiâ cum neminem omnium unquam offenderet, tum verò non paucis utilitati fuit. Expeditâ Philosophiâ se ad Societatem applicuit; & postea Nouellarum bienni tirocinio, Bononiæ triennium in Grammaticæ præceptis explicandis impendit. Inde Parmam ad Theologicas Doctrinas traductus, ubi ad earum finem quadriennio peruenit, & eam publicè vniuersam defendere, & subinde Philosophiæ scholas explicare iussus, ab utroque eo officio pestilentia ingrauescente prohibitus est. Erat illi amabile ingenium, mores facillimi, prudentia cuius idonea, futura magistratui, ubi usus adoleuisset & ætas, quæ tricenum illi duntaxat annorum fuit, septenum in Societate. Postridie quàm hic obierat, ad diem scilicet quintumdecimum Maij decessit.

Thomas Sedacius, domo Bononiensis, Coadiutor temporalis, annorum vndequadraginta, quatuordecim in Societate qui cum excubina, cui longam dederat operam, ad ægrorum curam, suo fuisset oratu secerus, suâ sanctâ hilaritate magno solatio infirmis fuit toto bimestri: humilitate, obedientiâ, charitate, & laborandi contentione commendatus; cuius in ægris curandis studium, mortisque ea in causa contemptum vniuersi magnis laudibus prædicauere. Eodem ipso quintodecimo die Maij obiit.

Ludonicus Parenti, ex oppido Parmensi agri S. Secundo, natus annos duos & viginti, ex famulo domestico effectus socius, vnâ die tiro, & votis nuncupatis cælestis hæres Societatis institutus. Nimirum operam ille sarcindendis vestibus domi locabat eo consilio, ut cum se Nostris probauisset, in eorum numerum adseisceretur. Interea incidit ea temporum acerbitas, in qua versamur. Audiuit autem in Gallia fuisse prouper hominem, qui simili rerum articulo

ticulo in eam conditionem, fuisset cum Superioribus ægotantium, peste ministerium depactus; ut, si fors eum corripere, ex illo censi deberet nostro in cœtu collocatus. Igitur eo Ludouicus exemplo eandem in sententiam cum Superioribus pepigit, eâ præsertim etiam cogitatione suffultus, quòd vitæ longinquitas ad alieni semper æris incrementum pertineret. Itaque paucis diebus inferuijt; lue corseptus est; Societati Sacramento dixit; ad cælestium Nostrorum concilium lætans emigravit. Biduo post hosce, hoc est septimodecimo die Maij eodem profectus est.

Franciscus Sméraldus, ortu Parmensis, natus annos vndetriginta, vndecim in Societate, Theologiæ iam alterum annum emetiens, feruentissimam in ægros charitatem exercuit, impetratâ magnis precibus cû secretionis prærogatiuâ, cum qua spem Indiarum, cupidè commutauit; quamuis eam ex seculo extulisset, eaque re deposito Sciaræ nomine, Francisci nomen ex Francisco Xauerio Indiarum Apostolo adsciuisset. Secundùm tirocinium Ravennæ ac Bononiæ literas humaniores ex interuallo cum laude professus est; Parmæ Philosophiâ percutus est, & Theologiam auspicatus, Mathematicas cum ea scholas iungebat, ijs postmodum exercendis iam tum Moderatorum consilio destinatus. Sed prima hominis commendatio ab innocentia nullo violata flagitio fuit; altera dein, ab ingenuitate, modestiâ, facilitate ingenij, morum candore; quonempe fieret, ut nemo vnus omnium illum absque Angeliv. adolescentis Angelici prænomine appellaret. Mirum verò quiddam valuit illud, quod longo prius tēpore cū Horatio fratri suo, tum alteri suo perfamiliari dixerit asscueranter, neque inaugurandum se vnquam Sacerdotio, & mortem eo ipso anno, quo reuera occubuit (nam cum diserte signabat) appetiturum fore.

C A P V T V I.

Ibidem & P. Hyacinthus Grillus desideratus.

Videri potest, nec iniuriâ, virtus vnus, qui iam nobis hic ordine commemorandus est, aliquanto ceteris fuisse splendidior; ut qui contentiore fortasse studio mortem honestam alienæ domi quæsierit, quàm plerique suæ. Carceres illi fuere Placentiæ; Parma spatium; & cælum meta, ad diem alterum & vigesimum Maij contacta. Is fuit

P. Hyacin-

P. *Hyacinthus Grillus*, nobili loco Genuæ natus; emeritis iam
 rum vitæ quatuor & triginta, atque in Societate annis duodeviginti.
 Genuâ missus olim puer annorum duodenum ad Parmense
 Collegium Nobilium, ut cum æqualibus ibi magistrâ Societate
 bellissimè formaretur ad bonas literas & honestos mores. Anno
 vndecimo huius seculi, Rhetoricis præceptionibus iam satis in-
 fectus, ad tirocinium Societatis Nouellariam concessit. Eo peracto
 Placéntiæ retractauit eloquentiæ præcepta, tantis eâ in facultate
 progressibus, ut eam illa eadem ipsâ in urbe, post triennis Philoso-
 phiæ studium Parmæ emensum, quatuor ipsos annos egregiâ cum
 laude tractârit; nisi quod eius amœnitate disciplinæ aliquanto im-
 pensius oblectari visus, & inanis nescio quid elegantix, præsertim;
 in lingua Italica, confectari, timori Superioribus & curæ fuit; ne
 ad illud pius dicendi genus si plus nimio adhæresceret, eloquen-
 tiam suam atque abundantiam ingenij, quæstui magis vanæ fictæque
 laudis, quàm salutis mortalium, & honori Diuinitatis haberet. Eius
 suæ sollicitudinis illi facto à Moderatoribus indicio, ut erat indole
 planè facillimâ, atque optimæ mentis, animum continud transulit
 in partem alteram; & cum ad ordiendâ Theologiæ studia Parmân-
 venisset, ibi ad omnem sese modestiam componere. Nihil illo de-
 missus; nihil sui despicientiæ, pietatis, Diuinæ procurandæ glo-
 riæ, seruandorumque hominum, denique nihil illo perfectæ disci-
 plinæ, atque omnis officij studiosus. Vincitorum custodias, ægroto-
 rum hospitales domos, quantus orti fructus à Theologia suppete-
 bat, inuisere; fontes ad decreta supplicia comitari, verbis erigere;
 in summa, quàm plurimis, ut cuique fas esset, opitulari; id demum
 studio habere. Postea verò quàm Theologiæ finem imposuit, insus-
 ad S. Rocchi Parmæ pro concione dicere, ita ad id muneris ani-
 mum appulit, ut verbis nequaquam aptis atque compositis ex me-
 moriæ fidei repetitis, sed effervescentis animi ac redundantis af-
 fluentiâ suppeditatis vteretur ad populum, eumque suis ipsis ar-
 doribus niteretur incendere. Ceterum ut ea dicendi vis atque
 contentio firmiora latera, quàm quæ ipsius essent, & vires corporis
 ampliores requireret; aliquid illius pristinæ elegantix statuit, quo
 damnum illud sarciret, admittere: quare dici non potest, quanto
 populorum studio, quâ celebritate nominis audiretur. Sed ea ipsa
 dicendi varietas, Moderatoribus, integratâ sollicitudine, ad noua
 consilia momento fuit. Illum enim P. Hieronymus Forlanus Parmen-
 sis Rector, quem olim ordientem Theologiæ studia, con-
 trarijs

trarijs apud Præpositum Generalem officijs, ab Indica expeditione deduxerat, eam concionandi, quam tunc inierat, viam ratus Italiæ, magis, quàm Indiæ profuturam; eandem nunc ipsum retinuisse religioni habuit, & nouis officijs priora sibi diluenda constituit. Et cum ab Indicis cogitationibus Hyacinthus ipse nunquam animum deduxisset suum, renouandis etiam consilijs locus Præposito Generali citra notam Hyacinthi fuit. Hæc interea dum ancipiti deliberatione geruntur, & Hyacinthus Placentiæ secundâ multitudine concionatur, ecce Parmam à lue vastari dirum in modum, & sociorum lætissimam manum vltro morti ob charitatem autoratam, esse perferitur. Quasi quædam inde flamma delata esset, sic insolito ardore correptus Hyncinthus est, vt illico abeundi, suamque egentissimis hominibus operam impendendi à Præposito Prouinciali Marco Garzonio, quamuis illo quidem cunctante, sed demum lacrymis, atque infimis precibus, cum ad Patris ille se pedes quater abiecisset, obtestareturque ne se præsentissimâ sempiternæ salutis occasione, quam aliàs fortasse nunquam adipisci posset, frustratum iret, tandem euicto, facultatem impetrârît. Nec mora; socijs, vt quemque sors, obuiam ferebat, arcto complexu valere iussis, precatuque nonnullos familiaritate coniunctiores, vt piaculare propediem pro se sacrum faciendum curarent (adeò nimirum & suæ mortis certus, & minimè verens erat) equo consenso Parmam aduolat, ardens animi, ac fronte oculisque charitatem spirans. Sed ne ardore peccaret, paululum refrigeratus est, cum ædes ingressus Collegij, socium vnum in sandapila compositum, alterumque ex eadem lue expirantem offendit, ac tertium ad supremum Sacramentis comparari. Itaque audita illius vox est: *Non cogitaueram calum adeò esse vicinum. Sed male anime, moriamur victima charitati.* Nec vltra hæc verba timor fuit: nam eadem ipsâ nocte, exorato Rectore domesticum in limodochium diuertit, impatiens vel vnus noctis habendæ procul ab terrestri, vt aiebat, paradiso. Mox ad ægros foras digressus, totamque obambulans & concursans urbem, incredibili animi, corporisque contentione, & feruentissimæ significatione charitatis, languentibus adesse, sacrificque expiare, acreficere perseuerauit. Abierant iam dies aliquot incolumi, cum ignotum in senem, cultu Sacerdotali, qui faciem nescio quid humano maius præferet, incidit in Ponte Parmensi, blandeque interrogatus, ecquid rei agat? Ille verò, eâ se decumbentibus è lue, quæ Sacerdotis essent, officia præstare. Tum rursus,

alter : id enim uerò Deo gratum esse, & propediem ab eo mercedem laboris accepturum. pergeret porro, ac se ad suprema componeret. Sic uterque digressi, cum illico reflexisset oculos Hyacinthus, ut suum illum vatem curiosius agnosceret, iam ille videri desierat, neque à quoquam, quid illud hominis esset, rescitum est. Ceterum haud vana fuit ea vaticinatio : nam die postero, eodemque Dominico sacre Pentecostes, cum intrer litandum Hyacinthus ad offerendam ex ritu hostiam Deo peruenisset, ingenti stomachi perturbatione coactus est sacris absistere, & mysticos illos amictus, iam peste contactus, exuere. Quantis ille timi gaudijs ex vicinitate beatitudinis exultarit, quam lætus mortem expectarit, quis queat verbis exprimere ? Continuo Rectorem accersere, qui simul eminus in conspectu fuit, prouolui Hyacinthus in genua, seque in cælum tendere professus, bene sibi ut preceperat, detque noxarum veniam, obsecrare cum lacrymis. Cui Rector, ut erat etiam, ipse tenerrimi pectoris, non potuit, præter lacrymas, quidquam rependere. Sic demum Hyacinthus acerbissimis triduo doloribus excruciatas, sed animo mirè tranquillo, Sacramentis pie perceptis, sui ipsius, & humanorum omnium victor in cælum emigravit paulò prius, quam illi potestas ab Vrbe adeunda Æthiopix perferretur.

C A P V T V I I

Adhuc Parma duo alij mortui.

Postero quàm P. Hyacinthus elatus est die, hoc est ad diem tertiumvigesimalum Maij, ecce aliud ex aliq̃ funus
P. Iulius Casar Tedeschi, ortus Ferrariæ, anno altero trigesimo ætatis, tertiodécimo Societatis, Nimirum ab eius ingressu, secundum tirocinium, & Grammaticam doctam Mirandulæ, Philosophiam Parmæ, continuatoque studio Theologiam ad finem deduxerat, viâ peruulgatâ maiorum ; cuius interim eluxit vsque pietas in Deum, in Deiparam amoris teneritas & obseruantia : multa in moribus facilitas, in vultu hilaritas, tranquillitas in animo permotionis atque iracundiæ nescia ; otij atque desidij odium ; aduersorum patientia. Moderatoribus obtemperatio sancti quoquò, facillima ; denique de hoc tantum adniti, qui Deo maxime cordi foret. Igitur ut Theologiam deduxit ad exitum, habendis deinceps concionibus destinatus, ire Busselum, eoque in secessu argumenta dicendi meditanda digerere

digerere iubetur. Sed pestilentiaæ terrore prohibitus accessu, retro Caronam, vbi Parmenses socij rusticabantur, per saltus ac devia regressus, operam suam pestilentibus adiuvandis Rectori detulit, eamque ratam vt haberet, etiam atque etiam obtestatus est. Igitur ad opem nostra Parmensi in æde multitudinî præstandam principio remissus; mox vt P. Ioannes Baptista Riuerius in suburbanis agrorum tabernaculis ad S. Lazari sublatuſ est; eius in locum ipse continuò lætus inuasit. Paucis diebus operâ præstentæ collocatâ, ipse malo tam vehementer aspersus est, vt cum ne referri quidem in Collegium ad curationem posset, ibidem ad S. Lazari magno cuiusdam è Theatinis Patribus viri charitate præstantis studio curatus sit; & oppetitâ Sacramentis acceptis, gloriandâ ea morte, compositus, & eius nomine vicino parieti, ad iudicium & discrimen, inscripto, terræ mandatus sit. Postera die quæ quartanicesima Maij fuit, abiit item è medio

Bartholomæus Canestrinus, domo Placentinus, quatuor & viginti natus annos, septem emeritus in Societate: in qua tanto sui deuexandi studio flagrauit ab ipso vsque primordio, vt omnes suos æquales antegressus esse videatur. Concessit illi P. Ascanius Marazzius Nouitiorum informator, suis adhuc induto vestibus, vti primum aduenerat, vt nundinali die cucurbitas in forum proferret, easque immoderato pretio emptoribus indicaret, quò præsentibus esset derisui; cumque austerioris aliquantulum esset ingenij, tùm demum hilarari videbatur, & frontem explicare, tanquam proprio quodam gaudio delibutus, quoties vsu sibi veniret aliquid, quo vel ostentui foret alijs, vel quoquo alio modo, naturæ, suæque genio aduersus irer. Hic illè Parmensibus temporibus ad Philosophiæ studia Buffeti tertium iam incumberebat annum, atque eam artis suæ opportunitatem minimè prætereundam ratus, impensè instare, vt Parmam sibi liceat agrorum solatio ire. Obsisti non potuit flagrantissimæ charitati: facta eundî potestas est. Viam pedibus emetiri placuit, laboris studio. Simul appulit Parmam, domesticis agris, vrbansque iuuandis, consolandis mœroribus ita animum instituit suum, nullius vt officij desideratio in præteritis, quoad ferret eius conditio, relinqueretur. Vbi verò se post octo circiter dies, eadem occupatum esse lue persensit, plenus gaudij, Deum laudare hymno Ambrosiano exorsus, quod reliqui temporis ad vitam fuit, ingentes inter cruciatus, quos voluptati habebat, cantando duxit, ac demum sacris delibutam mysterijs animam lætans egit.

Parma rursum extincti tres alijs.

ADhuc pulchra Parmæ funera, adhuc robustæ insignia charitatis. Calendis Iunij desideratus ibi est

P. Andreas Barpi, Belunienſis in Venetorum Dioceſi, anno duodequingueſimo ætatis, ſextouigeſimo Societatis, & quatuor in ea votorum profeſſus. Vitæ melioris initium haud illi multum, abſimile S. Ignatio fuit. Adoleſcens verſabatur Patauij, doctriſis, vt aſſolet fieri, parandis intentus. Valebat inter æquales gratiâ; eiſque autoritatem multi, ſi quid incidiſſet, vt eſt id genus ætatis maximè diſcordioſum, vtrò ſequebantur. Igitur vt in partes, orto fortè diſidio, diuerſè eſt itum, & temerè conſertæ manus, *Andreas* in tibia vulnus igneæ glandis accepit. Hoc illi ſcilicet ſalutis principium fuit. Dum enim hæret in curatione lecto deſixus, anceps animum cura diſtrahere; cogitare quàm periculoſâ conditione res humanæ habeantur, quàm eæ fluxæ ac fragiles, quàm incertâ ſpe. Hinc ſenſim earum faſtidium; firmarum, quæque perennaturæ nobiſcum ſint, ingens cupido. Denique animum ad religioſæ vitæ ſtudium ſibi inſtituendum duxit. Confirmatus igitur è vulnere, magnarum cogitationum plenus Societatem ita complexus eſt, vt ad nullas abſolutæ virtutis partes omiſſo eſſe animo ſtatueret. Et habuit enimverò tantos in omni laude progreſſus, modetiâ præſertim ac ſubmiſſione animi, mortificatione, ſuique victoriâ, precationis ſtudio, atque ardore amoris, vt eximium in eo quiddam omnes ſuſpicerent, & mirabundi venerarentur. Primam Societatis ætatem egit docendâ Ferrariæ, Placentiæque tres annos Grammaticâ; tum diſcendâ Parmæ Theologiâ; ſecundum quam Miniſtrum ibi geſſit primò Collegij, dein contubernij Nobilium, tam integrâ commendatione prudentiæ, vt ibidem agere Rectorem iuſſus, incredibili omnium approbatione ſeptennium continuârit. Ibi opes eiſus animi clariùs eluxère; magna prudentiæ & conſilij vis ſubitis atque ambiguſis in rebus, conſtantia mentis & celiſtas; nullum perturbationis indicium, nihil in verbis, in geſtu incompoſitum, omnis actio, motuſque omnis tranquillus; multa cum Deo familiaritas & conſuetudo, multa conſiſio; denique in componendis quæ naſcerentur diſſenſionibus nihil præceps, nihil alteram in partem procliuè; ſed æquabilis animi ſedatio, & cura ſollicita æquitatis.

Erat

Erat hac tempestate Parmâ profectus ad Foroliuensis Collegij tractandam gubernationem. Sed cum Busseto defluere secundo Pado Ferrariam nequiuisset, locisque omnibus formidine contagionis arceretur, Parmam redire satius duxit, & sociorum exemplo, qui rem ibi fortiter gerebant, ad apicem charitatis eniti. Permissus est primò Sacramentis in templo multitudini ministrandis intendere: inde domesticum ad Nosocomium latus, tum ibi, tum paulò post in vrbe salutarem languentibus operam præstitit, donec ipse quoque etiam afflatus gloriosam mortem oppetijt. Hunc excepit die quintâ eiusdem Iunij

Vincentius Controni, domo Lucensis, annos quatuor duntaxat & viginti natus, quorum Societati triensem impendit seruilibus intentus officijs instituto suo. Egerat, priusquam Bononiâ veniret ad Societatem, artem aurificis, & nunc Placentiæ tricliniarem, operam Nostris præstabat, elatiore nonnihil ingenio iuuenis; quod ne id illi noxæ olim, vt sæpè solitum est, atque eius constantiæ foret, amabili providentiâ cauit ac præuertit Deus; & proposito P. Hyacinthi Grilli, nuper inde mediam in pestem, charitatis impulsu, Parmam profecti, exemplo permouit hominem, vt eadem, ipse vestigia persequi peroptaret. Missionem igitur à Præposito Prouinciali expetijt. Vrgenti concessa est. Parmam aduolat; & in familiarem domi morbosorum secessum illicò sese committit. In aditu pronus osculo limen & complexu tenens, lætitiæ plenus, cum lacrymis Deo tantæ in se beneficentiæ magnitudinem gratulatus est. Sed perbreui hausto veneno, sacris instructus mysterijs ad cælum peroptatò concessit. His etiam, meâ quidem sententiâ, iungendus est, ad diem Iunij decimum elatus

P. *Æmilius Zucchi*, Parmensis, annorum quinque & quadraginta, quinque & viginti in Societate, atque in ea quatuor vota, professus. Is olim Philosophicis doctrinis imbutus Societatem amplexus, secundum tirocinium traditâ pueris Parmæ Grammaticâ, Mediolani cursum Theologiæ confecit. Inde Magistrorum animaduersâ penuriâ, rursus in Grammaticæ ludum vltro se intulit, libentibus gratulantibusque Præsidibus, eamque Rhegij Lepidi aliquantisper iuuentuti promiscuè; tum verò Parmensem adscitus ad aulam Odoardo Principi priuatim explicuit: quo perfunctus officio, eâdem illâ in Academiâ præceptiones enucleare de moribus & conscientiâ, & Sociorum domi valetudinibus operam dare, voluntate Moderatorum instituit: atque hoc muneris ne tum abdicare

care quidem ille voluit, cum pestilentia gliscente, omnia formidinis essent referta, obnoxia omnia; sed sui securus periculi, curam, ægrotorum omnium indiscretè penè ex æquo agitare. Vide sollicitam hominis vno in opere charitatem. Non poterat in ea densitate morbidorum, tam crebrò Medicus, atque ipse voluisset, Nostros conuiscere. Sed, illis ea medentis inopia ne fraudi foret, ipse bis, ter, sæpiùs, die, vti res ac necessitas ferret, exceptam vitreis singillatim guttis urinam omnium, inscriptamque singulorum nominibus, confusioni vitandæ, perferebat ad Medicum, atque indicatione factâ, præscriptiones eius de singulis referebat. Hæc ipse charitatis officia dum medijs in periculis assiduè exercet, eadem ipse lue correptus; acerbissimos inter cruciatus, Sacramentis ritè præmunitus, extremum vitæ diem morte confecit.

CAPUT IX.

Parma denique tres alij sublati.

P Felix Malaspina, oriundus oppido Villafranca, diocesis Lunecensis, ex eius oppidi Marchionibus, ad diem septimumdecimum Iunii Parmæ, quò Placentia venerat ad ægrotum subsidium; pronuper eo Rectoratu perfunctus, vitæ cursum absoluit, cum cæteris diutius eâ in acie decertasset. Romæ vicenarius altero ab hinc anno & vigesimo Societati accesserat è Seminario Romano; & omnibus ibi literarum studijs ex more confectis, Placentiæ difficultates de Christianis officijs annos aliquot enodavit. Subinde Præpositis aliquot Provincialibus additus comes, & Scripturæ promagister, tum Rector primùm Faentinus, mox Placentinus, vbique laudis ex ijs muneribus composuit. Erant illi à natura mores amabiles, ingenium mite; in deliberatione prudentia, in promptu consilium, in explicando dexteritas, gravitas in actione. His accedebant opes animi auctore Deo cum industria paratæ; edendi parcitas, & perpetua propè, valetudinis obrentu, inedia vespertina, somnus incommodè & inspoliato vt plurimum captus; grandis & asperi cilicij crebra vsura. Quàm in se asperior, & inclementior, tam blandior in alios & ignoscentior. Diuinæ contemplationis vsus permagnus, & in ea perdines affectuum vena, vel cum arida consolationum mens esset. Venerat sub ipsa pestilentis exordia Parmam Placentiâ deposito eius Collegij Rectoratu, & suam ægris iuvandis industriam, laborem,

laborem, diligentiam vnus in primis obtulerat, ne scilicet hæc illi sui deuouendi deperiret occasio, qui laponiam haberet iampridem in votis sed adhuc eius incertâ expectatione penderet. Simul eius flagitationi Præpositus Provincialis assensit, Placentiam explicandis quibusdam negotijs celeriter recurrit; & incassum ibi conatis eum, demorari compluribus, etiam germanâ sorore, illicò ad inclyti certaminis arenam reuolauit. Summa domestici primum valetudinarij cura illi demandata est. Eam ipse vt egregiè sollicitâ charitate, ac diligenti studio agitauit; ita, quod officij ac prudentiæ fuit, omne id periculi procul habuit quod ex ægrotantium vsu non esset; euitque ne mortem accersiuissè temerè, sibi que consciscere potius, quàm alijs voluisse depellere videri posset. Itaque multò ceteris omnibus longinquius in acie stetit, manumque quâ domi, quâ foris, cum pèsse conseruit. Sed ad extremum ipse quoque gloriâ illâ donandum fuit. Adedque duobus ictus carbonibus, altero in vno brachiorum altero in summo vertice, confestim se muniri Sacramentis expetiit, & impatibiles triduo dolores expertus, ad erratorum suorum deprecationem, ignoscendi veniâ per interpretem à P. Rectore, semel, iterumque ac teritiò humillimè petitiâ, nonnullis etiam noxarum, suarum coram socijs, eam mirantibus animi celsitatem, apertè iussis proferri, bonorum plenus meritorum & humanissimâ voluptate per-fusus ex his tenebris in lucem illam sempiternam excessit. Post hunc die septimo vigesimo Iunij obiit

P. Lucius Vrsinus, Romanus, actâ inter ephebos Ranurij Ducis Parmensis adolescentiâ, Iuris peritiâ nauauit operam, & ea in facultate Doctorem lauream adeptus, Serenissimæ Duci ab epistolis atque arcanis fuit; donec humana omnia peractis, ijs abdicatis habuit in Societate receptum. In ea vitam ex virtute, atque vlt bonarum artium semper instituit. Hunc ego Heroibus istis conuenerandum eâ re censui, quoniam ille quidem, cum esset multitudini nostro in templo, itemque Octauio Farnesio, Ducis filio in custodia degenti à confessionibus, ad quem sæpius hac tempestate itandum foret, cuiusque in familiares inuasisse pestem abundè cognosset, ipse tamen neque reformidare periculum, neque ab accessu temperare. Atque ibi sanè, quod ipse non nemini iam antea condixerat, hausit aspiratione virus, quo per viscera permeantes, breuî morte confectus est, sacris prius mysterijs delibutus, postulataque, cum insigni voluntatis significatione, per alium veniâ noxarum suarum, & Christi Crucifixi simulacrum acutè pia inter oscula & colloquia

colloquia complexus. Postremus huius agminis excessit ad diem vndetrigesimum Iulij

Ioannes Baptista Ghisalba, ortus in oppido Disensano ad Benacum sito in Diocesi Brixienſi, quinto & trigesimo ætatis, tertriodecimo Societatis anno. Agebat ædrituum hac tempeſtate Collegij Parmenſis, ab modestia, pietate, reuerentiâ in alios, ſui deſpicientiâ ſpectatus. Inſtiterat ille diu. facultatem ægris per urbem iuuandis efflagitans; ſed ad extremum illi delatâ noſtrorum ægrorum procuratione, tantâ eam agitauit aſſiduitate, flagrantiâque charitatis, vt nullas omiſſiſſe partes eius officij videatur. Tandem ipſe etiam aſſlatus, vehementiſſimis exercitatus cruciatibus, triduo ſuſceptis antea Sacramentis piè demortuus eſt.

C A P V T X.

Mantua deni abſumpti.

DEcem capita pendit hoc eodem ipſo charitati Mantua minùs bimెſtri; adeò ſeu a peſtilentia obſidioni iuncta, eam urbem occupauit. Primus officia charitatis vitâ mercatus eſt ad diem duodecimum Maij

P. Antonius Raimundus, ortu Tinenſis, vir grandis natu, annorum ſeptuagenum, & tricenum ternum in Societate: cui proximùs ordine ſucceſſit die poſtremo Maij

Ioannes Iacobus Viadana, domo Brixienſis Coadiutor temporalis, annos natus vigintifex, quorum nouem egerat in Societate. Hunc ad diem tertium Iunij ſecutus eſt

Bartholomæus Zaninus, patriâ Tridentinus, totidem annos in Societate quot alter verſatus; ſed natu quinque annis maior item temporalis Adiutor. Illum excepit ad diem quintum Iunij

Iacobus Prandinus, oriundus Mirandulâ, ſeptimouiceſimo ætatis, tertio inite Societatis anno & hic Coadiutor temporalis. At biduo interiecto, ad diem ſeptimum Iunij duo deceſſere; Alter

P. Lucas Draghus, Catharo in Dalmatia ortus, vir innocentiffimæ ſimplicitatis, annos ſex & ſexaginta natus, tres & quadraginta commoratus in Societate. Alter

P. Sebaſtianus Campegius, natus Bononię, annorum quatuor & triginta, ſedecim exactis in Societate, nauus atque impiger operarius. Secundum hos obiit die duodecimo Iunij

Ludonicus

Ludovicus Rozzius, Afolensis, Scholasticus, annos natus duodeviginti, septem actis in Societate: quem tridui intervallo secutus est die quintodecimo Iunii.

Ranvins Lucius, domo Parmensis, item vt prior Scholasticus, quinque & vicenũ annorum, octonũ in Societate. Biduo post illum die septimodecimo Iunii nonus excessit.

P. Hieronymus Furlanus, patriã Verobensis, vir & annis grauior, & meritis; nam tertium agebat & sexagesimum annum, quorum sex & quadraginta impenderat Societati, tum alijs muneribus, tum explicandã Philosophiã, Theologiaque Morali; tum etiam gubernandis socijs, quibus hac ipsã tempestate Rector in eo Collegio Mantuano moderabatur. Extrẽmus ibi postdic, ad diem duodeuicesimum Iunii abiit.

Stephanus Sironus, patria Regiolensis, annorum septem & triginta, tredẽcim exactis in Societate Coadiutor temporalis.

C A P V T X I.

Cremona duo mortui.

VT omnem latẽ Insubriam, Subalpinamque peruagata Italiani pestis hoc anno est, multis in vrbus edidit Nostorum stragem. Cremona duobus capitibus glorioso charitatis in opere sublati deminuta est. Primus cecidit ad tertiumdecimum Iunii diem.

Laurentius Lucius, patriã Vulturinensis, anno altero trigesimo etatis, nono Societatis. Post illum abiit ad diem septimumdecimum Iunii.

P. Petrus Franciscus Pineas, patria Finariensis, annorum trium & quinquagenũ, sex & tricenũ in Societate.

C A P V T X I I.

Bononia affa in peste.

AEgrẽ tutantur pestem Ciuitates, vbi cœperit in finitima vicinitate flagrare. Habuit eam procul aliquantisper Bononia,

per eorum industriam, ac diligentiam, qui moderabantur. At ea posteaquam inuasis, & grassari cœpit, in vulgus, Eminentissimus Cardinalis Spada, qui pro Pontifice Legatus urbem tenebat, & vnâ ProEpiscopus, ac Senatores ad diem decimum Iunij, consultaturi de Nosocomio in suburbanis instituendo coirere ad Patrum Iesuatorum Cœnobium in pomœrio. Illuc accersunt Rectorem Collegij nostri; quem quoniam valetudo morbo habebat, Ministrum pro se iubet ire, qui iussa Principis excipiat. Ille sciscitanti Cardinali, ecquis è Patribus sit in Collegio, par atque idoneus ei gubernando limodochio, quod molirentur, & alios retulit complurculos, & potissimo loco P. Angelum Orimbellum, cui abundè prudentia, & opes animi sint ad omnia. Sic hominem Cardinalis missum facit, admonitum, vt sub horam alteram & vigesimam eius ipsius diei in Collegio domi, vnaque Patres vniuersi, sibi præstolentur. Eâ horâ dictâ, Cardinalis rhedâ inuehens, cum ProEpiscopo & Senatoribus in Collegium venit; coactisque vnum in locum Patribus, etiam P. Angelum Orimbellum, qui solus aberat, intentus audiendâ in templo Confessioni, iussit accersiri, venientemque honore eximio habuit, gratulatus se iam præsentem nosse, quem famâ celebri iamdudum cognorat. Tum paucis allocutus Patres, tam aptè, congruenterque dixit, tantaque vi, atque ardore spiritus, vt incenderit animos omnium, eosque suauis in lacrymas colliquefecerit. Vnus eorum P. Ioannes Baptista Martinengus temperare non potuit, quin ad abeuntem iam Cardinalem procurreret, & eius prouolutus vestigijs oraret suas inter primos admitti partes in tam religioso seruitio. Annuit è cælo Deus; atque, vt postea dicam, primas omnino ille partes obtinuit, etiam immoriendi. P. Angelo Orimbelli, nequidquam detrectanti, obnitentique, non declinatione periculi, quod ascisci propius gestiebat, rogâratque iam, antea per litteras eius copiam Præpositum ipsum Generalem, sed eius cuiusmodi honoris, ac dignitatis, denique summam detulit & eius, & alterius subinde, quod mulieribus statuere, Nosocomij dictaturam. Postridie manè longæ consultationi de re gerenda interfuit; & sub vesperam loca ea, quæ decreta languentibus erant, vnâ cum ProEpiscopo inspectum iuit. Dictû mirabile, quanto ibi gaudio à Medicis, Chirurgisque, quanto à Confessarijs, atque animorum curatoribus, cui viri perspecta virtus esset, ac prudentia, exceptus sit. Ipse Guardianus Patrum Minorum de Obseruantia, vt Cœnobium Orimbelli, Sociorumque sub potestate futurum

acce-

accepit, cupidè vt cederet, acquieuit. Die postero rursus ad Cardinale[m] euocatus, acriter cum eo dimicauit, vt administranda rationem pecuniar[um] à sua cura depelleret; sed præcisè decem impetranti Legato parendum fuit. Eodem die in vesp[er]am inclinato, ad locum se cum socio contulit, dimotisq[ue] diuersè viris, & feminis, iussis comportari grabatis, & omni, quæ foret vsus, supellestiles, conductis famularibus operis, omnia digessit in eum ordinem, qui tantæ necessitati videretur idoneus. Quid ibi laboris, quid molestiarum diu, ac noctu exhaustum sit, putare, quàm describere, facilius est: præsertim ex quo ceptus est numerus ægrorum vehementer augeri, & Sociorum auxiliarum, paucis diebus, haud sanè pauci, pro tempore, & copiâ, quos postea referam, eo in operibus, ac pestilentia[m] confecti sunt. Pupugit ingens calamitas, ac percussit tenerrimum Orimbelli pectus iuncta dolori commiseratio; & clam in templum ingressus, Dei placationem exorare supplex, & funèrum modum, malique depulsionem vehementer instituit. Visus autem est tacitos instinctus quosdam in animo persentire, sospitales vbi fore Sanctos Ignatium, & Franciscum Xauerium, si eorum impleretur auxilium, seque eorum tutelæ, ac præsidio Ciuitas publicâ deuotione committat. Cardinalis Senatum, continuo cogit; sententiam Orimbelli proponit: & quantum ex eo numero non deessent, qui alieniore à Patribus animo forent; tamen consentientibus omnium omnino sensibus, id quod affine miraculo plerisque visum, ita decretum est, vt Ciuitas vniuersa, more maiorum, Sanctis Ignatio & Francisco Xauerio, proximo illius festo die, sese deuoeat, & illis in fidem, clientelamq[ue] commendet. Vti decretum, ita factum ipso S. Ignatii solemn[is] die; & obseruatum est ipso die plerosq[ue] ægrorum conualuisse miraculo, vt notariolorum in tabulas relatum est, neque vllum eâ die, quod Medici confirmare, fuisse contagione violatum. Libet hic ad posteritatis memoriam eius decreti, quo Cælitibus ijs se Ciuitas dedicauit, verba describere:

Patres Conscripti S. P. Q. B.

Vertente per hæc tempora calamitosa Vrbi statu, in nostros Patrones & Aduocatos apud Deum admittimus gloriosissimos Patres DD. Ignatium, & Franciscum Xauerium: prout tales decreto nostro publicari volumus, iubemus: nunc patris tota Vrbe ad eliciendam eorum intercessionem, votis. Quocirca Sanitatis Præfectis committimus, vt hæc sanctio nostra omnibus alijs Magistratibus intimetur; quò dein-

de quisque Cuiusmodi particulatim pro sua pietatis zelo erga eos exhibeat deuotionis specimina; ut generatim postmodum, prout ab ipsis Sanitatis Praefectis relatum, & à nobis definitum erit, quod expediet, decernatur.

C A P V T X I I I .

Bononia desiderati nouem.

Hæc gesta publicè fuere Bononiæ: nunc ad eorum funera Sociorum referenda veniamus, quibus incolumitatem eius vrbs depacisci suo periculo, suoque casu studio fuit. Primus in censum venit, ad diem sextum Iulij fato functus

P. Ioannes Baptista Martinengus, patriâ Brixienfis, annos natus quatuor & quadraginta, septem & viginti traductis in Societate, atque in ea dudum quatuor solemnibus votis emissis. Commendauit eum humillima sui despicientia egregiè patiens aduersorum; sui denexandi studium, & iuuandorum animorum indefessa contentio. Hanc sui Deo litandi cum à Cardinali Legato supplex impetrasset occasionem, ceratam vestem lineam nigram indutus, obuolitare continuò coepit ægrorum tabernacula, solando, hortando; Confessiones excipere, sacrum præbere viaticum: in summa, nihil in omisso, quo posset opitulari omnibus, relinquere. Quindecim hoc in studio diebus exactis, febris primùm malefici generis, mox atro carbone ignis in digito, paucis diebus, æquali omnium luctu, ac desiderio, absumptus est. In eius languentis locum successerat, & postridie, quàm ille occubuit, hoc est, die septimo Iulij moriendo secutus est

P. Ioannes Paulus de Brixianis, oriundus Placentiâ duodequadragesimum annorum, & octonum in Societate. Secundum illum die tertio decimo eiusdem Iulij mortem oppetijt

Petrus Rauenna, domo Parmensis, Coadiutor temporalis, ætate deuexâ, natus annos septuaginta, transactis in Societate quinque supra quadraginta. Posterio die, qui quartusdecimus erat Iulij, decessit

P. Hilarius Berninus, itidem Parmensis, tres & quadraginta ætatis, tredecim Societatis emeritus annos. Proximus ad diem tertium uicesimum Iulij obiit

Christophorus Galeani, ortu Placentinus Coadiutor temporalis, annorum

annorum quinque & viginti, sex autem in Societate. Successit illi moriendo die nonâ Augusti

P. Valerius Alamandinus, patriâ Bononiensis, annorum trium & quadraginta, sex & viginti in Societate; de quo socij Bononienses seiscitati quid sentirent, ad eò dixerunt excelluisse virtutibus, ut in Sanctorum (tanta de illo erat opinio) cœtu, atque concilio collocari posse censerent; potissima fuere facilitas, modestia, amabilitas, disciplinæ, atque omnis officij studium, denique summa integritas, & innocentia. Successere post hunc vno eodemque vndecimo mensis Augusti die, vterque temporalis Adiutor

Ioannes Antonius Zulbertus, Tridentinus, anno septimoquadagesimo ætatis, vicesimo Societatis; &

Antonius Pedressus, domo Luganensis, anno sexto tricesimo ætatis, septimo Societatis. Denique quintodecimo Augusti die, hunc ordinem clausit.

P. Dominicus Fregulia.

C A P V T X I V.

P. Angelus Orimbellus Bononia mortuus.

Postquam, inclinato in Autumnum anno, post ingentem mortalium stragem, mitigato iam malo, Civitas emergere, & quasi respirare visa est, post quartum ferè mensem, quàm *P. Angelus Orimbellus*, ut prius memoravi, procurandi Nosocomij summam præfecturam, administrationemque suscepit, & incredibili commendatione tractarat; cum extra periculum esse iam res propemodum videretur, ipse demum Orimbellus, ne optato tanti laboris præmio, velut inglorius, excideret, atrum in gutture carbonem concepit, cum ardenti atque exitiabili feбри coniunctum. Simul autem atque ictum se sensit, in communem ægrorum domum, frustra reclamantibus eius obtentu meritorum omnibus, ipse suis se pedibus contulit. Ibi ceteros inter languentes, admirabili documento modestiæ, vir tantus, tamque haberi dignus eximius, ita decubuit, ut nullo ab alijs, nisi patientiæ, pietatisque, discrimine discernere-
retur. Aduertere iacenti, qui suam ibi ponebant operam, duo Patres Barnabitarum, duo item Capuccini, & duo eorum, quæ ibi à charitate vocabulum est. Voluit Orimbellus apud unum Barnabitarum (quanquam id vni nostrum à primo iam fecerat, cum

Nosoco-

Nosocomium subiret) obire totius antea& confessionem ætatis ; eaque re cum se ad illius, incassum orantis, ne se lecto commoueret, finitimum conclauē traxisset, labantibus in eo nifu genibus, totoque corpore fatiscente, pronus in solum, animi ac virium, defectione, procubuit. Igitur ad lectum relatus, vbi reuenit ad sese, confessionem pertexuit, & epulo Diuino recreatus est. Mox longam conscripsit epistolam ad Urbis Senatū, quā gratias illi tum demum agendas pro beneficio censuit, cum se compotem eius esse conspexit. Itaque tanto verborum ardore mortem eam, quam opperiretur, eorum se gratia referre acceptam testatus, gratulatusque est, vt eorum nemo omnium inhibere lacrymas, cum legeretur epistola, vel temperare gemitibus posset. Vt ingrauescere malum, & se iam supremis adiuuari sensit, socium impensè deprecatus est, vt suum emolui corpus alicubi curaret infodiendum simo ; tum ab omnibus Nosocomij administris rogatā erratorum veniā, perceptis humi stratus religiosè Sacramentis, Ambrosiano dein hymno, *Te Deum Laudamus*, mortem sibi egenos inter opperendam gratulatus, Deo, Deiparā, & Archangelo Michaële vocatis in vota, præsentibus in partem gaudij, quo afflueret animus, inuitatis, demum ad diem septimum Octobris, auctam, ornatamque meritis ingentibus animam edidit immortalitati, relicto sui quantum dici maximum potest, omnium in animis desiderio. Cadauer inclusum loculo in Annuntiata Virginis æde conditum, neque adhuc, vt ad nos transferretur, quod acceperim, exaratum. Fuit

P. Angelus Orimbellus, domo Veronenſis, annos natus octo & quinquaginta; quorum duos & triginta Societati impendit, quatuor in ea vota professus, fuitque illi per suas eloquentiæ, & virtutis opes decori & ornamento. Erat, prius quàm Societati se adiungeret, Veriusque Iuris laureā decoratus, & iam illustre nomen habebat in foro partum, arte dicendi, quā plurimum valuit. Sed posteaquam teneri cœpit humanarum fastidio rerum, nuncio iisdem remisso, totam eam facultatem in Societate ad salutem mortalium, quaestumque animorum conuertit. Vniuersam obiuit, & suis concionibus lustrauit Italiam, secundā semper vsus audientium voluntate. Aduersa tot in itineribus, peregrinationibus permulta sapienter excepit, & moderatè tulit; sui, suarumque cupiditatum, domitor & victor: nihil arroganter, aut elatè agere; pueris expian-dis, imbuendisque Christianā Doctrinā se multum, ac libenter impen-

impendere. Romæ apud Professos dixit ad celebrem concionem. Discelsurus, proiectus in genua valedixit.

CAPVT XV.

Mediolani tres primùm extincti.

MEdiolanum hoc anno quoque tam foedè, tamque inmaniter depopulata lues est, vt eius circiter anni circulo vltra centena quadragena capitum millia dicantur absumpta. In tam luctuoso tempore non potuere virtutis suæ socij nostri obliuisci. Nimirum vel in ipso Braidensi Collegio, literarum alioqui domicilio, maxima domesticorum pars, hoc est, selectæ iuuentutis flos, ad sapientiæ iuxtà, religiosæque perfectionis gloriam astringens, promptam se Moderatoribus ad subueniendum vrbi laboranti stitit. Plures egere precibus, vt liceret; & cum facta facultas fuit, in gliscientes interriti flammæ se coniecere. Etenim cum latius indices manante peste, & elades exaggerante, Nosocomia quamuis amplæ, contactorum multitudinem non caperent; de nouo erigendo cogitandum seriò Magistratui fuit; ne promiscua plebs, errabunda, destituta præsidio, incuratis vlceribus temerè occumberet, & insepulta grauius auram vitiaret. Huius cura prouinciæ suscepta à nostris Braidensibus, adeò constanter administrata est, vt prius exhaustum funeribus valetudinarium, quàm administris ex alio deinceps alio subrogatis vacuum remanserit; neque priorum interitus absterere superstites ab teterrima illa, & operosissima seruitute potuerit; sed laboris ardui successionem accipere alter ab altero summâ alacritate; & strenuè cuncti obire, vno excepto, qui tot funeribus superstes fuit. Porro quoniam quidem haud soli Braidenses socij eo in Nosocomio; sed ex Professorum etiam ad S. Fidelis Domo nonnulli claris vniusmodi mortibus pro salute morbosorum, oppetitis à vita discelsère, visum est vtrosque confundere, ac solâ temporis prerogatiuâ horum inter istos facere secretionem. Igitur omnium primus ad diem decimum Iulij Mediolani mortem occubuit, cum alteri cuiuspiam Sociorum affecto lue bonam operam, præstitisset

Iacobus Philippus Righinus, in Domo Professorum patriâ Mediolanen-

diolanensis, Coadiutor temporalis, tricenos natus annos, quorum in Societate trientem exegerat. Huic proximus ad diem quintum vigesimum Iulij decessit

P. Iosephus Prina, oriundus ex oppido Plebis Incinz, cui Herba vocabulum est, in Mediolanensi ditione, natus annos item tricenos, denosque in Societate; qui vt suo vnus capite consultum saluti omnium domesticorum itet, magnâ contentione munus Iani-toris in Collegio obire petijt, atque obtinuit, temporibus vrbis eius periculi sanè plenissimum; inque eo cum ingenti omnium illius desiderio, ac mœrore triduo sublatu est: At post illum, sed ab illo conceptâ lue, dum operam laboranti præbet, quam publico Nosocomio, si data copia fuisset, deuouerat, ad tertium Augusti diem occubuit

Iacobus Reuellus, ortus ex Alexandrinæ Diœcesis oppido Castellatio, Coadiutor temporalis, anno ætatis vno & tricesimo, initæ Societatis quarto.

C A P I T U L U M X V I.

P. Thomas Sorefsina Mediolani obreptus.

Eorum, qui Braidensi ex Collegio charitati se consecrârunt pu-blico in Nosocomio, vt antecessor ferè, ductorque fuit, sic & primus omnium moriendi conditionem executus est ad diem septimum Augusti

P. Thomas Sorefsina, vetustissimâ, clarissimâque apud Cremo-nenses gente ortus, annorum quatuor & quadraginta, consumptis in Societate quatuor & viginti, ediraque votorum quatuor profes-sione. Vir erat vt ætate florens, ita aspectu decorus, in consuetudi-ne cum alijs iucundè grauis, moribus planè religiosus ac mitis; nec auorum sanguine clarior, quàm virtute: tantâ in egentes flagrantia charitatis, vt de suo cibi demenso deduceret, quod illis elargire-tur. Egit alicubi Rectorem antea; nunc verò Superiorem agebat eius partis Collegij, quàm præsentî subductam incendio ad campe-strem villam in agro Lomellinensi positam Moderatores destinârunt. Sed adeò se vehementi spiritus impulsu vocari ad ægros iuuandos persensit, vt non prius finem precandi fecerit, quàm retentus in, vrbe voti fieri compos. ferali namque seruitio addictus, recentis hospitij, non tam contagione, & quotidiano tabidorum interitu infamis,

infamis, quàm horridi larvarum infestatione, quæ inconditè nocturnis intemperijs strepituque languentium quietem perturbarent, & infanti ac perigili præfecto necem struerent, breui comitantibus luem præstigijs de medio sublatus est. Neque enim ultra occiduum tetrica isthæc præfectura tenuit; quantum videlicet ad testandam mentis excelsitatem, æternæ laudi ac præmio satis fuerat. Aiunt tunc aliquantò tempore corpus insepultum Ambrosij nescio quid odoris expirasse; mirantibus impensè pollinctoribus, qui ad suprema funeris officia tractabant.

C A P V T X V I I

Alij quinque Mediolani absumpti.

Nequè hic stetit Mediolanensium gloria: nam ad diem vndecimæ Augusti duo gloriosâ morte vitam consecere. Alter eorum fuit *Petrus Franciscus Reina*, orbi Mediolanensis, quinquagesimo ætatis, alteroicesimo Societatis anno, cui fuerat quatuor votorum obligatione pridem autoratus. Is Domo è Professorum, non solum ad omnes per urbem promiscuè, quoquò res ferret, nullo valetudinum discrimine, quod & ceteri Sociorum factitabant, vitare; sed Paulum Hieronymum, quem peste contractum, ut mos est, nostri foras euexerant, tertio conuenit, ut confitentem audiret, ibique creditus est pestem hausisse. Alter hoc eodem die defunctus fuit.

Ioannes Petrus Rusca, domo Luganensis, Scholasticus, annorum tricenum, atque vndenum in Societate. In eius funere visa est de charitate charitas triumphare: nam adolescentem Moderatores Collegij ut seruarent, à Nosocomio reuocare, atque eximere periculo nitebantur; ille ne incertæ fortunæ seruaretur, mansionem in periculo magnis precibus exorauit, & victor ex eo præmium accepit. Secundum hos ad diem vndetrigesimum Augusti decessit.

Alexander Franciscus, domo Cremonensis, Coadiutor temporalis, annorum vnus & quadraginta, sedecim in Societate, qui socius esse voluit *P. Sorefinæ*. Mox ad diem septimum Septembris excepit illum—

P. Marcus Antonius Costa, Bastiæ in Corsica natus, annorum—
R r quadrage-

quadragenum duum, vicensum ternum in Societate, quem mensuus post P. Thomam Sorefinam labor, nec remissiore studio, nec inferiore virtute inter agros exactus apprimè fecit illustrem. Postremus hoc in opere ad diem septimum Octobris excessit.

P. Ioannes Baptista Vicecomes, domo Burgomanerensis, anno tertio trigésimo ætatis, quintodecimo Societatis. Nuncium ille mortis è animi alacritate suscepit, ut miraretur eam ab prouectis ætate hominibus, id quod usu venire nonnunquam audierat, posse reformidari.

C A P V T X V I I I.

Pinarali tres morte confecti, unus Ticini.

Pinarolum extremæ ad Galliam Italiæ oppidum est, ipsis sub Alpibus: quod ne ipsum arcere quidem potuit à se pestilentiam. Succurrerunt & ibi laborantibus nostri, quamvis exigui numero, sed viuidda istiusmodi bello virtute. Tribus eorum excepta vita est per collectum eo in certamine pestilentem halitum; quorum primus occubuit die vigésimo Iulij.

P. Gerardus Pensa, gente Gallus, domo Lugdunensis, annorum quinquagenum senum, quorum tricenos senos egerat in Societate, in ordinem adscriptus Spiritualium Coadiutorum, vir feruentissimus, & laborum ut peramans, ita egregie perferens pro salute animorum. Multum operæ contulit varijs in Missionibus, multum exantlauit ærumnarum, & cum egregia semper commendatione virtutis, atque operæ suæ fructu. Bis peste afflictis seruiuit, quodque audissimè cupuerat, eo tandem in obsequio pretiosam mortem obiuit. Alter ab eo postredie, ad diem primum & vigésimum Iulij cecidit.

P. Amabilis Sardi, de quo nunc quidem, quod addam ampliùs, nihil accepi. Tertius die postero decessit, qui fuit alter & vigésimus Iulij.

P. Dominicus Giriot, de sub Alpibus oriundus, Pedemontana in Diocesi, vno & trigésimo ætatis anno, duodecimo Societatis, vir egregiæ virtutis, & cum spe maxima. Illi pestem vnus è Nostris, cui nauabat ægrotanti, aspersit, quâ perceleriter extinctus est.

Papiz, quæ Ciuitas Insubriæ est, ab æmne Ticino, cui est imposita,

posita; Ticinum alijs appellata, vnus quintouicesimo die Iulij à vita discessit

P. Ioannes Baptista Ferrerius, domo Raconiciensis, anno altero quinquagesimo ætatis, vno & tricesimo initæ Societatis.

CAPVT XIX.

Castellione moritur P. Petrus Iustinellus.

Castellionem Stiuerorum iaclytis Beati Aloysij Gonzagæ nostri natalibus, & iure dominationis oppidum nobile, ne illud hic annus quidem habuit pestis immune; multos ibi quoq; etiam mortales absumpsit. In illud incendium vtrò se is, qui Rector Collegium obtinebat, cum secessu posset deuitare periculum, ipse coniecit, vt tam insigni charitatis officio anteaquam præclarè vitam ornaret. Igitur, is aliquando ab excipienda hominis iam tùm obnoxij confessione domum regrediens, abiectam publica in via feminam reperit, eodem pestilente malo iam iam tabescentem. Ergo confestim humi propter illam procumbere, ad peccatorum exhomologesim, inuitare, hortari; confessam absoluerè, consolari: animo ab suimet ipsius curâ prorsus otioso esse. Ita factum, vt haustus tam è propinquo virulentus anhelitus ipsi noxæ fuerit atque exitio. Nam, domum vt rediit, pestilens se morbus aperuit, qui ab Sociorum, cum congressu, consuetudineque coëgit secedere. Vetiis ergo ad se adire domesticis, in reducta domus parte suam cum Deo solitudinem agitans, post Diuini Corporis participationem, breui tempore, sanctissimarum dorum plenam animam pridie Calendas Augusti placidissimè edidit; magno suorum, externorumque luctu: qui, nisi periculo fuissent prohibiti, ferquētes erant ad funebria, conuenturi. Fuit is

P. Petrus Iustinellus, Brixie honestâ atque opulenta domo natus, die duodeuigesimo Augusti, anno superioris seculi vndeoctogesimo; Societati dein pridie Calendas Nonembres anno seculari auctoratus. Fama fuit, eius sepulcro visam lucem quandam, quasi flammulæ instar, imminere, insigne, vt credi voluerunt, eius sanctimonix, quæ omnium erat commendatione, neque ex vano, celebrata.

Aiunt, illum, id temporis, cum adhuc esset in medio, illustrissimæ Virgini Cynthiæ Gonzagæ Sacrarum Virginum Antistiti grauem

morbum, quo tenebatur, si non depulisse; certè tunc quidem ex eo morituram isse inficias; neque, vbi semel consanuisset, fore, vt amplius integrasceret. Et sic vsu, quemadmodum ille prænunciârat, euénit. Camillam Trottiam cum periculo laborantem, promissâ propediem incolumitate recreasse; quam etiam eandem ipsam à graui rursus morbo repentè, post suum obitum inuocatus, sanauerit. Claudie Rugerie nepotem, glande pestiferâ iam notatum, illius admonitu, concepto, recitandè ad Patris sepulcrum, Coronę Virgineq; voto, postridie sospitem extitisse. Camillam Dansiam, olei pondo pollicitam, quod eius arderet honoribus, à multorum mensium languore momento conualuisse. Catharinam Nodiam, iridem olei promissâ bilibrâ, fuisse ab acuto lateris dolore liberatam: Leonardum Saccum, grauissimâ febris, atque vnâ capitis acutissimo dolore, neque absque contagionis formidine, cruciatum, simulatq; Patrem in auxilium inuocârît, fuisse continuò restitutum. Fœminam quampiam alteram aliâ sponsione acrem ac diuturnum lateris dolorem abegisse.

C A P V T X X.

Ortus P. Petri Iustinelli, atque eiusdem infaptia.

SEd age, repetamus à primo P. Petri Iustinelli vitam, resque præclare, & cum laude gestas. Nascentem excepit, vt antè dixi, locuples & lauta fortuna. Patri nomen Camillo, matri Horrensis fuit; quę cum diu sterili coniugio, sed cupidissima ptolis esset, nouem ipsos annos eam à Deo precibus, votis, largitione, in egentes, institit flagitare, quò sibi scilicet aliquem ex se post fata superstitem haberet, in quo Numini, Diuinitatque ipsius deuota, seruiret. In hac desideratione contigit aliquando, nescio quo præter solitum sanctiore inflatu, ad suburbanam Deiparę Virginis eodem, religione cultuque apprimè celebrem egredi, & celorum ibi Regine prolixius supplicare. Secundum eas preces, è templo digressam obuius nobilium matronarum globus saluere, ac læto esse, animo iubet; perindeque ac si vaticinarentur, omnes vno ore, quod orauerit ipsam exorasse, & filium enixuram esse propediem gratulabundè conclamant. Subinde cum concepisset, eo tempore, quod tulit vterum, sæpè sibi colubrum gestare visa est, & inania suę imaginationis Indibria formidabat. Verum infans vt in lucem venit, quod

quod dictu mirum est, cetera perbellus, ab utroque pendentem humero pelliculam, quasi stolę Sacerdotalis instar, exultisecum in lucem, omen atque insigne, quod iam tum plerique rebantur, futurę postmodum initiationis: Certę mater ipsa, portento confirmata, foetum illum suum Diuino obsequio confestim deuouit.

Propę iam vnum annum viuendi complęrat infanculus, cum graui morbo correptus, ita vt iacebat in cunis, die quadam, in Christi Seruatoris vultum, cuius in pariete pendeat effigies, oculos defixit. Cāmilla, pueri matertera, eq̃uid ille tam obstinatus significare obtutus: sollicita. Quid intueris, inquit, mi fili? Cui puer expressis verbis sic reddidit: Intueor, etiam Dominum nostrum, aspera perpeßum esse. Quę sanę verba meritę prodigiosa sunt visa, sapientibus, cum id etatis infanculus, quanquam haud inscitę iam, tum verba nonnulla proferret, nondum ijs tamen adhuc esset mysterijs pernoscentis idoneus. Video quidem, ab ipsa potuisse matertera, prorsus pia femina, sic a primo infancie formari atque institui, vt nesciret nisi pia, quamuis non intellecta, profari: sed, vt vt illud euenerit, certę ex optima ea institutione id emolumenti tulit, quod nihil vinq̃am neque leue aut lasciuum, nihil non exactum, protulerit ad virtutis normam. Cum per vr̃bis compita, sicut solet, gestaretur in vlnis, si quam Christi Domini, Sanctię alicuius imaginem, vt sit, e muro pendentem offenderet, illic pedum agitatione, manibusque comploßis indicium faciebat, vt statueretur in terra, quo posset illam ita, vt fuerat edoctus, reducto pedusculo venerari. Obseruabat in templo ritus litantium Sacerdotum, gestusque concionantium; & erectis domi arulis, atque inuerso quoque scabello pulpitu ementitus, imitabatur vtrolque, & multa eorum, quę audierat, verbo tenus repetebat. Quęmpri- mum potuit pedibus ingredi, omnis illi penę labor fuit, panem e penu petere, quem egentibus ipse largiretur in manum. Sed prima eius ac potissima largitas in Religiosos erat, eā re, quod iam, tum se diceret olim fieri velle Religiosum. Erat anus egena, quę per hiemem quotidie consuęrat eę domum venire, cumque ancillis ad ignem aliquantisper se contra frigus fouere; Petrus interea, ligna per domum temerę sparsa colligere; ea infasem composita, quempiam in angulum clam semouere, cumque ab igne recederet, vetulę asportandum dare, tenuimus magnę intijs charitatis.

HAnc infantiam haud absimilis excepit pueritia; quam nullius alterius, præter Deum, institutione ac disciplinâ sic Petrus transiit, ut ne publicos quidem ad ludos se pateretur & spectacula, si qua dabantur, abduci, nedum ludicra, quæ sunt eius ætatis, ipse tractaret. Aiebat, se domi gratum agitare otium, peruolutando pios libros, retractandoque gesta Sanctorum. Ex ijs didicit, gradum ad virtutis absolutionem fieri oratione, & mortificatione; quas duas idem confectum instituit, sedulo, nauiterque exercere. Iam, tum recitare quotidie geminum Officiû, alterum de Spiritu Sancto, alterum de B. Virgine, atque alias in templo preces egregiâ pietatis significatione concipere. Iam tum horas complures manè ac vesperti meditando ducere, tantâ compressione, continentiaque sensuum, tantâ mentis animique præsentia, ut occulto quodam igne totus effruesceret. Et quoniam ille quidem olim spiritus multorum salutis parabatur, inde usque ab illo ætatis principio in alios sui ætus emolumenta deriuabat; eosque datâ opportunitate, ad æternarum rerum amorem, fluxarum studium incitabat, tantâ verborum vi, & pondere actionis, ut qui audissent, egrè se sinerent ab illo diuelli. Sacro Diuini Corporis epulo Dominicis diebus omnibus, festis item Domini, Deiparæ, multorumque aliorum, Cælitum diebus, quos ad honorem habebat eximios, veiebat: quodque id faceret apparatus, pridie temperabat à cœna, & errorum suorum conscientiam confessione præuiâ deponebat. Subinde manè, simulatque diluxerat, meditationem de Diuino illo mysterio instituebat: eo deinde percepto, in vicissitudinem referendæ gratiæ non minus semihorâ conserebat. Nondum in illo se benè perturbationes animi, permotionesque cœperant ostentare, cum in eas domandas, coercendasque iam ille totus intendere; sepius aures oculosque accuratâ custodiâ, humi cubare, vigiliam producere, crebrâ inedia, atque aliâ corporis vexatione semet exercere. Abstinebat à carnibus edendis quarta quaque feria, diebus Sabbati, aliisque permultis: ad peruigilia Sanctorum ieiunia religiosa seruabat. Feriâ sextâ memorandis Domini cruciatibus se flagro cœdebat. Ad hæc, adire perpessè carceres, vinculis solandis; adire Nosocomia iuuandis infirmis. Quo primum tempore illuc accessit, loci,

loci, languentiumque illuuiæ ac squalore deterritus, retrò referebat pedem. Sed, collecto mox animo, & suam indignatus imbecillitatem; generosâ sui victoriâ, quò quidque vilius, atque ad stomachum magis horribile foret, eò constantius deinceps, firmissimè tractabat, magnâ diuinitus voluprate perfusus. Tum ille terras ægrorum manus eluere; cibum in os illis inferre, lectos & grabatos versare, compnere; vestibus ægros exuere, stratis inferre; quodque mirè magis in puero, ipse lâna scaphiaque purgare. Ignaros edocebat elementa Christianæ vitæ, & ad capiendâ Sacramenta residens cohortabatur. Militem perditæ, profligatæque, ab annis iam ipsis quatuordecim conscientie, posteaquàm multis eum obsequijs demeritus est, erexit ad spem salutis adipiscendæ, quam prorsus abiecerat; & adducto Sacerdote curauit expiandum, à suis sceleribus; qui cùm eâ nocte, quæ proximè secura est, à vitâ placidè discessisset, magno Petrus gaudio completus est, quòd eam Diabolo ab se prædam ereptam, cæloque vindicatam, haud ille, quidem absurdè, crederet. Alterum item militem è vinculis in libertatem asseruit, corrogatâ ab amicis eâ pecuniâ, quæ diluendis ijs nominibus, quibus ibi tenebatur obstrictus, abundè foret. Alteri tantum æris ab se conquisiti suppeditauit, quantum ad comparandam eremiticæ vitæ, quam in ægritudine voto sanciuerat, idoneam vestem rebatur affuturum suffecturum.

Postquàm ad annos quindecim ætas adoleuit, tum primùm ad scholas nostras missus est, vt bonas artes vel ignatas condisceret, vel iam institutas confirmaret ampliùs, & exaugeret. Ille, coeptis insistens progressibus, & in literis processus habuit breui præclaros, & pietatem, omnemque virtutem in Sodalitate Deiparæ Virginis persudiosè sanè, ac perdiligenter excoluit. Inter alia officia; quæ in præteritis relinquo, gessit illud ad exemplum illustre, vt collectos domi suæ socios ex æqualibus ferè, atque eiusdem ipso autore, studij popularibus, vniuersam per urbem spargeret ad varios ludos catecheticos, pueris, & rudi plebeulæ salutaribus elementis informandæ. Ipse suas eodem illo in opere ita obire partes, vt incitatus eius ardor ac vehemens, & dicendi ad confertissimum, qui concurrebat, populum vis atque contentio, in id ætatis & vitæ communis adolescentulo admirationem haberet cum voluptate coniunctam. Ab istis orationibus ibant, concionales illi pueri ad Nosocomia, solandis, curandisque, vt cuique copia erat, infirmis; sed eo in genere officij Petrus vniuersos a fidiuitate ac studio longè vincebat.

Inuita-

Inuitatum verò antehac, quod equidem obseruàrim, sed periu-
cundum in agros illos planè genus charitatis Petrus istuc adinuenit
ingenio suo, quodque miro illis, oblectamento fuit, vt eò secum
inuitatos, qui peritè fidibus canerent, sodales adduceret, & moestos
agrorum animos cantu recrearet. Ea verò exempli nouitas adeò
popularis fuit, vt publico mirandæ ciuitatis excepta plausu con-
cionatore nostrum, càm tempestate celebrem P. Achillem Gagliar-
dum eò impulerit, vt prædicare pro concione cunctatus non sit,
octauum, vt aiebas, opus misericordiæ, post alia septem peruulgata,
excogitatum ab ingeniosa adolescentis Iustinelli charitate fuisse.
Sed porro etiam alio industria modo suam canendi peritiam Petrus
contulit ad salutem animorum. Compererat, æstiuis noctibus exire
complures auræ captandæ gratiæ, præter suam domum ad loca non
lenibus obiecta periculis. Hos ipse, quò prodeambulantes, auerte-
ret, ponè sui cubiculi fenestram oblitescens vocem modulabatur ad
citharam, & intentos vbi stiterat, ad horam integram sæpe inhibebat
suspensos, dùm frigeratis quisque corporibus ad suam vniuersi quie-
tem recederent.

C. A P V T X X I I.

Petri ad Societatem vocatio; eiusque tirocinium.

HIs, atque alijs talibus iuuandorum ad salutem mortalium stu-
dijs, occulto velut auro Petrus à Deo sensim parabatur in-
egregium vineæ suæ cultorem. Inde, vt primos illos igniculos suo
sensit in animo conualescere, atque ingentem in flammam excre-
scere, circumferre primùm instituit oculos in varios viuendi, agen-
di que modos. Sed ea deliberatio neque difficilis, neque anceps
fuit. Continuo certum fuit, in aliquam se quandam Religiosorum
hominum conferre familiam, procul ab ijs rebus, quæ primè plerif-
que sunt. Sed equamnam illam ex omnibus, id aliquantò grauio-
ris consilij visum. Igitur otium capere, & in Collegio locum sibi
dari petere, vbi, omisso ab rebus omnibus animo, per Exercitia Spi-
ritualia S. Ignatii, de se Diuinam queat experiri voluntatem. Ea
præclaro iuueni libenter data. Ipse omnia rimari sollicitè, atque
in eam demum sententiâ venire, quam, simul Exercitijs perfun-
ctus est, istiusmodi significatione patefecit. Seuocauit in exedram
Sodalitatis Partheniæ P. Ioannem Petrum Schinchinellum, qui ean-
dem

dem id temporis commodè moderabatur. Eo sedere iussu, confestim ad eius pedes ipse prouolutus, impensè B. Virgini supplicare, ut se Filij sui Societate dignum efficeret, cuius institutis vitam atque gratiam iam tum ex illo agere, certum sibi deliberatumque esset; & ad Patrem inde conuersus, orare atque obtestari, ut ille suam ad id operam ne sibi abnuat aut cunctetur adiungere. Subinde suum Preposito Prouinciali consilium aperuit; quo sanè perlibente, quod voluit, celeritèr consecutus est, factâ liberali, quodocunque fuisset collibitum, ad Societatis tirocinium, quod etiam tum Nouellariè agebatur, commigrandi facultatè. Sed ecce, ut sit, ad meliora gradum celeranti multiplex mora iniecta est. Ipse primum pendere animi, præstaret, nec ne, prius emeriri Philosophiæ cursum, quem esset ingressus, an abrumperè. Paxens etiam, tum submissis alijs, qui retraherent, tum suis ipse argumentis dissuadere consilium, & vrgerè vehementius Alexandri Luciagli exemplo, qui eadem ipsâ in vrbe, claro genere, Sacerdotio suscepto, præclarè foris omni hominum generi commoda adferebat. Ceterum, ut & suas Petrus hæsitationes, exprobratâ sibi diuinitâs in animo eâ tantâ cunctatione, corrigere; & Parentis omnes rationes persciteret dilueret; & rectè faceret Alexandrum, qui Deum, quâ duceret, vocantem sequeretur; se quoque etiam, qui aliâ ducatur, sequi aliâ Deum oportere; demùm in villam distrahendis per noua aucupandi instrumenta cogitationibus illis, ut inquirant, mœstis ac tetricis, ablegatus est. Sed illas easdem ipsas artes conuertit Petrus in occasionem firmandi propositi sui, nimirum eâ vsus libertate solitudinis ad orationis, omnisque pietatis exercitationem; & auiculas interdum ex intervallo captatas ipse condire, conditasque pauperibus ægris apponere; nunquàm interim omisâ pueros & colonos Christianis erudiendi præceptis opportunitate. Pernicit eadem demum constantia, demitigauitque parentis animum, ut eo annuente, libenteque, quin adeo etiam deducente, comitanteque, pridie Sanctorum Omnium anno sextodecimo seculari à Christi Seruatoris ortu, Nouellariæ tirocinium sit exorsus. Id verò quantâ virtutis absolute deinceps posuerit; quo impetu ad omnes bonas artes contenderit, ex eo mihi sanè haud absurdè videtur constare posse, quòd in omni sui mortificandi genere multus atque præstrenuus; in oratione tam sui potens existeret, ut nullis in ea sese alienioribus distrahi cogitationibus fateretur; & earum rerum, vtrumque tantis perbreui processibus obtineret, ut Moderatorum

inſu tractationem de Oratione mentali, quæ per aliorum deim-
manus peruagata eſt, ipſe etiam tunc nouitius elucubratus ſit.

CAPVT XXXIII.

Tempus ſtudiorum eius.

E Voluto primo probationis anno, Petrus, qui maturuiſſe ante,
alios ardore contentioneque agendi videbatur, Parmam ad
ordicnda Philoſophiæ ſtudia miſſus eſt. Eo in itinere comitem
habuit, quem eundem mox erat habiturus doctorem ac magiſtrum,
P. Victorianum Premolum. Illi, dum inter ſe varijs in itinere de-
rebus, vt ſolet fieri, colloquuntur, Petrus alia ſubinde atque alia
vitæ perfectioris axiomata, queis ipſe ſuam ſtudio haberet forma-
re, vt res interdum & locus admonuiſſet, offerre: Victorianus ea
nec indiligenter excipere, & ad faciendam virtutis atque interioris
prudentiæ diſcipuli ſui fidem, ea conſueuerat opportunè deprædicare.
Vnum atque alterum pro exemplo edam. Aiebat; oportere circi-
no nos eſſe perſimiles, vt ſcilicet animi noſtri pes alter, qui propo-
ſitum ſinemque intendit, fixus in Deo ſit; alter, qui ad actionem,
executionemque pertinet, ad omne Moderatorum imperium prom-
ptè ſe quoquò conuertat. Ad hoc, à Deo ſe duo, nec quidquam
præterea, petere ſolere; ipſius amorem, ac ſui odium; ea ſi obtri-
uiſſet, abundè bonorum omnium fore.

Quo tempore in ſtudio literarum fuit, nihil de ſui deſpicien-
di, vexandique contentione remiſit. Sæpè laceris in veſtibus ap-
parere in publico; ſæpè vtrò ac ſummâ ſuâ ſponte culinæ officia,
exequi: diebus otioſis à ludo, ire ad infirmos, illuuiem abſtergere,
lauare, cibos in fruſta præſcindere, in os inferre, atque interim
pijs ſermonibus condire omnia, & paſcere animos. Quidquid agi-
taret, vbicunq; verſaretur, Deum gerebat in oculis, eumque ſe
præſentem agnoſcere, modeſtiſſimâ totius corporis, atque omnis
actionis ſuæ compoſitione monſtrabat: vt minimè cunctanter, P. Ca-
rolus Regius, vir rerum diuinarum experiendiſſimus, aſſeueraret, in-
ſigne prorfus atque eximum contemplationis donum à Deo Petrum
eſſe fortitum.

Poſtquàm alterum Philoſophici Curſus annum egreſſus eſt,
Brixiam ad ſuos, nescio quid rei conſecturus excurrit. Ibi, quàm
ſui parcus parentibus & neceſſarijs exhibendi, tam contra libera-
lis ac

lis ac prodigus existit in illos veteres suos virtutis socios atque
 amulos; quos ne nunc ille quidem destitit exemplo atque hortatu
 ad egregiæ laudis cupiditatem impellere. Confectis negotijs, dum
 Parmam regreditur, ut anni tempestas in hiemem deuerat, præfer-
 tim in Insubria, est, per imbrem iter faciendum fuit. Sed ipse simul
 in diuersorio quoque descenderat, ita madefactus, ut erat, illico ad
 hospitium, qui eo forte cogerant, gregem, nullâ sui fouendi curâ;
 concionarius viator saluarem habere formonem. Tanta cum salutis
 omnium cupiditas obtentabat.

Emerito Philosophiæ, discendæ triennio, Venetijs orsus est
 scholas explicare Grammaticæ: quod ille quidem id quantâ accura-
 tione præstiterit, quantoque opere simul ad formandos ad omnem
 Christianæ laudis effigiem discipulorum suorum mores incubuerit;
 haud illud enim erò facile explicatu est. Mediolanum Venetijs ad
 severiorem Theologiæ disciplinam translatus, omnium oculos breui
 atque animos occupauit splendore virtutis. Summâ aduersus Præ-
 ceptores reuerentiâ, neque illis præsentibus, coram vnaquam inius-
 su caput operire: omnem operam, diligentiam, studium intelligen-
 dis eorum opinionibus nauare; neque se cum illis vllâ vnquam in-
 re dissentire præferre quæ ipsorum inter ipsos concordia senten-
 tiæ, mirum quiddam ad conglutinandas amore, castissimo volunta-
 tes valebat. In omni cum æqualibus congressu, ipse postremas sibi
 partes, ipse locum vltimum, quasi iure quodam suo vindicare; pri-
 mus, alioqui, & plane frequens ad omnia vilis domus, & culinæ
 seruitia. Crebrò se in triclinio accusare; crebrò sociorum pedes
 accumbentium pronus exosculari; humi cibum capere, vel corro-
 gatam à socijs, vel è culina mendicatum petitem: interdum etiam ad
 illustriorem sui despicientiam, in alba linea rogula crassi flaminis
 in cœnationem venire; quæ sanè quanquàm apud nos adeo inso-
 lentia non sunt, ut potius vsu quodam, si non euiluerunt, at certò
 veluti quotidiana mirationis haud sanè multum inter nos habent;
 suâ tamen egregiâ laude non ideo destituta sunt. In deuexando,
 castigandoque corpore quamuis ille quidem permultus erat, tamen
 cum istiusmodi cunque, silentio, quæ agebat, diligenter obtegeret;
 haud ita minutim innotuere, ut à nobis exactè referri queant. Il-
 lud verò satis exploratum est, verberanti se aliquando pridie Nata-
 lis Dominici, animarum ignibus piacularibus addictarum compen-
 dio, visam è terra lucidissimam flammam existere, ferrique subli-
 mem in calum, quasi quoddam exaudita suæ postulationis indi-

cium & pignus. Nihil eo tractabilius, aut ad obedientiam promptius eſſe; ſequè aiebat eà neceſſitate gaudere, quòd iam ſuæ non poſſet amplius indulgere, ſed alienæ deberet obſecundare voluntati; delectarique repulſâ quamvis nunquàm quidquam, quod eſſet alienum ab officio crederet, poſtularet: ſed hæc eadem ipſa erat illi materia peculiaris lætitiæ, quòd bonorum aſcitorum repulſam ferret. Iuſſus à Confefſario ſincerè cuiſpiam & candidè arcana quædam ipſius exploraturo reſpondere, pæuit ipſe quidèſſet imperio; ſed tantâ detegendæ virtutis ſuæ verècundiâ, vt alterum illum deſecerit animus multa ſciſcitandi. Studium atque amorem religioſæ inopiæ tenuitas ſupellectilis ipſius, omnis abundè loquebatur. Nihil vquàm, tametſi exile foret, aut alteri dare, aut viciffim accipere, niſi factâ à Moderatoribus poteſtate. Denique gratiſſimâ ſuâ, & amabiliſſimâ conſuetudine, coniuncta cum inſigni virtutis exiſtimatione, non amorì duntaxat omnibus, ſed etiam erat venerationi; quippè qui omnes in familiari colloquio accenderet Diuino igne, & quamlibet in occaſionem inobſeruatus inferret mirâ dexteritate ſalutares ſermones. Sodalitatem Partheniam, ſibi per hoc tempus cõncreditam, incredibili ſedulitate, nec minore Sodalium fruētū, procurauit; atque illâ eadẽ ipſâ occaſione *Libellum de frequentatione Sacramentorum* elucubrauit, quem publici iuris per typos fecit. Subinde, cū inuaſiſſet inhoneſtus mos intermiſcendi quibuſmodicunque ſermonibus obſcena vocabula, & plus in dies pluſque gliſceret ea turpis infamia; neque ſatis eam poſtem poſſet exſcindere, quamvis omni ope niteretur Fredericus Borromæus, Archiepiſcopus Cardinalis; Petrus illicò: *Antidotum contra prauas conuerſationes, & impudica verba*, conſcripſit, librum longè ſaluberrimum, eumque magnâ Paſtoris optimi commendatione vulgauit. Ceterum haudquaquàm eſt paſſus iſtis opusculis ſuum adſcribi nomen, eò quòd ſuperuacaneum eſſe cenſeret eum. in cognitionem hominum peruenire, qui ſolius Dei gloriæ ſtuderet & dignationi; donec è Superioribus didicit, haud nullam in libros ipſos ab auctoris noticia deriuari commendationem, qua maior atque amplior Diuino fiat honori acceſſio. Eodem hoc ſtudiorum tempore, Autumnalibus feriis alterum aggreſſus eſt opus, quod *Triumphum Caſtitalis*, inſcripſit; vt ad eius virtutis ſtudiū quamplurimos accenderet, atque oppoſitæ faceret vitioſitati medicinam.

CAPVT XXIV.

Initiatur Petrus Sacerdotio.

INter has optimas, vtilissimasque curas & cogitationes, iuuan-
dorum quaquâ posset arte mortalium, ad metam decurrit Pe-
trus suorum studiorum. Igitur Superiorum admonitu sacris inician-
dus Ordinibus, more maiorum, quò ad eam se dignationem aptius,
accuratiusque compararet, multorum opem atque suffragia, & præ-
sentium, & per literas etiam longè absentium maturè sollicitauit, &
nouâ contentione spiritus per omnes sese mortificationis formas
excoluit, nullum abire diem passus obsequij alicuius vilioris immu-
nem. Postea verò, quàm Sacerdotio inauguratus est, nouo quî-
dem illo, neque adedò peruulgato, sed planè laudabili, suisque di-
gno consilijs exemplo, primâ litare voluit hostiâ inter infirmos in
domo hospitali, eâ maximè gratiâ, quòd ibi se diceret spiritus hau-
sisse primitias; æquum videri, Deo referendæ vicissitudinem gratiæ,
quæ sola Deo digna posset esse, ab se ibidem auspiciatum iri. Eâ
die, prius domo quàm exiret, ad Superiorem adiit, & humi ad pe-
des eius abiectus, erratorum suorum ad eam diem omnium accu-
sata confusè conscientia, supplex ignoscendi veniam flagitauit.
Inde ad hospitale digressus, concursatis ægrorum lectulis, singu-
los allocutus est, atque ad sacra libanda mysteria, feruentissimâ
oratione permouit, precatus eosdem sollicitè, vt suis apud Deum
sibi suffragijs ac precationibus ne deessent. Secundùm hæc, duo-
denis pauperibus, ordine confidentibus, Christi Seruatoris exem-
plo, mantili cinctus, pedes lauit, & venerabundus exersit, antè
ad sacrum altare quàm iret. Erat altare nitidè quidem & mundè,
sed tenui apparatu, qualis in loco suppetebat, instructum; nam,
aliunde quidquam adscisci commodatò Petrus vetuerat; satis vno
animi honestamento contentus; quàm etiam ob rem dedignatus est
suas illas ornare primitias carbasi subtilioris amiculo, quod illi
fuerat eum in vsum ab amita paulò antè submissum. Vbi ad eam
sacrificij partem peruentum est, cùm Diuina solet hostia communi-
cantibus impertiri, detulit ad suum ægrorum cuique lectulum,
quorum ingens numerus erat, sacram Eucharistiam, & singulos se-
qui sua in verba iussos, edocuit opportuno cōtritionis officio Deum
præsentem venerari. Ex illa die nunquàm in posterum, nisi grauis
prohibuisset infirmitas, Deo ad aram facere prætermisit; & alteram
Sacerdo-

Sacerdotij potestatem, peccata condonandi mortalibus, impigrè vbiq; & strenuè, in omnes ille quidem promptè, sed impensiore studio in tenuiores exercuit, quorum cum perspectam haberet sinceritatem, aiebat, illorum longè refertissimum fore, præ quàm aliorum, regnum cælorum.

C A P V T X X V.

Munera in Societate ab eo gesta.

ITa confectis doctrinarum studijs Petrus, quem rei gerendæ publicæ Moderatores admoueri maturè censebant oportere, impositas Ministri partes aliquantisper eodem illo in Collegio Mediolanensi sustinuit: quo primo in munere sic se tractauit, vt, cum antè actæ vitæ instituta seruaret, longè fulgerent illustrius in excello collocata eius exempla probitatis. Ad omne Rectoris imperium, ipse primus accurere, ipse obsequio in alios, quàm imperio, magis vt. Occupare necessitates omnium; & si quem vidisset alicuius rei libidinem haud indecoram habere, sed vel à petendo modestiâ retineri; vel posse metui, ne (religione depositâ) clam id ipse sibi vendicaret, antevertere studiosè periculum, & prior lubere accipere: vertebatque industriâ suâ ad virtutis officium, quod alienum, ab officio fortasse designabatur. Agrotantium illi curâ præcipuè, quos & creberrimè inuiseret, & amabili allocutione recrearet. Intenti esse omnium oculi talem in Ministrum, & certatim pro se quisque conari pulcherrimos eius in se mores exprimere: ipse ad omnem laudem calear addere, & salutaribus monitis quemque progenij conditione firmare.

Hæc illi prima functionis publicæ commendatio fuit: quâ ammirum perhenè, præclarèque gesta, suæque Prouinciæ restitutus, subdocendis virtutem tironibus Nouellaræ magno suo gaudio factus est Promagister; vt, vbi spiritum Societatis ipse primum imbuerat, ibidem alios quoque etiam pro suâ virili parte eodem spiritu imbueri niteretur. Enimuerò id ille prorsus egregiè præstitit, cum optimis vitæ exemplis, tum saluberrimis, quæ illis identidem inculcabat, exactissimæ virtutis institutis. Interim ad externos quoque deriuabat aliquam suæ operæ partem; & multos à suis domi forisque criminibus expiabat: sæpè de superiore loco, sæpè de æquali dicebat ad populum; nonnunquam ad finitimam vicinitatem susceptis

susceptis expeditionibus, circumiecta oppida salubri prædicatione, illustrabat, animorum quàm vehementissimo motu, tam vberissimo fructu: quodque latius suæ proferret operæ largitatem, quatuor hoc tempore libros composuit, hisce nominibus: *Stimulus peccatorum ad amorem suæ salutis. De bona educatione. De deuotione erga Beatam Virginem. De felici morte.*

Nouellaria, post tempus aliquod, Castellionem Steuerorum, B. Aloysij Gonzagæ patriam, ad eius Rectoratum Collegij latus est: quam ille potestatem, vobedientiæ studio promptè suscepit, ita complures annos, planè dum in vita fuit, egregiè perfectèque sustinuit; suis acceptissimus, cum amabilitate morum, tum exemplo virtutis, cum verò paternâ prouidentiâ, quâ nihil cuiquam deferi sinebat. Iubebat, suos esse ad spiritualia tractanda negotia expeditos atque alacres, ad profana contrà & temporalia lentos & segnes; atque hoc eodem ipse instituto vivebat. Puerilem catechesim studio habuit, & primâ in parte curarum: ipsemet ostiatim pueros & vicatim ciere; ipse ad templum eos deducere. Tantam verò fecit huic operi æstimationem, vt summarios eius reipublicæ quosque, Gubernatorem, Fisci patronum, aliosque Iustitiæ administratos allegerit ad illud suâ sapè præsentia honestandum. Tractabat mirificâ dexteritate Exercitiâ spiritualia; & ad influendas hominum animis, imprimendasque rerum diuinarum imagines, gratiâ atque vsu valebat. Multi ad illum etiam è longinqua, Confessionis ergo confluere, quos, à noxis absolutos, paucorum dierum institutione in viros alteros transformabat. Horum talium vt in posterum esset firmitati, progressibusque consultum, duos elucubratus est libros. Alterum: *Lucem peccatoris, qua se conuertat ad Deum.* Alterum: *Exercitium spirituale Christiani hominis.* Adhæc cum recens instructi Collegij sacrarum Virginum ab Illustrissimis tribus sororibus è gente Gonzaga, B. nostri Aloysij neptribus, quæ se Deo dicarant, curam subiisset, magnis eas passibus ad amorem virtutis prouexit; atque vt excellentiam illis suæ conditionis exponeret, librum scripsit, cui titulus est: *Monile Virginum, & cœlosum.* Multa præterea eo in oppido præclare ad salutem omnium excogitauit & gessit, quibus illi haud sanè immeritò partum est sanctimonix nomen siue opinio. Ille primus instituit bis festis diebus toto anno sermocinari cum populo qui mos diu obtentus ibi est, maximo quæstu animorum. Ille primus induxit, vt in hibernis inopum feminarum conuentibus, quos ibi Filiozcos vocant, vbi scilicet ad fila ducenda se colligunt magno

magno numero, pro fabulis, & inanibus nanijs quæ denarrari consueverant, principio Litanæ B. Virginis, tum sacræ recitarentur historiarum; ac subinde pijs inde collectis sermonibus ea temporis vsura nequaquam falleretur, sed quasiui esset: quoque libentiùs eò coirent, neque, dum vitam opere faciundo quærunt, obreperet iterum animorum socordia, sæpenumero sacra metalla, imagines, libellos ijs, quæ conuenerant, elargiebatur. Cum intellexisset, irreperere in populum, atque inualescere nescio quæ amuleta cum superstitione coniuncta; quæ iam à complusculis erant cœpta certis malorum generibus amoliendis adhiberi: extemplo illis exturbandis *Salutares preces aduersus vnumquemque morborum concionauit, & libello complexus, in vulgus emisit*. Ipse malorum indicem, quæ vehementiùs eo in oppido grassarentur, confecerat, & suis singula concionibus adorsus, imploratis etiam Principum auxilijs, & aliorum Concionatorum conuocato subsidio, ea funditis nitentur extinguere. Hæc, atque alia talia molientem excepere tempora, quæ principio dixi, & consummatam tot, tantisque laudibus ætatem, immatutam æuo quidem illam, sed grauem promeritis, eâ morte, quam suprà memorauimus illustrarunt. Sed priùs aliò quàm gradum faciamus, vnam eius alteramue virtutem, etiam paulò amplius delibemus.

C A P V T X X V I.

Nonnulla de Petri virtutibus.

Porro, cum vniuersæ in Petro Iustinello virtutes admodum essent spectabiles; tum verò plurimum in ea ipse excelluit, ex qua ducebat ceteras, assiduâ videlicet consuetudine cum Deo, & propensissimâ in res omnes Diuinæ pietate; ut, cum de hac vna nonnihil explicauero, satis à me fuisse factum arbitraturus sim, magnæ de ceteris expectationi. Igitur ille crebrò per diem humi genua ad Deum flectere, & quicquid demùm ageret, totâ in Deum mente videri defixus. Primis illis à suscepta religiosa vita temporibus, ab nimia precandi contentione oportuit illi esse temperatum, coercendusque eius impetus, vel intra modum aliorum, fuit, ne corpori noxæ foret. Verùm deinceps obseruatum est, ipsius animum nullis externis occupationibus à Diuinarum commentatione rerum diuelli, neque atteri vires ipsius corporis, quantauis

quantum in Deum mentis contentione. Quod verò plus indies plusque in æterni Numinis cognitionem per scholastica studia prouehabatur; eò vehementius itidem in eius amorem contemplatione pergere accensum atque exaudum trahebatur: neque res vlla tam aliena, tamque auersa proponi poterat, quæ non illico niteretur in eius immensæ bonitatis complexum; quod ille studium aiebat illud esse, quod sancti homines vocabant: *Ambulare coram Deo*. His artibus ad eam animi serenitatem, constantiamque peruenierat, ut nullis neque infirmitatibus, neque aduersis rebus, neque secundis euentibus, non fortuitis vllis casibus, frontem vultumque, nedum, animum contraheret, vel explicaret. Vnum illi duntaxat grauius accidere, videlicet epistolæ vtrò citròque non necessarias misitare; & exposulanti Patri cuiuspiam, nullas ad se literas ab ipso dari, quas vehementer expeteret, respondit, illum se suum errorem, minimè diffiteri; neque firum se illum abire diem, quin obitâ palam in refectorio pœnitentiâ expiet culpam illam: sed velle se tamen excusatum haberi, si ne in posterum quidem scripsisset: consilium sibi esse, id officij precationis assidue pensare; quod esse Deo acceptius reputaret.

Erga Sacrosanctam Christi Domini Seruatoris Humanitatem, quo sensu esset; quantopere afficeretur; ab inde vsque ætatis principio patefecit. Iam tum illi arulas erigere; illi Sacerdotum æmulatione puer litare; cantillare vespas, alloqui; miserari patientem. Sed, postquam in vsum perfectæ rationis ætas adoleuit, tunc enim uerò liquidissimè constitit, equonam esset animo in suum Redemptorem. Recolebat eius cruciatus, non memoriâ tantum, & sterili recordatione, sed illatis sibi vtrò supplicijs, crebrâ incediâ, præsertim in Domini festorum petuigilijs; adhæc, sacræ Synaxeos communicatione, calamitosorum hominum visitatione, alijsque officijs, quæ omnia eò ad excellentiorem prouexit indies virtutis modum, quò clariore deinceps perfusus est immensæ eius dignitatis comprehensione. Ita gradiebatur incessu, tanquam qui Christum in suo corpore circumferret; memor, illum se pronuper excepisse; propediem iterum excepturum. Vehementer optabat eius imitatione aduersis exerceri; & sanctâ quadam inuidiâ tangebatur, quotiescunque audiebat, quempiam virtutis ergò contumeliâ pati. Perpellebat illum eiusdem amor ad inopes ægrosque tantâ voluntatis inclinatione visendos; quòd præfentiore in illis suum Christum, quam vllis in alijs agnosceret. Neque vana ea

fuit, aut de nihilo existimatio: namque aliquando, cum fixisset obtutum in infirmum grauius ceteris affectum, ecce vultum eius repente mutari, & inductâ quadam Diuinitatis maiestate, prorsus lineamentis omnibus Christum, qualis exprimi penicillo solet, referre: quo prodigio ille primum hæcere attonitus, mox verò humanissimâ voluptate perfundi.

Secundum Christum, Petrus noster amabat, venerabaturque; præcipue Christi Virginem Genitricem Mariam, cui fuerat à primis vnguiculis per Carmelitanum seapularium, mancipatus; subinde, in sacrum Rosarij cœtum conscriptus; cuius leges omnes æcuratè seruabat. Grandior factus, collegit ipse iuuenum insignem manum, quibus ipse cum ad sanctimoniam præiret exemplo, eisdem iussit omnes primo in accessu se obsequio deuotæ Deiparæ; quotidie pensum illi persolvere Virginalis Officij; eiusdem honoribus, edendi penuriâ colere dies Sabbati; dies Dominicas, autem sacro epulo vescendi copiam. Ipse, cum de Societate, capessenda stetisset consilium, diem Sabbati velut alijs auspiciorem, delegit ad eius propositi exitum. Ad ceteras suas deuotæ in illam, venerationis exercitationes, quotidie in templo coram eius ara prostratus, post precationem longiusculè productam, duodecimes Dominicâ Angelicâque formulâ Reginam suam consalutabat, memoratis interea, totidem excellentijs. Eodem referebat etiam duodénûm sociorum in refectorio confidentium, quas faceret vnoquoque Sabbatho, pedum osculationes. Litanias ipsius in dies singulos recitare; & in Matris Purissimæ, Amabilis, Admirabilis elogijs præcipuâ quadam iucunditate mirificè delectari; quòd se conceptum, atque editum in lucem eius inancipio, nuncupatis illi videlicet à matre votis, meminisset; eoque se peculiari quâdam præ alijs ratione, proprioque titulo, eam sibi Matrem esse. De ea in omni sermone inferre mentionem; omnibus eius amorem ac venerationem, sicuti primam salutis, & præcipuæ necessitatis tesseram, deprædicare. Eodem hoc ipso in Virginem studio, non eam solùm ad calcem sui Antidoti diligenter inculcat; sed proprijs etiam lucubrationibus eam conatus est apud omnes in excelso collocare. Nimirum edidit primum in vulgus: *Coronam variarum salutationum B. Virginis*. Deinde: *Modum fructuosè recitandi Virgineum Rosarium*. Demùm opus perelegans, quod *Angelici Ducis* titulo inscripsit.

C A P I T U L U M V I

Quatuor Placentia; vni Ponte in Tellinis, extincti.

SVam quoque Placentia, vbi Pado imminens, cum laboris, tum gloriæ partem obtinuit: vbi dum afflicta pestilentia ferunt opem quatuor desiderati sunt; primus, ad diem quatuordecimum Augusti.

P. Christophorus Alecius, domo Ferratiensis, qui ex tricenis quinque ætatis annis, quindenos in Societate posuerat. Is cum, obtinuisset magnis precibus, venni ex ephebis curialibus isto pestilentia seruiret, idque paucis, quos ille superfuisset, diebus accuratissime præstitisset, inter agendam quadragenariam Iustrationem, virus erupit, quod ante combiberat, & hominem nauissimum, perceleriter illum quidem, sed ante munus Sacramentis de medio sustulit. Alter ab illo diem suum ad vnum & viciesimum Augusti clausit.

P. Ioannes Franciscus Natta.

Tertius ad diem sextumulcesimum Augusti decessit.

Ioannes Toninus, patriâ Mutinensis, Coadiutor temporalis, quinquagenos quinos natus annos, & tricenos senos in Societate versatus. Postremus die tertia Septembris obiit.

Angelus Donatus, domo Foroliuensis, temporalis item Adiutor, annorum octo & viginti, octo in Societate.

Pons in Valle Tellina oppidum frequens est, vbi Nostri confedere: cumque eò se quoque pestis intulisset, haud segnius ibi, quam alibi cum ea dimicarunt pro salute mortalium. Eo in prælio sublati sunt Augusto mense, sed incomperum quo die.

P. Hieremias Nolas, domo Cremenensis, emeritis duobus ætatis & triginta, vndecim in Societate annis, vixit dum bene confectis studiis literarum.

C A P I T U L U M XXVII

Tres Mutina abrepti.

MVtinam trium gloria funerum honestauit; quæ nonnullis alijs, & inter eos potissimum *P. Bernardo Cesio*, auctori egregij operis de Mineralibus, ita defuit, vt ei tamen ipsi nequaquam.

desuerint, quoniam quidem pugnae copiam ardentissime flagitarunt. Primus victoriæ compos cecidit ad diem tertium Septembris

Antonius Manzinus, patriâ Mutinensis Coadiutor temporalis, anno altero tricesimo ætatis, quartodecimo Societatis. Vir fuit feruentissimi ardoris, & otij summè fugiens, quique vno tempore cum æditui, tum futoris, & pistoris & aliâ vilia præstaret obsequia, deque somno deduceret, quod labori tempus impenderet. Alter illi successit die altero & vigesimo Septembris

Antonius Blancanus, domo Bononiensis, P. Iosephi Blancani celeberrimi nostri Mathematici fratris filius; sed iste gradum Coadiutoris domestici suâ sponte sortitus, egregiâ præbuit omnibus religiosæ modestiæ & virtutum ceterarum documenta. Vnde trigesimum agebat ætatis annum, decimum in Societate; atque hos omnes edocuit, ut hoc ipsum mortis genus à Deo precibus intentissimis efflagitaret; cuius ut se compotem effectum conspexit, incredibili gaudio supremum inter agendas Deo gratias, spiritum edidit. Tertius hunc posttridie, seu tertioicesimo Septembris secutus est

P. *Antonius Palatinus*, ortu Tridentinus, anno septimo tricesimo ætatis, quintodecimo Societatis; postquam quinque & quadraginta ipsos dies incredibili diligentia, & labore per dies illos ætius suam in ægros operam contulisset; quæ contentio publicam illi conciliârat sanctimoniam famam. Et fuerat ille semper omnis officij, sed modestiæ præsertim, mansuetudinis, obedientiæ plenus, omnis disciplinæ retinentissimus, & aduersus salutem hominum flagrantissimæ charitatis.

CAPVT XXIX.

Vnus Comi; alter Montereali; duo Cunj mortui.

NOuocomi ad Lacum Larium plusculi è Nostri peste consumpti sunt; sed vnus eorum, ceteris fortunatior, qui se deuouit impulsu ardentissimæ charitatis, ad faciendam, quaquâ posset ope, medicinam ijs omnibus nostris, quos pestilentia corripere; eoque in conatu die duodecima Octobris innocentissimam vitam honestissimâ morte confecit. Is fuit

Guido Oriconus, oriundus è Corsica, inferi maris Insula, Scholasticus, annos natus quatuor & viginti, quinque commo-

ratus

ratus in Societate. Docbat optimus adolescens hoc tempore Comi humaniores literas, cum se vltro in obsequium domesticorum laborantium dedit. Sed vide rem planè memorabilem. Erat inter eos qui luem conceperat Ludouicus Chiesà, iuuenis item, ipse integerrimus & scholæ collega: is die tertià post eum diem, quo primùm febre pestiferà correptus est, alienatus ab animo, vehementer agitari toto corpore cœpit; & paulò post mirificà tranquillitate obortà duas ipsas horas supinus iacuit, immotus, apertis, neque villam in partem conuersis luminibus. Secundùm illud silentium, ducto bis altè suspirio, sciscitanti Guidoni, ecquidnam doloris perentisceret, quod ita valdè suspiraret, respondit: *O si conspexisses & tu, qua per hoc ego temporis contemplatus sum! O collegè, ò urbis calamitatem! Quanta strages, qualis miseria, quæ labe!* Frustra nitimini celare me morbum Magistri Leua decumbentis in villa, qui cras hora septima moriturus est. Eheu fratribus Antonino Massano, & Ioanni Baptista Gatto! Eheu, Patri Flaminio Ridolfino! sperabant illi quidem sese euasuros; sed frustra omnia, & nondum finis. Quid ita? inquit Guido. Tum ille rursus: *Quia & P. Rector perendie morbo tentabitur, & octauo post Dominicam proximam die, hora altera-nicesima morietur; & die postero item P. Io. Ambrosius Vertua. Tum, iterum Guido: Nullusne prater ea domesticorum? Imò verò, ait, & P. Hieronymus Villani: nec ullus ampliùs. Ecquid P. Alexander? ait Guido: Excipietur, inquit, & ille perbenè, sed demum euadet: Et P. Minister quid? Non morietur ille quidem, inquit, sed ad eò exercebitur, ut illi plus suscipiat. Mihi verò quid fiet? Guidoni contanti: Morieris, inquit, & tu proximus ante postremum. Atque hæc omnia, uti prædixit, ita ad vnguem rata fuere. Petenti verò familiariter Guidoni: *Isthaec omnia unde cognosset? Curiosius ista tu quidem, inquit, quàm oporteat, quæris.* & his dictis obticuit, & die tertio-decimo Septembris occubuit; superstitè ad mensem Guidone, versanteque eo charitatis in studio; quem integrà atque incolumi primævâ Baptismi innocentia demigrasse coniecturis abundè firmis comprobatum est.*

MonteRegali, quæ vrbs Insubriæ, seu Pedemontij Mondeui hodiè appellata est, postridie Calendas Nouembris occidit.

P. Iosephus Cœna, indidem oriundus, & eius Collegij nostrum Rector, annum agens ætatis duodequadragesimum, alterum, vicissimum in Societate, quatuor illi votis obstrictus.

Cunij, quod eiusdem Prouinciæ oppidum est, duo de mense Nouem-

Nouembri, sed incertum quo die, à vitâ per pestem discessit; quorum alteri nomen fuit

P. Augustinus Sandilianus, patria Vercellæ, ætas, annivnus & quadraginta, stipendia Societatis sex & viginti. Alteri nomen

P. Balthasar Lingua, patria ipsum Cunium, ætas anni duo & quadraginta, stipendia Societatis tria & viginti.

C A P V T X X X

Florentia duo sublâti.

Florentiam, Hetruriæ principem urbem etiam pestis hoc eodem anno vexavit, & duos nobis egregiâ probitate conspicuos charitatis gloriâ honestavit. Eorum alter ad diem decimum Nouembris excessit

P. Marcellinus Albergotius, eius Collegij Rector, patriâ Arcetius, vir, in quo opes animi cum imbecillitate corporis penè ex æquo certarunt. Romam ad studia literarum à parentibus, quibus erat vnicus lautissimæ fortunæ hæres, allegatus, in Romani Seminarii contubernium anno labentis seculi primo successit: sibi triennio confectô, animum ad Societatem capessendam instituit. Sed à parentibus, quos in flore fortunæ liberorum orbitas eo subducto vehementer exercebat, grandis obiecta difficultas est. Egere causam apud Ferdinandum Hetruriæ Magnum Ducem, ne sineretur, nisi facultatibus paternis, & earum spe omni abdicatâ, quod minime facturum crederent, immaturi participem consilij fieri. Aspera ea quidem Duci conditio visa; sed dandum agris parentum animis nonnihil fuit. Verùm illicò Marcellinus occurrit, & nuncio rebus humanis omnibus legitime remissô, Societatis aditum sibi explicauit. In ea semper insigni floruit probitatis exultatione. Vires ingenij, quàm corporis, excelsiores; vt in Romano Collegio, cùm Philosophiæ scholas explicaret, auxiliariis sustentari supplementis debuerit. Inde ad rempublicam latus, Florentini Collegij Rectoratu potiebatur, cùm ea in vrbe pestis increbuit. Igitur haud ignarus, suas non fore postremas periculi partes, qui bonum agere pastorem statuisset. Exercitijs Spiritualibus S.P.N. Ignatij se ad mortem obeundam excoluit. In eo secessu multa cum animo suo de Diuino amore, deque humana mentis imbecillitate, perpendens; quàm nulla sit spes à minutionibus culpis vniuersis, quibus

quibus amoris ardor referuet ac relaxatur, euadendi, tametsi vitari singula & queant, & debeant; optimum factu apud se esse statuit, quæquâ viâ honestè potuisset, hinc sese explicare, ne quod amori, quo flagrantissimo tenebatur, impedimentum esset, neque Deum, qui sibi summè diligendus esset, vllâ vel leuissimâ noxiâ offenderet, cui omne peccatum odio est. Tum subiit animum, esse in manu pulcherrimam præclarè moriendi sortem, si liceat vti. Continuò Romam literas ad Præpositum Generalem dare, quibus potestatem sibi fieri flagitet operæ suæ pestilentibus, si res ita ferat, commodandæ. Nec diù postea, quàm eâ potius est, accersi Patrum quisquam ad Fabri Ferrarij peste contacti Confessionem. Aedituus respondere, nullum esse dùm Patrum pestiferis audiendis expositum. Huic intervenire sermocinationi Rector, & iussu tantisper sibi præstolari puero, rebus domi raptim dispositis, socijs obnitentibus, eas sibi negans esse negligendas opportunitates, abiit ad Fabrum; confessum absoluit: atque eâ quasi sacrâ initiatione, secretus à conuiuiu consuetudineque Sociorum, separatam in domum concessit, cui ad aream S. Laurentij, publicum in vicum, erat prospectus. Eâ vsus opportunitate, per fenestram eos, qui præterirent, orare, vt quos pestilentia tactos resciscerent, ad se allegarent, seu ad eos ne cunctarentur accersere; idque tanto studio, tantæque contentione flagitare, quanto quisque cupidissimus institor emptores solet. Sed & per plateas euntis exultatio cùm, alios, rùm Magnum Ducem in admirationem rapuit, quod morti tam hilari obuiaret. Demùm inter impendendam strenuè morbosæ opem, lucem ipse quoque contraxit; quam animi tantâ hilaritate sustinuit, vt Ministro Collegij, cùm penè iam ageret animam, ita perscripserit, nunquàm se antea per omnem retrò actam ætatem, adeo verâ, sincerâque voluptate; quàm nunc frueretur, fuisse perfunctum. Hæc iam prælo mandabantur, cùm ab ijs qui oculati testes rebus adfuere alia de Marcellino allata sunt: quibus pro auctario dictorum hæc lubet adiungere.

Non nisi 14. dierum interuallo illi provincie nauare operam potuit. Etenim idem illum virus afflauit, & intra triduum desideratæ morti addixit. Ferdinandus Magnus Dux eâ quæ de illo increbuerat sanctimonie famâ permotus, voluit illum non ad communem luc illâ extinctorum fossam deferri, verùm sub altari in arca duplici tumulari. Perpetua in Marcello pietatis teneritas, retinentissima disciplinæ perseverantia, corporis afflictatio, adeo vt
lineo-

lineorum soccorum loco ipsa cilicinis vsum fuisse sit animaduersum. Flagris verò ita se iam vndeque attriuerat, ac velut hebetarat, vt cuidam de illo corpus affligendi modo loquenti candidè dixerit, se iam locū in se vix reperire quem verberet: vix iam partem sui superesse quæ inflicta verbera perlentiscat. Omnem vitæ nostræ partem sancto piæ in seipsum scuitæ studio plenam esse debere sentiebat, sed primam Exercitiorum hebdomadam potissimum: quam aiebat esse quoddam esculenti genus quod sine hoc sale non sapit. Nec deest non imperitus diuinarum rerum æstimator qui disertè affirmet neminem à se auditum qui in S. P. Ignatii exercitijs ad aliorum vsum enucleandis, ac propriè iuxta Ignatianæ semitæ scopum artemque tractandis Marcellinum æquiparare possit. Inde illi mira in animos quasi dominatio; sed in seipsum quàmmaxima: inde parta mortis gloria, & destinatio vt mallet mori quàm charum Deum vel leuissimè offendere; siue, vt noller viuere, ne posset offendere. Quæ deliberatio quanti momenti sit in pondere sanctuarij æternitatis, olim videbimus, nunc ad ista hebetes, si non cæci. Marcellino certè oculus vigil semper emicabat in cælum: neque abibat è conclauis, aut redibat, quin singulari reuerentiæ significatione, breui interspiratione cor vibraret in Deum, conspectā cubiculari quam præ oculis habebat imagine. Inde eueniebat, quòd manus quoque nigræ atque accuratè ablueret, vt Eucharisticum, IESUM mundis manibus tractaret; quasi cum Philosopho illo ad amici nuptias inuitato seque ad elegantiam componente diceret: *Hoc ago, vt pulcher ad pulchrum vadam*. Diuinum officium exequabatur accuratione propè vltra modum prolixā. Paupertatem exemplo suo alijs amabilem faciebat. Eius amore (quicquid humanum quodpiam supercilium ea de re sentiret). Senis Romam pedes profectus est peregrini pauperis ritu, cum iam Sacerdos ad docendum euocaretur. adeò vt Societatis paupertati eximio fuerit leuamento non eā solùm quā erga Societatem fuit beneficentiā & liberalitate, verùm etiam singulari studio tam exquisitæ raræque paupertatis, tanquam ingenuus filius probæ matris.

Non ausim persequi singulas charitatis illius industrias cum præfset: quàm sinè stomacho & quàm attemperatè se culpræ ac pœnæ miscuerit, ipseque se reum egerit ipse iudex. Suadebat verbis domesticam disciplinam; imperabat & vrgebat exemplo. Pluribus Collegijs præfuit suauissimā rectione, sed non sine vi efficacitatis. In eorum quodam anagnosten in triclinio agere

agere videbatur arduum Patrum cuiusdam, seu quibusdam. Dissimulante Marcellinus rem accepit: & ut se primum, alios deinde suo exemplo subigeret, ipse per mensem unum, alterum, tertium, & plures, anagnostis munus obiuit; tum illis imperium verecundè iam accepturis dixit: Nunc poterunt legere & ipsi suâ quibus hebdomadâ. Obedientiæ prompta ad extemporalitatem usque celeritas, etiâ tunc in illo eluxit quando Româ nescio quò ire iussus, citra ullam quicquam è cubiculo auferendi, aut chartas & ea quæ scripserat colligendi, atque ad futuros usus asportandi curam, itineri se dedit. Verum cum eius, illo digresso, conclaue ita ut aliàs erat repertum, est, redire ac ea colligere iussus est, quæ nec paupertatis studio aduersantur, & auctori deinceps etiam vilia esse possunt; ut sunt lucubrationes labore partæ atque ingenio; quod in illo quantum fuerit nemo non vidit qui Marcellinum nouit seu discipulum, seu magistrum.

Suauius erga Deum fiduciâ ibat in omnibus tanquam securus providentiæ Dei; maximè verò ad mortem, cui paulò ante quàm se exponeret, literas Firmo accepit, quas, nomen tamen abscondito, P. Ioanni Baptiste Bargioccho Florentiæ ostendit. Aiebant illi: Pater mi, Marcelline, Deus te secum volet propediem. Modicum, superest vitæ, ut vitâ finitus viuas cum Deo. Nota erat Marcellino scribentis virtus, adeoque literæ prænunciæ pondus habuere. Marcellinò iam in mortis aleam egresso, is qui pro eo Collegium gubernabat cum se magnâ egestate undique circumdatum videret, consilij & opis expectandæ anxius, breui ad Marcellinû datâ epistolâ Collegij egestatem exposuit, & petijt cequid agendum esset, ubi quærenda pecuniâ Marcellinus dinariæ plenus fiduciæ: Quærite, inquit, in oratorio genuali. Abijte, accersito alio illo què nominavi Patre Ministre, & locum ad orandum destinatum, eiusque serinolum, num quid ibi pecuniæ lateret perquisitè dispexit. Nihil inuenienti, symbolum Marcellini responso illi subesse adjecit alter ille Pater: rogandum nimirum esse Deum, ut subueniat. Accepit interpretationem Minister, & ad SS. Eucharistiæ Sacramentum prelixe orauit. Valuit Marcellini cõsiliu, Bargiocchi interpretatio, & Ministri oratio. Etenim postridiè benè manè adolescens nulli hactenus visus in Sacrario adfuit, & Patrum cuidam, qui sacrificiali veste induendus iam se ad Sacrificium accingebat, strophium cum 30. vel 50. nummis argenteis Florentinis (id est plus quàm 30. vel 50. scutis Romanis) porrexit subsidium Collegij egestati. Rogatus, ecquis

illa mitteret, pro quo orandum esset; negavit aliud investigandum, orandum verò esse pro ijs qui benè fecissent Collegio: & abiit. Tunc & alius, vir locuples, ad Collegium vltro venit, & se eà nocte de Patrum egestate cogitasse, neque somnum prius capere potuisse dixit, quàm subuenire decreuisset. Illis ipsis diebus fratrem suum, è vitâ decessisse, ac testamento iussisse, intra vnius alteriusve anni curriculum Collegio centum scuta nomine suo dari. Se verò eà nocte deliberasse; præstare si nunc daret quando afflicta illa tempora, & mortualis lues annonam etiam redderet cariorem, eoque videri Collegium subsidio nunc egere. Etuerò vbi hæc statuisset, somnum statim inuitis hætenus oculis obrepisse. Dixit, & centum scuta numeravit; præsentaneum vrgentis inopie leuamentum. Hoc erat è Marcellini consilio, Deo fidere, ac pecuniam in oratorij sinu perquirere.

Atque vt Apellem hunc nostrum è linea luculentius agnoscamus, excerpto quædam è literis quas hoc anno 3. Septemb. Florentiâ Italicè dedit ad Præpositum Generalem. Petijt ergo flexis genibus, vt negatam sibi à Prouinciæ Præposito potestatem capitis in illud periculum coniiciendi ipse concederet. Quantum ad commodum meum, inquit, videor posse dicere cum S. Ignatio: *Ego scio quid mihi expediat*. Nescio an quicquam sæpius desiderauerim in omni vita, quàm mori; vt Deum amplius non offendam. Ignis, crux, bestia veniant, & quicquid tormentorum est in hoc mundo, & altero; vt fiam impecabilis. Mi Pater amantissime, quantum boni mihi præstare potes vnicâ voce: *Ita*; ad Gloriam Dei, ad salutem & perfectionem meam, ad auxilium proximorum: tam Nostrorum, quàm extrariorum, &c. Obligatio Rectoris in Constitutionibus est vt sit *magni exempli*. In rebus magnis erit magnum etiam exemplum. In rebus facilibus ecquid magni exempli est? Deus inspiraret Pat. V. id quod inspirauit mihi. Si Spiritus, & Sponsa dicunt: *Veni*; & qui audit dicat: *Veni*. Amen: *Veni, Domine IESU* in cor Pat. vestræ, in responso gratiæ pleno, in opere consummato. Ad extremum precor vt mihi benè precetur, & in Sanctissimo Missæ Sacrificio de me decernat.

2. Nouembris alias ad eundem Præp. Generalem dedit, in quibus pro obtentâ potestate ait se gratias in hac vita reddere, pro dignitate haud posse, in alterâ redditurum. Se 28. Octobris ad locum separatim secessisse ad seruendum infestis. Adiunctum sibi Coadiutorem pietatis ac silentij amantem Blasium Pedretum.

Plena

Plena esse omnia consolationis. Iamque, præter alios, duobus se, religiosis Sacramenta ministrasse, quos in contagiorum obsequio pestis afflauit. Cæterum ad id quod in literis moneretur, ut consuetas in simili discrimine se conseruandi industrias ne omittat, vel se ipsum (Generalem) tanquam Magistrum perfectionis nostræ in Societate, consulere. Duo esse quibus moueri quispiam possit ad illam prouinciam experendam. Alterum, ut id, veniat ex amore, & charitate erga proximum: atque in eo casu adhibendam sibi videri cautam, & diligentem industriam, ut consueti adiumenta non omittantur, quod eius qui se prouinciæ illi addixit opera se ad plures possit porrigere, qui eius est finis. Alterum quod mouet esse, potest, ut illa sui, seu vitæ suæ velut prodigientia sic actus amoris erga Deum, cum desiderio vitæ modis concessis quanto licet ocysimè abruptendæ, quippe quæ obnoxia nimium est quotidianis noxiis quibus Deus offenditur; & inchoandæ quàm maturimè vitæ illius *impeccabilis*, quæ extra omnem peccandi aleam vel discrimen secuta est, licet fortè ad tempus sit futura plena tormentorum, plurium & maiorum quàm vlla huius mundi cruciamenta esse possint, qualis est vita in Purgatorio. Atque hoc altero potissimum, se permotum. Charitatem hanc erga Deum sibi fuisse pro scopo *principali*; charitatem erga proximum pro *accessario* tantum, ut vocant. Iam verò eum qui hoc idcirco moriendi desiderio se perurgeri sentit, videri sibi non debere quærere ea quibus se contra desideratæ mortis appropinquationem tueatur. Ego me urgebo, aiebat S. Ignatius M. Aliàs viderè fugere ad quod quæris, si tamen diuino illud instinctu quæras. Atque inter hos duos fines & scopos hunc posteriorum sibi videri altero illo esse magis perfectum: ac omnis circa peste infectos officij exercitationem hoc finem nobilitari magis. Sibi verò per diuinæ misericordiæ liberalitatem, illud suggeri ad desiderandum quod est nobilius, quodque perfectum magis. Suppetere sibi è Baronio exempla illorum qui in hac quadam laudantur quod ægris peste affatis non ad ea tantum se promptos dederint facienda quibus ægri illi egebant, verum etiam familiaribus illos solati sunt, vsque ad amplexus, & oscula charitatis; maximè si pro explorato admittatur, quod ut proximo in rebus animi, & ijs quæ supra naturam sunt subuenias, liceat vitam corporis discrimini prudenter scilicet seu ut dixi modis concessis obijcere; & ad bonum illud naturæ excelsius illi procurandum, mortem subire. At in hoc non de ijs ait se agere quos aliqua obstringit

obligatio ad se pro alijs conseruandos; vt sunt Prælati, vel Parochi; verùm de liberis & expeditis, qui sponte propriâ se honestissimo illi periculo ipsi obijciunt. Atque ex horum numero se nunc esse, vt pote à cura Collegij expeditum; nec vilius Parochiæ obligationi illigatum. Hactenus dicta non videri à vero aliena. Sed tamen suæ Paternitatis iudicio, iudicium suum, sententiam, desideriumque submittere. Desiderare se ab illo doceri, & ad perfectionem duci. Illius enim esse ducere nos non ad salutem modò, verùm etiam ad perfectionem. Nos autem, inquit, populus tuus; & oues pascuæ tuæ. Interea dum responderetur, se non omisurum industrias de quibus monebatur ad cauendum; id se tamen obediendi, non verò vitæ seruandæ, studio facturum. Concludit denique: Deus illuminans à montibus æternis illuminet Pat. Vestram, & per illam me vallem paruulam, seu fossam, clarius. Ita ibi.

Ereptus est è vita, vt optabat paucos post dies, cùm vixisset ab anni 1585. die 8. Decembris; in Societate à 25. Martij anno 1604. vtroque die Deiparæ; 4. vota Professus 30. Maij 1621. Docuit Philosophiam, & Sacram Script. Romæ. Postea rebus Spiritualibus præfuit; Collegijs verò per annos quinque. Quid opinionis de illius virtute singulari habuerit vniuersa Romana Prouincia vel inde constat, quòd anno 1655. in publico Prouinciæ Comitio decreuerit petendum, impetrâritque à Præposito Generali, vt in eorum, qui in triclinio leguntur illustrium nominum catalogum referretur, ad suauem tantę virtutis memoriam eâ lectiōne ac auditiōne quotannis renouandam.

Addamus his pro eius vitæ corollario quasdam veluti scintillas ex eo igne qui inter asceticas S. P. Ignatij exercitationes anno 1616. in tertiâ Probationis anno, & deinde anno 1625; à 3. Octobris vsque ad Decembrem in illo exarfit. Seligo paucas è plurimis ab illo Latine in libello fructuum, (vt vocamus) conscriptas, dignas omnes memoriâ posterorum, nisi locum illis hic breuitas suscepta, negaret. Demus ergo ad verbum aliqua ex omnibus:

Primâ die. Status animi pacatus & quietus, leuibus aliquibus distractionibus in orationibus, & extra tentatus, suauitate leni delibutus. In Fundamenti meditatione septies habita quomodo cum fine vltimo, quomodo cum medijs habere me debeam ex proprio Societatis instituto, ac spiritu, satis clarè cognoscere visus sum. Debeo esse Deo excellentissimâ quadam charitate coniunctus, quæ non solam pura, sed ardens, & zelus sit; & ad media-

omnia conducentia stimulet assidue; à contrarijs semper reuocet: imò ardentissimus zelus sit, vt conducibilia semper velit & querat; & abundantissimus sit, non solum me, sed omnia planè fini coniungere studens, & cupiens. Erga creata omnia entia charitate affici debeat conuenientia fini; vt disconuenientia, odisse, etiam, si aliàs optima sint. Secundum se nec prosequi, nec vitare. At in electione, & vsu rerum prudentissimus esse debeat, & non contentus conducibilibus ad finem: optimis tantum vtat, pensatis omnibus circumstantijs; reliqua omnia reiiciat. His duobus cardinibus excellentissimæ charitatis, & summæ prudentiæ B. P. Ignatii, & proprium Societatis spiritum contineri versarique mihi visum est ex lectione formularum nostri Instituti in Bullis Pauli III. & Iulij III. &c.

In Contemplatione Regni Christi. Christus pugnat; & ipse certò victor futurus est: hæc omnia, & omnes aduersarij victi, dissèque tandem cedent. Quæ demèntia contra victurum pugnare, pro vincendis? Christus verus, ac legitimus, iustèque Dominus: alij raptores iniqui. Christus lædi non potest: isti tueri se non possunt; caro à morte, mundus à conflagratione, dæmon ab ira Dei.

Die nona. Denique dæmonum machinatio his duobus contineri semper visa; Igne, & fumo (carne, & honoribus) hæc duo caue, &c.

Die 11. Animaduersio utilis, & notatu digna ad suauitatem faciens, ex Christo ad Ioannem itante ante vocationem Apostolorum: vt nimirum si in operatione erga proximum, quem collegam, seu competitorem habendum suspicer, illum studeam, etsi minorem, obsequio & demissione demereri; familiaritatem inire cum illo; communicare res, & consilia; denique adiutorem mihi facere, non æmulum pati omni officio studebo.

Die 12. Si benè meam, aliorumque salutem promouero, aduersitates, & obstacula à dæmone, & hominibus expectanda, &c.

Die 14. Quoad missam hæc addita ad præteritam proximam, 1. vt recitando *Miserere* ad præparationem procedant simul intellectus recognoscendo delicta, & voluntas detestando, & dolendo. 2. vt cum fieri potest, visitem prius templum, & Sanctiss. Sacramentum, ibique illis velut auditis: *Tempus meum propè est: apud te, &c. Vbi est ergo, &c.* Illi cor meum penitus offeram cum desiderio omnis perfectionis, tuncque aptè recitabitur cum illo desiderio: *Gaudium cum pace, &c. In ipsa meditatione, & oratione noua*

noua & practica cognitio exercendi tres potentias spirituales animæ. Voluntatis actibus insistendum, siue bonis crebrè eliciendis, ac sæpius vel diutius conseruandis & intendendis; seu prauis ac rebellibus edomandis, elidendis, peruincendis, ac veluti dilaniandis, atque dilacerandis oppositis actibus: hancque orationis formam, veluti fortem & generosam admaui, & Exercitij nomine censerì à B. N. Patre censui, &c.

Die 15. Pugnandi modus cum carne, mundo, dæmone animaduersus, ac receptus animo ad praxim. Cum carne, & corpore, separatione quadam vtendum per subtractionem ac remotionem obiectorum. At homines contrarios, & dæmones non fugà & solitudine vincere, sed illis admisceri cum virtute debeo: Et homines quidem mansuetudine vincere; dæmones humilitate, &c.

Die 16. Mundi, hoc est, hominum non secundum virtutem, ambulantium, carnisque blanditias animo constantissimo, seuerò, & obstinato reijciam, neque ad verbum quidem, aut oculorum breuem furtiuumque coniectum descendens; si indignè fiat, & contra virtutem, quicquid inde sequatur contra meam æstimationem; etiamsi rusticus, inurbanus, impolitus; insipiens apud complures habendus essem, &c.

Die 17. Ex alijs affectibus post secundam meditationem multà cum suauitate & iudicij tranquillitate hæc ratio afflicti corporis electa est, superiori subiecta, vt aliàs; vt, duobus diebus exceptis in hebdomada singulis diebus aliquid pœnitentiæ corporalis ad carnem subiiciendam vel castigandam exerceatur, hoc modo. Videlicet: vt vno die in prandio, vel cœna primum ferculum; alio die vltimum, alio medium relinquam; alio, ieiunij more, vltimum tantum sumam; alio die integro à vino abstineam, &c. Tempore post primam hebdomadam hoc visum est vile, & experientiâ probatum loco pœnarum sumere; vt per tres dies in hebdomada à vini vsu temperem hoc modo; vt semel tantum in prandio & cœna vinum bibam, cæterum aquâ vtar simplici. Circa somni & strati modum facultas aliàs habita repetenda. Enucleatiùs de hoc scribit alibi hunc in modum. Sic me videor benè habere, si, præter diem Dominicum, & Vacationis, singulis diebus aliqua habeatur pœnitentia v. g. *Fer. 2.* flagellatio ordinaria cum: *De profundis*, aut *Miserere*. *Fer. 3.* cingulum cilicinium. *Fer. 4.* seu 5. relinquere vltimum ferculum in cœna vt plurimum. *Fer. 6.* præter abstinentiam, quæ fiet etiamsi per hebdomadam occurreret ieiunium, ge-

stabitur

stabitur thorax cilicinus. Sabb. more ieiunij vesperi solum vltimum serculum sumendum.

Præterea quinque ictus flagello in pedibus, manibus, & latere in memoriam 5. vulnerum Christi in Cruce. Iudicet superior, an expediat aliquo tempore surgere de nocte ad recitandas matutinas preces, cum à meipso excitator.

Die 18. Latè agit de accensis ad Indos desiderijs, incitamentis, &c.

De B. V. Hanc mihi parentem exquirendam volui, Christo me aliquando parituram in virum perfectum.

In contemplatione ad amorem spiritualem excitandum, desiderium conceptum purissimi Amoris in Deum; quem talem esse debere intellexi, vt diuino in me amori conformetur. 1. *extensissimum*; vt omnia illi seruiant quæ mea sunt quocunque modo. 2. *intensissimum*: vt quantum possum perfectissimè & intimè diligam, pro me, ac cæteris tum rationalibus, tum irrationalibus, quibus me prætulit, creaturis: & perfectissimo modo, quo in hac vita fieri possit, me Deo consecrem & coniungam. 3. *efficacissimum*: vt semper, quantum fieri potest, pro Deo operer, saltem virtualiter. Vnde intellexi peccata congruentissimè vocari *debita*; cum in Deum referri nequeant, cui omnia debentur opera dicitur enim debere Deo qui negat illi id quod illius est. Deo itaque, eiusque amori dicaui mea quouis modo omnia; libertatem præcipuè, vt clauem. Deinde meum esse, & omnia operandi principia naturalia, & supernaturalia. Demum operationes omnes cuiuscunque generis.

Fruitus exercitiorum anni 1625. à 3. Oct. vsque ad Decembrem. In Medit. de fine hominis. Finis meus vnicus formaliter debet esse diuina gloria; materialiter, salus mea. Multo & assiduo Dei lumine opus est, vt cognoscamus quæ nobis creaturæ conferant, & quando, & quantum, ad nostrum finem, &c.

3. Die. De peccatis venialibus præclara. Concludit: Perire certè adhuc possum! Item 8. die.

7. Die. Quantum meretur, Deum hoc (quod inspirat) velle? Etiam si absit omnis culpæ timor. An non cælum perrumpam, abyssos penetrabo, vt faciam quod certò scio Deum velle? Adnotatis fructibus, adnotat in libello quædam quorum titulus: *Emendatio vite*. & particulatim descendit ad sua emendanda, & Patri Spirituali aperienda, particularique examine expugnanda. Virandas diligentissimè ait occasiones temporis inutiliter terendi, etiam breui-

breuissimi; quotidie Sacramento poenitentiae vtendum; oculis, silentio attendendū. Hæc de P. Marcellino Albergotto, quod inter nos nomē in alio superstes, flore suo fructum, & rem tanti nominis pollicetur.

Alter Florentiæ ad diem vndetrigesimum Nouemb. occubuit, qui P. Marcellino socius & comes, fuerat sanctarum expeditionum

Blasius Pedretti, domo Lucensis, Coadiutor temporalis, annorum trium & quadraginta, duodecim in Societate, priscâ probitate & simplicitate conspicuus.

POLONIA. CAPVT XXXI.

In Polonia duodeni varijs locis desiderati.

L Atè per vniuersum propemodum Poloniæ Regnum pestis item hoc anno peruagata, duodenos è Nostriis, qui cum ea constantibus opem ferebant, abstulit. Primus Posnaniæ ad diem vnum vigesimum Iulij cecidit

Ioannes Przedboriensis, è Masouia Prouincia oriundus, Adiutor temporalis, annorum vndequadraginta, duodeuiginti in Societate. Alter ibidem, sed incertum quo die, meque coniectura ducit in Decembrem mensem. Is fuit

Thomas Rosowski, gente Roxolanus, annorum vndetricenū, in Societate septenū. Porro de mense Septembri, sed ignotis diebus alibi cecidē complurculi; vnus die septimuigesimo Vartembergæ

P. Albertus Columbinus, natione Polonus, annos natus sex & triginta: sedecim in Societate. Grodnæ verò

P. Andreas Kofinski, patriâ Masouia, ætate senū & quadragenū annorum, religione vicensū senū. Crozæ item vnus

P. Andreas Komleuicz, gente Lithuanus, annorum ætatis quinquagenū, Societatis vndetricenū. Vilnæ alijs

Stanislaus Grzegorzewicz, natione Samogita, Coadiutor temporalis, decrepitâ ætate, annorum trium supra septuaginta, vnius supra quadraginta in Societate. Adhæc, in Lithuania locis incertis eodē hoc mense Septembri tres cecidē

P. Urbanus Hepner, gente Prutenus, annorum duū & quadraginta, duū & decem in Societate.

P. Michaël Kalek, patriâ Masouia, ætatis anno altero & trigésimo, quartodecimo Societatis.

Georgius

Georgius Buslaki, domo Prutenus, Coadiutor temporalis, annorum ætatis quinquaginta, in Societate vnus & viginti. Lublinum duos amisit mense Decembri; alter die octauo Decembris decessit; alter eiusdem mensis die inexplorato: prior fuit

P. Ioannes Halecius, domo Calissiensis, annos natus duos & quinquaginta, commoratus in Societate triginta. Alter

Thomas Bucinius, gente Polonus, Coadiutor temporalis, annorum septem & quadraginta; sedecim in Societate. Gedani verò ad diem quintumdecimum Decembris obiit.

P. Nicolaus Pivonički, gente Prutenus, annorum trium & triginta, octodecim in Societate. Leopoli denique nec die comperito, nec mense sublatum est

P. Ioannes Rilenus, natione Polonus, annorum trium & quadraginta, quatuor & viginti in Societate.

GERMANIA. CAPVT XXXII.

Quinque passim in Germania; vnus in Belgio, mortui.

IN Germania quoque varijs locis hoc anno quinque deuicta per charitatem morte præsum retulere. Monasterij Vvestphaliæ duo; alter ad diem sextumagesimum Iulij

P. Theodorus Schnabelius, domo Colonienfis, natus annos duos & triginta, actis in Societate quatuordecim. Alter ad septimum Septembris diem

P. Reinerus Egnoye, Belga, domo Bruxellensis; grandi ætate trium & septuaginta annorum, in Societate quinquaginta. Ensisheimj in Alsatia ad diem quartumagesimum Augusti de vita decessit

P. Theobaldus Hendelius, domo Bruntrutanus, quinquagenum annorum ætatis, vicenum in Societate. Colonix verò decessit post tridie Calendas Octobres

P. Theodorus Roden.

Tridenti demum ad diem duodeuagesimum Octobris

P. Paulus Lucas, domo Ananiensis in Tridentina Diocesi, annorum duorum supra triginta, tredecim in Societate.

B E L G I V M.

V Nicus hoc anno Belgium suæ ornamēto charitatis ornauit, Bergis S. Vvinoci die septima Octobris creptus.

P. Michael Crasbeeck, domo Arschotanus, sexagenum senum annorum ætatis, quadragenum quinquaginta in Societate,

A N N V S M. D. C. X X X I.

ITALIA. CAPVT I.

Decem in Italia varijs locis desiderati.

H Oc etiam anno vno & tricesimo currentis seculi, septimidecimi pestis Insubriam, leuius illa quidem quam anno anteriore, sed carpsit tamen, atque peruellit, quam suâ industria mitigare dum Nostri magnis animis nituntur, vitam, in conatu varijs locis deni posuere. Primus Ponte in Tellina Valle die ultimo Maij

P. Theodorus Vareseinus, domo Papiensis, annos natus vndequadraginta, septem & decem in Societate. Proximus ab illo Calendis Sextilibus creptus est Figaroli, qui vicus est in vrbe Ferrariensis pomerio

P. Marcus Gaxxonius, domo Venetus, clarissimo genere sed nihilo virtute obscurior, de quo viro, cum dicenda quamplurima forent. si monumenta suppeterent, ego paucas veluti de naufragio tabulas, tumultuario opere collectas, vti comperi, represento. Patauij in Societatem cooptatus est anno huius seculi primo, cumque ibi tirocinium poneret, anno seculi tertio in malignam febrem delapsus, cum pestiferis eruptionibus, usque eò paucis diebus grauiter affectus est, ut tumefactâ linguâ, ore putridâ ac densâ referto materiâ, & circum dentes concreta, agere hiare vel fari posset. Ad hoc & mente se penumero vacillabat. Morbo indies ingrauescente, sanitas eius desperatur à Medicis, ac vespere quodam sacro Viatico postera luce instrui iubetur. Venit in mentem pluribus Patribus, tum presentibus, tum etiam absentibus, non abs te fore, iubere cum pro honore B. Aloysij Gonzagæ, cuius ab recente obitu sanctorum opinio vigescebat, votum aliquod concipere: atque eorum vnus, qui alibi degebat, Rectorem Patauini Collegij de hoc per literas admouit; alter verò, qui ibidem commorabatur,

cum

clum circiter horam noctis quintam coram nonnullis B. Aloysij reliquijs prostratus. Deum precaretur, & impelli se sc̄hsit diuinitus, vt de hoc eodem ad Rectorem referret spe accensus, ægrum diuinâ ope, ob hulus sancti adolescentis merita, per sanatum iri. Euestigio intermissâ oratione adit Rectorem; quæ sibi mens sit inlecta, exponit. Rector approbat; & reliquias, quæ penes illum Patrem erant, Ministro Collegij dat, atque vnâ negotium; vti postero die primâ luce, ad ægrum; postquam salutare viaticum sumplerit, eas deferat, ac subinde, quod ad ipsius amplificationem nominis faciat, vouere iubeat. At quia per id tempus Beati sepulcrum necdum frequentari cœperat, neque eò peregrinandi mos erat, potestatem faciat, vel ad Diuam Virginem Lauretanam, vel quoquò alio commodius fuerit, supplicatum proficiscendi. Minister minime posterum in diem cunctatus, exemplo cum reliquijs ægri cubiculum adit, atque ex Rectoris voluntate consiliū indicat voti faciendi. Ager acceptas reliquias insigni pietatis sensu; atque ardore osculatus; consulasque hoc vnum sua ægitudinis remedium fore, flagrantibus precibus Beatum inuocat; & votum, vti conuonebatur, nuncupat. Nec mora; leuationem experitur continuò, tantoque eâ nocte melius illi factum est; vt Medicorum iudicio potest die periculo defunctus, Viatici non indiguerit; sed pietatis causâ duntaxat participauerit Eucharistiam.

Secundum tirocinium, ita literas; religiosque omnis officij scholas tractauit, vt virtutis ac doctrinæ merito, in eum ordinem, qui quatuor votorum Professos continet, egressus sit; vir quàm sui despiciebat; tam flagrantissimè cupiens salutis alienæ. Hinc illi continuū dicendi pro concione studium, nullo discrimine loci, nullo delectu, illustis illi; an obscurus esset; in templo; an in propatulo, dum cuiquam proforte hortando posset. Sed age, vitam eius vnuerfam vnâ in expeditione descriptam exhibeo. Argenta; nobile ac frequens oppidum est agri Ferrariensis: eò institutâ missione P. Guzzonus, ne cui oneri esset, in Ferrariensis Collegij tribus passuum millibus circiter ab oppido vnâ cum solo concessit vnde septis hebdomade in oppidum pedes ire; & docentem, ad Poenitentiam (sic illi cœtum hominū vocant, qui poenis vltro-neis, sub magistro quopiam, corpus exercent atque animum) multitudinem cohortationibus, & multiplici officio ad veræ virtutis cupiditatem accendere, atque exemplo formare. Adesse Gubernator, & quique summarij, & tantæ insoliti industriæ, tanti seruatoris;

vim Patris, spiritumque mirabundi laudare. Ipse opere expleto domum peruesperi pedes tertiâ sæpè noctis horâ redire, semper sudore madidus, nonnunquam & inbribus, luto sordidus, & lacer, defectis viribus, opere & itinere ad languorem datus; sed hilarâ fronte atque animo, & eorum patientiâ laborum pro salute mortaliuin mirificè lætus, quorum solandis mœroribus, condonandis peccatis, leuandis quibuscunque miserijs, suæ focors quietis, & otij, dies noctibus continuabat. Corrogare pascendis egentibus, collocandis virginibus, pecuniam, vel qualescunque raudusculum, à locupletibus: vicatim obuios inuitare, & globo factò collectos deducere ad proximam aliquam Deiparæ Virginis imaginem pendentem in publico; ante eam de genibus Litanias primùm alternis euoluere, tum ipse ad confertos de Diuinitate sermonem habere, incredibili quàm suâ dicendi vehementiâ, tam illorum animi commotione & fructu. Adhæc, elementa Christianæ fidei palàm suis quoque temporibus edifferebat, eoque existimationis adduxerat eam disciplinam, vt cùm illi consuessent etiam primores interesse, gestirent interrogari de mysteriorum sensu, & publicè respondere. Instituit & generalem inopum Communionem, quos magno numero conuocarat; & sacro refectis epulo suam singulis à manu stipem, partitus est; singulos arcè, amanterque complexus, & quò per illuuiem quisque retrior & squalidior esset, eò sibi adiungebat eos compressius, & lacrymabundus præ gaudio, obsecrabat eos, vt sibi loci quidpiam in cælo suâ suffragatione pararent, quorum eius esset certa, firmaque possessio, suâ quidem, eaque, vt arbitrabatur, haud aspernabili sententiâ. Hæc ille cùm foris adèò præclare gegeret; domi intorea tanta disciplinæ seuerioris religione vivebat, vt eius ne quo egrederetur officio, signum edi sibi tintinnabulo iusserit à socio functionum singularum, quemadmodum fit in Collegijs, surgendi, precandi, examinandæ conscientiæ, vescendi; neque aut numero ciborum, aut modo voluerit vlla in re ab vsu, consuetudineque domesticâ vel larum vnguem recedi. Tantus illi vitæ regularis amor, tantum studium.

His, & similibus alijs intentum bonis artibus coorta Ferrariæ pestis inuenit; quam ille sibi minimè negligendam arbitratus opportunitatem, vltro suam detulit operam, tum Moderatoribus domesticis, tum vtrisque Cardinalibus Sacchetto & Magalotto, huic Episcopo, illi Legato, curandis infectis. Cunctari nonnihil illi principio, tum personæ, tum generis dignatione permoti. Sed

vbi conspexere viri constantiam, & charitatis exequenda voluntatē, cum summa sui despicatione coniugatam, cessare flagitanti, & Valscurani præfecturam Nosocomij primū illi commisere, cum ea cautione, ne propius ad ægros ipse accederet, neu tabernaculis eorum succederet; iussu etiam hac vnā suæ salutis in re socio morem gerere, præcipientique parere. His compressa repagulis hominis flagrantissimi charitas, aliquid excogitare debuit, quò se effunderet. Fenestram ijs in sepibus aperiendam curauit, quæ ægrorum, ab suo habitacula dirimirentur; eā confessiones illorum perseueranter excipere; eā conuocatis quotidie vniuersis, à recitatis in commune Litanij Virgineis, sermocinari de rebus æternis, egregiè feruidā contentione dicendi. Vnus illi dolor ibi duntaxat, & graue animo vulnus erat, homines quosdam importunissimos, nihil pensi neque pestem mortemque, neque Deum habere, quos veritum non esset, vel tam præsentē periculo nouis eum sceleribus irritare, idque cogi se suis oculis, nullā corrigendi spe, fiduciaque concernere. Multas ibi ab ineptis hominibus iniurias pertulit, non æquò duntaxat animo, sed libente potius & mirificè læto; tantaque ejus erat in iniuriosos homines modestia, ac beneuolentia; vt vnum quempiam eorum, à quo grauius erat acceptus, sibi à Cardinali Legatō noxæ deditum vltus haud aliter sit, quàm officij in posterum retinendi mansuetissimā monitione.

Postquam locus iste Valscuræ contagione liberatus, ad vsum aliorum & consuetudinem solemni lustratione adscitus est, Figarolum, alterum Ferrariæ suburbanum vicum, qui cum pestilentia, consistari pergebat, P. Marcus transire permissus, eadē ibi præfecturā potitus est; neque eam aut minùs ingratij suis quàm priorem suscepit, neque remissius agitauit; hoc vno felicior, quòd in ista virus contagio traxit, quo præmium operæ vtriusque mercatus est; solitus iam pridem ita de se dicere; videri sibi mortem istiusmodi ad salutem fore. Vbi se ictum pestilentia sensit, nullo mortis horrore perculsus, ad Rectorem Ferrariensis Collegij suum literas dedit, religiosi plenas officij, quæ omnia sua deprecaretur errata. Moriens sui desiderium ingens reliquit, & gratam apud eos populos recordationem.

* * *

CAPVT I I.

Breviter de reliquis actis.

CAstronoui in interiore Insubria ad diem Calendarum Augusti vitam pio in opere morte confecit

P. Melchior Bobbins, domo Placentinus, annorum ætatis trium & quadraginta, septem & viginti Societatis. Post hunc ad diem quintum Augusti decessit

F. Vincentius Rignolus, ortu Mediolanensis, annos hatus quinquagenos, duodeuicenos minus in Societate. Paulò post ad diem tertium & vigesimum Augusti

P. Bernardinus Turrianus, patria Comensis, annorum quinquaginta, trium & triginta in Societate, & quatuor dudum vocatus professus. Denique ad quintum Septembris diem abiit

Andreas Dordonus, domo Laudensis, annorum triginta trium, in Societate duodecim

Niceæ, quæ vrbs extremæ Italiæ sub Alpibus ad litus Inferi maris est, terni sublati sunt. Primus mense Iunio

P. Mutius Monga, domo Alexandrinus, annorum quadragenum duum, quos in Societate dimidiatos exegerat. Calendis Iulij successit

Andreas Campagnanus, patria Mediolanensis, annorum quatuor & viginti, quinque in Societate. Postremsus ad diem septimum Iulij obiit

Ioannes Baptista Bracellius, item Mediolanensis, annorum vadequinquaginta, duodeuiginti in Societate, temporalis Adiutor. Mediolani rediuas anni superioris vno capite pestilentia libauit, ad diem vndecimum Octobris. Is fuit

P. Franciscus Fanianus, patria indidem, annorum sexagenum quinquum, quadragenum duum in Societate.

GALLIA. CAPVT III.

Pictarij duo demorui; quinque Tolosa.

GAllia quoque etiam hoc anno habuit suos victores, qui per charitatem victoriam tulere de morte. Duo eorum fuere Pictauij, alter ad diem quartumdecimum Iunii

P. Franci-

P. Franciscus Garassus, patria Engolismensis, anno sexto quadragesimo ætatis, vno & tricesimo Societatis: vir, quem diutius viuere, gentis humanæ interfuisset; nam opibus ingenij & doctrinæ, plurimā eruditione per infinitam conquistā lectionem, dicendi facultate supra vulgarem, lucubrationibus egregijs, quales in lucem prodire non paucæ, quamplurimis institutis, maximo futurus erat rei publicæ, simul vsui, simul ornamento. Ad hæc, in tanta laudum materiā ingens animi submissio, modestia, affabilitas, mansuetudo, ceteræque virtutes impendio magis amabilem reddidit. In præcipuis Galliæ ciuitatibus secūdā famā concionatus est. Aduersarios nactus est, sed ferè cum Ecclesia communes, quamplurimos; quorum improbis conatibus eruditissimas suas lucubrationes obiecit. Vt verò pietatem semper, virtutemque coluisset, tūc maxime plusculis ante obitum mensibus, id multò visus est ardentissimè facere, seque Deo totum, ac diuinis tractandis rebus impendere, tanquam se ad charitatis certamen præfagus instrueret. Nam cū Pictauij sæua lues grassaretur, multis precibus à Moderatoribus obtinuit, vt suam infectis operam nauare posset. Quo in officio contagione curreptus, ipsā in hospitali domo inter ægros iacere, ibique spiritum edere, verbo atque exemplo suos illos, egentes auxilijs, ad officium hortando, quā domi, maluit; sicque sanctissimè ac religiosissimè consumptus est. Alter ibi postero die, hoc est, quindecimò Iunij secutus est. *Amatus Castelle*, domo Pictauiensis, Coadiutor temporalis, annorum duodequingenta, trium & viginti in Societate. Tolosæ, vrbe primariâ Garunnæ anni impositæ quinque cecidit; primus ad diem duodeuigesimum Iunij.

Fulgentius Compagnon, patria Pictauiensis, Coadiutor temporalis, annos natus vnum & quinquaginta, quinque & viginti emeritus in Societate. Proximus occidit ad diem nonum Augusti.

P. Franciscus Forenille, è Diocesi Agathensi, anno ætatis septimoquadragesimo, Societatis tertioicesimo. Ad diem Augusti vicesimum secutus est.

P. Guilielmus Fouilles, patria Cadurcensis, anno ætatis vno & trigesimo, septimodecimo Societatis; tantā lætitiæ significatione, vt maculas mortis indices in manibus, tenetæ gaudij sit exosculatus. 14. Sept. *Antonius Darin*, è Diocesi Lombariensi, temporalijs Adiutor, annos natus septuagenos, vndequinquagenos in Societate verſatus. Clausit hoc agmen die quindecimo Septembris

P. Ioannes Cladel, domo Gabalitanus, annorum vndequinquaginta, sedecim in Societate, magnis onustus spolijs, quadriceni petitulentium obsequio feruentissime præstito, collectis.

CAPUT IV.

Alibi per Galliam desiderati quindenii.

Burdigalæ, quæ etiam ipsa ad Gerumnâ vrbs sita; Aquitanie caput ac princeps est, vnus occubuit mense Iulio

P. Iacobus Carron, domo Montargiensis, Coadiutor temporalis, annorum quatuor & triginta, quorum egerat in Societate dimidium. Petrocoræ item vnus ad diem nonum Iulij.

P. Raymundus Pelleport, natione Gasco, grandis ætate, annorum quinque & septuaginta, quatuor & quinquaginta in Societate Billoni in Aruernia occubuerunt quatuor: primus quintouicesimo Iulij

P. Franciscus Iulianus, gentè Prouincialis, annorum ætatis trium & quinquaginta, Societatis septem & viginti, quam doctrinâ cum laude Philosophiâ & Theologiâ de Moribus illustrauit, & se illis quatuor solemnibus votis obstrinxit. Alter die octauouigesimo Iulij successit

Guilielmus Balaudier, domo Gabalitanus, Coadiutor temporalis, annorum quinque & triginta, in Societate septem & decem. Tertius excepit die sextodecimo Augusti

P. Ioannes Massas, domo Tolosæ, annorum septuaginta, in Societate trium & viginti. Postremus denique ad sextum vigesimum Octobris diem naturæ concessit

Claudius Isara

Carcaſſonæ tres excessere de vita; vnus ad diem postridie Calendæ Augusti

P. Gaspar Damasus, domo Belmontensis, annorum trium & quinquaginta, duorum & triginta in Societate, in qua Rectoris partes, & Consiliarij ac socij Præpositi Prouincialis egit. Alter, ac tertius.

P. Gabriel Arnaus, oriundus è S. Beato, annorum ætatis octo & quadraginta, Societatis duorum & viginti. Et

Ioannes Lancus, domo Auscitanus, annorum ætatis octo & viginti, Societatis septem.

Musſipon-

Musiponti, quo in oppido Lorharingæ nobilis Vniuersitas est, duo migrauere; alter ad quartumdecimum Augusti diem

Ioannes Pierſon, è Diceceſi Tullenſi, Coadiutor temporalis, altero & triceſimo ætatis, altero & decimo Societatis anno, varijs in miniſterijs, ſed in munere præſertim æditui, piè religioſeque verſatus. Magnis precibus egerat, vt Patri cuiſpiam ægros à peſte viſituro ſocius iungeretur. Alter ad diem ſextum Septembris occubuit

Guilielmus Benediſti.

Malinis ad vndecimum Septembris diem per idem charitatis genus occubuit

P. Georgius Labroues, domo Cadurcenſis, quarto trigefimo ætatis, vndeuigeſimo Societatis anno, doctâ iam tum publicè Philoſophiâ. Turellæ ad ſextum diem Octobris exceſſere

Emericus Nadoles, ortus Petrocoris, annorum duum & triginta, nouem in Societate. Et

P. Antonius Dipre, domo Ambianenſis, annorum quadrageſimum, duodeuicenum in Societate.

Rhedonibus denique in Armorica clauſit agmen, ad diem nonum Octobris

Guilielmus Pacot, ortus Lutetiæ Pariſiorum, Coadiutor temporalis, qui cùm anno huius ſeculi quattuordecimo, totidem natus ipſe, ad Societatem Calendis Februarijs ſe adiunxiſſet, non vulgaribus in ea virtutum ornamentiſus excultus eſt. Arque imprimis eâ floruit ſuauiſſe atque innocentia morum, vt non mediocriter ſui deſiderium ijs, quibuſcum vixerat, poſt ſe reliquerit. Parcus verborum, ſibiſque ac ſue rei ſemper intentus, diuinę precatiõni tribuere, quidquid ab imperatiſus functionibus oriſus ſuper'eſſet. Tractari tam facilis, tam promptâ obtemperatiõne, vt iuſſis obniti, aut reſtreſtare, ne animi quidem primo impetu, vllõ vnquam veſtigio viſus ſit. Charitas in Noſtros iuxta, externosſque planè conſpicua; nihil oneris deſugere, nihil laboris abijcere, quo cuiquam commodaret, niſi à regularum, Moderatorumſue præſcriptiõne videretur alienum. Mira ſimplicitas, ſed minimè vacua laude prudentiæ. Neminem lædere, neminem peruellere; contra ipſe perſtriſtus ab alijs, nullum animi conturbatiõnis ſignum edere. In pauperes, vt erat copia, perliberaliter, dum eſſet lanitor, erogare, & domi ciborum reliquias egentibus diſtribuendas ſtudioſè colligere. Animi fortitudo tanta, vt ſuperioribus annis ſemel iterumſque noſtris con-

ragione afflatus extremam operam renauarit, & in vmbra quodammodo iam tum publicæ calamitati, suæque victoriæ, formidoloso illo tirocinio proluserit. Igitur vt eam urbem pestis incescit, nostrique ad opem expetiti sunt, ipse vltro confestim se obtulit, & vni Patrum adiunctus alacriter in periculum sese dedit. Sed paucis diebus morbo tentatus, post impatibiles cruciatus dies ipsos quatuordecim summâ patientiâ, citra grauiorem vllum gemitum, toleratos, felicem animam cælo edidit.

BELGIVM. CAPVT V.

Duo Traiecti; tres Perpiniani in Hispania, mortui.

DVas quoque Belgium hoc anno litauit hostias charitati; cuius impulsu, dum se Traiecti ad Mosam populari morbo vexatis impendunt, occubere, alter ad sextum diem Octobris

Robertus Robbe, domo Brugenſis, Coadiutor temporalis, annorum vndequadraginta, vnius & viginti in Societate. Alter ad tertium vigesimum eiusdem Octobris diem

Lambertus Cuyper, domo indidem, hoc est, Traiectensis, itidem temporalis Adiutor, anno sextoquadregesimo ætatis, vndeicesimo Societatis.

H I S P A N I A.

Perpinianum, extremam Hispaniæ laciniam Narbonensi Gallie finitimam, vellicauit etiam hoc anno lues; aduersus quam decertauere strenuè Nostri, ex quibus tres cecidere lapsu glorioso: primus ad diem nonum Octobris

Petrus à S. Petro, patriâ Turiasonenſis, etiam tum nostræ militiæ tiro, sed pulchris à natura dotibus ad suum Coadiutoris temporalis gradum instructus, firmâ valetudine, robustisque corporis viribus; scribendi benè peritus: prudentiâ, & rerum vsu cuius gerendo negotio idoneus. Sed, quod est multò potius atque præstantius, multus ad orandum Deum; ad sui despicientiam strenuus; ad pacem animi tuendam attentus ac peruigil; sed eam liberam atque explicatam, quæ illi præstandis officijs impedimento non foret, cum tria semper obire, quatuorue consueſſet. Vehementer institit, vt sua permitteretur obsequia deferre, pestile-

pestiferis; quibus etiam immortalis est. Alter ad diem vigesimum
Oktobris

Petrus Pelaez, domo Granatensis, item temporalis Adiutor,
qui datâ recedendi à periculo, aut in vrbe ad ægrorum opem re-
sistendi optiōe, maluit gloriosè mori, quàm obscurè viuere.
Tertius ad diem sextumvigesimalum Oktobris

Ioannes Camps, ex oppido S. Hippolyti, Diocesis Vrgelita-
næ, & ipse Coadiutor formatus, humilitate, pietateque præcipuâ
laboris audius atque apprimè perferens, quem sustineret multâ,
feruentique precatione: disciplinæ religiøsæ tum ab semet exigen-
dæ, tum in alijs optandæ, amandæque studiosus; charitatis tantâ
flagrantia, vt eius vnus impulsu, seipsum pesti non dubitârit obij-
cere, affectis seruire, mortuos inhumare. Itus hoc in opere tribus
carbonibus, Sacramenta percepit, & Deo mortem aded fortunatam
sibi gratulatus est. Vi morbi à constantia mentis dimortus aiebat
velle se vltimum vale Venerabili Eucharistiæ dicere; inque eo co-
natu se commouendi animam expirauit.

A N N V S M. D C. X X X I I.

GALLIA. CAPVT VNICVM.

Vnus Virduui: Metis item vnus extincti.

MItior hic annus seculi nostri alter & trigessimus anteaâis fuit,
duobus in Lotharingia duntaxat ereptis. Prior eorum Vir-
duni ad diem duodeuicesimum Oktobris excessit

Petrus Collert, oriundus è Diocesi Metensi, Coadiutor tem-
poralis, annorum duorum & triginta; qui cùm domesticis officijs,
in horto præsertim & cullina, ab annis sex, bene religiōseque vitam
exercuisset, dum operæ familiari, cui pestis adhæserat, obsequitur,
eâdem lue contactus atque extinctus est. Posterior Calendis Nouem-
bris Metis occubuit

Nicolaus Baren, domo Metensis, Coadiutor item temporalis,
annos circiter tricenos natus; quinos in Societate commemoratus.
Eluxit in eo maximè animi quies atque sedatio; reuerentia Nomi-
nis; in ægros studium, eos inprimis, quos afflasset lues. Itaque
Nanceij duos è Nostris anno superiore morbo pestilente confectatos
egregiâ charitate cùm iunisset, vt primum Metas ad respirandum

allegatus est, egit illicò, magnisque precibus institit apud Moderatores, ut si qua fortè caligrauitas, contagione incidisset, primas sibi formidolosi seruitij partes deferrent. Ita verò, ut optauerat, effectum est; & octauo Septembris die, nequidquam repugnante, collacrymanteque vnà cum ceteris eius necessarijs matre, alacritates maximâ Patrem cum, qui ad id seruitij ciuitati donatus est, comitari instituit; perseuerauitque ad extremum vsque Octobrem in opere, donec afflatu noxio comprehensus, ad sanctorum ut spes maxima est, Societatem migrauit.

A N N V S . M . D C . X X X I I I .

GERMANIA . BOHEMIA . CAPVT I .

Vnus Lintzj; quinque Glatzj morini.

N Onnihil hoc anno tertiotricefimo post millesimum sexcentissimum in Germania, inque Belgio cum peste certatum est, & viatores per mortem extiterè varijs locis nonnulli. Exordium Lintzj Austriæ fecit ad diem sextumdecimum Martij

P. *Matthaus Feingast*, domo Græcensis, tertiotricefimo ætatis, duodecimo Societatis anno; vir quàm in se durus, tam benignus atque indulgens in alios. Sæpè in se flagris aculeatis intèr pia suspiria sæuire; sæpè corpori pro cilicio admouere catellam vnâcinatis annulis asperatam. Asser esse pro lecto, vel nudus, vel leui stragulo contactus; cibus eò gratior, quò vilior. In confessionibus excipiendis indefessæ diligentix; suauis in familiari congressu; propensæ in domesticos charitatis; qui nimirum suo se Ministri officio putaret egredi, nisi vltro ad omnes adiret, exploratisque singulorum necessitatibus occurreret. Obrulit se summâ suâ sponte in obsequium contagione laborantium; ex quo morbum ipse etiam hausit, quo diebus quatuordecim per varios cruciatus egregiè tortus, atque insigni tolerantia probatus, post accepta Sacramenta, ad præmium suæ charitatis euasit. Glatzj, quæ Bohemiæque, Silesiæque vrbs finitima est, quinque decessère: primus ad diem sextumdecimum Augusti

Martinus Vogt, domo Grotouienfis in Silesia, ætatis altero anno & vigesimo, tertio Societatis. Secundum illum ad diem quintumvigessimum Augusti obiit

P. Marti-

P. Martinus Döring, domo Prutenus, Gutsstadiensis, Societatem ab annis vndeuginti complexus, inque ea Theologiam, quæ Moralem, quæ Controuersam cum Hæreticis aliquando professus. qui se hëroico isti facinori præmissis S. P. Ignatii exercitijs, confessione, ac sanctâ ad Vvartensem Deiparam peregrinatione parauit. Tertijs die quarta Septembris decessit

P. Melchior Preiner, domo Olomucensis in Morauia, anno quartoquingentesimo ætatis, quartotricesimo Societatis, in eaque iam olim quatuor vota professus. Die septima Septembris excepit vices

Herhardus Zirck, patriâ Detudnensis in Alsatia, annorum, vndetriginta, quinque duntaxat in Societate. Postremus hîc ad diem quartumdecimum Septembris mortem oppetiit

P. Andreas Eberle, domo Byduicensis in Bohemia annos natus quinque & triginta, duodeuginti versatus in Societate.

Ensisheimij in Alsatia vnus pridie, hoc est ad tertiumdecimum diem Septembris mortem executus est

P. Petrus Fricker, domo Vvanganus, è Constansienfi Diocesi, annorum quingentum duum, in Societate tricenum duum.

C A P V T I I

Nissa sublati tres : duo in Belgio.

Nissa, Silesiorum vrbs est celebris, & ferè sedes Vvratislauensium Episcoporum. Tribus ibi capitibus pestilentia sublati. Sociorum numerus deminutus est. Duos in opere charitatis versantes, tertium ad idem id officij gradientem, contagio inuasit, & sustulit. Primus obiit ad diem septimum viceimum Septembris

P. Stephanus Fodor, domo Pragensis, vno & quadragesimo ætatis, duodeuicesimo Societatis anno, vir flagrantissimæ charitatis, quæ omnem ab eius animo timorem foras mitteret, atque abijceret. Is vt eam vrbe pestilentia comprehendit, enixè à Superioribus, & magnis precibus contendit, vt Ciuitati nostram opem poscenti, præ alijs addiceretur. Voti compos effectus, concursare coepit infectas domos, etiam inuocatus, & salutarem omnibus operam circumferre. Tum ad campos exire, quosque palantes, & omnium destitutos auxilio, cum extrema calamitate confictatos inuenit,

inuenit, ſacrâ primùm exhomologeſi, piſſique monitis inſtructos recreauit, tum accerſere, qui corpora miſerorum curarent; cibum conquirere, comportare; denique nullo officio miſeris illis mortaliſibus deeſſe. Quibus in ædibus ita debilitatos eſſe vniuerſos reſcietat, vt nemo vnus omnium, aut poſſet, aut alicubi vellet fores pulſanti patefacere, ipſe ſcalis admotis per feneltram ſe intus iniicere, leuare mœſtos; conſilio, Sacramentis, etiam, vbi opus, iuuare, iuduculo. Urbem annis eidem cognominis, haud ille quidem altus, præterfluit, ſed quem vado nequeas ſiccus tranſmittere. Sæpè dum alterâ verſaretur in ripa P. Stephanus, in alteram accerſebatur ad ægrum quempiam; ille, quò temporius aduolaret, omiſſâ ad pontem circuitione, calceos ac tibialia properanter detrahens, atque vbi, quò vocabatur, accuriſſet, in alteram, iam iamque rursus in alteram partem, vt neceſſitas vrgebat, medium per amnem recurrere. Denum his in officiis charitatis ipſe etiam luc contactus eſt; quo tempore nentiquam ab aliorum temperare curantiâ; ſed ad ſe venientes, benignè indulgenterque accipere, conſistentes audire, noxas expiare, ſolari mœrores; inſtruere bonis monitis; non prius ab ſe dimittere, quàm leuationem eorum animis aliquam attuliſſet. Quibus officiis illud effectum eſt, vt incredibile ſui deſiderium moriens Niſſenſibus reliquerit, & ingentem ſuæ virtutis exiſtimationem. Alter ad diem trigeſimum Octobris occubuit.

P. *Daniel Menichius*; domo Niſſenſis, annorum trium & triginta, tredecim in Societate; qui cùm è Collegio ſe illò conferret, vbi erat ſeorſim ab alijs ad peſtilentium obſequium commoraturus, retro conſpectu iacentium in compiris ægrorum, quos peſtilentia, deformaret, ita cohorrere auerſante naturâ; vt eam quamuis ipſe, virtute comprimeret, viriſtamen aſpiratione combiberit, quo paucis diebus conſectus eſt, haud eins expers gloriæ, quam vltro per ſuæ adeundis quaſierat. Tertius obiit ad quatuordecimum Nouembris diem.

P. *Gedcon Iudex*, domo Burgenſis in Saxonia, ætatis quinquageſimo, Societatis quintodecimo anno: illum amor in Deiparam, eiſque immaculati Conceptus aſſerendi, tuendique ſtudium, ita occupauerat, vt eam in rem quamplurima ſe olim eſſe moliturum, dum vita ſuppeteret, etiam dicto Sacramento ſponderit.

B E L G I V M.

DVo in Belgio amissi sunt, alter Gandaui ad diem octauum & vigesimum Octobris

Dominicus Opstal, domo Antuerpiensis, Coadiutor temporalis, annorum sex & triginta, quindecim in Societate. Alter Bruxellæ die tricesimo Octobris

P. Guilielmus de Bechemont, domo Manhiensis, annorum quatuor & triginta, quatuordecim in Societate, qui hanc provinciam, ut animo magno ambiuerat, ita præclare gessit.

A N N V S M. D C. X X X I V.

BELGIUM. CAPVT I.

Vni Bruxellæ, nouem Gandauī mortui.

ET hoc anno quartotricesimo huius septimidecimi seculi sunt, tulit spolia Belgium in certamine charitatis; in quo varijs locis complurē cecidē. Primus Bruxellæ ad diem septimumdecimum Maij

Franciscus de Zaghere, domo Brugenſis, Coadiutor temporalis, vndequinquagesimo ætatis, vndeicesimo Societatis anno. At Gandaui nouem omnino desiderati sunt, primus ad septimumdecimum Iunij diem

P. Carolus Christynen, domo Mechliniensis, annorum quatuor & triginta, quindecim in Societate, vir multarum virtutum, quas omnes religiosa paupertas, & innocens modestia decorabat. Secundum hunc die septimo Iulij

Osualdus Indegels, patriâ Ruræmondanus, Coadiutor temporalis, annorum duodequadragesima, decem in Societate; cuius cōfuit iactura maior, & amplius desiderium, quod medendi arte, quam in illiusmodi vsus didicerat, ægros domi ac toris solabatur. Ad diem septimum Augusti successit illi

Tobias Roelofs, domo Brugenſis, Coadiutor item domesticus; annis ætatis quinque & sexaginta, in Societate duobus & triginta emeritis, ob antiquam, probatamque virtutem insignis in paucis, & tam diuturnâ Gandaui commoratione notus æquē omnibus atque carus. Vbi ingravescente iam ætate minis idoneum se fore deinceps

ceps ferendis pro suo voto & conditione laboribus animaduertit, vsurus opportunitate grassantis pestilentie, illud scilicet à Superiore multis cum lacrymis contendit, vt sibi, qui vtiliter vltra viuere non posset, saltem mori fortiter in infectorum obsequio liceret; eas esse nimirum vnica fratrum Coadiutorum Indias, vbi possint animam pro salute proximorum edere. Dilata tantisper illi ac sustentata spes fuit, submissis alijs; quorum ille felicitati cum magnopere inuideret, suam sortem flebiliter miserabatur. Obtinuit tandem, vt ad breue spatium partes suppleret alterius; iamque domum reuocandus erat; cum ipse id sibi nuncianti non dubitauit asserere, vnus si diei impetrasset inducias, de reditu se nequaquam laborare. Impetrauit; & die postero lue contactus, & perceleriter extinctus, præclarum supremæ charitatis documentum dedit.

Proximus ab Tobie occubitu decessit ad diem vndecimum Augusti, itidem Gandati

P. *Henricus Verslegben*, patriâ Bomhelensis in Geldria, vno & quadragesimo ætatis, vno & vicesimo Societatis anno, vir miri candoris, & in quo dolus non esset. Amelandiam in deuexa parte Hollandiæ Insulam littoralem, nec nisi piscatoribus apprimè tenuibus habitatam, cum ea illi ad culturam obrigisset, ita complexus est, vt apud eos versari haberet in aliqua parte felicitatis, & vt aiebat, in paradisi loco numeraret, cuperetque eodem identidem reuerti. Sed Moderatoribus obsecundans, primum Siluæ Ducis, tum dein Gandaui curandis infectorum animis adhibitus, eodem in opere de vita decessit. Calendis verò Septembribus obiit

P. *Gaspar Crioëls*, domo Brugenſis, annorum trium & triginta, quatuordecim in Societate: post auditam, traditamque Theologiam Ministri partes executus, & iam iamque, Reſtoratui destinatus, stragem istam Sociorum cum ex propinquo spectaret, adeo non exhorruit, vt in defunctorum locum suffici sese obnixè petierit; & qui contagionis & charitatis ardor erat, paucis omnino diebus extinctus sit. Dies post eum diem vigesimus duos abstulit, quorum alter fuit

P. *Ioannes Fonck*, domo Vveertensis, annorum quatuor & triginta, quorum egerat in Societate dimidium, doctrinâ, virtute, moribus commendandus in paucis. Ministrum gerebat eo in Collegio, quando tot socijs labori pestique cedentibus inertem esse se credidit, nisi tam generosi operis comes accederet. Venerat haud ita pridem Amsterodamo, calens etiamnum & spirans ab officio
charita-

charitatis extremæ, quam isthic exhibuerat afflictiis peste mortali-
bus; & spes erat, votumque omnium, exercitatum in simili arena
militem non cessurum contagioso malo: sed vicit luis acerbitas, &
stravit hominem dignum immortalitate. Alter eodem die vigesimo
Septembris cessit

Philippus Van Dyck, domo Antuerpiensis, Coadiutor tempo-
ralis, annorum quadraginta, sexdecim in Societate cui sinceritatem
abundè, sedulitatemque suam probârat. Ad septimum deinde
Nouembris diem secutus est

Ioannes le Page, domo Tornacensis, temporalis item Adiutor,
vno & tricesimo ætatis, octauo Societatis anno. Postridie, hoc est,
ad diem octauum Nouembris mortem oppetiit

P. Nicolaus Iamot, domo Dionantensis, annorum quatuor &
triginta, sedecim in Societate, feruido & acri ingenio vir; qui cum
Philosophiæ scholas explicasset cum laude, maluit ex umbra scho-
lastica, quæ charitas eius erat, in campum prodire: Itaque curans
dis in Bredano præsidio militibus primùm addictus; tum urgente
Gandenſium necessitate iuuantis in ea mortalibus ex voto datus,
postridie quàm solemnem quatuor votorum possessionem edidisset,
ad infectorum sese recepit obsequium. Ibi cum fortè aliquando ab
ægroto rediens, iacere iuuenem extremâ in vrbe sub dio audisset, ex
ædibus eiectum ab hero, eoque protinus accurrisset, expiasset, pane
vitæ refecisset, Oleo sacro contra vltimam luctam vnxisset, tum ipse
sublatum, viâ longissimâ ad Nosocomium asportauit, vt cuius animo
iam esset consultum, eius consuleretur & corpori.

Eum ad quartumdecimum Nouembris diem postremus om-
nium secutus est

Franciscus Nypſer, domo Bruxellensis, Coadiutor temporalis,
annorum triginta, octo in Societate, qui beatum eâ re se prædica-
bat, quòd in Societate & charitatis obsequio moreretur.

C A P V T . I . I .

Alibi octo alij emortui.

NEquè alia Belgij loca funerum expertia, & victoriarum fue-
re. Stephenſiverta exigua Insula est, quam Mosa circum-
fluit, ex notatione nominis, Stephani Insula dicta: eam præsidio
firmarunt superioribus annis Hispani, ad eius amnis tuendum traie-

Aum: Ibi dum grassante pestilentia se periculo ad ferendam miseris opem opponit, ad diem septimum Iulij correptus eodem malo decessit à vita:

P. Puschasius Vander Straeten, domo Gandensis, annos natus quatuor & quadraginta, emeritus quinque & viginti in Societate. Mox vno & vicesimo die Iulij successit

P. Ioannes Pifotten, domo Leodiensis, annos natus quatuor & triginta, emeritus quindecim in Societate.

Antuerpiæ terni obiére: primus ad diem alterum & vigesimum Augusti

P. Ioannes de Buyre, domo Brugenſis, annorum quadragenûm, duodevicensûm in Societate; vir in alios facilis, sibi vni durus, Traiecti iam antehac eodem hoc in opere suam charitatem expertus. Die verò nonâ Septembris obiit

Adrianus Vuigers, patria Antuerpiensis Coadiutor temporalis annorum triginta, vndecim in Societate. Postremus ad diem septimum Nouembris occubuit

P. Ioannes Kieboom, itidem Antuerpiensis annorum septem & triginta, in Societate septemdecim, qui cum præseruido esset ingenio; ingestas cum ab natura, tum ab gratia flammæ, familiaribus, iisque assiduis cum Deo colloquijs exaugebat magis, quam temperaret: ad hæc, contemptor sui eximius; & in suam atque aliorum perfectionem omni semper studio intentus. Brugis Flandrorum ad quartumdecimum diem Septembris hinc demigrauit

P. Philippus de Meulenaër, domo ipse Brugenſis, annorum vndetriginta duntaxat, & tredecim in Societate

Leodij in Eburonibus ad diem sextumdecimum Nouembris suum vitæ extremum eadem morte confecit

P. Ioannes Holland, domo Coloniensis, anno ætatis vno & quadragesimo, alterovicesimo in Societate.

GERMANIA. CAPVT III.

Neumburgi ad Siluam duo sublati.

Germaniæ magna clades hoc anno illata est, sed plurimorum præclaris mortibus gloriosa. Primi occubère, dum peste vexatos iuuant, duo Neumburgi ad Siluam in Electorali Bauariæ Palatinatu; prior ad vndecimum diem Iulij

P. Casparus

P. *Casparus Vuenck*, domo Mospurgenſis, annos quadragenos quinos natus, videnos ſeptenos in Societate commoratus, quam docendâ prius Philoſophiâ ac Theologiâ, tùm elucubrandâ aduerſus Vnguentum, quod eius auctores, nunc armarium, nunc magneticum vocant, breui, ſed opportunâ diſputatione; deinde obeundis in Palatinatum variâ fortunâ miſſionibus, ab ingruentibus Catholicæ religionis oſoribus Suecis exactus, & multis ærumnis exercitus: demum profuſâ in auxilium peſte laborantium animâ mirificè exornauit. Alter ad diem nonum Octobris obiit.

P. *Jacobus Agricola*, domo Aichenſis in Boica, natus annos duodequadraginta, viginti in Societate emeritus; & in miſſionibus ſerè per Palatinatum, ex quo Sacerdos eſt factus, in præſenti sæpenuerò vitæ periculò, præſertim annis iſtis poſtremis, cùm omnia vaſtarent hoſtes, verſatus. Demum per contractam à ſuis, quibus præſto erat, peſtem à vita diſceſſit, gloriæ plenus.

C A P V T I V.

Thannis, Vienna, Ratiſbona, octo deſiderati.

THANNIS, oppido Alſatiæ, dum animorum ſalutis ſtrenuam nauat opëram, ab infeſtis peſte ductâ veneno, diem clauſit octauumiceſimum Iulij

P. *Abramus Mayr*, domo Oetinganus, vndequadrageſimo ætatis, vnouiceſimo Societatis anno, vir mirâ facilitate morum, planeque tractabilis.

Viennæ, Auſtriæ vrbe primaria, & Imperatorum ſede, quatuor crepti ſunt. Primus ad tertium Auguſti diem

Jacobus Hammer, domo Seſtadienſis, Coadiutor temporalis, anno ætatis quintouigeſimo, quinto Societatis; quem virtus eximia ab ipſo vſque tirocinij exortu ad mortem vſque, ſingulari religioſæ vitæ exemplo conſtanter exercitata, charum omnibus, acceptumque reddiderat. Multa orandi aſſiduitas, & rerum Diuinarum maior conditio atque ætate peritia. Charitas profuſa & liberalis in omnes, facilitas ſermonis, & in congreſſu aſſabilitas; ad hæc, animi ſubmiſſio, manſuetudo, malorum tolerantia; otij fuga, ſtudium laboris, mortificationisque; religioſæ inopiæ, obedientiæ, boni publici amor. Prorſus cuiusmodi, quales actione & moribus ſuos eſſe cuperet Societas vniuerſos. In morbo leges impleuit

omnes patientiæ; nullum verbo, signoue, indignantis animi indicium facere; cum Diuina voluntate prorsus congruere, seu vellet eum viuere, seu mori; seu lentè, seu celeriter conualescere, sèpeque illud iterare: id quod Deus vult, idem volo quoque etiam ego. Tum identidem inuocare salutaria *IESU* ac *MARIÆ* nomina; commendare se, suaque Angelo Tutelari, atque alijs Cœlitibus patronis suis; cælum vel ideo se cupere dicere, quòd sibi Dei sincerè, perennèque & amandi & laudandi copia futura sit, quam rem in prima parte felicitatis Cœlitum ipsorum ducebat. Alter ad septimumdecimum eiusdem Augusti diem excessit

P. Petrus Sanorgnanus, patriâ Goritiensis; annos natus quatuor & triginta, duodenos in Societate: vir ingenio planè candido atque sincero, atque eâ re hominibus etiam externis mirificè gratus. Studium rerum spiritualium, & persequendæ cura perfectionis enituit in eo mirificè, vt in ea magnos habuisset progressus facillè opinatu videatur. Cum verò duobus è nostris fratribus in peste nauasset operam, ad quartum diem ab alterius obitu, virus, quod ab illis hauserat, in visceribus persensit, eoque breuè sublatu est. Tertius Calendis Nouenbris mortem eandem executus est

Ioannes Vviderholt.

Postremus die septimouigesimo Decembris

P. Ioannes Httzette, domo Longouicensis in Lotharingia, annorum ætatis sex & triginta, sedecim Societatis.

Atque hi quidem Viennæ desiderati sunt. At Ratisbonæ, quæ & ipsa Danubio adiacet, ampla Ciuitas Imperij, & habitis ibi persæpè comitijs nobilis, ad diem decimum Augusti ereptus est

P. Ioannes Tissotus, oriundus è S. Hippolyto, Diœcesis Vesonionensis, annorum vndequinquaginta, in Societate triginta, qui post imbutam complures annos literis humanioribus iuuentutem in scholis, demum operam militari turbæ nauare instituit; vbi dum sanis iuxta ægrisque promiscuè, nullâ sui curâ, præstò est, malignam ab ijs lucem contraxit, qua paucis diebus extinctus est. Die nona Septembris eum secutus est

P. Ludonicus Vogel, domo Straubingensis, sextotricesimo ætatis, vndeicesimo Societatis anno, quatuor votorum solemniprofessione obstrictus. Eum corporis imbecillitas defectis viribus impedit, ne secundùm explicatas cum laude scholas Philosophiæ, grandiora, vt per abundantiam poterat ingenij, moliretur, Ratisbonâ pulsus ab Hæretico milite, posteaquam illò postliminio redijt,

ægris Catholicis egregiè nauauit; à quibus lue per contagionem ducta sublatuſ est. Poſt illum die duodecimo Septembris obiit

Iacobus Piſtor, domo Auguſtanuſ, ætatiſ anno altero & vigefimo, quarto Societatiſ. Iſ cùm præ ſe magnum ægriſ iuuandiſ animuſ declararet, Ingolſtadio miſſuſ eſt vt domi Noſtriſ diligentiã præſtaret; eoq; in opere peſtem lætuſ & mortem breui exectuſ eſt.

CAPVT V.

Octo item Graciſ ſublati.

Gracenſiſ tragœdiæ ſpectator ego, ſed otioſuſ & nihili, in ſtantiſſima Soetorum charitatē fui: multoſ præclaroſq; homineſ peſtilentiã ſuſtulit; ſed octo eorum vtrò in diſcrimen pro ſalutē mortalium deuotat animat tradidē. Primuſ ad diē duodecimuſ Auguſti ſelici fortunã potiſ eſt

Gasparuſ Vuenger, domo Rouenmanenſiſ in Styria, annorum ſeptem & viginti, triuſ in Societate, Coadiutor temporalis, à manſuetudine, ſilentiõ, modetiã, & ſingulari quadam diligentiã laudatuſ; nemini grauiſ; acceptuſ omniſ: Hunc proximē ad quartuſdecimuſ diē Auguſti ſecutuſ eſt

Petruſ Herib, gente Sueuſ, item Coadiutor temporalis, annorum vniuſ & triginta, nouem in Societate. Venerat à Rheno Sueciciſ armis occupato duce obediētiã profuguſ, mirã ſimplicitate, candoreq; eximio, & indefeſſã charitate conſpicuſ. Euo-catuſ ad infectoſ peſtilentiã, celeriter accurrit, aiē ſe iam fui iuriſ non eſſe, ſed omne vitæ, moriſq; arbitriuſ in Moderatorum ſe habere voluntate; eorum obſequio ſe promptuſ proſciſci, vnde in ſpe optima haberet, ſe minimē redituſ. Tantuſ erat contemptuſ periculi, & honeſtiſſimã in cauſa deſideratio mortis. Ad ſeptimuſ verò decimuſ diē Auguſti mortem oppetiit

Petruſ Ambſchel, vir amabiliſ, gēte Carnioluſ, annuſ natuſ vnde-quadraginta, in Societate quinque, miſcēdiſ ex ſua peritiã pharmacis ſerē intentuſ, eã ſemper oriſ hilaritate, vt medicinæ aſteritatē eã tēperaret. Ad hoc, infinita mentiſ tranquillitat, nullo viſa turbari vnquã ſiniſtro caſu. Tantuſ rerum Diuinarum ſtudiū, vt quidquid otioſi temporis ab neceſſarijſ laboribuſ naſcuſ foret, id iſ omne tribueret. Secunduſ hunc obiit, diē octauiceſimo Auguſti

Franciſcuſ

Franciscus Deodatus, gente Lotharingus, Scholasticus, septimouicesimo ætatis, vndecimo Societatis anno, homo tranquillo animo, blandâ serenitate, & morum suauitate præcipuâ; præstò ad cuiusque obsequium, qui vti vellet. Quamquam erat naturâ feruidior, quæ suâ solet ex opinione magis suæque amore, quàm ex vero æstimare; sic eam ipse represit tamen, vt nihil in homine insolens, nedum arrogantius quidquam appareret. Pudicitiam, vt eam in Societatem sese fassus est illibatam intulisse, sic habuit semper in prima parte curarum. B. Aloysio nostro Gonzagæ adeò magnopere fuit affectus, vt eius vel sola recordatio mirificos illi pareret sensus pietatis. Charitatis studio Theologiam libens lætanque abrupt, vt suam pestilentibus operam commodaret. Die tertio Septembris eum excepit.

Paulus Faber, gente Franco, Scholasticus item ipse, annorum duodetriginta, nouem in Societate. Venerat in Austriam pulsus à Rheno Suecicis armis; & exequendæ charitatis opportunitate lætus, curandis, quos iam pestis afflârât, socijs vltro se obtulit. Eo munere, nullâ sui curâ, perfunctus; iamque penè, vt videri poterat, defunctus periculo, longo & accurato, plenoque incitatissimi animi scripto codicillo flagitauit à Superioribus, vt illi socium, se Patri iungerent, qui solandis, iuuandisque Ciuibus erat expositus. Sed ea vora præuertit prouidentia Numinis, & peste, quam ignarus iam ante combiberat, per venas didicâ, mortem, vt optârât, in arena charitatis appetijt. Postridie Calendas Octobris successit eandem ad palmam.

Valtricus Gegen, patria Austriacus, Coadiutor temporalis, annos natus tricenos quaternos, denos in Societate, Ianitoris, præfecti triclino, & omnibus penè functus officijs eâ alacritate, vt obsequendi celeritas, coniunctam cum animi modestia promptissimam voluntatem ostenderet. Multis precibus impetrauit à Moderatoribus, vt operam Patri qui concursabat agrorum domos, nauare, atque eum comitari posset. Per eos verò dies, quæ adfuit Nostri malignâ lue laborantibus, eorum centones & culcstras egregiâ voluptate atque alacritate lauit, siccanit, explicuit, eoque sibi opere creditus est pestem consciuisse, mortemque haud sanè ingloriam aut infructuosam. Diem sextam Octobris condecorauit suo casu.

P. Hieronymus Marex, domo Petouienfis in Styria, quinto & tricesimo ætatis, seprimodecimo Societatis stipendio, quem virum ego tum in omni reliquo vitæ cursu vt prorsus egregium, tum verò

demum

demum extremo in actu tanquam seipso maiorem; admirationi cunctis extitisse perspexi. Theologicis in Romano Collegio doctrinis excultus, triennem Philosophiæ cursum Græcij paulò antè cum laude confecerat, eà in suos discipulos humanitate, ut eum singuli, tanquam apud eum præcipui susciperent atque diligerent; eà publicis in concertationibus modestiâ atque temperantiâ, ut ne quem unquam aliorum verbo alieniore, nedum acerbiorè perstringeret. Pietatis ut in omni officio, tum multò maximè in sacrificando, plenus; multus in domestico valerudinario esse neque ex vilo omnium officiorum plus penè solatij, quam ex ope languentibus moribundis adferendâ, capere; à quibus eà re nullis potuit vigilijs atceri. Græcium ut lues vulgari cœpta est, impetratâ magnis precibus à Moderatoribus eà iuvandi ægros provinciâ, toto in eam, animo incubuit; non interdum, non ille noctu quiescere; adire iacentium domos vel inuocatus; hortari ad sui quemque animi curam; si quos nancisceretur, qui per sui negligentiam, ut res humanæ habentur, fœcidiùs agitent; ipse non cedere, non abstinere, sed eò instare pressius, atque importuniùs, donec eis salutaria consilia, persuasisset. Iam verò Nostros ubi etiam domi pestis inuasit, & in suburbana diuersè ab integris ægri dimoti sunt, ipse adesse singulis egregiâ charitate, curfare quotidie sepiùs, quamvis inter se longè distracta omnium tabernacula; vnus in omnes intentus esse; neque Ciues tamen interea negligere. Tertium in mensem, sui prodigus, eam industriam sustentante animum charitate produxit, cum alicunde veneno eodem afflatus, ad boni laboris præmium, ut sperare fas est, euocatus est. Illi suam operam languenti libens obtulit, & ad idem præmium deinde die quintaicesima Octobris securus est.

P. Ioannes Bender, domo Spirensis vndeticesimo ætatis, octavo Societatis anno. In hoc viro naturæ feruor & vis, cum ingenua sui depressione cessauit; sed in abiectis culinæ officijs, tanquam propria in arenâ, perdomita, splendorem addidit ipsius victuri. Religiosâ maturitate compositus quidquid ab modestiâ foret alienum, semper est odio profecutus. Religiosam inopiam, tanto studio habuit, ut ne quam ei notam vel solâ voluntatis inclinatione facere videretur, summo opere cauerit. Inuitatus ad charitatis istum agonem, ita promptè celeriterque respondit, ut ipsâ intempestâ nocte, postulatâ à Superiore benedictione in eum, descenderit.

Vnus Amberga ; sex Straubinga sublati .

AMBERGA Palatinatus superioris vrbs princeps suam etiam pestilentiam experta est ; ibique die vno & vicesimo Augusti morie præclarâ occubuit :

P. Georgius Manstorffer, domo Rottemburgensis in Boica, post annos tres & quinquaginta quàm natus, quinque & triginta quàm in Societatem ingressus est, vbi operam P. Iacobo Gretsero ad suas lucubrationes annos aliquot præstitit ; & duos annos extremos inter ægrorum, infectorumque lue spirituale commodum contulit ; quod demum in opere gloriosè defunctus est. Straubingæ, quod est oppidum Bauariæ Danubio impositum, sex occubuerunt pretiosâ morte : Primus pridie Calendas Septembris

P. Georgius Megglinus, domo Mattikouiensis in Boica, tertio-
tricesimo ætatis, tertio-decimo Societatis anno quem pestilentia corripuit in promiscua sanis iuxta infectisque præbenda opera ad exhomologesim obeundam . Ad tertium Septembris diem successit alter

P. Christophorus Selua, oriundus ex oppido Calterno in Tirolis, natus annos tricenos, ex ijsque denos in Societate versatus . Ad sextum Septembris diem secutus est

Martinus Kolb, patria Monacensis, Coadiutor temporalis, ad omnia domestica officia strenuus, vnde quadragesimo ætatis, tertio-decimo Societatis anno. Quartus ad diem duodecimum Septembris moriendi vices exceperit

P. Albertus Käßl, patriâ itidem Monacensis, ætatis quinto-quadragesimo, Societatis septimo-agesimo anno, & in ea dudum quatuor vtorum religione deuinctus ; cui viro abundè opum à natura fuit, Constantiense Collegium Rector quinque annos moderatus est : vnde Straubingam, ex intervallo gestis alijs muneribus, ad Nostorum præfecturam latus, à Succis comprehensus, durèque in custodia Ratisbonæ vndecim ipsas hebdomadas tractatus est. Eâ vrbe à Cæsareo milite receptâ, Straubingam postliminio redijt ; ibique coorta pestilentia, dum Ciuibz opitulari studet, eadem ipse confectus est. Post hunc ad diem tertium vicesimum Septembris obiit

Daniel Eggstein, domo Argentinenensis, temporalis adiutor, annorum

annorum trium & triginta, quatuordecim in Societate, qui Ingolstadt missus, ut Nostri Straubingæ luc laborantibus succurreret, eam periculi plenam provinciam promptus & latans accepit. Postremus die decimo Octobris decessit.

P. *Adamus Straub*, domo Blombërgensis in Constantiensi Diocesi; quem ætas annorum septem & sexaginta, stipendia in Societate octo & quadraginta, merita, sollemnis quatuor votorum obligatio; generalia munera, Rectoris in tribus Collegijs, Superioris in duobus Residentijs, & nunc in iusta Straubingensi, ab disciplina studio, ab laborum & Dei gloria contentione, ab flagrantia charitatis, amplam adeptum laudem commendant, confectis in egrorum obsequio socijs reliquis, ipse perstitit in eadem perfunctione, quoad vitam hanc eadem aspersus, vitam honesto fine terminavit.

C. A. P. V. T. V. I. L.

Monachij tredecim desiderati.

Ingens Monachij clades, vrbe Boiorum principe, & Ducem federe: planè tredecim desiderati sunt. Primus ad diem quintum Septembris viam morti patefecit.

P. *Ioannes Haneisen*, quindem oriundus, anno ætatis vno & quadagesimo, altero & vigesimo Societatis, qui peste ab ijs, quos inuiserat accipiti tempestate promiscuè, collectâ, domi paucis diebus finem viuendi fecit. Illi ad quartumdecimum Septembris diem successit.

P. *Ioannes Petrus*, domo Aukbënsis in Sueuia, annorum sex & quinquaginta, septem & triginta in Societate, qui bona vite portione, in diibus catechismo instituendis, audiendis confitentibus, ægris visendis, comparandis ad mortem reis capitalibus, laudabiliter impensâ, dum sibi nusquam parcat, lucra ab infectis hausit, & eâ confectus est. Secundum istum die vigesimâ Septembris occubuit.

P. *Jacobus Moser*, domo Gamundianus in Sueuia, natus annos sex & viginti, quinque in Societate. Ad diem verò sextum vigesimum eiusdem Septembris successit.

P. *Casparus Vangnerck*, domo Monacensis, annorum trium & triginta, sexdecim in Societate. Is dura primùm à Suecis Augustæ perpeffus, deinde in exilium expulsus est. Glisciente pestilentia

magnis & repetitis precibus prouinciam eâ Contactis inferuendi, & scripto, & coram flagitauit à Superioribus, in eaque demum impetratâ perbreuî mortem oppetiit. Excepit moriendi ordinem die quinta Octobris

P. Melchior Hartelius, domo Altingensis in Boica, defunctâ ætate vir, annos omnino quatuor & septuaginta natus, ætis tribus & quinquaginta in Societate, per omnia officia, Patris Spiritualis, socij & Consiliarij Præpositi Prouincialis, Superioris, Rectoris tum Monachij, tum Oeniponti, demum & Præpositi Prouinciz; consecutus ex fide, sedulitate, constanti laborum toleratione, quâ obiuit ea omnia, non mediocrem laudem. Porro Monacense Collegium, vt pestis incessit, ipse qui tum ibi vices Rectoris obtineret, ne quam solliciti pastoris ac patris in præteritis partem haberet, ægros suos diu noctuque visebat interritus, donec & ipse veneno ab illis hausto, vti optârat, expetieratque, vitam edidit suam charitati. Postridie, qui sextus dies Octobris fuit, excessit

Ambrosius Eberhart, domo Niderstozingensis in Sueuia, Coadiutor temporalis, vno & septuagesimo ætatis, quinquagesimo Societatis anno, & ipsas propemodum annos quadragenos æditui partes executus, vir antiqui spiritus, atque alijs pro exemplo. Sed in eo præcipua fuere laboris, precationisque, & alijs inferuendi studium, nunquam otiosum. Die postero ad septimum Octobris obiit

Michaël Laimer, domo Appenzellenensis in Heluetia, item adiutor temporalis, annorum quatuor & triginta, tredecim in Societate. Ad tertiumdecimum dein diem Octobris secutus est

Reinerus Aigenman, item Coadiutor domesticus, annorum quinquagenum senum, in Societate tricenum quaternum: qui & ipse totâ penè vitâ laboriosum egit & impigrum ædituum, & in mandandis terræ Nostri pestem emortuis, pestem ipse quoque mortemque executus est. Die vno & vigesimo Octobris è viuus excessit

P. Ioannes Hicker, domo Blickfrientensis in Boica annorum quadragenum septenum, vicensim quinquum in Societate, cui tribus votis solemniter obligatus fuit; vir egregiâ humilitate, pietate, charitate, innocentia. Complures annos miraculo magis, quàm naturæ vi duxisse vitam existimatus est. Cum enim ex phthisi copiose sanguinem sæpe screaret, Medicique diffiderent, ipse incredibili temperantiâ, solo calidæ cereuiciæ cyatho contentus effecit, vt eo sanguinis screatu cessante, plures annos fugientem quodammodo

modo vitam retineret, quoad eam saluti Sociorum impenderet. Nimirum eo tempore Ministrum agebat Collegij, quo tempore pestilentia coorta est; eâ correptis socijs incomparabili charitate ministravit, vnâ cum eis segregatus à ceteris; & dum ijs omnia auxilia corporis, animique suppeditat, luc collectâ sanctissimo fine decessit è vitâ. Ad diem sextumuigesimum Octobris excepit moriendi vices.

P. Georgius Faber, domo Vveissenhornius in Sueuia anno septimo quadragesimo ætatis; duodecimo Societatis, vir, qui in plurimis; quæ obijt, officijs, excellentem ostendit industriam, & insignem voluntatis cum Deo, cumque Moderatoribus suis consensionem. Calendis Nouembris obijt.

Iacobus Moriz, domo Muckenhufanus in Sueuia, vno & trigésimo ætatis, nono Societatis anno. Post illum die sextodecimo Nouembris secutus est.

P. Andreas Hueber, domo Pfaffenhönenfis in Boica annorum, quatuor & triginta; tredecim in Societate, vir humanioribus disciplinis excellenter excultus, quibus oppidò fructuosè diu iuuentutem instituit; vnaque verbo & vitæ exemplo ad omne virtutis officium studiosè promouit. Secundum illum die postero, hoc est, septimodecimo die Nouembris de medio abiit, postremus omnium.

P. Sigismundus Schürwäber, domo Constantiensis, annorum, septem & quadraginta, vndetriginta in Societate. Is olim ex editiore loco delapsus, & ex eo lapsu grauitè saucius, accedente apoplexia factus ad plera quæ munia nostra inutilis, tantum ad eò conatus est, vt sibi pedetentim restitutus, poruerit aures præbere contentibus. Postremò magnis precibus impetratâ facultate, pestilentia vexatis nauauit industriam, eoque in opere ad cælos migravit.

C A P V T V I I I.

Ingolstadij, Cremsj, Passauj, nouem absumpti.

A Diacent istæ tres vrbes Danubio, pari ferè intercapedine ab se disiunctæ; prima in Bauaria; postrema in Austria; media vtriusque in confinio sita, ad Oeni Istrique confluentem. Omnes eas oras latè pestilentia peruagata est; vbique operam Nostri posuere. Ingolstadij coepere gloriosa funera, vbi ad diem sextum Septembris sublatus est.

Christophorus Haineburger, domo Schiramenicnsis in Burgundia, Scholasticus, annorum quatuor & viginti, sex tantum in Societate, præstantibus à natura donis ornatus; sed eà laude charitatis ornator, quam ex vltione Patri cuiuspiam lucu contacto diligentia præstita, indeque morte conscita sibi collegit. Post illum die nona Octobris excessit.

P. Thomas Resch, domo Schardingensis in Boica; sexto quadragesimo ætatis, septimouicesimo Societatis anno vir adeo charitate flagrans, vt nusquam libentiùs, quàm in carceribus, Nosocomijs, & conscientie tribunali versaretur. Annorum spatio non omnino tredecim, recensuit ad centum & vndecim capitum millia, quorum noxas sacra absolutione condonauit. Denique religiosissimam atque integerrimam vitam honestissimo, insectorum seruitio consummavit. Secundum istum tertiouicesimo Octobris die decessit.

Conradus Sicherer, domo Francofurtenfis ad Mœnum Coadiutor temporalis, annorum quinque & triginta, duodecim in Societate. Mox pridie Calendas Nouembris successit.

P. Balthasar Ketler, domo Hohenvvartenfis in Boica, duodequingagesimo ætatis, tertiouicesimo Societatis anno, vir industriâ, temperantiâ, fide conspicuus, morum maturitate, lingue moderatione, compositione totius corporis, profundâque animi demissione omnibus pericundus. Ad tertium Nouembris diem ibi postremus elatus est.

Michaël Alber, domo Babenhusanus in Sueuia, Coadiutor temporalis, annorum vnus & triginta, nouem in Societate. Cremsi primus die vndecima Septembris exordium moriendi fecit.

Henricus Paur, patriâ Mindelheimensis in Sueuia, temporalis Adiutor, quatuor & triginta natus annos; in quo religiosæ disciplinæ cultus, & omnibus gratificandi quidem, sed sacerdotibus inprimis, studium præcipuum fuit; post expiatum Sacramentis animum, cum professus esset optimè sibi conuenire cum Deo; sequens in eius voluntatem ex integro transcripsisset, dum extinctâ lampade caprat paucillum quietis, æternæ beatitudinis lumen aspexit. Successit illi ad vndeagesimum Septembris diem itidem Cremsi.

P. Paulus Langemantel, domo Augustanus in Vindelicijs, è gente patricia, sex & quadraginta natus annos, ab hinc quinque & viginti Romæ in Societatem cooprat, vitam in salute procurandâ mortalium penè omnem consumpsit; & cum arderet animus

marum

marum zelo, non ille quidem splendor fecit: ut est umbræ; sed inopum, victorum, ægrorum curam animo magno suscepit, nusquam immoratus, quam in eiusmodi, cupidius; ibi ætatem agere, ibi neque laborem sentire, neque lassitudinem. Pueros ille munusculis ad Confessionem allectare, quibus erat eâ re toto iam opido perbellè notus. Excubabat sedulus assidue ad sacra Poenitentia subsellia, æquis suam operam requireret, in omnem bonè de proximis præclareque merendi occasionem semper intentus. Pro Cremsensium salute se libens ille deuouit, & simul atque morbo teneri quempiam intellexerat, eò intocatus accurrere, neque animis duntaxat curandis, sed humandis etiam corporibus se impendere; id quod etiam tanto studio agitauit, ut eum egredi censerent aliqui officio. Sed urgebat Christi charitas Dei hominem; & ducebat esse satius, in adeundis proximorum indigentium causâ, periculis abundare quam sui quoquo studio deficere. Demum ad D. Antonij elatus est, postquam occubuit, inter ciuium, inopumque lacrymas & desideria. Tertius isthic die vigesima Septembris obiit.

Christophorus Stephanicz, domo Iudenburgensis in Styria, temporalis adiutor, anno vno & trigésimo ætatis, tertio Societatis, qui & Nostrorum curam, & externorum forti animo susceperat. Passauij ad diem quartumdecimum Septembris vnus extinguitur est.

Adamus Terlacher, oriundus è Carinthia, Coadiutor temporalis, postquam in Societate annos ipsos duodecim varijs se muneribus, quæ vix agrè tres alij sustinerent, vnus ipse simul obeundis exercuisset industriam; percommodus & percomis, adeoque suâ morum facilitate omnibus periucundus & gratus. Vtrò se ille Superiori stitit, ut Nostrum vni cuidam pestilentia correpto ministraret. Vbi verò tractam contagione luem grassari sensit in venis, sacra sibi omnia dari expetiit; atque inter oscula Christo Cruci affixo, & B. Virgini, cuius erat studiosissimus, tenerè libanda, piè expirauit.

C A P V T I X.

Alij item varijs in Germania locis emortui septemdecim.

Nondum honestorum in Germania funerum finis; nondum, alumnos suos omnes, quos amicit, eluxit, si tamen ea
luctus

Iustus potest esse materia, quæ cælo cadentes transcribit. Igitur in Bauaria Landshuti tres occubuerunt; primus septimodecimo Septembris die

P. Georgius Moser, domo Campidonensis in Sueuia, annorum duodequingenta, quatuor & viginti in Societate. Mox die quintouigesimo Septembris excepit

P. Ioannes Sagittarius, patria Friburgensis in Brisgoia annorum vnus & triginta, duodecim in Societate. Et Calendis Octobris

Ioannes Vvalch, domo Ichenhusanus in Sueuia, natus annos vndequingenta, septem & viginti in Societate, seruilibus domi officiis addictus. Oetingæ ad Oenum duo cecidere; alter ad diem duodetrigesimum Septembris

P. Matthias Maile, domo Stockachensis in Sueuia decrepita iam ætate vir, sed florente virtute, natus annos septuagenos binos: quinquagenos scholas explicuit, Serenissimis Bavaricæ Principibus Philippo & Ferdinando fratribus, quorum ille deinceps Ratisbonensis Episcopus & S.R.E. Cardinalis; hic Archiepiscopus & Elector Colonienfis, extitere. Subinde publicè Theologiam scholasticam, annos ipsos decem, Sacram Scripturam duos; Quæstiones de Moribus & conscientia totos quatuor & viginti annos cum laude tradidit: & in tanto constitutus sapientiæ fastigio, quæ fuit hominis cum charitate modestia, consuevit calceos suâ manu consueres, quos in pauperes erogaret. Ea viri demissio, & candidissimæ mentis simplicitas mirificè omnium animos conciliabat. Plenus officij, plenus studij salutis animarum. Mirâ tractandi cum Hereticis gratiâ pollebat: nunquam labori parcere, nunquam fatigari. In rudium mortalium institutione mirè feruens, ad quorum culturam extremis ferè tribus annis iter horarium quibusque diebus Dominicis conficiebat, haud faciliè passus vllâ cæli intemperie ab eo sese officio prohiberi. Tandem cælo maturus contractâ ab ægris lue, quicum tres circiter hebdomadas conficiatus est, Sacramentis perceptis, piè decessit. Illum die nonâ Octobris secutus est

Ioannes Felbinger, domo Allerspachensis in Constantiensi Diocesi, Coadiutor temporalis, annos natus quinquagenos quinos, commoratus in Societate tricenos senos. Hailingæ tres à vita discesserunt: primus die teritiâ Octobris

P. Georgius Brunner, domo Mundreichenfis in Sueuia, natus annos vnum & quadraginta, quinque in Societate ante quam incundam & Sacræ Theologiæ licentiatus præditus fuit, & Parochus, & Eyßtadien-

Eysladiensis Episcopi Vicarius Generalis. In Societate peractio tirocinio; cum egregiæ documento virtutis, animorumque fructu versatus est in Hailmigenſi Miſſione, concionibus habendis ad populum, imbuendis catechiſmo rudibus, audiendis confidentibus; demum & peſtilentibus adiuuandis, quorum in obſequio fecit viuendi finem. Alter ab illo poſtridie, hoc eſt, die quarta Octobris elatus eſt

P. Georgius Stox, domo Monacenſis, annos natus quatuor & quinquaginta, in Societate triginta, quatuor ſolemnia vota profeſſus, Noſtrosque olim Neoburgi, & Ambergæ moderatus. Tertius ſeptimodecimo die Octobris exceſſit

P. Chriſtophorus Pelkoner, domo Mailingenſis in Boica, annorum quinque & quadraginta, ſeptem & viginti in Societate, in quo zelus animarum vehementer eluxit; & quàm laborioſus, tam vnâ tractabilis, adeoque iucundus omnibus, & mirè gratus. Hippolſteini ad quartumdecimum Octobris diem vnus occubuit

P. Iacobus Vvanderus, patriâ Paſſauienſis, ſeptimotrigეſimo ætatis, vndeuigeſimo Societatis anno, multa perpeſſu grauia inter Hereticos in Palatinatu expertus, ſuis peſte laborantibus fideliter adfuit uſque ad mortem. Aquisgrani ad diem vigეſimum Octobris ex hiſce tenebris ad immortalē illam lucem tranſiit

Ioannes Georgy, domo Berchenſis in Vveſtphalia Coadiutor temporalis, anno ætatis quarto & quinquageſimo vno & vigეſimo Societatis. Bambergæ verò ad diem duodecigeſimum Octobris mortem pulchram oppetiit

P. Iacobus Doring.

Conſtantiæ duo cecidère; alter die quartâ Nouembris

Iacobus Keſſel, domo Appenzellenſis in Heluetia, annorum vnde triginta, ocio in Societate; vir pietatis apprimè teneræ, qui ad omnem rerum ſpiritualium mentionem toto animo commoueretur, atque in lacrymas iret. Fraternali charitati ſic deditus, vt infeſtis luc ſeruire geſtiret; cuius impetratâ copiâ, breui tempore venenum ipſe aſſatû hauſit, & obiit. Alter die quintotigeſimo Nouembris eundem ſecutus eſt

Vdalricus Merck, domo Pſumenſis in Turgouia, Coadiutor temporalis, annorum ætatis ſexagenûm, Societatis tricenûm ſenûm, vir planè probatæ virtutis. Bruntruti deceſſit vnus ad ſextumdecimum Nouembris diem

Michaël Haag, domo Schlandenſis in Rhetia, Coadiutor temporalis,

poralis, annorum septem & triginta ætatis, vndecim Societatis. Pragæ in Bohemia duo sublatis sunt: alter ad diem quintumvigesimum Nouembris

P. *Ioannes Antaly*, gente Hungarus, domo Gaiariensis, annorum vnius & quinquaginta, septem & viginti in Societate, gradum sortitus Coadiutoris Spiritualis. Singularem animi demissionem, & verbis semper declarauit, & factis salutis animarum flagrantia magna, quam valde grauer assiduis penè missionibus semper exercuit. Quo tempore Pragam pestilentia funestauit, prouolutus ingenua contendit à superiore, sibi ut eam iuuandi ægros prouincia cederet. Eo dum strenuè versatur in opere, ipso pestilente aurâ affatus, Sacramentis libatis, quod sibi non defore patrocinio S. Barbaræ, cuius post B. Virginem Dei Matrem colendæ studio maximo tenebatur, certum habebat, pie decessit. Alter ibi quoque viuere desist, sed incòmpertum quo die

Thomas Halm, domo Straubingensis in Boica, Coaditor temporalis, annorum sex & viginti, quinque in Societate, adulescens supra ætatem, supra conditionem fortis, nimirum tercio, ab hinc anno, relictus cum altero fratre ad tutelam Collegij, per ignominiam comprehensus, ter ludibrio per urbem circumductus ab Hereticis, trium dierum inedia afflictus, contumelijs sæpius, & conuijs affectus, verberibus demum etiam concisus, stetit in his omnibus erectus & alacer attonitis omnibus. Tandem missus factus, viâ perquam difficili, alienissimo tempore pedes coactus est in exilium abire. Post paulo redux, iteratis hostium incursionibus expositus, subducere sese compulsus est. Superiore rursus anno, summis temporibus Collegio excessit vltimus, primus reuertit, perque omnes hostium frequentissimos assultus, constanter in Collegio, mutatis identidem latebris, commoratus est, sub diuini tutela, præsidij noxæ immunis. Hoc verò anno, dum vni cuiuspiam è Patribus pestilentia laboranti dat operam, eandem ipse contagio hausit, & sacramentis præmunitus, ad gloriosa tot laborum præmia euolauit. Neoburgi denique ad Danubium Calendis Decembris inigrauit e vita

P. *Christophorus Konig*, ortus Venetijs, annorum quinquagenum ætatis, vndeicenum Societatis. Is posteaquam in Castrensi Missionem diu bonam operam contulit, pestilentia coorta ad contactorum auxilium peroratio suam diligentiam conuertit; in quo & ipse malo percussus, sacris se mysterijs munijendum curauit, atque indutus veste s

vestes consuetas, compositis pro pectore brachijs mortem oppetens
suauissimè animam edidit.

AMERICA: I CAPVT X.

Quatuor in America desiderati.

STetit hoc anno sua quoque Societati gloria trans Oceanum
in Occidente; nam in Nouo Regno Granatæ, & nisi mea
me coniectura fallit, in oppido Tunia, dum pestilentia vexatis
opèram exhibent, duo cecidèrè die duodecimo Nouembris, al-
ter eorum

P. Stephanus Solanus, eodem illo in oppido Tunienfi natus;
annorum sex & triginta, viginti in Societate, quem ibi sanctitatis
egregià existimatione floruisse proditum est; ego nihil dum de illa
distinctè habeo exploratum. Alter

P. Iosephus Tobalina, gente Cantaber, pari cum altero & ætatis
& Societatis numero scipendiorum. Tepozotlani verò Mexicano in
Regno itidem obièrè duos incertis temporibus, quorum alterum hoc
anno, alterum sequenti signatum reperi; vt verosimile sit grassatam
ibi fuisse pestilentiam altero exeunte, atque ineunte altero anno:
ego vtrumque iungendum hic censui, tanquam in anni vtriusque
confinio. Prior itaque fuit

P. Ioannes Emmanuel, oriundus ex oppido Baylen in Hispa-
nia, annos natus ætatis quinque & triginta, Societatis duodenigin-
ti. Alter verò

A N N V S

M. D C. X X X V.

P*etrus Marcus*, ortus Methymnæ Campi in Hispania, vnde
▷ quadraginta ætatis, quatuor & viginti Societatis emeritus
annos.

GERMANIA. I CAPVT I.

Constantia sex emortui.

ORdior hunc annum quintum & trigessimum septimidecimi
seculi ab Germaniæ victoribus, qui duos istos annos herodicis

suis facinoribus continuauerunt. Prima ceteris Constantia præiuit, vbi sex in charitatis agone ceciderunt. Fecitque cadendi principium die terciâ Ianuarij

P. Henricus Scherer, domo Tetnangensis in Sueuia, anno altero & quinquagesimo ætatis, tertio & trigesimo Societatis. Vir candidi pectoris, in quo pertrahendorum ad se hominum miræ cluxit industria: dicendi, agendique suauitas & efficacia: in concionibus quoque verborum admirabilis, grâtia & familiaritas: omnes denique naui operarij partes, dum illi valetudo constitit, studio indefesso expleuit. Adhæc, in semet ipso perficiendo solertia tanta, vt ad magnum vitæ religiosioris fastigium euaserit. Meditandi, precandique instituto sic insueuerat, vt assidue cum Deo colloqui, vbi demumcunque esset, videretur: Beatissimæ Virginis venerator eximius, cuius honoribus dies Sabbati, quod æternum, vouerat, ieiunio celebrabat. Idem abiecta, seruilique officia studiosè ambire: idem nihil discriminis euitare, quod aliorum ex usu foret. Domi ac foris eorum curam, quos pestilens morbus exceperat, promptissimo charitatis obsequio & suscepit, & gessit: donec afflatus eodem contagio vitam biduo, non amplius, morte confecit, ingenti domesticorum æquæ atque externorum luctu. Longo interuallo ad diem quintum Octobris eum securus est

P. Sigismundus Hager, indidem oriundus, annorum trium & quadraginta ætatis, sex & viginti Societatis, cui celeritas ad omnem Moderatorum nutum, fraterna charitas, & omnibus gratificandi studium, ad laudem præcipua fuere. Pestiferam luem, quam ab infectis incautus hauserat in Collegium intulit, & multis exitio fuit. Ipse tam piè, religioseque cessit è vita, vt is, qui ægrotanti seruierat, asseueraret eiusdem sibi mortis iniectum esse desiderium, si sibi pari pietate contingeret emori. Post illum die octauâ Octobris hinc demigrauit

P. Fridericus Siarck, domo Oenipontanus, annorum duodeviginti, decem in Societate; in quo viro singularis enituit animi candor, cum religiosa simplicitate permixtus. Fuerat ille pronuper sacris initiatus; & vt erat studio salutis alienæ, præsertim eorum, qui solerent ab alijs deserui, accensus, postero die quàm primâ litauit hostiâ, contendit à Moderatoribus magno ardore, vt quamprimum scuire lues in ciuitate cœpisset, ægrotorum se solatio exponeret. Paucis ergo diebus, cum alteri se Patri iunxisset socium, pestem combibit; & nono post sacrificandi primitias die, Sacramentis comparato

parato vita per eam contagionem excepta est. Illi ad diem vigesimam Octobris successit

P. Balthasar Vvegelin, domo Brigantinus ad Lacum Acronianum; annorum ætatis quinque & sexaginta, Societatis quatuor & quadraginta. Manfuctiores literas duodecim ipsos annos iuuentutem docuit; inde Procuratoris Constantiæ munus ad ætatem vsque deuexam ita gessit, vt cum eius Collegij nascentis infantium quodam modo prius exceperit, suâ demum industriâ, agendique peritiâ res eius egregiè firmârit & constabiliuerit. Atque isthæc vt ille sedulo gereret, longè tamen ampliore studio ad spiritualem quæstum incubuit: nimirum admirabili diligentia & assiduitate operam illis dare poenitentibus; diu ac noctu ægros inuisere, vinctos in carceribus adire, solari; prorsus vt deserisci labore non posse videretur. Denique eorum ipse pars nequaquam minima fuit, qui principali spiritu, per varia ministeria, maximam in ea tota vicinitate apud omnes ætates atque ordines Societati gratiam & beneuolentiam comparauerint, tricenos per annos, & eo amplius, optimè de iuuentute, de Ciuibus, de Collegio meritis. Denique tanta existimatione & famâ, vt ætas innocens, quibus hominum adhuc indiscreta notitia est, quisquis è Nostreis in publicum egrederetur, eum vulgo Patris Vvegelini nomine salutaret. Hosce sanctos & diuturnos labores suos morte pulcherrimâ, ducto à tabidis, quibus opitulabatur, veneno, ingenti omnium mæstitiâ terminauit. Secundum illum obiit die septimo uigesimo eiusdem Octobris

Erhardus Haltmair, domo Moshaimensis in Boica, Coadiutor temporalis, annorum sexagenum ætatis, tricenum septenum Societatis, indefessâ sedulitate omnia sui gradus munia functus; virtutum omnium exemplis præluens. Multum orare; multum alios ad officium pijs colloquijs incitare; & hoc utroque in opere, quæ teneritas animi ad pietatem erit, ferè lacrymas continere non posse. Sed vt est humanis in rebus etiam bonorum nonnunquam ex satietate fastidium, ubi pijs sermonibus loci haud sanè multum reliqui fore conspexerat, ipse nequaquam se vertebatur pro ridiculo gerere, quò veluti per facetias innocentius atq; liberius inspergeret dicta, monitaq; salubria. Supremâ ætate nihil habuit potius atq; antiquius, quàm domesticis peste contactis seruire: quò in opere contagio violatus, tantâ beatitatis adipiscendæ consensione decessit, vt optare! Superioribus eam se posse monstrare, hilario vultu prædicaret. Postremus ad diem quartum Nouembris occubuit

Christophorus Ferlinger, domo Rattensdorfiensis in Styria, Coadiutor temporalis, annos natus vñum & quinquaginta, septem & viginti versatus in Societate. In ædifici & ianitoris officijs perquam industrius extitit. Ibi supellestem sacram augere, & conservare; hic ciborum reduvias, crustula panis, iurulenti residua, & cuiusmodi pauperibus alendis idonea, comportare. Horror illi pestilentie vehemens inerat; sed animi firmitudo tanta, vt eam naturæ vim rationi subigeret, & Patres ægrorum domos concursantes cupidè comitaretur. At vbi malo eodem correptus est, incredibile memoratu est quanto delibutus gaudio decesserit.

C A P V T I I.

Angusta, Tubinga, Sanctis, Brisaci, singuli moriai,

Avgusta quoque Vindelicorum suum habuit in S. Annæ Collegio inuidendum funus; nempe dum peste laborantium saluti consulit, noxio flatu hausto, mortem ad diem quintum Septembris executus est

P. Christophorus Pfarkircher, domo Vveissingenensis in Sueuia, annorum quinque & triginta, quatuordecim in Societate, vir qui in concionando, vt se dabant initia, progressus erat egregios habiturus, nisi eum charitas maturasset ad præmium. Tubingæ in Vvirttembergia die quartodecimo Septembris excessit

P. Blasius Bez, domo Hirschellensis in Vindeliciis septimo ab hinc anno septimoicesimo ætatis, coopatus in Societatem, iam Sacerdos, Theologiæ, Canoniciq; iuris non imperitus. Castrensem Missionem aliquamdiu secutus, apprimè gratus & ducibus, & militibus fuit. Ceterum in Societate cum præclarè multa gesturus esse videretur, Deus eum per laborum compendia perduxit ad metam: nam Lutherano in pago Gomeringa, qui sesquihoræ itinere Tubingâ distat, vni cuiuspiam peste contacto sacra dum administrat, ab eodem illo veneno aspersus, toto cœpit corpore contremiscere. Lectum, quò inuitabatur, aspernatus, in stramenta se abiecit; ac postea in Prædicantis hæretici domo, quam pro diuersorio habuerat attributam, in humilem atque angustum se locum recepit. Ibi Confessione totius vitæ magno sensu pietatis peractâ, oblatam à Patre, qui Tubingâ suppetias accucurrerat, Eucharistiam,

suâ

suâ sibi met ipse manu, ne socio noxx foret, accepit, & gaudij cælestis plenus, summam sibi fuisse votorum edixit emori in Societate: agere se multò maximas Superioribus eo nomine gratias, quòd in ea se tantisper, dum compos euaderet, æquis animis tolerassent. Efferrî se tamen eâ Prædicantis è domo prius orauit, quàm obiret, quòd hominem Societatis extremum ibi spiritum edere non decere censeret. Eius morte, tota ea legio, quam sequebatur, in luctu ac desiderio fuit. Sanctis, in extrema Germania ad Belgij fines, die quartauigesimâ Nouembris abiit à vita

Ioannes Osteruick, domo Oostervickanus in Belgio, Coadiutor temporalis annorum quadraginta, septemdecim in Societate. Brisaci demum in Alsatia postridie Calendas Decembris extremum vitæ diem confecit

P. Godefridus Feller, domo Luxemburgensis in Belgio, vno & trigesimo ætatis, quartodecimo Societatis anno. Is præter modestiam, suauitatem, aduersus maiores reuerentiam, præcipuum, quoddam ostendit studium salutis animarum; præsertim Brisacii inter milites, quos partim varijs affectos morbis, partim etiam infectos hæreticâ labe, obire assidue atque solari habuit in præcipua, parte curarum; atque eis quòd suauis & doctrinæ labem, & peccata inueterata detraheret, emendicatos ostiatim cibos fouendis ægris corporibus opportunos, viritim inuifens distribuebat; & quod eius præsidij finibus eius ardor animi neutrquam vinciretur, idem illud officij per finitimam vicinitatem circumferebat. Neque hoc eum, opere pestilentia potuit abstinere discrimen, quâ promiscuè teneri multos constabat; sed profusus sui, studebat alieni sollicitus esse. Igitur indulgentius paulò dum agit, veneno à quopiam afflatus est. Quod ne id imprudentem opprimeret, simul vt animaduertit hæere visceribus, à primo ætatis peccata sua cum sensu doloris confessione repetiuit; sacro deinde Viatico sese instruxit; ac deinceps procul ab se Patrem socium, nequid etiam ipse mali contraheret, habuit. Sic demum placidè conuicuit in mortem.

BELGIUM. CAPVT III.

In Belgio locis varijs desiderati viginti: vnus Vesulij.

Rursus tentatum est Belgium; rursus pari gloriâ decoratum; decesserunt enim, dum suæ charitati liberaliùs in
auxilium

auxilium peſte infeſtorum indulgent, vârijs locis omnino 20.

Hallis primùm duo cecidère; alter die ſextoniſimo Iunii

Thomas Vvilleborts, domo Antuerpienſis, annorum quinque & viginti, ſeptem Societatis. Alter die tertiodecimo Iulij

Guilielmus Bardè, patriâ Borbonienſis, Coadiutor temporalis, annorum vndequadraginta ætatis, ſex Societatis. Brugis Flan-
drorum quinque decorâ morte occubuere: Primus die trigelima Iulij

Paulus Denys, indidem oriundus, Coadiutor temporalis, annos natus tres & quinquaginta, videnos in Societate. Alter poſtridie ſeu vno & trigelimo die Iulij

P. Adrianus Kerikhonen, domo Caſletanus, annorum quadragenûm duûm, vndeicenuûm in Societate. Tertius ad quinquaginta diem Auguſti

P. Franciſcus Meyers, domo Antuerpienſis, annorum trium, & triginta, decem in Societate. Quartus ad tertium diem Septembris

Ioannes Van Ofeh, domo Bredanus, annorum viginti quinque, & quinque in Societate. Poſtremus ad diem ſextum Septembris

Ioannes Hulshout, domo & ipſe Bredanus, quatuor & triginta annorum, tredecim in Societate. Bruxellæ vnus elatus eſt die ſexta Auguſti

Michaël Van Mehelen, domo Antuerpienſis, Coadiutor temporalis, annos natus quadragenos, vndeicenos in Societate, Louani quinque deſiderati ſunt; primus die alterâ Octobris

Alexander Vranx, domo Bruxellenſis, Scholaſticus, annorum vnus & triginta, decem in Societate. Alter ad diem ſextum Octobris

David de Smidt.

Tertius eodem illo ipſo die ſexto Octobris.

Libertus Meerhout, domo Culemburgenſis, Scholaſticus, vno viceſimo ætatis, quarto Societatis anno. Quartus vndeviceſimo die Octobris

Franciſcus Gruythuſſen, domo Nunenſis, Scholaſticus, duodecicenûm annorum ætatis, Societatis vndenûm. Poſtremus denique poſtridie, ſcilicet vigelimo Octobris die

Ioannes Iacobi, domo Antuerpienſis, anno alterouigelimo ætatis quarto Societatis. Berga S. Vvinoci duos recensuit; quorum prior ad diem octauum Octobris exceſſit

P. Ioannes

P. Ioannes Andries, domo Brugenſis, annos natus quatuor & triginta, quindecim in Societate. Alter ad duodeuigeſimum eiſdem Octobris

P. Mattheus Ruys, domo Siluaeducenſis, annorum quatuor & triginta, quorum dimidium Societati tribuerat. Regijs in Caſtris militie (nam & ibi ſuam quoque noſtri homines in pellibus, ſicut in mobili Collegio, explicant) ad diem nonum Octobris agros iuuando occubuit.

P. Gaſpar Sebaſtianus, domo Trudbertinus, vno & tricceſimo ætatis, quartodecimo Societatis anno. Luxemburgi die duodeuigeſimo Octobris eadem laude deceſſit.

P. Senerinus Zephirinus, domo Traiectenſis, annorum quinque & quinquaginta, vnus & triginta in Societate. Atrebatu verò vno & vigeſimo eiſdem Octobris die ceſſit è vita.

P. Ioannes de Citey, indidem oriundus, ſex & triginta natus annos, ſeptem & decem in Societate. Et in hoc quidem viro magnus emicuit animorum iuuandorum ardor, præſertim inopum atque egentium: ſinceritas item cum profunda mentis demiffione, & humanarum deſpicientia rerum. Mirum dictu eſt, quàm ardentem, quàmque conſtanter à Superioribus eſſagitarit, vt eorum conceſſu ſibi vitam ægris iuuandis deuouere ſas eſſet. Obiuit autem id muneris, ubi copia facta eſt, adeò ſeruidè, fortiterque, vt primis illicò diebus ardens febribus vix agrè biduum ab opere temperarit; nam poſtredie ſtetit in pedes, & ſui, morbiſque victor, agros inuiſit. Vbi moriendi tempus adeſſe viſum, maximas & cordatiſſimas agi pro ſe gratias Moderatoribus imperauit, quòd ei vitæ in eo charitatis officio prodigendæ feciſſent facultatem. Gandau eiſdem vno uigeſimo Octobris die deceſſit.

Ioannes Oliſlagers, domo Traiectenſis Scholaſticus, ſeptimo vigeſimo ætatis anno, ſeptimo Societatis. Antuerpiæ eodem quoque ipſo die vigeſimo primo Octobris obiit.

Henriens Indegelt, patriâ Ruramondenſis, Coadiutor temporalis, annorum quatuor & triginta ætatis, octo Societatis. Addam extremo Belgio vnum qui Veſulij in Burgundia occubuit ad diem ſextum Nouembris. Is fuit

Iacobus Deſſes, gente Gallus, & è Valentina Dioceſi, Coadiutor temporalis, annorum quinque & quinquaginta, quatuor & vinti in Societate.

A N N V S. M. D C. X X X V I.

GERMANIA. CAPVT I.

Quinque quatuor locis desiderati.

SVbit annus sextus trigessimus post millesimum sexcentessimum, neque ipse parum fertilis istiusmodi gloriarum. Initiabitur ille nobis à Germania, ubi primum Sanctis ad diem nonum Ianuarij à vita migravit, intentus operi charitatis apud ægros pestilentia faciundo

P. *Theodoras Bergell*, domo Calcarienſis, duodeſexageſimo ætatis, ſextotrigesimo anno Societatis. Marcoduræ duo cecidère, alter eodem illo ipſo die nono Ianuarij

P. *Franciscus Knodt*, domo Vvedetenſis in Dioceſi Treuirenſi, annorum quinque & triginta, ſedecim in Societate. Alter ad diem item nonum Auguſti

P. *Ioannes Meinavv*, domo Colonienſis, annorum vnus & triginta, vndecim in Societate. Conſtantia ad diem decimum Ianuarij occubuit

P. *Stephanns Hazler*, domo Monacenſis, annorum vndequadraginta ætatis, trium & viginti Societatis. Embrica ad diem vigesimum Iunij poſtremus occidit

P. *Antonius Vveſtenberg*, domo Colonienſis, annorum vndeſexaginta, ſeptem & triginta in Societate.

GALLIA. CAPVT II.

Decem varijs locis in Gallia mortui.

IN Lotharingia cœpit hoc anno his heroibus triumphare Gallia: ubi ad diem ſeptimum Aprilis in oppido S. Nicolai occubuit *Chriſtopherus Triplot*, oriundus è Dioceſi Tullenſi, annorum ſex & triginta, quindecim in Societate. Lingonibus verò ad diem ſextumdecimum eiufdem Aprilis exceſſit

P. *Chriſtophorus Menigos*, domo Nanceianus, annorum ſeptem & quinquaginta, vndetriginta in Societate, tria dudum vota ſolemniter profeſſus; malum verò ipſe in caſtris, quæ ſequebatur ad culturam gentis militaris, contraxit. Nanceij tres obièrunt; primus

P. *Guido*

P. Guido Vignier, ex oppido Barrosoquanensi honestissimo loco natus, qui quidem adolescens antequam Societati, nomen daret vitam Religioso dignam in sæculo ducebat, singulari studio pietatis usurpans Sacramenta saltem decimo quinto quoque die, quotidie varias preces fundens ad B. Virginem, ad cuius obsequium omnes quotquot poterat aduocabat, & à cuius Sodalitio toto circiter quinquennio, quo scholas frequentauit, ne semel quidem absens fuit, nisi vel ægrotatione, vel certe graui aliquo alio impedimento esset detentus. Ingressus est Societatem, mense Maio anni 1620. in qua sexdecim circiter annos vixit, ob mores plurimum amabiles ab omnibus vehementer probatus. Demum positus in tertio probationis anno, sæuiente Nanceij peste, prece supplici à Superioribus euicit, vt expositus obsequio ægrotantium ibidem seruiret, ybi dum se se ad stuporem vsque ciuium, magno animo, prudentiâ, curâ, & industriâ expendit, post 12. circiter dies, ipsâ luc correptus, vinculis huius mortalitatis exutus, in cælum, vt spes est, auolauit 22. die Aprilis anno æt. 35. ampla tam generosæ charitatis præmia recepturus. Alter fuit

P. Ioannes Mariot, Lingonienfis. Et hic adhuc in scholis iunior commendabilis erat tenero in Deiparam cultu, deuotione in Sanctissimum Sacramentum, zelo in hæreticos conuertendos, quorum salutem procurabat quâ voce, quâ exemplo, quâ obsequijs, & officijs, magnâ animi commiseratione illorum exitum deplorans. Societati se addixit anno 1620. & degens itidem in tertio anno probationis mortuo Patri Guidoni, postulationibus suis meruit suffici, & reipsâ suffectus, sed mox initæ illius operæ quarto die infectus, sexto extinctus est. Tertius denique.

P. Petrus Boullerot, Caluomontanus sextum & vigesimum annum agens, & iam Sacerdotio consecratus, licet Tyro adhuc, & in vira Religiosa Nouitius, eo inflammatus fuit mentis feruore, & de iuuandi proximi desiderio accensus, vt tandem aliquando votis suis obtinuerit prædictorum duorum Patrum charitatis vices subire, iuuabatque magno animo omnes, donec interceptus grassante morbo duobus prioribus meruit congregari, & parem victoriam, in cælestibus consequi.

Solemne pro singulis eorum in Parochiali templo S. Sebastiani publicumque sacrificium honorificè à ciuibz indictum est, & testificatione grati animi, non mediocri celebratum. Sepulti sunt in capella Sancti Theobaldi, intra muros quidem, sed

tamen iuxta ciuitatis portam, quæ à S. Joanne nomen retinet.

Augi extremâ in ora Gallix ad Oceanum Britannicum, die vndecimâ Auguſti ſublatus eſt

Petrus Champeaux, domo Trecentis, Coadiutor temporalis, annorum quatuor & quinquaginta, duodeciginta in Societate. Veſuntione in Burgundia, quartodecimo die Septembris hinc demigrauit

Nicolaus Clemens.

Dolæ 9. Sept. 1636. patrio in ſolo diem eodem in obſequio domeſticis accuratè impenſo clauſit

Edmundus Ozannius, primi anni Theologus, æt. anno xxvi. iam veneno ab ægris noſtris hauſto percuſus, cùm è cubiculo migraret, Crucifixum vltimæ ſux peregrinationis comitem pectori adſtrinxit: cui demum immortalis eſt, cùm interiæſum capitis percurbati, ac mente moti, non indigna ſanâ mentè carmina pangeret, diceretque demùm illud Iobi: *Manus Domini tetigisme*.

Dolæ item ad ſeptimumdecimum Septembris

P. Franciſcus Morealius, gente Sequanus, annorum ſeptem & quadraginta, vndeciginta in Societate. Duabus, quas ſemper deamauerat, virtutibus, lenitate, & præcipuè Deiparæ cultu, ſub mortem emicuit; nunquam eos, qui ſibi miniſtrarent, niſi placido & ridibundo vultu allocutus eſt, vel inter aſperas ſtomachi conuulſiones, & vomitus: & Magnæ Matris Imaginem ſibi ab oculis ſtatui voluit, vt in eius conſpectu moreretur, quam viuens ita dilexerat, vt veſperi cùm lectum peteret, collo Diuæ Roſarii iniiceret, multamque, quâ ſæpenumero laborabat, nocturnam inſomniam, percurrendis eius ſalutationibus indeſeſe ſolaretur: Illi ſuccceſſit ad diem tertiumuegeſimum Septembris

P. Ioannes Abriotus, domo Beuienſis in Sequanis, annorum vnus & quadraginta, vnus & viginti in Societate. Homo ſuauiſſimi ingenij, quem ſemper habuerat diuinitus hauſtum ſenſum, teneræ ad diuina pietatis ſub extremam horam ita exeruit, vt Chriſti Domini Cruci affixi ſimulacrum, item Deiparæ, ac Sponſi eius imaginem arctiſſimo complexu tenens, mille amatorijs verbis ſalutaret, mille oſcula libaret; in quo blandiſſimi amoris impetu lætiſſimè in ſanctorum, vt ſperare licet, quietem conceſſit. Secundùm iſtum ad diem ſeptimumuegeſimum Septembris obiit

Mag. Nicolaus Franciſcus Reginaldus, indidem oriundus, Scholaſticus, qui Grammaticæ tum ibi ſcholas explicarat, annos quatuor & viginti natus, ſeptem emeritus in Societate. Hunc Deipara, cuius amorem

amorem ipse altissimè imbiberat, superioribus annis insigni miraculo iam conclamatum saluti restituerat. Quod ipse beneficium interpretatus eò sibi fuisse collatum, ut Christi Domini, Matrisque eius gloriam quàm maximè latè posset proferret, nihil spirare iam videbatur aliud, nisi labores, atque ærumnas in Americanis conuertendis populis adeundas, eamque prouinciam sedulò petessebat. Interea loci verò virtutibus Apostolico dignis consilio animum, exornare studio habere. Tandem gliscente pestilentia pharmacopolæ domi munus exercuit ob singularem ingenij ad paranda ægris medicamenta solertiam: dumque parenti suo vtrique lue contactis, obsequio subuenire, ut filium par erat, enititur, dumque eos vitâ functos humo sacrâ sepeliendos diligentissimè curat, eodem quoque ipse morbo stratus, celeriter ad præmium euocatus est.

BELGIUM. CAPUT III.

Antuerpia quinque; Atrebat duo sublasi.

Magna strages hoc anno in Belgio, & multiplex victoria, multis passim gloriosè cadentibus. Principium Antuerpiæ factum, ad diem decimum Aprilis, quo decessit

Aegidius Michelsen, domo Antuerpiensis, Coadiutor temporalis, annos natus quinque & triginta, sedecim in Societate. Secundum illum obiit die sextodecimo Maij

Ioannes Tykens, domo Hamburgensis, temporalis item adiutor, ætatis anno quinquagesimo, decimo Societatis, quem vitâ piè religioſeque, vel ante initam religionem, traductâ dignum hoc præmio fecisse videri potest. Ad diem dein trigesimum Maij migravit è vita

Ioannes Clock, domo Geldenacensis, ipse etiam Coadiutor temporalis; vir æquè labori, precationique deditus, & verum, boni Coadiutoris exemplar. His addendus est nobis, ignoto die sublatus

Ioannes Godofridi, domo Leovvardiensis, Coadiutor quoque temporalis, vir placidis, & candidis moribus, atque ut ea conditio postulat, oppidò laboriosus. Eum verò tametsi non sustulerit pestilentia; in media tamen contagione, dum ibi seruiret, aliâ contractâ valetudine decessit. Postremus ibi ad diem duodecimum Septembris occubuit

P. *Alexius Vanden Zanden*, domo Viluardiensis, actis in Societate annis vicenis; vir qui morum suauitatem egregiè cum animi celsitate coniunxerat, & religiosæ studium disciplinæ inde usque à tirocinio exacta seueritate coluerat. Huic etiam febris, non pestis, sed ea in pestilentium obsequio contracta vitam excepit. Antuerpiæ successit Atrebatum, ubi duo desiderati sunt: alter ad diem quintumdecimum Aprilis

P. *Jacobus Marlart*, domo Boloniensis, annos natus septuaginta, exactis in Societate duobus supra quadraginta, inque ea Spiritualis Adiutoris gradum sortitus, cui profectò sua flagrantia semper ornamento fuit. Multos annos in habendis, formandis, pro præmijs, & pauperum solatio Carechismis, magnâ cum laude versatus est, fructu admirabili; Leodij præsertim, Audomari, totoque agro Boloniensi. Indefessus præterea in audiendis tenuiorum hominum generalibus Confessionibus, & hoc vel maximè beneficio cum ijs carus, tum verò passim celebris, & pernotus. Hic sese in peste morientium obsequium libens, atque vltro dedit. quinque menses ipsos ijs incolumis nauarat operam; cum Magistratus oratu, iussuque Moderatorum ab opere senocatus, ne id ætatis homo tantis laboribus fatisceret, postridie recessus eius se lues ostendit, quam antè iam hauserat, & quatuor diebus hominem voti sui compotem reddidit, Deum scilicet ad eius ingressum stadij precatum suppliciter, vt emori sibi in eo concederet. Alter ibidem ad diem decimum Maij decessit

Franciscus Lambert, domo Hesdinienſis, Coadiutor temporalis, annorum quinque & triginta, vndecim in Societate, vir prorsus ad nutum Superiorum factus, qui nullius gratiæ, studioue præter obedientiæ, atque iniuncti sibi muneris terminos graderetur, neque quidquam sibi de spiritualibus officijs detrahi, cuiusque negotij, aut occupationis ergo, pateretur. Hanc verò ille prouinciâ, charitatis plenus, ingenti sibi ardore depoposcit.

CAPVT IV.

In Hollandia desiderati septem.

NEquè suos Hollandia desiderauit athletas, quos de pestilentia victores laudauit: quamuis in umbra cogat eos, atque in latebris assidue rei Catholicæ tractare negotium. At ubi per eam prouin-

provinciam coorta lues est, suum quisque Patrum quam studioso gregem coluisset incolumem, tam promptè, vel suo vitæ periculo, laborantem adiuuit. Primus Calendis Maijs gloriose mortis sortem, excepit Neomagi

P. Antonius de Greef, domo Siluæducentis, annorum septem, & quadraginta, viginti minùs in Societate. Is cum anno ætatis suæ quartodecimo, Philosophiæ daturus operam ad Grudios abiisset, coepit cum Diuina Bonitas sentim à curis fugacibus ad æternitatis studium auocare. Iam verò cum ad firmandam constantiam suam, in aula Sodalitatis Partheniæ coram Beatissimæ Virginis Dei Matris Imagine voto ritè nuncupato, pudicitæ florem Deo, & Deiparæque obligasset; quiescenti per noctem ecce augustissimâ specie, beatissimoque lumine spectabilis eadem Cæli Regina suo se clienti palam ostendit, atque aliquandiu videndam incredibili benignitate præbuit. Quo viso mirificè recreatus, ac tantâ cælestium deliciarum copiâ perfusus est, ut æternæ vitæ gaudia degustasse quodammodo videretur. Hinc vitæ sanctioris desiderio accensus, cum Philosophiæ cognitione sat esset instructus, ut bono rei publicæ se redderet opportunior, ad Theologiam se transtulit. Exactis eo in studio tribus annis, cum res humanas plus in dies singulos, plusque fastidiret, ad ineundam Societatem, curandaque pro illius instituti ratione animorum commoda, mentem adiecit. In ea postea quàm annos quinque politiorum disciplinam iuuentutem edocuit, sacerdos effectus, seque aliquantisper Mechliniæ varijs in Societate consuetis muneribus obeundis expertus, in Bataviâ legendæ mellis animarum, iussu Moderatorum, contendit. Leovvardiæ, Grœningæ, Neomagi potissimus eius, & multò maximè frugifer & fructuosus labor fuit; nihilque non grande, & arduum, Dei & animorum causâ meditabatur: ut eum adedò cum Bataviæ non satiant ærumnæ, Ethiopicas, Indicas, Iaponicas, Sinicas volutarer animo, & datis etiam Præpositum Generalem literis, eam sibi facultatem suscipiendarum deposceret expeditionum. Neque priuatis religiosorum decorum ornamentis, totoque interioris hominis cultu minùs erat eximius. In rebus asperis, & duris, in sui contemptione, in affligendo flagellis, cilicijs, inedia, corpore omninò princeps. Abhorrebat ab omni fastu; aspernabatur corporis cultum, omnemque illecebram rei mortalis; nec de se ipse quidquam splendidum sentire; neque alios, si quo modo posset, sentire pati. Quotidianæ precandi, commentandique tempora cum expleisset, subsecina quoque

quoque & secundaria captare, dum opera proximis nauanda permitteret: Abducebat se magis iudies à contagione corporis; atque è rerum omnium aspectu, in Dei cognitionem, amoremque suauissimè rapiebat. Dissipatis in varias curas, & negotia viribus animi, tanquam receptui canebat identidem; & iaculatorijs, quas vocant, precibus, hymnis, versibus, quos ad familiarem vsum in tabulas retulerat, Deo ritè supplicabat. Atque vt in Dei causam semper esset intentior, singulis Neomagensis oppidi vicis, vijs, compitis, Caelites tutelares singulos designarat, quorum opem rebus gerendis, dum per urbem cursaret, exposceret. Vt verò expertus est hand semel eorum in periculis præsens, atque opportunum præsidium; sic operæ compendio, singulare quidpiam referre, quod merito mirum, ac penè supra fidem videri possit, memorare consilium est. Anno seculi huius tertio vicesimo, sub horam noctis decimam, hoc est, alteram ante noctis dimidium, in publicum prodiebat, ad nouum, in quo per dies aliquot oblitesceret, domicilium transiturus. Desitis obsitæ niuib; erant circumquaque viæ, atque inde, vt fit, maligni aliquid luminis elucebat. Ad id agnitus ab excubitore milite, qui oblatam sibi ex inopinato prædam gratularetur, iniectâ manu ferociter apprehensus est. Conclamatum erat, si humana præsidia quærentur, libertatis iactura; si modò vita per eam redimi potuisset, haud in ambiguo erat. Igitur ad diuina conuersus, interpretem votorum suorum adhibet Ioannem Berchmannum, adulescentem è nostris, cuius rerum præclare gestarum historia in medio est; quoque fuerat aliquando familiariter vsus. Neque incassum preces fusæ. Repentè adesse visus adolescens promissò pallio, staturâ, vultu, ætate, Berchmanno simillimus, qui militem explicatâ frõte, ac blandâ voce compellans: Eia, ageris, inquit, hunc hominem missum fac, & mihi, & multis Ciuium apprimè notum. Eâ vultus, ac vocis mollitie ita fractæ hominis iræ, ita demitigatus furor, vt è vestigio siuerit Antonium, arbitrato suo, quodquò vellet, abscedere, neque vltra verbo, neque re yllâ læsum. Adolescens autem, quisquis ille fuerit, illicò se abstulit è conspectu, & videri desijt. Porro ne apud posteros, ea res propter insolentiam admirationis ampliùs haberet, quàm fidei, diligentius ipsi visa est exploranda. Igitur adolescentes omnes Catholicos, qui suum illum vindicem referre quoquo modo posse viderentur, accuratè singulos interrogare, id noctis, atque horæ ecquid in via alicubi fuerint, ecquid aliquem è satellitis manu vindicarint;

dicârint; neque quisquam omnium vnus eius facti autor inuentus est: id quod Antonius coram duobus postmodum Episcopis Antuerpiensi, ac Ruræmundensi ita gestum esse, sacramento legitimè testatus est. Ceterum vt apud Neomageneses hoc anno, Cælestium ope, captiuitatem euaserit, experiri tamen cum etiam aliquando vim, atque angustias carceris, ad exemplum tolerantia, Deo collibitum fuit. Anno quarto & tricesimo voluentis æui, cum ad reuiscendos postliminio Catholicos Groningam rediisset, incertum quo autore, quo indicio, in manus Magistratuum delapsus est. Illico in custodiam abripitur; in pœdore, atque ærumnis agere, vt solet, compellitur. Sed amicorum charitas, constato celeriter libertatis pretio, quantum profunda Magistratuum hæreticorum cupido statuerat eum breui custodiæ exemptum asseruit.

Sed honestæ mortis ei occasio post alterum annum sic fuit. Tentârat Grudios miles Batauicus, vnaque Gallicus in eam expeditionem fœderati. Res infelicitè gesta est. Reductæ, quæ fuere, post cladem reliquæ copię Neomagum; è bellicis, vt vsus est, ærumnis, situque, ac squalore militum, multiplices per autumnum, perque hiemem morbi exorti. Tum ea morbida vis in pestem versa per Ciuēs quoque haud paulò atrocius grassari cœpta. Alij super alios sterni; nec vsquam visa maior vel morbi grauitas, vel laborantium, ac morientium numerus. Præclaram ea res charitatis palæstram, atque inexhaustam laborum materiam tribus socijs eo loco in animorum cultu versantibus, ac potissimum Antonio nostro, dedit. Cum enim intenti agerent, ne aut sanis salutaria viuendi monita, aut ægris opportuna in morbo solatia, aut morientibus necessaria ad migrationem præsidia deficerent, erat in omnem partem versandus labor, & diurnâ, nocturnâque contentione operis, omnium necessitatibus seruiendum. Quare cum in continuos labores, & pericula magnis animis, & singulari vitæ contemptu se dant, haustâ breui luc, & quod luctuosum rei Catholicæ, ac peracerbum accidit, ea confestim vitalia depascente, cum datis ad Præfectum.

Missionis vniuersæ literis, erratorum veniam sibi fieri postulasset, haud multò post, omnibus Ecclesiæ Sacramentis munitus, religiosissimè à vita discessit.

* * *

CAPVT V.

Neomagi praterca duo alij sublasi.

P*Theodorus de longbe*, proximus à priore Neomagi ad diem decimum Maij eadem cum illo causâ, parique morte erepeus est. Erat is domo Enchusanus, annorum quinque & triginta, altero & vigesimo ætatis in Societatem adlectus, Tornaci tirocinium posuit. Quo confecto, & per annos aliquot in Duacensi Collegio, Philosophicis, & Theologicis præceptionibus assatim instructus, vt in ijsdem publicè tradendis aliquando posse cum Societatis existimatione versari crederetur, Enchusam, rei domesticæ componendæ gratiâ, iam tum Sacerdos, profectus est. Ibi plerique Catholicorum Ciuium, eius modestiâ, suauitate, obsequijs capti, illum rei sacræ administrum, & animorum suorum cultorem peroptarunt. Negari præfactè non potuit, quod tam enixè petebatur. Verùm vt primum Enchusæ momentum animis adferre vñtatis familie nostræ muneribus instituit, degenerare nescio quâ emulatione nonnullorum, qui suis id rationibus alienum ducebant, eas in difficultates deductus est, quibus expedire sese non prius valuit, quàm eo oppido, vel quiritantibus frustra Ciuibus, decederet, iussu Magistratuum, quibus ad vincula deditus ab ijs est, quos eâ re profectus, quia multò maximè debuit esse puditus, ego non prodam. Igitur exactus è patria, Levvardiè primùm, dein Silgeducis aliquantis per consedit, donec Neomagum missus, anno non integro ibi fuit. Vir excelsi animi, & qui doctrinæ præstantiâ, virtutum splendore, morum suauitate, cum maturitate copulatâ, omnium animos sibi deuinciret. Erat ab natura præseruidus, atque ad iram pronus; sed eâ animi altitudine vel primos eius impetus ita temperabat, vt habere in potestate, atque arbitrato suo premere, laxareque, vti rerum momenta poscerent, videretur. Eruperat aliquantò ante mortem, tribus quatuorue è Nostris adsistentibus, nescio quâ causâ, in verbum paulò impotentius: sed eum die postero, vbi ad ante acta aduertit animum, tanta incessit eius poenitentia, vt modestissimo sensu animi veniam ignoscendi sibi fieri postulârit, spoponderitque se poenas ab semet ipso haud quaquam leues, sed suo dignas peccato, repetiturum. Charitate in Deum, atque in homines tantâ fuit, quantâ, cum esse par est, qui Dei, atque alienæ salutis studio rebus humanis vltro nuncium remisisset. Ea verò ipsa charitas
eum

eum in hoc optabile, & omni vitâ præstantius exitium impulit. Nam cum in Hollandiam interiorem perficiendis quibusdam negotijs profecturus Neomago discessisset, nunciatum illi est in itinere, deuotam Deo Virginem, spectatæque pietatis, cui à sacris confessionibus aliquamdiu fuerat, lue correptam, eo rerum articulo ipsius operam, cum vita deficeret, adornandæ morti vehementer expectere. Itaque Neomagum continuò reuolare, virgini primùm illi, tum & P. Antonio de Greef iam etiam affecto, alijsque agris vniuersa Christianæ pietatis cum solatia, tum auxilia præstare; vnde haustâ item paucis diebus eadem lue, plenus officij & meriti, vitam honesto fine terminauit. Tertius ibi quoque naturæ concessit ad diem vigesimum Maij

P. *Reinerus Brulus*, oriundus è pago Nedervvert agri Siluæ Iucentis, annorum quatuor & triginta, emeritus vndeicenos in Societate. Posito Mechliniæ tirocinio, seuerioribusque doctrinis cum ingenij laude Louanij perpolitus, formandis tironum nostrorum moribus, disciplinæque religiosæ firmandæ, Magistro eorum, focius & adiutor datus est. Inde gestâ quoque scholarum præfecturâ, & Ministerio Collegij, cœptus in pulpitu induci, eam quoque nostri muneris partem ita tractauit, vt non vulgarem dicendi facultatem, neque vñtata naturæ ac doctrinæ ornamenta præferret. Ceterum ingenio lenis ac placidus, ad res gerendas nauus & impiger, eâ morum atque oris modestiâ fuit; vt quendam pietatis sensum intuentibus ingeneraret. Et his ille quidem Dei donis ornatus, quatuor professionis suæ votis è Moderatorum sententia ritè editis, hoc demum ipso anno, in Batauicam Missionem, destinatus, excolendis Neomagensibus primùm nauare studium, iussus est. Haud facile dictu est, quàm multos paucis mensibus Deo & Ecclesiæ reddiderit. In congressu quippe cum Hæreticis, seu consulentium quæstionibus responderet, seu errores illorum, Catholicâ veritate refelleret, eâ vtebatur moderatione, vt nulli præsens fastidio, cunctis proficiscens desiderio esset.

Ceterum dum valentibus iuxta & agris operam, vt par erat, impenderet, paucis diebus afflatus pestilentia, quàm studiosissimè comparatus, æternitatem excutus est.

CAPVT VI.

Heyssij. P. Ioannes de Hey sublatu.

P Ioannes de Hey, domo Brugenſis, annorum ſex & triginta, ſeptem & decem in Societate, Heyſſij, Catholico Cluiæ oppido, quò defluxerat Arnhemio, ad diem ſeptimum Auguſti mortem honeſtam oppetiit. Is poſtquam in Societate Philoſophicis & Theologicis diſciplinis excultus fuiſſet, & humaniores literas iuuentuti quinque ipſos annos tradidiſſet, factus Sacerdos, non vnam noſtrorum munerum partem cum laude tractauit. Hoc ipſo autem anno ad nuncupanda ritè quatuor profeſſionis ſuæ vota admiſſus, Arnhemium ſubinde, quò ciuibus vſitatam noſtræ familiæ operam impenderet, allegatus eſt. Sed cum per æſtatem, vti totâ Geldriâ, ſic Arnhemij quoque graſſari cœpta peſtilitas, idoneam ei præberet experiundæ ſuæ charitatis occaſionem, ita eâ nauiter ipſe atque impigrè vſus eſt, vt longè lateque omnes per diuina remedia ab animi morte ſtuderet eripere, ſequè metipſum in perennes labores, & cuiuſmodi pericula, vitæ prodigus, animoſè dare. Vnde hauſtâ & ipſe luc, noua charitati victima cecidit. Cum primùm, ſe iſtū contagione perſenſit, de adornanda vitæ clauſula, vt par eſt, ſollicitus, è Neomagenſibus ſocijs vnum euocauit, à quo conſuetis Chriſtianorum armis ad ſupremum certamen inſtrueretur. Inde ne cui damno Catholicâ in vrbe mors eius eſſet, Heyſſium Cluiæ Catholicum item oppidum haud longè diſtans, ſecundo amne deuectus eſt, ibique poſt octauum diei feſti S. P. N. Ignatii, vt optarat, diè abiuit è vita. Funus eius in ſigni Catholicorum Arnhemienſium, qui eò confluxère, ſtudio celebratum eſt, & in æde Parochiali perhonorificè conditum.

CAPVT VII.

Vnus Amersfortij deſideratus.

P Iordanus Vuencom, ortus Amersfortij, Vltraieſinæ ditionis oppido, ibidem natali in ſolo ad diem tertiumdecimum Auguſti vitam morte iterauit, ſeptimotrigეſimo ætatis, vigეſimo initæ Societatis anno. Parentes habuit eius oppidi ſpectatiſſimos, ornatuſſimoſque. Societatem, reclamante fruſtra matre, & queſtibus, ciulati-

ciulatibus, lacrymis miscente atque incendente omnia, quod ipse videlicet ei esset liberorum carissimus & multò suauissimus, inuictâ constantiâ capessuit. Tironum rudimentis Mechliniæ politus, & confecto deinde Louanij Philosophiæ curriculum, politiore litteraturam annis quinque professus est, hand poenitendo auditorum fructu, cum in bonarum cognitione artium, tum in ornatu morum, cultuque virtutis. Inde Theologicis disciplinis probè munitus, & sacris instructus initijs, antequam produceretur in aciem, & animorum commodis intendere iuberetur, maternæ conciliandæ gratiæ causâ missus Amersfortium, vt matrem ad omnia Christianæ æquitatis officia pertinaciter primùm surdam, sic populares suos omnes, qui quidem Orthodoxi erant, mirè sui studiosos, & in omnem pietatem propensos reperit. Quâ populi beneuolentiâ, atque animorum inclinatione victa quoque tandem mater, in gratiam cum filio redijt; & cum haud multò post in supremum incidisset morbum, cum adesse sibi voluit, vt migrantem animam vſitatis Deo precibus commendaret. Porro eius in Brabantiam reditu, haud languidiora Ciuium facta sunt studia: sed cum de more Societatis, tertio probationis anno opportuna iuuandis hominum animis arma acuiſſet, Amersfortium legitimâ Moderatorum autoritate remittendus fuit. Inde sacris quâ concionibus, quâ catechesibus rem Catholicam, tueri, atque angere aggressus, haud faciliè verbis explicari potest; quo bono animorum vtrâſque illas Apostolici muneris partes tractârît. Excitauit quàmplurimos è peccatorum veterno: sed longè plures ad ardentiorum Dei cultum incitauit. Abstraxit ab hæresi propè innumeros tum ipſo in oppido, tum per agrum eius suburbanum: atque eius operâ perfectum est vtrobiq; vt iam ex ipſis Christianæ vitæ officijs Orthodoxi atque heterodoxi dignoscantur. Sublatæ eo autore discordiæ, restinctâ inueterata odia, tenuiorum egestas leuata, pudicitia Deo à Virginibus vota; Sacramentorum vſus postliminio reductus: prorsus Ecclesiæ decor & facies antiqua reuocata. Atque istiusmodi quidem erant ea, quæ publicè gerebantur.

Sed priuata quoque vitæ ipſius ratio, domesticis admirationi fuit. Consuetum Societati tempus orandi, horam ipsam quotidie commentationi sacræ tribuere: somnum, ad quem naturæ indigentia prius esset, sibi deducere. Abhorrere fastum omnem & contumaciam. In familiari congressione lenitatem ita cum grauitate miscere, vt nihil neque de autoritate facilitas, neque seueritas de

comitate detraheret. Vitę asperitas, quę religioſę cultos integritatis eſt, in eo eximia fuit; ſępę corpus affligere, imò cruentare, verberibus, & ipſa cubiculi pavimenta ſuo ſanguine tingere. Chriſtianę manſuetudinis, & magnitudinis animi exemplum illud ſingulare fuit, cū in ſuſpicionem perduellionis adductus in publicos carceres, & varia Iudicum tribunalia pertractus eſt. A cuſtodie præſecto vita eius Angelica; à Principe Auriaco, & Iudicibus, eius animi magnitudo mirificę celebrata eſt: ille Angelum nominabat, ſed inter homines mortalem: hi non adornandis Catholicorum ſacris, ſed militari ducendę cohorti natum identidem aſſerebant. Cū verò culpę immunis deprehenſus; abſolutus à Iudicibus, & miſſus factus eſſet, ne ſubiraſci quidem vnquam homini illi viſus eſt, qui calamitatis eius auctor extiterat. Adeò eius animo Chriſtiana virtus inſederat. Imò ſtatuerat cū animo ſuo, ſi naſtus eum hominem alicubi fuiſſet obuiam fortę in via, in amplexum ruerę, agereque gratias, quòd talem ſibi tolerantię gloriam ſuo conſilio peperiſſet. Hoc ergò virtutis potiùs, quàm ætatis peracto curſu, cū ſæuiente etiam Amersfortij per æſtatem peſtilentiã; ægris omni ope ſemper aduiſſet, eadẽ tandem & ipſe correptus, atque ad capiendã laborum ſuorum præmia ſublatus eſt, cū ſeptem prope modum annos Amersfortij rem Catholicam tam impigrę, fortiterque geſiſſet. Porro vt eius mors bonis omnibus luçtuofa, ita illius funus magnã Catholicorum, è ſinitimis etiam oppidis confluentiũ, frequentia celebratum eſt, tanto omnium dolore ac ſenſu, vt eorum ſepultus in lacrymis hand immeritò dici poſſit.

CAP V T V I I I.

Duo Groninga ſublati.

P Paulus Van Vuonte, ortus Hagęcomitis, annos natus duos & triginta, in Societate . . . prior duorum Groningę deceſſit, ad diem quintumdecimum Auguſti. Is heterodoxis natus parentibus, ſed floreſcente fortuna, ab ijsdem inter liberales artes, haud obſcure optime indolis, & ingenij præſtantis indicijs educatus eſt. Iamque animus erat, eo ad Iuris & Legum ſcientiam translato, rei ſug, familięque locupletis olim vnà decus parare atque præſidium. At ille ſpecioſis vitę fluxę & fragilis blanditijs iam tum, vel in hereli, maior, abrupto poſt annum & ſeſqui, Iuris ſtudio, ad rerũ
Diuinã

Diuinarum cognitionem, occulto quodam impulsu se contulit; quas ut ex ipso veluti fonte hauriret, Geneuam profectus, ibi pestiferum ejus doctrinæ virus, doctorum suauiloquentiâ, & orationis lenocinio conditum, ita in animum altè admisit, ut illud aliquando etiam ipse auctoriari propalâ, atque è cathedrâ nescientibus propinare decerneret. Verùm, ut erat ab natura factus quodammodo ad religionem & pietatem, demirari secum identidem, qui fieret, ut cum apud Romano-Catholicos tot essent in medio libri, qui Christianæ pietatis, & virtutum præceptiones proponerent, tam nulli ejus argumenti suos inter nouatores extarent. Ea cogitatio salutis illi principium fuit. Etenim ut à libris illis suis abesse pietatem animaduertit, ad ipsos errorum Doctores animum mentemque, studio explorandi conuertit. Quos ut item vacuos esse pietatis agnouit, subuereri continuè cœpit, ne ab iisdem quoque doctrinæ sinceritas, & veræ fidei integritas procul esset. Igitur è Gallia profectus in Angliam, obseruandi cupiditate, vtrasque ad Academias, Cantuariensem & Oxoniensem peregrinatus est. Sapientissimos, ut eo loco, Doctores conuenit, audiit, allocutus est: eorum mores & viuendi rationem diligenter, accuratèque perpexit. Sed cum ne in illis quidem, Christianæ pietatis, quidquam, aut Euangelicarum virtutum inesse animaduertit, suspectæ iamdiu causæ magis magisque diffidere. In patriam ergo reuersus, Lugduni Batavorum inuestigandæ viam, veritatis palam inire. Nostros, qui eo loco versabantur, identidem conuenire; fatigare varijs de fide, deque pietate quæstionibus; libellos ab ijs suppeditatos euoluere; quorum breuè, quæ veritate, quæ sanctimonia victus, eiuratis prauis opinionibus, atque animo ritè expiato, in veram sese recepit Ecclesiâ. Inde cum in cultum Catholicæ pietatis haud ille quidem segniter intentus ageret, cœpit acrioribus à Deo stimulis intus vrgeri, & ad amandâ, complectendâque Christi consilia, quamuis ardua, & vulgè humilis, vehementer impelli. Iam Societatem, quam esset expertus magistrâ veritatis, habere in votis; iam illam animi summâ cupiditate complecti. Vnum ob stare, impotentem à parentibus, ceterisque, necessarijs vim atque impetum, si quæ consilium ad eos suum emanasset. Eapropter illis inconsultis atque ignaris in Brabantiam iter confestim intendit; ibique prolixa Moderatorum voluntate Sociorum numero adiunctus est.

Religiosæ vitæ tirocinio probè posito, telisque spiritualibus ad labefactandam hæresim obarmatus, in Ommelandiam, Insulam obiectam

obiectam Frisiz, mortalibus egentissimis habitata missus, immensam in eos homines charitatem, amore Diuini Numinis amentatam exercuit. Hæc illum sanis iuxta atque ægris, quasi seruitium, mancipabat, & morbis contagione serpentibus, inter ipsa funera obijciebat intrepidum. Hæc cum ad agrestes, omnium propè rerum, inopiâ, & sacrarum etiam ignoratione laborantes potissimum instituendos impellebat: quorum culturâ atque institutione ita capiebatur, vt supremo in morbo, paucis ante mortem diebus, eorum salutem se, suamque operam æternum, si modò Superiorum probaret autoritas, Sacramento deuouerit. Ceterum adultâ iam ætate, cum euocatus ex agro ad muniendum ritu Catholico socium laborantem, Groningam accurisset, eo viuis erepro, tueri tantisper eam stationem, & emortui iussus est explere vices, dum è Brabantia eam in messem alius subrogari posset. Sic ergo pari magnitudine atque alacritate animi omnem religiosi muneris partem aggressus, cum iuuandis ægris, auctâ non parùm vi pestilientis, potissimum cogeretur intendere, breui quoque hausta luc, mortifero septem, dierum astu iactatus, demum in portum immortalitatis inuectus est. Erat in eo viro rara Diuinæ gloriæ, & salutis animorum sitis; ijsque exaugendis non modò mortem gestiebat, oppetere, sed Inferorum pœnas atque incendia quoque tolerare. Adhæc, mira in Societatem pietas. Ea morum, vitæque maturitas, vt & viuens amorem omnium, & vitâ functus sanctimoniz sibi opinionem, ac nomen inter Orthodoxos pepererit. Tanta precandi, commentandique contentio, vt officisse per eam suæ valetudini non mediocriter crederetur. Tanta humilitas & modestia, vt optare se diceret in stabulo, postquam decessisset, humari. Et visa est Numinis prouidentia eius voluisse voto respondere, quippe cum alio sepeliri loco nequaquam potuerit, ne mors eius, si fuisset peruulgata, Catholico hospiti damno foret. Eadem illa in vrbe Groninga ad diem quartum Cal. Septembris occubuit.

P. Henricus de Vrede, domo Brugenfis, annorum sex & triginta, septemdecim in Societate. Nimirum is in lubrico ætatis flexu, ne facultatibus ingenij ac fortunæ, quibus abundaret, vt plerique mortales consueuere, per licentiam aut socordiam abuteretur Philosophiæ spatium Duaci emensus, animum ad Societatem aduertebat. Secundum tirocinium, & traditis annis tribus literariæ iuuentuti politiores disciplinas, Theologiæ partes illas, quæ de officij rationibus, deque rebus religionis controuersis seorsim pertractant, Antuer-

Antuerpiæ quatuor annos edidit; ex quo præclaram iunandis
agrestibus per Flandriam aliquandiu circumtulit operam, egregium
& sibi & Societati, virtutis atque industriæ nomen adeptus. Tum
in gradum Spiritualis Adiutoris euectus, Hollandicę Missioni à Mo-
deratoribus addictus est: ipse animum in partem eius multò maxi-
mè laboriosam erumnosamque continuò intendit, Ommelandiam
adhuc intrastatam, atque omni propè spirituali præsidio destitutam.
Rarò ab alio quoquam similis in arenâ plus laboris exhaustum, plus
periculorum aditum, plus religiosę frugis è Divini verbi semente,
atque vniuersâ nostrorum munerum contentione relatum. Obire
villas agrestium difficillimis itineribus; coetus quâ diurnos, quâ
nocturnos cogere, vt locus ferret; dicere ad multitudinē magno
spiritu; tum consentibus aurem, confessis Diuinum præbere
conuiuium. Pernoctare in malefartis mapalibus; vernaculo duri
generis illius mortalium victu ad integrandas à laboribus vires vti;
in tabula, duroue alio in strato quietem carpere; vt Euangelicam
paupertatem, & contemptum opum, quem verbo prædicabat,
exemplo confirmaret. Itaque vulgò respondebat operæ suam præ-
tium, & inducta passim in mores hominum pietas; renouatus sacro-
rum mysteriorum vsus; adducti ad fidem errantes, confirmari quique
nutarent, tepidi atque socordes è ferali veterno, quo torperent,
excitari. Sanè quidem affine miraculo videri potest, sex ipsos an-
nos agri Groningani partem omnem continuò concursantem, Ma-
gistratum, satellitumque semper intentos in eum oculos fallere
potuisse, præsertim cum insigni alterius oculi vitio sanequàm nota-
bilis, atque aded perfacilis exploratu esset. Audiebat vulgò Sa-
cerdos vndulus; & assidue agrum vniuersum peruagatus, nihil
aut periculi proprioris vnquam, aut molestiæ singularis perpeßus
est. Ceterum eius profusa in omnes charitas cò maximè tempore
enituit, cum sub ætatem huius anni latè cœpit seuire pestilitas;
cùm omnes animi neruus intenderet, ne cui ægro necessarij quid-
quam deesset auxilij. Obibat domos peste correptas, & vitiatum
aërem, sui immemor, hauriebat: intrepidè morti se obijciebat, dum
animis, si posset, omnium vitam adferret. Postquam & ipse infe-
ctus est, ne tum quidem suam cuiquam operam deesse passus, æger
adrepebat ad ægros; superatâ non semel per sudorem & vomitum,
vel certè deminutâ veneni acerbitate. Sed demum erumpente
sepem locis pestiferâ lue, cùm nihil iam vel ab animi magnitudine,
vel ab arte reliqui remedij esset, malo cedendum fuit. Verum ita
cessit,

cessit, vt fortes solent. Nam accurrens è vicino alius è Patribus, vt Ecclesiæ præsidij moribundum instrueret, hominem reperit, non illum quidem iacentem in lecto, sed domesticâ in sella confidentem ad mensam, calamo ac literis in subsidium ac solatium alicuiuspiam, vel eo rerum articulo, operantem. Ceterum ijs tor annorum continuatis laboribus, curis, incommodis, & nunc ipsâ morbi vi, adeò non modò libatæ vires, sed etiam fractæ ac debilitatæ erant, vt moveri loco, sine præsentè periculo non posse censeretur, adeoque ipsa in sella ritè fuerit Christianis mysterijs imbuendus. Demum, ingrauescente mali atrocitate, multis datis veræ solidæque pietatis exemplis, extremum diem morte confecit, vir incredibili mentis excelssitate, & Euangelicæ paupertatis atque ærumnarum studio prorsus admirabilis.

C A P V T . I X.

Vnus Contraci; nouem Valencenis emortui.

Septem absumpsit Hollandica Missio varijs locis præstantes homines, vt memoratum est; deinceps reliquum Belgium persequamur. Contracum, Flandriæ oppidum anni Lise impositum, vno capite imminutum est. Occidit ibi ad diem quartumdecimum Maij

P. Valentinus Bisshop, domo Brugenſis, annorum ætatis quinquagenum, Societatis vicensium senum. Is à primo ætatis macerando corpori, pietatique deditus, lupum aliquando per viam in silua occurrentem solo fretus Rosario, quod euolebat, impavidus præterruit, & experts mali. Castimonix in eo amor præcipuus, quam & ipse studiosè coleret, & alijs colendi autor eſſet: deque ea virtute cum laude nescio quid elucubratus est. In Hollandica Missionè diu rem Catholicam strenuè promouit, frustra coniuratis in eius mortem hæreticis; cum ipse pro salute mortalium nec labores, nec pestem, nec mortem denique non amaret. Valencenis, quod oppidum est Hannoniæ cum frequens, tum locuples, intercepti sunt non pauciores nouem. Primus ad diem tertiam Iunij

Ioannes de Lescluse, domo Malbodiensis, Coadiutor temporalis, annorum vnus & quadraginta, sedecim in Societate; vir placido ingenio, pacis & quietis peramans, & suorum Superiorum inprimis obseruans. Is cum incunte Aprili nauasset industriam suam

suam vni è fratribus nostris in suburbano pestilentia correpto; subinde comes adiunctus est vni Patrum, qui Ciues ægros inuiserat; quo in opere cum eum quoque lues afflasset, hoc vnum sibi dolere affirmabat, quòd tam exiguo tempore in illa charitatis arena desudasset. Ei ad diem vnde vigesimum Iulij successit is, quem fuerat ille comitatus ad tabidos

P. Hubertus Bex, patria Dionantensis, septimo trigesimo ætatis, septimodecimo Societatis anno, in ordinem iam adscitus Spirituum Adiutorum. In hoc munere pestilentiam iuuandorum, cui se vltro addixerat, ita versatus est, vt vniuersæ Ciuitati gratissimus esset, ob singulare benè de omnibus merendi studium. Vbi vim morbi, quem contagione traxerat, in se persensit, placidè ad mortem sese composuit, illud identidem iterans, se magnoperè gaudere, quòd tam bona in causa moreretur. Postridie Calendas Augusti decessit tertius

Ioannes du Bois, domo ex agrò Leodiensi annorum quinque & triginta, quinque in Societate. Eluxit in eo præcipuè studium orationis, in Superiores obseruantia, fuga desidii. Aliquot ante obitum diebus, flagranter insticit, vt sibi copia fieret humi in seramine moriendi. Die nono Augusti quartus obiit

P. Petrus Vanopstal, indidem oriundus, annorum quadragenum duum, vicensimum in Societate, quam Doctor Artium Liberalium, & Iuris vtriusque Baccalaureus capefferat; & in ea subinde quatuor votorum solemnem ediderat professionem. Deuotè ille se iam pridem dicto sacramento iuuandis pestilentibus, si quando se res obtulisset, & Moderatoribus libentibus foret; & iam eò libentiùs captauit in præsentia opportunitatem, quòd in patria medicum agere posset animorum, vbi parens ipsius egerat corporum curatorem. Tertiodecimo die, post eum diem, quo primum eam curam susceperat, luem contagione contraxit, ex qua mortem animo mirè tranquillo executus est, inter agendas Deo gratias, quòd sibi pro fratribus animæ ponendæ copiam fecisset, interque ea verba repetenda: Ad cælum, ad cælum imus. Die primo, & vigesimo Augusti quintus excessit

Georgius le Maire, domo Masniensis, Coadiutor temporalis, annos natus vnum & quadraginta, septemdecim in Societate; cui à feruore spiritus, & contentione laboris in imperatis officiis prima commendatio fuit. Duaci iam vni Sociorum tabe confecto adfuerat; vnde huc missus, ita se laudabiliter in formidoloso munere tra-

stauit, vt magnum sui desiderium reliquerit. Pridie Calendas Septembris extinctus est sextus

P. Petrus du Chastel, domo Arienfis, vno quadragesimo ætatis; vnopigesimo Societatis anno, cui quatuor votorum erat professione deuinctus. Rhetoricam ille primum in Belgio; deinde Græcij Styrorum docuerat. Viennæ Philosophicas præceptiones; inde reuersus ad suos Luxemburgi Theologicas de officijs explicarat. Sed cum maior agebat impetus charitatis, quàm qui posset istiusmodi functionibus obsaturari. Cum igitur incunte Maio Valencenas esset à Moderatoribus amandatus, eamque urbem pestis inuasisset, tanquam in destinatam sibi Diuinitus prouinciam, intrepidè alacriterque in luridorum curam sub Augusti medium ingressus est: habuitque tam celerem continuò, tamque vberem internæ suauitatis copiam, vt diceret affatim sibi iam tum esse satisfactum, eo vitæ expositæ pretio accepto; tantumque sibi eo placebat in munere, vt asseueranter P. Prouinciali affirmasset, millenas se animas, si totidem viueret, haudquaquam illi seruitio cunctanter oppositum fore. Septimus occidit die octaua Septembris.

Christophorus Pennas, patria Dionantensis, Coadiutor temporalis, annorum quinque & quadraginta, trium & viginti in Societate; vir strenuus, & ad omnes Superiorum nutus promptus. Hoc ipse munus charitatis & ante sæpius varijs in locis obiuerat, & iam cupidissimè suscepit. Octauus eundem proximè subsecutus est ad diem duodeuigesimum Septembris

Nicolaus Plaquet, domo Valencenensis, itemque Coadiutor temporalis, annorum trium & quadraginta, trium item & viginti in Societate; tam promptâ charitate vir, vt quoties nostrorum, iuuandis ægris expositorum quispiam valetudine quauis ab officio arceretur, ipse vices omnium promptè subiret; cuius obsequij, quamuis, vt videri posset, secundarij mercedem minimè secundariam accepit. Tanto fuerat euoluendi Sanctorum res gestas studio, vt cum abundaret etiam memoriâ, sæpenumero à concionatoribus de id genus historijs in libri vicem consuleretur. Postremus agmen nobilium pugilum ad diem quartuagesimum Septembris clausit

P. Ilbertus du Moulin, domo Leodiensis, in ipso ætatis flore. Nimirum Theologiæ cursum vix benè Duaci peregerat, quando hanc palestram alacritate maximâ ingressus est; in qua tantum charitatis studium executus est, vt amor omnibus & venerationi esset,

esset; eiusque passim virtus laudibus celebraretur. In eo candor animi singularis eluxit, & rara puritas; studium bene merendi de omnibus; excelsa, eaque acria desideria Diuinę glorię quàm latissimè promouendę: zelus ingens animorum, quem antea quidem, ille multis, varijsque locis atque functionibus, tum verò multo maximè Duaci prodiderat in excolendis teneris puerorum mentibus, quorum in Parthenia Sodalitate curam agebat: demum, celeritas atque alacritas ad capessenda cuiuscumque Superiorum imperia, eaque mirā constantiā exhaurienda, fuit in illo præter vulgarem eximia.

C A P V T X.

Duo Bruxella, unus Audomari, quinque Hesdinij desiderati.

Pluculos adhuc alios charitati litavit Belgium varijs alijs in vrbibus; quos ordine deinceps, vti ceptum à nobis est, referemus. Succedit prima superioribus Bruxella, regium oppidum, & Principum sedes. Ibi duo vitam profudère pro fratribus tabe yxatis; prior ad diem nonum Iunij

P. Henricus Achsewyt, domo Antuerpiensis, annorum quatuor & triginta, quatuor & decem in Societate. Is iam tùm Louanij Theologię cursum emensus cum prima doctrinę scholasticę commendatione, solemnibus eam thesibus erat propediem disceptaturus, sed urgente Belgium luis necessitate, multò maluit eam, arēnam obscurus ingredi, quàm suam publicā in luce ostentare doctrinam. Ingenti inprimis animo, Apostolicęque constantiā hoc munus aggressus, Lyre, & Hallis feliciter obiuit. Inde Bruxellam euocatus ad grauius & præsentius malum, diebus duodecim contagione lctus, immaturo nobis funere subductus est. Alter ad diem tertiam Iulij successit

Georgius van Dick.

Audomari ad diem vndecimum Iunij creptus est

P. Antonius de Noenfuille, domo Paulensis in Artesia, annorum trium & quinquaginta, septem & viginti in Societate, gradum in ea sortitus Adiutoris Spiritualis, cuius penè omnia officia cum laude virtutis executus est; vir sui contemptu, charitate in alios, in Superiores reuerentiā, laboris & quorumuis incommodorum tolerantia, præsertim in Missionibus, egregiè clarus. Naturam,

expertus eſt ab hoc charitatis officio maximopere formidoloſo vehementer abhorrentem; ſed eam tantâ virtutis firmitudine compreſſit, vt lætans ac geſtiens prodiret in aciem, vnde paucis diebus viſor exiuit. Heſſidinium quinque extulit; primum quidem ad diem ſeptimumdecimum Iunij. Is fuit

Bonus Le Riche, domo Atrebas, Coadiutor temporalis, ſexto-trigeſimo ætatis, octauo Societatis anno; cuius in eo mirificus amor, vt & orationis ſtudium ſemper eluxit. Munus autem iſtud ægris opitulandi animo tam lætanti accepit, vt vbi ſe designatum, à Superiore cognouit, geſtire, atque efferri gaudio, neque ſe capere poſſe videretur: cuius ſui tanti deſiderij, gaudijque cauſam eam eſſe ſignificabat, vt Deo poſſet eâ ratione, cui tot nominibus teneretur immolari; quique parum adhuc benè atque ex officio vixiſſet, benè certè atque officioſè moreretur. Itaque ſuſcepit eam provinciam, obijrque tantâ animi alacritate, vt ex ipſis etiâ oculis, inceſſu, totoque corporis habitu emeretur, magnâ Ciuium admiratione atque applauſu: nuncium verò mortis & eâdem alacritate accepit, & eam egregio pietatis ſenſu executus eſt. Eum proximè die vno & vigeſimo Iunij ſecutus eſt, cui ſocius ipſe fuerat & comes

P. Ignatius Gaillet, domo Grauelinganus, annorum quatuor & triginta, tredecim in Sôcietate; vir in quo ſtudium benè de omnibus merendi, atque abundantia charitatis veluti ab ipſa videretur ſita eſſe naturâ; ſemper opitulari neceſſitatibus omnibus, ſemper in procinctu eſſe; atque ad hoc mirifica facilitate morum, atque ſuauiſſime & ſibi & Societati animos deuincire. Incredibili ſtudio incubuit in hoc ægris opitulandi periculolum negotium, omnium ille quidem: ſed tenuiorum inprimis & obſcurorum humiles concurſando caſas totâ die impavidus; vt eâ tantâ contentione conſpectâ, & vehementer excitata ſit Ciuitas, & eius ardorem ſummis extulerit laudibus; vnum illud à primo duntaxat reuerita, quod poſtea cecidit, ne nimio illo tam incenſæ charitatis impetu, tam boni operarij ſtudio ac laboribus nimio citius orbaretur. Illi in opere, ac deinceps in ordine moriendi ſuccceſſit ad diem trigeſimum Iunij

P. Thomas Derkinders, domo Audomarenſis, quatuor & triginta natus annos, nouem duntaxat verſatus in Societate, quam ſuis virtutibus non mediocriter exornauit. Inter eas fuit ſingularis integritas, Superiorum obſeruantia, demiffio animi: ſectarij officia quæque viliffima, atque ad eadem ſe promptum P. Miniſtro libera-

liberaliter offerre; nihil de se elatè, nihil non honestè de alijs & sentire, & loqui: bene facere studere omnibus, omnes demereri: exhibere se quibusque domo exentibus, si vsus esset, comitem; pernoctare apud ægros, solari moribundos; denique perquam cupiens omnibus, quo loco, quoque tempore opus esset, gratificari operam, atque industriam suam: quo factum est, vt domi forisque mirè gratus omnibus esset; at suis discipulis multo gratissimus. In ista charitatis arenâ præstrenuè versatus est; cùmque extremâ Vnctione liniretur, inusitatâ quadam teneritate mentis ita se comparatum, esse profitebatur, non libenter vt eâ in causa duntaxat moreretur, sed centenz si vitæ suppeditarent, eas se gratanti animo impensurum esse vniuersas: nequaquam sibi se quidquam indulgisse, neu labori, periculoue pepercisse; cupere duntaxat atque optare sese, eos suos cónatus benignus Deus vt acceptos habere dignaretur, suæque animulæ pauperculæ bono esse vellet. Quartus excepit ad diem nonuagesimum Iulij

P. *Nicolaus de la Vigne*, domo Insulensis, annorum trium & triginta, in Societate quatuordecim; cuius viri charitas, suique despicientia maximum habuit eiusmodi iudicium, quòd priùs ipse paulò, quàm mortem oppeteret, sibi semper in votis ita fuisse confirmârî, vt ætatem omnem in Societate tradendis pueritiæ literarum rudimentis; vel Indis, Iaponibus, barbaris quilibet Christianâ doctrinâ imbuendis exigere; vel denique pestilentia affectis ad obeundam Christianâ pietate mortem adiuuandis immori, sibi fas esset; cuius extremi voti magno suo gaudio, sed ingenti luctu Ciuium, quos sibi iampridem suis bonis officijs deuinxerat, compos effectus est. Postremus ibi occubuit ad diem duodecimum Augusti

P. *Guilielmus Tauerne*, domo Bethuniensis, anno tricesimo ætatis, dècimo Societatis.

C A P V T X I.

Nonem alijs varijs locis consummati.

GAndaui, vrbe principe Flandrorum, ad diem vndeagesimum Iulij ex eadem arena migravit ad præmium

Martinus Bartelot, domo Casletanus, Coadiutor temporalis, annorum quinque & triginta, quatuordecim in Societate; qui

qui & altero ab hinc anno suam pestilentie sedandæ naufragat industriam, & incolumis in huius anni gloriam fuerat diuinitus conseruatus

Malbodius duos extulit, qui curandis militibus ægris quos à capta Capella pestilente malo afflatos eò deuehi Princeps iusserat, religiola charitatis officia præstabant. Prior occubuit ad diem duodeagesimum Iulij

Paschasius d' Ainaille, domo Luxemburgensis, Coadiutor temporalis, vir pacis peramans & tranquillitatis; sed labori iuxta & orationi maximopere deditus. Illi curando, pollinciendo, sepeliendo subrogatus est, & eadem haustâ contagione ad decimum diem Augusti occubuit

Hubertus Martini, ortu Dionantensis, Coadiutor item ipse temporalis: qui ubi se lue pestiferâ contactum sensit, posthabitis confestim omnibus, atque in æternitatem toto animo intentus, totius vitæ noxas generali Confessione deterisit, atque ex illo mortem intrepidus expectauit: quam ut aduentare propius animaduertit, ne quid socio, vel morâ, vel labore, crearetur incommodi, curauit humum continuo exodi, in quam leui negotio vel inferri posset, vel iniici: adeoque ut ad illud arduum charitatis officium, generose se exhibuit, ita fortiter in eo gerendo mortem oppetijt. Dionanti postridie Calendas Augusti decessit

F. Nicolaus Vaccius, indidem oriundus, annorum trium & triginta, denum in Societate; vir obedientie, & humilitatis, charitatis, atque omnis officij plenus: qui cum ardoris sui semper aliàs, pauperibus, ægris, cinibus, exteris, visendis, docendis, sublenandis; tum verò maximè pestilentia grassante specimen illustre dedit: nam ardente animo per vibem circumcursans, breuissimo tempore ad trecentum è Christi ouibus à suis pastoribus destitutas, Pœnitentiæ Sacramento lustrauit, & cælo transcripsit. Hui, quod est oppidum in Condrusijs, Mosæ impositum, duo cecidère; prior ad diem septimumdecimum Augusti.

Paschasius Halleux, domo Clemodensis, Coadiutor temporalis, natus annos sexagenos quinos, tricenos in Societate. Is eam domum nostram ab ipso propè exordio varijs muneribus diligenter adiunxit, quàm laboris ubique appetens, tam orij desiderijque fugiens; cibi parcus, sui contemptu validus. Vbi lues contagiosa nostros incescit, extrema charitatis officia libens ijs ipse, ac fortis exhibuit; quoque tempore segregatus à domesticis ceteris fuit, aliquoties

quoties ad iter æternitatis leuius incundum, generali se Confessione ab impedimentis leuauit. Alter ad diem sextumdecimum Septembris à vita discessit.

P. Henriens Carlier, domo Atrebatensis, duodequadraginta, natus annos, circiter viginti emeritus in Societate, inque cā Spiritualis Adiutoris gradu formatus. Is penè à puero in se duriter atque inclementer agere doctus, iam tum inedia, vigilia, flagro, cilicio, humi cubandò corpus exercere consueuit, neque Societatis vsu demitigatus vnquam vllā sui indulgentiā est: quamque innocentia, obtemperatiōis, obseruantia formam in tirocinio hauserat, eam ad vitæ finem vsque mirabili constantia seruauit. Nunquam à suorum Moderatorum, Patrumue Spiritualium nutibus, nedum imperijs, vel latum vnguem recedere; eorum pendere ex arbitrio; eorum ductu moliri omnia. Ipse se contemnere, & planè pro nihilo putare; vilissima quæque seruitia auidè capere: cum egenis, obscurisque mortalibus cupidè versari; eos catechēsi imbuerere; sacramentis, consilijs, hortatu ad Christianam mortem comparare; denique omni ope ad illorum salutem & procuranda commoda eniti. Eos verè diuinos spiritus ab orationis assiduitate ducebat; cui cum horas nocturnas complures, tñ diurnas omnes videbatur impendere. Vitam ille iam antehac iterum pestilentia Namurci obiecerat, & incredibilia charitatis insignia præse declararat, quorum vnum è multis illud à me non potest sine noxa haberi in præterito. Exundarat amnis Mosa, & urbem proluuie obruerat; nullus eum, in cymbam nauta, pestilentia formidine, velle accipere, nullus ad ægros tramittere; nulla patere pedibus semita, aquis altè stagnantibus; adhuc frigus esse, & rigidum gelu: sed ipse nihil ea veritus, nihil moratus, laterum tenus argentes per aquas ingressus, ad feralem domum euasit, vbi ægro erat nauandum studium. Spectauere Ciues attoniti, & ardorem amoris, quem neque aquæ multæ reslinguerent, neque egelidus amnis obrueret, stupidi deprædicauere. Assiluit eum illa tum quidem eluies, & aspersum tæbe virulentâ prostrauit: sed cum ope Diuinâ conuallisset; Huum missus, ibi ad repetenda eiusdem charitatis officia, mirum quàm cupidè, ardentè ferretur. Eorum foris vt facultas non foret, domi certè in manibus fuit. Nonnullos sociorum pestis illigarat; ijs ipse Sacramenta, atque alia talia salutis auxilia dum sedulò confert, morbum & ipse perceleriter hausit, & perbreui mortem excutus est. Sed illam minime quidem improuissam, cuius illi factum prius indicium

cium haud vana coniectura est. Nam antè suo Confessario, quam- tentari morbo coeperat, adfuisse sibi vigilanti conspicuum in cubiculo dixit P. Guilielmum Bartier (is vno alteroue ab hinc mense, cum ageret Collegij Ministrum, contracta ab nonnullis è Nostis peste, quos virulente febre laborantes procurarat supremis officijs, à vita discesserat) eundem sibi breuem denunciassè mortem, & suæ confortationis felicem vsum. Sic paulò post occupatus malo, Sacramentis ritè communitus, incredibili vultus atque animi serenitate, inter illa iteranda verba: *Letatus sum in his, qua dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus; ex his tenebris in lucem bonam excessit.* Luxemburgi die quartodecimo Septembris hinc demigravit

Ioannes Petri, Coadiutor temporalis, annorum quinquagenum ætatis, vndetricenum Societatis, Aeditui, Ianitoris, Præfeti ægrorum muneribus officiosè functus, animo, semper ab obedientiam prompto atque alacri, & ad labores cuiusque generis indefesso. Is contantibus eum Superioribus, ecquid paratus esset Nostis peste laborantibus ad mortem vsque seruire; vt erat animi excelssi atque constantis. Verè si moriendum est, inquit, ecquæ pulchrior optari potest honestiorque mors, quam quæ charitatis præstatur? Neque generosius ea dixit, quam fecit. Tres etenim primùm curandos vnà suscepit, ac subinde quartum; quem vt extulit, atque humauit, aliquot dierum intervallo eadem peste, quam ab illis combiberat, interfectus est. Bethuniæ posterum diem, hoc est, quintumdecimum Septembris suâ morte signauit

P. Nicolaus Dervillers, domo Atrebatensis, emeritis tribus & triginta ætatis, tredecim Societatis annis. Namurci dñe septimodecimo Septembris excessit

Robertus Pecquereau, patriâ Hannonius, Coadiutor temporalis, quinque & quinquaginta natus annos, vndetriginta commoratus in Societate; vir egregiè religiosus, annos ipsos viginti Ianitoris officio, magnâ pietatis & modestiæ laude, perfunctus. Mira patientia in doloribus corporis penè continuis. Crebra cum Deo consuetudo, studiumque precandi; parca verborum cum mortalibus indulgentia, & cum imbecilliore sexu, cuius eo in officio frequens occasio atque necessitas, planè parcissima, cumque accurata sensuum castigatione coniuncta. Ultroncam ille dum Nostis duobus infectis operam exhibet, eadem contagione correptus, atque extinctus est; vti &

Leodij 12. Oct. Ioannes Lianus adiutor.

Ioannes Pyburnus, Coadiutor temporalis narravit P. Francisco Lino, qui pro spirituali subsidio infectorum vitam suam exposuerat, fratrem nostrum Gerardum paulò postquam tabe confectus interierat, cubiculum ubi solus erat intrasse, subique ad ignem, sedenti assedisse; quo spectaculo dicebat, etsi nullam exterius prolatam vocem audiret, sensisse se interius moneri ut ad mortem se compararet. Itaque de animâ tantum sollicitus, magnâ accuratione præteritæ vitæ noxas apud P. Linum deposuit mortemque sine metu expectans, paucis post diebus peste extinctus est. Porro constanter adeò asseuerabat apparuisse tunc Gerardum ut negaret si non eo tempore, ynquam à se visum fuisse.

ANNVS . M. D. C. XXXVII.

BELGIUM.

STerilitatem victoriarum vno duntaxat capite annus hic millesimus, sexcentismus septimus trigessimus aboleuit; idque Contraci in Belgio, ubi postridie Calendas Iunias, dum Ciuibus lue pestiferâ vexatis opitulatur, mortem oppetiit.

P. Guilielmus Vander Meer, domo Siluæducentis, annorum quadragenum duum ætatis, vicensimum quaternum Societatis, & in ea gradu Spiritualis Adiutoris donatus; vir seuerioris disciplinæ studiosus; tantæque aduersus Deum reuerentiæ, ut matutinam contemplationem, dum liceret, in templo semper coram Venerabili Sacramento flexis genibus haberet; tam assidue in Christum Dominum pietatis, ut eius è cruce pendentis effigiem in cubiculo continentibus osculis propè detriuerit; tantâ in calamitosos misericordiâ, ut carcerum & Nosocomiorum pœdorem atque

illunium in delicijs putaret. Antuerpiæ iam

antea diu atque ardentèr adfuerat pe-

ste vexatis; vnde cum euasisset

incolumis, hic demum ad

premiu cuoca-

tus est.

Duo desiderati in Belgio.

DVos eripuit hic annus octauus post millesimum sexcentesium trigefimum Belgio, alterum oriens alterum penè exiens: prior enim Valencenis occubuit ad diem septimum Ianuarij

P. Guilielmus Marci, domo Dionantensis, quatuor & sexaginta natus annos, in Societate quadraginta versatus, inque gradu collocatus Spirituualis Adiutoris. Enituit in viro zelus animarum, quem pueris instituendis, sustentandis egentibus, solandis agris maximè explicuit. Scholam pauperum, quam ibi Dominicalem appellant, annos ipsos plusquam triginta procurauit, miræque ac multiplici industriâ vehementer promouit; eaque re totius vrbs imos ac summos sibi mirificè conciliauit. Obedientiâ, & demissione animi domesticis præluxit omnibus, promptus ad omne officium ex nutu Superioris. Adesse noctu diuque moribundis; ex tempore ad concionem dicere; agros adire promiscuè nullo morbi discrimine. Sæpius verò à Moderatoribus ardentissimè flagitauit, vt sibi iuuandis pestiferis deuovere caput vitamque suam per ipsos fas esset. Et adeptus est, quod optauerat, præmium charitatis; dum, rusticos in compitis sub dio iacentes, exhalantesque miseram animam cogit in horreum suburbanum, & vtrique eorum indigentia, tum corporis, tum animi præstrenuè consulit, instruendo, hortando, solando, mentes expiando: nam lethales ibi spiritus ab insectis illis corporibus hausit, quibus breui extinctus est. Porro ei funus, & publicæ exequiæ à Magistratu decreta sunt. Alter ad diem tertium Decembris Leouardix in Frisia cecidit

P. Vuillebrordus Van Heyden, patriâ Campinienfis vir ad salutem animorum procurandam velut ab natura factus: infatigabilis in laborando; in dicendo ardens, egregius sui contemptor, arque amator crucis. Eius ardor non solam Leouardiam, & finitimam viciniam, sed vniuersam propè Frisiam complexus est. Annos fere duodecim, periculis omnibus superior, docendo, confirmandoque in fide Catholicos, adducendo Hæreticos, eum agrum excoluit diligentia incredibili. Ad extremum, tota plenus meritorum, cum centum octoginta languentibus è pestilentia, suprema salutis mysteria ministras-

ministrasset, ex vulnere à lue contraſto, poſt quintamdecimam aduſionem inaudita conſtantiâ toleratam, edidit glorioſam animam, naturâ præ magnitudine doloris fatiſcente.

GERMANIA. CAPVT II.

Vnus Berlini: quinque Praga ſublati.

Germaniam honeſtauit vnus, qui medios inter Hæreticos occidit, dum ibi rem Catholicam, viri Principis authoritate, ſultus, clam procurat, & ſux fulgore charitatis illorum perſtringit oculos, pertinaciamque caſtigat. Berlinum vrbs eſt in Marchia, Brandeburgica, eius Principis Electoris ſedes & regia. Vtebatur ille, quamuis alienus ab Orthodoxa fide, conſilijs Comitris Schvartzemburgiei hominis Catholici, cumque ad primas ſux gratia partes admiferat. Poſtulauit ille à Moderatoribus noſtris vnum ſibi quempiam Noſtrum dari, qui & ſibi ſacra procuraret, & veteris in Marchia pietatis, ſi quas fortè naſcus eſſet, ſcintillas fuſcitarer, aut certè nouas accenderet. Datus eſt illi

P. Michaël Vveſſchauer, domo Fronlaitenſis in Styria, ſeptem & decem annos in Societate verſatus; qui cum pro eo ſtudio, quo tenebatur, iuuandorum animorum, præſertim eorum, quos egeſtas, & fortuna tenuis exerceret, & obeundarum eâ cauſâ miſſionum, ubi à Superioribus iſtam ad ſe deferri conſpexit, præ geſtientiſ animi gaudio lacrymis offuſus, tanquam Diuinitus oblatam, genibus flexis, accepit. In ea expeditione quæ geſſerit ad Dei gloriam præclare, atque vtiliter ad ſalutem mortalium, diſtinctè exploratum non habeo: ſed illud argumento bonorum facinorum eſt, Comitem Schvartzemburgicum ſummiſ eum efferre laudibus ſolitum, proque eo ſibi dato gratias Societati ſe debere maximas ſæpe teſtarum, non potuiſſe memoriam eius emortui ſiccum, expertemque lacrymarum tolerare. Mortis occaſio à peſilentia fuit, quæ cum graſſaretur in Ciuem, ipſe ſui negligens, in eorum opem totus incubuit. Quatuor omnino & ſexaginta Sacramento Pœnitentiæ partim ab hæreſi, partim à peccatis abſoluit; grandis in obſita denſis tenebris vrbe prouentus. Ab illis ipſe lethalem animam hauſit, & paucis diebus, Auguſto menſe, nondum explorato à medicis, ſublatus eſt vir ingenio, amœnitate, dexterritate in Auſtria pernotus. Plus funerum hoc anno Praga fuit, quinque deſideratis.

Eorum primus ad diem quartumdecimum Septembris obiit

Melchior Hoffman, patriâ Silesius, Condiutor temporalis, annorum ætatis tricenûm, denûm Societatis: vir ad omnem bonitatem, & morum religiosorum elegantiam formatus; multâ pietate, multaque modestia: peramans instituti sui, & ad omne officium, quàm verbo promptus, tam manu fortis. Interim ipse, cùm præstaret omnia diligenter, laudareturque ab omnibus eius industria, suam deprecari socordiam atque inertiam. In familiari congressu si quid cuiuspiam excidislet asperius, vt percomis erat, & bonarum facietiarum abundè plenus, ioco molliter iniecto stomachum temperabat. Nullum illi tempus vnquam otiosum esse; dies noctibus continuare peruigiles, id ægris nostris, quorum agebat curam, si solatio, vel vsui foret: diurna pietatis officia si multitudo negotiorum præpediret, nocturnæ quietis ea, somnique dispendio sarciebat. Igitur adulta Cælo virtus citò vindicanda fuit. Ab vno Sociorum, P. Georgio Aquitano, quem infra memorabo, cuique operam præstitit, virus hausit, & horis non amplius quadraginta, Sacramentis perceptis, extinctus est. Secundum illum ad diem alterum & vigesimum Octobris mortem obiit

Matthæus Schmiele, oriundus è Marchia Brandeburgica, Condiutor temporalis, annorum triginta; decem in Societate, animo, & naturæ facilitate paratus ad omnia. Literas ille quidem, quæ se solaretur, nullas sciebat; sed ab obedientia tantum hauriebat asacritatis, vt vitam præ parendi studio postputaret. Hinc Patri cuiuspiam socius ad pestilentes fuit, & duobus nostris luc correptis generosè seruiuit à quibus & ipse veneno combibito, generali Confessione, atque alijs mysterijs instructus, ad mortem peruenit. Duos deinde abstulit vna dies, postridie Calendas Nouembris; quorum alter fuit

P. *Iacobus Drabetius*, patriâ Nouodomensis in Bohemia, natus annos quadragenos, septenos denos in Societate versatus, præstanti eloquentiâ vir, & apud concionem suam gratiâ validus, quem illi emortuum, atque à Nostris clam & obscurè, vt mos temporibus est, sepultum publicis exequijs suâ in æde Parochiali honestauere, additâ comploratione. Animum eius nunquam aspera res vlla, neque pestis, neque hostis infregit. Terriodecimo ab hinc anno rapidis iteum, luridisque corporibus operam nauauit incolumis. Nuper agmen hostile Ghitzinium, vbi pro Curione tunc erat, infestum inuasit: ceteri noctis silentio salutem fugâ quæsiuere.

Ipsæ

Ipse latebrâ tantisper vsurus, dum rabies prima referueret atque relaxaret; vbi tamen inuentus educusque est; & equum iussus conscendere, quo duram ad seruitutem veheretur, mentis atque animi summâ præsentiâ, reor equidem, inquit, à vobis me minimè abductum iri quando baptizandis infantibus ego Parochi partes hîc ago. Eâ causâ barbaris illis atque hæreticis hominibus, sanè iusta relictionis eius atque legitima visa est, quippe quibus, præter Baptismum, nihil sacrum sanctumque est. Sic ille tunc quidem animi firmitate suam ibi mansionem obtinuit. Ceterum ab infirmo, cui dabat operam, virus afflatu bibit: quod vbi prosperare sensit in viscera, generali se exhomologesi, ceterisque Sacramentis ad migrationem instruxit, & inter pios cantus ac Cælitum hymnòs, extremum spiritum triumphabundus edidit. Alter, qui eodem die secundo Nouembris è vita cessit, fuit

P. Vuolfgangus Siluanus, domo Tynhorfsouienſis in Bohemia, natus annos quatuor & quinquaginta, sex & triginta in Societate, inque ordinem Spiritualium Adiutorum in ea cooptatus; vir qui & Missionibus obeundis, & dicendo ad populum, & gubernandis Collegijs abunde suam probârat industriam; & eam nunc vniuersæ Prouinciæ rebus procurandis benè atque ex officio renauabat. Porro neque segnem eum morbus, neque timidum aut verentem mors deprehendit: etenim Ministri partes dum explet sollicitè, & agris ea præsertim officia præstat, quæ charitas suaderet, ac tempora, ipse ab iisdem ægrimoniam contagione duxit; cuius impetu cum superari cœpit, arrepto Christi Cruce fixi simulacro. Isthoc, inquit, armatus clypeo, cum animæ meæ hostibus depugnabo; & vno, alteroue post die fortiter, vti dixerat, è vita discessit. Clausit hoc heroum agnè postridie Calendas Decembres

P. Georgius Aquinanus, ortu Silesius, duodequingenta natus annos ætatis, vndetriginta Societatis, cui se quatuor votorum professione illigârât; vir Xauerianæ virtutis, atque ardoris æmulator. Hæreticos ille & Iudæos piâ inſeſatione vexare; illos indagare solertiâ, suisque è latebris protrahere; horum insolentiam, fraudesque retegere, & ab eorum malis artibus vindicare Christianos. Per omnia ferè nostri Ordinis munia suam egregiè commendauiſt industriam, laborum, periculorumque contemptor impavidus. Per Sileſiam, perque Morauiam expeditiones Christianas inuiſto suscepit animo, tametsi ab hæresi, quæ tunc omnia latè vexabat, multæ capiti eius struerentur insidiæ. Indefessus in aduendis,

solam-

solandisque, quos aut inopia premeret, aut vis in custodia retineret, aut vrgeret alia cuiusmodi calamitas. Et quanquam erat ille quidem alias durioris ingenij: sed cum ita mollicbat, demitigabatque blanda charitas, vt hæc ab illa duritie solum acciperet impetum salutarem. Dederat ille iam etiam Glogouix pestiferis operam; sed in hæc tempora spes euaserat; vt ab ægris lue conductâ, simul calculi, colicisque doloribus exerceretur ad præmium. In hac vltima vitæ periodo, mirum dictu est, quàm omnem illam naturæ deriuisset acerbitem; tanta in verbis suauitas, in moribus mansuetudo. Sciscitanti Præposito num suis ingratijs Deo Conditori suo vitam redhiberet. Ego verò, inquit ore renidente, atque insolitâ vultus suauitate, vnam hanc Deo vitam? O si miliones millionum suppetere, vniuersas, sicut vnam, profunderem. Itaque Sacramentis ex officio Christiano ritè perceptis, latus edidit vnam animam, quam habebat. Funus ipsius lacrymis decorauere carceres, Nosoconia, tabernæ pauperum, quibus erogare, quæ à locupletibus, quorum valebat gratiâ, corrogârat, vitæ subsidia consueuisset.

A N N V S M. D C. X X X I X.

B E L G I V M, C A P V T I.

Vnus ereptus Montibus Hannonia, isque Nouitius.

VNicum hoc anno seculi currentis vndequadragesimo celebravit Belgium, eumque suâ adhuc in disciplina tironem, sed animi constantiâ, virtutisque robore militem veteranum, planeque triarium. Is ad diem sextum Ianuarij victor occubuit Montibus Hannoniæ

Martinus Bnilly, domo Atrebas, nono ab hinc mense Societatis militiæ autoratus; qui cum summâ suâ sponte iuuandum, curandumque vnum quempiam è Nostris pestilentia correptum suscepisset, tractassetque charitate præcipuâ, afflatus ipse quoque est halitu noxio, ardenteque febri conceptâ paucis diebus è vita migravit.

GALLIA. CAPVT. II.

Duo in Gallia mortui.

DVos extulit hoc anno Gallia; alterum Vefontione in Burgundia, die vnderigesimo Augusti; is fuit

P. Theobaldus Clericus, indidem oriundus, qui dimidiam ætatis suæ sex & quadraginta annorum, in Societate transierat. Obtulit ille perlibenter, nauauitque præstrenuè suam operam patriæ laboranti, eandemque conceptâ ab agris pestilentia, charitatis suæ exemplo honestauit. Alter ad diem nonum Octobris, Mõsterij apud Taranstios Graiarum Alpium occidit.

P. Balthasar Belly, oriundus ex Allobrogibus Sebusianis, annorum trium, & quadraginta, viginti in Societate, gradum adeptus Coadiutoris Spiritualis. Agebat ille Camberij, cùm apud Centrones; seu Taranstios, eo præsertim in oppido, quod Forum Claudij fuisse creditur, dira lues passim omnia depopularetur, exigua spe solatii secutum. Eam adeò ingentem Pater cladem miserratus, impetratâ à Moderatoribus illuc eundi facultate, trium dierum itinere, ex loco maxime pluuiæ, ingentis ardore cupidissimè, aduolauit. Solidos ibi dies, noctesque solandis ægrotis, sepeliendisque mortuis occupauit. Hærebat illi iampridem altè concepta huius obeundi ministerij cupido in animo, vitæque eodem in officio edendæ studium, ex quo Lugduni anno ab hinc duodecimo, menses ipsos decem eodem in periculo versatus, extinctis in eiusmodi operâ plerisque Nostrum; ceteris eadem in procuratione periclitantibus, ipse vnus inter funestas pereuntium strages intactus euasit. De cetero vir fuit omnis fructuosæ occupationis studiosissimus ab omni otio desidiaque multò alienissimus; cuiusvis excogitandæ industriæ, qua iuuaret mortalium animos, solers architectus; adhibendæ accuratus artifex & mirè fortunatus. Sed, quod est caput omnium, homo integerrimæ, innocentissimæque probitatis. Quorum fermè ante annum flagitabat ab *P. Mutio Vitelleseo Præposito* Generall feruentibus literis, sibi vt potestatem faceret operæ suæ ad imbuendam infimâ Grammaticâ pueritiâ ætæno sacramento deuouendæ. Decimoquinto, quàm Mõsterium aduenerat, die videlicet in charitatis arenâ decessit.

Tres desiderati.

TRibus hoc anno capitibus in Bohemia stetit charitatis certamen. Duo Pragæ morte subducta sunt; tertium Nouædomi. Et Pragæ quidem prior extremo die Septembris occubuit.

P. Henricus Müllerus, domo Vvratislauienſis in Sileſia, vnde-
quingenta ætatis annis, triginta emeritis Societatis, eidemque
quatuor ſolemnibus votis ritè obligatus. Cauſa mortis eius iſtiuf-
modi fuit. Erant in ſuburbano ſtatio militum, quos dira illuuius
miſerabiliter deuexabat. Eorum ipſe tabernacula dum opitulandi,
ſolandique ſtudio, ſollicità charitate perrepat, in aliquos incidit,
ita ſuis natantes in ſordibus, ſuâ ipſorum proluui obſitos, vt cadaue-
ribus plapè germaniſſimos diceres. Ex eorum tetro primùm aſpectu,
tum peſtilente aſſatu, horror, febris, interitus conſcitus eſt, ſed trium-
pho charitatis. Alter Pragæ ad diem decimum Octobris exceſſit.

P. Ioannes Seelbach, domo item Vvratislauienſis, altero & tri-
geſimo ætatis, tertio decimo Societatis anno. Ille recens à ſtudijs,
& tertiz periclitationis experimentis conſectis, vt eximia præſefer-
ret ardorem charitatis, ad Caſtra Cæſarea miſſus eſt, vt concionibus,
Sacramentisque militares animos in officio vitæ, ſalutiſque forma-
ret. Idem id muneris, vbi Pragam reuerſus eſt, ijs præſtitit, qui cir-
cùm eam urbem in ſtatiuis præſidijs conſidebant, quibus illà ſuâ pe-
riculorum contemptrice charitate, mirabile dictu eſt, quanto amori
eſſet ac venerationi. Ceterum eius ardorem charitatis ea luculen-
tijs prodidit, quæ paulò poſt eam in urbem atrox incubuit, ac deſe-
uijt peſtilentia. Tum enim ille continuò ſe vltro Superioribus ſti-
tit, & in eorum auxilium, quos illa contagio corripuiſſet, ſe obtulit.
Neque animoſior ante certamè, quàm ipſo poſt in certamine fortior
eſſe viſus eſt: nam Italico in Noſocomio ſegregatus à ceteris, obire
omnia, dñi noctuque quoquò vocaretur, accurrere. Duodecimo,
quàm in palæſtram fuerat ingreſſus, diè, ecce idem eum morbus in-
ceſſit. Itaque conſeſtim animum Sacramentis, corpus opportunis
medicamentis inſtruxit: quibus cum ita peſtilentia eum languefe-
ciſſet, vt fugiens propè ianua ſuo rurſum in domicilio ſecura
conſiſteret; neque tamèn adhuc ipſe pedibus ſtare, nedum ingredi
ad ægros poſſet, de aliena magis quàm ſuâ ſalute ſollicitus, aditum
ad ſe omnibus ægris eſſe voluit, quos alij ab ſe procul, metu conta-
gionis,

gionis, habuissent. Ab illis itaque lethali rursus anhelitu violatus, ad celerem suæ charitatis mercedem vocatus est. Nouadomi in eadem Bohemia ad sextum diem Octobris de medio abiit.

P. Philibertus Prey, domo Herbachensis in Bauaria sextotrigesimo ætatis, duodeuigesimo Societatis anno, & Spiritualis Adiutoris gradu potitus. Is obortâ pestilentia, dum se fidentiùs, familiarisque, seu charitatis, seu corporis viribus fretus, ægris permiscet, ictus est. Vulnus ipse dissimulare conatus incassum fuit. Sed ubi se prodidit, iam extra spem curationis fuit. Igitur à vita post paulò discessit.

A N N V S M. D C. X L.

G E R M A N I A.

Vnus Crumlonj extinctus.

Hic annus à condita Societate centesimus, seculi septimidecimi quadragesimus, vno duntaxat funere in hac charitatis exercitatione insignis est. Crumlouium in Bohemia oppidum est, ad Moldauæ ripam, & fontes eius haud procul. Ibi cum grauis annus & pestilens aura cœpta grassari, per ignota atque obscura latè capita, vulgaretur, nullâ virium aut ætatis curâ, eorum se in obsequium, obitâ priùs vitæ totius exhomologesi, Moderatorum concessu, coniecit, in eoque celeri morte ad diem sextumdecimum Octobris extinctus est.

P. Franciscus Oellerus, domo Budvicensis in Bohemia, septem & sexaginta natus annos, vndequinquaginta confectis in Societate, collocatus in numero Spiritualium Adiutorum: vir inde vsque à primo constanti probitatis opinione, paupertatis studio, & salutis hominum tantâ flagrantia, vt sanctâ quadam impatientia consuesset identidem in templum descendere, visurus equis ad salutem suâ vellet ope iuuari. Incredibile memoratu est, quàm impigre, supraque ætatem se tabidis curandis impenderit; cuius eâ re desiderium sanè quàm graue Ciuibus & molestum fuit.

G g g

ANNVS

ANNVS M. D. C. XLII.
B O H E M I A.

Glogouia duo sublata.

Primus hic annus alterius seculi ab nata Societate, vnus & quadragesimus post sextumdecimum à nato Saluatorè seculum, duobus in Germania heroibus clausus extitit; sublatis in Silesia duobus Glogouix, quos in morbosorum opem charitas egerat. Prior ad diem sextumvigesimalum Martij cecidit

P. Georgius Brauerus, domo Erfurtenfis in Thuringia, duodequadraginta natus annos ætatis, vndeuginti Societatis, Coadiutor in ea Spiritualis effectus; vir animo magno, & ad subeunda pericula, tractandasque rerum gerendarum difficultates prorsus imperterritâ libertate; cui verborum leporem suauitatemque, & dulcilem ad omnes Moderatorum nutus facilitatem vbi coniunxisset, nihil erat adeò durum atque arduum, quod non ipse conficeret atque expugnaret. Sed vicit etiam illa sua excellentia animi se in seipsum; quando ceteris deuotantibus discrimina contagionis, ipse suum decere propositum censuit, eadem illa ne metuere quidem aut reformidare. Igitur ægris ac moribundis frequens adfuit, opulatus est; donec idem eum morbus absumpsit. Alter eum longo interuallo die sextâ Decembris secutus est

Ioannes Hancka, domo Lignicensis in Silesia, Coadiutor temporalis, quem neque patria, neque Princeps, neque parentes ita prauis ponere, atque alienis ab orthodoxa fide erroribus illigare, vt eas omnes aspernatus necessitudines, ad sinceræ veritatis lumen, quæ Dei est gratia, non respiceret. In Societate singularem præ se tulit animi demissionem, promptum obtemperandi studium, charitatis ardorem egregium, pietatem, orandi precandique diligentiam, & his omnibus consentaneam animi in aduersis rebus firmitatem. Castimonia illi semper summè cordi fuit, quam laboris assiduitas & desidiæ singa muniebant. Libenter ægros, moribundosque Patrum comes inuisere; proque sua conditione, rerum æternarum ignaros studiosius edocere. Ex ea ad ægros iritione lethale virus ab eorum squalore, pœdoreque hausit, quo paucis diebus confectus est.

ANNVS

M. DC. XLII.

BOHEMIA.

Vnus Iglauia mortuus.

VNicum extulit hic annus alter seculi nostri alterius, Iglauix in Bohemia, cumque exeunte iam annos ad diem scilicet sextum vigesimum Decembris. Fuit is

P. Christophorus Frisch, è minori Glogouia in Silesia ortus, altero & trigesimo ætatis, quartodecimo Societatis anno, cuius votorum ferè summa fuit, Christianâ catechesi teneram informare, pueritiâ; rudem plebem, & seruita quâ publicè pro concione, quâ priuatim domesticos intra parietes, pietatis erudire documentis. Contigit eâ in vicinitate militem Austriacum omisum, ab omnibus contâbescere foedâ dysenteria; nemo vnus omnium audere accedere contagij metu: Parochum etiam nulla officij religio tangere, vt opem ei sacris mysterijs ferret. Igitur ipse depulsâ formidine conuenire hominem, expiare, Diuino epulo reficere, solari: atque ex illo ceteris ægrotantibus impiger adesse, donec attracto ab illis toxico, malignâ febri coëptus est agitari. Continuo Sacramentis supremis Ecclesiæ, sacrisque liquoribus ad luctam oblitus, animo præsentē postulauit à Moderatoribus, humi sibi vt facerent moriendi potestatem, seque subiiciendi pedibus omnium pro suo merito proterendum. Deinde vt eum vis morbi ab sese abduxit, nihil identidem sonare aliud, nihil muginari præter Catecheticas suas illas lectiones; sed interim admirabili facilitate suorum in potestate Moderatorum esse, summâ obseruantia, obtemperatione summa. Ingens sui desiderium reliquit omnibus; cuius nimirum viuentis industriam suo magno commodo fuissent experti.

ANNVS

M. DC. XLIII.

BELGIVM. CAPVT I.

Vnus Leodij mortuus.

LEodium princeps Eburonum vrbs est ad Mosam posita, sanquam frequens & celebris. Ibi cecidit gloriosâ morte pridie Calendas Februarias

Edmundus Renard, domo *Namurcensis*; Coadiutor temporalis, trium & quinquaginta annorum ætatis, trium & triginta Societatis. Vir fuit qui cum in omnibus suæ conditionis officijs præclarè rem gesserit, tum ad inuisendos maximè infirmos præcipuum illi studium fuit. Sed nulla maior illi commendatio, quàm ab eo caritatis ardore, quo ad opem peste laborantibus ferendam incitatus est. Viciè, eoque amplius, varijs locis, varijsque temporibus, *Namurci*, *Montibus*, *Duaci*, *Atrebat*i, *Insulis*, ac postremò *septies Leodij*, ferali sese addixit obsequio, donec aurâ demum funestâ ex eo collectâ, claram pro charitate mortem appetijt. Vbi diffidentibus Medicis, eum vnus è Nostis pro concione multitudini commendauit, ingens è vestigio & quasi publica comploratio coorta est, tam commodi capitis iacturam dolentium. Verùm vt è viujs ereptus est, quâ quisque in illum voluntate fuisset dum viueret, apertius declarauère multorum plurima, eaque minimè obscura, memoris & grati animi documenta. Primus exemplo ceteris fuit Parochus ad *Diuæ Mariæ Magdalena*, qui plurimis olim obsequijs suâ in parœcia ab eo præstitis vt quoquo modo responderet, adesse frequentibus iussis curialibus suis, solennes illi, soluit inferias, cantatò, slipantibus Diacono ac Subdiacono, more maiorum, piaculari Sacro. Eum æmulati sunt Parochi ad *Diuæ Aldegundis*, & ad *Diuæ Catharinæ*; sed in eo fuère superiores, quòd adhibuère cantores, fidesque multiplices ad sacrum lessum, excitauère mediò in templo mortuale pægma, & circum multa funalia, & multitudinem impendio frequentiore. Ceterum adhuc illustrius quippiam præstitum est. Conuenère triginta duo, quotquot: eâ perampla in vrbe, Curiones sunt, in arde *S. Mariæ* ad fontes, lugubribus à summo panis atratâ, & pictis Societatis insignibus, sacro *IESU* nomine (vt in Magnatum funeribus ibi solet) ex interuallo distinctâ, vndante densissimo populo; & Defunctorum Officium ab illis ritu consueto decantatum est: tum ex vsu Ecclesiæ solemnè ceremonia parentatum, Decano Curionum sacris operante, duobus alijs è primarijs, Diaconi, & Subdiaconi personas agentibus; reliquis, eorumque vnâ Sacellanis, Chori partes explentibus. Cumque peractis omnibus, vnus è Patribus eum Societati collatum honorem ijs gratularetur; quidquid esset illud officij, tum suis votis, tum fratris emortui meritis longè impar esse contestati sunt; seque vel eius vnus gratiâ Societati semper obnoxios fore. Demum ad cumulum, nescio in triclinio, suo arcè consecrèe sliciternum, epulum, inquam.

inquam mortuale, cui Decanus, alijque vndecim, cum Nostreis omnibus adfuere.

BOHEMIA. CAPVT II.

Tres tribus locis extincti.

TRes totidem locis pulchro in certamine desiderati hoc anno in Bohemia sunt. Primus Cremfirij, vrbe Morauia, ad diem octauumigesimum Februarij occubuit.

P. *Iacobus Vveis*, patriâ Nouodomensis in Bohemia, quatuor annorum & triginta ætatis, decem Societatis, operarius in salutem hominum planè strenuus, quem nullæ temporis, aut cæli iniuriæ, diu, noctuque, non ipsa vitæ pericula eo ab opere deterrent. Eadem animi firmitudine se coniecit in pestem, vt eâ laborantibus auxilio foret. Ibi mortifero halitu affatus, Sacramentis instruxit animum, & inter ardentissimas ad DEVM aspirationes, & inuidenda tolerantis, sui que abnegandi officia edidit animam. Brunæ in Morauia cecidit alter ad diem quintumigesimum Iulij.

P. *Petrus Maior*, domo Pragensis, annorum quatuor & triginta, septem & decem in Societate, Coadiutorum spiritualium relictus in censum; vir cui charitas, & ardor spiritus egregiam laudem peperere. Concionari, rudes imbuere catechesi, Parthenios cœtus excolere, vulgaria fuere; sed ea flagris, cilicijs, oratione amentare, illi proprium fuit. Inopum tanta commiseratio, tanta cura, vt cum eorum leuare penuriam stipe collectâ consueuisset, Pater pauperum vulgò diceretur. Tot inter negotia caritatis, Incem contagio duxit à milite, cui dederat operam, eâque celerem mortem executus est. Deum identidem, & Deiparam, suosque ingeminans Calites, & varias poenarum facies, quibus se cuperet vel fugiente, iam animâ, vtî consuebat, exercere. Multum eius funeri lacrymarum ab Optimatibus datum, atque ex illis quispiam illi suam seles acceptam, referre saltem gratâ memoriâ palàm fatebatur. Tertius ad diem octauum Decembris Glatzij ex humanis abiit.

P. *Valentinus Vveis*, domo Zuitaniensis in Morauia, duos circiter & triginta natus annos, quindecim in Societate; cuius viri virtus & caritas, animique demissio vel eo vno argumento astimari facilis est, quod in aduersarijs ipsius, secundum obitum eius, conpertum est sanctè constituisse eum pueros in triualibus scholis, dum

dum ita Deo tamen & Moderatoribus viderentur literarijs, & Christianæ disciplinæ rudimentis, ut gratiâ plurimum ad id valebat, per omnem vitam informaturum, & Magistris alijs, ut idem facerent, auxilio futurum: atque in eandem ipsam rem iam tum ille grandius quoddam opusculum linguâ vernaculâ, de Christianæ iuuentutis institutione fuerat elucubratus, orsusque alia consimilis styli & argumenti compluscula. Ceterum eadem amoris flagrantia dum ægris in nosocomio nauat industriam, inde contagio morbum lethalem abstulit, gratam operæ præclaræ mercedem. Inter laborandum, interque agendam animam, incredibile est, quibus in Deum ardoribus ageretur.

ANNVS. M. D. C. XLI V.

HUNGARIA.

CAPVT I.

Duo Iaurini; vnus Posenij mortui.

ANnus hic nostri seculi quartus & quadragesimus tria nobis eripuit capita in certamine caritatis in Hungaria. Duo eorum Iaurini cecidère alter ad diem nonum Iulij

Ioannes Fleischman, patriâ Scheilizensis in Franconia. Coadiutor temporalis, quatuor & triginta natus annos, sex circiter in Societate versatus. Alter ad diem quartumdecimum Nouembris

Georgius Gleckler, domo Clagenfurtensis in Carinthia, temporalis item ipse Coadiutor, pusillo in corpore ingentes animos versans, idoneus & promptus hilarè, ac religiosè ad omnia, vno & quadragesimo ætatis, sextodecimo Societatis anno, per omnia, propè sui gradus officia cum laude versatus; & quod ad præcipuum eius ornamentum pertinet, alterâ vice periculis vltro pestilentie oppositus, cumque ijs in quintum ferè mensem luctatus; vnde tunc ille quidem incolumis, nunc geminè victoriæ laudem tulit. Posenij Calendis Octobris obiit

P. Henricus Schelhorn, vir verè religiosè amabilis oriundus è Franconia, annorum duorum & quadraginta, trium & viginti in Societate ad quam insignis Magisterio Philosophiæ cum accessisset, gradum in ea suum docendo, concionandoque sustinuit magno vsu.

POLONIA. CAPVT II.

Iaroslania vnus exceptus.

P Laurentius Dolenicz, oriundus è Maiore Polonia, quinque & triginta natus annos, quindecim versatus in Societate, cum se Iaroslania in auxilium peste infectorum effunderet, ab ijs de mense Septembri ductâ contagione, ad præmium suæ caritatis euocatus est.

ANNVS M. DC. XLV.

GALLIA. CAPVT I.

Vnus creptus Burdegala.

Burdegala superiora decora caritatis in proximum, formidolosis temporibus declarata, nouâ laude cumulandi nostris hoc anno quintoquadagesimo huius seculi suppeditauit lues pestilens: quæ vix primùm serpere cœpit paulò euidentius, depoposcerunt à Superioribus Sexuiri vnum aliquem è Societate Sacerdotem, ad munus hoc aequè periculi & caritatis plenum. Datus est is, qui iam antea semel, iterumque pulcrum erat expertus discrimen. P. Petrus Moury, qui latus atque alacer in certamen descendit. Ceterum vt ille vel in tertia dimicatione perstiterit incolumis; at ille, quem habuit laboris & defatigationis socium, paucis post diebus quàm nosocomium adierant, excessit è vita ad diem octauum mensis Augusti, glorioso exitu.

Claudius Allaire, Coadiutor temporalis, qui ad vicinam mortem non modò non exhorruit; sed etiam lætitiâ gessit; quasi illud sentiret, non posse se honorificentiore clausulâ vitam terminare.

GERMANIA. CAPVT II.

Vnus Vienna, duo desiderati Hraditz.

Viennæ in Austria scripsit etiam hoc anno, vt plerumque solet, occulta primum, dein etiam publica pestilentia, postquam
semel

semet incepit contagione vulgari. Occurrere Nostri de more, atque inter primos, is qui iamdudum in eiusmodi aliquam honestè præclareque moriendi occasionem peculiari studio comparatus intenderat, ad diem septimumuigesimum Septembris ea in acie victor occubuit

P. Georgius Ith, domo Passauensis, anno ætatis vndequadragesimo, atque vndeuigesimo Societatis; quem ardor amoris in proximum eò iam antè perpulerat, ac abruptis Theologiæ spatijs, quæ pari cum suis æqualibus laude decurreret, suscepto maturè Sacerdotio, quæstum animorum literario suo impendio occuparet; neque aliena quidquam iudicia pensi duceret, qui scilicet ea ipsius consilia potius ad cogitationes degeneres, ut prona ferè sunt in deterius humana iudicia, quàm ad excelsi, Deoque digni animi susceptiones reuocarent. Hraditij in Bohemia duo ad diem sextumdecimum Septembris cecidèrè; alter

P. Fabianns Daublebski, domo Buduicensis in Bohemia, natus annos sex & triginta, septem & decem in Societate confectis; Alter

P. Ioannes Vvindra, domo Hulezinensis in Silesia, annorum sex & quinquaginta, quatuor & triginta in Societate, atque in ea gradum spiritualis Adiutoris adeptus.

C A P V T I I I.

Tres Bruna sublati.

ET Brunam in Moravia habuit hoc anno pestis infestam, nobisque tria capita gloriosè subduxit. Primus ad diem alterum & vigesimum Octobris excessit è vita

P. Melchior Kankal, patriâ Policensis in Bohemia, natus annos quadraginta, vnum & viginti emeritus in Societate, & quatuor in ea votis solenni ritu nuncupatis ornatus; in quo viro, cum humanæ sapientiæ, quâ præstabat, opes, longè à Diuinarum artium vsu & cognitione vincerentur, posteaquam Philosophiæ scholas triennio explicauit; ad informandos celesti disciplinâ tironum, Scolasticorumque nostrorum animos tralatus est; quam ille curam ita gessit, ut ad omne perfectionis officium, cum idoneâ plurimum cohortatione, tum verò multò maximè virtutum, & vite suæ exemplis eos impelleret. Prima commendatio fuit familiaritatis

Diurnæ,

Diuinæ, à qua, cum solus esset, nunquam esset otiosus; tamque omisso ab rebus humanis animo, ut sæpè, quid circum sese gereretur, imprudens omnium esset atque ignarus. Proxima cura, Deiparæ cultus & obseruantia, cuius coronarium ille sertum, quoties è cubiculo exiret, manibus atque ore versaret; cuius pernegilia, festorum inedia vespertinà, dies Sabbati celebraret incoenis, Obedientiam in prima perfectionis apiscendæ parte cum duceret, nihil illi non amplum esse neque pretiosum, cui voluntas Moderatorum aut nutus pretium addidisset; adeoque & multa simul & vana, complecti, aspera simul & humilia lætus atque hilari aggredi; suamque alacritatem in alios etiam exemplo transfundere, quod incubuisset Maiorum autoritas, sæpè ad socij Procuratoris partes obeundas sese deuoluere, tantà diligentia, tantoque gaudio, ut sui quodammodo vel socors, vel immemor, auriga quispiam, aut custos pecorum, nisi cultus obstarer, credi posset. Hisce moribus etiam congruebat eorundem Superiorum reuerentia; eorum ubique tueri dignitatem, auctoritatem commendare, si quid aut parum ex officio, aut etiam ab ijs perperam esse gestum videri posset, id ipse quàm optimè interpretari, quàmque exquisitissimis, posset argumentis defendere. Nunquam ille commoueri animo, nunquam stomachari, ac ne subitasci quidem, nisi cum quempiam cerneret, haud eam sux ad Societatem vocationis, quam deberent, existimationem præferre. Nunquam animi sui opibus, nisi præclarè, atque ad quæstum animorum uti; neque ramen aut placere ipse sibi, aut aliorum facta postputare præ suis. Omnes habere in pretio; idem omnibus honoris & caritatis impendere. In cultu corporis, atque usu rerum, nihil sectari elegantia, nihil admittere. Ad ferendam proximis opem præsto semper esse, ijsque libentiùs, quos aut inopia rerum, aut Christianæ doctrinæ inciticia fatigaret. Hinc auidè rusticorum Confessiones excipere; illis instruendis, erudiendisque cupidè operam dare. Ipse accersitus, confestim accurrere; sæpè accersitis alijs socium sese præbere. Atque hæc enimuerò illi occasio mortis præclaræ fuit. Nam Procuratori Collegij comes additus, ut quos pestilentia ruri degentes incesserat, eorum animis per extrema Sacramenta superari irer; ipse non multò post ab iisdem illis virus contagione, duxit, quo gliscente in præcordia vix octo diebus consumptus est. Sed in acutissimis illis morbi doloribus incredibili solatio fuit ipse, cics, atque adumbratio quædam Christi Domini suæ, nascentis.

sive emorientis, cuius egestatem, ærumnas, destitutionem exequi planè visus est. Nihil ad incumbendum suppeditare, nisi fœni paxillum, & vestes, quibus erat indutus; nemo, qui necessaria præberet, nihil eorum, quæ necesse atque usu forent, quod præberi posset: non medicina, non cibus, non habitatio, nisi peruia ventis casa, fœdaque illuue, quam Suecus miles orbam & vacuum post se reliquisset. Sed in ijs rerum angustijs, atque in ipsa morte, risu, verbisque suauissimis animi sui gaudia testabatur.

CAPVT IV.

Reliqui duo Brunc demortui.

Postero die, post eum diem, quo Brunæ mortem P. Melchior Kaukal occubuit, hoc est die tertio & vigesimo mensis Octobris, alter eorum trium excessit è vita, quos designâram capite superiore. Nimirum is vltro Superiorem adiit, potestatemque sibi fieri flagitauit, hominis pestilentia contacti solandi, expiandique, cuius ipse vel vnus salutem, quæ charitatis eius erat flagrantia, longè haberet ante vitam suam. Iuit, assedit, solatus est: Domum reuersus, initia grassantis in viscera veneni, quod hauserat, continuò sensit; ab aliorum se usu segregauit; omnes à se procul habuit, ne cui suæ curatione noxæ aut malo foret: octo dies cum morbo vehementer seuerò constanter, ac sine questu confictatus, demum Sacramentis instructus de medio cessit. Is fuit

P. Tobias Iarh, patriâ Nouodomensis in Bohemia duodequadragesimo ætatis, vno & vigesimo Societatis annò, cui se quatuor votis solenniter obligarat, operarius planè bonus atque impiger, quique multa & magna silentio gereret, fructus, quàm lucis & laudis, avidior. Candor in moribus, atque simplicitas ea ipsa ad extremum adhærescere, quàm à primo combiberat in tirocinio. Sed ea simul coherere prudentia, vt omnium attemperatè ingenio, pro concione sic vitia, carperet, vt corrigeret, nec abalicharet; in usu, familiarique congressu, nullo gentis aut naturæ discrimine, morum suauitate, & testificatione beneuolentiæ quorumcunque animos demulceret. Moderatores suos impensè reuereri; eorum existimationi, vbicunque res ferret, operosè consulere; etiam in aliorum causâ, semper seruire charitati: si quempiam sibi visus esset verbo peruellisse, vt humana habentur, ante reintegrare gratiam.

gratiam, quàm capere quietem. Pauperum, & maximè Scholasticorum tantus amor & cura, ut nomen ei Patris pauperum inde partum sit; eos fouere corrogatis auxilijs; eos cuiusmodi industriâ promouere. Illud ad memoriam insigne, vel in re tenui, visum est: Brunam circumuenire Sueci semel, iterumque; sed irriti suarum machinationum, obsidionem soluere subacti sunt: alterâ hac vice noster in castra Suecorum deserta correpsit, pennas altilium, operosè collegit, quas ad vsum descriptionis in suos dein alumnos dispersit. Ad hæc, egentiores illos, quos in sordida fortunæ vel conditionis obscuritas arceret ab honestiorum coitione ciuium, eos ipse diebus eximijs, cum infrequentior esset ad Sacramenta, ceterorum accessus, peculiari studio, voluptateque sacris mysterijs procurabat. Ad extremum nescio quonam, siue præfatio, seu Diuinitatis insaru, paucis diebus ante mortem illum, qui supremus illi atque fatalis exitit, Confessarium supplex orauit atque obtestatus est, sibi ut poenæ loco pro peccatis admissis iniungeret fornicarum communium expurgationem; id sibi ad insigne solatium, & quæstui magno fore: sicque comparatus ad mortem est. Postremus ad diem sextum Nouembris Brunæ demigravit.

Rupertus Lauchner, domo Salisburgensis, Coadiutor temporalis, vndetriginta natus, quinque in Societate versatus annos, sed eâ morum innocentia, eâ puritatis Angelicæ gratiâ, ut esset amori omnibus & voluptati. Multum ille versari cum Deo, multum cum Deipara, alijsque Cælestibus; & quidquid ab negotio temporis esset reliqui, id omne vel precationi tribuere, vel piæ cuiuspiam lectioni. Tanta erat Diuinitatis amor atque cupiditas. Superiorum iussa reuerenter, demissèque cōpessere; integrè alacriterque perficere. Ianitoris officium, frequenter familiâ sanèque laboriosum & inquit, duobus ipse cumulabat charitatis officijs, quæ tametsi videntur cuiuspiam possint exigua, quoniam habebant assiduitatem, quanta cæsent, quamque digna memoratu, poterit, si ambigatur, experiundo cognosci: alterum est, socios exituris Patribus quæritare per domum, alterum, egenis in annona difficili magno numero, conuenientibus comparatas per industriam, conscijs libentibusque Superioribus, elemosynas in victum impendere; tum ipse quotidie condire, coquere, conferre, diuidere. Tolerantiæ crebra materies; neque, ei vnquam ipse deesse visus. Semper sui, atque iræ potens. Plenus officij, plenus in omnes studij atque operose charitatis, & cum res posceret, opis paratæ. Vide præclarum tacinus istiusmodi. Pestilentia

diu per urbem palabunda, tandem etiam in Collegium penetrauit, & paucis diebus aliquot sociorum capita illigata corripuit. Ibi tum iste noster à Moderatoribus supplex, & genibus nixus expetiit, vt eorum seruitio dederetur. Deditus est; seruiuit; euasit; aurâ puriore lustratus est; redijt in Collegium: integrascit malum; integrat ipse charitatis industriam; & diu noctuque in omnes ægrorum nutus intentus, nihil eorum, quæ posset ipsis esse solatio, in præteritis relinquere. Compositis omnibus, ipse futurus extremum funus, accepto ab ijs veneno procubuit. Ibi erecto in Deum animo agitare; ibi suæ sibi ægritudinis, suorum cruciatuum, mortis causam gratulari; si confanesceret, iterum velle, iterumque experiri, donec eodem illo in opere faciundo supremum esset spiritum executus. Igitur expiatis generali Confessione vitæ totius antea peccatis, & ignoscendi veniâ per interpretem à socijs in triclinio postulata, prænunciataque Patris vnus periculosâ, sed innoxia demum ægrotatione, plenus gaudij, & dulcium lacrymarum, à vita discessit.

ANNVS. M. DC. XLVI.

BELGIVM. CAPVT I.

Sex Dunkerea, duo Ipris, mortui; vnus Armenteria.

DVnkeream & Ipras, vtramque Flandriæ ciuitatem, maritimam alteram, alteram mediterraneam, malè habuit hoc anno sexto & quadagesimo currentis seculi pestilentia. Et Dunkerea nobis quidem erepti glorioso in opere charitatis seni sunt: primus die, vigesimo Iunij

F. Ioannes Vanden Broneke, domo Gandensis, altero & trigesimo ætatis, quintodecimo Societatis anno; negabat vllum sibi diem vnquam illuxisse iucundiorē; cūque se ipse sacro Viatico instruxisset, voto sibi fanciuit missionis cuiuslibet, quamvis laboriosæ, Moderatorum arbitrio, necessitatem. Extremis horis abnuisit, quâ ardebat, oblata potione leuare, quò suo, vt aiebat, Christo morienti se propius assimilaret. Spem Mexicanæ martyrij, quâ iam peroptato fuerat designatus, breuiore quadam martyrij imitatione compedio domesticæ charitatis adeptus est. Secundum illum gemini ad diem decimum Iulij alter ad vndecimum alter, cecidere

Daniel

Daniel Van Dyck, &

Ioannes Santfort, vterque domo Siluæducentis, vterque temporalis Adiutor, & ministerio Coquus; prior quadraginta, posterior nouem amplius natus annos; ille quindecim; ille vnum & viginti emeritus stipendia Societatis incredibili vterque moriens voluptate pèrsusus. Die verò octauo Augusti mortem oppetijt

P. Michaël Niculani, domo Gandensis, annorum vndetriginta, nouem in Societate, recens à tertiâ periclitatione, & die septimâ Septembris

P. Ioannes Balendonk, domo Neomagensis, annorum quinque & triginta; vndecim in Societate; qui vbi de sua vita conclamatum iam esse intellexit, ægra membra erexit in genua, Deoque pro tam felici morte ardentè gratulatus est. Ponè hunc postremus obiit die septimo Octobris

P. Paulus Hentin, ortus Bergis S. Vinioci, annorum triginta, & nouem in Societate; qui cum ardentissimis precibus efflagitasset à Moderatoribus pestilentium obsequium, vt Indiæ Missioni sibi iam decreta proluderet, sub mortem testatus est mirissè gaudere se huiusmodi gloriam hic ab se inuentam, quam in Indijs fortasse frustra quæsisset.

P. Gerardus Carbonel, domo Cortracensis, annos natus sex & sexaginta, quatuor & quadraginta emeritus in Societate, gradu insignitus Spiritualis Adiutoris quem nec ætas, neque periculum, neque ipse iam lethalis idus arcere ab animorum studio potuit: adeoque deserta luctu publico Ciuitatis mors eius fuit. Præstiterat eadem hanc operam Ruremundæ olim, sed in alteram hanc gloriam asseruatus fuit. Eum post paulò die nonâ Augusti secutus est

Cornelius Herlet, domo Hagheusis Comitum, Coadiutor temporalis, vno & trigesimo ætatis, nono Societatis anno. Armenterix oppido item Flandriæ, sed Gallicanæ, Lixæ anni imposito, cum pestilens morbus ad sex numero circiter millia capitum sustulisset, post aliquantam nauatam operam, diem extremum obiit ad quintum vigesimum Septembris

Henricus Minet, domo Leodiensis, Coadiutor temporalis, annos natus sex & triginta, nouem peractis in Societate, qui cum sub initia grassantis contagij, vltro se Moderatoribus ad eam seruitij aleam obrulisset, compos effectus optati sui, pestilentiam & ipse concepit; sic tamen, vt eius superatâ violentiâ, lentâ ac malignâ febre inde relicta consumptus sit.

GERMANIA. CAPVT II.

P. Paulus Cyrianus Cilia extinctus.

EXtremę ad Croatiam Styrię oppidum est Cilia, S. Maximilian Laureacensis Antistitis ortu iuxta & martyrio nobile. Nul- lum ibi Societati domicilium, aut sedes; sed illac vltro citroque sæpè Nostri commeare, & noti esse. Vsu venit vt oppidum hoc anno de- popularetur infanda lues, nulloque vindice grassaretur impi ne in- capita miserorum. Ea calamitas Intimo Cæsaris, vt vocant; Cen- cilio Græcij cura fuit, vt eius summa per eas Prouincias prouiso est. Ergo Rectorem Græcensis Collegij requirere, publicę vt ne- cessitati per suorum aliquem suppetias ferat; id exigere tempora; id charitati Societatis tories expertę consentaneum esse, atque of- ficijs consuetis congruere. Depoposcit eam sibi prouincię arden- tissimo studio, inque ea procuranda vitam prodegit ad diem quin- tumdecimum Octobris

P. Paulus Cyrian, domo Tirnauicnsis in Hungaria, duos & tri- ginta natus annos, septem in Societate, postquam ad eam postlimi- niò redijt, emensus; nam id etiam memorasse, haud eius exultatio- ne reor alienum fore. Nimirum igitur is in Societatem cum ab ado- lescentulò fuisset ingressus, a tatis imbecillitate, & quadam inde exor- tā morum seu leuitate, seu inconstantia, vocationis, susceptique pro- positi naufragium fecit, segregatus ab Societate Leobij, ob quandam cum a qualibus suis morum leuitatem modestię nostrę aduersam, se- ductus potius quàm seductor. At vbi paulò post reuersus ad semetip- sum, & velut a torpore, qui obtinebat expergefatus discendi sui magnitudinem reputare cum animo suo instituit, contentissime redi- tum in Societatem flagitauit. Res aliquamdiu prolata in diem: tan- dem reditus eam in conditionem concessus est, si veller ad suę virtu- tis constantia quę periculum, in Transilvania prius & Valachia Gram- maticę scholas pueris explicare. Accepit legem ipse non perlibenter duntaxat, sed eę etiam integritate atque constantia præstitit, vt se pla- nē dignum Societate probaret. Itaque rursus in tirocinium admittus, eoque confecto, Theologię studia cum laude persecutus, & lingua- rum, Latine, Hungaricę, Germanicę, Slauonicęque peritus, in eam de- scendit charitatis arenam, in qua pristinę suę leuitatis damna pen- saret, & suas scilicet illas virtutes, quibus inter alios enitebat, comi- ratem amabilem, perfacilem in rebus vel maxime arduis obedi-
tiam,

tiam, disciplinæ studium, gratificandi alijs voluntatem, pietatem aduersus Deiparam inediâ Sabbati testatam, spiritualium exercitiorum accuratorem, aspera tolerandi pro Deo cupiditatem, aliasque complures, veluti coronaret. Et nactus est enimvero campum industrie suæ peropportunum.

Incesserat nescio quæ mala de nostris hominibus eos mortales opinio, ad quos ipse tanto suo discrimine suandos ibat. Hinc eius aduentus videri grauis, neque vlla beneuolentiæ signa præberis; nulla cibi, lectiue opportunitas, nulla hospitij iura seuari. Sed Paulus, ubi semel omnia post eorum salutem putauit, nihil eam acerbiter animorum, nihil immaturitatem moratus est. Domum occupauit, quam pestis vniuersam paulò antè vacauerat, nudam suppellectilis, atque omni prorsus apparatus destitutam. Victus, panis cibarius, ex ipsis ferè pestiferis corrogatus: pro lecto stramen; somnus iniquies, & vicinitate cœmeterij pestiferis corporibus obsiti, vix vna discreti spithama, formidolosus: labores diurni continuati nocturnis, pertenui cœnulâ interstincti. Ipse nunquam secundis rebus letior, quàm hisce aduersis esse visus. Vnum obstabat multò maximè ipsius conatibus, nostri nominis seu horro, seu reuerentia, cum eo coniuncta mentis errore, quod in animum certâ persuasione induxerant, nullas fieri posse ratas admissorum Confessiones extra consuetas quatuor Temporum ferias; quæque tum fierent, eas ad abolenda quoque post patranda flagitia præpollere. Hinc fieri nimirum, vt vel illo supremo vitæ tempore perpauci Nostros ad opem desperatis rebus accirent. Id Paulus simul atque certum, compertumque habuit, quâ publicis, quâ priuatis cohortationibus omni ope corrigere conniti; flagitare ne se pensiquidquam haberent, sed tanquam suo prorsus vterentur vt verna; salutis ipsorum vno se studio aduolasse: hanc vnam sibi laboris mercedem deprecisci, vt suum obsequium gratuitò, proque ipsorum arbitrata ab se nauiter impensum velint. Obire diu noctuque montes & valles, & peste contractos nunc ieimus, aliàs malignè pastus, supra vires, indagare. Vbi quempiam inuenerat, exultare gaudio. Vnus animo dolor, quòd illorum opis indigentiam suo se studio non crederet exequare. Perfecerat Apostolicâ istâ contentione, vt alios de eo sensus paulatim timidi illi mortales haurirent, & virtutis insolentiam, quam despiciatui priùs habuerant, iam maximopere commendarent. Ianque victus suppeditari cœperat indulgentiùs, & rei bonè faciundæ spes amplior affulgere; cum eam die octauâ Octobris

bris pestilens febris inuasit. Vifa principio clemens, & metus expers: sed breui sinistram coxendicem bubo feralis infedit. Eum, verò Paulus tantâ doloris patientiâ sustinuit, vt totam noctem, peruigilem duceret sine gemitu, sine indicio vel leuissimo tanti cruciatus. Iam ille sese, vt respirare nonnihil visus est, Missionibus Turcicis, laboris & periculorum plenissimis, in omne post æuum, si Moderatores probauissent, deuouerat, cum placidissimâ morte vitam terminauit.

HACTENVS P. PHILIPPVS ALEGAMBE.

A. M. D. G.

IOANNIS NADASI

E SOC. IESV

HEROES, ET VICTIMAE CHARITATIS

EIVSDEM SOCIETATIS IESV.

*Sen Catalogus eorum, qui ad vita usque finem charitati
animam deuoverunt; ad id expositi, & immortui
peste infectorum obsequio ex charitate,
obedientiaque suscepto.*

ANNVS CHRISTI MDCXLVII. SOCIETATIS CVII.

ANNVS hic in varias Orbis partes varie
calamitosus fuit. Et quidem Panormita-
no primum tumultu; sed in primâ scintil-
lâ compresso, Neapolitanâ deinde sedi-
tione per repentinas seruilium inter imam
plebem nominum ex alto in præceps vicif-
situdines haud ignorabilis, tantisper tur-
bidus fluxit, dum reliquum seditiosæ tem-
pestatis exauiret in peste politica. Chilensi autem Indiæ occi-
dentalis Regno, 23. Maij funestus; ac Vrbi Santiago di&e propè
internecinus esse est visus, clade, peste, funeribus.

At nec Europæ nostræ pepercit, mortalium non paucis
exitiali peste, velut eluione, de medio sublati. Quo tor-
rente de Societate quoque interiøre complures. Equorum
numero eos tantum dabo quos charitas, & obedientiæ suffragi-
atione firmata volentes vltro in periculum, in morientium sub-
sidium, in mortem dedit. Martio, & Aprilî in Superiore
Germania; Maio, Iulio, Septembri, in vtroque Belgio;
Augusto in Francia; reliquis ad vsque Decembrem mensibus
in Hispania: ita vt sine cessatione totus hic annus plenus nobis
iuerit cadauerum, & eorum quos Rom. Martyrologium 28.
Febr. & ibi Baronius apparatè collaudant.

Bern.
Oidoi-
nus Ital.
hist. or-
bis pag.
224. &
coll o-
rum epî
stolz.

Vid. Iu-
lium
Zellum
Iamæ
Auct.
l. 4. pag.
180. &
alios.

Monachium ad Isaram fluvium Boiariæ vrbs insignitè amœna, & princeps, è Monachorum villa sub annum Christi octingentesimum sexagesimum secundum ab Henrico Bavariz, Saxonizque Duce in oppidi; deinde sub Ludouico Bauaro in vrbs granditatem increuit; Monachi verò insignia, & nomen apud Latinos, Germanos, Italosque retinuit, ac retinet hodieque; nunc Ducum sedes. Istuc anno 1559. Societatis gubernacula tenente Lainio, rogatu & liberalitate Ducis Alberti accita Societas, tanquam acerrima contra hæreses disputatrix, & iuuentutis educatrix, anno 1560. Collegij nomen obtinuit; à Duce per literas prolixè celebrata, quòd vitæ sanctimoniâ, & in docendo mirâ felicitque alacritate spes omnes impleret; necessaria istic visa, ne inter tot hæreticorum zizania religio Catholica ibi quoque interaresceret. Huic vrbi hoc anno 1647. milites, ac pestis incubuere. Quorum lue pestiferâ infectorum animos dum enixè curavit, hausto ab ijs exitiali halitu, puram animam Deo, charitati, ac saluti publicæ dedere hi. 31. Martij.

P. Antonius Malapertius, Montibus Hannoniæ ortus ante annos xxxvii. quorum xviii. Societati dedit. vir fidè aut simulatè agere aut loqui nescius; candidi, purique ingenij; teneræ, ac flexibilis ad omnia, porissimum ad humilia, voluntatis. Foras domo euntibus ibat comes, etiam Sacerdos; ne quid moræ, vel iasturæ acciperet studium animarum, interea dum socij non habentur. Ferè quotannis posteaquam candidum conscientiz sinum Superiori pandebat, pro Societatis more, veniam suæ indiligentiz flagitabat, illi ad genus prouolutus: ac in hoc etiam nullo tirone inferior, quòd, velut oraculum, consuleret *os Domini* in Superiore, quacunque conscientiz dubitantis religione, tener, ac virtutis vt avidus ita capax ille animus, vrgeretur.

Simili vitæ ob charitatem abdicatione feliciter vitâ functus est ibidem 5. Aprilis

P. Philippus Maier, Augustæ annis ab hinc LXIII. natus, & in Societatis album ante annos XLVI. coopatus, ac in illa formatus Coadiutor Spiritualis: de scholis humanioribus, Logicis, & morali Theologia per annos xxiv. vlliter meritus.

meritus. In aula iunioris Neoburgici Principis Magister cum esset, multa procerum suffragatione hanc laudem cumulare obtinuit, quod nihil ab aureo aula fumo, fucode passus, aspergine nobili conspersus, citra ullam religiosam quam secum intulerat modestiam iniuriam, ab aula redierit; nullam ut ex parte Superioribus inaccessus, inuitè obsequens, aut intractatus atque difficilis videretur. Olim Indiam cupidam desiderij latitudine complexus, Indica studia in Tauriscorum frigida prærupta conuertit; ubi septem anni exantlati, breues illi visi sunt præ magnitudine amoris Dei, & animarum. Quem ille amorem domi quoque in tenuissimos quosque conquisitè ostendit, arctioris disciplinæ, magnæ Dei Matris, ac S. P. Ignatij gloriæ multifariam studiosus, & Sabbati MARTINI cultor eximius; Moriens, Apostoli Germanici, viri Sancti, hominis Angelici appellationem in ore famæ post se reliquit.

IN GALLOBELGICA.

Bethunia, Gallobelgiæ in Arthesia vrbs cum alijs, tum eò in Belyra, quod, ut ab expertis atque omni fide dignis accepimus, ea quæ illic honestissima, & frequens est S. Eligij Sodalitate impune tractentur cadauera peste extinctorum. Nemo vnus eorum qui Sodalitio laudato adscriptus, vel qui ab inscriptis ad opem accesserit est, in opere pietatis pestilentibus impentæ inficitur. Ince communi, tamen si manibus contrectet, ac sepeliat eorum tetra cadauera quos contagio interemit. Securi ad mensam, lectumque communem, ac ad omnem domi confortionem redeunt Sodales, nulli noxi, nec formidati. Illos tamen infici aiunt, tamen si Sodales sint, qui fortè sibi de domo infectam aliquid auarè vsurpant. At illorum tantum id priuilegium Sodalium est. Nam è Nostreis duos istæ charitas periculis altior è viuus exemit. Alterum rei domesticæ Procuratorem, & in Bethuniense Collegium, etiam ex hereditate suâ, addidit liberalem.

P. Ignatium Fruit, Insulensem, ætatis xxxvii. Societatis adicæ xvii. annum agentem. Is iam semel, exlitum, ope; morbo pestilenti defunctus, cum se periculo reddidisset, ut alios illo laborantes iuaret, eodem iterum post menses aliquot malo, & bonâ in eo morte correptus est 17. Maij.

Alterum ibidem P. Franciscum Chauau, idem exitus vitæ simillimè occupatum 17. Sept. inuenit Castrensi Gallorum, Patrum Missioni præfectum; virum in omnium animis, per diuinitis insula gratiæ insignis charismata potentem atque amatum.

IN FLANDROBELGICA.

Eodem obsequij genere 20. Iulij mortem oppetiit *Florentius Vuarze*, Leodij anno 1590. natus, & in Societate ab anno 1626. nauus, ac ad sincerum veteris & sanctæ Coadiutorum impigritatis, eoque omnium exemplar in laborando, ac orando omni ex parte formatus.

IN PROVINCIA FRANCIAE.

P Rodolphus Houssin, Normannus anno ætatis LII. Societatis xxx. ex pestilente febris in castris obiit 26. Aug. dum ægris à contagione militibus in peste indefes noctes atque dies adesset; id quod etiam ante septennium eximia cum laude cumulare præstiterat. Magnus omnino augustissimæ Cali Reginae, ac suauissimi sui comitis Angeli cliens. Eapropter ab illa horis aliquot ante mortem coram præsentē fertur solatio tenerissimo recreatus; & ab Angelo propè adstante atque conspecto creditur animatus, cum eleganti specie iuuenem se coram videre iterum ac iterum affirmaret.

IN ARAGONIÆ PROVINCIA.

*Ortelius
in thes.
Chon.*

Valentia Hispaniæ Tarraconensis vrbs nominata, veterrimo nomine Roma à Romo Rege quodam Hispaniæ, vt nonnulli perhibent, dicebatur: nunc à valore Valentia; vt Roma Græcis à robore. In hac iam inde à pristinis B. Francisci Borgiæ temporibus multa tulit fecitque fundarum Societatis Collegium: atque hoc etiam anno litauit egregiè, litatione quanto magis periculose ad corpora, tanto magis gloriose ad animos charitatis. Etenim Valentia non dissentaneâ ab ijs quos retulimus laboriosæ ad mortem vsque charitatis flagrantia se sui publicæ miscuere ad ferendas

das eâ laborantibus suppetias, & occubûere de Professorum Domo

Petrus Perez, vndequingagesimo vitæ, Societatis impetratæ 16. anno: diuinæ gloriæ ac boni Societatis nominis apprimè amans. Quò directiùs ad Deum, expeditiùsque contenderet, quanto poterat paupertatis amore se nudabat omnibus quæ vitæ degendæ necessaria non sunt. Antequàm se in arduam illam obsequiosæ charitatis arenam daret, vniuersam totius vitæ conscientiam perquisitè expensam pœnitentiæ Sacramento expiandam percensuit, nullius vnquam nôxæ reus, quâ primum baptisimi nitorem grauiùs maculasset. Mira in illo ad seruiendum ægris in luc. citra horrorem, aut sui parsimoniam impigritas; quâ excitatè atque continenter aderat, quâcunque operam suam poterat porrigere. Tum verò & ipse acceptâ inde luc. percussus ac demum quassatus est, cum ægrum quempiam illo malo ardentem amantissimo complexu foueret, vt in lectulo collocaret. Inde illum capitis dolor, & duo triaue pestilentia: vlcera corpus & cor sensim peruasere. Sacramentis procuratus, totus pietas, totus patientia videbatur. Cum chirurgus mali radicem in carne seruratus, illum carnificaret, carnemque auelleret; *O Domine mi Deus, aiebat in acerbitate illâ dolorum, si tui amore tormenta hæc sustinerem! O si caro hac mea, qua conciditur, hac ferret pro tua fidei veritate!* Cum fluentem ex apertâ venâ sanguinem aspiceret, Deo illum libans, dicebat: *Vellem, Deus, vellem tuo amori totum totius corporis mei sanguinem totû sanguinem in sacrificium effundere: atque vtiâ id liuisset, aut liceat, Deus meus!* Postremò nûcupatis iterùm ac iterùm religiosis votis, reliquum vitæ quicquid superfuit exquisitis cum Crucifixo, ac Virgine, Matre colloquijs dedit; cum interea inter alias ex alijs doloris ac amoris vicissitudines armatam Crucifixi effigie manum pectôri allideret, peccata detestatus, Deoque amando intentus vsque ad mortem obitam 9. Oct. Ibidem eiusdem, sed excellentioris quia in animarum subsidium allatæ, operæ, ac pulchræ mortis confors fuit.

P. Franciscus Carbowell, Valentinus ætatis anno ferè XLII. Societatis x. vii. vir placidi, religiosi, & experrecti ad animarum lucra ingenij.

Ceterùm, vt id hic semel in antecessum dicam, nemo mihi

Lib. r.
apolo-
gic.

mihî vitio aut inertie vertat, si quando sola nomina hic affe-
ro, cum de ijs in tabulario, aut è literis Prouinciatiim dari so-
litis nihil præter pulchram hanc mortem repererim. Sux quis-
que vitæ pictor est. Vnde, S. Gregorij Nazianzeni Theologi hor-
tatu: *Hoc primum providendum est, ne eximia, admirandaque*
virtutis mali pictores appareamus. Ego, cum reliquam vitæ il-
lorum imaginem non viderim, do mortem, id est, ultimam,
verum, ac vitæ lineam, quam supremâ planè manu duxeris,
verè dextera Dei digito, spiritu amoris magistro in obsequijs
charitatis mori condoceracti. Apelles etiam ex unicâ lineâ
potuit æstimari, & alios æstimare. Et certè cum mors sit in-
dex vitæ, tanquam voluminis euoluti, dum nomen ac mortem
dedi, ac dabo; dedi, daboque vitæ nobilis indicem gloriosum,
è quodâ perito æstimatore, introspecti possit, quid reliquus vitæ
liber contineat. Ecce itaque plurium nomina quos idem ibi-
dem periculum morte inuoluit Coadiutores piâ charitatis oc-
cupatione distentos. Nouembri mense,

Ioannem Ramon ætatis anno XLVI. Soc. XII.

Ioannem Armengol æt. XXVII. Societatis VIII.

Ioannem Traxillum æt. LXXX. Societ. XLI.

Petrum Chuca æt. XXX. Societatis XII.

Raphaellem Hugnet ætatis XLVII. Soc. XXIV.

Stephanum Font. æt. XXV. Soc. VII.

Decembri verò *Michaelem de la Nave* anno ætatis LV.
Societatis initæ XXXVIII.

Impetrauit idem, & mortem prius quàm Sacerdotium,
adeptus est *Iosephus Litola* anno æt. XX. V. Soc. VI. I. Scho-
lasticus, qui maluit sic mori quàm elapsâ pretiosè oecumben-
di occasione expectare dum sacris initiaretur.

Atque hæc sunt nomina hoc anno 1647. arduæ sed glo-
riose charitatis albo inscripta: de quibus ego ea ferè dixerim
quæ de Alexandrinis illis heroibus dixit Eusebius Cæsariensis
Episcopus, S. Dionysij Alexandrini Pontificis verbis in hæc
verba rem nostram elocutus: *Quàm plurimi è fratribus nostris*
adèd immenso quædam charitatus, & si æterna benenolentie ardore
erant inflammati, ut minimè sua parcentes vitæ, sed ipsi sibi inter
se firmè adhaerentes, eos qui morbo opprimebantur, nulla sui
curâ aut cautione adhibita, sedulò inuiserent, illis inseruirent as-
siduè, pro viribus ob Christi amorem curarent, unâ cum illis de-
cederent

Hist.
Ecc. lib.
7. c. 17.

cederent è vita, lubentissimè contagione aliorum infecti. Verbum illud quod vulgò semper dicitur, nimiràm ut singuli pro amicis abeant de vita, sequè eorum causà (ut ita dicam) reiectamentum efficiant, re ipsà expleverunt. Ex fratribus igitur qui virtute facile erant præstantissimi ad hunc modum mortem oppetuerunt, &c. Hæc ibi è S. Dionysio Episcopo Eusebius item Episcopus: ac his plura, & longè quàm in Martyrologio Rom. 28. Febr. augustiora de huius mortis nobilitate, gloriâ, titulisque, quos ibi vidè, dignos qui expendantur, atque laudentur. Quæ omnia mirè consentanea sunt si cum ijs conferantur quæ de Societatis Domibus, atque Collegijs per Prouincias passim in illo tam tristi squalidæ Reip. statu patrata ferè quotannis ad Præpositum Societatis Generalem perferuntur; quæque particulatim de Valentina Professorum Domo hoc anno perscribuntur, quanto ardore animi se omnes in apertum salutis, capitisque discrimen obtulerint, quanto labores illos & pericula, immortui alij, alij superstitēs exantlârunt. Egestatem Domus in tam funesto arctoque rerum articulo, cum nobilitas ad securiora & salubriora sese fugâ, receperit, subsidio insigni iuuuit prouida, Præpositi Prouincialis, & Collegiorum industria. Illud mirabile, ac penitus exploratum: quatuor Coadiutoribus, quos gliscentes contagio morti iam propè admouerat & quibus oleo supremo delibutis fossæ apertæ iam erant quibus paulò post exanimēs conderentur, admotas *Alphonfi Rodriguez* celebratè per orbem sanctimonix opinione Coadiutoris reliquias tantum leuamenti præsentissimi attulisse, ut in illis ab eo tempore vis mali remiserit; & illi sensim ferè à portis mortis ad valetudinem firmam redierint. At nos, potius charitate simul & vitâ petfunctis maximopere gratulandum censemus. Nam si Augustino ira Dei est etiam ista vita mortalis; mors certè misericordia est, & quidem talis mors. Vnde S. Ambros. illud Iob: *Vitam & misericordiam tribuisti mihi; legit: Vitam, & mortem.* Hoc experitur heros noster quiuis, cui Deus mortem ipsam in misericordiam vertit, dum illum accipit in victimam charitatis: *Absorpta est mors in victoria.*

lib. 4. c. 11.
u. l. c. 14

Iob. 30.
12.

2. Cor.
13. 14.

NEc huic anno 1648. manes quos pateretur defuere. Concussa terræ motu, seditione, ac violentâ tyranni morte Constantinopolis: Gallia intestino malo, discordiosisque studiis vexata; Sauona apud Ligures accensâ fulmine magnâ pulueris nitrati vi quætesfacta. Coorta in Hispania, sed prouidenter, ac opportunè ab ipso capite recisa inquieta clam insidiosè turbidorum consilia. Verùm non æquè potuit inhiberi ea quæ grauescentibus pestis grassationibus latè increbrescebat clades. Nos & nostris eorum hîc tantùm nomina recensemus quæ viuâ etiamnum trophæa sunt nauatæ utrobique, Alonæ, ac Murcia charitatis, vsque ad mortem.

IN PROVINCIA TOLETANA.

Bolland.
14. 12.
pag. 271.
D. 6.

MURCIA vrbs tanti nominis, vt vniuersi Murcia Regni ipsa sit caput, & nomen; Carthaginem inter atque Valentiam ad Straberum, sine Setabim fluium Setabitanis nomen imponentem iacet. In hanc urbem anno 1555. Stephano Almeida Lusitano Carthaginis nouæ Episcopo magnoperè adnitente accita Societas, hoc etiam anno, vt aliàs facitauit, funestæ ciuium calamitati suppetias dedit: quorum tres primi vitam etiam in opere finire 25. & 28. Maij.

Ij sunt: P. Franciscus de Orozco, anno æt. 28. Soc. 13. vir eximiè religiosus, & silentij, ac pretiosi temporis amans. Prius quàm ad illam mortis arenam exiret, se generali confessione, omnique industriâ comparauit ad mortem.

P. Andreas de Saluaterra, in Curati officio lue icus est cum suprema subsidia ministraret infirmis. Biduo ante mortem Societati adscriptus est, id quod hætenus per inenodabiles difficultates non poterat.

Secundùm hos mense Iunio, die 7. 13. 27. domi, forisue cum idem nauiter agerent, pari gloriâ obire, Didacus Pimienta, Ioannes Lopez, & P. Valentinus Navarro, vir laudatissimæ charitatis, humilitatis, obedientię; natus annos xxiv. è quibus denos Societati dedit. Magna, & indefessa fuit P. Valentini cum in petendo vt vitam periculo illi exponeret, tum in iuuandis vbiq; ægris flagrantia, mirabilisque industria,

stria, ne quis absque Sacramentorum ope decederet. Episcopus, (qui illum nuper sacris ordinibus initiarat; cum se in periculum istud offerret) ubi mortuum audiuit, magnis laudibus illum scripto est profecutus. Fuit aptum ad omnem literaturam ingenium. Iulij autem die 10. secutus illos est Michael Escuderus. De Didaco Pimienta perscribitur, cum Angeli iustar nostris peste contactis adfuisse; nec vnum suam charitate seruasse: famam per urbem secundis auribus de illo tanta dixisse, ut medicus negaret se aliud suę Collegio impense operę pretiū velle quā ut, si egrotaret, Didacum haberet ad ministrum: idcirco Societatis charitatem magnis laudibus celebratam: & nobilissimos quosque dixisse, se, si peste decedendum esset, nolle mortem alio loco quā in Collegio nostro illam oppetere: idque sibi à Societate minimè negandum ob merita quę à se in socios profecta narrabant.

IN ARAGONIÆ PROVINCIA.

A Lona, seu Alicante, notum est in Regno Valentino, mediterranei maris emporium. Ibi è paucis quos illo in domicilio habet Societas, vltro id optantes in grassantis luis discrimen dedit salutis publicę procurandę. Tres ex illis in pulchro etatis flore spes non exiguas interuertere, morte obitā in letabili officio charitatis, 18. 20. & 25. Iulij mensis die. Hi fuere

P. Hieronymus Simon, Valentinus,

P. Petrus Ioannes Rios, Maioricensis; &

Franciscus Marijn. Quorum primus ad conciones insignitè idoneus, è xxxi. vitę annis, in Societate annos xvii. alter è xxx. xv. peruixit.

De his quoque nominibus, tametsi nil aliud quod addam acceperim; sufficiet illis tamen ac posteris vnica mors ista ad gloriam, & illecebram imitationis: quemadmodum recitatis Romanis quorundam, qui se pro patria in exitium dedere, nominibus, adiecit Valerius Itaque & proprio ingenio, & exemplo vetustatis admoniti, nullā sibi in re cessandum existimauerunt.

L. 16. 5.
a. 6. n. 2.

Bohemiæ quoque Regno pacificatorius hic annus illuxit, conclusâ pace Germaniæ vtinam quàm optatâ semper ac necessariâ, tam pura, felici, ac longævam ætatem laturâ. Bellum tamen sensit prius Praga, notæ maiestatis vrbs & Regni caput, hoc anno ab ingressu urbem Sueco hostiliter velut ex improvisò, magno terrore, damnisque diuexata; tum peste afflicta: Item Bruna fide in Cæsarem nuper, ac fortitudine contra Suecum inuicta, peste quassata. Egta denique: in quibus nostris salutare operas posuere.

In Bohemica ergò depopulatione quâ pernix morbus depopulator in vrbes grassatus est, Bruuæ xxxviii. Augusti eripuit *Sebastianum Menzel* Silesium, è vitæ annis xxxvi. quinquagenos in Societate versatum. Is præcipuâ demissionis, accuratioris laude pharmaceuticæ apud egros nostros Coadiutor maluit exercere, quàm ob eam quam in scholis hauserat politioris literaturæ peritiam, Scholasticis adscribi. Duo in illo amanter suspexere domestici; alterum quòd fluxæ quæ rudiorum latinienis animos titillare amat vanitatis osor latinè loqui nunquam, nisi vehemens vrgeret necessitas, voluerit, æquè atque si latinæ omnis expertus esset atque ignarus; alterum, quòd ita providenter, peritè, ac dextrè suis egriis pertot sui famulatus annos prouiderit, vt nullum per suam inconsiderantiam, desidiam, vel aliam ob causam ad arctum, adeò extremi morbi spatium redigi permiserit, vt Sacramentis ritè muniri non posset. Eum quoque spiritum è sincera Societatis germanitate combiberat, vt præclaram illam filiorum Dei notam nunquam dimitteret, quâ tranquillè ferebat si corripere, tametsi esset ingenij acrioris. Iam cum pestiferò languore domi prostratum quendam periclitari videret, *Sebastianus* perennaturâ æternæ vitæ diuturnitate ad huius vitæ despectionem incitatus animatus, & sponte ipse suâ, & pariter obedientiæ inuitatu perlibenter se in capitis periculum dedit; persistitque fidelis fratri amicus & seruus vsque dum alterum illum pestilens virus extingueret. Mox & ipse eodem discrimine inuolutus, post suprema Sacramentorum adiumenta, instauratis feruido animo religiosi votis, inter pulchra oscula Crucifixi, & repetita *IESU ac MARIAE* nomina;

nomina, eâdem quâ prædixerat horâ plenus gaudij animam, pro fratre ip̄ periculum datam posuit, cûm diceret, se illê cogitatione immortalit̄ exhilarari, quodd vitam obediēter vltroque gratis venalem charitati, breuiaret hoc extremi amoris officio.

In hac eâdem exercitatione heroicæ charitatis euocatus è vita ibidem est 23. Oct. benè manè P. Samuel Richter Morauus qui posteaquam in Collegio, ei de quo proximè actum Sebastiano alterique fratri ante illum luc internecto assiduitatem omnem enixè nauasset, eandem postea foris indiscriminatim omnibus, serè per bimestre transcripsit hilarè apud ciues quod accersebat dira necessitas, indefinenterque, voluntariæ spontis instinctu, obedientiæ ductu, atque oraculo. Duodeuiginti annos foris, totidem in Societate vixit, nuper inter Professos adlectus. Verbo, exemplo, fusâ multâ prece, plures ad Christum flexit. Nulla illum de Christi cruciatibus commentandi, nulla Deiparæ lætissimis artibus percolendæ, nulla perstudiosè prandi satietas capiebat. Doctes egregias ingenij atque doctrinæ profunda sui demisso, ad plures pro concione dicendi gratiam labor industrius, tristia, excelsus animus, omnia denique obedientia firmabat, perpoliebat, animabat. A quæstuoso in animarum lucris labore aliquando sessum sitis immodica exercebat; illamque iam leuaturus nuncius ad ægrum eum euocans appulsus est. Ne tantum quidem moræ interposuit vt libaret. Abijt sitiens, peruincēte sitim hanc maiore animarum siti. Adamantinâ quadam lege sese adstrinxerat, nullam accurationis partem, circa miserimos quosque iuuandos omittendi. quo in officio tanquam diuinâ voce sibi dictum agnoscebat, ac ingeminabat illud: *Tibi derelictus est pauper: orphāno tu eris adiutor.*

Singulis supremæ ac sacræ illius expeditionis diebus, tanquam terminalibus vltimi diei prodromis, se se, non minus quâm peste ictos, ad diem vltimum comparabat per quotidianam conscientia expiationem, perque sacrificalem hostiam, cum qua, velut vltimum sacris operans, & se vnâ immolans, charâ vitæ ac mortis cum Christo consociatione impensè flagitabat, vt siue moreretur, siue viueret, Dei esset. Peste saucio ater carbo maxillam infedit, latèque occupauit, & intra biduum illum extinxit, plus quâm centies hæc vltima

iterantem: Domine, fiat voluntas tua. Vir certè dignus cuius. & vita, & si occasio vocet, mors, transeat ad posterorum memoriam, & imitationem.

In pari statione Egræ, Ciuitate Bohemiæ olim Saurstadiæ ab aquis acidis, Egræ fluuiio vicinâ è Residentia Societatis Iesu P. Ioannes Conradus Dornspurger Sueuus inter Spirituales Coadiutores ab anno 1646. census, in ipso viridis ætatis flore pridè Præsentatæ Deiparæ, post actos in Societate annos duodeuiginti in pulcherrimo charitatis apud pestiferè ægrotantes famulatu vitam egregiâ morte pessundædie, vt lucraretur æternam. vir animarum studio validus, laborem, tolerans, conscientiâ & aduersus Cæli Reginam religionem tenerad cuius venerationem Sabbatino demenso arctato famem suam fraudabat, idque constanter.

Pragæ suppar mortis & causa, & gloria tandem 25. Nouemb. assecuta est P. Augustinum Kerberum, Lusatium, annos vndequingenta natum, in Societatem ante xxviii. annos receptum: operarium omnibus numeris accumulatè absolutum, & iam in hacce charitatis palæstra quatuor victoriarum alijs annis peste funestis relatarum virum; quintæ immortuum: fidelem sanè diuitum ad conscientiæ rationes monitorem, & magistrum; pauperum verò patrem ac matrem & cognomento dictus, & factò ipso cum beneficentissima demissione, charitatisque flagrantia vndequaque solertem; & capropter meritò heroibus charitatis inter deuotas victimas accensendû.

Ipris in Flandrob. 8. Nouemb. Lambertus Merendonck Coadiutor exitiosâ luc vitam abruptit. Natus erat Antuëpiz anno 1613. Mechliniæ ad nos 1641. accesserat. Candore animi ac innocentia insigni enituit. Nostris contagione alio post alium laborantibus adfuit fideli charitate per menses aliquot. Noctes illi sæpè ductæ peruigiles, donec & ille communi malo fatiscens ad remunerationem æternam est accersitus vbi eò cæli salubritas est æterna. De hisce omnibus quos hætenus dedi, quosque daturus sum heroibus charitatis appositè dici potest id quod in comment. in aurea. carm. Pythag. Hierocles Philosophus in hæc verba explicuit: Illustres, virtute, & splendore perpetuò nobiles: Heroës, tanquam amantes quidam, quidamque eloquentes, id est, benenoli & disertis Dei amatores: qui nos à terrena ista vita ad diuinam tollant,

atque

atque erigant. Quare merito hosce nostros *illustres heroës* dixeris, cum ea quæ de heroibus illustribus dixit ille Philosophus abundè ab ijs quæ dicendo, quæ præclare agendo expressa sint. Nempe, quod magnificè prædicat aureus Chrysologus *vixerunt nobis veteres; viuimus nos futuris*: & hoc perennitate viui exempli. Ceterum etiam ante ducentos ac trecentos annos hic ipse quadragesimus octauus annus orbem eadem clade adeò vastauit, vt anno 1348. peruadens mundum pestis alibi tertiam, alibi vix decimam, alijs denique locis vix vigesimam mortalium partem in vita reliquerit. Anno verò 1448. toto biennio adeò in Italia peste laboratum esse aitè veteribus Spondanus, vt pauci de multis superfuerint. Adeò in orbem redire videtur circulus vt annorum ita etiam ærumnarum; dum æternus, & vadequaque felix in Cælo nobis eternitatis annus affulgeat.

Sec. 1591

Spondanus ibi. d. n. 9.

Id. hic. n. 7.

ANNVS MDCXLIX. SOC. CIX.

Hic etiam quem exequi aggredimur annus 1649. miris dirisque rerum vicissitudinibus clamat id quod olim Seneca ep. 91. scripsit: *Nihil priuatim, nihil publicè stabile est: tam hominum, quàm Urbium fata veluuntur*. Illud hoc anno tamen inter tristia lætum intermicat, quòd Resp. Veneta, longo iam & immortaliter glorioso in Turcas bello exantlando intenta, vno heroico nautæ Turcarum naues incendentes facinore Turcis damnum intulerit ad vices centenorum milium aureorum; quod scripsit Adolphus temporis nostri scriptor perdiligens. Ceterum pestem appositè *publicum è clandestino incendium* dixit prouerbium expertorum. Hoc incendio, dum alijs opitulantur, conflagrauere hoc anno de Societate complures. Omitto Dalmatiani peste flagrantem, vt tantum loca Nostrorum Heroum laboribus memoranda perensem.

Adolph. Brachmannus in hist. nor. Bri. temporis 1649.

Ianuarius, & Februarius Gades in Hispania, & Xeresium in Superiore Germania Oetingam corripuit.

Hispalim verò Maius, Iuniusque multis charitatis victimis nobilitauit; Pragam in Bohemia Iulius, Augustus, atque September: Augusto Maurkirch quoque in eadem Germania, & Burghulij; Septembri verò Massiliæ in Gallia Octobri

Litome-

Litomericij in Bohemia sæuiente. Gades (nec locorum in quibus versatur historia nomina nesciamus) vulgò Cadiz, olim Augusta insula Gaditana; vbi erudita memoria montium, seu columnarum Herculis non plus vltra progressi. Emporium Oceani nominatum, & lautum, ac velut meta Europæ in Occidente desinentis. Ibi conditum ab ipsis Gaditanis annos salu- tis 1564. Collegium.

Xerez, propè Gades ad ostia Boetis fluminis quæ se infundit Oceano, Vrbs & ipsa non ignobilis, olim Cæsarianum, & Assidona dicebatur.

Hispalis verò, Ispula, & Iulia Romulia, nunc vulgari nomine Senilla, locuples emporio vrbs ad Boetim; quod Indix occidentalis opes appellant. Ibi Societas anno potissimum 1553. B. Borgiæ missu primam operam persanè fructuosam probauit, ac pedem fixit. Atque in tribus hisce Urbibus hoc anno Patres Boetici quàm multos è suo numero amittere in exercitatione nobilissimæ charitatis, tam multos heroum Societatis Catalogo addidère; de quibus particulatim dicendum est. Gadibus prid. Kal. Febr. prima huius anni victima cecidit P. *Sancius de Mendoza* claro in Hispania genere, Marchiones de Piego educatores, ac tandem ferè anno 1627. Societatem, & in ea tria statim vota solennia nactus; & mox gloriosè ac obedienter quicquid offerretur exorsus, non minore sui despicentiâ, quàm accuratone, ac discentium vilitate, annos complurcs illos Grammaticæ iuuentuti scienter instituendæ magno etiam ad vltimam inuitamento fuit. Cum verò deinde animabus nauaret industriam, nec viribus nec animo vnquam deficere, primus, adhuc ante portas tēpli apertâ, iam pro sacro tribunali sedere; vltimus diuini sacrificio sub meridiem operari: nec ante interquiescere à continuatis laboribus illi solenne ac sanctum fuit. Infantibus, alijsque vltimâ egestate pressis amanter solerterque succutrendi percallidus totâ pascim vrbe ore pauperum pernotus, apparando semper pro calamitosis liberali subsidio longè optimo ingenium, atque industriam adhibebat; vt per hæc faciliùs diuinam sementem vbique iaceret sator egregius. Sextam feriam à Christo victo & mortuo nobilem carceribus destinabat: vbi vtrumque in eo studium serbuit corporum, corrogatâ sipe fouendorum, & absolueandarum à vinculis anima-

Gadibus
31. Ian.
1649.

animarum. Vtque maiore beneficentiâ sibi ferream illam morum diritatem subigeret, ipse piscis (quem alij marinum asellum alij piscem à trunco vocant) mendicitate suâ emendi, contundendi macerandi, coquendi deferendi, & curatè illis apponendi negotium suscepit: eâque cibariorum illecebrâ, & affluentissimâ comitate illis Sacramenta perdiligenter obeunda persuasit; doctus non sua tantum è consilio Danielis, peccata eleemosynis redimere, verum & aliena. In sacris expeditionibus nullus illi ullam in rem ingressus impeditus, nullus exitus supra vires difficilis fuit, vbique speranti posse aliquid cum bono Deo consieri. Ipsum missionum nomen fuit illi nobile inuitamentum & pignus, vt bonus vbique sequester, impigritate assiduâ se in laborem daret; id quod cum è maiorum præscripto semper gereret, Societati existimationem, præcipuam, & fructus operæ dulcissimos afferebat. In concionibus, quarum è Societatis mente scitè habendarum permirus artifex, & facultate præstabilis habebatur, non commenta nouitia & nouis concionalium adolescentum fucis illita, sed commemorabili omnino, & præsentaneâ efficacitate firma planèq; de luce Dei hausta dogmata promebat è fontibus Saluatoris. Præcipuè tamen Sanciij virtutem ea quæ Italiam, deinde petijt Ioannis Austriaci classis experta est anno vno istic exacto: nam illi diutius istic agere fortia & pati non licuit: cum Argum istum corruptior ministrorum quorundam, quique illis coamiti adhærescebant, colluio compilatioque ferre non posset. Subinde Diocesim concursatione suâ colustrauit laboris patientiâ, & animorum vtilitatibus tantis, vt magnis licèt laudibus plenus redierit, illas tamen fuerit virtutis eminentiâ supergressus; infractis à classe viribus huic tantæ nouæ messis moli adhuc paribus, adhuc promptis, & necdum saturis tot ærumnarum: quas Gadibus, luis atrocitate omnia permiscente, laudatè absoluit vitâ & labore illo perfunctus 31. Ianuarij anni 1649. cum ærumnosis ciuibus tantâ cotentione vndequeque seruiret quantam particulatim afferre esset nota iam persequi. Iam luc inter affectos isto adhuc viuendi & plus vltra pro animabus assiduè negotiandi cupido inerat, quæ tum demum exempta est, cum decretorijs mortis vicinæ signis diuinæ voluntatis interpretibus, ac velut apparitoribus vrgentibus, per Sacramenta se migrationi

nioni scienter & meditatè accinxit. Quo tempore qui hætenus præter matutinam precandi horam diuinæ cõmentationi postmeridianum semihoræ spatium adiungebat multà è cælo tenciorum sensuum voluptate delibutus; tunc demum omnium semihorarum illarum vim ac suauitatem supremæ horæ velut ancillarem, ac tributariam est expertus, ac inter repetita persanctè *IESU*, & *MARIÆ* nomina Cælo, vt vita eius omnis valdè sperare nos iubet, assertus. Ciues nostram in hoc viro, nos ciuium iacturam dolenter miserabamur. Diebus pauculis post illa *P. Ioanni Auellanedæ* integerrimo sacræ illius expeditionis coamico & collegæ inuitanti ac exultanti similis conspectus, illum secum in æternæ consortionis felicitatem adsciscere visus est; de quo dicere nunc aggredior.

P. Ioannes Auellanedæ Londinensis Anglus, *Auellanedæ* nomen ab auellana nuce (quam vetus Haslotij cognomen tum notat) in Hispania est indeptus. Thomam quoque *Bebritium* in Anglia vocauit latendi ob fidem necessitas. Missu Catholicorum parentum in Audomarensis Seminarij nobili athenzo capax ingenium Græcè ac Latine, tum in Societate Philosophiâ Theologiâque perinsigni, nec supra meritum datâ, commendatione percoluit, intelligenter vbique atque cum virtutis laude versatus. A consuetâ inter Patres tertianos instauratione Gades missus, ibi ea egit quæ viros etiam in consummatâ virtute sanè summates minimè dedecerent. Agebat uruentis turbamenti tunc etiam miseranda Anglia, factionum vndis implacabilius atque impuniùs quàm aliàs hac ætate frementibus. Iam Ioannis Pater ac Mater fidei retinentissimi eius odio, pulsi, fortunas cum egestate, patriam cum exilio, vitam cum morte in exilio commutauère; ne religionem cum hæreticâ perfidiâ commutarent. Auunculus Societati ornamento fuit, inorte Londini obitâ patibuli supplicio interiectus quoddam Sacerdos Catholicus in Angliâ Romanam fidem proferre contenderet. Non minor suorum exemplis esse dum expectetis ingenij viribus contendit Ioannes, mirum quàm tenerè quàmque ardentè se cum domesticæ officij disciplinæ partitè atque ad omne punctum accuratè accommodârît. Præclaræ in illo ingenuæ virtutis dotes explenduerunt cum domi tum foris. Domi, totus erat pietas, totus religiosa quædam, verecunda, modesta teneritas; cui ruborem addebat

addebat si quando (nam rarò id admodum atque inuitis, cautè, ac breuiter faciebat) fœminas visere iussisset obediendi necessitas. Deprecabatur certè si quà poterat, & illam obediendi cunctationem alacri aliàs, & promptâ festinatione pensabat. Adeò tenerè suę puritati etiã ab obedientiã opem implorabatur si non impetrasset, ibat quò mittebatur pudore tediis atque silentio, & circumspectione, vndequaque attentâ. Paupertas illius fuit nihil habere, nihil admittere quod necessitati per obedientiam non liceret. Obedientia prompta etiam cùm Coadiutorum obeundę vices, in Patribus quoq; cunctibus adiuvandis promptus, nisi cùm fœminarum domos adirent, nam tunc animum pudicè refractariolum sentiebat. Incredibiliter exultabat cùm videter suã operã Deo quempiam lucrifacium: id quod in Anglã quadam ab Indijs reduce, atque ad se adductã, instructã, Catholicę Ecclesię restitutã luculenter expertus est. Item in quodam animam feliciter agente; ad quem adeundum se interno peracrique instinctu incitari persenserat operę prærio tanto vt eger se verè Angelum in illo à Deo missum experiri diceret: Pater verò ipse illi se diuino afflatui obedientem aurem accomodasse impensè gauderet, in magno lucro ponens aditionem illam tanto impulsu à Deo imperatam. Quicquid per domestici ordinis disciplinam licebat, dabat sacro emologesim obeuntium tribunali: quã in re arcanis quibusdam nodis ac modis ad illum se plures pertrahi testabantur. Tanto etiam decorum illud os emicantis religionis ornamento lucebat, vt extrarij Sacris operantem, domestici Litanias pro more dicentem, voce illã pietatem hausturi, audire percuperent; exequendis etiam horis diuini officij eum sibi socium adsciscientes, ad illarum veluti scintillarum & religiosi ardoris calorem ex illius consortionis, orantisque suauitate captandum. ita vt Ioannis frons, oculi, vox, vultus omnis, quandam latentis intus erga Deum reuerentię veluti Scenographiam ostenderet. Sed nobilior illi omnibus hisce laudibus mors, etis quam Londini sperare poterat velut vicaria fuit. Gades pestilentia obtinente Rectorem adiit cum Episcopo Gubernator, necessarias pro migratione tot fidelium suppetias petiturus. Obstupuere Collegij flagrantiam cùm decretoriã illi Prouincię pro se quisque deiecit ad eorum pedes in genua suum caput offerret, nemine

desiderato qui non id enixissimè flagitaret. Pretiosas tot heroum contentiones obedientia diremit, cum Rectoris arbitratu gerendum esse omne illud negotium pronunciauere viri illi Principes, non imperiti tantorum animorum ac tantæ sui prodigentia non sine magno præconio laudatores. Is verò in quem felix eius Prouinciæ destinatio cecidit Ioannes fuit amabilis & hilaris victima, qui suauissimè gestiens in Sociorum amplexus se dedit: & breuiario, casumque summâ de cubiculo raptis, ad ianuam iucundâ cum properantiâ, & inde in arenam charitatis, descendit. Omnium quæ imminebant dimicationum velut agonothetam Dei Matrem præfecit: illius fidei ægrorum suorum, ac suam salutem addixit: in cuius pietatis authoramentum, sacro Purificationis die, qui certè lucernas ardentes præbet nobis in supremo agone certantibus, generalem ægrorum omnium exomologesin, & Synaxim instituit, seque Deo per Dei Matrem, instar consumendi charitatis igne cerei, dedicauit. Paucis illis quibus eam spartam, ornare illi datum est diebus, omnem curam, vires, accurationem in ea omnia impendit quæ ardor animi, quæ illa grunnarum magnitudo, quæ Dei & proximi charitas prompto illi animo suggerebat periculorum & gloriæ aliquandiu comite P. Sancio de Mendoza: vsque dum post illum & ipse impletis intra paucos dies multis temporibus, eadem egrotatione contactus in destinatum prouidenter iam antea locum domum per pseudothyrum reuersus est, ita vt illi fuerat imperatum, vt & illi prospiceretur, & domesticorum valetudini caueretur. Iam Sacramentis curato, & morti vicino in mentem venit vt supremas vires quas posset colligeret, seque ipse Societatis veste indueret; id quod vbi præstitit, & quadrato pileo caput texit, in Crucifixi amplexu mortem iam expectaturus ac scrobem, in scutulum se deposuit, nullius iam pollincturæ indigus, nisi vt in tumultum inferretur. Mediæ illi adhuc horæ interuallum fuit super quod ille totum experientis quibusdam viuidisque ac dulcibus cum bono Ies. v colloquijs magnâ spiritus migrantis iucunditate impendit. Tum repente se de scutulo erigens, ac manu alterâ Crucifixum tenens, brachiaque læto gestu expostrigens veluti ad amplexum hospitis venientis, iater admirationem ac lætitiâ in hæc erupit, eum quem coram spectabat P. Sanciũ (de quo proximè diximus)

ximus) allocutus : *Benè , latus adueneris , care amice mi P. Sancti de Mendoza . O quàm pulcher es ! Eamus feliciter !* Hęc dicentem , seque lectulo reddentem , occupauit præclara mors ; æstis in Societate annis xiii. in vita xxviii. anno Christi 1649. 9. die Februarij : nempe illo ipso anno ac die (vt id breuiter aduertamus) quo in Ioannis patria , Londini , *Carolus Stuartus* Angliæ Rex , in lugubri theatro ante Regiæ portas erecto , à Parlamenti Senaculo capitis reus æstus , ab vno de plebe in facie spurco deformatus , ab ignoto carnifice super truncum securi percussus est ; altero carnifice sublatum , resectum Regis caput populo truculenter ostentante , atque dicente : *En caput proditoris !* Rarum , ac dignum hæreticâ in Principes suos fidelitate , & funesti exempli spectaculum .

P. Ferdinandus de la Alga Hispanus , domo Aguilariensis de Montilla , Xeresij se primus omnium in capitis discrimen dedit in elade grassante . Magnâ tam Ecclesiasticorum quàm secularium frequentia comitatissimus ad Xenodochium deductus est ; multis admiratione simul & lachrymis magnanimitatem laudantibus quòd caput velut consecrancum damnaret ad mortem tam squalidam , cum illi præstans ingenium , præclara comitas , & ea quę solent nobilium talentorum nomine laudari tam profuenter adessent , vt nemo illius modestiam , & agendi atque dicendi suauitatem videret qui non Deo & hominibus gratum esse censeret . Atque ob tantæ virtutis cum ingenio ac doctrinâ temperationem , habilitatesque tam nobiles , iam famę voce inter primas Prouincię spes erat Ferdinandus ; quas ille omnes charitatis excelitate , abruptit , inter ægros seipso non minor , cum eò totas probitatis innatę , ac virtutis , & ingenij vires vnice transfulisset , vt illo munere iuxta Societatis accurationem ac normam quàm , maximè posset accomodatè fungeretur castâ quadam luce modestiæ vbique plenus promptissimę ad ærumnarum solatium charitatis . Illud etiam illi præcipuę laudi datum , quòd apparatus pietatis exquisitę apparatus distributę omnia domesticę disciplinę tempora obseruaret , orandî nominatim , atque conscientiam perferutandi , vbique domestici moris retinens quantum officij ratio patiebatur . Nec ad libertatem abuti vnquam voluit illo suo sancto velut exilio , sed venerabundâ submissione semper sui rationem temporis , ac exercita-

*2. Felo
Xeresij.*

tionis adedque conscientię reddebat, inconsultè id à se agendum arbitratus quod arbitratu suo non moderatoris consilio fuisset aggressus: quæ res illi tantam quantam in humanis prudenter haberi potest in agendo securitatem, in conscientię hilaritatem, nouamque ad non remittendum captum semel impetum firmitatem addebat: vt non prudentius quàm ardentius aut perseuerantius promptis quaquaversum consilijs presentibus agris ac sibi prodesset, alijsque illà in sparta exornandâ industriam nauaturis exemplum suggererët, ne quid improperi periculi loco istic sæpè lubrico adeant, & per inconsiderantiam aliquid prolapsionis incurrant, si consiliantribus minùs parati suæ prudentiæ innitantur. Ita Ferdinandus toto, quo poterat circa se, ac alios candore circumspexit vt nihil calarum habere vellet quod conscientia tenerior accusaret, castè per omnia integreque in eius muneris arduâ varietate versatus, eoque sanctæ vitæ appellatione in vita & morte laudatus, magnisque gratæ vrbis parentalibus comploratus, quod morte tam nobili supergressus fuisset omnem quæ de illo superstitie haberi poterat virtutis & ingenij expectationem, licet anno ætatis non nisi sexto, atque trigésimo. Societatis autem iniis XVII. diem obierit: anno 1647. 4. vota professus.

Hispalensis calamitas Maio mense quaternos, vt speramus, æternitati addixit in officio charitatis: primum die XIII. alterum XXIII. tertium XXV. quartum XXXI. extinguit. Primus fuit

Gregorius de Arroyo qui è LXX. vitæ annis, quatuor supra quinquaginta in Societate, & ex his quatuor & quadraginta in corroganda pro Hispalensi Professorum domo stipe, virtutis opinione vsque ad sanctimonie famam illustri, vixit. Inter eam quæ Domi gliscebatur corporum tabem voluntario sui sacrificio se obedientie obtulit ad mortem in supremo charitatis munere appetendam. Eapropter valetudinario domestico ijs quos iam pestis lecto affixerat additus omnium quas grate longâ sedulò collegerat virtutum vires ac neruum exeruit, vsque dum & ipse vires eodem afflatu corruptas vbi persensit, XIII. Maij diem sibi vt supremus esset optauit, vt cum Christo in Cælum ascendente, fidus & ipse comes eadem horâ quâ ille abiisse fertur ascenderet: id quod præsentione quadam

quadam animi tam suauiter sperabat, vt etiam vaticinatione affirmaret eam sibi horam inter mortales fore supremam quæ Christo celos petenti fuerat triumphalis. Prænunciationem diuinitus hausta è notitiâ. Xisse obita eadem die ac horâ mors affirmavit, secuto illum post decem dies

Francisco Munoz Coad. qui dum valetudinario eorum quos lues prostrauerat addici iam impetrasset, seque ad nauandam illis operam illud iam ingressus accingeret, citius vitant finijt quàm impetrati muneris prouinciam inchoauit, Deo suscipiente holocaustum serio cupidæ voluntatis. Biduo post cecidit maior victima

P. Nicolaus de Salazar. Qui quadragenario maior & Hispani ad S. Saluatoris Canonicus, luculentæ ac piæ liberalitatis, perquisitæ in Ecclesiastico munere accusationis, præstantisque in omnes exempli nomine conspicuus maturum, virtute ac annis nomen in Societatem dedit, seipsum virtutis præstantiâ supergressus. Omnes quæ vel suspectanti se offerebant animi prauitates magnoperè exosus, Nouitiorum Magistro se incredibili pectoris candore introspicendum, ac pernosendum dabat; ne quid adheresceret vel inuito atque inconscio quod minus esset è re ac laude germanæ virtutis. Sublimis quædam illius menti insita erat de virtutis eminentiâ quæ in Societate velut in heroum larario spectetur opinio. Verum & in hanc cedrum libani teredinem iniecturus dæmon, eam Societatis laudem Nicolao in exitum vertere parabat, nisi & ipsius candor, & expertæ asceticæ disciplinæ magistri sapiens consilium occurrisset. Bene multa ille videbat inter socios decora virtutis excelsæ; quocirca subtilis veterator idem & hostis dæmon hæc admirantem ac plura indies videntem eâ cogitatione perstrinxit. Sublimè nimis fixam sublimè ferri Societatis viuendi normam, & leges ac exempla imbecillitate virium mediocrium altiora supergredi communes conatus: neque cuiusvis esse hanc adire Corinthum. Præstare vt inter minorem sanctimonie mediocritatem tenui virium suarum, forte contentus degeret, quàm se maiora temerè inconsultè que auderet. Magister in eius cogitationis fibras intentus, quasi aliud agens radicem aduertit. Non erat inconscius quantis in commoditatibus corporis vitam duxisset hactenus Nicolaus, quibus in Societate se destitutum videbat. & occur-

labant

fabant egro Nicolai animo, quæ in aliò quopiam religioso cõortu viderat commoda, sinè quibus vitam degere arduum, exilimabatur: cum tamen ea in Societate haudquaquam admittantur. Hoc ergò vlcus molli magis curaturus Magister, aliquando quasi per transennam Nicolao, Pater, inquit, iam, tali, (& nominatim cum exprimebat) Nouitio in mandatis dedi, vt cubiculi tui componendi, ac tui sedulam & assiduam curam gerat, ne quid tibi desit. Haud grauatè id visus admittere Nicolaus vix à Magistri conspectu digressus est, cum tacito rubore suffusus, & se coarguens ad Magistrum reuertit, & negauit se tam impudens os habere possè vt sibi ab alio, & quidem haud paulò commodiùs educato ministratore, patiatùr obsequia exhiberi. Prompto se animo deinceps futurum ad omnia. Ita nihil tumultuosè postea illi suggestit animus vndequaque ad omnia tam agenda, quàm ferenda, sublimia, & humilia tranquillatus: cum se magnis paruulorum, exemplis expergefaciens, Augustini exemplum in rem suam vertebat, dicebatque: *Tu non poteris quod isti, & isti? An verò isti, & isti in semetipsis possunt, ac non in Domino Deo suo?* Adeò verò se tunc ipse peruenit, vt presenti semper magnoque animo & Societatis ac legum excelèitatem estimàrit, neque tamen se ad formidolosam humilitatem timiditatemque abiecerit: euoluto etiam tyrocinijs biennio relictus Nouitijs ad exemplum in Ministri munere quo ille magnis charitatis & laudum omnium documentis perfundus est. Sacras quoque literas docuisse, ac Nouitijs præfuisse notat catalogus. vsque dum luc Dònum ingressà se alacritate mirabili vnà cum vita suà ægris addixit, quò testatius esset quàm fidelis esset minister omnium vsque ad mortem. Quartum, ibidem Maio extremo funus fuit, posteaquam plures domi eà luc tantos fideli charitate adiunxit, sinu morientes souit, atque composuit

Petrus Clemens ætat. lvi. anno, Soc. xxxvi. trium, olim Romæ Procuratorum ac Assistentis Hispaniæ socius; expèrrectus ad omnia, sed valerudinarij potissimum exquisitè administrandi, munia virtutis vir.

Plures his Iunius latè grassatus extinxit, eiusdem gloriæ mortisque consortione memorabiles. E quibus 2. Iunii p̃imus fuit

P. Andreas de Cacorla. 4. vota prof. Hunc inter prima sua decora laudat Batica, virum potentem autoritate operis ac sermonis, & virtutis ordinariam supergressæ, siue tertij anni Patres erudiret ad summa sanctimonix compendia, siue sacras expeditiones adiret, siue per vrbes Christianæ fidei rudimenta doceret, paruulosque ducaret, ac velut scintilla in arundinetis, etiam in deuexa iam ætate, discurreret; siue ad nostros Rector, aut externos pro concione diceret; siue pro sacro tribunali assiduus, & magno pollens consilio ac animorum tractandorum peritiâ, sederet; siue familiari colloquio vteretur: vbique magni nominis, & ad voluntates Deo deuinciendâs persanctæ dexter, hisce laboribus die noctuque imminabat. In ipsis quoque diuersorij diuisam in choros familiam vnâ cum Patrefamilias vt è ritu rosarij Deiparæ salutem Angelicis verbis repeteret persuasorij artibus adducebat; partem in omnem felices impetus capiebat, vbique id quod vnum præ alijs necessarium est omni eloquentiæ suæ vi & arte inculcans, vt omni odio detestabilem noxæ mortalis diritatem pernoscere omnes discerent, ac odisse. Quâ in re trifariam dictionis neruum diuidebat, & Patribus tertianis idem impensè vt agerent author erat. Primum, vt veram diræ in mortali peccato latentis pestilentie, ac execrabilis foeditatis effigiem dicendo expingerent. Deinde viam seriam, citra parerga, vanitatis, aperirent ijs qui se illo foedè maculatos conscij sibi essent. Tertio: vt omni doctrinæ consilijq; industriâ edocerent, quomodo peccato via omnis ad reuersionem esset præcludenda, & præcedenda: cauendo modos omnes quos velut præcursores: adhibet ac emissarios demoni reditionem parans, ac omnes recuperatoriâs fraudes tentans ad nouam prolapsionem animæ recidivæ. Nihil ergo pueriliter tumida vaniloquentiæ dandum in concione monebat grauitè. Dicendi argumenta solida petenda è peccati visceribus, ac abyssis: deinde à Christi cruciatibus, denique à cultu augustissimæ Dei Matris; pulcherrimis optimorum in peccatore ignium alimentis: cum contra is qui dum ad populum verba facit sacrâ istâ viâ non pergit, sed inani dicendi charactere exultans, illo diuini verbi dehonestamento, diligit vanitatem, & quærit mendacium, linguâ propè sacrilegâ adulterâs eloquia Domini casta, & iudicij æterna æstimare nescientis tenuitatem ostendat, & immaturos fucos.

fucos quos patitur; & sit denique virtutis improbus exterminator; non grauis, prudens, ac diuinorum perspicientiâ præstans Dei orator ad populum destinatus. Socijs cum præfesset Societati authoritatem verâ virtutis laude conciliauit, domicilijs aptimè instruendis perutillis. Denique cum iam ætatem extremam in tyronum Domo ageret, anno vitæ LXXXII. Societatis LXV. contagionis veneno ineuitabili, stragē gliscenti se maturam victimam obiecit; & quicquid ad benè moriendum præsidij esse potest enixè curans, assiduo studio adfuit omnibus, ipse demum quoque illo morbi ac mortis genere, interemptus, magnis Prouinciæ laudibus desideratus, & etiamnum magno apud eos virtutis nomine celebris qui sciunt in bono sanctuarij pondere germanam virtutis indolem æstimare. Sexta Iunij dies inter ægrorum turbam occupauit

Michaelẽm Perez ætatis anno XXVIII. Societ. VII. Coadiutorem, postea quàm impetratæ sacre illi Prouinciæ per dies xv. inter ducentos lue illâ prostratos impiger ad vltimam, quæque mediastinorum officia perpetuò adstitisset, magno ægrorum, & Patris cui adiunctus erat, ac eorum qui pro magistratu rem omnem gubernabant solatio. Ante quàm discrimen illud ingrederetur, ad singulorum, qui tunc fortè à mensa religiosè colloquebantur, Patrum pedes demissè protoluit, & eos oxosculatus, benè sibi à Superiore benè ab omnibus dici petijt; & se hilare ad præstitutum locum contulit. Viuacem genium quo flagrabat, semper experrecto studio ac diligentiz robore subigebat, in omnes patiendi occasiones præparatâ mente intentus, modestus, atque ad perpetuam sui victoriam orandi præsidio, visitando Sanctissimo Sacramento & perpinacibus culinæ laboribus vsus; cum & promi condi, & culinæ officia perduligenter pericèque traderet; valetudinario quoque perattentè ad omnia quæ medicus, quæ infirmi, quæ tota eius muneris ratio exigebat temporum ac rerum puncta promptus & exquisitus: ita vt Coadiutorum plurius vt labores, ita laudem vnus hic tulerit; & ignauis generoso exemplo præiuerit ad vires Deo totâ prompti animi & corporis alacritate impediendas: experrectis verò, ad generosam indolem oratione, ac visitandi domestici hospitis Christi officijs, denique magnâ laborum assiduitate subigendam. Sequenti die occubuit

Nicolaus de Reyna Gallus ante 60. annos natus, ante 40. in Societatem admissus, pristinae de primæuâ Coadiutorum, classe laudis elogio dignus. Tam in Romano itinere comes Patrum cuiusdam datus, quàm in difficilioribus culinæ, pristini, & alijs Coadiutorum officijs, vir fuit pietatis & integerrimæ probitatis cum improbo labore coniunctæ. Ianitoris munus cum obiret, è portâ imaginibus exornatâ oratorium fecit, & illud officium prudentiâ, modestiâ, pietate, orandi ac libellos spirituales lectitandi studio aptè ornauit: cum libellus illi manum ferè semper occuparet è quo pias ille scintillas legebat identidem, in egregium Societatis nomen vbique flagranter intentus ne aliquid illi maculæ à quocunque demum aspergeretur. Erga Superiores mirè candidus, & illis laboris, virtutis, omnisque Coadiutorum gradum decentis præstantiæ nomine longè charissimus, tanto suo merito, vt datis Romam literis in omni virtute eminens appellaretur. Tanta illi ad quantumuis grauiâ onera subeunda virium & animi applicatio, tantum quâ loquendo, quâ agendo in omnes domi & foris exemplum, veneratione non mediocri honoratum, tanta in cubiculo & in omnibus cura exquisitæ paupertatis, tanta corporis per publicas & secretas afflictationes vexandi duritia, tanta denique socijs domesticâ morbi clade prostratis operam nauandi solertia. Extremò cum & ipse virus ab eorum quibus minister aderat consortione traxisset, viresque breuì à morbo recepisset, paucis interiectis diebus redeunte, iterùm in venas veneno, aut potiùs iterùm se prodente, mortem oppetiit.

Octauus Iunij dies duobus confatalis fuit:

P. Alvaro de Monsalve ætate quinquagenario, ante annos xxxiii. ad Societatem, ante xxiv. ad Professorum tria, vota admisso; viro discipulis quos latinis disciplinis per annos plurimos imbuebat impensè charo, & præstantis demissionis autoritate atque modestiâ spectato. In ijs quæ castæ modestiæ sunt ea in illo fuit mentis firmitudo, vt ægrè adduci potuerit vt vel sorores suas inuideret, silendi tam accuratus artifex, & linguæ custos, vt etiam eâ quæ à mensâ colloquio destinata est horâ (Hispani quietem vocant) linguæ suæ fideli silentio circumscribendæ memor, tempore loquendi quoque, tempus aliquod tacendi prudenter inuenerit. Diuino sacri-

Eccl.
11. 5.
Eccl.
16. 12.

ficio perquam religiosâ corporis, vocis, & quod præstat, animi compositione, horæ dimidiæ spatio productior potius erat quàm breuior, agendis deinde gratijs liberaliter vt hospiti tanto gratificaretur annisus. Vestitus illi talis qui & ipse paupertatis perquisitæ non anceps index esset. In cubiculo paucis libris, & duabus icunculis instructo, ipsa studiorum, ac pietatis ratio non immemor paupertatis: nulla magnificencia, nulla elegantia supellectilis curiosæ, nulla in verbis magnificencia, nulla quod aiunt diuinæ literæ, *extollentia oculorum*: quos ille castissimâ custodiâ septos tenebat, custodes corporis animique castimonie studio in se intenti; quemadmodum vice versâ, *fornicatio mulieris in extollentiâ oculorum, & in palpebris illius agnoscitur*: quam ille modestiam, veluti oculorum dotem, cum semper, tum coram Superioribus potissimum perpetuam habebat, cum aut illis loqueretur, aut loquentes obedienter audiret. Multos illa oris modestiâ semper pace tranquilli compositio ad illum in conscientie consilijs, & in Sacramento pœnitentie pertrahebat; quos ille vicissim, & suos quoque discipulos ad interuiscendum perpescpè in Eucharistia Dominum enixè inuitabat inuitamenti perappositis, & exemplo etiam in domesticos luculento. Aliàs quoque cum pestis loca quædam infesta teneret, se Præposito Prouinciæ offerebat, vitam in supremum exitum obiecturus. Verùm id illi nunc primùm licuit, cum publico inuolura luctu Hispalis, miserabili tempestate istud quoque in omnia pulcherrimæ charitatis munia officiosum caput inuoluit, & Societati decus insigne apud nobilissimos quosque adiecit, morte tali ereptus, quæ deceat victimam charitatis.

Vicenis annis Iunior Aluaro eiusdem die victima fuit P. *Ferdinandus Negrals* ante annos xv. Societati adiunctus, instituendæ iuuentutis laude apprime florens; vir qui se totum dederit in spiritus potestatem; libros diuinos legendi atque orandi auiditate ad virtutis consummatæ solida firmamenta perseveranter, actuosèque se incitans, & alios exempli suauitate inuitans. Huic animo tam capaci nobilis atque ad ingenium prorsus accidit illa se pro salute publica deuouendi occasio; quam ille vt posset arripere non ardentius impetrauit quàm fuerit executus apud quadringentos ægros, cum sacramenta facillè centenis quotidie ministraret, omnibus.

bus omnia factus. Verum dum vrgeret satageret magno animo destinata, collapsæ vires, & hausta ex aliorum consuetudine mors, illum omnium utilitatibus eripuit, dolore tanto desiderioque viri tam pretiosi relicto inter superstites, quantâ illum æstimatione atque amore prosequeretur, quâ nobilitas, & magistratus, quâ ij eorumque necessarii quos funesta, illa clades affixit, magna apud sapientes testis Societatem non vulgaribus sed præclaris è sui medio datis capitibus torrenti huic furenter omnia peruagato pro viribus occurrisse, ac suadamina in animorum lucra vertisse.

Decimus & vndecimus Iunij dies continenter & ipsi duos alios è medio sustulere.

P. Ioannem Gusierræ annorum quadraginta quinque, ^{10 Iunij} inter 4. vota professos adscriptum, miserabili animarum, sine Sacramentorum ope migrantium calamitati peropportune à Deo datum, cum non exiguam vrbs partem etiam Parochorum acerba mors extremo adeunda propediem æternitatis præsidio spoliasset. Illud quoque Ioanni experrectæ aliàs quoque indolis viro incitamentum acrius fuit, quod Hispali natus, pro patria vitam prodigeret, illi ipsi S. Saluatoris colonix seu Parochiæ in qua baptismi Sacramento fuerat expiatus, Sacerdote orbatæ charisque ciuibus extremâ ope iuuantis dedicatus. Non est facile explicatu quantam animi applicationem, quantum se in omnia porrigendi desiderium, præseportarit, sæpè plus quàm ducentis intra diem agris cælo præparandis opitulatus alacritate tali qualis heroem, decet inter aliena pericula sui securum, quique in omnes terrarum, in se ipsum nobili Stoicæ cuiusdam indolentiæ imitatione generosè obduruerit; Sanctissimæ Eucharistiæ, quam præ pectore vbique portabat, oleique sancti minister assiduus, & non nisi morte auulsus: quæ illum vno ferè mense illi sparte tuenda concessit, postea requiescere iussit à laboribus suis. Postero die eodem charitatis plenæ mortis honore dignatus est Deus.

P. Michaelem de Fonseca Granatensem, gradu Professorum Ioanni patrem, ætate anno inferiorem; cuius heroicæ charitati æstimationem adiecit nobilitas autoritate prærogatiuæ inter Hispanos haudquaquam obscura. Domi Prouinciæ atque Granatensis Collegij Procuratorem; in suprema verò

- **Castellæ inquisitione**, sancti officij, vt vocant, Qualificatorem egit. Hispali deinde inter Professos ad sacras operas destinatus, magno in Vrbe nomine, ac exemplo rem gessit. Vrgente mali pestiferè sequentis calamitate, inter primos fuit qui suum nomen in eius palæstræ album inferret. Iamque adscriptus ibat per totam vrbem concursatione acerrimâ paternæ vbique charitatis incendium latè fundens; cùm Superiores iacturæ tantæ dolore solliciti eum discrimini subtraxissent, nisi ipse gloriosi laboris retinens, & reditionis imperatæ nuncio vehementer perculsus, enixè flagitasset, atque etiam impetrasset, ne de Cruce illa viuus descenderet; paratus ille quidem Superioribus morem gerere, sed, si per sacram obedientiæ authoritatem id liceret, ardens desiderio tam præclari operis non nisi morte obitâ finiendi. quod etiam post alterius ei operæ consecrati mensis expletum curriculum, mense tertio ineunte publico vrbis luctu est consecutus: tertiadecimâ eiusdem mensis die, similis mortis exemplum secuto

Didaco Guerrero. Fidele illi in ore silentium, perpetua domesticas ad operas applicatio, manus officio, mens Deo intenta: & notis pars bona in choro religiosè transacta cum Deo: quæ cum Deo consuetudo tranquillo quodam solatio plenum adeò sibi totum vendicabat vt nullum in illo turba-mentum vnquam sit visum, nulla temporis particula otio obsoleta, cùm Deo affixus animus mentem esse minimè sineret otiosam. Easdem laudes in vita, & mortem tertio post hunc die obtinuit

Marcus Palomares exquisitè accuratus ad leges modestiæ, ac bonarum horarum labori à Deo destinatarum, nullo otio corrumpendarum. Ardorem animi ex orandi, & pia-lectitandi studio hauriebat, domesticæ charitati quæ se domi ægris ministrum dedit immortalis: dignus qui longiorem, xxviii. annis (quos viuendo vixdum excesserat) ætatem ferret, exempli flagrantia segnem fortè aliquorum ignauiam otium, dedocurus. Post hæc

Ne vnicus quidem dies impunè, seu à morte imminis, intercessit. Nam 16. Iunij *Alphonsus de Cabaleda* Coadiutor, 17. Iunij eodem in obsequio cursum consummauit *P. Gabriel de Lima* æt. anno xxxiii. Societ. xi. tertio postquam nostris

nostris domi & foris pestiferè istis opitulari cœpit, die optatæ mortis compos effectus, tenerrimas Deo gratias agens pro morte aliorum vtilitatibus impensè curandis accitâ. His xxi. Iunij *Gabriel Ortiz*, 2. Iulij *Petrus de Valderama*, vterque adiutor, accessit.

GERMANIA SUPERIOR.

O Etingæ in celebri Deiparæ thaumaturgæ Sanctuario, & Bauariæ, omnisque latè Christianæ pietatis asylo, vitam inter charitatis obsequia contagiosâ luc laborantibus impensâ feliciter pièque absoluit

P. Adamus Curtius maturè, ac ex voto Sacramentis procuratus priùs quàm ex illius morbi genio vsum rationis amitteret. Fuit Sunthouienfis patriâ, gente Sueuus, gradu Spiritualis Coadiutor. De annis 49. triginta stipendijs in Societate decorus fuit inter missiones & operas animorum. Constantiam, Landspergam, & vicina Oetingæ loca, dinerfis annis, inter atrocem fonticæ luis acerbitem præsentissimo in periculum dati capitis discrimine, quâ erat animi excelâitate, solatus, & superites, ac tertiâ tandem vice eidem charitati se deuouens fortem animam reliquit: pro suggestu fructuosus, pro sacro tribunali mirè assiduus; in morte, pretiosâ per virtutum nobiliorum exercitationem apparatione ijs qui aderant exemplo præclaro spectatus.

Maurkirchanæ pestilentie duas etiam victimas immolauit pia charitas in Augusto. Nam isic

P. Bartholomæus Bessuuiert sextam Augusti vitam in opere illo nobili terminauit, *Michaelkirchij* ante xxxiv. annos natus; è quibus xxi. Societati addixit, iuuentutis per sexennium idoneus planè ad omnia magister, & plebis per humanissimam suauitatem ad omnem pietatem ducendæ dextérité insignis, cum nullâ tempestatis iniuriâ posset arceri quin sacris diebus concursatione sanctâ pagos obiret, ac omnia suauiter inflammaret, aures vbique ac animos ad obsequium promptos nactus fruge quàmplurimâ. Ingenuius, & obsequio pròptus in illo candor, sementis instar erat, vt omnes obsequenter agerent quæ ille salutariter submonebat, vel obsecratione vrgebat. Domi maiorum reuerens, amans æqualium, cœlestis anima-

animarum lucri avidus, præcipuoque ad animas quæ in igne piaculari expiantur luuandas officio priuatâ familiaritate, ac palam pro concione percupidus; trecentis aliquando aut etiam quadringentis, ad Eucharistiam accitis eo die quo illæ indulgentijs adiunantur, totusque in id impensè intentus ut causæ illorum, atque auxilij afferendi alios quoque cupientissimos redderet. Cum inter opitulandam ægris in peste flagrantibus sese impenderet, monentibus ut sibi parceret, negabat se animarum causâ corpori suo animouè parcere aut posse aut vel-
le. Nec pepercit, perseveranter hoc agens quoad per mortem id licuit. Societatem teneriore amore complexus, lætam sibi spem oboriri sentiebat salutis consequendæ si vitam in illa finiret quam pro salutis suæ anchorâ habebat. Perquàm etiam cupidus erat honoris S. P. Ignatij latius proferendi aram illi Maurkirchij molitus, nisi rebus affectis mors intercessisset. Inter suprema morbi egregijs constantis animi documentis enituit, affirmavitque se supplici studio apud Deum flagitaturum, ne porro virus domi plus ultra serperet. Quocirca nemo erat qui securitate inde conceptâ non securus & assiduus illi adesset in Parochi domo: idque non sine admirabilitatis nomine celebratum, quod spes confidentiæ illi ac propè temeritati adeò responderit, ut illa in domo malum nihil plus ultra potuerit. Eius memoria vivit in cinium læchrymis, in fectis & flosculis quibus eius sepulcrum coronatur; (quæ duo illi, & proximè dicendo Patri sunt communia) in ea denique flagrantia pietatis quâ inchoata S. P. Ignatij ara porro vrgetur ad finem, & festum tantâ diuinæ mensæ accumbentium frequentia celebratur quâ coli solet summi cuiusvis festi pietas, & maiestas.

Ibidem nonum Augusti diem morte simili decoravit

P. Ludovicus Murer Suevus Kirchbergenſis ab anno ætatis vndecimo in Societate per annos xxxv. magnoperè commendatus vsque ad mortem. Spiritualis Coadiutoris ut dotes omnes præclare habuit, ita illis per sacras expeditiones missionum, in pulpitis, & domi variè laudatèque exercuit. Orandi assiduitate, suavi morum nitore, inexplicabili constantia religiosi verè Sacerdotis nomina quantumvis tam magna accomodatè implevit. Pios libellos quatuor supra viginti suæ ac aliorum pietati peridoneos manu suâ citra ullam vel
vnius

vnus maculæ notam descripsit. Mille omninò conciones ita de omni ferè quod se offerre potest argumento in promptu habebat ad manus, vt extemporalitate suâ instructus Ecclesiastes prodire posset quicquid ingrueret. Illud illi à quinquennio perpetui moris fuit, vt nulla illi concio sinè aliqua Dominicæ orationis lineâ explicatâ efflueret. Morum comitas tanta, & quædam velut elegantia suauitatis, vt nemo tam seuerus Cato esset qui cum vnice non amaret. Cùm Superior præesset nostris & ipse operam suam alijs prolixè offerebat ac afferebat, & aliorum gratiam decorâ quadam charitatis indole occupabat. Creditur, quoad in Societate vixit, extra statamensæ religiosæ tempora nihil vnquam potionis admisisse omninò. Ad fidem orthodoxam dextrè adducebat etiam, acriter proteruos aliquando, ac feroces, enodatione rerum, difficultium, enervatos, & verborum dulcedine emolliatos. Vveidæ trecentos Catholicis sacris addixit anulos ab hæresi. Sodales Parthenios pijs typis, & multis memorabilibus adiumentis prouexit ad cultum optimæ maximæ Matris, ac Virginis. Arithmeticæ gnaritatem in paucis insignem, pijs exemplis piam reddidit, vt cùm e.g. quoties homo horæ, diei, mensis, anni, seculi interuallò animam respirando reciprocet, gratijs nempe Deo reddendis ad numerum momentorum quibus degimus in hac vitâ.

Tertius Burghusij mortis decus hisce non impar xxxi i. Augusti occupauit

P. Ioannes Bapt. Rottenbuescher E Tyroli Bolzanensis, gradu Spiritualis Coadiutor, ætis vitæ annis LVI. in Societate xxxi i. Hic operarij officio luculenter functus, probauit domi forisque mores religiosè amabiles, obsequio promptos; & heroico animæ impendio vitam in morte lucratus est.

B O H E M I A.

FVnestabat contagio noua: fessam à bellis Bohemiam, cùm ne calamitas illa etiam animas ad mortem æternam abriperet, se in arenam dedit, & xxv. Iulij Pragæ illi est immortuus velut obses nostræ erga Deum, & Pragam Societati semper beneficam gratissimæ voluntatis

P. Martinus Benedictus Brumouienfis Moraus LIII. vitæ,

vita, xxx. Societatis, xv. editi 4. votorum Sacramenti anno. Hunc virum impensè memorabilem facit poliorum literatura, docta bis doctè Philosophia, idonea conciliandis voluntatibus erga domesticos demissio, erga Superiores obsequens reuerentia, erga externos candida cum ingenio suavi simplicitas, erga egenos miseratio, erga suos quos in NouoPragensi Collegio gubernauit nunquam deses cura & charitas; ante omnia verò assidua orandi consuetudo, mirabilisque ad omnes demissio, & heroe dignus è vita discessus. Quicquid Martino dabatur in mandatis, securum eius negotij Superiorem incredibilis eius curatè omnia perquisitèque ad omnem apicem implendi solertia esse iubebat. Nullis verbis est assequi quantà inter tot exquisitè perfectà erat viri de se postrema omnia sentientis, nihilque suæ industriæ aut virtuti acceptum referri volentis demissio, cùm se indignum atque ad nihil idoneum, etiam in Rectoris munere ita diceret, vt id ab illo non ex oris superficie, verùm ex alto pectore haustum dici frons ipsa, oculi, vultus, ac tota eius agendi ratio facilè omnibus persuaderet, hoc ipso tanto modestiæ inuitamento, pro Societatis ingenuitate, ad reuerentiam, & obsequium acrius incitatis. Flagrans illi, & perpetualis quardam ars ad omnia erat oratio, non rarò concalescente ad teneras vsque delicias animi ardore inundans, & aspicientes quoque aliquà sui partes aspergens, cùm vel ab inuito pectore, non sine suauissimo lachrymarum rore, cor in linguam & vibrata cùm aliàs tum horologio monitore verba erumperet, & bonæ illi flammæ alendræ quothoris aliquot selecta breuium suspiriorum iacula intexeret, faceretque horas ignis illius ardentis velut vestales, custodes, educatrices, incredibili, & per non violentam assuetudinem nulli non facili compendio solidæ ac liquidæ pietatis. Atque hoc ille pietatis neruo animum contra ardua omnia obfirmabat: inter quæ illud, tanquam reliquis operosius & implicatum magis, illi maxime fuit in votis quod anno 1646. 16. Dec. in hæc verba conceptum, & exaratum, Superioribus porrexit Pragæ: *Paratus sum peste laborantibus, si Deus operà meà in hoc sancto certamine vii dignabitur, eandem operam unà cum vità impendere.* Hoc ille animi sui decretum ne obliuione obsolesceret, non Superioribus tantùm, in mentem sæpiùs reuocabat, verùm etiam crebrò in diuino sacri-

sacrificio instantabat, eius memoriâ se incitans & perurgens. Annumerabo ipsa verba quibus anno 1648. 22. Nouemb. in omnem rei promptè gerendæ occasionem imminens id exarato ad Præpositum Domûs Professæ Pragenfis, in qua ille tunc debebat, chirographo ita rem flagitat: Meminerit R. V. dubio procul mei antiqui circa obsequium infectorum propofiti, quod altero iam decurrente aîno crebrò in indignis meis precibus, sed & stans ad aram sacram, renouaui, posteaquàm R. V. illud sæpiùs datis occasionibus interea temporis in memoriam reuocassem, &c. Cùm igitur hoc currente anno 1648. copit sese in vinea Domini laborandi offerat, R. V. humillimè iterùm, iterùmque rogo, dignetur votis meis fauere, diuinamque clemèntiam, suis, & totius Domûs sanctissimis Sacrificijs & precibus mihi propitiâ reddere, vt hoc indignissimè, & tot iam retrò lapsis annis negligentissimè sui serui quale quale obsequium vel in milles millesimam delictorum aduersus Diuinam Maiestatem commissorum partem suscipere, imprimis tamen ad maiorem suam gloriam, dirigere dignetur. Scio; Reuerende Pater, & agnosco me hac bonorum Societatis I E S V, Matris nostræ charissimæ, filiorum prærogatiuâ omninò indignum: paternâ tamen ipsius, quam non, rarò expertus sum; beneuolentiâ etiam erga indignos filios, fretus, ausus sum hancce heroum arenam pumilio exoptare, tum ab rationes paulò ante insinuatâs, tum quia circumlatis per Domum oculis nullum minus necessarium & vtilem pro consuetis Societatis ministerijs video. Liceat igitur mihi cœptam iam vineâm Domini (paternâ à R. V. benedictione acceptâ) coli per biduum, vlteriùs colere; & ex arenâ in quam pedes iam intuli, aut non priùs quàm omni sublato periculo referre; aut, si ita diuinæ visum fuerit bonitati, inde in domum communem omnium inferri. Sic ille. Eâ obtentâ prouinciâ bi-mestri non minus quàm petiuerat enixè perfunctus est, multis per Sacramenta felicem ad migrationem adiutis, non paucis corrogato per mendicitatem charitati præsentì opportunam medico puluere in vita retentis. Et quidem heroicæ illi suæ palæstræ tunc superstes, anni deinde 1649. Iunio eidem, discrimini caput addixit, per eadem nupere virtutis vestigia incedens, ac sui nobilis imitator, mortem tunc demum breuiore quàm vnius inter ægros illos adiuuandos acti mensis cur-

riculo affeectus, xxv. Iulij die quæ illi septima inter supremos dolores fuit.

Augustus mensis duos Pragæ in eodem opere charitatem animabus, corporibusque nauantes, alterum die vigesima, alterum alterâ & vigesima extinxit. Ii fuere

P. *Christianus Blumfschein* Pragæ ante annos xxx. natus, in Societatem ante xiii. admissus; modesto, ac suavi, semperque hilari, etiam inter acerbos capitis dolores ingenio, patientiâ eò fortiore, quò lætiore, ac orandi vsu magis condita. Etenim in orandi studio tantus fuit, vt fama sit eum orationis velut nutricis, ac educatricis ductu innocentie integritate singulari ad religionem educatum. Suæ erga patriam, charitatis flagrantiam prolixè testatus est, cùm bis repulsam, passus tandem vt se sui publicæ ad opportunas ciuium suorum utilitates objiceret, impetravit non minore animi lætitiâ quàm fuerit magnum id quod adibat periculum. Totus illi dies, totæque res illæ quibus eo in munere ad mortem vsque versatus est hebdomadæ in Urbis trifariam diuisæ, siue in trium Ciuitatum concursatione fuere, cùm vltro egros quærens domos adiret anticipatione promptissimâ se vltro ingerens; ne quid moræ aut periculi faceret vel tarditas, vel inopia ministrorum. Solerti aliquando industriâ se in domos penetrans, & è paruulis eliciens veritatem, cum latere vellent egri ne domus inter damnatas & clausas haberetur: quæ res pluribus saluti fuit, sine Sacramentorum præsidio aliâ decessuris.

Melchior Reich Inferioris Glogouiæ Silesius, annos xxix. natus, in Societatem septimo ab hinc anno ad Marthæ sortem receptus è Logica. Hic nauatæ iam Brunæ aliàs nostris peste infectis operæ experienciâ probatus impetratam iterum eandem charitatis exercitationem per diligentem sex hebdomadarum accuratatione cum laude exercuit sui adeo liberalis, vt medium ferè hominem porrecta venenæ tabes latè impleuerit, præclarèque, vt semper prouideri etiam his solet, Sacramentis instructum & petentem quàm profundissimè sepeliri, confecerit. Eminuit in illo digua Coadiutorum imitatione nunquam tetrici semperque laborum sitientissimi animi lætitiâ, otium semper exosa, eoque amabilis: magna item erga sanctos in reliquijs cultos, & in litaniarum priuatorum seriem digestos religio, piaque de libellis concinnè descriptis orandi assidui-

assiduitas quæ illi ad labores perseveranter virgandos dulcis illecebræ instar erat.

Post hos ibidem XIX. Sept. magnâ cum nostri nominis commendatione spiritum in simili ministerio exhalavit

P. Iacobus Lippar Vvirgenauienſis Luſatius XXXI. annos natus, in Societate XIII. & in ea ſpiritualis adiutor. Ingen- tem animarum Deo quærendarum ſitum in miſſionibus lucu- lenter, at in ſupremo hocce munere per ſabores incredibiles longè luculentiùs conſeſtatus, veteris ac minoris Pragæ cõpita igneâ quadâ vi animi complebat, corpore ſerè impari ad illam animi tanti molem, cùm ſupra omnem monitorum vocem, exaſtuans non ſomnum non cibum caperet, aut id obiter val- dè ageret; ne quiſ abiret è vitâ celeſtibus myſterijs non mu- nitus: Monitoribus, vt ſibi parceret hortantibus, illud iden- tidem: *Fidelis eſt Deus*; reſpondebat: illud quoque ad ſocium inter prodeundum è domo crebriùs dictitans: *Eamus & nos; frater, & moriamur cum proximo, nullum periculum pro anima- rum periculo recusantes*. Inde illum fauſta vndique precati- cius teneris vocibus proſequebantur quâ quâ ſe ferret; Sue- cis quoque hæreticis nil hiſce ſimile apud ſuos miniſtros vn- quam conſpectum cum admiratione dicentibus. Ita hoc ipſum opus heroicum egregia non otioſæ fidei teſtificatio eſt. Vnde laudatus hîc aliàs S. Dionyſius Alexandrinus ſupremis laudibus exornat ac titulis: *iſtud mortis genus, quòd propter incredibilem pietatem, vt ille loquitur, & robuſtam fidem ſuſci- piebatur*. Hac incredibile pietate, ac robuſtâ fide armatus Iacobus, ſi quem vlcere malo iſtum inmitis è domo hospes (vt opificum famulis vſuuenire amat) in plateam abiiceret, ille corpus ad ſitum aut locum commodiorem, ille ani- mum componebat; nihil non auſus vt alijs prodeſſet quocun- que ſui periculo.

Duobus Iacobo annis in vitâ & Societate maturior inter- paria illi charitatis exquiſitæ decora diem quartum & vige- ſimum Octobris Litomericij reperit

P. Matthias Kallaus Kuttenburgenſis Bohemus, & ipſe ſpiritualiſ Coadiutor. Cùm vitam omnem difficili Gramma- ticæ tradendæ pulueri addidiſſet, iam quinquennio in illo ver- ſatus, vbi ſe tulit ocaſio maiorem ſpartam animo impiger occupauit; agris per ſemirutas domos & ſubterraneas parie-

tinās perquirendis, perque omnem veriusque medicinæ industriam recreandis, fouendis ad mortem vsque tantâ cum ciuium æstimatione versatus, vt è Litomericensi Senatusconsulto in templo vrbico. eoque primario, calce in loculum iniectâ, fuerit honorificè tumulatus, quicquid nostri contra nequicquam niterentur.

G A L L I A.

VOcata est in huius decoris partem hoc anno etiam Pro-
uincia Lugdunensis quæ Deo per charitatis ad mortem
vsque apud infectos ancillatæ manibus luculentam sanè ho-
stiam dedit Massiliæ xxix. Septembris.

P. Philibertum de Loches anno 1602. 3. Ianuarij in
Dioecesi Gebennensi apud Sabaudos natum, Societati an-
no 1621. 7. Oct. assertum & in eadem supremo quatuor vo-
torum vinculo in sacram militiam. anno 1635. 8. Oct. arctius
assertum. qui grammaticas disciplinas per sex annos, Philo-
sophicas triennio tradidit iuuentuti; postea ministri munere
per annos octo, missionibus per quadriennium functus; vbi-
que suauissimi moris abundè retinens, prudentiâ disciplinæ
que curâ spectatus; & charitate potissimum dotis reliquæ con-
dimento. Increbescente contagione Massiliæ arduam in pro-
uinciam se statim conijcere certum habuit Philibertus: vtque
id per maiores domesticos, & vrbicos eosque inuitos, magi-
stratus sibi liceret, summis precibus tandem perfecit, eum
charum caput periclitari nollent, & tamen obsequendum ma-
gno illius genio, ac præsentī necessitati censerent. Mira in
Philiberto, & latè vndeunque ac prouidentè porrecta pru-
dentia, nullis grumnis fatigata, nedum interuersa vel pertur-
bata enituit; cum partitè se in omnes vrbis. ac suburbiorum
regiones ita daret, vt Eucharistiæ Sacramentum plurimis, pœ-
nitentiæ verò nulli non impertiretur quos vis mali de medio
rapiebat. Quâ in re dexteritate præstare firmi maturique iudi-
cij magnum indicium est, quando vrgente periculo ardentius
quàm prudentius aliud pro alio agitur, eoque paucioribus
opera impenditur pluribus profutura si flagrantē animi etiam
consilium meditatè disponens omnia & singula adfuisse. Il-
lud illi præclarum solatio fuit, quòd ex hæreticis aliquot qui eâ
clade

clade istius mortem iam præ foribus habebant dulcissimam charitate sapientique consilio demulcere, atque subigere ita potuerit, ut illos non impensius quam maturius ab heretica superstitione ad unicam fidei lucem adduxerit. Circa mortuum testamenta summam fide ac integritate cavit ne quid in Societatis nomen, exemplumve peccaret. Vnde illi magna, magna item Societati non ita in rem, ut vulgus iactat intentæ veræ laudis fama accessit, atque autoritas. Vnde quicquid ab illo in codicillos eam in re fuit relatum, integrum esse iussit magistratus, neque ullam ex parte rescindi, cum tamen in alijs id genus tabulis non eadem fides data fuerit, atque autoritas. Illud etiam lætabile sanè cum illi, tum Vrbi fuit amantissimi Numinis argumentum, quod quamdiu lethalis lues tota desauit, integræ Philiberto vires, laborumque patientes perstiterint: at ubi fracta mali vis, illius operâ minimè iam egebat, tum demum illum velut suo iam gloriæ curriculo perfunctum, ac emeritum eadem contagio, & quinto post die occuparit mors matura quidem ijs quæ præclare iam egerat, acerbam ijs quæ adhuc à tanta virtute non ex vano poterant expectari. Hic mihi nonnullis mutatis de Philiberto venit in mentem id quod legi à veterribus Massiliensibus factitatum: qui è pauperum numero vnum, quempiam se vltro pro salute publicâ pestilentie tempore deuouentem, anni vnius interuallo puris dapibus opiparè habitum, vestibusque sacris ornatum, per urbem circumduxere, ac suo deo sacrificauere, clamore sublato dicentes: *Eso piaculum nostrum: esto victima nostra.*

Hæc sunt sortium huius anni nomina decora, quibus mors experimentum fortitudinis fuit. Aristoteles certe fortem circa terribilia versari, eaque maxima, ubi dixit, adiecit: *Mors autem maximè omnium rerum est horribilis.* Bellum deinde, maximum vocat pulcherrimumque periculum, & mortem illam fortem esse quæ in pulcherrimis rebus contingit. quæ laus nostrorum heroum est, ubi mors lenta, & Reip. salutis impensa, non vno ictu perficitur, ut in bello. Ille itaque, Aristotelis verbis ibid. vltro in rem nostram concedentibus: *ille propriè vir fortis dicetur, qui circa præclaram mortem impavidus fuerit, circaque ea quæ mortem afferunt, cum proximè sunt.*

Mont.
Nico-
mach.
lib. 3.
c. 6.

Atque:

Atque ut ne ad calcem anni hoc omitemus, hic annus Romæ morbis à fame atque contagione in tenuis fortunæ plebem propagatis, magnoperè exercuit industriam; ac valetudinem Sociorum, potissimum Domûs Professæ Romanæ: & 8. Iunii die *Vincentium Carasum* Præpositum Generalem, ad famis publicæ atque morbo languentium leuamentum, plus quàm officij tam vasti & laboriosi ratio ferebat, intentum, teris exemptum, post magna præstantis ad omnes exempli documenta, immortalitati transcripsit; eiusque loco, ad singulare, sed breue Societatis vniuersæ solarium, Franciscum Picolominum supremæ rectioni admouit.

ANNVS MDCL. • SOC. CX.

Hibernia; siue Irlandia, insula Regni nomine coronata, vicinam habet Britanniam, & Oceanum. Regnum in quo & Sancti veteres, & ipsa elementa incredibili propè admirabilitate referta sunt; si tam vera quàm mira sunt quæ feruntur. *Ignis* admirabilis est in purgatorio S. Patricij Apostoli Hibernorum. *Aur* habet raras, & nigras ciconias. ibi Bernacæ aues anatibus palustribus persimiles, at minores, quæ de abiegnis lignis nasci videntur, ex ijs rostro pendunt, dum sensim in plumas veluti eruditæ in aquam decidunt, vel volatu se in aërem librent. ibi aurifrisiæ aues pede altero ad rapiendum aperto armatæ, altero ad natandum tantum apto inermes. ibi Martinetæ auiculæ, quæ à vestibus tincas arcent: mortuæ non putrescunt in sicco: si in aëre suspendantur, plumas quotannis instaurant. Tonitrua istic vix in anno semel audita. *Aqua*, terris effrenatæ vsque ad bestias olim libidinis in pœnam) superfusæ Erno lacum conflauere. *Aqua* in tribus lacubus ad Fontem pisces habet qui non nisi æstate comparent; neque in lacu alio vel habitat vel viuit piscis in alio lacu patus; vnde exilium illi mors est. *Pons* est in Mononia, quem si tangas, totâ prouinciâ pluuias ciet: alius, quo quæ pars capilli vel barbæ lauatur, canescit statim. Fontis verò Vltioniæ aquæ loti nunquam canescunt. Alius ibidem fons è ligno petram facit septennio. Connachi fons quidam animalibus omnibus pestilens, homine solo excepto. *Terra* non habet animalia venenata; neque vllò motu concutitur.

In maiore insula Momonię borealis nullum animal potest vivere sexus feminei, quin mortem statim obeat: in minore, nullus eā quam naturalem vocamus morte emoritur. In Arran insulis, hominum corpora non putrescunt; sed sub dio seruantur, spectanda seris nepotibus. Hęc ē varijs eius Regni Scriptoribus eō adduxi, vt breuiter iucundiora funestis interijcerem. In hoc Regno, quod nunc latē inundans heresis cruentā cade vastauit, & nōmini Catholico ferreum iugum imposuit, exiliumque indixit; hoc anno, etiam pestis, belli pedissequa, miserabile auctarium fuit ad cumulum ærumnarum. Quid istic perpeffi socij, annales narrent. Nostri instituti est eos edere, quos pulchra mors inter ægrorum à peste, ciuium officia occupauit. Lethales verò Nostri apud Hibernos heroibus meales fuere Martius potissimum, Iunius, & Augustus. Primum ē Kilkemienſis tyrocinij velut horto florem, sed virtutis, ætatis, ac sapientiæ fructu maturum.

P. *Patrium* Lea decerpſit xxiv. Martij dies, quem ille p̄tentione quadam supremum sibifore dixerat, habebatque impensē in votis; eō quod velut limen esset festi Annunciationis Deiparę Virginis, & suę cum Societate consociationis anniuersarius rediret, quo nempe tyronum primus Kilkemienſis Societatem adierat, primus operę glorioſę, cū tyrones omnes enixē id peterent, in pestilentium adiumentum fuerat destinatus. vtpote vir nostrorum iuxta & externorum opinione sanctimoniā præstans; & præter egregiam Philosophiæ Theologiæque scientiam, Medicę quoque rei apprime peritus, eōque vndeque votis omnium expetitus. Verū qui ferē tyronum seu præcox ac inconsultus ardor, seu veluti febris est, impendiō magis indulſit calori suo preferuido, & se præſtinitatis potiùs quā meditatis vbique omnia peragendi studijs impendit, adeo vt præter exomologesin, & Eucharistiā, extremo etiam olco vngeret à peste cadentes, sordes elueret, emplastra ipse applicaret, ipse sudore largo totis poris apertus fossam vni clipiam sepeliendo foderet, ac ipse cadauer totum mortiferis vlceribus vndequeque, vt aiunt, lethatum, ne odore tetro auram funestaret, sublatum in humeros deferret, ac terrę mandaret. Is illi mortales inter vltimus labor fuit, hausto inde mortuali malo, ac morte tantō magis acerbā quantō pluribus eius vita necessaria videbatur, si se sibi atque

atque alijs attemperatè seruare sciuiſſet in atrocitate tantà mali larius augeſcentis. Incredibile populi ſtudium & propenſio voluntatum erga illum fuit. Rapi ſe perſentiſcebant ab amabili quodam odore ſuauiffimè virtutis, è Patritij fronte, aſpectu, ac totà compoſitione fragrantis. Quocirca tametiſi ſequente malo à ſe alios aſpelleret, accurrebant certatim tamèn ad veſtis ſimbriam oſculabundi, ac benedictione petità, negabant ſibi à Sancto mali aliquid poſſe aſſari, & ſi ægriſſet, incolumitatem ſe ab illo potiùs relatuſos. Et verò hæc aiebant pulchris ac miris exemplis illud experti, cum obuio dato conſilio, aut herbulis, aliove faciliſimè parabili remedio deſperatà etiam aliorum valetudinem integrarit. Quanto publici mororis ſenſu patria eam plagam acceperit comploratio publica, & illa plorantium verba manifeſtè oſtendunt, quibus malè ſibi ominati ciues dicebant Patritij occaſum, occaſum vrbi portendere, nempe cuius clades à tanta iactura inciperet. Illi autem ſolatio fuit natali ſux in Societatem conſcriptionis die, diem oppetere: vt quem ille exquiſitis erga Dei Matrem obſequijs auguſtè colebat beneficij accepti memor, eodem inter illos Patres conſcriptos referretur, qui ſuas pro charitate animas holocauſto voluntario poſuere. Modestia illi tanta fuit, vt ab exercitu Catholico hac notà fuerit agnitus quòd ſit de Societate, tametiſi alienà in veſte. Aliquando cum nauiculà veheretur, plumbens ab hæreticis è litore imber in illum, eſt miſſus, quem ille naratu euasiſit. In tirocinio, vberriſimo lachrymarum dono tenerrimus, cum teſtram ſcopis verreret, id flexis humi genibus faciebat, ac terram ſuſis aſſuentiſſimè lachrymis aſpergebat.

Eiuſdem operæ ac mortis conſortione felices rebus humanis erepti ſunt Vvaterfordiæ.

P. Iacobus Valeſius 4. Iunij, &

P. Georgius Dillonus 4. Auguſti.

De Iacobo Valeſio quid ſentiret eius Superior, in hæc verba perſcripſit: De P. Iacobo Valeſio, Angelicà illà animà, quid dicam? Noni illum à puero, eamque conſolationem dedit mihi Deus, vt Spiritualis eius Pater fuerim priùs quàm in Societatem ingreſſus eſt, & vltimo etiam vitæ eius anno in Societate ſanctè tranſactæ; imò vt & confeſſionem eius generalem de totà vità exceperim primo die extremi morbi quo nobis

nobis ablatum est : in quibus omnibus proteſtor coram Domi-
no, me recordari non poſſe, quicquam in eo vel ex eo co-
gnoviſſe quod peccatum mortale eſſe iudicarem. Fuit ex
omni parte ad Societatem noſtram factus : inſignis in eo do-
ctrina cum ſumma humilitate ; quotidiana laboris inſtantia,
cum continuâ curâ ſui, atque internâ recollectione ; conver-
ſationis ſuauietas cum rarâ modetiâ, ac minimè affectatâ gra-
uitate coniuncta. Eius memoria in benedictione ſerâ ſi non
Vvaterfordiæ, certe vbiunque Vvaterfordienſes ſunt omnes
in exilium actos habitare contigerit. Multis lachrymis extol-
ſerat, ut peſte infectorum obſequio addiceretur : quibus tam
intra, quàm extra urbem ſolandis, iuvandisque dies totos im-
pendebat. Ipſe tandem inter eos peſte correptus, quamprimum
confeſſionem generalem fecit editisque egregiæ patienti-
tiæ, pietatis, ac religioſæ paupertatis, ad ſtuporem omnium,
qui aſſiſtebant, exemplis, ſolitis Eccleſiæ Sacramentis mun-
tus puriſſimam animam Domino reddidit. Vvaterfordiæ 4.
Iunij 1650. Hæc ibi. Ætas Iacobo fuit xxxiii. annis non
maior. Societatis verò in priamâ ſua luce ac laude ſervandæ
ſtudio ſupra ætatem ; quodque primam Societatis ætatem,
& ſumma Societatis capita, omneſque diuinæ gloriæ percipi-
dos quàm maximè deceat. Ingenium doctrinâ excultum, &
ingenuè candidum ; dextrumque ac ſelix ad nobiles primæ
notæ viros Eccleſiæ aſſerendos. Erat cuius aggreſſioni par, &
nuſquam imparatus. Prudenter anteuertendum occaſioni,
hoſtilem attemperatè ſerviendum ratus ; nunquam improm-
ptâ linguæ ſuauiſſitate, audebat, ſi res ferret, etiã corripere,
quæ diſcretæ prudentiæ, ſed et comitate tantâ, & amibus in-
genij faciebat, ut cenſeretur præ quàm inſigni aptè monendi
arte, callere, cum ipſe illius ad omnem virtutis ac legum di-
ſciplinam accommodatus domi & foris, agendi, loquendi, ta-
cendi modus, eſſet blanda hortatio ad virtutem.

P. Georgius Dillonus. Comitæ de Roſcómran filius, non
minor ſuis in Societate natalibus, & quæ nobiliſſimè inter nos
ingeniorum hæreditas eſſe debet, lautâ virtutis ac doctrinæ
dote in ingenio ad ſumma quæque idoneo perilluſtris : Prop-
riæ verò velut indigetum noſtrorum formæ tam capax, tam
retinens, ut illi nec ſolida virtus, nec idonea intelligentiæ
vis, nec animi moderatio, nec vlla planè habilitas deeſſe ſit

visâ ad egregiam quamvis prouinciam gubernandam ! Non itinera, non rerum agenda, non communium patriæ perturbationum moles illum vnquam extra domesticam legum orbitam vt exiret adegit. Serena illi, & Olympi velut imitatrix mens, nunquam à præstitâ pios libellos legendi, conscientiz arcana sub meridiem itemque yesperti discutiendi, commentandi, puncta vitij, vel virtutis pro singularis examinis scopo susceptæ adnotandi, verba, & horas parcè custoditèque distribuendi consuetudine relanguit. Consilia illi prompta, & è deliberationis præmissæ momentis nata; cum acriter in vtramque rei deliberandæ partem perspicax conferendis firmandisque vtrinque suffragationibus ita mentem aduerteret, vt qui hominem nôrant omnia sibi de illius prudentiâ pollicerentur. Ad laborem nostrorum hortator assiduus aiebat firmis viribus, ingenio, ac ætatis floridæ tempestiuitati nullâ ex parte parcendum. Iam suo experimento se discere senectam & senium, ac deûexas vires esse tempora patiendi potius quàm agendi. Ille certè quantum vires supeditabat non tam etas attrita laboribus quàm experrecta ingenitæ nobilitatis indoles, omnem pugnam & laborem in hac tam aduersâ tempestate inter primos ciebat strenuè, laborum pertesus nunquam; & in ijs non solum quid agendum, verùm etiam quo modo è Societatis genio & institutione id agendum esset solerti circumspèctione ac perspicacitate attentus, idque vsque ad mortem. Vvaterfordiensium conspectâ strage, quâ pestis cadaueribus complebat omnia, pestem aiebat esse nunciâ à Deo missâ ad animas maxime Deo charas, & ad mortem præ ceteris maxime dispositas, quæ illas citaret ad celum: vnde matrona illustris: vt video, inquebat, non diu fruemur optimo meo cognato P. Georgio: namque anima Deo charior est sanctimoniz famâ celebri illâ animâ serui sui P. Georgij: Vaticinatio illa esse visâ est, euentu breui firmata. Nam sequenti die, qui fuit S. P. Ignatij, Prætorum lue icturn Sacramento poenitentiz ac viatici communiuit: biduo deinde confertè turbæ audiendæ operam nauauit, & se pestiferè contactum sensit. mox animum ab omnibus vitæ anteaque peccatis expiatum ad ferendos bidui dolores, mortemque composuit, non minore animi firmitate, quàm fuerit morbi vis ægrum corpus acerrimis doloribus exercentis. Ita

extremis vndique ad migrandum comparatus, *iv. Augusti 1650.* in ipsa diuini *I x s v* nominis pronuntiatione præclaram animam reddidit Conditore; & in patriam illam concessit, quò nec pestis, nec bellum vllum se penetrat.

Nona demum Augusti post extinctum ibidem *Gasparem Brionium* Coadiutorem, vero earum quæ laicorum propriæ sunt legum spiritu verè imbutum *Israëlitam*, *Rosponi* sustulit.

P. Gregorium Douudallum virum cuius vel aspectu bonum Christi odorem spirante persanctè ad meliora permoti sunt plures: tanta illi tamque innocens sui demissio, tam comparatus ad ardua semper animus, vt hostibus hæreticis *Rospono* potitis, quò se in Catholicorum ædes inferret, olera per urbem vendiderit, hortulani veste piam tegens industriam, & peccata færentibus aures clam præbens: id quod suspectans peruiçax hæreticus cum Patrem insequeretur sibi iam notum, (quia sæpè illum hortatus ad sana *Gregorius* ad fidei lucem adducere nitebatur) contento gradu illum assequi dum vellet hæretico tribunali sistendum tanquam Catholicum Sacerdotem, repente concidit fracta miserè tibiâ ingrati animi scelus, Deique vindictam diu lecto inter acerrimos dolores affixus agnouit, consilij tum demum poenitens cum poena culpam *plus ultra* progredi vetuisset.

A R A G O N I A.

Gerunda, seu Girona, fortè sic dicta à Gerione conditore, Cathalaunica Hispaniæ Tarraconensis Vrbs, Lomni-
mix quoque aliquando nomen obtinuit à *Lomninijs* terge-
minis Gerionis filijs; à quibus illam conditam fuisse tenet opi-
nio aliorum. In hac *Ioseph Cortada* 2. Nouembris, & ante
hunc *Ioannes Carrera* 12. Septembris cecidère, commiseratione alienæ calamitatis vitæ iacturam voluntariè perpeffi.
Præiuerat iam illis exemplo, cursumque agonis eiusdem consummârat.

P. Isidorus Vila 26. Iulij; qui se magnâ indole pro illâ
spartâ obedientiæ obrulerat; breui, ab vna & altera confes-
sione audita, peste afflatus; & lætabili gaudio delibutus, quòd
vitam redderet charitati, hoc est, in proximis, Deo. Eruerò

iacura videri poterat, id ætatis & habilitatis iuuenem amississe, nisi hunc in modum fuisset amissus. Vergellis ante xxv. annos natus, parentes habuit Societati enixè addictos. Unde pia mater S. P. Ignatio impensè supplex, ab eo flagitabat, vt si non omnes quatuor, certè vnum de suis liberis cohorti suæ adscribere dignaretur. Ea fors feliciter cecidit super Isidorum natu reliquis iuniorem, cæteris dotibus non postremum. Quatuordecim annos natus Isidorus inter socios degere cœpit adeò compositè, tamque inflexâ seueritate domesticæ disciplinæ, vt præclaras de se spes excitârit; cum illum cubiculo, silentio, studijs, & singulis rerum è domesticâ religiose vite serie agendarum apicibus tam ad amussim exactum, Matri Deiparæ tam tenere, animabus quæ in purgatorio expiantur tam propensè addictum, atque in his omnibus non ambulatoriâ sed perseueranter fixâ voluntate constantem viderent omnes, atque suspicerent: quæ omnia mors eò socijs amarior

31. Aug. quò acerbior interuertit. Eadem ætas erat *Petro Paulo Cusens* Barcinonensi, & necdum expleti biennij tironi, cuius vitam, charitas inter perpetua P. Isidoro Vilæ impensa obsequia, 12. Augusti egit præcipitem in mortis decus tantis quæ in illo meritò laudabantur virtutibus opportunum; & præclaris cum Deo, ac Dei Matris colloquijs præclarè nobilitatem supremo die quo illi mens rediit hactenus ferè vi mali adempta. Grandium virtutum iuuenem vocant literæ de illo perscriptæ. Deseruerat ille in seculo lautas omninò spes, vt se Societati seruum daret, in Coadiutorum album relatus: Certè xx. quibus in Societate vixit mensibus ita se in valetudinario gessit, vt annos totidem implere sit visus, accurratione muneris exquisitâ, multâ patiendi auiditate, cum ægris facilitate, singulari cum diuinæ voluntatis nutu coniunctione, corporis vsque ad sanguinem verberandi, & plura semper vt sibi contra, se licerent petendi assiduitate, atque hæc omnia frequentiori Saucissimæ Eucharistiæ vsurpatione alebat, firmabat, promouebat. xxvii. Augusti dies præclarum funus celebravit

Ioannis Nanes qui è 50. vitæ annis, vnum ac viginti in Societate meruit, ad omnia Coadiutorum officia & artes, ac virtutes insignitè vt idoneus ita promptus; eaque insigni quadam cum eminentiâ executus, seu ad fabricandi, seu ad currus,

aut colendam terram foris, siue ad Sacrifiæ, valetudinarij, culinæ, aut quæuis alia munia vocaretur, magnum Superiorem leuamentum. Fuit, cum in obsidionis ærumnis, Tarraconenses facies in sudore vultus sui, vt erat ad horti quoque cultionem egregius, sustentauit. Omnibus officijs erga omnes amanter prolixus, Coadiutorum norma & clarissimum documentum dicebatur. Nunquam terro, quod aiunt, humores, vel malâ stellâ, vel sinistrâ lunâ, cui obnoxia sunt nonnullorum ingenia nonnullorum, afflatus; semper sibi præsens, ac sui potens erat, quocunque loco, vel tempore illius opera, quæreretur: adeo non erat opus dextrè meliora tempora obseruare quibus illi esset aliquid imponendum: planè omnium horarum vir ad omnem obedientiæ & charitatis genium factus, ac faciens omnia. Domi noxium virus duos prostrauerat. his Ioannes tam effusè, amanter, hilariterque adfuit assiduus, vt freno egerit, ne se perderet suo illo tam dulci velut oestro percitus & abreptus; noctes diebus continenter iungens vigilas ac laboriosas, cum diceret se quiescere non posse vsque dum chara illa capita suis ipse manibus conderet. Agrorum alter carbonem pestiferum in collo, alter in tibiâ habuit. Vtrumque vlcus eodem loco ab utroque traxit Ioannis collum ac tibia, oculorum altero lachrymatione continuâ guttis perpetuis manante. Cum Patres illo suo periculo afflictos videret, ad eas S. P. N. Ignatij quas in obscuro suo conclauis habebat reliquias supplex accedit, & vt S. Pater filiorum miseretur flagrantem eadem repetens, vidit splendorem instar hominis è reliquijs erumpere, seque illo circumdari, totumque intimè perfundi lætitiâ solidâ, tenerâ, admirandâ: tum dolor omnis, & colli vlcus abstulit, & somnus rediit; solo tibiæ vlcere in alterum diem relicto, indice beneficij diuinitus accepti: quod tamen etiam euauit; & Ioannes ex integro incolumis hortum percoluit; donec lætitiarum plenus iterum se peste cõstare aduertit, & Sacramentis procuratus, xxvii. Augusti, horâ noctis 10. in lucem æternam excessit: cum ante xv. diem eadem horâ se lumine illo è S. P. Ignatij lipsanis erumpente vestitum vidisset.

I N A M E R I C A .

Prouincia Franciæ in suis Americæ Indijs hoc anno haud mediocre damnum accepit, amisso istic
P. Iacobo de la Valliere. Hunc domo nobili Turonensem, anno 1636. 5. Ianuarij nostræ Societati insertum, anno 1650. in Americæ meridionalis insulas quæ à S. Christophoro nomen habent, post peracta magnâ cum ingenij laude Theologiæ studia, destinauit, parem futurum tantæ moli; utpote cui & innatus à nobilitate sanguinis ardor magnanimitasque præcipua summo animarum procurandarum desiderio animata, & vires ab ætate xxxii. annis necdum prouectiore insignes, & sicut omnis tam politioris & Philosophicæ, quàm Theologicæ literaturæ, ita virtutis eximie capax & plenum pectus, magnas in illis populis animarum utilitates promiserint. Verum his illi uti virtutibus quia diu istie non licuit, vsus illis est ita vt ardente lue se in medium velut incendium dederit, & breui iacturâ sui sacram illam expeditionem non leui damno nec impari dolore affecerit; quando vix appulsus, ab ingrauescente cælo letaliter faucios tam Gallos quàm indigenas magnis effusæ charitatis exemplis prosecutus, animarum salutem, & corporum quo potuit leuamento manu totâ & ingenio sub charitatis vexillo militauit. Obiit sæpenuerò imò semper vbique pericula, fidelis circa sanos, egros, morientes, mortuos vsque ad sepulchrum labor; illata humeris in fossas, conditaque cadauera; obstinatissimè fortis inter tristem rerum, faciem contra mortis metum vitæ contemptio, charitas vbique animosè robusta, magnam illi apud omnes laudem peperere, quâ omnium in se amorem & studia prouocabat; mirè ardens animi, & vitæ vt prodigendæ ita retinendæ avidus, quò pluribus subueniret. Multò maxima sçuebat strages, eoque Iacobus ne operato citius prægrauante tantâ Gallorum, domesticorumque cadentium multitudine hauriretur, ad illud quod ipse paulò ante condiderat Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Sacellum adire, & vitæ Matrem enixè quàm potuit precatus est; vt illa clienti suo, inter continuata tot periclitantium infortunia, tanta vitæ spatia à vitæ Domino impetraret, quantâ ad opitulandum tot extrarijs, tot Gallis sufficerent. Et verò in *MARIANO* iam luero ponens dies ac horas quas vivebat, omni eâ quam reuli charitatis fortissimè apparatione, inter dire

dirè tabescentia corpora, vsque ad mortem assiduâ ægrorum, tractatione accitam, & nobilitatam, ac **xxix.** Decemb. die obitam, est verlatus. Nempe iste, ac socij omnes qui vt ad maiorem Dei gloriam ægris auxiliariam dextram porrigerent, se diro tetræ luis incendio voluntarij obtulère pro communi omnium periclitantium bono, clamant exemplo id quod olim dixisse in fastis Romanis fertur celebrem illam dextram igne vrens Romanus heros Mutius Scævola: *Quàm vile corpus is qui magnam gloriam petunt! Virtutis facinora*: inquit in proëmio suæ Historiæ Diodorus Siculus, *immortalia sunt*. Et quidem decorum est mortales labores perpeti pro gloria immortalis. Egregios virtute viros Heroum honores affectuos videmus. Nec officit quòd paucos intra dies aliqui hunc Heroum cursum compleuerint facti mox victimæ; nam quod in Parrætica sua ad Valerianum epistola eleganter dixit S. Eucherius Episc. Lugduncensis, *parere possunt vitam æternam pauci dies*.

ANNVS MDCLI. SOC. CXI.

IN GALLOBELGICA.

Arix apud Gallobelgas præclara charitatis erga omnes cum peste confictatos exercendæ prouincia Sociorum plures promptos habuit ad labores, & mortem: hanc tamen vnicus obiit 2. Sept.

Germanus Souliers Coadiutor, ex Baaz in Condruftro. qui ex vno & sexagenis vitæ annis in Societate posuit vnum & quadraginta; dilecti nomen, antiquæ simplicitatis, in laborando assiduitatis, in paupertatis curâ, in obedientiæ studio communitus, & adeptus. Bis teruè obnixè, ac flexis etiam genibus, flagitârat vt eam in aciem sibi prodire liceret. Licuit; & remissit pro dignitate vsque ad mortem.

DE POLONIA.

Posteaquam classicum cecinit in Polonia seruire bellum, alij ex alijs profeminati sunt cumuli ærumnarum; peius etiam inclementiâ sæuiente: in cuius æstu dum è Societate quatuor operam cum capitis periculo amanter ac studiosè

diosè nauarent, vnus Cameneci xxxi. Octobris desideratus est, morte abreptus.

P. Ioannes Slupecki maior Polonus, anno 1609. natus, viginti post annis Societati adiunctus, & in ea 4. votis adstrictus. Post humaniores disciplinas quinquennio traditas, conaciones triennio missionem vno anno solerter ac religiosè obiuit. Religiosa ferè ad nimiam vsque sollicitudinem illi conscientia; præsens tamen vbique animus. Certè in fluuii cui Sano est nomen, aliquando euersâ nauì mirè se ac equum curulem à periculo explicuit; & equi operâ simul, ac ingenio extemporali vsus, ad litus euasit; nempe ad inclytum nobilius obeundæ mortis decus à Deo reseruatus.

H I S P A N I A.

HAbet suos hoc anno etiam Hispania quos in Hispaniola insula, & Oschæ certamini tam claro addixit, & in illo pulchrâ morte funditos Romano in tabulario recensuit receptus mos. In dictâ insula 10. Maij P. Andreas de Solis, 29. Maij, P. Damianus de Bastrágo; Oschæ die Sanctorum omnium Franciscus Mendiri; morte illâ tot nominibus optatissimâ excessère ad vitam.

Certè si S. Cyprianus de mortalitate scribens, tam exaggeratis laudibus exornauit eos qui in mortalitatis tempore temporis munus amplecti sciunt, & ferre quæ Deus vult; his qui se non in fugam, sed in medium eius mortis dedere; luculentè magis & magnificè ista conueniunt. Dicit enim: *Contra tot impetus vastitatis, & mortis, inconcussis animi virtutibus congregi quanta pectoris magnitudo est? Et quanta sublimitas inter ruinas generis humani stare erectum (imò auxiliarium) nec iacere prostratum? Gratulari magis oportet, & temporis munus amplecti. Mortalitas ista, ut alijs pestis est, ita Dei seruis salutaris excessus est.*

ANNVS MDCLII. SOC. CXII.

HOc anno lethalis aura Sardiniam, Aragoniam, Poloniam, Lithuaniam latè vexauit. In Aragonia cecidere nobiles victimæ charitati: quo impensius dolendum est, ad
nos

nos de ijs non nisi nomina peruenisse. Perpiniani 24. Iunij cecidit *P. Raphael Hernandez* ætatis anno 39. Soc. 23. missio-
nibus flagranter exantlatis vtilis, & illustris. Cæsaraugustæ
nonâ, & 26. Augusti. *P. Emmanuel Cressus* demissione, mo-
rum & obsequendi suauitate laudatus; & *Ioannes Velosa*
Coadiutor. Hos Maioricæ anno exeunte securi sunt *P. Ba-
ptista Escardus* maximi exempli, ac primæ in pulpito autori-
tatis vir, dictus *concionator aternisatis*, potens ad animos
percellendos, & ciendas serias lachrymas auditori. *P. An-
tonius Vedel*, doctrinâ, domesticâ disciplinâ insignis; *P. Ni-
colaus Berga* nobili domo natus, reigionis ac obedientiæ arti-
bus eximius. Denique clausêre hanc aciem charitatis *P. Ioan-
nes Cerdan*, *Bartholomæus Sityar*, *Vincentius Mignel*.

Conse-
nator
aeterni-
tatis.

S A R D I N I A.

Vetus hæc, & notî nominis, ac iam Regni quoque titulo
nominata insula, vnus nauis appulsu luem hausit. Etenim
cùm nauis quædam onusta mercibus Alguerium appulisset,
nautarum vnusquispiam peste ictus; ignotum malum in ami-
ci domum intulit, amicè acceptus, & incolumitati restitutus.
At illo ad nauim reduce, malum foeminam domi corripuit,
biduique interposito interuallo illam extinxit, plures afflauit.
Inde latius gliscere atque grassari contagio; nostris quoque à
domestico famulatio miserandum in modum contactis. Pu-
tant exitio publico apertum aditum etiam per inconsideran-
tiam, seu veriùs auaritiâ, quæ prima quempiam fortè cor-
ruperit; ianitrix facta pesti tam immâni clade grassatæ, vt fa-
cilè septuaginta millia capitum de medio sustulerit; nostris fe-
rè septuaginta quinque sublati, qui numerus in haudqua-
quam magnâ istic frequentia luculentam certè tam Regno illi,
quàm Societati plagam imposuit. Felicior fuit eorum fors
& mors qui se vltro infestæ lui obiecere, immortui cha-
ritati. De quibus magis constat, sunt hi; tamen plures
fuisse vix dubitem. *P. Andreas Arcedi* 4. vota prof. & Pro-
uinciæ Procurator. 27. Ianuarij. *P. Antonis Vitas* Calarita-
nus, 30. Ian. *P. Hieronymus de Vrse* 4. vota prof. 6. Febr.
Postridie *P. Augustinus de St Arboren* 4. vota prof. Theolo-
giam per annos. 12. laudatè docuit; studijs præfuit. Octauæ

Ter-
lar. P. E.
lin Ma-
dae.

Gen. Congr. Romæ interfuit Elector. Mirâ morum elegantia, & animorum zelo præstans. Milites qui Calarim in naui appulerant charitate multâ complexus, eos quos hæresi infectos nôrat, ad fidem reduxit; & morientibus omnibus quos lues conficiebat ministravit eâ dilectione quæ fortis est ut mors, idque vsque ad mortem. Eum securus est pari gloria 16. Iunii P. Ioannes Bapt. Tacano animorum & corporum gnauus minister: 25. Iunii P. Antonius Franc. Areso, Philosophiæ: 29. eiusd. P. Ioannes Maria Fulgeri Theologiæ Professores. P. Augustinus Masia 18. Maij Aluerij, P. Gaviinus Biquisao Sassari 12. Iulij: ille Spirit. Coadiutor; iste, Professus. P. Franc. Syluano 21. Inlij; Ioannes Maria Nuges Sassari 22. Iulij. P. Saluator Pinna ibid. 28. Iulij: viri magnâ solidæ ac in publicis illis turbamentis benè sibi semper constantis charitatis significatione præstantes.

G A L L I A.

Tolosæ P. Antonius Carcenac 13. Octobris voti tandem compos factus ut peste cadentibus esset subsidio, Deo, & ijs per quos id impetrârat impensè gratias egit, conscientiam generali confessione morti parauit. S. Iosephi sui patrociniò se totum iterum vndeque addixit; post labores egregios 25. Octobris peste ictum se sentiens, quasi vocanti Deo responderet; Ecce, inquit, me, mi Deus! Permisso me totum diuina voluntati tua. Quid mihi est in calo, & à te quid vult super terram, Deus cordis mei? Respice in faciem Christi tuæ, & miserere mei. Tum Beatiss. V. S. Iosephum, S. P. Ignatium, flagranter allocutus 28. Oct. ad illos concessit, anno ætat. 38. 11. Nouembris Patrem securus est eiusdem socius Gaspar Arbè Coad. Tolosanæ Domus Prof. quâ Ianitor, quâ Additus, vir vtrinq; religiosè assiduus, & gratus. Pestilenti vlcerè iâus in obsequio peste afflictorum patientiâ fuit singulari, maxime cum pyrius lapis carbunculo impositus illum dirum, in modum cruciaret. Confessione generali iterum expiatus, alijsque instructus: Eundem, inquit, in calum iam mihi est: Gloriabor in infirmitatibus meis. Da, Domine, quod iubes; & iube quod vis. Mihi adharere Deo bonum est. Dicebat hæc, & Crucifixo figens oscula, hæc addebat: Domine me l. e. s. v. suscipe

cipe spiritum meum. Iube me venire ad te: ut cum Sanctis tuis laudem te in secula seculorum. Amen. Ultima expirantis verba fuisse: IESU, MARIA, Ioseph, Ignati: IESU; miserere mei. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum. Vir fuit fortis animam bonam, laboris patiens; atque laude silentij, quietis, modestiæque insignitè commendatus.

P O L O N I A.

INuoluit hoc anno funesto tetra huius calamitatis incendio Polonia plures de Societate filios gratos patriæ numeravit, utpote qui acceptam istic vitam ibidem pro immortalis cœnii decedentium salute morti obrulerint, exempli claritudine ad posteros inclytis ac decori. E Craconiensi Professorum Domo in hac laude primus excessit 14. Iulij

P. Iacobus Sarbinus, & octavâ Augusti *P. Ioannes Conrad* uterque in Spiritualibus Coadiutor, uterque tenore disciplinæ religiosus, & in animarum lucra cordatus. Ibidem in Domo Probationis eadem pretiosæ mortis gloria euocavit ad præmia charitatis 12. Augusti

P. Ioannem Starczewski multorum in missionibus ut annorum ita palmarum virum. Laboriosæ industriæ apud Cossubios Prussiæ fructus luculentos tulit, inculcandis quotidie fidei sanctæ rudimentis continenter intentus. Nobilitati, & animarum curatoribus, totique undique populo dictus Apostolus. quod ille nomen tantò magis commuissè videtur quanto sua commoda omnia & splendores, arumnis, ac sui desipientiæ longè posthabuit, nullâ sui corporis curâ, modò animas lucrificare Christo posset.

Lublino 8. Augusti *P. Martinus Voroblevvick* lætâ morte functus est, gemino gaudio delibutus, quod LXIII. ætatis anno ætatem absolueret, pari annorum numero cum Deiparâ moriente, cui apprimè studebat; deinde quod mortem in illa charitatis exercitatione inuenisset. Erat illi agimus viribus corporis altior, & sui semper promptus, ac etiam dolorum, impetum superans excelssitate mentis nunquam ullâ clade obricta, illud tamen dolenter ferentis quod sub tetra illius mali caligine facilcentibus auxiliare aures, linguam, & manus præbere non posset cum iam prostratus decumberet. In omni

horarum, rerumque de legum iussu agendarum partitione religiosè attentum, atque ad omnem virtutis vbique vrgendę laudem semper expectatum experti sunt domestici, & externi; cùm animas non nisi per propria instituti nostri vestigia quęreret; eoque, se nullà ex parte amisso, illas dextrè ac feliciter inueniret.

Sandomirię xxx. Septembris

Paulus Kamborski etatem iam de hac palęstrā sępius ac benè commeritam sine consentaneo nobilitauit, cùm se Patri ægris operam nauanti peritum & nauum laborum ac periculorum socium addidisset.

Torunij xxiv. Sept. vix eam aciem ingressum

P. Ioannem Kolosvanski nuper admodum quatuor vota, professum, afflatum mortis virus interemit; virum quęm & literatum ingenium, & religiosa indoles, & procuratę toto peccatore vtilitates animarum, dignum æstimatione, ac spei plenā rerum grandium expectatione fecere: sed spei quantumuis magnę desiderium talis exitus perquàm abundè impleuit, atque adeo etiam superauit: hoc enim mortis genus eorum est quorum spes immortalitate plena est.

IV

L I T H V A N I A.

H Vius anni autumnus Lithuanie populari febris æstu furibundus incubuit, peste è castris & è Polonia propagatā quę xix. Octobris Varſavię primum eripuit

Michaëlem Kufszewski è familia non ignobili Societatis Coadiutoribus adiunctum, qui Patri ad opem infirmorum, exposito fidelis & assiduus honestissimi periculi comes adhaesit.

Idem heroicę operę ardor extinxit 8. Nou. ibidem

P. Nicolauum Trzcinski Polonum qui maturus iam, & Sacerdos anno 1636. 2. Iulij Societati adscriptus, animi demissione, ingenuā simplicitate, nunquam perturbari visā patientię integritate, ac zelo flagranti emicuit. Si quos de suis rebus minùs laudatè loquentes audiret, voce animoque tranquillo aiebat: Oremus, vt Dominus det suam gratiam. Dei Matrem perseueranter ac multifariam, quotidiano penſo, eoque multo & vario, colebat enixè; Christi potissimum.

Cruci-

Crucifixi, & animarum studio delectatus, cum identidem diceret: *Pretiosas profecto esse oportet has animas quarum amore sanguinem & animam suam posuit bonus IESVS.* Inde illi ardor quidam ex intimo foras profiliens, quo sibi amantissime adiunctas & adstrictas tenebat voluntates, maxime pauperum, quos maiore desiderio adiuuabat. Nec ea solum in vrbe in qua habitabat, verum etiam qua iter forte habebat, plateas & domos obibat assidue, ut rudes erudiret, a gros & astrictos leuamento aliquo solaretur, sanos ad bonam frugem adduceret.

Æstimandam docet S. Cyprianus eius quæ à Deo in communi id genus clade ostenditur beneficentiæ granditatem; ac, Improvidi, inquit, & ingrati sumus, fratres dilectissimi, ad diuina beneficia; nec quid nobis conferatur agnoscimus, &c. Pestis ista, & lues, quæ horribilis, & feralis videtur, explorat iustitiam singulorum; & mentes humani generis examinat; *an infirmis seruiant sani.* Exercitia sunt nobis ista, non funera; dant animo fortitudinis gloriam. Hæc ille. quæ omnia Hispani, Sardi, Poloni, Lithuani luculenter prouidi, & beneficio tanto grati præstiterunt; *pectoris sui*, ut cum eodem loquamur, *diuinum, atque innitum robur* exercentes atque in eo examine ostendere quic essent; præparati nempe fortitudinis gloriæ & mortis contemptu ad gloriam, quæ tales heroës adornat magnificè liberalis munerarius Deus.

De moralitate
à pag.
171. de
175.

ANNVS MDCLIII. SOC. CXIII.

Lithuaniz, Poloniz, ac Tolosanæ in Gallia Prouinciæ ut infecta, ita nobilis ad virtutem eos fuit hoc anno popularis lues. quæ Vilnæ mercatorum ex infectâ Prussia cum mercibus redeuntium contagione profeminata, eò increuit, ut xx. capitum millia interuactione miserabili pessum dedisse dicatur.

Primus, nullo formidato discrimine, gloriose plenum opus alex aggressus, & in eo x. i. lulij Vilnæ consumptus est.

P. Georgius Giedroyc: cuius origines à Magnis Lithuaniz Ducibus repetitæ, ab eiusdem virtute nobilitatæ sunt. Etenim xxv. ferè annos natus anno MDCXXXIII. xx. Augusti Societatem, Philosophiæ curriculo emenso, amplexus, illud perpe-

perpetuâ in laude retinuit, quôd ab inchoatâ flagranter virtutis contentione nunquam destiterit, nunquam elanguerit; licet ad eam castigatam illam morum disciplinam non omnium lingua ferrent. Hinc ut magis ardua, ita exemplo magis idonea erat illa disciplinæ religio patientiæ atque constantiæ amento fortiter amentata. Magnum illi ad virtutem vœtigal fuit parsimonia oris custos assidua; ne quid nimis vel cibi aut potionis illuc admitteret, vel plus verborum elabi sineret, quàm id necessitas parce ac restrictè circumscribens omnia, postularet. Meditatè aspiciendis, legendis, cogitandis pretiosis Christi vulneribus apprèhè capiebatur: quocirca *Memoriale perpetuum vulnèrum Christi* ex Italico Polonicè interpretatus, edidit, alijs quoque illâ pietate plectendis. Ex illis fontibus magnam animarum sitim hauriebat. Polociæ inter docendum tantus virtutis magister fuit, ut schismaticos etiam aliquos ad fidei unitatem adductos præclaris cohortationibus ad religiosæ vitæ institutum permouerit. Extra urbium mœnia concursatione frequenti ostiatim pauperes inuisebat, erudiebat, & sæpè indigentibus corrogatâ stipe opitulabatur; ut ad illorum animas iter sibi latius aperiret. Habebat sacros quosdam velut exploratores, quorum operâ ad ægros inuestigandos aliosque ad confessionem adducendos dextrè utebatur. Medicus, hæreticus licet, vbi Patrem peste afflatum intellexit, dixit se ope omni ac impendijs curaturum ut ille animarum adeo amans Pater, è periculo illo euadat. Hic illi zelus noctes plures è somno eripuit. Causæ nocte intempestâ domum ad quam euocabatur intrepidus ingressus est; in qua ebrius, vel furore lamens, quispiam stricto enses furenter bacchabatur, & iam fræminæ vulnus lethale impresserat. P. Georgius maluit se in capitis discrimen conijcere, quàm vel breui morâ differre auxilium faucibus illi pernecessarium tempore iam supremo. In missionibus, ab aurorâ vsque ad quintam post meridiem horam, citra vllum cibi vel quietis leuamentum, se aliquando sacro tribunali impendit. Per iter cum aliquando ad domum viri hæretici diuertisset, noctu peruigil, familiam, illo inconscio, exomologesi sacrâ expiauit; idque non semel. Cum hæreticorum conuersio aliquando non aequè ac oporbat ex animi sententiâ succedere videretur, dolorem etiam lachrymis desiderij plenè testabatur. Charitas

ritas illi domi quoque omni officij genere cūmulatā. Senem à morbo & miserabili mentis inopiā alijs intoleranter grauem, ipse in suam fidem curamque suscepit, bonā Superiorum veniā; & mirabili patientiæ atque assiduitatis constantiā illum, adeò sibi restituit, vt iam illius consuetudo nemini grauis esset. Eorum qui à tyrocinio recentes in secessione consuetā studijs occupantur disciplinæ præfectus, cū nihil omitteret ad omnem laxamēti libertatem procul habendam, visus est, præcipiti nonnullorum iudicio, æquo esse adstrictior: verū exitus ostendit illos quibuscum socordiū agendum esse negabat Georgius, fr̃no illo permultò magis eguisse quā id alijs æstimarent: etenim indulgenter habiti; cū disciplinam non apprehenderent, sed illo indulgentiæ inuitamēto laxarent, perierunt de via iustā. Modestia illi; sui que demissio ad omnium reuerentiam spontē prompta. Nec vetera familiæ sue decora (serè contra arcanum communis mortalium genij stimulum) audire volebat; & quicquid in veste vel officio splenderet, religiosè declinabat. Primas aliquando dabat in confessu nobilium socio non Sacerdoti; cuius inconsiderantiæ, vel inconditæ ambitionis vitio verti poterat locus honoratior, nisi imprudentem in illo occupando facilitatem sæpè ambitio- ni obnoxiam, Patr̃is modestia excusasset. Et tamē, quicquid ille se infra omnes abiceret, nihil illi de autoritate decedebat, adeò vt auditi sint nonnulli facti cuiuspiam vercundiam, alicui incussuri dicere, futurum vt id P. Giedroye resciscat: eo nempe nomine velut fr̃no vsi. Et trimestri missione Vil- niam ad Collegium redux, cū aliquem à Patribus queri audiret qui cladem in luc̃ communem suā industriā & periculō solaretur, exarsit enimverd Georgius, & à Rectorē illam, prouinciam fufis primū precibus, tum etiā lachrymis, impetrauit. id quod vbi Parochos inter, nobilesque vulgatum, est, non dissimulanter improbatum est consilium: ac etiam illustis cuiusdam viri apud Superiores contra impensè niten- tis contentio, P. Georgij periculum optantis desiderio est depulsa; & ipse generali prius exomologesi perquisitè per- purgatus, totus æstuans desiderio moriendi, se operæ sacræ accinxit; quotidie benè manè celesti sacrificio operatus, reliquo verò die urbem, & extra urbem quoque ad leuicā integ- ræ interuallum egressus, vt eo malo ictic pressis opportune operam

operam daret. Vespillones, datis quoque munusculis, occupabat, vt ab ijs certior fieret de domibus morbo illo afflitis. Egentissimos quosque, magistratum, vel aliorum diuitum, ac Nosocomij pfectorum, denique ciuium ostiatim rogatorum liberalitate, id est suâ mendicitate, ac eo etiam quàm è Collegio sibi missum accipiebat cibo, solabatur. Domum à perpetuo diei labore redux, vt domesticam vicini Collegij disciplinam quoquomodo imitaretur, ipse sibi ad mensam anagnostes non prius cibum attingebat, quàm de Sanctorum gestis legendo aliquid delibaret, atque comedendi tempus lectione interiectâ semel iterumque abrumperet. Pauperum, illi cura impensior. Et verò post sex ferè, quàm palæstram illam ingressus est menses, pauperi cuidam accuratè ad vltima comparando intentum ceter halitus mortis prodromus, & breui mors, occupauit; posteaquam Sacramentis procuratus, Biblia Sacra (quibus enixè delectabatur) pro supremâ suæ vitæ occupatione paululum legit; mox aquam lustralem poposcit, & illâ conspersus, in agonem ac mortem solutus est. Vir præter virtutes alias eximias & selectas, tantæ innocentie, vt vno ante illius mortem anno maturus quidam & diuinorum scientiâ probatus vir discretè de illo pronunciârit: Existimare se Deum à P. Georgio in Societate nullâ vnquam, etiam veniati quam plenè deliberatâ, voluntariamq; vocamus, culpâ offensum. Aiuat aliquando per iter cùm in hospitium, vbi ille diuerterat, foemina nobilis, & ipsa hospes, aduenisset, P. Georgium se de strato pronipuisse; cùmque locum alium minimè reperiret, in pagum haud parùm distitum, in Lithuanicâ hyeme vnâ cum socio, abiisse; ac ibi miserè, ferè inter pecudes, ne in eodem conclauis esset cum foemina, pernoctasse. Corpus, præter alia incommoda, frequenti, eaque peracri, per horæ dimidium sui castigatione, verberibus hostiliter exercebat; ne dum pro alijs satagit iacturam sui faceret, sui fortè indulgenter oblitus.

Ibidem v. Augusti simili mortis compendio æternitatem anno ætatis ferè XLVI. adeptus est.

P. Adamus Slonczewski Masouita, anno MDCXXXIV. 1. Nou. Societati adscriptus. Hic sui peruincendi heros egregius, cùm ardentioris esset ingenij, acrem illam vim admirum tranquillitatis, & ingenij candoris modum redegit, nisi

nisu tanto se subigens, vt non semel pronæ ad effrenationem, iræ impetum frænans illâ vi, ac domitu victoriam non incruentam de se retulerit, sanguine ybertim de naribus erumpente, qui nempe naturæ à virtute subactæ vim domitam testaretur. P. Adamus xv. Aug. secutus est socius

Christophorus Kulkiewicz Lithuanus Coadiutor, ætatem in Societate non diu actam virtute supergressus. Tantum laborum exantlauit quantum inertes plurium anni non æquarent. Hoc enimvero sibi vngue adamantino altè inscripserat persuaseratque, *sibi parum & abiectè comedendum, laborandum verò, patiendum, vigilandum esse quàm plurimum*. Quare parcè somnum, parcè cibum, idque non nisi semel quotidie, admisit. Si quid querelæ audiret ab ijs Coadiutoribus qui socordius labori quàm mensæ incumbunt, & corporis commoditati quidpiam deesse queruntur otio ad querelas abusi, hilarè, ijs respondebat: *Se verò ne tali quidem cibo dignum esse: nec ad celum, quod certè vim patitur, posse sinè magna patientia penetrari: nihil cunctatione ac socordiâ obtineri*. Ita quid adiutorum leges, conditio, scopus requirant solerti perspicientiâ introspexit, & se acrius incitauit. Sæpè ad multam noctem, apud ægros occupatus, non prius tamen se quieti concessit quàm Christum in SS. Eucharistiæ Sacramento adiret, ac prolixè saluaret; neque idcirco omittebat, quin ad matutinam, cum alijs orationem vnâ peragendam se se de lecto, abrupto breui somno, eriperet; orandi nempe assiduitatem somni parsimoniâ extendens, alens laboribus, atque ieiunijs, condicens hilari charitate: quâ gestire videbatur cum è sociorum complexu abiret ad eos qui calamitosè cum peste ac morte colluctabantur, vnâ cum P. Adamo iuuandos. Cum eo malo ictus de periculo moneretur; statim se mori paratum esse respondit. Horum alteruter (P. Adamusne, an Christophorus, hæreo dubius) ad portam domûs in qua diuersabatur, dum Sacerdotem aduentantem opperiretur, in ipsâ expectatione prius quàm desideratus pro solatio supremo Sacerdos istuc appelleret, extinctus est.

Sed v. Augusti dies alium adhuc abstulit è medio ægrotorum, quorum vtilitatibus vitam deuouerat, Is fuit

P. *Paulus Profzysky* XLVII. ætatis, xxvi. initæ sacre in Societate militiæ anno, strenuâ inter Vilnenses ægros chari-

tate, ac vitâ perfunctus, diuino prius officio persoluto: mirâ lætitiæ significatione testatus, quanti faceret hoc mortis genere tam præclaro animam ponere pro ciuibus vrbis de Societate tam liberaliter merita. SS. Eucharistiæ potissimum, & paupertatis, charitatisque amore flagrabat: quicquid charitatis suauitatem, ac odorem hebetaret vehementer exosus; & verba quæ charitatis aures oblæderent execratus, *tangquam prunas*, vt ipse loquebatur, *animum exurentes*. Quare ab id genus carbonibus desolatorijs procul non linguam solum, sed & aures esse voluit.

xix. Augusti P. Pauli socius

Franciscus Grabovvsky Prutenus Coad. iisdem charitaris itineribus euasit ad vitam, felici morte consumptus anno ætat. LIII. Soc. xxviii. Huius omnis propè vita in valetudinarij cura miro patientiæ ac demissionis dono illustris eluxit. Dextrè ac solerter prospiciebat ne quid esset quod ægrorum alicui meritò displiceret. Ita domi, ita in calamitate vrbicâ foris, multâ semper accuratiouē, in id incumbibat, vt infirmos dulcissimè recrearet: noctes totas vigil ad eorum obsequia prouidenter aduerteret; quicquid corporum, & pro suo modulo quicquid animorum causâ posset, perquisitè perficeret. Si quâ ipse aduersâ valetudine tentaretur, aiebat se illam *MARIANI* solarij pietate aspellere; ad quod pietatis genus omnes quâ poterat animi contentione vnicè hortabatur: eos potissimum, qui ruri otium terunt ad custodienda pecora destinati; vbique in proleminandâ erga Deiparam pietate diligenter attentus.

Incerto die migrauere iisdem addicti officijs

Pultouię P. Thomas Forzecki Lithuanus, & *Vilnę Fetrus Cyzevvsky* Coadiutor Nouitius sub mortem tamen, adeoque in ipsis mortis portis, votis simplicibus, ita vt desiderauerat, illigatus; magno modestiæ, submissionis, ac parendi studio, veteranę virtutis laudem indeptus. P. Thomam verò, præter familię decus, præclarę ingenij ac sapientię in oratoria, Philosophica, Theologicâque disciplinâ spectatę dotes, refectionis dexteritas, cum *Pultouię* gubernaret, ornarunt. Desiderabat omnium calamitati exponi victima, si Patrem qui eam prouinciam obtinebat Deus de medio auocasset. id quia non potuit, Collegij famulo lue tacto assiduus adhaesit,

hæsit, Patris ac serpi functus officijs; & optata mortis voto
positus est.

Regiomonti in Prussia XXI. Oct. in publica omnium ca-
lamitate in omnes religiosè officiosus diem finijt.

P. Ioannes Kihn. Pruthenus magnarum apud hæreticos
victoriarum vir, calamo, voce, exemplo; solidâ denique
in statione, cum etiam dum pestis latâ strage æstualet, con-
stantiâ.

Denique, Vilnæ iterum, 8. Nou. sublatus est eadem in
exercitatione fortis vt amoris dilectionis vir.

P. *Martianus Sobolewicz* à IV. Iulij anni MDCCXXVI.
in Societate non vulgari eximie virtutis opinione commen-
datus. Aiunt illi integram à sacro baptismi fonte innocen-
tiam constitisse, conscientiam nullo vnquam grauiore naui so-
didatâ. Immitis in seipsum durum imperium exercebat; erga
alios, præsertim pro sacro tribunali, facillimus; & luenda
pro aliorum culpis prænz vltro particeps: Immortaliter hor-
rebat ea quibus charitatis tener oculus offendi potest; Dei
ac hominum offensam religiosè metuens; cum tamen aliquan-
do Rectoris vices obiret ausus, nullo humani respectus obtentu,
etiam in paucos quosdam senes grauitur animaduertere, qui
nempe se dissimulanter habendos cum putarehnt, secus ac senes
alii, a tatis canæ privilegiū in disciplinæ relaxatione verrebant.
Nihil apud illum vile censebatur, nisi ipse sibi ipsi. Vultus to-
tus ad modestiam, os ad silentium, & opportuno loco ac tem-
pore ad verba silentio meliora compositum. Discipulorum
illius modestia character quidem erat quo ferè internosceba-
tur quis ex illius disciplina & exemplo modestiam perseue-
ranter hausisset. De Deo loquenti verba velut è corde nata,
atque in os erumpentia, non inuita sed grata, vltro suēbant.
Iam verò præclaram agris diuina ministrandi præuinciam ani-
mo ingenti atque auido executus est; euestigio ac Vilnam ap-
pulsit vesperi sacro illi operi se accipiens, occurrentium passim
laudibus & lachrymis honoratus. Quid in ciuium domibus,
quid in sacris cœnobijs eâ clade profigatis egerit, quid per
trimestre, quo sedula & perpetua illa expeditio durauit, ar-
umnarum alacri semper animo ac vultu pertulerit, omitto di-
cere. Fuit cum operam nauauit cui eodem in conclau de-
cumbenti in quo & calor à fornace, & tærum cuiusdam fu-
nestâ

neſtâ illâ ægrotatione conſumpti cadauer mortem illi certiſſimam promittebant. Et verò hauſit ibi virus Mathias. Verùm domum redux cùm ſe neceſſariè quieti daret, nec alia remedia ſuppeterent, Beatiffimæ Dei Matris imaginem inſigni flagrantia pietatis peſtori ſuo impoſuit; & ſequenti diluculo ab heſternâ intemperie ſe incolumem perſentiſcens, gratias Deo ac Dei Matri, ſe verò labori conſueto eo ardentior iterùm reddidit. atque in eo ad viii. yſque Nouembris, id eſt hebdomadarum plurium interuallo; ita perfeueravit, atque ſi, Beatiffimæ Dei Matris beneficiâ, dies illos omnes in lucro pro vitæ auctario accepiſſet, redux à morte ad vitam. Iam viſ mali publici miſcebat, cùm ſe Mathias iterùm iſtum ſenſit, & Sacramenta popoſcit. Viaticum dum afferretur, ſe ad expectandum Dominum ſuum ſupplex inter pulchra exercitata ac prouiſa in id tempus pietatis ſenſa compoſuit: ſamulos qui aderant rogauit, etuerò facilè impetrauit, vt morituro, velut felix propempticon carmen: *O glorioſa Domina, excelsa ſuper ſidera, &c.* accinerent. Hymnum illum MARIANVM mirabili cordis æſtu accepit: & mox veſtes mutauit, manuſque ac ſe totum, ad inſtar victimæ obedienter iſtum vltimum expectantis, compoſuit; à Domini qui aſſerebarur, deſiderio & expectatione ſuſpenſus. Et iam præforibus aderat cæleſte viaticum, cum Mathias, animam, velut in venientis Domini occurſum obuiam, ſuauiſſe exhalaui, illo coràm fruiturus.

P O L O N I A.

FVneſtum domi catalogum texuit Polonia Provincia eorum qui vulgatâ peſtilentiâ conſumpti ſunt. quos inter iſſimè intermicant qui protellæ illi expoſiti mortem claram, tulere pro ſtipendio charitatis. Hi ſunt

Gedani P. Ioannes Glowinski: & 22. Septembris Poſnaniæ P. Petrus Glinicki: vterque Spiritualis adiutor; vterque aſſiduè ad mortem yſque charitatis teſtificatione inclutus.

Ibidem xxy. Auguſti eodem exitu parem virtutem exornauit P. Ioannes Odorinus; & ipſe formatus adiutor, & Poſnaniæ

niæ per annos 25. ad sacras operas enixè vigil & impiger, atque sui seueritate permagnâ hostis egregius. Certè suprema, quâ se diebus vitæ vltimis morti parabat, tantis apud peste afflicto obitis laboribus coniuncta inedia tantum habet admirabilitatis, vt fidem vix inueniat. Totus iam æternitati tranquillo in silentio imminebat, negabatque se cibo egere iam iam tribunali æterno sistendum. Parcius de alijs huius viri virtutibus loquuntur literæ Romæ & Polonia datæ, quàm eius virtus commerita videatur.

I N G A L L I A.

Prouincia Tolosana è funestâ huius anni messe gloriam, messuit. Octo dierum interuallo illo in labore operam, & vitam posuit xlii. Kal. Augusti Aufcis

P. Amabilis la Rue Borbonæ Ganatensis, cum paulò ante Americam votis complexus, illuc professionem pararet ad Euangelij propagationem. Natus anno 1608. Soc. ingressus 1632. vitam docendo, & ad populum dicendo, atque in sacris expeditionibus duxit. xviii. Augusti *Petrus Leté* adiutor Beatissimæ Virginis Matris imaginem, velut beatæ mortis tesseram, complexus piam, & Deiparæ vnice addictam animam reddidit conditori. Vitæ ac mortis breuiarium illi fuit charitas accurata quâ fratri cuidam luc afflicto fidelis adfuit, eumque sepeliuit.

Alter mox dies terminalis meta fuit

P. Francisco Maltrai Occitano 4. vota professo, annos ferè xl. nato. Hic apud Collegij Rectorem supplex, vt gloriosam illam expeditionem impetraret, in genua se abiecit, & lachrymas largè fudit nobiles interpretes pulcherrimæ voluntatis. Obtestabatur verò vt liceat sibi per obedientiæ sanctæ nutum charitatis obsequijs vitam exponere; atque ita redimere tempora per inertiam hæcenus ignauè deperdita. Id vbi obtinuit, festinanter sacrificiali è lino veste, quam albam, dicimus, candidatus, stolâ collo circumpositâ, Crucifixi effigiem arripuit, & in sacri acceleratione subsidij vbique scintillæ instar in arundinetis discurrens tria morientium Sacramenta impetiebatur infirmis, dum & ipse mali vi oppressus concideret. Hi nempe sunt Heroës, in quos cadit illud S. Eucherij

cherij, loco aliàs hîc laudato: *Sunt, ait ille, sunt qui sapienter intelligunt quapropter nati sunt; qui utili opere insignes, atque egregiâ virtute præstantes præsentem vitam excolunt, futuram serunt: nec solum copiosa horum exempla, verùm etiam magna non desunt.* Ita ille.

ANNVS MDCLIV. SOCIETATIS CXIV.

IN AVSTRIA, ARAGONIA, ET AMERICA.

A Vstriam hîc annus haud maximâ quidem, & implacabili, non inani tamen pernicië grauis, exercuit. Huic, se magno animo deuouit, enixèque flagitauit, & impetrauit destinari ad contagiosorum obsequia, ijs demum immortuus è Viennensi tirocinio præstans virtute adolefcens

Stephanus Modrouich. Eidem è domo Professæ Viennensi se obiecit cum Patre ad id muneris destinato Coadiutor

Ioannes Bapt. Lechner: & quâ erat militaris olim animi granditate, ab ea statione non nisi morte discessit 3. Aprilis, id est nocte feriæ sextæ in hebdomada sancta; quo nempe die diuinæ mortis exemplo commoniti iubetur pro fratribus animas nos quoque prodigere. Hic nobili apud suos loco natus anno 1601. per bellica rudimenta iam ad vexillum vsque, alijs præferendum euaserat, maioribus donandus honestatibus, nisi iuxta ea quæ de duobus vexillis persanctè disseruit S. P. Ignatius, anno 1637. vexillum ac bellum sua sibi habere iussisset, atque illud cum vexillo IESV prouidenter commutassèt, vt se illis pararet vexillis quæ à socijs nostris in Cælo gestari vidit S. Teresa. Inter nos modestâ & placidâ ingenuitate, insatiabili quâdam pietate, atque animo ad ardua promptè exporrecto versatus, is fuit cui Societas difficiles etiam missiones committeret. In Brandeburgica imprimis, alienâ in veste rem ita gessit vt pares rei gerendæ animos prudentiamque attulerit, de modestiæ luce nihil remiserit. In Schurzensi, quæ Viennensium tyronum est, Residencia, inter turbamenta circumstrepentis belli, furorem Suecicum, & vincula, in parietinis abditus egrè euasit. Leobio Viennam ad impetratum pèssiferorum obsequium euocatus, Leobij laudis plenum sui desiderium reliquit; & se operi totis viribus

ribus admonuit impiger ministrator, in diuinę semper voluntatis normam intentius defixus, quę illi sepe in ore inter diuina colloquia versabatur. Mirabilis, & rerum diuinarum estimatione plena erat in illo humanarum rerum despicientia. Quicquid charum se habere suspectare potuit, mox obedientię ad nutum reliquit, vt paupertate suā obedientię ancillaretur. Vnicam Deiparę quę Auxiliatricis nomen obtinuit imaginem secum abstulit cū à socijs abiunctus ad afflictos discederet; vt hoc pignore pietatis, vitę reliquum & mortis aleam solaretur; gestatā etiam ē collo catenulā quę mancipij supremę illi Domine immortaliter deuincti tessera erat: quam ille vnā secum terrę mandari voluit, (quemadmodum S. Babylon Ep. M. catenas olim secum sepulcro condi iussit, vt est 24. Ian. in eius vita) vt in sepulchro etiam, Domine suę quāu possset maximē ac optimē maneret obstrictus. Certē Sabbatina, & ea quę festos Deiparę dies antecedunt ieiunia, tam religiosē obseruabat, vt festum in quacūque hebdomadę feriam incidisset, diem festo proximum immunem sibi à ieiunio esse nollet. Superiori, qui ei potestatem fecerat ob stomachi magnam imbecillitatem, vt in quadagesimā carnisbus uelceretur, ē domo quam Lazarethum vocant, prid. Kal. Martij ita respōdit vt redditis gratijs diceret nō videre se qui id possit, eo loco ubi obuersantis ob oculos mortis imago perpetua extremę diē memoriam semper inculcet; id se de manu Dei pro particula Crucis malle accipere quicquid esset molestę inedię, quā corpori breui deferendo indulgere. Tam verō se contentum eā prouinciā istic degere ait, vt sanctē affirmet se plures vitę annos in illo diuini obsequij genere, si quidem id liceat, libentissimē positurum. Occupationum suarum summam esse, condocere ancillam suam voluntatem, Domine voluntati, quę Dei voluntas est, obedire. Mox, narrato istic felici quorundam ē vitā discessu, adiecit: O si eos mihi liceret sequi! Et verō, exomologesi premisā in morbo bis cęlesti munitus pane, atque agoni vnctus extremo, feliciter secutus est; & illud expertus: *Vexillum eius super me charitas.*

In Aragonica Prouincia Manresę, magno illo in sanctuario S. P. Ignatij,

Petrus Fullarac Coadiutor xlv. Septembris etatis ac virium

virium suarum florem lubens ac volens obedientię & charitati vnâ cum vitâ dedit; ore, animo, manibus promptus opportune vndique affluentia charitatis, donec & ipsum afflictor morbus in mortem dedit. Certè hi, alijque quos hisce annis percensui, morte tam nobili vitam suam nobilitauere, vt ego quidem petenti quomodo diem obierint, idem responderim, quod Aristippus quomodo Socrates obiisset rogatus, dixit: *Vt ego optàrim.*

Ita quoque *P. Ludouicus Conart, &*

F. Iacobus de la Valliere in meridionalibus Americę insulis, post labores animarum causâ vtiliter susceptos, mortem etiam inter operam populari morbo afflictis impensam obiere.

ANNVS MDCLV. SOCIETATIS CXV.

IN AVSTRIA.

P Ignatius Iocifens Viennę vnicum, ac nobile funus hoc anno cecidit è Viennensi Professorum Domo in pretiosam heroum charitatis palestram progressus, & in illa multifariam nobilitatus, ad xi. vsque Iunii diem, quo ad immortales heroës transijt; vir excelso supra vulgarem virtutem exemplo in Societatem anno 1632. adscitus.

Hic ferè ante annos XLVII. apud Seuerienses in Polonia natus, Gręcij in celebri Conuictorũ contubernio tantâ pietatis vel è vultu ipso emicantis significatione versatus est, vt ad Societate eximie virtutis potius quàm ingenij suffragatione illũ admiserit Georgius Forro Austrię Prouincię illâ tempestate Præpositus. Ergo Theologiæ abrupto curriculo, Sacerdotio initiatus ad Tyrocinium concessit; rarum & loci sanctitati consentaneum virtutis præcellę additamentum: quam deinceps nulla potuit languescere ignauia. Subministri, ac deinde Ministri functus officio, tandem operarij munus illis virtutibus quas omnes vsque ad sanctitatis famam, & nomen susceperẽ, cumulauit. Æquus illi semper, suęque tranquillitatis & sancti exempli compos animus, legum apices accuratè obseruabat. Vnam alteramue horam quã prior alijs è lecto se eripiebat, Sanctissimo Sacramento coram adorando transcribebat;

bebat; in cubiculo quoque ferè genibus niti repertus, & ijs quæ supererogationis dicimus operibus pietatis enixè additus. Nihil pià eius modestià limatius, nihil charitate magis promptum, si quid supplementi deesset. Per urbem incedente P. Ignatio, illud acroama per aures incedebat: *En sanctum illum Iesuitam*. Verè ipsa corporis species simulacrum fuit castæ mentis, & eximie paupertatis, figura probitatis. Verè corde humilis, verbis gravis, animi prudens, loquendi parcior, precandi studiosior: eius nempe Virginis imitatione, quam elogio illo laudat Ambrosius, & quam nunquam inueterascente studio, angustè semper cordi habuit P. Ignatius. Charitatem illius loquuntur sacra tribunalia, & laudes pauperum illius beneficentiam expertorum. Neque tamen vel hoc obteneu quicquam in cubiculum admisit quod mater nam paupertatis sanctæ auctoritatem oculosue ad minima, vigiles offenderet. Ter petijt; bis in hostiam se dedit pestiferâ lue afflictis; quorum vtilitatibus per plures menses assiduo labore se addixit. Iam is, qui loco illi miserabilium ægrotorum à sacellis erat, & parochus Lazareti, diem obierat: nec erat qui arduo illi operi se offerret. P. Ignatius, obtentâ à Superioribus potestate, nunc in Xenodochio, nunc in Lazareto magno exemplo, & omnium admiratione omnes Parochi, Patris, ministri, magistri partes vsquequaque impleuit, quasi fœdus icisse cum morte videretur: quam tamen tandem cum halitu tetra hausit; & ad quam generali exomologesi, cælestique viatico se contentè, ac perquisitè comparauit. Iunij dulcissimâ illâ quidem ipsi, sed alijs per sanè acerbâ morte sublatus; cum nostrorum, ac extrarorum eadem fuerit vox affirmatè dicentium, virum verè sanctum obiisse. Sed & posthuma dulcissimi Patris memoria non vulgares modò, verum etiam nobiliores optimatum lachrymas expressit; ut de ægrotum, & pauperum comploratione nil dicam; à quibus *nofter* *pater* communi vocabulo vocabatur. Fama est, complures priuatâ pietate ductos, P. Ignatij Iocisci, ut patroni, preces implorare; atque Domûs nostræ incolumitatem secundum Deum, Dei Matrem, & S. Patrem nostrum Ignatium, illi adscribere. Certè quòd nemo eorum, qui cum illo iam deposito complures sunt versati virus hauserit, admirabilitate non carer. Interea superstes in ore omnium, in multorum lachrymis

chrymis P. Ignatij virtus tametsi ea sit, quam ieiunitas nostra, dicendo non capit, optimè tamen perennitatem feret, si yluat in pluriū imitatione.

VNGARIA. MORAVIA. POLONIA.

Comaromij in Vngaria Septembri mense dum agro à peste, socio seruiret *Matthæus Vuerpacher* Coadiutor, afflatus eo veneno mortem appetijt, quam vt obedientiā redderet pretiosiore, aiebat Superiori, antequam se illi charitatis officio accingeret; cupere se, & charitate perurgeri ad illud officium agro socio exhibendum. Sed etiam optare vt charitati obedientiæ imperium accederet. Sic enim sibi meritum cumulandum. Impetrauit; & charitate, obedientiæque comitibus, ad mortis optatæ gloriam penetrauit, cum in Societate non nisi tertium annum tunc ageret.

Cassouie item in Vngaria, vrbe fuso in odium fidei per hereticos Caluinianos nostrorum olim sanguine, messiem è tali semente vberriam promittente, coorta è vicinæ Poloniæ propinquitate mortis contagio extinxit 24. Octobris P. *Thomam Vulpianum* qui anno 1626. 21. Dec. in Moravia natus, anno 1642. 17. Nouemb. tirocinio nostro se addixit; & se quā in scholis, quā in docendis fidei rudimentis, quā etiam in concione ad populum probauit, vsque ad mortem pestilenti contagione acceleratam inter officia charitatis. Laudatur in illo religiosæ disciplinæ retinens accuratio, animarum sitis, & prompti labores, in missionibus, ac domi exhausti.

Olomutium egregiam in pari palæstra virtutem suspexit, & eidem immortuum 13. Dec. doluit

P. *Gasparem Hildebrandum* Camencensem Silecium, ferè quinquagenarium; in Societatem anno 1626. & in illa ad Coadiutorum Spiritualium gradum admissum, in concionibus, missionibus, diu; multum, ac laudatè versatum.

Ex eodem Adiutorum Spiritualium albo vitam dedit in victimam operosæ apud agros charitati *Polnanix* 20. Oct. P. *Stanislaus Vvyszka*, anno 1612. apud Roxolanos natus; & 1629. in Societatem cooptatus, fortis & constans ad operas pro animarum salute vsque ad huius mortis decus, quæ meritò inter preciosas, adeòque heroicas, censenda est.

Dabo de illo, quæ scripta anno 1656. 14. Febr. epistolâ prodidit *Gaspar Drushiczi* vir gestis in Societate magistratibus,

tibus, virtute, ac doctrinâ fidem omnem commeritis. Is ergo de P. Stanislao sic habet: Natus est Leopoli in Russia, honestissimis in illa Ciuitate parentibus. Natus autem ita, vt ferè miraculose in lucem sit editus; monstrosè dicere debueram. Vix enim formam humani infantis, referebat natus, sine cranio etiâ supremo in capite, donec Beato Stanislao Kostka nostro in templo Leopoliensi veteri oblatas, & formam & cranium, & deinceps vitam per Beati ad Deum preces obtinuit. 16. annos natus Societatem iniit: ad quam eam integritatem, innocentiamque attulit, vt Magister eius nouitiorum mihi attestatus tunc fuerit, *animam illam ab impure demonio ne quidem afflatam fuisse*. Ego existimo per totam suam vitam mortali noxâ caruisse, Inter cæteras eius virtutes, quibus benè & ad normam nostræ Religionis instructus vixit, post humilitatem, patientiam, modestiam, orationem, obedientiam, paupertatem, enituit maximè in eo zelus animarum: in quo felix fuit ad omnes hominum status; & præcipuo quodam studio ferebatur ad obsequia pauperum, & rudiorum; tum ad infirmorum, & in nolo-comijs morantium, tum incarcerationum, ac vltimo supplicio afficiendorum, postremò pestiferâ lue infectorum. Ante biennium cum Posnaniæ pestis grassaretur impetrauerat à me, & à successore meo Prouinciali, vt infectis seruiret: interueniens verò impedimentum huic voluntari magno cum dolore sustinuit. tandem post biennium eadem lue ibidem grassante voti sui compos factus, post aliquot hebdomarum labores, & pericula, tandem ipse eadem lue infectus occubuit. Nunquam illum (ocularis & conscius testis sum) vlla propria incommoditas valetudinis absteruit, cohibuitne quò minus quocunque diei, ac noctis tempore ad infirmum euocatus accurreret, cum ipse sæpè vix pedibus suis niteretur. Ad Confessiones in templo nostro audiendas ille prius descendit; vltimus excessit; etiâ horis diebusque, quibus Confessionalia aliorum vacabant, suum ille infedere solitus est; doctus experimento frequentiadfuisse sibi tunc poenitentes, quos ille vnicè cupiebat, scilicet auxilij interioris indigos. In corporis sui (aliàs per se infirmi, & multis affectionibus obnoxij) afflictatione non tam quotidianus, quàm assiduus fuit, nullum defectum in se passus, quem quauis nocte, non asperè in se exiparet.

In animas Purgatorij prolixè liberalis, quas etiam auxilium exposcentes non raro expertus est. Explevit in Societate annos 26. in vita 42. Eius mortem Ciuitas Posnanienſis, etſi & peste, & Suecorum occupatione afflictiſſima, tamen peracerbè tulit, per annos 12. obſequia eius experta. Magnus cultor, & cultus puritatis conſcientiæ; ter quaterque etiam conſiteri ſolitus per hebdomadam. Chriſti Domini Paſſioni, eiſque Matri, ac Beato Stanislao Koſcæ, cui vitam & nomen debebat poſt Deum, impenſè deuotus ſemper vixit. Pœnitentes ſuos, quos ordinariorum habuit, etiam ad perfectionem vitæ ſolidè promouit. Patientiâ dolorum, & iniuriarum multum enituit. Affectus aliquando à quodam inſigni & probroſâ iniuriâ, tali charitate vltus eſt, vt pro eo per annos aliquot ſrato per ſingulas hebdomadas die, & nominatim, orâret, & mortificationes externas tum priuatim tum publicè ſubierit, Deoque obtulerit; puto ego eam rem durâſſe per annos 13. vſque ad mortem. Hæc ille.

I N B E L G I O.

ANtuerpiæ, noto Belgarum ad flumen Scaldim emporio, tres Coadiutores hic annus in præclaro charitatis opere inuentos, morti addixit. Et

Primum quidem *Theodorum vande Velde* ibidem natum anno 1625. & quinquageſimo primo huius ſæculi, Societate receptum. Sedula illi ad nutum obedientia, integer ac recens à tirocinij flagrantia ſpiritus, Deo placita innocens anima: quam edidit xxj. Iulij. x. verò Auguſti eadem charitatis occaſio mortem accerſiuit *Carolo de Blander* iuueni morum facilitate ſuauiſſimo, quâ ſe Societati ab anno 1650. præclare probauit. His acceſſit xxij. Auguſti *Petrus Obrecht* anno 1615. vitam, & 1636. in Societate tirocinium auſpicatus: cuius idonea, ſedula, & prudens morum compoſitio id laudis habuit, vt ijs omnibus inſtruendus diceretur, quæ germanum Societatis Coadiutorem decent. Nunc duo maiora funera perſequamur.

Lugdunum Batavorum, vulgo Leyda, Rhænolandix vrbum eor eſt, & metropolis; propugnaculis validis, & populo, vitam etiam incorruptâ fidẽ, potens; quam optabile omnino

omnino est, vt oculo benigno ad se attrahat bonus Deus. In hac sacris Catholicis palam operari non licet. Quare alia ratio ineunda, quâ istic iuuari possint Catholici: id quod optabiliter opportuna quorundam de Societate diligentia perditigenter fecit: in miserabili pestilentia deszuicantis astu potissimum: quo, dum alijs opem omnem impendit, 7. Augusti abreptus mortalitatem expleuit.

P. *Ioaannes Bapt. Bishoue* Antuërpia anno seculi presentis secundo natus; & vndeicesimo post anno Societati, ad eoque postea 4. vota professis, adiunctus, anno vno Magistri Notitiorum socius; octo annis Alosti, & Lyrae Rector, tum ad Apostolicam Hollandicæ missionis lauream destinatus, & ibi per dignâ ingenij, virtutis, industriæ commendatione quin-quennio versatus: dum eam, quam in adiuuandis peste idis virtutem Alosti Rector olim iam semel probauerat, Leydæ, seu Lugduni iterum exerceret, ac ingenio in omnes partes flagranter intento plurimos expiaret, eadem contagione se perculsum vbi sensit, maturè suæ æternitati per sacramenta, suprema prospectum voluit. In summo pestiferi caloris astu se deiecit in genua, vt Christum veneraretur. Dum verò æerbè ferri mortem suam videret ab alijs, vetuit. Aiebat, dolori quidem sibi esse, quod nobilissimi officij partes in pluri-um vtilitatem diutius apud morientes implere non posset; acquiescere se tamen, & gratias agere Deo suo, quod Christi morti pro se obitæ licet reddere par non posset obsequium, posset tamen vitam proximorum amoris morte ipsâ explere. Nec dubitare se, plures id genus victimas Deo immolandas in exercitatione tam nobilis charitatis. Se verò primum cadere perlibenter. Mortui cadauer mirâ securitate tractatum, & nobilissimorum quorumvis priuatâ veneratione perhonorificè conditum; ac amantissimi Patris virtutes facundis lachrymis collaudatæ: quippe ab ijs, pro quorum saluæ permulta passus, intrepide pectore pericula nec leuia, nec pauca, & paulò ante mortem, serè carceres quoque, adiecit. Quò foris plura illi vel ferenda vel timenda erant, eò ille in alios dulcior; quemadmodum Hollandicus ille Brielij fons inter salfos vndique circum puteos de dulcedine sua nihil amittit.

Capit.
in syno.
li. 2. 25.

Louanij iuris prudentiæ olim operam nauanti, blandæ, ac luculentæ spes optima omnia promittebant. Verùm ab omni

omni eâ inanitate mentem illi auertit nobilissima istic Beatissima Virginis Matris Sodalitas, quando in ea improviso auditâ cuiusdam è nostris acrius, flagrantibusque dicentis adhortatione ita exarsit, vt incitatione mirabili torum animum, persuadente, nullam sibi quietis partem relictam dixerit, nisi animum adeoque nomen in Societatem daret. Quo exempli nobilis documento æquum est vt videant ij, qui ad concionem dicunt quantum intersit ad terrabundos adolescentum, & aliorum animos æternitati felici addicendos, diuina diuinè tractare; quâinque dementer, & perniciosè vani sint, qui damnosâ vaniloquentiâ verbum Dei prostituunt, putidâ, & adulterâ gloriatione. Certè Ioannes eius concionis præda opima, seu piscis, piscator deinde hominum & ipse talis factus est, qualem se vt habuisse gaudet, ita dolet amisisse Flandrobelgica Societas: ad cuius complexum illâ dictione permotus, feliciter abruptit quicquid poterat iter obstruere. In Societate, id illi perpetuum fuit, quod vt animum ab omni labe magis nitidum conseruaret, illius maculas non solum frequenti per hebdomadam exomologesi persisteranter expiârè, verum, etiam ad celebriora quæ annum velut interseindunt, & ornant festa, nouam confessionum à festo ultimo factarum instaurationem, ac velut generalem à postremo festo confessionem, instituerit, ijs quas per hebdomadas fecerat, anacephaleosi festis augustius percolendis idoneâ, repetitis. Vnde in Ioanne nostro tener quidam conscientie nitor tam peruisgili curâ seruatus eluxit, illo teste qui eius conscientie supremo vitæ quinquennio perpetuus testis fuit. Sed quod in eo apprimè laudem habuit semper, est, quod in tam crebro Sacramenti pœnitentie vsu, tamque accuratâ pñueris, quo etiam religiosa corda sordescunt, & noxarum discussione, non perleui quadam perfusione id egerit, quâ velut per transfennam ab ijs id agitur quod ipsa peccatorum exiguitas ad illorum contemtionem, & periculosè frigidum quandam Sacramenti usum, seu potius abusum, ac ludificationem adducit, inconsiderantiâ miserabili in re tanta; verum toto sinu conscientie perpurcato, & singulis dolenter perputatis, non tantum non segniter cauerit quicquid ad Sacramentum per aliquam negligentiam, & indolentiam sacrilegio temerandum conferre aliquid posse videbat; sed etiam impensè curauit, vt materiam indubi-

taram ad Sacramentum afferret, neque inemendabili quadam consuetudine, verum dolore incitatus procurato, seriò exqueretur omnia & flagranter; lachrymis quoque, quarum dono pollebat, tenui illi peccatorum pulueri vbertim aspersis. Quare nunquam illi sine fructu abibat accurratione vndequeque tam solidâ, præparata, & subacta, quantumvis frequens, confessio peccatorum.

Huic mentis nitore conseruando statim velut præsidij instar illi erat iminifericors illa in suum genium asperitas, quâ illum obuijs etiam delectamentis fraudare illi sancto inmore positum erat, maxime inter epulas extrariorum, apud quos quàm gratus in illo, & religiosè vrbani in omnes lepositam dextra eorum asperuatio eluxit, quâ illius palato accidissent longè gratissima. Nec *abstinere* solum sed & *sustinere* voluit; vt geminum illud Philosophiæ olim veteris, nunc verò Christianæ, apophthegma in illius quoque mortificatione minime deesset. Quocirca certum afflictationum, seu poenitentia exercitationum pensum sibi scitè indixit, quo non ad omnem numerum fortè aliquando expleto, per tot officia, præx morum, id verò religioni sibi ducebat, & se pro sacro tribunali negligentia reum sisti à se debere arbitrabatur. Diuinum officium positis ferè humi genibus, & præstitutis ritè suis temporibus, permulto animi sensu, explebat. In admirabili verò missæ sacrificio, absorberi videbatur in dilecto, eiusque delicijs: quâ etiam de causa gaudebat si quando coram paucioribus celebraret; laxandinempe animi, ac lachrymarum campo tunc dato, ad perpetes gemitus liberè tunc promendos. Cum percontuatosè non semel contra Catholicos plurima agerentur, neque vacare liceret consuetis officijs pietatis, illud ille damnum ita in sua lucra vertebat, vt alterum tantum asceticis suis exercitationibus adijceret. Si quando noctu sacris eum operari iuberet necessitas, id verò se fidelis custodis sui Angeli beneficentia debere aiebat, vt à somno temporari experiectus, illum pro arte campano haberet: nec à spe, aut experimento suo se vnquam delusum commeminebat, quin semper excitaretur interno quodam monitù velut Angeli excitantis; quam erga tutelarem illum suum Achatem fiduciam aiebat se iam inde à puero in Sodalitate Angelica, ita didicisse, vt illam nunquam dimiserit, cuius etiam cultui

solidè

solidè prouehendo Lugdunì inter Catholicos libellum vulgavit de ratione per diem cum suo Angelo Custode conuersandi. Terneræ quoque ætati ad cultum illum adducendæ quandam orandi formulam de S. Angelo Custode ad vsum quotidianum ibidem dedit. In augustissimum diuinæ Matris cultum perquam impensè religiosus, illam quotidiano rosario honorabat, eiusque amorem mirum in modum vbique promouebat, & cultum. Alosti quoque Foyensis Deiparæ statuam augustè colendam, palam exposuit, & ornauit.

Ingenio erat ad obediendi artes, ac numeros omnes factus. Cum sui in obedientiæ studio experimentum capere aliquando vellet, venit illi in mentem dispicere ecquid in omnibus obedienter agendis arduum sibi vel maxime videri posset. Durissima omnium visa missio Hollandica; ne quid illa tenero religiosi animi sensui, speculoque tersissimo secularis auræ afflaret; vnà cum veste seculari; quam ille non sine magno de se acto triumpho cum Societatem adiret exuerat. Et ecce tibi eiusmodi obediendi occasio. Nam eius omnino missionis adeundæ seu nuncium, seu inuitationem accepit; quæ ita perculsus primùm est, quasi ad illam mitti perindè videretur atque à Societate dimitti. At quantumvis perincommodè id veniret, obedienter tamen ac promptè obtemperandum ratus, ita iuit, sic ibi rem gessit, vt publicâ omnium suffragatione, datus illi missioni diuinitus videretur; ac natus, siue priuatim in aliqua difficilis eius vineæ parte colendæ, siue vniuersæ perinsigni cum fructu gubernandæ: tantus in illo, siue Rector esset in Collegijs, siue foris versaretur, candor, tantum ad consilia prompta ingenium: tam bona de domesticis & extrarijs opinio factis manifestò ostensa, tam liberalis ad Patres iuuandos, nec non etiam recreandos animus, tam nullæ suæ existimationis aut commodi cura, adeoque obliuio. Non illi sufficiebat dies; noctes quoque ad peruigilandum adiectæ apud eos, quos persecutio, vel morbus vexabat, tametsi & ipse non rarò grauissimis calculi cruciatibus miserè torqueretur. Vnum sibi omnis eius operæ ad dolorum pretium abundè sufficere dicebat, si omni eo studio vel vnum lethales peccatum posset à quoquam auertere, vel impedire: tunc enim videri sibi posse se quiddam securitatis ad supremum Dei tribunal afferre, eò quòd impendiò magis odisset, atque

que arcere ab alijs studuisset id quod vnicè odit Deus.

At iam ad eum narrandum heroem accedamus quem Silva Ducis 27. Septembris dedit, felici eidem cui prior Sparta immortuum. Est Silva ducis, alijs Bolducum, seu Buscum ducis, ad Mosam flumen Brabantiae urbs & claustrum: vndique arcibus coronata, à Godefrido III. Duce anno 1184. condita, aquis cincta & potens, hostis otij, magnorum vt virorum sic artium parens, omnis fortunae capax, & vtramque luculentè ac diu experta, nuper celebris miraculis Deiparae thaumaturgae ab Othone Zyllo nostro accuratè descriptae, digna, quae propediem sit bonis nouum solidae lætitiæ argumentum. Ibi viginti annos perutile multifariam operæ sanctæ pretium sectæ Societas; nunc posteaquam vrbi bello subactæ ferreum iugum hereticus victor imposuit, iussa est exulare. Opitulari tamen illi, si quæ possit, non desinit. Hoc agentem inter peste affratos 27. Sept. plena fortissimè charitatis vita defecit etiam

P. Hieronymum van Seurck. Hic anno 1596. 31. Oct. Antuerpiæ honestis ac pijs ortus natalibus, nouo, nec facili à longa annalium memoriâ exemplo, primus fratrum suorum, antecursor, anno 1611. 22. Iulij nomen Societati transcripsit, & pulcherrimâ exempli antecessione sex fratres suos antecedit: qui & ipsi Societatem amplexi, geminatâ germanitate, Societatem, veluti Symphorosam, septem fratres, hocce numero, virtute, ingenio, laboribus ornauere. quorum vnus in Indiæ occidentalis itinere vitâ perfunctus est, alter etiamnum in Paraquaria superstes, vt credimus, Apostolicis operis multi sudoris labores exercet. Hieronymus Philosophiâ nostris Louanij explicatâ, anno 1624. 4. vota professus, Alostani Collegij rectioni quadriennium probè impendit; Antuerpiæ postea Theologiâ de moribus palàm doctâ, non sinè illâ quoque laude quod auditores interpositis dextris ac religiosè de pietate argumentis ad æternam morum educatricem ac magistrâ sapientiam prolektaret. id quod appositè præstitit etiam cùm ab Hollandica Hornæ, ac Siluaducensi missione reuocatus triennio præfuit Rector Antuerpiæ. Vnde Hollandico Apostolatu restitutus, post menses aliquot Lugduni exactos, octo annis Siluam ducis excoluit, hæreticis quoque charus qui bonum senem nouerant, & ferebant: vnde notum sacris

illis expeditionibus nomen P. Hieronymi, Catholicis maternam in Patre curam, perpetuumque pro animarum salute ardorem vnice veneratis. Vultus illi animi sibi semper præsentis atque tranquillæ spirans imago, atque amabilis: mens domi retinentissima disciplina; vbique autem Deo coniuncta; & prompta quicquid charitas postulare, animo cándido ac ad bene merendum liberaliter expectato. Ad hæc sinceram, erga omnes reuerentiam, verbis, ore, factis præseportans modestia, sincero non fucata demissionis ornamento amabilis; & ad decumanos quoque fluctus, ac repentinò ingruentes intemperantis cuiusvis linguæ torrentes mansuetè placida, cum diceret: *Qui cedit, vincit*: id quod ille in factis non minùs quàm in ore habebat, cum nec pauca, nec leuia citra ullam animi commotionem perferret, nunquam moderatìonis metas egressus. Aetatem illi non labores minùs quàm anni attriuere; morbis quoque variè viscera, & membra passim torquentibus; quos tamen ille ita ferebat vt de laborum contentione nihil remitteret, quasi dolores laboribus domaret, cum interea inter vtrosque affatim pateretur. Vicarius, qui tunc in Hollandia vicibus Episcopiungebatur, dixisse fertur, P. Hieronymi morte auditâ: Perdere missionem Hollandicam virum, cui parem vix nouerat. Supremus illius labor fuere ægri contagiosâ tabe correpti: quâ eo in labore, haustâ, intra triduum, præmissâ omni apparatione, animam, egit, cum diceret; *se iam ire*. Atque iuit ille quidem, & hoc eodem gloriæ de alijs benè meritis itinere iuere de Societate, alij ante illum ad capessendam immortalitatem; nobis verò ad non impar decus, magnum iter exemplo aperuere: *Viros bonos*, inquit in præfatione suæ Hist. Diodorus Siculus, *laude dignos arbitramur, vt qui virtutis iter nobis offenderunt*. Et verò idcirco ista conscribimus, vt quemadmodum initio vitæ S. Cypriani ait Pontius eius Diaconus, *ad posteros quoque vestros incomparabile, & grande documentum in immortalem memoriam porrigatur*. Superest vt hos suos huius anni 1655. & omnes annorum superiorum heròes æternitate iam vt spes est, receptos Societas, veluti Debora. (id est, apis eloquens) illo cantico alloquatur: *Qui spontè obtulistis animas vestras ad periculum, benedicite Domino*. Nam si vetustissimus Origenis magister Clemens Alexandrinus lib. 4. Stromatum docuit,

Indicem
c. 3. u. 3.

Reg. 165.

per

per dilectionem dederi martyrium; quot heroës & victimas quodammodo dedimus charitatis, tot magistros dedimus: nobiliore quodam titulo quàm illo quem idem suggessit dicens ibid. *Quicunque seruatoris mandata exequuntur, in unaquaque actione sunt Martyres:* & ubi ait martyrij occasionem esse quamlibet tentationem. Dedimus ergò heroës qui non verbis tantum, sed & factis, adedque morte ipsâ, se nosse Deum testati, ostenderunt ex operibus fidem suam, spem suam, charitatem suam: & qui prius quàm se heroico illi operi ac morti voluntariè, (sed non citra obedientiæ suffragationem) obijcerent, testati sunt se id Dei, ac proximi amore audere, ad mortem suam quadam velut Martyrij spe, ac appellatione nobilitandam:

ANNVS MDCLVI. SOCIETATIS CXVI.

Plenus Heroum, ac victimarum charitatis est hic annus, si quis alius, aded vt quemadmodum annus ab orbe condito 1656. vniuersum prope orbem terrarum, paucis in arcibus exceptis, diluuiò interiectum, morti addixit: sic etiam annus hic ab orbe redempto 1656. mortualis planè dici haud ex vano possit: vt qui tot Regna & Prouincias, quâ cruentis tumulibus, quâ morbis attriuerit, mortibus hausserit, cumulatissimus ærumnis corporum, atque vtinam non etiâ animorum. Dabo hæc ego eâ ferè serie quâ rerum gestarum testes literæ ad me perlatae sunt. Romam partim nunc narro, partim in annum 1657. seruo, daturam suos heroës & victimas charitati. Nunc prima se dat

S A R D I N I A.

Infula hæc, & Regnum nouâ & multâ clade, sed ferè alijs è plagis aduectâ, quassatum est. Ibi 27. Maij

P. Simon Manca Orgosolensis 4. vota prof. cùm Domus Professæ Calaritanæ inchoandæ apparitioni, fabricæque præficeret hanc Heroum viam ingressus est, Calari in suburbio ad eos qui lucè istî cadebant iuuandos illò profectus. Sanctimoniz opinione, & obnoxiamento à nobilitate laudatus est cùm mortuus lugeretur. Viuentem proluxa erga omnes adiuvandos charitas, vitæ innocentia, probata virtus eximie omni-

bus commendabant. Credunt cum Angelo suo Custode familiaritatem consuetudinem habuisse: à quo eâ noctis horâ excitabatur à somno quâ ad orandum expergisci desiderabat. Supremæ migrationi accinctus, negauit se migraturum è vita obedientiæ iniussu. Quare à confessorio id sibi imponi petijt vræx obedientiæ moreretur. Negauit Confessorius se illi qui alijs præesset imperare posse; id solum dicere, vt tunc moreretur, cùm Diuinæ voluntati ita placuerit. Et Simon confestim nullâ doloris significatione animam Deo reddidit anno ætatis vndequadragesimo. Societatem anno 1635. 22. Martij inierat, & in ea quâ Grammaticam, quâ Rhetoricam, per annos quinque docuerat, anno 1653. 125. Martij 4. vota professorum albo illatus.

Ibidem in alio suburbio 28. Maij P. Stephanus Asuni, ac deinde 30. Maij P. Ioannes Bapt. Serra eiusdem mortis gloriam sunt indepti. P. Stephanus patriâ Nuraguensis annos natus 44. & anno 1620. 16. Martij. Societati ac demum anno 1639. 23. Iunij 4. vota professis adscriptus. Docuit Philosophiam triennio: fuit socius Magistri Nouitiorum præfuit Seminario Calaritano; & Collegio Ecclesiensi. P. Serra verò Mandarensis, ante 64. annos natus, Societatem anno 1614. 14. April. ingressus, & in ea anno 1629. 4. vota professus; docuit moralem Theol. 10. annis.

IN. FLANDROBELGICA

LEgitimè, atque gloriosè emeritis religiosæ vitæ stipendijs Antuerpiæ duos exiit charitas, cùm acerba vitiatorum lue corporum tabes eam vrbe haberet infestam, & suâ calamitate hos ad commiserationem animarum potissimum permiouisset, ne illæ quoque in eo corporum exitio interirent. Alter 31. Iulij confatali Sanctissimo parenti nostro Ignatio diem extremum clausit P. Petrus de la Morle, Bredanus anno 1629. natus, 1647. Societati adscriptus. Is doctis per biennium humanioribus disciplinis, emenso Theologiæ curriculum; cùm Antuerpiam retro illo luis incendio corripì videret, vitæ prodigendæ, & si Deo placeret, etiam relinquendæ certus, nobile illud capitis periculum impetrauit, exercuitque quicquid ad ægrotum subsidium pertinebat, amplissimè exage-

exaggeratione pulcherrimæ charitatis, quamdiu vires corporis animi constantiæ respondere vsque ad mortem. quam extremo in morbo ita statuit opperiri, ut cum aliàs dextrum brachium armillis aculeatis haberet adstrictum ad mortificationem Iesv in suo corpore semper circumferendam, lumbosque ferreo cinctu accingeret, cingulum ferreum ne moriens quidem dimiserit; vepote qui præcinctis lumbis Dominum expectabat. Tametsi verò inter agros illos, ut fieri amat, plurimum laboris hauriret, in se tamen tanquam in hostem flagris assiduus sæviebat; conscientie tam circumspexit, tam nitide, ut confessarius noller absolvere confidentem, nisi materiam Sacramento ex antea vita suggereret.

Hoc aulso velut ramo aureo non defuit alter qui Petro successit, post labores magnos illos quidem sed non longos, ineunte Septembri pari mortis gloriâ Heroibus nostris victimisque adscriptus *P. Vincentius le Bouq.* Hic ibidem ubi vitam hauerat, pro Patriæ commodo posuit, anno 1594. 14. Apr. natus, ad Societatem anno 1613. & postea in ea ad 4. vota admissus. Docuit humaniora per annos 4. Ministri functus est officio annis 7. Concionatoris per annos 16. Præfuit Collegio Bellilano, tum Hollandicæ Missioni annis novem; & Sodalibus, ad deinde Patribus Tertianis. & hæc omnia hoc mortis corollario complexus nobilitavit. Maturrinè de lecto ante alios exurgebat, & suavisimo pietatis otio ipsas quatuor horas dabat. quos ille pietatis igniculos etiam typis anonymis dedit in lucem, & quâ palam quâ priuata in consuetudine illis quicquid diceret adeò condiebat, ut externi iuxta & nostri eximie altum quiddam in illo suspicerent. Pro ijs quos ad frugem vel reducerat, vel reducebat flagro ferreo sæpè in se inclementius armatus non prius animaduertere in se desijt quàm largo sanguine cruentus Deum flecteret, ac inconditè refractarios, durosque quorundam animos tandem efficacitate peruinceret, molliret, componeret. Atque sic vincenti, ex hac sui, ac obstinati non vnus victoria datum sæpè diuinitus est manna quoddam absconditæ voluptatis, quam ille 31. Augusti migranti animæ suæ illiquefactam & sentiebat, eruerò testabatur, suprema ferè hæc locutus: *Libenter pro salute proximi animam pono.*

Posuere pari charitate heroicas animas in simili ministerio etiam alij huius Prouinciæ Patres. Svvollæ apud heterodoxos II. Oâ. P. *Franciscus Beaumes*, id quod ille à primis in Societate annis flagranter optarat; Hornæ in Hollandia, P. *Ioannes Neefs* Antuerpiensis, industriâ ægris impensâ etiam apud hæreticorum Consules admirandus, qui disertè laudato P. Ioanne, facti sunt à suis Ministris nihil præstari quod cum his conferri possit, quodue ad horum facinorum gloriam, quoquomodo assurgat.

IN RHENO INFERIORE.

LVes epidemica Monasterij Vvestphaliæ exeunte Augusto eorum plurimos quos corripiebat ferè intra biduum extinguebat. Illâ ictis operam vt nauaret impetrant

P. *Ioannes Fabritius*. Decem ferè dies illi sufficere ad exantlandum laborem, & capessendum eius gloriæ decus, quos ille vt factis impleteret summâ ope connisus est omnibus quæ accersere poterat delenimentis ad leuamentum animorum, & corporum: vsque dum 26. Sept. religiosæ verè assidueq; charitatis plenam vitam pari eo qui eam decebat exitu felix absoluit. Fuit P. Ioannes patriâ Fischelenis, anno 1592. 17. Sept. natus; ad Societatem aggregatus anno 1611. 29. Martij. & in ea Coad. Spiritualis nunquam ignauus. Pro concione dixit per annos plures. Fuit Minister, Præfector scholarum, sanitatis, Sodalitiorum; Confessarius, Superior. Ad animas quæ in igneo illo exilio ad videndam Dei faciem inter tormenta aspirant eruentes studiosè pius, quoties licebat atro sacrificali apparatu sacrificium pro illis offerebat; alijs idem persuadere conatus. Quo in genere adeò religiosè pronas reperit aut fecit omnium voluntates, vt Superiorum consensu diem vnū quot mensibus Patres delegerint quo mortualem in templo apparatus aris circumdarent, & sacra pro defunctis omnes offerrent. Auditas etiam ad eius cubiculi ianuam perstrepere pias illas, & opis indigas animas quidam haud ex vano suspicati rem eò adduxere, vt fateretur strepitum illum illarum fuisse opem, libertatemque poscentium. Ipse certè omni eo sacrificiorum thesauro quo post mortem suos filios datat, & ad felicem vsque æternitatem

tem prosequitur Collegium, Prouincia, demum Praepositus Generalis, ac Societas vniuersa, illis animabus illud dono dans, se planè abdicauit, & quicquid suū esset illis veluti testamento legauit, mirabili, & paucis visitatâ liberalitate. Taceo illam erga viuos beneficentiam quâ prouidenter ligna in aestate pretio comparabat, vt ea egentissimis quibusque distribueret hieme seuiente. Denique Ioannem totum toto amplexu strinxit vbique charitas, ad subleuandum aliorum ærumnas multifariam instruxit charitas, & morte tam nobili honorauit charitas, in æternam, vt speramus, vitam immortaliter asserit in patria charitatis.

NEAPOLITANA PROVINCIA.

Neapolis Campaniæ, ac Neapolitani Regni caput, à Chalcidensis olim condita, Plinio *Parthenope à sumulo Sirenis appellata*, à Cumanis gloriæ illius inuidis euerfa; sed cum immani peste ob id se plecti existimarent, oraculi Apollinis iussu magnificè restituta, Neapolis nomen accepit, & lues, vt illi quidem ferunt, restincta est. Ibi Societatis primæ origines anno 1551. primùm inchoatæ, anno 1554. constabilitæ latabili accessione increuere plus quàm seculi vntis intervallo. Huic vrbi annus hic 1656. planè mortualis illuxit, qui certè illam & à *sumulo* appellatam, & seuientis luis occasione seu conditam, seu restitutam, atque ab annis centum ac viginti, vt aiunt, ab eius mali seuitia immunem ita, quassauit, vt nobis Romæ ea quæ istic fiebant legentibus horrorem, commiserationem, solitudinemq; iniecerint, quasi alius quidam exundans Vesuuus calamitates pristinas, carbones, mortesque circumueheret, corporibus pestifero æstu accensis. Quàm dira fuerit rerum facies, quàm obuia vbique mors sese etiam in abscondita quæque penetrans, quàm miserè abiecta passim & noua tabidis exaggerata cadauera, horrendum, fuit in epistolis inde missis, legere, nec attinet particulatim describere Lectori fortè existimatur Senece me tragicædiâ potius quàm rei gestæ historiam perscripsisse. Fama fuit, nescio an satis vera, quendam nobilioris claritudinis virum cum fenestrâ fortè apertâ muscam (quæ ab aliquo fortasse pestes contactu aduolabat) eâ fenestrâ patefactione seu inuitus, seu ignarus

Lib. 7.
c. 3.

ignarus admisisse, eaque illi frontem, aut faciem occupasset, cā
 mox tabe correptum. Ferunt alij aurigam qui cadauera vehe-
 bat, contagione afflatum ex equo decidisse; equos territos
 currum cadaueribus aggestis plenum effrenatè raptasse, ca-
 dauera hinc atque inde sparsisse. Fabulæ hæ fuerint, seu ve-
 ritas, illud certum est, plures acerbè questos fuisse quòd ma-
 gno quantumvis pretio non potuerint obtinere vt tabescentia
 præ foribus corpora mortuorum tumulo conderentur, cū
 non esset qui sepeliret; templis ipsis, in quibus initio conde-
 bantur, odore tetra pestem spirantibus; vespillonibus verò
 iam extinctis, alijs metu periculi dilapsis, alijs labore defes-
 sis. Bellum Neapolim nauigare gliscebatur in vulgus; & pestis
 navigio appulsa est. Alij aliter initia prodidère. At seu pul-
 uere venenato, seu quodcumque modo illata sit lues,
 adè certè grassata est, vt mense Iunio, Iulioque, ad mediū
 ferè Augustum sæpè intra dici vnus interuallum octingentos
 fuisse interfectos literæ nunciārint; imò nonnunquam supra
 duo, triaue millia capitum cecidisse fama, vt maiora tacea-
 mus, attulerit: non sinè quadam veteris cataclysmi, aut de-
 cretorix diei imagine, ac ferè citra interspirandi facultatem.
 Adeo lues illa clam primum sub alio nomine se se insinuans,
 & vicatim alias ex alijs plateas profligans, pestis tandem no-
 men sibi fecit, cū in excelsiora quoque capita sũire ausa
 est, quicquid Prorex, quicquid alij contra torrentem hunc
 niterentur, omnibus cuiusvis industriæ meditamentis fuit
 maior, omnes vires ingenij & quā data, quā promissa pecu-
 niæ supergressa. Instruēti per plateas ignes, conducti chirur-
 gi, medici, pollinctores, aurigæ, & quicquid erat quod ne-
 cessarium videbatur vel sanis seruandis, vel ægris restituen-
 dis, vel mortuis insepultis euehendis atque condendis. Hiero-
 nymus Brusonius in Italica Europæ historia in hunc annum,
 ait multos S. Xauerij ope seruatos: censerique internecinā
 illā clade, ducenta triginta millia capitum interiisse: inter
 expurgandum autem, lectorum plus quā quinquaginta mil-
 lia concremata. Hoc decrat inclytæ illi deliciarum Reginx
 Vrbi, vt post Vesuium, post nuperas seditiones & bella opi-
 nionisue bellorum istud quoque calamitatis genus experire-
 tur; doceretque, læta mortalium tristibus vnde quaque pro-
 spergi; ac dulciores prosperitatis nostræ torrentes interare-
 scere

scere amaris, atque aduersis, intercalariâ vicissitudine voluptati nostrâ illudentibus. 12. Iunij ab ijs, quos Deputatos Sanitatis dixere. primæ claritudinis viris vno & viginti, votum conceptum est publico vrbis nomine, quod typis Regijs ab Ægidio Longo vulgatum est, Immaculatæ Conceptioni Virginis Matris.

A nostris verò prouidenter id actum, vt ipso increscentis Maii exordio, dum adhuc aliqua intercapedo molestiæ dabatur morte necdum tam latè porrectâ, ij qui Neapoli degebant alij aliò distributè destinarentur. Nouitij cum suo Magistro ad Massense Collegium, ij qui literis dabant operam aliò cum suis item magistris: partim vt ne otio hebescerent, bonasque horas cessatione longâ obtinerent; partim vt his velut extra periculum positus essent in promptu, qui suppetias venirent ijs, qui Neapoli rem domi forisque acturi erant è vita cedentibus, ac lampada tradituris. Centum septuaginta & sex fuere quâ Patres, quâ alij, qui Neapoli substituere. E quo numero, centum & septem luc illâ perempti. Do nunc eos tantum qui fuere, & vt è literis à Præposito Prouinciali datis accipio, heroës, & victimæ domi & foris priuatæ, ac publicæ charitatis; cum se ad eandem charitatis, & mortis primum gloriam alij quoque socij, id est pars potior, obtulisset. Res hunc in modum acta est ordinatè planè, atque partitè.

P. Bernardinus Mazzotta Domus Professe Præpositus, cum Prouincialis abesset, conspecto longo eorum, qui sua nomina in exponendorum album referri cupiebant, flagitabantque catalogo, summis eius vrbis autoritatibus Proregi, & postmodum Cardinali suam, & Societatis operam promptè obtulit, cum vtrumquæ diiisset. Atque ne intra verba tantum stetisse pollicitatio videretur, expeditè res acta est; & opera per totam urbem porrecta. Prima domi cura. Secundum hanc, in Nosocomia item pestilentiam contactorum. Tercio denique loco, destinati per urbem concursatores plures Patres, maximè quando tota propè vrbs, instar ingentis Limocomij, seu pestiferè laborantium Nosocomij, fuit. Ad obsequia publici extra urbem Valetudinarij, siue, vt vocant, Lazaretti, destinatus ex Domo Professorum *P. Iosephus Gnstapane* Domus Professe nuper Præpositus; *P. Franciscus Dragus*, & *Donatus Carpentieri* Coadiutor: *E Collegio Seminary*, seu studiorum;

P. Ioannes Iacobus Sica, & P. Carolus Casalicinus. Ex his quinque, nonnisi hic vltimus fuit superstes; qui postea etiam assiduâ per urbem concursatione, quâ quâ vocabat necessitas, omnibus omnia factus est. Præter publicum, & commune illud foris, alia intra urbem fuere valetudinaria pestiferorum, seu limocomia; nempe, S. Iacobi, pro Hispanis; Proregis, pro sua familia; Principis de Cellamare, pro ijs qui tabellariorum munereungebantur. Atque his quoque poenitentia, Eucharistia, ac supremæ vnctionis Sacramenta à nostris ministrata. Urbs multifariam distributa; vt eâ partitione factâ, nulli parti sui deessent Patres. E Domo Professorum tres circumiære; *P. Lelius Antoglietta, P. Franciscus Fulcus, P. Felix Barbaritus.* Duos illos hausit contagio: tertium hunc istum quidem malo vlcere fauciauit, & accendit, sed non extinxit. Quare pergebat assiduus concursator, tametsi elaudus à vulnere necdum persanato, & quærebatur quos expiaret. Vnum quempiam sub scamno in via ægrè animam ducentem reperit; seque ad illum, vt potuit penetrans audiuit, absoluit, & animam edentem vidit: deinde ad tritimes quoque profectus, vt peste infectos, ac omni sacrâ ope destitutos ad mortem instrueret. Pro eadem vrbicâ concursatione missi è Collegio Studiorum *P. Ioannes Bapt. de Laurentijs, P. Antonius Valcarcel, P. Io. Bapt. de Nicoletlis, P. Ioannes Ant. Barbaricus:* hic postremus pestifero veneno iugus est quidem, sed consanauit, & Sparta suæ diligenter exornata porro incubuit; vnâ cum Nicoletto nullâ peste afflato, cum primi duo mortem à contagione appetiissent. Collegium *S. P. Ignatii* in eo vrbis loco est vnde pestiferum hoc virus primum furenter exarsit. Ex hoc ad opitulandum per urbem, afflatis prodire *P. Franciscus Garganus, P. Marinus de Simonibus* Rector Collegij, *P. Ignatius Armellinus, P. Franciscus Muzzarotta, P. Thomas Auricemma.* Primi duo mortem heroicam obiære: duo alij contacti, sed non perempti; vltimus ne contactus quidem, tametsi versatus in medio ymbrae mortis.

E Collegio *S. Francisci Xaverij* se in periculum ad Sacramenta ministranda dedere *P. Iosephus la Massa, & P. Carolus Florillus:* qui duas, easque conferto populo frequentissimas Parochia *S. Annæ* partes à Parocho sibi assignatas ita administrabant.

nistrare, ut præter confessionem, & viaticum, extremam quoque vñctione munierint morientes. Nec infrequenter per mortuorum cadauera erat illis penetrandum, ac propè reptandum ad viuos animam iam agentes, & opem ultimam oppetientes. Hi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum primum non sine comitibus, ac lumine, ad ægros deportabant: Sed in crescente mali rabie, non erat, qui comes ire vellet, aut posset. Quocirca coacti sunt in pectore decenter sacrificabilibus integumentis inuolutas Eucharisticas particulas circumferre. Confessiones verò ab illis non raptim, aut per transennam, auditæ, verum integræ, ac prolixæ: nonnullæ etiam abususque quadraginta annis repetitæ. Nec infrequens fuit intra diem, vnicum quinquaginta ægros viatico instruere, ac extremam vñctione perungere. Vnde vterque hic Pater pestem ab ea cum ægris consortione concepit, quæ tamen non nisi Iosepho lethalis fuit, Carolo superstitæ ad labores. E S. Iosephi Collegio, duo missi ad idem officium charitatis; *P. Marius Fontanarosa*, & *P. Carolus Figliuola*; qui quæ religiosos, quæ seculares in mortis apparatu iuuere, occasione illâ vsi ad multos à vijs perditis ad Dei semitam reuocandos, in sordibus damnosissimæ alijs auaritiæ potissimum, aut obstinatæ libidinis volutatos.

E *Tironum Domo* *P. Iosephus Rosa* externos adiutum, egressus, vitam peste ab ijs acceptam terminauit. *P.* verò *Marcellus Bibba* è Seminario, Nostris ope omni adiuuandis intentus, pestifero æstu & ipse, citra mortem tamen, correptus est.

Iam autem ij qui in *Domo Professorum* erant, in ipso templi aditu, extemporali arâ erectâ, istic diuina sacrificia celebrare; ut populus citra suum, nostrumue periculum diuinis mysterijs è foro peramplo interesset. Postea tamen ut ad exomologesim quoque, atque ad panem Angelicum, populo daretur accessus, nemo non admittebatur; & tuere ad venientium obsequia semper prompti Patres viginti; è quo censu non nisi vnicus *P. Iosephus Blanditius* mansit illesus; *P. Casare Vio* ictio illo quidem, sed superstitæ: cum alij Patres omnes pestiferam mortem obierint. Ij fuere

P. Bernandinus Mazzotta Domus Prepositus;

P. Lucius Pignatellus, *P. Vincentius de Colellis*,

P. Franciscus Ceuola, P. Fabritius Elephante,
 P. Franciscus de Maris, P. Petrus Ferracutus
 P. Franc. Campanile. P. Ioannes Bapt. Ragusa,
 P. Didacus Laynez, P. Eustachius Paganus,
 P. Franciscus Corcione, P. Horatius Grossi,
 P. Ioannes Bapt. de Maris, P. Siluanus Vicus,
 P. Iosephus Bonannus.

Simili de causâ occubuisse censentur Patres, qui in aperto Collegij maioris, seu Scholarum templo suam operam affluentibus præstitere usque ad mortem. Ij fuere

P. Aemilius de Cardenas Rector Collegij.

P. Vincentius Paganus, P. Ioan. Bapt. Moschetti

P. Carolus Campora. Patribus Onuphrio Ferigno, & Petro Alois integris, & intactis.

E Collegio S. Francisci Xaverij similis charitas immortalitati addixit P. Didacum de Corduba, P. Franc. Ant. Maximum, P. Ioannem Ribadeneira,

E Coll. S. Iosephi se periculo exposuit P. Franciscus Pica Rector,

P. Carolus Figuola, P. Marins Fontanarosa, & P. Io. Bapt. Coccia: & hic vltimus virus pestiferum contraxit, eoque confectus est, vt dixi.

E Tiocinio partim domi, partim foris laborauit P. Ioseph Rosa & vnâ cum P. Francisco Salas laboris, & operæ pretium tulit mortem in agone simili pretiosam.

Ad hæc in Collegio S. P. Ignatij. Gubernatores Montis Misericordiæ singulari pietatis industriâ quot mensibus mille ducentos ducatos deposuere; delecto ad id P. Francisco de Ferrarys, qui octo alijs auxiliaribus accitis, distribui per eos curabat vnum, ac dimidium, quem vocant Carolinum, id est, plus quam vnum iulium in singulos. Quam rem vbi auditione accepit Prorox, diuine iræ facilius placandæ, ac plebi egestate ferè non minùs, quam lue pressæ subleuandæ ergo, ex accersito P. Francisco. didicit quo res ordine, modoque procederet; simulque multum probans quæ audiebat, alios ille quoque mille ac ducentos ducatos adiecit in pauperes erogandos. Quæ stipis distributio, & acceptæ in templo exomologeses P. Francisco pestem, & mortem affluere.

Neque

Neque per urbem tantum, & in templis nostris operam nauauere nostri omnibus quicunq; aduentabant, aut egebant: verum etiam in templo cathedrali: ad quod, Archiepiscopi Cardinalis rogatu, iuere Patres *Eustachius & Vincentius Paganus*; *P. Ioannes Bapt. Cattaneus*, *P. Casar Vinnus*: adeo vt quã in templis, quã in vrbicis missionibus, quã in obsequio nostrorum, & extrariorum pestiferè laborantium ceciderint nostri Neapoli facilè sexaginta. Itum ad religiosos, & religiosas, & quocunq; vocaret vrgens vbique necessitas: & Parochorum penuriam suppleuere domicilia Societatis: missis ad id munus nostris quindecim Patribus: è Domo Professorum, tribus; quinque è Collegio Studiorum; è Collegio S. Ignatii quatuor; è Collegio S. Francisci Xauerij, duobus; è Domo Probationis vno. Omnium horum ad hæc audenda, & patranda Dei amor, & proximi fuit perpetuus stimulator: qui quàm latè stragem edidit in selectissimis quibusque capitibus, tam pretiosè illorum nomina eternitatis albo inscripsit. Dabo nunc particularim eos, quos accepi, quos in heroum censu victimas fecit fortis vt mors dilectio.

E Professorum Domo 28. Iunij *P. Iosephus Gustapane*. Lupijs natus antè annos duodeseptuaginta, Societati anno 1606. 26. Maij adscriptus: & in ea 4. vota professus. Politioris literaturę disciplinas docuit triennio; conscientię quæstiones in scholis enodauit per annos octo; præfuit nostris quã in tirocinio erudiendis, quã in tertia probatione exercendis annis totidem, Rector annis 18. & nuper Domus Professę Neapolitanę Præp. Singularis de illo iam olim puero angelicę virtutis fama in Societate postea vsque ad sanctimonie opinionem increuit. Oculis illi, mores, & verba fuere perpetuę legum asserendarum vindicię, nullo minime quantumuis legis ad excusandum obtentu: quę tamen exempli melioris tamen retinens cura nihil de serena vultus illius tranquillitate, ac placidã candoris integritate decerpebat. Præsens inter aduersa sibi animus magnitudine suã se sustentabat, constantiã etiam plurius admiratione laudatã. Cubiculi, cultusque sancta, citra sordes paupertas; plenum quoddam exaggeratę, atque attentę ad omnia religionis pectus arguebat, & exempla præbebat quibus politiorẽ elegantiam expugnare, exarnaretque mundicias odiosas, & exquisitas. Multa illi de Deo cum alijs

alijs loquenti suauitas & voluptas; ut cum Deo ipso longè libentiùs, & quidem flexis perpetuo more ad contestandam animi submissionem genibus, loquebatur. Tanta pauperes, ægrosque uisendi assiduitas, ut quò ipse potiùs præ alijs euocaretur, expeditè se cum pallio listeret cultu è domo prodeun-
tis. Iam verò ad postremam infimæ plebis vim ad se pertrahendam eà quoque industriâ utebatur cum aliàs, tum verò quando Præpositi munere fungebatur, ut sedem in templo ad excipiendas exomologeses vltimam occupârit. Per iter Deum precabatur impensius, ut ad se aliquem destinarer, cuius animæ auxilio esse posset. Ita precanti ecce tibi adfuit adolescens incundæ Societatis percupidus, qui ab eo iuari enixè petijt, & voto potitus est. Diuinæ Matris festa ut augustius coleret, pridè se uero ieiunio soluendo nonnisi panem & frigidam adhibebat; Sabbathis quoque, ac per sacras Aduentus ferias ieiunio perseveranter addictus. Cilicio porquam rigido se atterebat; flagris autem propè etiam supra modum. Unde non sinè metu periculi decumbere coactus est, cum dorsum aliquando inclementer adeò laniauuit, ut illud acerbo vlcerè rigeret. Nulla in vrbe præfuit ulli Collegio, quæ illum retinere conata non sit abeuntem, & quæ profectum redire, non optârit, ac etiam egerit ut rediret; adeoque diuites beneuolentiâ, egenos beneficiâ, omnes verbis, ac moribus ad omnem sanctimonix amussim compositis deuinciebat. At circa eos potissimum solers, & sagax fuit illius charitas, atque industria quos domi fame attinebat verecunda egestas. Beneuentanus Archiepiscopus illum in Theologum suum adlegit: quod ibi nomen non vulgari doctrinâ, iudicio, assiduitate implendum est. Impleuit pro dignitate Iosephus, vrbi quoque tam acceptus, ut eius istic alendi gratiâ vrbicus magistratus ducentos quotannis aureos pendere Collegio destinârit; eiusdemque consilio Beneuentani SS. Ignatium, & Xaverium sibi in Patronos delegerint, celebritate tantâ, qua tam par esset luculentæ memoriæ commendari, ut eius famam obliuio nulla oblitteret. Aiunt nihil tale ab hominum annalium uic memoriam istic spectatum. Denique reatio eius Collegij tam illi ex omnium sententia cessit feliciter, ut fuerit, rogatu omnium, & iussu Præpositi Generalis, iterum repetenda. Nouitios maternâ teneritate fouebat, & firmabat consentaneis factis,

factis, ac dictis; Patres Tertianos ad excelsiora charisinate, educabat; Professos regebat, monebat, hortabatur exemplis; paratus citra formidinem omnes tales experiri qualem, illum experiebantur omnes in omni genere disciplinæ, ac religioſæ ac leges, legumque apices accuratioriſ. Aegros ſouebat lato ac explicato charitatis amplexu; & mediastini, Patris, fratrisque implebat officio. Fuit cum celeſti Angelorum cibo paſtus æger Nouitius, diuinum Sacramentum ſtomacho indignante, vomitu reddidit: nihil ſordes eas deſtatuſ Iosephus, ore hilari, ac piſſimâ reuerentiæ ſignificatione, ſtomacho etiam heroicæ illius pietati obſecuto, hauſit cum diuina hoſtia quicquid æger vomuerat. Cooſorto malo, cum ad oppetendam peſtem exiret, ad Noſocomium peſtiferorum frequens illum collachrymantium Patrum corona deduxit, maturam victimam heroum arduæ charitati. Ipſe verò cum alijs, tum P. Bernardino Mazziattæ Præpoſito, qui eam illi poteſtatem fecerat, ad ſeſquihoram effuſe ploranti, ſerenus; latandum aiebat eſſe potiùs, quòd eâ poteſtate factâ clauem ſibi ad cælum porrigeret, aditum aperiret. Certè tam flagranter id poſtulantem negari non potuit. In valetudinario autem illo peruigil in pertinaci labore perſtabat, precandî ſtudio omnem laboris intercapedinem occupante, nullâ propè ſomni curâ, cum hortantibus negaret ſomnum ſe in oculos poſſe admittere, cum tot iſtæ mortales tantis ærumnis premi videret. Denique iuſſus quieſcere, ſeceſſit ille quidem in ſocum imperatum; ſed iſtic acerbè ſuſpirans, & eorum de Societate, qui in eo charitatis munere vitam ſiniebant, memoriam animo repetens, aiebat ſocio: Heu nos infelices, Pater, quibus hoc mortis decus in manibus velut infringitur! At ubi Domum quoque Profeſſam virus illud ab ijs qui iſtic animos expiabant illatum corripuit, perucit Iosephus, vt ad illos domi iuuandos conuolare poſſet. Atque in eo labore illum occupauit decora mors; quam diuinis myſterijs communicus, poſitis humi genibus Crucifixi Domini ſui atq̃e complexus effigiem, incredibili ſpirantis, viuæ, atque ſuauiſſimæ pietatis ſignificatione, oppetiit, ingens herois nomen in hoc ſole, ac puluere, atque in omni anteaſta vita luculenſer commeritus.

Sunt & alia è Domûs Profeſſorum catalogo de peſtiferis
bonè

benè merita nomina ; de quibus an huic Heroum albo inferri deberent cùm dubiè cogitarem, eò quòd se periculo haud exposuisse viderentur, quemadmodum is, quem narraui Iosephus ; vbi tamen è missis à Præposito Prouinciæ illius elogijs accepi, illos eà occasione de vita migrasse, quòd se in templo euidenti luis ab ijs, quos peccata fatentes audiebant periculo, eius periculi conscij, voluntariè ac obedienter, atque constanter exposuissent, & inde pestem ac mortem traxissent, non dubitanter huc eos censui pertinere. Hi sunt

P. Bernardinus Mazzotta 4. vota Professus, Capuæ anno ab hinc septuagesimo natus: ad Societatem anno 1604. 1. Nou. adlectus. in qua à Grammatica omnes disciplinas Neapoli perdocuit ; eoque, ceu maximè ad præfècturam studiorum omnium idoneus, illam cum dignitate per annos plures gessit, tanquam qui per omnes ipse transierit, benè versatus in singulis. Demum Rector, & Domus Professæ Præpositus, ac missus Romam anno superiore Prouinciæ Procurator, Neapolim redux, cùm glisceret pestis incendium, pro eà quâ fungebatur autoritate, absente Præposito Prouincia-li, eorum nomina, qui se ad illud mortis genus in charitatis ministerijs obeundæ obtulère (obtulère autem se propè omnes) consignauit: prompta Societatis obsequia Sacro, & Regio magistratui obtulit, ipse quoque illud capitis periculum adamanit, & optauit: sed cùm id non daretur, alios id enixius flagitantes destinauit ; ipse cum alijs in templo pro sacro tribunali sedit assiduus, & mori certus in opere tam præclaro, si periculum optatis responderet. Hac animi destinatione id agentis (id quod de alijs quoque qui sequuntur accipi velim) pretiosæ mortis occasio non defuit, lue ab illis, quos expiabat acceptâ. Singularem quandam pietatis tenerioris, ac modestiæ in caho vultu perpulchræ vim, & ingenium Angelicis S. Thomæ lucubrationibus egregiè tuendis additum illi ingenuit Deus ; id quod in ijs elucet, quæ doctè in lucem dedit. Mores illi placidi, & citra fel; denique docta pietas, & pia doctrina. Adfuit 2. Iulij anni huius 1656. cùm S. Franc. Xauerus thesauro Patronorum inferretur, & Societatis nomine pro ea erga Sanctum reuerètia, erga Societatem propensione voluntatum gratias egit, vt refert pag. 17. Catalogi rerum ætærarum autoritate publicâ typis Italicis in lucem dati.

P. Lutus Pignatellus Neapolitanus, æt. anno 42. Societatem anno 1631. 3. Iulij adiit: & in illa anno 1647. 11. Dec. 4. vota professus est. Fuit vir sui despicientiâ tanto maior, quanto illustriori apud Neapolitanos stirpe natus magnis consanguinitatibus illigabatur. Instituti multò religiosissimè retinentes illi mores, & perquàm gloriosus ac fortis animarum per transmarina etiam pericula in Orientis Indijs quarendarum zelus. Ea propter iam in Lusitaniam penetrârat. Sed præclusi aditus, & obedientia illum Neapolim reditionem facere coëgere; ubi Procerum Sodalitati luculentum, & gratum, ac vtile studium nauauit in Lusitania pro Angelo celebratus.

P. Franciscus Corcionus Neapoli ante annos 79. natus. Societatem inijt. 21. Nou. anni 1594. anno deinde 1616. 31. Iulij Professus adscriptus. In Domo Professæ rei domesticæ procurationem administravit scitè, religiosè, vtiliter. Amavit huic virum, & eo ad pœnitentiæ Sacramentum vsu libenter est per multa nobilitas. Inde illi administratio data est Sodalitij SS. Eucharistiæ, cuius Sodales *zitti*, seu *silentiary* à tacendo dicuntur, quod in sacro quodam silentio sua peragant. Hunc coetum, aiunt Sodalitatum in Societate vetustissimum, atque ipso S. P. N. Ignatio superstite institutum, postea à Greg. XIII. approbatum. Hoc velut instrumento vsam Societatem ad Neapolitanos diuinis mysterijs frequentandis assuefaciendos. Valuit etiam auctoritate, atque industriâ per illud Sodalitium ad molitiones ætatem laturas, & opera pia, vt vocant, condenda. Eiusmodi sunt duo illa domicilia quæ *Conseruatoria* nuncupare: alterum malè nuptiarum, alterum Virginum, quæ pietatem ac artes, quibus vitam sustentent edocentur. Prouidentem etiam diligentiam nauauit per illum coetum, vt commoditas non deesset pro extrarijs exercitia petituris; nostris autè viaticû ad missiones profectis. Denique Sodalitatis illius molem permagnam, latè porrectam, eoque laboris plenam, non solum in flore conseruauit, verum etiam prouexit, auxitque, magnis, etiam purpuratis, proceribus, ac ipso Prorege in illam adlecto, & Ferdinando Imperatore illi præfecto. Iam, eius virtus plus quàm ordinarijs incrementis se se attollens eius in vulgus & vtilitates & opinionem augebat. Intra seipsum se se abdens, totus demissio, totus fuit modestia, & quoddam imitamentum Angelicæ imaginis; erga alios, totus calor,

Sodales
Silentiarj.

totus charitas, totus cor videbatur; cum obsequio antenectet afflietos & inopes, consilio dirigeret, ac promptè opitularetur. Illud varicationis illius veritati datum, quòd Patrum cuipiam, quem metus pestis propè mortuali quodam mœrore perculerat, Angelico quodam vultu serenus, citra dubitationem asseneranter dixerit atque ardentè: *Cave timeas, fili, hoc malum te de vita non auferet.* Dixit is Pater; se ijs auditis mirum in modum tranquillatum. Et nunc post tot vndeque, tamque crebra pericula eius prædictionis veritatem, viuus, ac sanus testis affirmat, superstes tot alijs, vnà cum ipso Corciono, eo malo absorptis.

P. Franciscus Cenola Auerfanus, anno æt. 75. Societatem Philosophiæ, ac medicinæ Doctor anno 1606. impetrauit: in qua conscientiæ quæstionibus biennio studuit, postea, grammaticæ tradendæ, Domus Prof. ministerio, Collegiorum per 6. annos rectioni, ac Procuratoris Prouinciæ officio exercendo admotus, & vbique religiosè versatus, anno 1619. 31. Iulij in Coadiutoris Spiritualis gradu formatus.

P. Vincentius de Colellis Neapolitanus 4. vota prof. annos natus 60. in Soc. 43. Philosophiam, & Theologiam docuit, & cum aliàs non semel Rector, tum demum præfuit Neapoli Collegio S. P. Ignatij, moderatione religiôsâ, & prudentiâ præstans.

P. Didacus Lainez P. Iacobi Lainez secundi Generalis nostri pronepos expectationis eximie. Neapoli ante 36. annos natus, nomen Societati anno 1631. 3. Iulij dederat; 22. Decemb. anni 1651. inter Professos census. Cosentiæ Philosophiam docuerat, Rheginum Collegium egregiâ dotis ad rectionem idoneæ commendatione rexerat; & Domus Professæ Ministrum agebat, magnoperè delectans omnes vigili, & modestissimâ charitate, cum & illum ingens hæc falx pestiferæ luis messuit primo vulnere inflicto in templo, dum Sacramenta venientibus ministraret.

P. Siluanus Vicus Beneuentanus. 71. ætatis anno eadem causâ decessit. In Societate, quam anno 1599. adierat, 4. vota professus est anno 1619. Magno celebritatis nomine ad populum pro concione, dixit; postea per annos 8. Rector, ac demum S. Officij consultor. In quibus muneribus emicuit in illo semper potissimum amor animarum Christi
Ro lu-

sto lucrificandarum , & matura, religiosoque viro digna, prudentia .

P. Horatius Grossus Neapoli natus anno ab hinc 79. & in Societate anno 1595. adita , 4. vota professus . Humaniora triennio docuit : præfuit alio triennio Rector . Dixit præclarè ex pulpito, decennio . Vltima eius occupatio fuit Operarij, vt vocant, munus in Domo Prof. , quod ille nobiliter, ac religiosè gessit : foris Nobilitatis consuetudine religiosè felix ac dexter ; domi verò præstans omninò ac sinè laxamento religiosus ad instituti leges totis moribus perattentus . aded vt à nobilium consortione nihil traxerit saporis , aut coloris à religioso sapiente alieni . in quo non paucos æquauit, & plures etiam superauit .

P. Franciscus Macedonius Neapoli patritiâ Domo natus anno ab hinc 71. postea Societati anno 1602. & in ea 4. vota Professus accensus anno 1619. Per 6. annos rexit Collegia . Fuit & socius Magistri Nouitiorum . Tum Patribus in tertia probatione instruendis præclarum impendit studium, per annos quinque . Pulcherrimum Seraphini nomen quod illi publica piorum, vox & fama dederat , vitæ illius cum domi , tum foris compendiarium elogium fuit . Vultus illi ad lætam & superfusæ animo lucis, ac suauitatis indicem pietatem dulci quodam risu compositus : quam eius harmoniam nihil perturbabat . Quâ certè in re ad illorum Heroum famam peruenit , quorum virtus olympi nomen obtinuit : quia omnes terræ cælique iniurias alto apice supergressa ; nec ferè crebrior esse solet inter homines , quàm sit olympus inter montes . In diuino sacrificio nihil menti illi cælesti affluentia semper plena, ac liberæ pedicas iniiciebat, quin suauiter arderet . Ac præintima experrecti Deo , & ad humana velut sopiti animi dulcedine vocem quoque ipsam cantu quodam flestebat in animi exultantis obsequia , dulce incitamentum audientibus , & conscijs vnde vox illa veniret . Præpollebat in animo conceptus ardor, edque ab ore sæpius erumpebat in conclaui perbreui , crebro, atque flagrantia cælestis pleno suspirio , & precibus breui oratione in cælum emissis ; quas taciti arbitri obseruabant , & exaudiebant . Persèpè ab illo auditum illud quoque Ignatij acroama : *Ad gloriam Dei !* quo ille crebrius reperito singula ; quæ præ oculis ac manibus versabantur, di-

vinæ gloriæ consecrabat; eaque destinatione, ac vltimo fines intentibus quæsito perpolitâ in singulis omnia, singula pretiosa reddebat in conspectu Dei. Tercij, anni Patres, utpote maiorum iam capaces, ad Missionum potissimè in artes excellas applicare ingenium, & quantam maximam possent nauare, diligentiam volebat. Desiderabat, nihil ab ijs accipi, apud quos diuina mysteria dispensamus, ad quos concientes habemus. Sic enim animos quantumuis tractatu asperos, ac du-ros, caelesti veluti domitu subigendos; & homines, quantumuis oris improbi, animoque inuerecundo, nihil habituros quod suâ dicacitate traducant per ora hominum sordes auaritiæ obiectantium. Neapolitanæ communionis generalis accuranda studium in illo permagnum, & felix, tum in animis nocte mortiferâ inuolutis in lucem optimam eâ occasione erueridis, tum in missionibus per urbem attemperatè distribuendis, tum in numero sacræ synaxi accumbentium augendo; Neapolitanis, & omnibus per omnem latè viciniam inuitatis ad tertiam cuiuslibet mensis Dominicam in templo Domus Professorum communionē frequentissimi celebrandam. Compertum aliquando est tria millia schedarum partim ab illo scripta, partim illo adnitente, curata, & extra urbem missa. Vnde duodecim, aliquando tredecim millia capitum diuinæ mensæ accumbentium censa esse scribuntur. Quam ille populi vim appositis ad rem præsentem aspirationibus, magnâ pietatis, ac vocis contentione incitabat ad illam immortalitatis alimoniam & apparatus accipiendam, & grato animo fouendam. Iam illud triduum effrenatæ ante verni ieiunij cineres libertatis, miro labore, industriâ, & celebratis sex, septemue per varia vrhis fora concionibus, ad Deum traducebat. Festis diebus prædibat cum manipulo sociorum è templo nostro: eosque scintillarum instar spargebat. Nec semel pulsus circumforaneis ludionibus, ipse ludij, & ludij loco theatrum occupabat; ac omnem illam populi concionem ad audienda serja conuertebat: ducebatque in templum, ad exomologesim, atque ad poenas à corpore, verberatu spontaneo, exigendas. In cultu corporis, atque cubiculi, fuit viua quedam norma emendatissimæ paupertatis. Nullus in cubiculo liberorum vitior, neque numerus necessitate verâ maior. Pauci omnino libri, quosque officium ipsum præscriberet; alijs non-

admis-

admissis. Vestes nouæ haudquaquam admissæ. Vetus tate attritas volebat, utpote paupertatis, ac humilitatis ingenio accommodatas magis. Quo etiam ex capite singularis amicus pauperum habebatur. Obedientia demum in illo semper propria securum reddebat Superiorem, ut eum supplemento cuiuslibet desinere auderet, certus fore ut citra ullam intercaedinem excusationum se se imperatis accingeret.

P. Angelus Oliuetus ætatis anno 70. Hic Iuris vtriusque laureâ iam ornatus, & annis maturus ad Societatem venit anno 1621. tria in illa vota professus, & procurationi Oeconomicae præfectus. At in animarum scitè procurandarum studio, scientiâ, dexteritate fuit magnoperè ut assiduus, ita utilis. Multis pacificatorius Angelus pacis fuit cum in dissidijs, tum verò in conscientia perturbata, cuius tranquillandæ artes perscitè callebat. Videbat foeminas ferè confessarios non deesse: ac non rarò illas audire, esse operæ longioris, quàm virilioris. Quocirca totum se virorum expiationi, ac rectioni dedit: tametsi & foeminas plures, & à vitæ licentia abduxerit, & in tuto collocârit. Quicquid deploratorum, & exulceratorum in scelerum volutabro hominum erat in triremibus, carceribus, vel in vrbis, ad illum affluebat. Sed & adolescentum religiosæ disciplinæ per illum addictorum numerus iniri vix potest. Somnus illi brevis. Manè vnâ ante alios horâ se de lecto proripiebat: & horâ orandi expletâ, diuinoque sacrificio celebrato, reliquum omne matutinum tempus, imò diem omnem, sacro pœnitentiæ tribunali dabat fidus, peritus, & amabilis conscientiarum consul, amplissimâ etiam ad id Cardinalis Archiepiscopi auctoritate instructus. Cum peccatis gesseret, ipse, licet tunc esto vlcere iam saucius, tamen saueram illam pœnitentiæ sedem non deseruit. Diei quâ sibi decedendum esset, ac horæ verus vates, utramque prædixit. Supremâ vitæ die sacrificio diuino operatus, pro eodem sacro tribunali supremum aliquamdiu sedet. Inde conclaue repetijt & illic eâ quâ dixerat, horâ requieuit in pace.

Eadem contagionis, & mortis causa ab ijs, quos pœnitentiâ expiabant fuit in eadem Domo Professorum.

P. Francisco de Mari Genuensi Coadiutori Spirituali, actis in Societate annis 33. Fuit annis pluribus Prouinciæ Procurator, ac demum Operarius.

P. Iosepho Bonanni Aquilæ antè 79. annos nato . Societatem anno 1603. ingressio, & 4. in illa vota professio . Theologiam de officijs conscientie docuit : procuratoris , ac demum Rectoris munere functus est : ab assiduitate in confessionibus audiendis , & à sui contemptione maximè commendatus .

P. Francisco Campanili Neapolitano 72. annos nato . Is Theologiam per biennium auditâ, postea Coadiutor Spiritualis formatus est . Eius in Societate munia fuere scholæ Grammaticæ , Ministri , Procuratoris , operarij munus . Vnde magna illius in Domino Professæ merita fuere, ac singularis quedam gratia nobilium in Sacramento poenitentiae tractandorû .

P. Petro Ferrasuto Messanenſi ſeni annum ſeptuageſimum ſupergreſſo . Is Neapoli anno 1606. in Societatem cooptatus, Theologiæ, quæ ad mores ſpectat, operam dedit; Coadiutorisq; ſpiritualis in gradu, carceres per annos 42. aſſiduitate laudabili procuravit, charitate magno ſtudio ad eos in corpore, animoque iuandos porrectâ. Lautæ illi eleemoſynæ aſſuebant, quibus illos adiutum ibat : & quotannis ſacro S. Leonardi die plures ob æs alienum iſtic detentos in libertatem aſſerebat. Coetus iſtic, ſeu Sodalitia pietatis tantâ dexterritate, conſtantiâque condidit, vt Cœnobij quandam imaginem loco illi induceret; multa licet ea propter aduerſa perpeſſus . Eò autem cupidius id agebat, quò magis experimento ipſe ſuo didicerat, quid ſit eſſe captivum . Etenim ante initam Societatem apud infideles vinculis conſtrictus, plures ærumnas perpeſſus eſt : ad Chriſtum deſerendum variè ſollicitatus, perſiſcit fideli conſtantiâ, quidvis potiùs præ ſacrilego illo à fide ad *negandum Chriſtum* transfugio electurus . Inde illi receptâ iam libertate ſatis conſcio quid iſtic ærumnarum exantlare cogantur mancipia Chriſtiana, inter non vltimas curas fuit pro illis in libertatem vindicandis benevolentiam, diligentiamque navare . Sed & illius innocentia quantis calumnijs fuerit agitata, quàmque heroicâ patientiæ laude omnes illas in ſe tumentes tempeſtates tulerit Petrus, res eſt ijs, quæ egit ſerè par ; niſi maior etiam videatur . Et tamen, citra ſpei metusue impedimenta, perrexerit in ijs quæ agebat etiam cùm ea pateretur quæ innocens illud pectus meritò illi poterant effodire . At has dæmonis ea quæ agebat impedire conati

conati substructiones nil veritus, contra iuit ardentior inuidio pectoris robore cataphraetus. Vnde introspecta eius innocentia tantis patientiæ admirabilis laudibus cumulata, sanctimonix illi opinionem peperit, & magnam apud summos quoque Regis eo in Regno ministros, ac Proceres existimationem.

Eadem in Domo Professorum Nostris Iethali illâ agri-
monia laborantibus ita seruiere, vt nihil in eo heroicæ laudis genere omnino reliquerint intentatum vsque ad vitæ præclare obitæ finem hi heroës, & victimæ charitatis: *P. Ioannes Bapt. Ragusa* Consentinus annos natus 76. quos omnes ab anno 1597. huc vsque, Societati transcripsit. 4. in ea vota Professus: & post humaniores, Philosophicas, Theologicasque lectiones in scholis traditas, egregius operarius animarum, felici cum in templo nostro, tum ad sanctimoniales discendi ardore disertus, ac potens, maximè cum dilectus in Cruce *I E S V S* illi esset vel thema totius vel pars aliqua concionis. In omnes instituti nostri partes multifariam excubabat, ne quid admitteret, omitteretue quod illius amussis non probaret. Inde mirum est quàm incensis industriæ suæ studijs perseveranter intenderit, vt licet foras ad spargendas diuinas scintillas exiret, domi tamen sese intra se custoditè reciperet, secum habitaret, sibi que ad incitatissimum sanctimonix cursum calcaria ipse adderet perpetuo corporis afflicti vfu, & propè sæuitiâ. Prima tamen mortificationis pars in eo erat, vt de se contemptim sentiret; ac ne quâ parte luxaret pulcherrimas, & sanctissimas disciplinæ domesticæ commissuras, atque iuncturas.

Par mortis, vt causa, ita gloria fuit in *P. Fabritio Elephantino* Barolitano. ante annos 75. nato: anno 1597. Societati, 1620. 4. vota professis accenso. Is Neapolitano in Collegio per biennium Minister, varia Collegia rexit per annos 21. Magnâ dexteritate pollebat in regenda, & educandâ nobili Seminarij iuuentute. Cum nostris verò fuit prudentiâ singulari: cuius neruus, erat insignis, ac solidis virtutibus cumulata religio, & studium animarum.

Eadem, quæ Fabritium vt patria tulit, sic mors abstulit *P. Leonardum Galibertum* anno ætatis 60. Is in Societatem, anno 1613. 24. Maij nomen dederat, inter 4. vota professos
anno.

anno 1632. 1. Nou. autoratus. Scholas tractauit Grammaticas: & deinde conscientie officia enodauit; postea per 6. annos Rector, demum Prouinciæ Procurator per annos plures, insigni peritiâ. Sacra mysteria cum nostris domi, tum. Sanctimonialibus in Coenobio quodam communi luc. contâctis administravit: & præclaram mortem in operæ suæ prætulit.

Pater autem *Eustachius Paganus* anno æt. 66. vnâ cum germano suo P. Vincentio Pagano luem creditur traxisse à confessionibus in summo templo auditis, rogatu Archiepiscopi Cardinalis, cui cum illis non postrema sanguinis necessitudo intercedebat. Neapoli anno 1605. in Societatem se dederat, & humaniora, Philosophiam, ac Theologiam docuerat. Ministri munus obierat. Rexerat & Collegium Viennense in Austria eo apud omnes paternę prouidentię, ac amoris sensu, vt amabilem sui memoriam prosperâ suę rectionis famâ post se reliquerit. Ea quę Oeniponti, atque in Hispania in aulis egit indicant habilitates viri præclaras, & prudentiam, non vulgarem.

P. *Franciscus Fulens* Neapolitanus 4. vota prof. anno æt. 45. diem supremum expleuit, cum per urbem flagranter Sacramenta peste afflatis ministraret. Vir fuit ingenio planè idoneo ad omnia perquisitè agenda. P. *Lelius Auteglietta* Lupiensis anno æt. 56. Hic se Societati anno 1614. 5. Aprilis adiunxerat; & in ea 4. votis fuerat illigatus primis Kalendis anni 1635. Humaniora, Philosophiam, casus conscientię docuerat; Operarij quoque officio benè functus. Inter primę admissionis Heroës fuit, qui nomen, & se in eum album dedit, & admissus est ad nobilem illorum societatem, qui se in periculum proponebant. Quo in munere quàm aptè, quàm gnauiter se se in omnes partes versauerit cum urbem iam totam obrinens lues vnum ex ea valetudinarium fecisset; & laudant, & mirantur qui eum vel vidère vel audière. Morientis tranquillam patientiam, & suauis delicias satis indicauero, si id quod morti iam propior ad Præpositum Domus Prof. scripsit retulero. Significabat ille istis verbis, quę de cordis profundo sinu hausta videbantur, se iucundissimâ morte finire vitam inter brachia, & amplexus amantissimi sui Crucifixi. Iam olim à Bernardino Realino vaticinationem se de se accepisse

pisse, quâ ille dicebat fore, vt in Societate moreretur, adiun-
ctis hisce Latinis verbis: *Propter egregium facinus in salutem*
animarum. idque se iam, cum inexplicabili solatio feliciter
experiri.

IN COLLEGIO NEAPOLITANO:

ET hoc Heroum ferax Collegium plures dedit victimas
charitati, eoque magis quò se domi ac foris fundebat
magis morbi, dolorumque sæuities.

Sic obiit 27. Iunij *P. Antonius Valcarcel* anno ab hinc
vigesimo Societatem indeptus, Pali in Apulia anno ab hinc
40. natus. Plures Turcicorum adolescentum ad fidem pertra-
xit, & Sacramentò Christiano iustravit. Eapropter etiam
Turcico idiomatico condiscendo studium pertinax, & mole-
stum, sed vtile adhibuit. Coortam pestilentiam adeò hor-
ruit, vt horrorem haud dissimulanter prodere cogeretur,
adeoque hoc nomine alijs etiam esset haud ignotus. At vs-
que adeò se subegit, atque horrorem illum peruicit, vt inter
primos, nec semel, operam peste contactis nauarit. cumque
se à primo illo impetu relanguescere persensisset, palæstram
iterum repetijt: nec prius ex illa quàm è vita discessit.

Sic obiit postridie, id est 28. Iunij, *P. Ioannes Bapt. de*
Laurentijs Neapolitanus anno ætatis 35. quam ab anno 1644.
inter nos egit magnâ indole magnam de se concitans expe-
ctationem. Quartum Theologiæ annum erat ingressus, cum
vrbe afflictâ illum infirmis hilarè seruientem, omnes
expiantem, vbique promptè satagentem grauis & pestilens
aspiratio interemit. Sæpè in extremis animum expiabat exo-
mologesi: & cælum indicans confessario; Abeo, inquit, Pa-
ter, iam abeo. Et obiit.

Sic obiit eodem mense Iunio, ex eodem Theologiæ cur-
riculo propè iam confecto sublatu *P. Iacobus Stea* Lycienfis,
qui mortis hoc genus cupidissimè expetebat, ratus id sibi si
daretur, fore haud dubiè prædestinationis pignus insignis.
Quare cum alij alexipharmaca suggererent, aiebat, velle se
vitam suam Christo transcribere pro salute periclitantium ani-
morum. Singula illius temporis momenta pretiosissima æsti-
mabat. Quare statim atque petitam ad pestiferos iuuandos

prodeundi potestatem impetrauit, gaudio gessiens opprobri-
batur felicem illum temporis articulum, quo se operi accin-
gere iuberetur, interea varijs se se demittendi, atque affli-
gendi artibus, & exemplis comparans ad rem adeò expetitam.
Iam è Collegio digressurus ad diuinum Eucharistiae Sacra-
mentum salutandum accessit, illudque tam tenerè salutauit,
vt quid sentiret in pectore facundæ cordis interpretes ac la-
chrymæ totis oculis loquerentur. Inde ad valetudinarium pu-
blicum euolans, tantum prætulit plenæ officiorum omnium
charitatis, vt Nosocomij Præfectum virum Patritium, sibi
magnoperè obnoxium fecerit, ab illo in animæ arbitrum,
atque consiliorum asyllum electus in illa longè difficillima
administratione. Sæpe se, ac vitam suam per pulcherrimas
interpirationes Deo in victimam immolabat; cum lectos vi-
feret, identidem in hæc verba suspirare auditus: *Tibi omnia,*
Deus meus, tibi omnia! Tibi libenter consacro vitam meam!
Iam præcipitata, cuiusdam valetudo ad extrema vergebat, cum
repentinò P. Iacobi opem inclamans æger, aiebat lectum suum
vndique dæmonum, teterrimorum cateruâ circumdari. Iaco-
bus animo præsens, & genibus pronis demissè supplex oran-
que, illum demum monuit, vt se diuinæ Matri enixius com-
mendaret: & æger mox dixit, infernates genios abstirxisse. Fuê-
re in eodem valetudinario alij ex alijs institutis religiosi he-
roës ad eandem charitatis spartam tuendam, & exornandam
vltro impuls; quos inter, & P. Iacobum pulcherrima pactio est
inita, non prius miseros illos cum luc pestifera, & morte con-
stingentes, quam vitam deserendi. Initam pactionem confir-
mauit Iacobus, singulis dato amplexu, & morte duodeuigesimo
valetudinarij aditæ die obitâ luculenter impleuit, noxis vitæ
totius semel atque iterum expiatis, & Deo se, vitam, ac mor-
tem suam offerens, dedicansque.

Sic obiit. 30. Aug. P. Ioannes Bapt. Catanæus ante an-
nos ferè 17. Societatem apud Mediolanenses ingressus: quò-
dum reditionem parat studiorum orbe Neapoli iam expleto,
itineribus interclusis Neapoli substitit, & laud multò post im-
prouisa eum pestis incescit, quæ cum illi vltima minaretur,
maximoperè indoluit se non illâ heroum, verum ignauâ hæc
(vt ipse aiebat) morte occumbere. Quare voti Sacramento
spopondit fore, vt si consanesceret, se in publicam omnium
utilita-

utilitatem daret Sacramentis populo ministrandis. Con-
fessus; & voto respondit. Nam & nostris lue idæis diuina,
mysteria ministravit, & in Cathedrali templo exomologesi-
petentibus aures præbuit, & veneno ab ijs hausto jam non
ignauâ morte decessurus, vitam omnem dolenter expians, aie-
bat sub mortem, plenum se esse dulcis cuiusdam fiduciæ, quâ
speraret plenam noxarum omnium veniam sibi à Deo per
S. P. Ignatij merita impetrandam.

Sic obiit *P. Vincentius Paganus* Neapoli 60. ab hinc
anno natus, Eustachij germanus, & in templo laboris, hau-
stræque inde contagionis, ac mortis comes. In Societate hu-
maniora per annos 4. Philosophiam per tres, moralem Theol.
per 18. docuit. Fuit vir demissionis religiosæ laude insignis,
ac pietate cū primis tener, maximè cū de diuinis rebus
sermonem haberet ad concionem.

In nostris lue afflatis adiuuandis, operam & vitam po-
fuere hi Coadiutores: *Andreas Aquinus* Neapolitanus, &
Ignatius Carretta, vterque solertis, ac ad seruiendum incita-
tæ, atque auidæ charitatis. 26. Iun.

Ignatius Elias & domi ad nostris infectis opitulandum,
gnaus, & foris Patrum ad infectos euntium comes. Totus
Deiparæ, totus charitati, & cū à fœdo vlcere cruciaretur
totus patientiæ impensè addictus. 29. Iunij. *Onuphrius Co-*
mus Neapolitanus pictor haud imperitus. Per plures annos
minister fuit Magistri Nouitiorum in manu ductoris, vt vo-
cant, officio cum religiosi exempli laude gesto. Singulare
in illo fuit studium colendæ Matris Deiparæ. Sed longè
maior erga Crucifixum religio, cuius cruciatus ita in horas
partitè distribuerat, vt si quora esset hora rogaretur, illius
quod horæ illi assignarat mysterium promptè pro responso
ediceret: Hac, aiebat, horâ cadebatur ad columnam Do-
minus meus: hac ad crucis mortem trahebatur &c. Quicquid
oculis, auribusque obuium acciperet, inueniebat eliciendi
amoris diuini dulcissimum argumentum. Vnde perbreues il-
las preces, & interna suspiria, intimique amoris actus quoti-
diæ illi fuere centeni atque centeni, aut etiam millesi ac mil-
leni. Ferreis cuspidibus, & horrido quodam cilicio in seip-
sum acerbis, ac feruis: & nec illo satur, aciculam habebat fe-
rè ad manum, quâ se pungens dolorem suo in Crucifixum,

amori coniungeret. Humilitate patientiam, & hanc vicissim humilitate cumulauit quando abiecto statim pileo clericali cum illum Societati in laicis capitibus non placere intellexit, haud equos quorundam Coadiutorum minus id probantium oculos fortiter, mansuetè, ac præclarè humanorum respectuum non curantiâ sustinuit, perstititque in pileo quadrato nunquam amplius admittendo. Indias magno animo peroptabat: easque per P. Marcellum Mastrillum Romam profectum impensè urgebat; sed non impetratas, verso studio in eam charitatem commutauit, quâ totus exarsit, vt peste laborantibus opitulari posset, vel cum suæ vitæ dispendio. Eâ demum provinciâ hoc anno impetratâ, vlnis obuijs agebat apud ægros omnia, non secus quàm si non peste, verùm familiari quapiam febriculâ citra periculum tentarentur: ita lectulos versabat, ita ipsos ægros tractabat. Morientis ætas fuit 40. annorum, quorum dimidium Deo in Societate dedit, præclarus humanæ auræ contemptor, ac cæleste quoddam idioma ita intelligentiâ consecutus, vt linguas hominum nil curaret, præ diuinâ illâ, quam exaudiebat in corde linguâ cæli.

E Collegio S. P. Ignatii Neapoli hac etiam in Heroum acie primus victor cecidit P. *Franciscus Garganus* Neapoli claro sanguine oriundus. Visit annis 58. in Societate 40. pridem Professus adscriptus. Illius elogia sunt Conciones, & Missiones, & hæc postrema potissimùm exercitatio arduæ charitatis, vsque ad vitæ iacturam: quam prius, quàm exueret, quendam peccata farentem audiuit, ac ritè absoluit: & post quartam ferè horæ partem ad æterna concessit, primus inter eos lectus, qui decessere in obsequio peste ratorum.

P. *Marinus de Simeone* è Massa Lubrensi 4. vota profectus eiusdem Collegij Rector, anno æt. 66. Soc. 47. eandem honoratæ mortis aleam fortiter subiit labore apud ægros insigni. Bis Rector miram vbique animi sui semper compositi tranquillitatem retinuit. Moralem Theologiam docuit: & ea in facultate haud mediocriter excelluit.

P. *Franciscus de Ferrarijs* Bariensis annos natus 47. è quibus 26. in Societate impiger collocauit, 4. vota professus. Fuit vir ad missiones, & conciones per quàm idoneus. De hoc iam retuli, cum stipi erogandæ præfectum, id sin-

id singulari dextérité, & charitate præstitisse.

E Tyrocinio Neapolitano *P. Iosephus Rosa* Neapoli ante 35. annos natus, & ante 17. Societatem ingressus. In tyronum Domo Ministri munere, aliàs etiam Ecclesiastæ, fungebatur, cum pro Rectore cum Nouitijs ad securiora profecto iussus est curare domestica. Sed pervicit minorem maior necessitas. Etenim ubi pestis circum vicinos grassata increbuit, nil prolatandum ratus, erupit ut opitularetur, vbique strenuè rem agens in plurima, & præsentissima mortis imagine, ut animorum pestem depelleret. Sed & illi ab ijs, quos iuabat nata pestis efficere potuit, ut pedes iam concurrere vicina, non posset, ut curru id ne faceret, prohibere non potuit. Enimverò quâ quâ vocabat necessitas circumuectus, prostratos pœnitentiâ mundabat, Eucharistico viatico instruebat, dum vires robore animi longè inferiores omnem illi etiam curru circumuecti facultatem, ac demum vitam charitati pretiosè impensam, ademere.

Eadem gloria secuta est in eodem opere anno æt. 40. morientem *P. Ioannem Antonium Campanilium* Intermontanum, ante initam sexto ab hinc anno Societatem Iuris vtriusque Doctorem, strenuam, ut charitatis, ita mortis exemplar.

E Collegio S. Francisci Xaverij Napoli eiusdem charitatis victimis adiuncti sunt.

P. Iosephus Lamatta in Aragonia natus ante annos vndequadraginta, Societati anno 1633. 23. Aug. quatuor votorum Patribus verò anno 1653. 8. Sept. accensus. Vix ex Hispania Neapolim appulsum, heroicus ille spiritus perculit ut gliscente luis veneno se in omne discrimen offerret. Incredibili virium impigritate omnibus omnia fiebat: prius, quàm lues caput manifestè extolleret. Ibat per omnem latè agrum expeditionibus fructuosis vndique circum institutis. At præcipuum illi quâ studium, quâ felicitas. fuit in milite ad pietatis officia, & ad celebranda frequenter Sacramenta inuitamentis efficacitate mirâ pollentibus attrahendo. Iam totus miles alius fiebat ex alio; & quot mensibus, post triduum apparationis, nobili supplicatione facies manibus gestans ad nostrum templum se se conferebat, Eucharistico istic Sacramento reficiendus, veluti diuinis ad militiam cælestem stipendijs. Atque tunc natum illi magnæ sanctimonix nomen, peste

peste incremente increvit : quo tempore ubi ubi laterent Hispani ab eo perquisiti, & ad mortem felicius adiumentis atque apparatu instructi sunt, magno labore, sed magnâ lætitiâ, cum licet multos videret extingui, tamen expiatis esse gauderet. Denique & vixisse aiunt & mortuum instar sancti : & tamen non alienum ab eius in quam connitebatur, sanctimonix fastigio esse putabat, in purgatiuæ vix semitas dolentes oculos referre identidem. Vnde cum in valetudinarijs à Prorege, ac à Principe Cellamare institutis anhelus nulli labori parceret, per sepe dicere est auditus : Quicquid hoc demum laboris est, ac sudoris, aliud à Deo manupretium non peto, non expecto, quàm vt Dominus ille meus peccatis meis benignè ignoscat.

P. Ioannes Ribadeneira gente Hispanus, patriâ Barolitanus ætatis anno 48. Hic Societatem anno 1623. 26. Iunij adierat, anno 1642. 19. Martij 4. vota professus. Magistri, Ministri, Ecclesiastæ, ac per triennium Rectoris officijs benè functus. Dici vix potest quàm opportunè, importunè, quàm enixè petierit in hanc heroicæ charitatis arenam proficisci, ac ad omnium lenamentum in urbem prodire ad peste contactos. At virum ad multa utilem longâ repulsâ tenebant cunctabundi superiores, donec tandem cédendum fuit tanto instinctui : & Ioannes quò maiorem in impetrando difficultatem superarat, eò se in eam operam effudit impensius ; verumtamen in templo tantum : cum ad urbem, vt optabat, exire non daretur. Eo in officio breui lethale illi malum ab ijs, qui aduentabant, & expiabantur afflatum est : quod ille ubi persensit, quasi internecini illius veneni vires iustâ intercapedine mensurasset, essetque conscius mortis per illud virus sibi citra longiores moras consciscendæ, in templo ære campano paruulo quod primum manibus occurrebat signum edidit, quo excitus Patrum quispiam adfuit, ac P. Ioanni diuinum viaticum, & extremam unctionem petenti attonitus quidem, sed tamen dedit. Quibus perceptis mysterijs, Ioannes in eodem templo scamno cuidam incubuit, quasi iam in pace dimittendus ; & Crucifixum teneriore gestu complexus, breui agone animam egit : vir verè magnis præstantium supra communia, & obuia ingenij, & virtutis decora exemplorum laudibus haud vulgariter celebratus. Rhetoricam per annos quinque, reliqua

liqua humaniora quadriennio docuerat, exquisitè illas disciplinas affectus, ingenio prompto, idoneoque ad omnia. Sed maiora his voluntatis ornamenta illum amabilem non sinè admirationis mixtura reddebant: quippe cui tenet animus ad diuina, & perquisita conscientie religio, fortis in missionibus, & in ijs, qui extremo supplicio damnabantur eloquentia, & magnus animus ad ardua petite atque impetrata cum ijs qui ad S. Margarite insulam expugnandam ibant expeditionis: vbi minimè dubio capitis periculo fortiter subeundo se animarum causâ obiecit. Sed mors istic non reperta, illum demum in templo adorta, Deo sacrauit, veluti herpicam victimam, charitatis.

Eluxit in eodem Collegij S. Xaverij templo usque ad mortem inde accersitam virtus: horum longiore vitâ dignorum: P. Didaci de Corduba gente Hispani, Neapoli natiante, annos 56. in Societatem admissi anno 1612: ad 4. vota, anno 1635. viri ad Sodalitatis rectionem, & ad insignem circa lucrificandas Deo animas accurationem perbenè accomodati, & commendati.

Deinde P. Francisci Antony Maximi Nanelensis anno æt. 52. Hic ad Societatem anno 1619. ad Professorum numerum anno 1637. accessit. Humaniora docuit per 6. annos. per totidem dixit ad populum, quâ dote haud vulgari-ter excelluit: maiora facturus si per infirmam valetudinem- licuisset. Si quando tamen se in pulpito ostendebat, aiunt explicari non posse, quàm beneuolis auribus audiretur, quantum sui desiderium post se relinqueret, quantis laudibus per- celebraretur. Verùm ipse viri aspectus, dulci quadam vennis- tæ modestiæ, ac morum omnium accuratione amabiliter Angelicam suauitatem non tam imitatus, quàm vel innatam præseportans, habebat mutam suam in aspicientium- oculis efficacitatem, ipsâ velut suauiloquentiâ modesti, discreti- que silentij.

Huius denique loci heros est Neapolim funesto pestis incendio conflagrantem eo consilio, vt istic agris opitularetur Capuâ aduolans P. Franciscus Dragus Panormi natus domo illustri, 4. vota professus. In quotquot eius Prouinciæ Col- legijs fuit, fuit insigne documentum Operarij qualem instituti nostri norma describit: sed Neapolis illi coronamentum- adiecit,

adiecit, quando in valetudinario infectorum omnia, quæ suggererat ingeniosa & laboriosa charitas, impigritate acri facientem, virus ab epidemicis, quos iuuabat, haustum, mors non dolorum magis quàm gloriæ plena confecit. Creditur animarum, quæ in purgatorio expiantur, ope à presentissimo naufragij periculo aliquando ereptus, cum phaselum, vectorum seu incuria, seu imperitia euertisset: id quod ab eo habeo, qui eius tunc naufragij, & phaseli octies euersi, ac restituti comes fuit, & nunc testis est luculentus.

E. COLLEGIO AQUILANO.

D Edere suum ceu tributum honoratæ huic mortalitæ quoque vrbes, atque Collegia, malo latius vndequaquæ porrecto. Aquilæ prima victima charitati cecidit *P. Ioannes August. Francus* Neapolitanus 38. annos natus, & in Soc. ante annos duodeuiginti aditâ 4. vota professus; in qua humaniora per annos 4. perdocuit, missiones exercuit sexennio; Indiarum, quas expetebat, loco. Totus aptus natus videbatur ad genium, ad expeditiones, cultumque S. Xauerij; quem ille Potamij in Calabria, & Adriæ apud Samnites egregijs exemplis prouexit. Creberrimas intendentibus, se tenebris conciones celebrabat ad coetum virorum, cum dies totos in templo Sacramentis administrandis daret. Inde illi lues, & mors. Fuit vir demissionis eximius; atque licet maiora posset, ad rudes instruendos vltro se se abiciens. Autoritas illi supra ætatem, non supra virtutem. Hinc ille ad expiandas totius vitæ noxas eligebatur à plurimis; & magnum Xauerij nomen adeò istic extendit, vt certatim aurum, vestem pretiosam, & monilia, eius ad aram conferrent, cumque in vrbe patrum, vt in loco dicam, eligerent.

Alterâ victima charitatis fuit *P. Iannarius Pifa* Neapolitanus, annorum vndequadragesima, & iam 4. vota professus; Philosophiam triennio, Theologiam biennio, id est altero anno moralem, altero scholasticam docuerat; biennio item rexerat Collegium Aquilanum. Emicuit in hoc viro præcipuum erga paupertatem, ac pauperes propensæ studium voluntatis. Celebrioribus quibusque seu totius Ecclesiæ, seu Societatis festis, pauperes duodecim accersebat, mensâ

mensâ lautiorē tractandos. Parcius indulgebat fami suâ ipse, quò plus pauperum vîsibus relinqueret. Seminudum nescio quem vidit; & occasione capatâ suâ sibi femoralia detracta donauit. Enixè connitebatur, ne quisquam eius opem implorans vacuus abiret, quin illius, vel illo adnitente alterius alicuius auxilio iuuaretur. Precandi ars ac exercitatio illi perpetua: & inde nixa Deo fiducia. Tectum templi totum corruerat: ausus est opus aggredi, vt omnia in integrum restitueret, aureis non plus quàm quinquaginta instructus. Impensâ increuere ad aureorum sex millia, & quingentos. Quos ille omnes Deo prouidenter omnia suggerenti adscripsit: at sexcentos potissimum aureos, quos supra eam, quam adnotarat summam reperit cùm rationes recenseret, illos nescio vnde occulto quopiam modo sibi à Deo suppeditatos testatus. Nunquam autoritate suâ est abusus, vt vllum subarroganter alloqueretur. Luculentissimis testibus, iisque compluribus, exploratum aiunt, eum inter sacrificandum diuinâ passum; visumque non semel augusto quodam, & Angelico vultu in sublime elatum. Somnus illi durus, cùm culcitram rarò ad quietem admitteret, rariùs vestes exueret, nisi quando inclementer planè se vsque ad effusum sanguinem laniebat acerrimo verberatu: id quod vt sibi liceret, importunis precibus extorquebat. India illi erat in primis votis: tum consuetæ missiones: denique luc coortâ nihil omisit, vt primus in arenam illam pro diuina gloria & animarum ope descenderet. Id vbi licuit, quemadmodum aliàs omnes conciliatrices beneuolentiæ artes adhibuit, vt ad omnium animos penetraret, eoque pluribus ferociam animi excussit; sic nunc nullam, omisit industriam quâ prodesset, domos vndique subintrans, ac per ipsas fenestras se se penetrans ad eos quos morbus ille profigârat. Sed & mortis suæ fuisse non inconscium existimauere, cùm se breui abiturum dixerit, duobus potissimum, luculentius id, ac disertè significans. Est qui persanctè, assue-ranterque affirmet, P. Ianuarius vitâ iam functum sibi post mortem adspectabilem adfuisse, vultu radijs glorioso, & pileo aureo tectum; hortatoremque disertis verbis fuisse, vt ad diuina obsequia enixè prosequenda perseueranter incumberet, eoque se in concepto erga diuina studio confirmatum. Addunt alij, & probatæ fidei, ac oculati testes, anno ab eius

obitu euolutio: corpus eius integrum repertum, & incorruptum: cum tamen & locus in quo conditus iacebat vliginosus fuerit, & arca omnino consumpta. Virginitatis gloriam illi integram constituisse haud ex vano opinio est. Hanc ille tantâ modestissimi animi demissione ornauit, vt spiritualium rerum præfecto, & confessorio non infrequenter sit questus quod ausus fuisset sinere, vt sacris initiaretur, quâ sancti ordinis maiestate se putabat omnino indignum.

Tertius occidit *Petrus Lusitanius* Catacenis Coad. anno æt. 40. Soc. 13. qui Patribus Pise, ac Franco ad obitum, vsque assiduus adfuit, atque vtriusque cadauer composuit, & sepulcrum mandauit. Inde illum acrior ardor incessit, vt extrahijs quoque quam posset charitatem nauaret, morientibus ministraret, mortualia plaustra duceret, mortuos sepeliret. Hinc à Rectore flagitantem coorta, quam ab agris illis, Patribus hauserat, & necdum illa se prodiderat, contagio repentino prostrauit: nec plus illi spaci concessit, quam quantum sufficeret animæ ad itinera æternitatis adornandæ. Cum vero subuereretur, ne, vi morbi alienatus à mente, se in lecto nudaret, prouidenter anteuertit, seque vestibus induit, antequam expiraret.

E COLLEGIO BARIENSI.

Primus vt patriæ, ciuibusque labantibus, vel cum capitis periculo, subueniret se obtulit. *P. Ioannes Thomas Pasqualinus* ibidem anno ab hinc 68. natus, & illustri Equitum Melitensium Cruce cum Societate commutata, ad eam anno ab hinc 46. & in hac ad 4. vota admissus. Docuit institutiones Grammaticas per 6. annos. Vt ad gratiam diuinam receptum quærerent assidui ciues, magnâ & dicendi vi egit, & exemplo, quando nudipes clauso fere die quotidie ad concionem dixit, & diuinæ iræ auertendæ modos ostendit. Nudipes item per urbem concursans omni omnes ope subleuare contendit nullius metu periculi, charitatis instinctu hominem urgente, & nisi à maioribus prohiberetur plura facturó. Per ipsos quindecim annos, quibus istic versatus est egressus, quæ operario inconfusibili pro amissis esse possint, ac normæ seu missiones, & institutionem rudium species, siue disciplinam

nam, ardoremque domesticum. Totis illis annis quocienscunque nocte intempesta ære campano audito aliquem ad ægri-
culis ipsam subsidium euocari audiret, primus ipse surgebat, et
laniatore excitato, atque ad superiorem misso ad socium ac-
cessendum, ille interea se ad exeundum componebat. Cuius
illi parvus, & ferè de analectis. Neapoli in Domo Pro-
fessorum per ipsos annos 12. Christianæ Doctrinæ rudimen-
ta paruulis tradidit. Sæpè sui demittendi studio hortum
fodiebat, glebam versabat, & ad matronarum confessiones
audiendas inde prodibat; illis quid egisset facile intelligen-
tibus, & virtutem admiratis, cum eius manus terræ tractatæ
indicia præferentes conspicerent, quæ ille aiebat se facere,
ne quam otij partem in se admitteret. Illud obliuione mini-
mè obrerendum, quod à Muriò Vicerelicheo Neapolitanæ
Pronitiæ olim Præposito in Societatem cooptatus, postea
constantitè parùm retinens ab ea discessionem impetrare. Sed
octauo post anno facti magnoperè poenitens, Romam ad eun-
dem iam Præpositum Generalem, instar filij prodigi, supplex
venerit, tandemque vt reciperetur, superatis non paucis
quæ obstabant, peruenit, pedes Neapolim Romæ redux vt se
ad tolerantiam exerceret. Superbo quodam obrentu illum,
vt pote domi nobilem, & locupletem, incessabat dæmon, ac
pulchris maioris boni coloribus, & oblectamentis domesticis
illi varia obiecit, vt illum retrò sublapsum referret: sed
ille generoso pectoris candore Patri spirituali quicquid in-
tra se ageretur, vt aperuit, vicit. Vnde die B. Aloysij, voti
sacramento constabiliuit, quod in perpetua & mentis & cor-
poris puritate vellet in Societate vitam degere; ac mortem
obire: id quod fecit pulcherrimam exundantis lætitiæ significa-
tione, oculis quoque perpetuam lachrymarum vi affluentissimè
diutissimèque manantibus.

E COLLEGIO BAROLITANO.

O Pima omnino victima heroicæ charitatis anno æt. 34.
Soc. 18. fuit P. Franciscus Zuccaronius Aquilanus.
Humanioribus per annos quatuor traditis reliqua illi vita
in sacris tertiæ Probationis ad Benenentum expeditionibus
fuit, quas obiit eâ fructus planè singularis vbertate, quam ab

illo tot naturæ, gratiæque dotibus insignitè ornato, & meritò expectauit, & læta vidit Prouincia vniuersa. E tertio anno Neapolim ne redire posset, intercessit malum pestilens itineribus interseptis. Huc ergò concessit: & voto concepto, si Barolitanos pestis incesceret, caput periculosæ apud ægros, at heroicæ, charitati iuratus deuouit; idque cùm apud Rectorem obtinere non posset, plenas nobilis flagrantix, ac voti sui iurati testes literas dedit ad eum, qui pro Præposito Prouinciam tunc regebat in illa tristi tempestate Nauarchus. Vndetriginta dies illi obsequio impenderat, & 30. die, iam te ad secessum pro inchoanda 40. dierum expiatione consuetà recipere debebat, Superiorum iussu; cùm eo ipso die peste illigatus, intra biduum, festo S. Michaelis die consumptus est: SS. viaticum percipit genibus humi nixus ad portam cubiculi; vbi etiam à P. Rectore, & per hunc ab alijs, veniam supplex petijt, quicquid hætenus deliquisset. Apulia, tota illum tanti fecit, vt certatim ad illum audiendum afflueret populus, vel eo nomine se felicem existimans, quòd illum audisset. Ea de illo istic opinio percrebuerat, illum de illorum esse numero, quos primæ planè notæ viros haberet Societas. Trauenfis Magistratus Barolitani Rectorem impensè precatus est, vt sibi hunc tantum virum vel semel videndi faceret potestatem: Barolitani quoque tam nobiles, quàm ciuium primores frequentes aderant ad portam cubiculi, in quoddecumbebat, deliberatione institutà, ecquis esset modus illum in vita retinendi, quodenumcunque impendio. Vbi vità iam functum intellexere, par erat amoris dolor, & lachrymæ, quæ tempore potius arescere sinendæ erant, quàm importunis leuiamentis abstergendæ. Quocirca illud quoque illis permisum, vt eà formà quâ pestiferis opitulabatur eius effigiem, pictor perpetuæ gratorum ciuium memoriæ commendaret. Magnam etiam de illo existimationem concepit Neapolis, & plura loca, in quibus non nisi semel fortè fuerat diuersatus. Capax illi, & auidus Indiarum non semel petitarum zelus: peripicax, facundum, sed sui despicientix mirificè additum, ac velut iuratum illi virtuti ingenium, quod linguam nunquam in vilius mores licenter laxaret, omnesque amabilis comitatus leges religiosè, cumulatèque impleteret.

E COLLEGIO BENEVENTANO.

A Cerbum sui desiderium Beneuenti reliquit eiusdem ibi Collegij Rector *P. Ignatius Palma* Nolanus 4. vota professus: natus annos 35. in Soc. 20. ad quam aiunt eum, sub inuiti Patris in portæ aditu positi, & in sella tunc fortè quiescentis pedibus, Matre fauente & consciâ, erupisse. Quanto ingenio Philosophiam ibidem docuerat, tantâ prudentiâ, & charitate Collegium gubernabat, benignâ suauitate acceptus, nullâ vitæ, ac legum discrepantiâ, seuerusque in se sine vlla comitatis in alios consuetæ disturbance. Illud sibi tamen potestatis vsurpauit, vt primus epidemicis opitulaturus prodiret. Quo in munere ita rem gessit, vt vox publica diceret illum persanctè vixisse, ac persanctè etiam obiisse. Certè suauissima vel in paruulo innocentia, & maius ætate ingenium, ac in seipsum per flagella asperitas elucebat, Philosophiâ ante Societatem inirâm ante xv. expletum ætatis annum laudatè defensâ. Pari apud eosdem exitu, ac laude occubuit ætatis anno 36. *P. Iosephus Lentulus* Rheginus 4. vota professus, & ibi tunc Philosophiæ Magister. Prouentior ætate, charitate, ac mortis felici exitu illi haud impar ibidem decessit *P. Franciscus Marenza* Melphitensis Coad. Spiritualis, annos natus 53. in Soc. 26. in qua insigni planè studio teneriorum animarum, & virtutis, ac literarum profectu Grammaticas disciplinas tradidit iuuentuti per annos facile 20. Accedit his *Christophorus Auerfannus* Neapolit. Coad. annos natus 52. in Soc. 30. vir laborum quorumuis exantlandorum cupidus inter paucos, & Rectoribus omnibus vnice charus, Beneuentanis verò ciuibz etiam sanctimonie existimatione permagnus. Vt hospites fortè aduentantes commodiùs haberent, suum ille omnem lectuli apparatus illis dabat, assere nudo contentus. Comminiscebatur industrias charitatis; quas inter illa censerî potest, quâ, cum id opportunum duceret, aquam herbis odoriferis perscité permixtam ad Patrum cubicula deportabat sub noctem. illos enixè precatus, vt pedes sibi lauari aquâ illâ paterentur, seque illo officij admissi obsequio dignarentur. Quartâ feriâ consueto modo, sextâ verò pane tantum, & aquâ ieiunium tolerabat. Matri Deiparæ persanè quàm impensè colendæ addictus,

addictus, quicquid per officij labores liceret illi dedicabat, visus à precibus vultu totus accendi. Multa in illo & nullius doli suspitioni obnoxia simplicitas hæc omnia condiebat. Certè illi aliquando coram adfuisse spectabilem augustissimam Dei Matrem fama est constans. quâ de re rogatus ipse æqualis fuisset ea quam vidisset Virgo Deipara; candore simplicissimo cum nil augustius quod diceret inueniret, Deæ similem apparuisse respondebat. Eadem simplicitate supremæ horæ iam proximus, mori se virginem dixit.

E COLLEGIO STABIENSI.

P Bartholomæus Rogatus 4. vota prof. in vrbe, vbi ante annos amplius sexaginta natus fuerat, Rector Collegij post nauatam ægro pestifero, à quo accersebatur, operam, porrecto suo ad ægri osculum Crucifixo virulentum malum, persensit, & dixit: si ob Crucifixum ægro porrectum est moriendum; nunc, age, moriamur. Nec irrita id expectatione optauit. Desiderabat ille, sed non impetrabat, vt vrbi seruire passim apud insectos posset; donec hac tandem occasione desiderij compos effectus est, anno Societatis initæ 43. in qua humaniores, Philosophicas, Theologicasque disciplinas docuerat, & Ecclesiastæ munus cum laude obierat, typis quoque vario ingenio in lucem datis illustris.

E COLLEGIO TEATINO.

P Franciscus de Nicolao Bitectinus anno æt. 33. Soc. 16. primus fuit, qui urbem lue mortuali contactam, vt adiuuaret, gloriosam illam prouinciam impetravit; & primus, ac aliquamdiu solus, pro dignitate gessit; alijs postea quâ religiosus, quâ è clero sacerdotibus eius exemplo permotis, & se illis in periculis, ac laborum partem, vt venirent, offerentibus. Memorabilis potissimum fuit quinque iuuenum illius disciplinæ educatorum virtus magnanimitatis planè masculæ; dotæ insigni. Quippe qui spontaneo, seu potius Dei stimulatoris impulsu, permoti, ad funebria illa difficillimæ charitatis officia se se demisere, magistro vt suo adhærescerent, eius vt documentis instructi sic in eiusdem exempla virtutem suam, exaggeraturi. Et sunt adhuc duo suæ illi virtuti, socijs, magistro-

gistroque superstitēs: nam tres reliquos magna illa virtus
aeterno, ut spes est, heroum loco immortaliter dedicauit.
Sed Franciscus cum & pauperum egestati corrogatis luculen-
tis auxilijs, & sanorum vtilitatibus, valido crebroque ad se-
riam poenitentiam hortamento; & morientium immortalita-
ti, administratis accuratē omnibus Sacramentis, prouideret,
seque quā longissimē, ac latissimē posset, porrigeret; antici-
patione, solertia, sollicitā concursatione, impigritate insatia-
bili, nihil à se alienum esse putabat quicquid ad animorum,
vel etiam corporum, commoda pertineret. Hinc aliquando
per vrbicas plateas, instar mediastrini, vel baiuli conspectus
est cubiculares agrorum culcitras humeris portare, seque
socium alijs agros in sella gestantibus adiungere. nec vnus
ager illius manibus ad Nosocomium deportatus est sella ge-
statoriā insidens, Francisco hinc, inde verò baiulo gestatore,
quopiam, manus gestationi adhibente. Fuit cum eodem
die bis ad duo millia passuum extra urbem, equo obstinatē
non admissō, pedes profectus est, ut periclitantes Sacramen-
tis instrueret. Vnde Reçtori verò, ne se vsque adeo perditum,
iret suggerenti, respondit: Non videri magnum quidpiam,
fieri, si passus aliquot fiant earum causā animarum, pro qui-
bus Dei Filius totum sanguinem suum prodegerit. Et tamen
nec domi sibi parēbat, corpus non modò citra blandicias
habens, verum etiam hostiliter persecutus. Vnde illi tenues,
atque attritæ vires: at in illis animus experrectus vim illis
robustam, & viuīdam suggerēbat. Ab ijs quæ lenocinium,
quodpiam gulæ faciunt, seuerē abstinēbat; parabili verò cibo
ita modicē vescēbatur, ut Superiorum autoritate debuerit
admoneri, iuberiq; abstinere, ne se penitus frangeret, in consul-
tā in se duritiā. Taceo voluntaria, & alia ex alijs illius pala-
ti supplicia. illud compertum est, paruula & acerba, quia
imatura, poma aurea non semel ab illo comesta: quæ certē
nemini edulia sunt, nisi qui sit exasperantis potius acerbitatis
quā humane esē cupīdus esuritor. Sed longē magis exag-
gerata illi contentio fuit in sui despicientia perpetuis artibus
accerfenda; quodque mirēre magis ac laudes, hæc illi citra
vllam interpirationem se se afflictiandi, & abiiciendi ratio
fuit perpetua iam inde à primo in Societatem ingressu vsque
ad vitę finem; cum semper sui similis, nulli vel flagrantissimo
uroni

tironi cederet in summa disciplinæ obseruantia, orandi cupiditate, modestiæ castigatione, summo studio se se intra se scitè abdendi: qui excelsè de illo existimationis rumor non heri natus fuit; verùm perpetuus. Vnde cùm Theologicis tunc disciplinis intentus Neapoli morti proximus crederetur, fuère permulti, qui apud Collegij Rectorem enixè contendèrunt, vt eius effigiem perito penicillo depingi curaret ad memoriam tam rarè, ac sic faciliùs in imitationem transurè virtutis: id enim certè mores tam perseueranter accuratos luculenter commeruisse. Ingenij habilitates parciùs, cùm tamen ijs egregiè præstaret, explicuit. Ea, quam narramus, heroiæ charitatis occasio illum Teatino in Collegio Philosophicas disciplinas cum laudè ingenij explicantem inuenit, arripuit, & intra duodeuigesimum diem præcipiti certè, acerbâ, & haud leuiter deploratâ morte confecit: cùm quinque pestiferis vlceribus diè cruciatus, illud identidem repeteret se se expergefaciens ad ferendum: Age, age laboremus, & patiamur aliquid pro paradiso. Exequiis illi ab vrbe tantæ virtutis admiratrice biduo post in templo principe, sonantibus omnium templorum campanis, magno & impendio, & affluentia populi celebratæ.

Teatino etiam Collegio debebatur, & è Barolitano illuc proficiscebatur destinatus istuc Rector P. Iosephus Tipoldus Vallisnouensis 4. in Soc. vota professus, cùm itinera intercepta illum in patriam vt proficisceretur coègère. Iam in vita 45. in Soc. 29. annos egerat; Philosophiam, & conscientia casus docuerat, Rectorem triennia egerat; Baroli præclaros ex animarum quaestu fructus retulerat; idemque in patria meditabatur: sed id illi diu non licuit. Nam coortum & istic funestum luis incendium stragem ingentem edidit, & Iosephum pro patria totius viribus, magnâ insignis apud omnes exempli gloria laborantem, & amarum velut à Deo tunc datum Apostolum, honoratâ morte ad immortales transmisit. Illud de illo memorandum, & plurium admiratione laudatum est, quòd memoria illi tam capax fuerit, ac retinens acceptorum, vt instar distributorij vel thesauri, quamdemumcunq; in rem incideret, aut rogaretur, confertim erudita quæq; atq; recondita, felici extemporalitate afferret; appositè, ac eruditè suppeditis ea de re quæ philologicis delicijs, quâ Scripturæ, ac Patrum dictis.

Postremò

Postremò, eorum, quorum album hîc edo, Coadiutorum una fuit laudatio, quòd essent magnam laudem à charitate commeriti: quippe qui voluntariâ vitæ quoque impensæ liberalitate nostris funestâ illâ tabe afflatis, promptis obsequijs, officia sua nauauerint, exemplo magno, & animas pro fratribus posuerint; germanè testari, quàm multa possit charitas cum valdè vult. Hi fuêre

Augustinus Vinus anno æt. 33. Soc. 10.

Carolus Ant. Valens anno æt. 66. Soc. 40.

Didacus Burrascanus æt. 42. Soc. 15.

Dominicus Coppola æt. 39. Soc. 20.

Donatus Carpentierus æt. 46. Soc. 24.

Franciscus Sanignonus æt. 39. Soc. 16.

Ludovicus Maxziotta æt. 35. Soc. 20.

Nicolans Ligorius æt. 30. Soc. 11.

Petrus Comardella æt. 33. Soc. 6.

Sebastianus Melonus æt. 43. Soc. 22.

Thomas Solazzius æt. 39. Soc. 19.

Vincentius Aversanus æt. 64. Soc. 43.

Iacobus verò *Cadi Gallus* nobili natu, qui post nauata Ludonico XIII. Regi Christianissimo in aula obsequia, diuinæ se aulæ addixit in Societate I E S V, eiusdem Societatis moribus, & exemplis in Prouincia Neapolitana vixit spectabili commendatæ probitatis, & ad exemplum omnium idoneæ virtutis documento: ratus ita decere, vt quemadmodum in aula aulicis moribus viuatur; ita in religione, religiosa, ac celestis aulæ moribus consentanea viuendi ratio teneatur. Eam ille vitam morte Heroum nobili honoratè conclusit.

Hæc sunt Heroum Neapolitanorum, & victimarum charitatis nomina, digna per mortem sic obitam memoriâ posterorum; quæ viuunt, vt spes est, in æternum in libro vitæ. Horum certè in aceruo tam nobili, tam luculento Heroum, trophæa si videas, eorumque quâ ætatem annis grauem, quâ gesta in Societate munia, quâ præclaras à virtute, ab ingenio, ab authoritate habilitates expendas; illud facildè, ac verè vniuersæ Neapolitanæ Societatis Prouinciæ dixeris quod Abbas Siluester Maurolicus (in Oceano Religionum) re-

Pl. 406.

vifis, ac è pulpito cathedrâque auditis: *Deus bone!* (aiebat Prorex) *ecquod hoc Heroûm sublimium, & admirabilem genus est, quod nobis adduxiffi?* Certè mense Augusto huius anni illustriffimum Deputatorum salutis publicæ Neapoli Collegium ad Gofvvinum Nickel Societatis vniuerfæ Præpositum ampliffimas grati animi testes literas dedit, quibus ipsi Deputati fubfcripsere, verbis perquam appofitis contestati, se obligatione teneri ad gratias referendas pro ijs adiumentis, quæ in publica illa vrbs calamitate à Societatis Patribus, illius filijs, acceperint. Promptiffimam Patrum navitatem in occasione qualibet se luculenter expertos tam in limodochio, quàm in diligenti per urbem, ac infectas domos circuitione ad opitulandum ijs, qui pestifero illo malo languebant. Ac eorum Patrum multos ad remunerationem in Paradisum à Deo euocatos esse in sancto illo exercitio charitatis: id quod tamenfi & Societati, & vrbi damno fuerit, spe tamen optimâ se duci aiebant, fore, vt Deus illis idoneos etiam deinceps suggerat qui ardentibus eorum vestigijs flagranter infistant. In vrbe certè Neapolitanâ vniuerfa viuam eius rei memoriam prouidenturam, & perfituram, cum obligationis perpetuæ authoramento, quam hisce ipsis literis faterentur, &c. Demum nunc eam epistolam quam Iulius Spinola Sedis Apostolicæ Neapoli Nuncius 4. Sept. huius anni 1656. Italicè dedit ad eundem Præpositum Generalem: *Quemadmodum, inquit ille, animo concepi semper, quod vnum è maioribus magisque conspicuis, qua habes Dei Ecclesia, ornamentis fit Societas Ihs v; ita infinitè sum gaudius, cum vudique personare audirem applausus, quibus est celebrata, quod in hisce, quas hac vrbs perpeffa est, calamitatibus operam suam planè singularem, ac præcellentem exhibuerit in exercitatione facinorum vere, ac flagrantiffima charitatis. Superfedeo alijs adfcribendis, quæ istic laude alios supergressâ testatur singularis magni illius Præfulis erga Societatem propensio, & elegans calamus egregiæ erga nos voluntatis interpres. Nam ea tamenfi autoritatem habeant à manu illâ, calamoque profecta; cum tamen tanta sint, vt ea per modestiam referre nobis nō liceat, malim nos eam eius laudem potius mereri quàm fcribere: cum probè meminerim Sancti Proautoris nostri Ignacij calamo, in ipso Examinis ingressu, & demum in Constitutionum procemio Societatem dici minimam congregationem, mini-*

maui Societatem IESV. Ibidem Sancti Xaverij cum Immaculata Deiparæ Conceptione, ac SS. Ianuario atque Rosalia super vrbis portas depicti celebris est, & quod magis publica, eò gloriosior Deo, Virgini, Sanctis testificatio publicæ voluntatis.

Lubet his adiungere impressum hîc Romæ typis Apostolicæ Cameræ decretum anno 1657. 15. Sept. in hæc verba: *Sacrorum Rituum Congregatio p̃js Neapolitana Cinitatis precibus benignè inclinata, electionem S. Francisci Xaverij Confessoris in Patronum Cinitatis habitam approbavit, de eodemque Sancto, tanquam de Patrono minus principalis officium, & missam celebrari posse ad præscriptum Rubricarum facultatem attribuit. Idem, Ciuitati Aquilanae concessum. Hæc Neapoli, & in Collegijs eius Prouinciæ, de quibus annuè loquuntur vberius. Ego pauca hæc dedi, tanquam ei de quo agimus argumento, ac heroibus tot, & charitatis victimis illigata. Nunc Neapoli Romam vti pestis appulsa est, ita nostra etiam proficiscatur narratio.*

IN ROMANA PROVINCIA.

E Collegio Tiburtino 2. Octobris in pago *la Scarpa* fidelis, & experrectæ plenus industriæ apud agros pestis, ictos ministrator vitam cum immortalitate commutauit.

P. Iosephus Temeus Tiburtinus, natus anno 1617. 11. Aug. Societatem anno 1634. 2. Iulij; & 8. Sept. anni 1652. Coadiutoris Spiritualis in illa gradum indeptus. Super hunc ceciderat felix illa sors, quam istic Patres duxere, certi singuli tanto discrimini se offerre; successoresque futuri, si mors primum eriperet, ac necessitas porro vrgeret. Primum Cardinali Sanctacrucio Episcopo Tiburtino oblatum *P. Iosephi* nomen, quod ipse Pater iam aliàs Mutio Vitellescho Præposito Generali ad Indicas missiones promptus obtulerat. Abijt ergò alacritate generosâ, obedientiæ, & charitatis ductu ad locum victimæ Iosephus; & in ea in qua diuerſe domo incommoda non pauca modestissimè tolerauit. Tres ferè hebdomadas tenuit labor multifariam utilis in plurimos: cùm præter illum nemo istic esset Sacerdos alius, qui Sacramenta incolis ministraret. Ille sacrificio diuino operabatur, ille popu-

lum ad poenitentiam excitabat: id quod abundè faciebat ipsa etiam pestis, luculenta, & facunda hortatrix. Ille ostiatim pagum, concursans, necessaria egentibus vitæ subsidia ministrabat; sed Sacramentis ante omnia ministrandis intentus: ita ut omnium in se oculos, amorem, admirationemque raperet exempli tam nobilis pulchritudo. Quo maius etiam sui desiderium, laudemque post se reliquit, quando accuratius cuiuspiam exomologesi accipiendæ intentus, peste, ac brevi post morte, sed Sacramentis à vicino Sacerdote accersito expiatus, correptus, non in consuetam pestiferorum fossam, verum ad templum, perhonorifico ritu, & omnium dolore elatus est, populo eum lachrymis prosecuto. Iusserat Præpositus Generalis nostram operam eo in discrimine haudquam deesse; ac si primum eo in opere vitâ defungi contingeret, alium è Patribus in eam charitatis extremæ arenam, descendere. Quocirca mox, alius ad Cardinalem adiit, operam illi suam, & vitam in præclarum periculum ultro, ac spontè obijciens: quæ res & Cardinalis, & Marchionis eius Patris, & aliorum linguas, ad S. P. Ignatii, ac Societatis laudes tenere incitavit. Neque citra suaves lachrymas res acta est.

ROMANÆ VICTIMÆ CHARITATIS

Denique nec almæ Urbis pepercit lues. Non defuere, quæ dicerent; primam eius mali sementem, ac rudimentum, fuisse ex annulo sericeis filis illigato: quem Neapoli sibi missum, & unâ cum illo pestem, accepit Transiberinus miles quispiam, primus istic peste internectus; alijs è domo illarum passim alijs, virus, necemque à mutua consortione, seu supellestilis contactu, sensim trahentibus; & per occultas primum, ac raras scintillas clam gliscente, demum in stragem publicam erumpente, ac denique in citeriorem quoque urbis partem transeunte incendio; quicquid eminentissima quæque nomina, impigritate omnium admiratione laudatâ, nec impensis parcerent, nec industria, nec labori: de quo annus proximus dabit plura. Collegium Romanum 23. Iunii auctoritate publicâ silentium scholis imposuit: & cum in tantâ iuventute lues, num domi nata, num ab incautis illata incertum, satis prohiberi non posset quin latius se se porrigeret, duos

duos è Coadiutorum albo extinxit, fecitque domesticas victimas charitati domestico peste tactorum Nosocomio ab alijs abiuncto impensæ. Hi fuere *Matthæus le Front* Gallobelga, anno 1628. 30. Martij natus; & 1. Febr. 1649. adscriptus in numerum Sociorum. Sed breui delendus, cum iuuenili quadam animi inconstantia id ipse optaret: nisi melioribus consilijs obsecutus, infractam mentem egregia religiosi animi destinatione huic operæ addixisset; sæpè pro eorum, qui lucu contracti laborant salutem, suumque caput Deo offerre auditus; idque 7. Nouembris præclare adeptus. Cecidit etiam die post hunc proximo insigne perquisitæ, ac firmæ luculentæque pietatis exemplum *Benedictus Bernardini* Coadiutor ad omnes instituti nostri, ac particulatim ad eius conditionis leges à virtute factus. Natus erat apud Amatricenses anno 1605. 21. Martij: & cum venalibus lactucis per Urbem circumferendis vitam utcumque sustentaret, anno 1628. 17. Ian. Societatem impetrauit, nunquam vnde, & quò, vel ad quid venisset oblitus; horumque se probè meminisse, insigni demissione, ac erga omnes reuerentiâ, laboris appetentiâ, promptis & expeditis ad imperatæ manibus abundè testatus. Integra illi semper, ut ipse suæ conscientiæ arbitro citra ullam fuci suspensionem testatus est, fuit virginitatis integritas, & in Societate conscientia ab omni (quæ quidem spontè ac plenâ voluntatis culpam aduertentis destinatione committitur) etiam venialis culpæ nullo immunis: adeò ut è vitæ antea peccatis repetendum illi fuerit quidpiam, quò aliquid ad exomologesim afferret quod expiationi sufficeret. Voluntaria, quæ corpori solum in modum irrogabat, supplicia vires illi exhauserant, colorem ademerant, valetudinem propè persumdederant; ducto inde, ut aiunt, initio, quòd cum se tentari aliquando pensassisset, adeò acriter in se intoleranterque sæuierit, ut incerta illi deinceps, & caduca valetudo vix par esse potuerit ijs cruciatibus quibus se inclementer insectabatur, flagellis se se prolixè verberans, cilicijs, ferreisque catenis onerans, fesso corpuscule somni vix aliquid, cibi perparum, indulgens; & non rarò hyeme asperâ per noctem intempestam se frigida aquæ immergens. Illud fortasse admirabilitate non vacat, quòd Mutius Vitelleschus Præp. Generalis, vir aliàs minimè seueri ingenij, ac longâ supremæ re-

tionis

tionis artē insignis, Præposito Provinciali petenti, vt Benedictum, Præpositi Generalis permissu se vti affirmantem, eoque se atrocitate miserabili conficientem, iuberet abstinere, aut certè modum illi iuberet imponi; responderit: Suo illum ardori permittendū esse; ac instinctui quo ageretur obsequendum. Nulla illi amica laborum remissio: nec alia ad vineam, vt vocant, seu hortum illum pelliciendi ratio faciliior, quàm dicere; futurum, vt alijs animum relaxantibus maiores ipse foris, quàm domi labores excipere cogeretur. Nec videbatur exhauriendi laboris aliam nosse mensuram, quàm non prius labore, quàm vitā perfungi. Si quando prodeambulandum esset, sociusque annueret, ad ægrorum Nosocomium concedebat, manu promptus, & verbis ad leuamentum ægrorum; eam sibi quietem esse ratus longè dulcissimam: eius nempe causas mutuat a rationibus æternis; & suo velificatus genio, æternæque fortunæ, atque prensandis laboris, & charitatis occasionibus sine cessatione imminens, nunquam in his obnitate ad quamcunque Superioris vocem ingenio, quod ne paululum quidem requieris, nisi maiorum iussu, admitteret. Orabat apparatissimo animi cultu, corporisque modestiâ, perpetuo quodam tenore diuinis meditandis toto animo adhærescens: &, quod fortè in homine tali mirère, ab illis etiam orandi delicijs obsequentissimo animo se auelli passus, cum voce obedientiæ aliò destinaretur. In studio parendi, nunquam dulcius totas ad obsequendum habenas laxabat animo, quàm cum difficilia fortè imperata occurrerent. Toti dies festi vna illi erant oratio; & nascentis Christi tota nox perui-gil perpetuis madens delicijs in animo puro, & mente simplici, eoque aptâ alendæ illius noctis luci, atque scintillis. Loquentis verba, vbi eius habitaret animus indicabant. Sed & orantis, ac diuino sacrificio, Christoque istic præsentis sessistentis crebræ, at peccata in exomologesi fatentis ferè continuè, fuere lachrymæ fluentes ab vbertate domus Dei: vt è fronte colligere, atque argumentari proum fuerit, quid & quantum in recessu latuerit. Assueuerant mihi de illo affirmavit is, qui in Collegio Romano illi præfuit Rector triennio; Benedictum nihil aliud formidasse, nisi viuere; nil optasse impensius, quàm mori. Erga diuinam Matrem erat religione, fiduciaque insigni. Scholarum impluuium, & peristylum, ad eoque

addeoque gymnasij totius imus ordo in valetudinarium datus erat peste contactis nostris. Ibidem superiore parte locus datus illis egris, quorum morbo suberat aliqua pestis contractę suspicio. Ibi P. Lidanus Colonellus Collegij Pater Spirituális ad sacra mysteria dispensanda versabatur, mox & ipse febrium ardentium vi lecto affixus. Huic, uti alijs (etiam ijs quos pestis affigat,) omnem in obsequijs nauabat diligentiam Benedictus: eidem persępę dictitans fore, ut ea illum, egrimonia minimę de viuis auferret. Aiebatque id adeo asseueranter, & eo tempore, quo id affirmare parum securum videbatur; ut id eum animo pęcepisse sit vřsum, cūm diceret: sperare se suas pro illius incolumitate fufas ad Virginem Matrem preces hand irritas cecidisse. Impetrasse ostendit euentus, Lidano etiamnum superstitę, atque incolumi. Diuini Sacramenti multo religiosissimę studiosus, cūm illud viseret flagrabat animo. Et cūm lues iam suborta Romę increfceret, vespęri ad salutandum diuinum illud mysterium se in templo attentę composuit, & plus quā vnius horę spatio perstitit, sui vix compos. Affirmatę dixit postea confessario suo, videri sibi se tunc extra se positum fuisse, singulari quodam, & lumine, & desiderio inflammatum ad sui contempnionem, & ad vitam ponendam in obsequio charitatis apud eos, quos pestilens egritudo corripere. Impetrauit id ille postea; & persanctę omnes eius muneris partes ad amissim expleuit, optatę eā, & charitate, & morte perfunctus 8. Nouembris: vir cuius diuitię, arcta paupertas; delicę, perpetua afflictatio; vita omnis fuit oratio, labor, ac profunda seque semper infra omnes ad omne onus obedienter, auidęque abiiciens demissio. Nunc pęmium, ut optimę speramus, illius, & horum omnium, est mortis heroicę fructus, id est, ea ad quam, nos hi Herqēs expectant celestium regnorum voluptas, ut loquitur S. Cyprianus de mortalitate, *sine timore moriendi, & cum aternitate viuendi.*

LITHVANIA. POLONIA.

Tres Patres, adiutorem vnum in Lithuania nobili lucro amisimus. Varlauię Andream Krzyzewski 3. Sept. & 4. Octobris P. Thomam Steinberger, patientię intel egritudinis.

dinis incommoda inuictę laude præstantem; exemplo item, ac fructu permagno cùm aliàs, tum in castris versatum.

Plocię 15. Oct. P. *Albertum Kaczinski* in Masouia natum ante annos 40. & aliquot: & anno 1652. 4. vota professum; ad conciones, ad sacras operas, & ad Oeconomiam quoque idoneum. Tum 14. Nou. P. *Albertum Peplonski* altero ætate paulò maiorem, anno 1651. 4. vota professis adiunctum, ac per annos plures concionatorem: virum tam domesticā simplicitate amatum, quàm quæstuoso animarum studio perualidum. In Polonia verò. P. *Gregorium Dylewicz* Roxolanum, Nieszczuicę 15. Dec. extinctum; Coadiutorem formatum, nauum Operarium, & concionatorem. Hi omnes quàm maximā poterant charitate animam ipsam dedere dilectioni, ac thesauris eternitatis: Nam, Tertulliano id perbenè affirmante, *dilectio summum fidei Sacramentum, Christiani nominis thesaurus est.* Hæc hoc anno à S. P. Ignatij. morte centesimo.

Libro de
paucitatia
c. 10. pag.
238.

ANNVS MDCLVII. SOCIETATIS CXVII.

ROMANA PESTIS.

Ferd. III.
Imp.
Viennæ
obiit 20
Aprilis.
De ani-
ma c. 57.

HAbebit funestam in fastis Europę memoriam etiam hic annus 1657. cùm à Cæsaris morte, tum à tristi mortalium aliorum strage Romę, Genuę, in Lithuania, atque Antuerpię. *Celtas apud virorum fortium busta abnoctare* dixit Tertullianus: nos perluctuosa, sed heroica, Heroum charitatis funera vigiles contemblemur, librumque claudamus.

Trahebatur adhuc Romę funesta illa continuatio, seriesque funerum anno superiore cœpta; licet illi lui arcendę nec preces, ac sacrificia omitterentur, nec deesset Alexandri VII. optimi, maximique Pontificis sollicita, & immortaliter benefica in omnes liberalitas, nec alię à Mario, Flauioque Chisijis, altero Pontificis summi germano, altero germani filio & S. R. Ecclesię Card. alijsque ad id destinatis Eminentissimī Collegij Patribus, ac Prælatis vrbiç sanitati Præfectis industrię, atque consilia quotidiano in senaculo sapienter inuenta, typisque vulgata: digna certè quę per omnem latè orbem porrecta vrbes alias, ac populos doceant quid in calamitate publica seu possit, seu debeat præsentē sibi semper animo pius,

pius, & publicis rationibus prospiciens Princeps. Sunt qui duodecim capitum millia, sunt qui plura censeant cecidisse, qui numerus cū Neapolitana clade collatus haud magnus est; at magnus certè, si tam exaggerata, quæ contra contagionem vndeque Romæ adhibebatur accuratio, & sumptuosa, particulatimque attenta in singulas vrbes partes vbique industria expendatur. Vncialibus literis chartæ impressa, portisque affixa SANITAS domos illas lue vel contractas esse, vel suspectas nunciabat, ijs qui clausi ab aliorum consortione arcebantur, & subsidio indigebant, ære publico subleuatis: uti & ijs, quos infectorum, vel quos suspectorum, aut conualescentium, aut denique iam sanorum, sed ad 40. dierum intercapedinem publico adhuc carentium, valetudinaria sustentabant. Domus Professæ Romanz Patres vnâ omnes in domestico Deiparæ Virginis sacello, velut in destinato ad id senaculo, deliberationem inlère: ecquid in præsentis rerum periculo esset consilij capiendum; ut nec animarum auxilio deessemus, nec tamen contagione foris fortè hausta eandem, alius ab alio traheremus. At præter secretum ab extrarijs Sacerdotibus sacrificalem apparatus, & membranam in sacrâ pœnitentiæ sedo affixam, ad prohibendum halitum consecrantium ne ad audientem transiret, paucaque alia, vix aliquid factum, quod magnoperè debeat memorari. Vnâ omnium consensione in eam itum sententiam est, ut in S. P. Nostri Ignatij honorem certa destinarentur officia pietatis voti Sacramento firmata. Conceptum ergò, & publico Præpositi Generalis, ac Domus Professorum nomine ad S. P. Ignatij sepulcrum, clausis templi portis, nobis circa Sancti aram, fufis, lectum est votum 30. Iunij anni 1656. & cū periculum iterum recrudescere videretur, hoc anno 1657. 15. Iunij ritu eodem, ac ferè verbis instauratum est. Voto promissorum summa, in oratione & quotidianâ, ac variâ corporis afflictatione vertebatur. Nam singula particulatim exequi superuacaneum censeo. In gratiarum verò redditionem mille sacra promissa pro purgatorii animabus quorum quingenta de SSS. Trinitate, reliqua 500. de S. P. Ignatio, partitè in Patres distributa; coronis totidem, atque synaxi millies ad eundâ Coadiutoribus assignatâ. Voto nos potitos, nemine de ijs qui domi nostræ habitabant peste isto, ea quæ voti

ac beneficij tessera ad Sancti aram pendet insignis tabula luculenta est testis : & publica omnium ordinum admiratio Ignatii miraculo deberi affirmat servatam omnium incolumitatem ; cum templum semper, auresque nostræ cuius patrent ad poenitentia Sacramentum , & S. Synaxis omnibus potrigeretur, qui certè frequentes accedebant, templis plerisque serè clausis haud semel autoritate publicâ, ob malum istuc se exerens ; & Sacerdotes extratij vnde vnde ab vrbe aduentantes nostro sacrificali apparatu, & iisdem nobiscum, aris vterentur ; & cum nostri aliquot ad ægros prodierint nil periculi suspicati, eosque confitentes audierint, iterumque inuiserint, quos tamen serò tandem quid morbi habuerint ostendit mors breui consecuta, malum in alios ab ijs propagatum, & S A N I T A S. portis affixa, quæ fuit tessera domus eo malo, vel eius mali suspicione, laborantis. Fuerit illa siue prudens quorundam charitas, siue minus ; nos certè præsentissimam in Ignatio verè Patre nostro sensimus diuinæ prouidentia, ac beneficentia granditatem. Dedit verò Societas in eorum qui pestiferâ illâ ægrotatione languebant adiumentum, quatuor Patres, Coadiutores duos ; oblati à Præposito Generali Summo Pontifici tot alijs, quot vellet è nostris domicilijs in publicum illud subsidium animorum non tã accersere, quàm enixè flagitantes admittere. Primi è nostris tres prodierunt : duo è Domo Professorum, P. Camillus Anticius è Romana Prouincia cum Coadiutore vno ; è Collegio autem Romano P. Thomas Buscemius è Sicilia. Hjs duobus Patribus præ itinerum per urbem, ac laborum exantlatorum magnitudine pestifero vlcere contactis, & longâ hebdomadarum plurium patientiâ lecto affixis, nec semel ad extrema deductis, Coadiutor fideli acerratione seruauit : & in eorundem, ac vrbicorum ægrorum subsidium tertius è Professorum Domo promptus euolauit P. Alphonsus Petra è Veneta Prouincia ; tum quartus cum alio Coadiutore de eadem Domo accessit P. Andreas Bilotta è Prouincia Neapolitana. Horum deinde humeris labor incubuit : sed priore mitior, pluribus aliarum quoque religiosarum familiarum Patribus eadem in laboris, & gloriæ parte, strenuâ planè assiduitate, versatis. Nostri quinque, qui eam in aciem charitatis exierant, postremi sunt reuersi. Vtrique Coadiutori pepercit morbus.

morbus. Patrum postremus hic nullo malo tentatus Domum reuersus est; euentu illi omni feliciter respondente quod aliqui duxerant à verbis Præpositi Generalis illi potestatem, (quam se in periculum publicum coniiciendi petebat) dantis, atque addentis; Iturum, & incolumem rediturum. Vnus ergo Patrum incolumis perstitit, duo pèstiferà lue prostrati, sed post longos cruciatus ita restituti, vt Camillus etiam, redierit ad obsequia infirmorum; altero sub longis morbi reliquijs defectus vires à debilitatione tam magna recipere, haud valente, eoque à labore quem portò, quà licebat, prosequeretur, quieti restituto. Vnicus ex hisce quinqueniris desideratus est.

P. Alphonsus Petra Ex illustri Papiensium Comitum Petrarum Domus, anno 1618. 20. Octobris natus, & primogenitus. Adolescentiam inter studia literarum non vnà de seipso, eaque insigni, relatâ victoriâ laudatè agebat, cum altiore instinctu, supra spes humanas elatus, animum ad Societatem ineundam adiecit, eamque anniuersario suo natali die, anno 1635. ingressus, in ea totum Philosophiæ, Theologiæque curriculum confecit. Grammaticæ quoque tradendæ quinque annos impendit: in sacris missionum crebrarum expeditionibus magnâ fructuosorum laborum, & patientiæ laude versatus, semperque desiderio toto ad Indos portectus; quo etiam nomine, Romæ Præposito Generali opportunè importunus esse non desijt. Anno 1652. 3. Sept. in formatorum Spiritualium, Coadiutorum numerum relatus; id verò semper sibi fuisse, in votis disertè affirmauit. Præclusos in Indiam sibi aditus vbi aduerit; consentaneam heroico suo desiderio materiam, reperit; & se ad domestica decora pari virtute accinxit, cum suo illo calore prouectus, exaggeratis predibus à Præposito Generali tandem in Romana peste obtinuit 29. Octobris anno 1656. vt socijs, ac alijs laborantibus suppetias ire posset. Duos ferè menses ea in exercitatione posuit, à nostris duobus Patribus, quibus Sacramenta in peste ministravit, & ab extrarijs insignitè celebratus; perpetuo alios iuuandi, & in opere tam nobili mortem obeundi desiderio flagrans. Cum domi aliàs, tum verò in ea domo vbi nostri ad sancta agrotantium obsequia destinati diuersabantur, aium illum in se flagris quotidie vesperti acriter, ac pædiu, seuiisse; & incredibile ad

S. Pauli, vt aiebat (quò efferebantur cadauera peste cadentium) eundi desiderium sæpius verbis flagrantioribus cõmonstrasse: quod vel maximè fecit, quando 30. Decembris anni 1656. malo afflatus, mortis notas ostendit; cum & anthrax geminus, & bubo, febrisque ardentior mortem proximam nunciarent. Nouacula vulnera, ignem non vni corporis parti inclementer admotum fronte tulit adeò religiosè compositâ & exporrectâ, vt curârit ne indicium quidem doloris vllum edere; iaculatorijs quas vocamus precibus breuiter flagranterque vibrandis assiduè intentus, & gratias agens Deo pro ea sibi patiendi occasione concessâ. Tertiâ Ianuarij anni 1657. Sacramentis iam vndequaque munitus, vestibus suis ipse se induit, suauissimis tenerrimisque verbis lætitiâ suam, & mortis desiderium contestatus, ac S. P. Ignatium in ea quæ coram illo pendebat imagine (in qua & S. Xauerus, alique de Societate cælites expressi sunt) sæpius allocutus. Quartâ Ianuarij nocte, absente interea socio, se se è lecto collegit; & coram S. P. Ignatij, ac sociorum imagine venerabundus, & supplex, manibus lecto nixus, ac velut in genua se demittens repertus est felici iam & sæpè ardentèrque optatâ morte immortalitati (vt spes est) transcriptus. Eodẽ die funesto curru ad S. Pauli campum, quem adeò desiderârât, euectus est, & humatus. Adfuere cum à P. Camillo Sacramentis instrueretur etiam alij religiosi duo, qui se infectorum obsequijs promptâ voluntate addixerant. Et quidem R. P. D. Benedictus ex Ord. Cælestinorum spectatæ virtutis vir, & in eadem periculi, gloriæque palæstra socius, egregiam de P. Alphonsi virtute opinionem verbis quoque testatus est, ac in illo Patrum secessu, sacelloque domestico pro eiusdem anima sacrificio mortuali est opeatus. Denique P. Alphonso Petræ optatò planè venit præclara illa mors; & ijs qui ægro adfuere locijs nobilia in illo solidæ virtutis exempla ostendit: fasso etiam eo, à quo ei mysteria sunt ministrata, se, cum hæc de illo ad nos perscriberet arcanâ quadam, & magnâ voluptate perfusum. Imagini Beatissimæ Virginis votum inscripsit, è quo hæc decerpo ad verbum: *Tibi IESU Deo meo, tibi Mariæ semper Virgini MARIÆ offero hanc animam, hanc vitam, hoc fatidum, reumque corpus meum, ob amorem amoris tui, IESU, quo pro te mori amauisti; in vniõne meritorum IESU, S. MARIE, S. P. Ignatij, Xauerij,*
Alphon-

Ildephonsi, & omnium Sanctorum, & in obsequium peste infectorum, & ad animarum salutem aeternam &c. Moriar tibi, & mundo, ut tibi solum in aeternum vivam, cui creatus sum. Amen. Ita scripsit, ita vixit P. Alphonsus; de quo ex vero dixerim; quod quoniam ipse de nullo male, ita nullus de illo non bene unquam loqui auditus est. Is qui eius in Philosophia & Theologia Magister fuit, affirmat, se in illo, quantumvis accuratè ad id aduerterit, nihil unquam deprehendisse legibus nostris aduersum: diuini amoris studio excelluisse; denique excelso animo respectus humanos omnes, eorumque turbamenta omnia contemptione illorum pulcherrimè supergressum.

PESTIS GENVENSIS.

Genua, (quam Staiam alij, alij Ianuam dixere) sinus Ligustici emporium, Liguriaeque Metropolis, Republica, & pluribus victorijs, opibus, viris, ac *Laterna* turri, ceu Pharo Aegyptus, ad eos qui in tenebris nauigant dirigendos, incluta, Societatem anno 1553. accitam liberaliter fouit, fouetque. Hanc urbem hoc anno 1657. atrox planè, ac maximo plurimum millium capitum occasu luctuosa lues propè sepelisset, nisi diuina bonitas intercessisset. Nostri omninò triginta extingui; quo è numero tres in obsequio charitatis heroes ac victimæ: nam quartum eadem in arena præclarè satagentem, iamque pestiferam ægritudine faucium Deus S. P. Ignatii patrocinio exoratus, optatè superstitè reliquit adminiculo aliorum. Die 17. Iunii altum & primum vulnus socijs in P. Hieronymo Reuerta Mediolani nato domo patrii, ægris pestiferis assidue insigni Sacramenta omnia præbente, ac crepto inflictum. Is cum eam provinciam vehementer expeteret; Nosocomio, seu ædibus amplissimis datus est, ut eorum, qui à lue suspecti eò consuebant animas procuraret. Increuit mali atrocitas, & capaces illæ ædes non iam suspectis, verum certâ lue laborantibus redundarunt. Ibi Patri Hieronymo conquisitè in omnes intento, hausti ex afflatu mali diritas tanta incubuit, ut cuius ope hactenus istic utique sustentatum est, ipse demum occiderit; cum initio morbi, loco diceret: *Habere se quod vnicè optasset: nec medico esse opus; id enim superuacuum fore in morbo sibi ultimo, atque infatuili.* S. P. Ignatii opem voto implorandam suggerenti, negauit sibi.

sibi esse in votis vitam Deo semel deuotam ab eodem repetere. Vixit P. Hieronymus Reuerta in Soc. ab anno ætatis suæ xvi. in eam anno 1627. 17. Octobris, & in ordinem 4. vota professorum 1646. 22. Maij admissus. Singula, quæ in Societate gessit officia, singulis, ijsque eximijs, virtutibus cumulauit, exemplum factus illa gesturis. Animarum tamen Deo vendicandarum præcipuum studium potiorum eius virtutem obtinuit. Hæc res illum iam professis adscriptum in Occidentales Indias ad salutem Paraquariæ destinauit; & Hispali apud Professores singulari demissionis exercitatione in triclinio anagnosce, ac plura dum navigationem operitur solidæ virtutis exempla edentem, & iam anchoras molientem lætâ spe sustentauit, quam tamen, velut in manibus palmam, decretum illud infregit, quod Gadibus reditionem adornare est iussus; eâ in Indiam profectione nonnisi Hispanis, ob eâ quæ intercedebant, iussis de causis, concessâ. Inde, Paraquariæ loco, illi Corsica Insula obtigit haud inuito. Ibi Proregi, atque Episcopo à sacris pœnitentiæ arcanis fuit haud otiosus auditor. Etenim cum ab Episcopo ad inuiscendos populos circumduceretur, eam circuitiorem fecit pluribus salutarem; pacificatoriam velut oliuam circumferens, & placans animos furenter in odia mutua exulceratos; non omisâ etiam rudium quâ expiando, quâ catechesin enucleatè inculcando per omnem industriam cultione. Ibidem Rector triennio præfuit Collegio Bastiensi, magno operè probatâ notis, extrarijsque prudentis, incitati, constantis, & se omnibus religiosè accomodantis venâ ingenij. Vnde suum nomen haud medioçri apud eam insulam existimationi vendicauit, cum diceretur omnes Apostolici nominis partes abundè implere. Genuam euocatus, ad sanctiora domesticæ iuuentutis magisteria præparabatur, Magistro tironum adiutor adiunctus, cum illum læuens in vrbe ruina contagione inuoluit, & diuinæ gloriæ, atque saluti publicæ plam victimam dedicauit.

27. Iunij dies P. *Ioannem Antonium Sertolum* doloribus per septem dies magno animi in Deum æstu exardescens cumulatam, in eiusdem gloriæ partem vocauit; post multum laborem peste faucijs officiosâ diligentia sedulo datum, succursu opportuno, in regione Collegio nostro finitimâ quæ illius cultioni, & curæ fuerat destinata. Nonnunquam vnus horæ,

horæ, aut alterius intercapedine infirmos facillè sexaginta viatico Eucharistico munivit adeundæ felicitæ immortalitati. Præsens illi, & magnus ubique animus, atque huic par opera certatim hac atque illac se in ædes penetrantis, plurimos mysterijs in agone iuuantis; nullo teterrius pestis metu: facit tamen pice illitâ quæ aërem purgaret, ac exhilararet instructus. Equa in dextram illius pupillam ignea gutta exiliens propè fecisset, ut post acerrimos quibus excruciabatur dolores oculo illi nox cæca incumberet, cum iam in eius oculi tunica pustula etiam vitium indicaret, ac tenebras minaretur. Sed Beato suo (cuius totus erat) Aloysio id se acceptum referre aiebat, ut medici suo munere feliciter functi, oculum brevè pristinae integritati reddiderint. At intermissos labores cò acrius, quò ab intermissione auditiùs, repetentem arcana primum aux, vis & virus corripuit: mox ipso B. Aloysij die se se exeruit, quanto maiore vitæ iam ad extrema vergentis periculo, tanto maiore infirmi lætitiâ, & animi voluptate, quâ in gloriam tot extinctorum per Societatem Procerum, charitatis cumulator succrescebat. Idem carbunculo se, ubi citra dubitationem aduertit in genu, ad tyronum Rectorem epistolam exarauit; in qua, post alia: *Deum meum laudo, ait, quòd per mei B. Aloysij merita in eiusdem die festo adscriptum me veluit ordinibus illorum, quos ad immortalem vitam elegit. Ut verum fatear, nullum adhuc timoris sensum experior. cum enim me ab omni contagionis iniuria intactum, si è maiore Dei gloria futurum esset, per B. Aloysium præseruatum iri certissimè crederem; id cum secus acciderit, nullus mihi iam dubitandi locus relinquitur, quin hoc ad maiorem Dei sit gloriam. Cur ergo sum anxius, atque sollicitus? Cur non exultem potius, & anticipatâ lætitiâ præcipiam gaudia Beatorum? &c. Inter ea R. V. cum suis Nouitijs. Deo me, Sanctissimæ Virgini, ac B. Aloysio commender, ut per hos duos efficacissimos aduocatos id impetrem, consequarque quod in his supræma vite momentis mihi maximè necessarium no-uit.* &c. Vallis Tellina in Sondrij oppido illi patria fuit: Societatem vicennis anno 1643. 21. Sept. amplexus est. A primis inde sacra militiæ rudimentis arcanum in corde concitatore Deum sensit, ut auderet aliquid dignum Deo, & stimularices ad ardua cogitationes conciperet, id quod Deo quàm maxime placeret, longèque gratissimum esse intelligeret semper incitatus. quæ-

fiturus..

siurus. Idcirco apud tres Præpositos Generales vrsit vt Indo-
rum saluti pro subsidio mitteretur: sed obstitit imbecillæ vale-
tudinis, ob cruenta nescio quæ sputa, opinio. Ergo Corsicâ insu-
lâ impetratâ, ibi iuuentutem post expletum studiorum cursum,
Grammaticis disciplinis erudiuit, de more Prouinciæ. Triennio
istic (aliàs quoque triennio id fecerat) eam Spartam vbi reli-
giosè exornauit; coorientem Genuæ pestem, ceu suæ illius in
arduo expetita virtutis materiam indoli suæ parem nactus, eam
prouinciâ permagnâ literarum ad Præpositum Prouinciæ
perscriptarum contentione deposcere aggressus est, & iussus
Genus tertij anni probationem obire apud tirones anno 1656.
exunte. Illo in secessu abdicationi potissimum sui, & gloriæ,
intendit operam; vt humi semper, ceu homo nihili, relinqueretur
occultus, ac reclusus. At verò id ipsum tam abditè latere,
voluit; vt ne hoc ipsum quidem vlli constaret. Et particulatim,
de Professorum gradu ita ei, qui tertianos Patres instruebat lo-
cutus est, ita sui animi arcana literis ad Præpositum Prouincia-
lem exaratis aperuit, vt mallet id quod Deo gratissimum fore
consideret, siue Spiritualis, siue etiam temporalis Coadiutoris
gradu insigniretur: & si à se esset suffragatio ritè lata quâ Pro-
fessis accensendus iudicaretur, clam id haberi voluit; ne id vir-
tuti suæ daretur quòd minora vltro ipse quæsisset. In missione na-
uali per quinque ferè menses, præclaro Apostolicæ planè operæ
pretio, versatus est, cum Genuensi classe Vlyssiponem profectus.
Ibi suam sibi valetudinem integram constitisse, idèòque Indicis
laboribus parem fore, datis Eboram ad eius Prouinciæ Præpo-
situm literis testatus, infimis precibus enixè flagitauit, negatam
sibi à Præposito Generali eam prouinciâ concedi: cum expe-
rimentum valetudinis tam feliciter specimen sui dederit in ea
nauigatione. At discordiis plurium sententiæ obstitère, ac abi-
tum sepière. Verùm enim verò Indias Genuam redux reperit,
cum ibi calamitosè pestilens luis vulgatæ incendium dominari
vidit, & nullâ periculi declinatione quæsitâ, in illud se pericu-
lum obediens, & voluntariè dedit athleta egregius; concer-
tatione charitatis cum ijs ærumnis tanto nobiliore, quanto
maiore calore omnem istic rem gessit, & operis præacti clausu-
lam, quæ Herodè decet, adiecit.

Ante hos in aciem eandem exierat, & quadrimestri labo-
re perfunctus, mitigatâ primùm, at mox recrudescente, luis per-
niciæ,

nicie, abiectione cunctatione, & ab integro pristino in eximios
charitati reddiderat.

P. Carolus Ansalus: quodque maioribus pestis eò etiam
ille actoribus incitabatur ardoribus inter coaceruatam struem
cadaverum morbo demum percussus, & additus immortalium
choro 4. Iulij, vt speramus. Genua illi Mater. Societatem inijt
anno 1629. anno ætatis quintodecimo, anni demum 1648. die
primo inter 4. vota professos cooptatus. A mœna in illo dos fuit
religiosi, & floride, ac innocenter arguti, elegantisque ingenij;
quod ad flexiones bonas facilitate summâ se promptum daret,
citra exlegem tamen illam licentiam. Ad populum dixit, mis-
siones obiuit, in Corsicam insulam nauigauit eo lucro, vt &
insignem probatæ virtutis famam, & egrègium animarum que-
stum referret. Genuæ triennio alumnos rexit; deinde sodalita-
tes in Professorum Domo; vbi etiam reliqua Professis familia-
ria ad populum, ægros, carceres, rydes; aliosque officia præclaro
exemplo gessit. Morbo per prima tentamenta urbem suggres-
so, vt adamantinâ quadam heroici facinoris necessitate sibi vl-
trò impositâ, voluntario se heroum sacrificio immolaret, illius,
quæ apud lue contactos, vt ardua, ita gloriosa est charitatis
exercitationi se, adhibito iurandi Sacramento, obstrinxit; &
felicem illam prouinciam impetrauit, vt quam illi Spartam or-
nandam charitas destinaret, cui religio illum iuramento illigâ-
ret, obedientiæ quoque suffragatione obtineret. Ad mortualem
illam domum, seu ad heroum potiùs domicilium, euntem, amici
quâ plausu, quâ lachrymis comitati, non sinè morsu inuidig, sed
alacrem, reliquere. Quadripartitam urbem ita distribuere Opti-
mates, vt prima illa quadrifariam facta distributio partes sin-
gulas haberet quinquepartitò digestas, ac diuisas; vt partitè in
singulis ordo faciliior, & ad omnes cura certior perueniret: par-
tibus singulis Cælitum cuipiam, & destinatorum ad id officij
Procerum solertiè assignatis. *P. Carolo* ea urbis portio obtigit
quæ *S. Bernardum* è cælo Præsidentem habebat, & primores viros
quorum sapientiâ omnia gererentur planè insignitè ad officium
omne attentos; cum ea urbis pars inferiore ferè plebe constet,
sitque multis permixta quisquilij, atque flagitijs inuerecundæ
infamix mulierularum: eoque illam in partem incitatus mali
funesta vis, & clades incubuit. Ibi ille præstrenuè in medio esse
omnibus, nec illiusmodi ærymnis quales videbat, exterreri; ve-

zum acui, & accendi, & sic animarum satagere, vt omnia sibi pre-
 illarum commodo postputarit. Discruciabatur animi, quod non
 æque posset ac vellet hac atque illac se se ad plures quod ne-
 cessitas urgebat porrigere. Omnes videbat cupientes sui, ipse
 cupiens omnium enixius iuandorum: de socio plurimum, de se
 nihil sollicitus; & vltra quam vel ipsi Proceres probarent ardore
 prouectus: eoque, vt ne se in apertam perniciem traderet, il-
 lorum admonitu, moderandus. Si quid salubre corporibus, pro-
 uidebat, præbebat; & vt id attemperatè faceret, quaquauersum
 concursabat. Et verò sospitalis fuit illius procuratio plurium
 animabus; nec paucorum corporibus: quo è numero fuit foemi-
 na cuius salus, obnunciante medico, iam pro deposita habeba-
 tur; & præstabilius esse aiebant neglecto corpore animam inde
 migraturam ad æterna firmare. Fecit id luculenter Carolus. at
 spe quadã surrectus, foemina: autor fuit vt diuinã opem per no-
 men S. P. Ignatij imploraret. Ipse interea Ignatij reliquias aq̃ue
 immerisit, eamque ritè expiatam foemina, familiarque vniuersæ
 porrexit. Mirum id omnibus visum. Cessit percontumax ille
 morbus; & foemina morti iam quàm vitæ longiori vicinior con-
 sanuit, nec paruulo quem lactabat, nec vllò è domesticis tabe
 mali grassantis contacto. Medicus rem naturę vires supergredi,
 nec abesse miraculum affirmabat: eam dato iureiurando, fide
 publicã firmaturus; & fecisset, nisi lues illum quoque interea de
 mortalium medio rapuisset. At at illud palmare est, ac planè de
 pio Caroli profectum iugenio. Ita morientibus seruiebat, vt in-
 columbes minimè omitteret. Hinc illæ in templo ad concionem
 allocutiones, & opportuna manus iniectæ zizanij euellendis.
 Hinc voces illæ tantâ contentione dictæ, tanto sensu audite,
 quas ad capita platearum vibrabat in aures & animos, cum di-
 uinum viaticum ad morientium præsidium portaretur. Priuatis
 verò in ædibus, occasione rei benè gerendæ, vbiq̃ue scire immi-
 nens, ita dixit appositè, vt sæpè non sinè lacrymis, nunquam
 sinè insigni animorum commodo audiretur, cum ea dictio præ-
 sentibus malis velut amento quopiam, aptè amentata, eò for-
 tius altiusque ictum imprimeret. Magno id emolumento, magno
 planè leuamento erat ad ferendam calamitatis tantæ cladem,
 ijs, quos domi attinebat morbus, vel morbi metus. Eadem de
 causa, concessu, & voluntate Archiepiscopi, diuino sacrificio sub
 dio est sæpius operatus, eo loco, in quem ynde quaque plurimis
 pareret.

pateret aspectus ad diuinam hostiam religiosè adorandam, incredibili desiderio, fructuque spectantium. Tum eò vertit industria, ut quamplurimis persuaderet quotidianum B. V. rosarium canu cum alijs precibus enixius repetendum; quæ res multo maximum afflictæ Vrbi bonum peperit, cum omnia funditus miscerentur. Fuit cum pro pacificatoria eloquentia valuit sola P. Caroli præsentia, ut dissidentium voluntates vtrò positis odijs coalescerent amicitia non fucatâ: quamvis peruicaces iras ipsa potius rerum imago tam atrox vtrò frangebatur, voce Caroli argumentum, seu consilium in arena capiente ad omnem etiam vagæ libidinis effractionem adstringendam, ne dissolutè quidpiam ageretur sub acie gladij, quem Deus distringebat. Qua in re haud vacat ire per singula sordium illarum vocabula, vel in medio vmbrae mortis, imò in morte ipsa, inquinatè putentium; cum dispersè, licet iterque iter etiam tunc in ea quæ audet importunissima profectò impietas. Caterùm ad eorum quæ agebat consecutionem vsus potissimùm est eorum providentiâ, dexteritate, gratiâ qui rebus istis præerant, multâ erga Carolum voluntatis propensione faciles ad omnia quæ ille corporum, animorumue saluti opportuna suggerebat; ipso quoque Archiepiscopo, patritijs, & alijs laucioris fortunæ viris, aurum, annonam, vestes, omnia providenter Patri ministrantibus, quò ille afflictis opitalari posset subsidiariâ sacri, profanique magistratus liberalitate, quæ certè res in tam arcto rerum articulo momenti habuit quamplurimùm, ut animas per hæc subsidia corporum, tantâ quâ publicâ, quâ priuatâ omnium benignitate, perlectaret ad Deum. Hunc ille vnicè querebat in singulis, adeò ut nec somnus illi, nec cibi aut potionis otium integrum esse, posset; orandi tamen temporibus nullâ ex particula imminutis, vilo cuiuscunque necessitatis obtentu. Magnâ in singulas horas accuratione intentus, vbi canonici pensî persoluendi tempus aderat, si eo tempore quæreretur, solitarius positis humi genibus, aperto capite inueniebatur supplex canonicas preces persolvere; præter coronam, è qua verbis Angelicis Deiparâ quotidie salutabat: utq; in cælum robustior penetraret oratio, somno corpus non nisi perbreui recreabat; prolixâ verò laborum contentione, ferreo cingulo lûbis adstricto, ieiunijs, & attentâ rerû æternarum meditatione æterna sapere condocessaciebat; crebro illo suspirio identidem animum in sublime attollens: *Cogitant*

dies antiquos, & annos aternos in mente habui Quibus ille diebus annisque, germanè prorsus ex Ignatij mente, ac disciplina profecto consilio ita se preparabat, vt frequenti sui disquisitione arcana conscientie suæ attentus introspeceretur, ac si quid istic labecula comperisset, id egregio heroicæ alicuius virtutis facinore edito luculentè pensaret. Semel cùm existimaret se ex inconsiderantia quapiam socij sui aures verbo quopiam offendisse, incredibili pudore, doloreque accensus, ad eius genua se abiecit, leuemque offensiunculam tam graui verborum pondere accusauit veniam petens, vt non minore illum, à quo veniam postulabat, pudore, quàm ipse ardebat, perfunderit. At nos hoc adhuc anno alij heroës manent è Lithuania, Polonia, & Belgio accersendi.

IN LITHVANIA.

Proximo ante P. Carolum die, qui fuit 2. Iulij diuinæ Matris in montana concedenti sacer, Vilnâ eadem. Heroum viâ ad immortalitatem concessit

P. Petrus Korzeniewski In Liuonia natus ante annos vndequinquaginta; in Societatem cooptatus 18. Augusti anno 1625. & in illa Spiritualis adiutoris gradum obtinuit 2. Februarij, die item Deiparæ, anno 1649. Philosophiæ, ac Theologiæ spatijs in Societate emensis, & humanitate, Rhetoricæque tradendâ primùm, deinde in operarij munere, ac demum in sacris missionum expeditionibus præclarâ per annos plures, eosque fertiles, prædâ onustus, rebus benè decorèque gerendis, solertissimâ impigritate plerumque vitæ transegit. Experientissimus, ac diligentissimus id genus exercitationis, pretium sui laboris non in locis, officijsque fulgore quodam oculos abripientibus, verùm in quæstuosâ, fructuosâque rudium cultione collocabat. Ex his grege factò ducebat simplex agmen ad cælum; ijs quorum opes in excelsò sunt neglectis, certè nullâ molitione quæsitis: eò quòd se vltro illi offerrent qui suum victum exercent opere rustico faciundo; & quòd hæ animæ non minus sint immortaliter nobilitandæ in gloriâ, si benè excolantur, quàm illæ quæ lauius habitant in corporibus in fortunæ velut sinu sedentibus. Hæc illi itineris properandi causa, vbi spes esset infinito Christi Sanguinis pretio apud pauperes quàm optimè collocando. Hos ille

ille accuratè habere : ac non minimam se apud Christum libe-
ratorum , & Episcopum omnium animarum gratiam initurum
sperare , si summos viros tantum non aspernaretur , hos autem
ima foris mortales etiam inuestigaret . Illud quoque in illo
inter laudes ponendum , quod Lithuanicæ lingue usum , quia rur-
ri ad animarum questum longè vtiliorem , sè retinuerit , exet-
cueritque cupidius , quò illam magis neglectui esse vidit apud
eos qui eleganter volunt dicere , ac diserte ad aures ceteros at-
que à vulgato apud plebem eius lingue usu abhorrentes . De-
nique *P. Petro Korzeniewski* vita in laboribus gloria in humi-
litate , commoditas in paupertate ac obediendi studio , mors de-
nique in charitate fuit : quæ illi animæ in fœnem dedit à cor-
pore , ut hic sæpe fessio , feliciter in animabus etiam cum tam
certo capitis periculo perquirendis , ita quietem illam capturo ,
quæ omni apud nos otio , somno , & quietibus cæteris immorta-
liter antecellit . Nec eò hæc dixi , ut eius virtutem in maius ve-
ro celebrarem , verum ut id referrem quod ab eius quondam
Præposito Provinciali de illo accepi : cui ego fidem idemogare
haud posim . Ab hoc proximum Lomæ ab eodem heroum la-
bore quies , ut sperare patet , æterna susceperit . 11. Augusti .

P. An-
drea
Klingera.

P. Alexandrum Grabowski In Masovia ante 35. annos
natum , qui socium se nobis addidit anno 1640. 10. Augusti
additus immortalibus hoc anno 11. die Augusti . Philosophiæ ,
Theologiæque studium emensus , ita domi cum socijs , ita in
gymnasio cum discipulis , ita foris cum extrarijs egit , ut semper
primæ illius quam in tirocinio atq; sibi impresserat virtutis ty-
pum præfeterit ; inculento eius testimonio , qui illi tunc Ma-
gister , postea verò Præpositus Prouincialis præfuit , Novitio ,
Magistro , Scholastico , Sacerdoti : quæ ille quatuor nomina sin-
gula consentaneis , & ex Ignacij Patris nostri spiritu ductis vir-
tutibus exornavit ; religiosa ubique germanè ad ea quæ hause-
rat , quam speciosa sectatus . Multum ille suos in literis et radien-
di , plurimum exemplo ad virtutem ducendi arte pollebat . Spe-
ciculo erat ipse suis , & sui alijs ; cum velut characteristica qua-
dam modestiæ , diligentiaque tessera illi qui ex eius disciplina
prodibant ab alijs dignoscerentur , Magistro in discipulis elo-
cente . Appositè vias inibat , quibus illos ad studiorum ardorem
excitaret , religiosus attentusque stimulator . Iam domi quicquid
agget , religiosa morum decora pietatis ubique specimen da-
bant .

bant. Summam in eo vim ponebat, vt attentè diuina, & ex amussim domesticorum obedientia ignotum perageret: & si quid ære campano imperaretur, quicquid difficultatis offerebat se se, id illo dimicatione secum intra peruincebat. Nec falsa illum virtutis opinio tenebat superficie summâ contentum. Ad retinendum enim primorem illum calorem, solidis quæ legebat, quæ audiebat prælijs prouidentè muniebat pectus, ne qua illud fortè torpido degrauiaret, vel planè opprimeret: quàm maturissimè in ea intentus quæ nascenti virtuti, & adolescenti pro alimento essent, ac firmamento. Hinc illa in eo gula, ne quæ se laxaret, linguæ, omnique libertatis ne quid effrenatè auderet, custodia. Libenter solus esse, silentio teneram virtutem velut incunabulis inuoluere, pauca & emendatè loqui, obedienter, ad demissè vocem, actionesque moderari, attemperatè omnia perturbatis non commoditatis mensurâ metiri, ardere desiderio mortem arduam obeundi; quicquid ad corporis relaxationem à studiorum contentione faciendam offerebatur aspernatus; animo potius, quàm corpori delectando imminens, seque ad mortem contemptione sui maximâ insignitè componens. Cum ergo vitæ rationes omnes eo destinasset, vt non tantum nihil ex eo quod Nouitius eumularet virtutum velut peculio imminutione vllâ perderet, verum etiam nouis accessionibus antiqua exaggeraret, dignum tali vitâ exitum in obedientia, & charitate inuenit; quarum ductu, acerrimâ contentione se crebrescentium Lomæ mortium contagionibus obiecit; vt cadentibus, ad mortem fortunatè oppetendam ospitalaretur; postea illa in exercitatione ipse quoque à corporis societate, atque contagione solutus: Ioanne Kotoniki Coadiutorè post secuto ibid. 15. Augusti, felici, & à Virginis Matris gloria triumphali die. Quibus Gedani duo accesserunt 3. & 20. die Septembris. alter Albertus Plouinius Coad. sexagenario senior, alter, P. Ioachimus Tideman Prutenus, in ætatis flore ac fructus expectatione decerpit, lætabili huius mortis compendio. Nunc intendamus iter in Belgium; vbi Antuerpia heroicos Patrum labores in pestifera ciuium egrotatione spectauit. Eos inter exemptus est è medio, paucos intra dies felici apud egros illos labore absumptus 29. Augusti

P. Ioannes Diersart Ipris ante 36. annos natus; religiosè nobiscum vitæ socius ab annis 17. Nihil eius indole placidius,

tueripi a. Nouembriis Romam in hæc verba perscriptis: Postera die reuersus medicus, ratus se inuenturum me mortuum, reperit re-
cte valentem, carbonem desectum, quem mox extraxit, exclamans
manifestum id esse miraculum. Sic ille

Tomo 5.
conc. de
obitu
Theodo-
ci Imp.
pag. 95.

rit, ut illud Ambrosij de Theodosij Imperatoris anima è terris abeunte loquentis dicam singulariter de singulis caris, quæ hæc percrepui capitibus prætoris hæc nominibus, quorum & vitæ & mors clamat: *Dilexi*. Ergo, inquit laudatus Ambrosius, recedens è terris plañxima, quasi interrogantibus is qui sibi occurrebat, dicebat: *Dilexi*. Interrogabant Angeli, vel Archangeli: *Quid egisti in terris? Dicebat: Dilexi*. *Morri me obtuli*.

Ad Mai. Dei, Deiparae Virginis, S. P. Ignatii,
& omnium Sanctorum gloriam.

I N D E X

Numerus paginarum indicat: punctum vnum, superiorem; bina, verò puncta inferiorem paginae partem notant.

P Adamus Slonczewski 5. Aug.
 si. 488:
 Aegri vultus in Christi vultum mu-
 tatur 330.
 P. Alexander Vallaregius 11. Ian. 65.
 B. Aloysius Gonzaga 346: 339:
 P. Alph. Aegidius. 22. Iulij 43:
 P. Alphonsus Petta. 555.
 Alphonsus Rodriguez 439:
 Amor Dei 52: 488: 61.
 P. Andreas de Casoria 2. Iun. 455.
 Angelus Custos 152: 436: 503:
 508.
 Angeli animam interrogant: quid
 egeris in terris. 568:
 P. Angelus Olivotus 529: 510: 511:
 P. Angelus Orimbellus. 7. Oct. 309:
 Anima Purgatorij 323: 510: 536.
 Annus diluvij 1656. & pestis. 507.
 P. Antonius Carcenac. 28. Off. 482:
 P. Antonius Cordesius 16. Marij. 144.
 P. Antonius de Greef. 1. Maij 389.
 P. Antonius Malapertius 434.
 P. Ant. Sanchez 18. April. 190:
 Apparitiones 29. 54. 94: 231: 389.
 408: 436: 448: 450: 537: 542: 544:
 Aqua lustralis 69: 89:
 Aspirationes infirmi. 437: 482: 483: 484: 485: 486: 487: 488: 489: 490: 491: 492: 493: 494: 495: 496: 497: 498: 499: 500: 501: 502: 503: 504: 505: 506: 507: 508: 509: 510: 511: 512: 513: 514: 515: 516: 517: 518: 519: 520: 521: 522: 523: 524: 525: 526: 527: 528: 529: 530: 531: 532: 533: 534: 535: 536: 537: 538: 539: 540: 541: 542: 543: 544: 545: 546: 547: 548: 549: 550: 551: 552: 553: 554: 555: 556: 557: 558: 559: 560: 561: 562: 563: 564: 565: 566: 567: 568: 569: 570: 571: 572: 573: 574: 575: 576: 577: 578: 579: 580: 581: 582: 583: 584: 585: 586: 587: 588: 589: 590: 591: 592: 593: 594: 595: 596: 597: 598: 599: 600: 601: 602: 603: 604: 605: 606: 607: 608: 609: 610: 611: 612: 613: 614: 615: 616: 617: 618: 619: 620: 621: 622: 623: 624: 625: 626: 627: 628: 629: 630: 631: 632: 633: 634: 635: 636: 637: 638: 639: 640: 641: 642: 643: 644: 645: 646: 647: 648: 649: 650: 651: 652: 653: 654: 655: 656: 657: 658: 659: 660: 661: 662: 663: 664: 665: 666: 667: 668: 669: 670: 671: 672: 673: 674: 675: 676: 677: 678: 679: 680: 681: 682: 683: 684: 685: 686: 687: 688: 689: 690: 691: 692: 693: 694: 695: 696: 697: 698: 699: 700: 701: 702: 703: 704: 705: 706: 707: 708: 709: 710: 711: 712: 713: 714: 715: 716: 717: 718: 719: 720: 721: 722: 723: 724: 725: 726: 727: 728: 729: 730: 731: 732: 733: 734: 735: 736: 737: 738: 739: 740: 741: 742: 743: 744: 745: 746: 747: 748: 749: 750: 751: 752: 753: 754: 755: 756: 757: 758: 759: 760: 761: 762: 763: 764: 765: 766: 767: 768: 769: 770: 771: 772: 773: 774: 775: 776: 777: 778: 779: 780: 781: 782: 783: 784: 785: 786: 787: 788: 789: 790: 791: 792: 793: 794: 795: 796: 797: 798: 799: 800: 801: 802: 803: 804: 805: 806: 807: 808: 809: 810: 811: 812: 813: 814: 815: 816: 817: 818: 819: 820: 821: 822: 823: 824: 825: 826: 827: 828: 829: 830: 831: 832: 833: 834: 835: 836: 837: 838: 839: 840: 841: 842: 843: 844: 845: 846: 847: 848: 849: 850: 851: 852: 853: 854: 855: 856: 857: 858: 859: 860: 861: 862: 863: 864: 865: 866: 867: 868: 869: 870: 871: 872: 873: 874: 875: 876: 877: 878: 879: 880: 881: 882: 883: 884: 885: 886: 887: 888: 889: 890: 891: 892: 893: 894: 895: 896: 897: 898: 899: 900: 901: 902: 903: 904: 905: 906: 907: 908: 909: 910: 911: 912: 913: 914: 915: 916: 917: 918: 919: 920: 921: 922: 923: 924: 925: 926: 927: 928: 929: 930: 931: 932: 933: 934: 935: 936: 937: 938: 939: 940: 941: 942: 943: 944: 945: 946: 947: 948: 949: 950: 951: 952: 953: 954: 955: 956: 957: 958: 959: 960: 961: 962: 963: 964: 965: 966: 967: 968: 969: 970: 971: 972: 973: 974: 975: 976: 977: 978: 979: 980: 981: 982: 983: 984: 985: 986: 987: 988: 989: 990: 991: 992: 993: 994: 995: 996: 997: 998: 999: 1000.

P Barth. Bessierius 6. Aug.
 461: 462: 463: 464: 465: 466: 467: 468: 469: 470: 471: 472: 473: 474: 475: 476: 477: 478: 479: 480: 481: 482: 483: 484: 485: 486: 487: 488: 489: 490: 491: 492: 493: 494: 495: 496: 497: 498: 499: 500: 501: 502: 503: 504: 505: 506: 507: 508: 509: 510: 511: 512: 513: 514: 515: 516: 517: 518: 519: 520: 521: 522: 523: 524: 525: 526: 527: 528: 529: 530: 531: 532: 533: 534: 535: 536: 537: 538: 539: 540: 541: 542: 543: 544: 545: 546: 547: 548: 549: 550: 551: 552: 553: 554: 555: 556: 557: 558: 559: 560: 561: 562: 563: 564: 565: 566: 567: 568: 569: 570: 571: 572: 573: 574: 575: 576: 577: 578: 579: 580: 581: 582: 583: 584: 585: 586: 587: 588: 589: 590: 591: 592: 593: 594: 595: 596: 597: 598: 599: 600: 601: 602: 603: 604: 605: 606: 607: 608: 609: 610: 611: 612: 613: 614: 615: 616: 617: 618: 619: 620: 621: 622: 623: 624: 625: 626: 627: 628: 629: 630: 631: 632: 633: 634: 635: 636: 637: 638: 639: 640: 641: 642: 643: 644: 645: 646: 647: 648: 649: 650: 651: 652: 653: 654: 655: 656: 657: 658: 659: 660: 661: 662: 663: 664: 665: 666: 667: 668: 669: 670: 671: 672: 673: 674: 675: 676: 677: 678: 679: 680: 681: 682: 683: 684: 685: 686: 687: 688: 689: 690: 691: 692: 693: 694: 695: 696: 697: 698: 699: 700: 701: 702: 703: 704: 705: 706: 707: 708: 709: 710: 711: 712: 713: 714: 715: 716: 717: 718: 719: 720: 721: 722: 723: 724: 725: 726: 727: 728: 729: 730: 731: 732: 733: 734: 735: 736: 737: 738: 739: 740: 741: 742: 743: 744: 745: 746: 747: 748: 749: 750: 751: 752: 753: 754: 755: 756: 757: 758: 759: 760: 761: 762: 763: 764: 765: 766: 767: 768: 769: 770: 771: 772: 773: 774: 775: 776: 777: 778: 779: 780: 781: 782: 783: 784: 785: 786: 787: 788: 789: 790: 791: 792: 793: 794: 795: 796: 797: 798: 799: 800: 801: 802: 803: 804: 805: 806: 807: 808: 809: 810: 811: 812: 813: 814: 815: 816: 817: 818: 819: 820: 821: 822: 823: 824: 825: 826: 827: 828: 829: 830: 831: 832: 833: 834: 835: 836: 837: 838: 839: 840: 841: 842: 843: 844: 845: 846: 847: 848: 849: 850: 851: 852: 853: 854: 855: 856: 857: 858: 859: 860: 861: 862: 863: 864: 865: 866: 867: 868: 869: 870: 871: 872: 873: 874: 875: 876: 877: 878: 879: 880: 881: 882: 883: 884: 885: 886: 887: 888: 889: 890: 891: 892: 893: 894: 895: 896: 897: 898: 899: 900: 901: 902: 903: 904: 905: 906: 907: 908: 909: 910: 911: 912: 913: 914: 915: 916: 917: 918: 919: 920: 921: 922: 923: 924: 925: 926: 927: 928: 929: 930: 931: 932: 933: 934: 935: 936: 937: 938: 939: 940: 941: 942: 943: 944: 945: 946: 947: 948: 949: 950: 951: 952: 953: 954: 955: 956: 957: 958: 959: 960: 961: 962: 963: 964: 965: 966: 967: 968: 969: 970: 971: 972: 973: 974: 975: 976: 977: 978: 979: 980: 981: 982: 983: 984: 985: 986: 987: 988: 989: 990: 991: 992: 993: 994: 995: 996: 997: 998: 999: 1000.
 Benedictus Bernardini 7. Nov. 549.
 Bernardus Oliverius 23:
 Bethunia Sodales S. Eligij a peste im-
 munes 435:
 P. Blasius Sanchez 17. Iulij. 60.
 C. Adamer incorruptum. 51. 538.
 suavis odoriferum 72: 313.
 Carolus Anglia Rex capite trunca-
 tus. 451.
 P. Carolus Ansaldo 561.
 Carthusiani benefactores Soc. 18:
 Castitas 147: 488:
 Caritas 18: 19: 20: 30: 43: 50: 53: 63:
 67: 68: 75: 110: 116: 153: 177:
 374: 407: 420: 486: 510: 537: 543:
 552: 568: 569: 570: 571: 572: 573: 574: 575: 576: 577: 578: 579: 580: 581: 582: 583: 584: 585: 586: 587: 588: 589: 590: 591: 592: 593: 594: 595: 596: 597: 598: 599: 600: 601: 602: 603: 604: 605: 606: 607: 608: 609: 610: 611: 612: 613: 614: 615: 616: 617: 618: 619: 620: 621: 622: 623: 624: 625: 626: 627: 628: 629: 630: 631: 632: 633: 634: 635: 636: 637: 638: 639: 640: 641: 642: 643: 644: 645: 646: 647: 648: 649: 650: 651: 652: 653: 654: 655: 656: 657: 658: 659: 660: 661: 662: 663: 664: 665: 666: 667: 668: 669: 670: 671: 672: 673: 674: 675: 676: 677: 678: 679: 680: 681: 682: 683: 684: 685: 686: 687: 688: 689: 690: 691: 692: 693: 694: 695: 696: 697: 698: 699: 700: 701: 702: 703: 704: 705: 706: 707: 708: 709: 710: 711: 712: 713: 714: 715: 716: 717: 718: 719: 720: 721: 722: 723: 724: 725: 726: 727: 728: 729: 730: 731: 732: 733: 734: 735: 736: 737: 738: 739: 740: 741: 742: 743: 744: 745: 746: 747: 748: 749: 750: 751: 752: 753: 754: 755: 756: 757: 758: 759: 760: 761: 762: 763: 764: 765: 766: 767: 768: 769: 770: 771: 772: 773: 774: 775: 776: 777: 778: 779: 780: 781: 782: 783: 784: 785: 786: 787: 788: 789: 790: 791: 792: 793: 794: 795: 796: 797: 798: 799: 800: 801: 802: 803: 804: 805: 806: 807: 808: 809: 810: 811: 812: 813: 814: 815: 816: 817: 818: 819: 820: 821: 822: 823: 824: 825: 826: 827: 828: 829: 830: 831: 832: 833: 834: 835: 836: 837: 838: 839: 840: 841: 842: 843: 844: 845: 846: 847: 848: 849: 850: 851: 852: 853: 854: 855: 856: 857: 858: 859: 860: 861: 862: 863: 864: 865: 866: 867: 868: 869: 870: 871: 872: 873: 874: 875: 876: 877: 878: 879: 880: 881: 882: 883: 884: 885: 886: 887: 888: 889: 890: 891: 892: 893: 894: 895: 896: 897: 898: 899: 900: 901: 902: 903: 904: 905: 906: 907: 908: 909: 910: 911: 912: 913: 914: 915: 916: 917: 918: 919: 920: 921: 922: 923: 924: 925: 926: 927: 928: 929: 930: 931: 932: 933: 934: 935: 936: 937: 938: 939: 940: 941: 942: 943: 944: 945: 946: 947: 948: 949: 950: 951: 952: 953: 954: 955: 956: 957: 958: 959: 960: 961: 962: 963: 964: 965: 966: 967: 968: 969: 970: 971: 972: 973: 974: 975: 976: 977: 978: 979: 980: 981: 982: 983: 984: 985: 986: 987: 988: 989: 990: 991: 992: 993: 994: 995: 996: 997: 998: 999: 1000.
 Christi passus cultus 40:
 Christi vultus in agro 339:
 Christophorus Auerhanus 541:
 Christophori Coadiutoris regulas
 sibi praefixas 489:
 Coadiutorum exemplar. 437: 489:
 Collegia coepa 13: 27:
 Concionator 27: 28:
 Concionator aternitatis 481:
 Confessionis generalis industria. 502:

Cccc

Con-

Conscientia ratio quomodo reddi-
ta. 434.

D Aemones 530:
Defunctorum preces 147.
Desiderium crucis 220:

Divina pariens attollitur. 537.
Documenta spiritalia 192, 198-199:

P. Dominicus Valestus 9. Junij 186.
E

S Eligij Sodales a peste immunes
435:

Elogium Broëti a S. Ignatio 8.

Energumena 9.

Eucharistia 36.

Exempla maiorum 506:

P Ferdinandus de la Alga. 1.

Febr. 451.

P. Ferdinandus Capicinus. 31. Ju-

ly. 81: 82.

Festorum sancte colendorum indu-

stria 502:

Fiducia in Deum 337:

P. Franciscus Corsionus 521.

P. Franciscus Fulcus. 528:

P. Franc. Macedonius 523.

+ P. Franc. de Nicolao. 542.

P. Franciscus Zuccaronius 539:

Furti pena, pestis. 435:

Ades 448.

P. Gaspar Azunedius 29:

Gammensis pestis 557.

P. Georgius Dillonus 4. Aug. 473:

P. Georgius Giedroyc 12. July

485:

P. Georgius Tanora 5. April. 110.

111. 112.

Gerunda, Girona. 475:

P. Gregorius Dendallus. 9. Aug.

475.

Guilielmus Bariser apparet 408:

H

Eroës Pythagora 444:

Hibernia mira 470.

P. Hieronymus Marens. 366:

P. Hieronymus Reueria 557:

P. Hieronymus van Seurck. 505:

Hispalis 446:

Ab Hoste securitas in B.V. 31.

Humilitas 15: 52: 116: 132: 151: 153.

192: 217: 374: 434: 472:

P. Hyacinthus Grillus 27. May. 296.

I

P. Iacobus de la Valliere. 29.

Dec. 478:

P. Iacobus Valestus 4. Junij 472:

P. Ianuarinus Pifa 536:

Ieiunium hebdomadarium 541:

S. P. Ignatius 477: 562: 518: 567:

P. Ignatius Iocifcus 496:

Indu-

Industria 509.
Infans sine cranij superioris par-
 te. 499.
Innocentia baptismalis. 346: 295:
 466: 473: 491: 499: 437:
P. Ioannes Ant. Sersolus. 538:
P. Ioannes Anellanea 9. Febr. 448.
P. Ioannes Bapt. Bishone 7. Aug.
 501.
P. Io. Bapt. Cataneus 30. Aug. 530:
Ioannes Bapt. Lechner. 494.
P. Io. Bapt. Rufus Firmannus. 184.
Ioannes Berchmans 390:
P. Ioannes Fabritius 26. Sept. 510.
Ioannes Naues. 27. Aug. 476:
P. Ioannes Ribadeneira 534.
P. Ioannes Zehenderus 25. Sept. 173:
P. Ioseph Gustapane 28. Iuny 517:
Ira permissa. 489.
P. Isidorus Vila. 26. Iulij 475:
Iter Apostolicum. 16.

L

Lachrimarum donum 472:
Laterna surris. **Pharus** Ge-
 nna 557.
Liberalitas Divina 537.
Lingua fransata 540:
P. Ludonicus Murer. 9. Aug. 462:
Ludonicus Ruiz 15. Iulij. 128:
Lugdunum Batavorum 500:
Lupina mira. 19. 315:

M

Mansuetudo 15: 30: 111:
Manus agris imposita 89:
P. Marcellinus Albergueus. 10. Nov.

334. eius exercitia. 340:
P. Marcus Guzzonius 1. Aug. 346:
P. Marc. Ant. Soldanus 23. Nov. 180:
Maria Mater Dei 31. 53: 54: 330.
 386: 387: 389: 436: 490: 492: 493.
 495: 541: 504:
P. Martinus Benedictus 463:
P. Matthias Sobocienwicz. 8. Nov.
 491.
Martyrj desiderium inter dolores
 437.
Memoria felicitas in **P. Tipaldo**. 544:
Miranda. 69: 470:
Missiones varia à pag. 8.
Monachium 434:
Monita 22:
Morientes à Calisibus visitati 54:
 80: 87: 88: 182.
Mors bona 54: 157: 436: 386:
 passim.
Mors & misericordia: synonyma.
 439:
Marnificatio corporis 19: 20: 33: 40:
 150: 218: 323: 336: 503: 509: 537:
 543: 549: 518:
Mercia 440:
Napopolitane urbis origines, &
 pestis. 511.
P. Nicolaus Buri 26. May. 101:
Nomina nostris data: **Angelus** 8:
 293: 295: 521: **Pater** pauperum
 43: 182: 235: 497: 279: 421: 427:
 444: **Sactus** 46. **Communis** omniū
 parens 61: 63: **Apostolus** 77: 483:
 149: 225: 231: 234: 327: 497: 533:
 Cccc 2 Met-

138. *lenticum* 211:453. *lenticarij sodales*. 521.*Ina Ducis* 505.*Simon Manca* 27. *May* 507:18. *mplicitas prudens*. 16:18. *cietatis Iesu aestimatio, laus*. 38. 72:

545:546:

cietatis aduersa. 10: *prospera* 23.

24. 29:68:84:537:

Stanislaus Koska 499.*Stanislaus Vvarfannicus*. 3. Oct.

91.

Stanislaus Vvoyszka 490:*uperior exemplo insignis*. 336.

T

T *Entatio est occasio martyrij*
507.*Tranquillitas animi* 147:207:**V** *Alentia Roma Hispania* 436:*Valetudo prodigiosa* 316. 477:*P. Vincentius de Bouq.* 31. *Aug.* 509:*Virginis* 275. 366. 538. 542. 549:

Ec.

Virtutis pictores. 438.*Virtutum actus rariores, diffiliores*

15:20:22:25:30: 38. 45. 47: 106:

111:147. 519.

Visiones 188:189:276: Ec.*Vlyssiponenfis pestis magna dicta*. 41.*Vocatio singularis* 52: Ec.*Voluntatis cum diuina consensio*.

444.

X

X *Xanerius* 512:518:547. Ec.*Xerez* 446.Ad Mai. Dci, Deiparae, S. P. Ign. Xau. & omnium,
Sanctorum gloriam.

The first of these is the
 fact that the
 present state of the
 world is such that
 the only way to
 escape from it is
 by a complete
 reorganization of
 the whole of
 the human race
 and of the whole
 of the world.
 This is the only
 way to escape
 from the present
 state of the world
 and to bring about
 a new and better
 world.

II

The second of these is the
 fact that the

present state of the world is such that
 the only way to escape from it is
 by a complete reorganization of
 the whole of the human race
 and of the whole of the world.
 This is the only way to escape
 from the present state of the world
 and to bring about a new and better
 world.

The third of these is the
 fact that the

present state of the world is such that
 the only way to escape from it is
 by a complete reorganization of
 the whole of the human race
 and of the whole of the world.

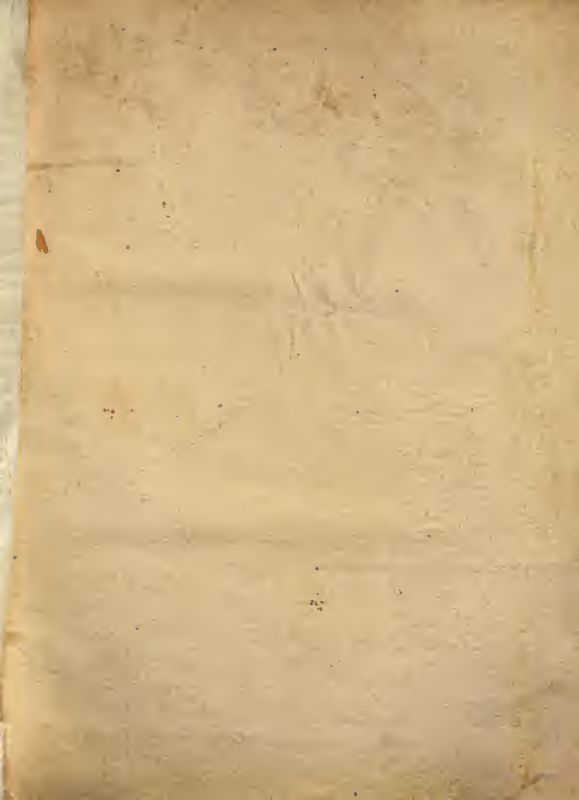
P R O T E S T A T I O.

L Ector, aduerte in Elogijs Virorum Illustrium quos hoc libro complexus sum nonnulla me obiter attingere, quæ sanctitatem ipsis videantur adscribere: perstringo nonnunquam aliqua ab ijs gesta, quæ cum vires humanas superent, miracula videri possunt: præfagia futurorum, Arcanorum manifestationes, reuelationes, illustrationes, & si quæ sunt alia huiusmodi: beneficia item in miseros mortales eorum intercessione collata diuinitus; demum nonnullis sanctimoniarum, vel Martyrij videor appellationem tribuere. Verùm hæc omnia ita meis lectoribus propono, vt nolim ab illis accipi tanquàm ab Apostolica Sede examinata, atque approbata, sed tanquàm, quæ à sola suorum Auctorum fide pondus obtineant, atque adeo non aliter, quàm humanam historiam. Proinde Apostolicum S. Congregationis S. R. & Vniuersalis Inquisitionis Decretum, Anno 1625. editum, & anno 1634. confirmatum integrè, atque inuiolatè, iuxta declarationem eiusdem Decreti à Sanctiss. D. N. D. VRBANO Papa VIII. anno 1631. factam seruari à me omnes intelligant: nec velle me, vel cultum, aut venerationem aliquam, per has meas narrationes vlli arrogare; vel famam, & opinionem sanctitatis, aut martyrij inducere, seu augere; nec quicquam eius existimationi adiungere, nullumquè gradum facere ad futuram, aliquando vllius Beatificationem, vel Canonizationem, aut miraculi comprobationem; sed omnia in eo statu à me relinqui, quem seclusâ hac meâ lucubratione obtinerent, non obstante quocunquè longissimi temporis cursu. Hoc tam sanctè profiteor, quàm decet eum, qui Sanctæ Sedis Apostolicæ obedientissimus haberi filius cupit, & ab ea in omni sua inscriptione, & ætione dirigi

Ego

IOANNES NADASI SOC. IESV.

A. M. D. G.

bant. Summam in eo vim ponebat, vt attentè diuina, & ex amulsi domesticorum obedientia signorum perageret: & si quid ære campano imperaretur, quicquid difficultatis offerebat se se, id ille dimicatione secum inita peruincebat. Nec falsa illum virtutis opinio tenebat superficiei summam contentum. Ad retinendam enim primorem illum calorem, solidis quæ legebat, quæ audiebatur præfidijs prouidenter muniebat pectus, ne quæ illud forte torpedo degravaret, vel planè opprimeret: quàm maturis finè in ea intentus quæ nascenti virtuti, & adolescenti pro alimento essent, ac firmamento. Hinc illa in eo gula, ne quæ se laxaret, linguæ, omnique libertatis ne quid effrenatè auderet, custodia. Libenter solus esse, silentio teneram virtutem velut inenabulis inuoluere, pauca & emendatè loqui, obedienter, ac demissè vocem, actionesque moderari, attemperatè omnia pertectatis non commoditatis mensuram metiri, ardere desiderio mortem arduam obeundi; quicquid ad corporis relaxationem à ludiorum contentione faciendam offerebatur aspernatus; animo potius, quàm corpori delectando imminens, seque ad mortem contemptione sui maxillâ insignitè componens. Cum ergo vitæ rationes omnes eo destinasset, vt non tantum nihil ex eo quod Nouitius cumularat virtutum velut peculio imminutione vllâ deperderet; verum etiam nouis accessionibus antiqua exaggeraret, dignum tali vitæ exitum in obedientia, & charitate inuenit; quarum ductu, acerrimâ contentione se crebre scitum Lomæ mortium contagionibus obiecit, vt cadentibus, ad mortem fortunatè oppetendam opitularetur; postea illa in exercitatione ipse quoque à corporis societate, atque contagione solutus: *Ioanne Kutonski* Coadiutore post secuto ibid. 15. Augusti, felici, & à Virginis Matris gloria triumphali die. Quibus Gedani duo accessere 3. & 20. die Septembris. alter *Albertus Plouinius* Coad. sexagenario senior; alter, *P. Ioachimus Tudenan* Prutenus, in etatis flore ac fructus expectatione decerptus, letabili huius mortis compendio. Nunc intendamus iter in Belgium; vbi Antuerpia heroicis Patrum labores in pestifera ciuium egrotatione spectauit. Eos inter exemptus est è medio, paucos intra dies felici apud egros illos labore absimptus 29. Augusti

P. Ioannes Dienfart Ipris ante 36. annos natus; religiosè nobiscum vitæ socius ab annis 17. Nihil eius indole placidius,

aut quietius, eoque nihil animabilius, etiam sex annis humilioribus disciplinis iuuentutem erudierat, & Theologicis quatuor impenderat; iamque ad finem vergebat anni terris, quo Patres à studiis probantur, & excoluntur ad aliam in maioremque virtutem iuxta propriasque munerum & instituta, cum propagata lues Antuerpiæ illi egr. velut euerborans effudit, vi in excitationem exhibende illis, qui posse assabantur extende charitatis operam suam, Superioribus persuadens, offerret, utque mitteretur incitatus,urgeretur illud speciatim ad impetrandi argumetum adiungens, tam acriter interno diuinitatis instinctu ad id se percelli, ut non dubitantes affirmare se posse asseueraret, à Deo ad id muneris speciali quadam directione se destinari, ac velut arcanâ manu duci. Non minor fuit læticia sanctæ gestientis, ubi id obtinuit, quàm fuerit flagrantia flagitantis dum peteret, eaque usque adeo illi ex ipso vultu, ipsa dante suauissimâ emicabat, ut (quemadmodum loquuntur) literæ Antuerpiæ exararet) qui illum intuerentur, cum coe agerent, inflammarî se pio quodam ardore sentirent. Par huic lætitiæ fuit assiduas foris in medio discrimine illo versantis, & se curationi atque administrationi rerum ita impensè transcribentis, ut consummatus in breui eius administrationis, tempora multa expleret, pestifero vlcere illi morti admotus, ad quam voluntariè se se obtulit; ut, quemadmodum olim dicebatur, fieret *lustramentum cinitatis*, & *pro amicis animam poneret*, mortemque aliàs necessariam, pretiosam faceret forti anticipatione *maxima* charitatis.

To. 16. 17.

Horum ferè in album venerat ibidem P. Guilielmus Stanihurstus post operam per dies quindecim apud pestiferos collocatam in officiis charitatis. Iam se malum ab ijs in Guilielmu transfuderat; idque tam dirum, & efficacitate tantâ, ut medicus, id genus morbi gnaritate præstans, obnunciârit, diserte asseuerans, non nisi quatuor, ac viginti horas illi reliquas esse inter mortales, nec longiore illius vitam terminatione concludi. Augusto ineunte hæc gesta sunt, id est, necdum euolutâ octauâ à S. P. Ignatii festo die. Eapropter Guilielmus interno quodam inuitatu, seu recenti celebritatis in S. P. Ignatii memoriam celebrare recordatione stimulatus, voti obligatione se in S. Patris honorem obstrinxit, diuinâ per Ignatium beneficentiâ voto tam feliciter obsecundante, ut consanuerit, id quod ipse Antuer-

tuerpiā z. Nouembris Romam in hæc verba perscripsit : Postera die reuersus medicus, ratus se inuolutum mi morsum, reperit et e patientem carbonem detectum, quem mox extraxit, exclamans manifestum id esse miraculum. Sic ille.

Tomos.
conc. de
obitu
Theodo-
si imp.
pag. 95.

ergo Mihi verò manum iam de tabula Heroum tollenti occur-
rit, vt illud Ambrosij de Theodosij Imperatoris anima è terris
abscunte loquentis dicam singulari de singulis caris, quæ hic
percepi capiti- bus, pretioſisque nominibus, quorum & vita,
& mors clamat: *Dilexi.* Ergo, inquit laudatus Ambrosius, rece-
dens è terris pla- anima, quasi interrogantibus is qui sibi occurre-
rent, dicebat: *Dilexi.* Interrogabant Angeli, vel Archange-
li: *Quid egisti in terris? Dicebat: Dilexi. Morti me obtuli.*

Ad Mai. Dei, Deiparae Virginis, S. P. Ignatii,
& omnium Sanctorum gloriam.

1129

Conscientia ratio, quomodo reddi-
ta. 434.

D Aemones 530:
Defunctorum preces 147.
Desiderium crucis 220:
Divina pariens attollitur 537.
Documenta spiritalia 192, 198, 199:
P. Dominicus Valesius 9. Junij 186.
E 222

S Eligij Sodales à peste *immunes*
435:
Elogium *Erolii* à S. Ignatio 8.
Evergemena quomodo vult
Eucharistia 36.
Exempla maiorum 506.

P Ferdinandus de la Algaba 1.
Febr. 45:
P. Ferdinandus Capicinus 31. Ju-
Festorum sanctè colendorum indu-
stria 502:
Fiducia in Deum 337:
P. Franciscus Corcionicus 521:
P. Franciscus Fulcus 528:
P. Franc. Macedonius 523:
P. Franc. de Nicolao 542:
P. Franciscus Zuccaronius 539:
Furti pana, pestis. 435:

G Ades 448.
P. Gaspar Azavedus 39:
Genuerit pestis 557.
P. Georgius Dillonus 4. Aug. 473:
P. Georgius Giedroyc 12. Julij
485:
P. Georgius Tanora 5. April. 110.
III. 112.
Gerunda 5 Girona. 475:
P. Gregorius Dondallus 9. Aug.
475:
Guilielmus Barier apparet 408:

H *Erolii* Pythagora 444:
Hibernia mira 470:
P. Hieronymus Marenz 366:
P. Hieronymus Reueria 557:
P. Hieronymus van Seurch 505:
Hispalis 446:
Ab Hofe securitas in B.V. 31:
Humilitas 15:52:116:132:151:152:
192:217:374:434:472:

P Hyacinthus Grillus 22. May. 296:
P. Iacobus Stea. 529:
P. Iacobus de la Valliere 29.
Dec. 478:
P. Iacobus Valesius 4. Junij 472:
P. Ianuarinus Pifa 536:
Ieiunium hebdomadarium 541:
S. P. Ignatius 477:562:518:567:
P. Ignatius Iocifcus 496:

Industria 509.
Infans sine cranij superioris par-
 te. 499.
Innocentia baptismalis. 146: 295:
 466. 473. 491. 499. 437.
P. Ioannes Ant. Sersolis. 558:
P. Ioannes Auellanedu 9. Febr. 448.
P. Ioannes Bapt. Bifhone 7. Aug.
 501.
P. Io. Bapt. Catanens 30. Aug. 530:
Ioannes Bapt. Lechner. 494.
P. Io. Bapt. Rufus Firmanns. 184.
Ioannes Berchmans 390:
P. Ioannes Fabritius 26. Sept. 510.
Ioannes Naues. 27. Aug. 476:
P. Ioannes Ribadeneira 534.
P. Ioannes Zehenderus 25. Sept. 173:
P. Ioseph Gustapane 28. Iulij 517:
Ira peruersa. 489.
P. Iſidorus Vila. 26. Iulij 475:
Iſer Apoſtolicum. 16. Iulij 475:

L

2

Lachrimarum donum 472:
Laterna turris. Pharus Ge-
nna 557.
Liberalitas Diuina 537.
Lingua franata 540:
P. Ludonicus Murer. 9. Aug. 462:
Ludonicus Ruiz 15. Iulij. 128:
Lugdunum Batavorum 500:
Lumina mira. 19. 315:

M

Manſuetudo 15: 30: 111:
Manus agris impoſita 89:
P. Marcellinus. Albergotus. 10. Nov.

334. eius exercitia. 340:
P. Marcus Guzzonns 1. Aug. 346:
P. Marc. Ant. Soldanus 23. Nov. 180:
Maria Mater Dei 31. 53: 54: 330.
 386: 387. 389. 436: 490. 492. 493.
 495. 541. 504:
P. Martinus Benedictus 463:
P. Matthias Sobydzienvicz. 8. Nov.
 491.
Martyrij deſiderium inter dolores
 437.
Memoria felicitas in P. Tipolda. 544:
Miranda. 69. 470:
Miſſiones varia. a pag. 5. 110
Monachium 434:
Monita 22:
Morientes à Celſibus viſitati 54.
 80. 87. 88: 181.

Mors bona 54. 157: 436: 386: &
 paſſim.
Mors, & miſericordia ſynonyma.
 439:
Magnificatio corporis 19: 20: 33: 40.
 150: 218: 323: 336: 503. 509. 537:
 543: 549: 518:
Mercia 440:

Napoliſana urbis origines, &
 peſtis. 511.
P. Nicolaus Buri 26. Maj. 101.
Nomina noſtris data: Angelus 8.
 293. 295: 521. Pater pauperum
 43: 182. 235. 497: 279: 421: 427.
 444: **Sactus** 46. **Communis omniũ**
parens 61: 63: **Apoſtolus** 77: 483:
 149. 225. 231: 234: 327: 497: 533:

Mellea lingua 87. Ignatius 113.
 Caridemiis 192. Ecclesiastes Enan-
 gelicus Apostolicusque 185. Aloy-
 sius Austria 199. Verus Iesuita
 225. Pastor bonus 235. Pater &
 Mater 236. Pater patrio 252:
 284. Conciliator eternitatis 481.
 Scraphinus 523.

O

Obedientia 252 12. 337.
 Odium dæmonis in Soc. 68.
 Oratio iaculatoria 444. 464. 465.
 Orantis finis 152. 205.

P

Paschasij Brothi vita. 1.
 Parentum in filios amor. 26.
 Patientia 195. 148.
 P. Patritius Lea. 24. Martij. 471.
 Patroni Bononia Silvan. S. Xan. 307:

Beneficentia 518:

P. Paulus Cyrian 15. Off. 430.

Paupertas 214:

Peste infectis feruentium lans. 438:

469. 479. 480. 485. 506. 568.

Pestis discreta 86. 497. 435:

P. Petrus Ferracutus. 526.

P. Petrus Iustinellus 31. Jul. 315.

P. Petrus Martinus 17. Julij. 37. 38.

P. Petrus de la Moite 31. Jul. 508:

Petrus Perez 9. Off. 437.

P. Philibertus de Liches. 29. Sept.

468.

P. Philippus Maier. 434.

Pictores vita nostra sumus. 438.

Pena peccati 475:

Prædictiones 28: 37: 51. 76. 135. 136:
 145. 149. 290. 295. 333. 408. 453.
 522. 525. 528. 537. 551.

Prouidentia Diuina 39.

Prouincia Germania Inferioris. 28:

In Purgatorijs animas liberalitas.

245. 11. 1.

245. 11. 1.

Q

Quintinus Ciarlarius 18.

R

Regularum obseruantia 212.

Religiose in aula versatus.

435.

Renelationes 51. 91.

P. Rodolphus Houssin 26. Aug. 436:

Roma Hispania 436:

Romana pestis 547. 552.

Rosarium 31. 53. 490:

S

Sacramentorum effectus extraor-

dinaris 65.

Salus reuelata 5.

P. Samuel Richier 22. Off. 443.

P. Sancius de Mendoza 31. Ian.

446.

Sanctissimis adminicula 199: opinio

146: 149. 497: 472. 507. 527. 541:

Sanitas portis inscripta signum pe-

stis. 553.

Sanitatis recuperanda medicina

B.V. 53:

Sardinia pestis 481. 507:

Sententia 191. 212. 220. 408:

Silena

I N D E X.

V

Silentium 211:
Silentiarij sodales. 521.
Silva Ducis 505.
Simon Manca 27. *Majj* 507:
Simplicitas prudens. 16:
Societatis Iesu estimatio. *laus.* 38. 72:
 545: 546:
Societatis aduersa. 10: *prospera* 23.
 24. 29: 68: 84: 537: —
S. Stanislaus Kostka 499.
S. Stanislaus Vvarfannicius. 3. *Oct.*
 91.
S. Stanislaus Vvofza 490:
Superior exemplo insignis. 336.

T

Tentatio est occasio martyrij
 507.
Tranquillitas animi 147: 207:
 336.

V *Alentia Roma Hispania* 436:
Valetudo prodigiosa 316-477:
P. Vincentius de Bonq. 31. *Aug.* 509:
Virginitas 275. 366. 538. 542. 549:
 &c.
Virtutis pictores. 438.
Virtutum actus rariores. *difficiliores*
 15: 20: 22: 25: 30: 38. 45. 47: 106:
 111: 147. 519.
Visiones 188: 189: 276: &c.
Vlyfsiponenfis pestis magna dicta. 41.
Vocatio singularis 52: &c.
Voluntatis cum diuina consensio.
 444.

X

S *Xanerius* 512: 518: 547. &c.
Xerez 446.

Ad Mai. Dei Deiparæ, S. P. Ign. Xau. & omnium
 Sanctorum gloriam.

The first of these is the
 fact that the population of
 the country is increasing
 rapidly. This is due to a
 number of causes, the most
 important of which are the
 increase in the birth rate
 and the decrease in the
 death rate. The birth rate
 has increased in all parts
 of the world, and the death
 rate has decreased in all
 parts of the world. This
 has led to a rapid increase
 in the population of the
 world.

The second of these is the
 fact that the population of
 the country is becoming more
 educated. This is due to a
 number of causes, the most
 important of which are the
 increase in the number of
 schools and the increase in
 the number of students.

The third of these is the
 fact that the population of
 the country is becoming more
 prosperous. This is due to a
 number of causes, the most
 important of which are the
 increase in the number of
 factories and the increase in
 the number of workers.

P R O T E S T A T I O.

Lector, aduerte in *Elogijs Virorum Illustrium* quos hoc libro complexus sum nonnulla me obiter attingere, quæ sanctitatem ipsis videantur adscribere: perstringo nonnunquam aliqua ab ijs gesta, quæ cum vires humanas superent, miracula videri possunt: præfagia futurorum, Arcanorum manifestationes, reuelationes, illustrationes, & si quæ sunt alia huiusmodi: beneficia item in miseros mortales eorum intercessione collata diuinitus; demum nonnullis sanctimonix, vel Martyrij videor appellationem tribuere. Verum hæc omnia ita meis lectoribus propono, vt nolim ab illis accipi tanquam ab Apostolica Sede examinata, atque approbata, sed tanquam, quæ à sola suorum Auctorum fide pondus obtineant, atque adeo non aliter, quam humanam historiam. Proinde Apostolicum S. Congregationis S. R. & Vniuersalis Inquisitionis Decretum, Anno 1625. editum, & anno 1634. confirmatum integrè, atque inuiolatè, iuxta declarationem eiusdem Decreti à Sanctiss. D. N. D. VRBANO Papa VIII. anno 1631. factam seruari à me omnes intelligant: nec velle me, vel cultum, aut venerationem aliquam, per has meas narrationes vlli arrogare; vel famam, & opinionem sanctitatis, aut martyrij inducere, seu augere; nec quicquam eius existimationi adiungere, nullumquè gradum facere ad futuram, aliquando vllius Beatificationem, vel Canonizationem, aut miraculi comprobationem; sed omnia in eo statu à me relinqui, quem seclusâ hac meâ lucubratione obtinerent, non obstante quocunquè longissimi temporis cursu. Hoc tam sanctè profiteor, quam decet eum, qui Sanctæ Sedis Apostolicæ obedientissimus haberi filius cupit, & ab ea in omni sua inscriptione, & actione dirigi

Ego

IOANNES NADASI SOC. IESV.

A. M. D. G.

01 MAY 23 0 57

AD11620723

